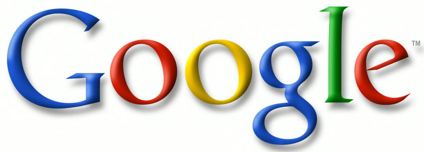
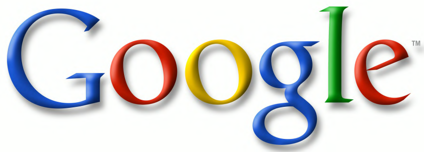

Google



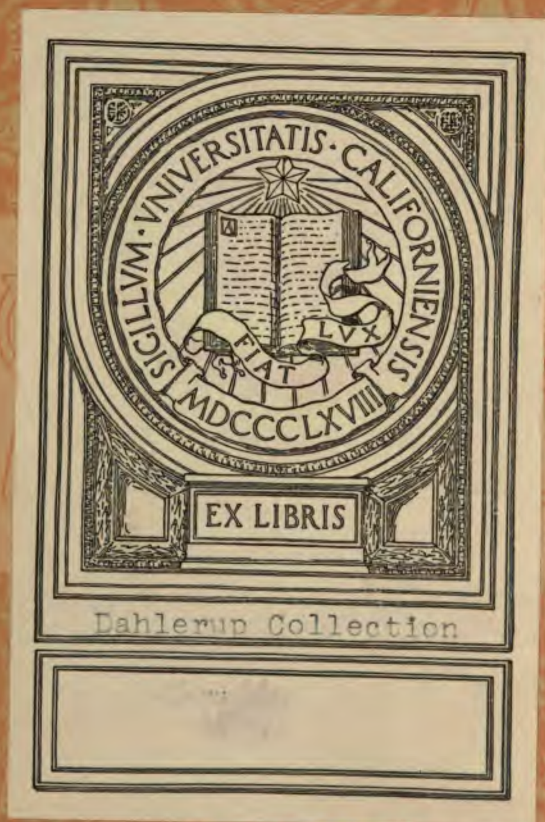
DANSK-NORSK-SVENSK ORDBOK

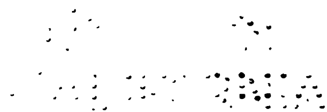
AV

NAT. BECKMAN



TAN&C


SIGILLVM · VNIVERSITATIS · CALIFORNIENSIS
FIAT LVX
MDCCCLXVIII
EX LIBRIS



DANSK-NORSK-SVENSK

ORDBOK

AV

NAT. BECKMAN



STOCKHOLM
P. A. NORSTEDT & SÖNERS FÖRLAG

STOCKHOLM
KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER
1907

FÖRORD.

Att vi behöva en prisbillig, något så när fullständig och framför allt pålitlig ordbok till hjälp vid svenskars studier av Danmarks och Norges språk och litteratur, är alltför allmänt erkänt för att behöva här närmare bevisas. De för universitetens studerande utarbetade studiehandböckerna ha måst anvisa studenten att gå över Östersjön efter vatten, i det de måst hänvisa honom till ordböcker, som närmast skrivits för danska och norska skolgossars tyska temaskrivningar. Det är denna brist förf. med föreliggande lilla arbete har velat avhjälpa.

Redan i S.-Lundblads dansk-norsk och svensk ordbok (1819) påpekas, att man i ett arbete av denna art kan göra en mycket stor besparing av utrymme genom att utesluta sådant, som varje svensk läsare kan gissa sig till. Denna tanke är här på det sätt upptagen, att den egentliga ordboken föregås av en kort redogörelse för de allra allmännaste ljudmotsvarigheterna och bokstavsmotsvarigheterna mellan å ena sidan vårt modersmål och å andra sidan dess nordiska systerspråk. De ord, vilkas svenska motsvarigheter med kännedom om dessa enkla regler kunna säkert konstrueras, äro alltså här ej upptagna, därest ej särskilda skäl talat för ett motsatt förfarande. Uteslutna äro även avledningar av upptagna ord, då de med kännedom av de mest elementära ordbildningslagar kunnat av sig själva förstås. Likaledes uteslutna äro sammansättningar, då de kunna översättas genom en enkel addition av ledernas betydelse. På sådant sätt torde vår bok med sitt billiga pris, sitt fickformat och sina något över 20,000 ord göra ungefär lika god tjänst som ett tre gånger större arbete av vanlig typ.

Så enkla dessa regler vid första påseendet kunna synas, erbjuder dock deras tillämpning ofta ganska stora svårigheter. Det enligt reglerna konstruerbara »direkt motsvarande» ordet

kan kanske ha en till vissa orter eller vissa kretsar inskränkt användning. I sådant fall är det naturligtvis riktigast att upptaga ordet och förklara det såvitt möjligt på ett för alla begripligt sätt. Skåningen vet ofantligt väl, vad en *ambolt* är, för de flesta andra svenskar torde en förklaring vara nödig. Dessutom förekommer det, att på vissa områden ordens betydelse så skarpt växlar från ort till ort, att den noggranne läsaren ej litar på att den regelrätta motsvarigheten till ett givet ord också är en sakligt riktig översättning. Exempel på sådana ord bjuda växtnamnen; den samvetsgranne botanisten litar ej på att *flueblomst* betecknar samma art, som hans flora kallar *flugblomma*, utan han är nog tacksam för att i sin ordbok få ett klarare och säkrare besked. Facktermer äro av detta skäl ofta översatta.

Inom vederbörliga gränser är dock rätten att gissa översättningen från närskylt språk att anse som fullt grundad. Ordboken vill dock söka såvitt möjligt skydda mot de risker, som en dylik gissning medför. En bekant skolanekdot berättar, att »Så talade gubben» av en slarvig skolpojke vid översättning från tyskan återgavs med »Så sprack den grisen». Historien låter otrolig, men även i arbeten, som göra anspråk på stor sakkunskap, möta vi översättningar från danska och norska, som icke äro en bit bättre. Med användning av en idé, som gavs mig av prof. Noreen, har jag i en kort minneslista i slutet av boken sammanfört de viktigaste ord, som även för en tänkande läsare kunna vara försåtliga. Då denna lista även ur teoretisk synpunkt torde erbjuda något intresse, vågar jag rekommendera den till ett ej alltför hastigt genomögnande. Den bär titeln Förvillande likheter.

Beträffande arbetets plan och källor torde följande böra här meddelas.

Boken är i främsta rummet byggd på J. Kapers förtjänstfulla Dansk-norsk-tysk Haandordbog, 4:e upplagan, 1900. Jämte denna ha dock använts A. Larsens Dansk-norsk-engelsk Ordbog och Brynildsens Norsk-engelsk Ordbog. För övrigt ha de ord, som upptagas i Falk & Torps Etymologisk Ordbog i allmänhet införts, för så vitt de tillhöra det norska »Bymaalet», varemot dialektord naturligtvis ej falla inom arbetets plan.

Med blotta ordböcker kommer man dock ej alltid till målet. Det visar sig ofta nödvändigt att taga i bruk källor, som avse att tjäna icke i första rummet språkliga utan sakliga ändamål. Bland dylika källor förtjänar främst att nämnas Salmon-

sens Store nordiske konversationsleksikon, vars utkomna delar genomgåtts och skänkt ett stort antal excerpter, givande dels nya ord, dels värdefulla bidrag till förut kända ords tolkning. Detsamma gäller om de stora sammelverken till 1900 års utställning, däri båda ländernas främsta fackmän givit tidsenliga framställningar av Danmarks och Norges kultur och natur. Det har nämligen varit författarens avsikt, att boken skulle kunna användas även vid studiet av åtminstone elementära läroböcker i diverse fack, särskilt sådana, som närmast avse danska och norska förhållanden, och det har därför varit nödigt att upptaga och omsorgsfullt behandla ett ganska stort antal fackord, vilka eljest torde förefalla en och annan läsare som en onödig barlast. I samma syfte ha t. ex. följande arbeten använts och excerperats, varvid jag ofta för tolkningen fått en alldeles ovärderlig hjälp av olika fackmän.

I naturvetenskapliga ämnen ha genomgåtts Sundström-Trybom, Atlas till naturriket, under jämförelse mellan den svenska och danska upplagan samt Kolthoff-Jägerskiöld, Nordens fåglar, varur jag upptagit alla fågelnamn, som ej uppgivits vara eller genom sin form annonsera sig såsom dialektiska. För fiskfaunan har genomgåtts Norges fiske av Brunchorst, som snarast utgör en katalog för Bergens museum. Det rikhaltiga namnmaterialet har tolkats av prof. Lönberg, d:r L. G. Andersson m. fl. vänner, vilka för övrigt biträtt även vid andra naturvetenskapliga ords tolkning. I anotomi har genomgåtts prof. Guldbergs lärobok, varvid prof. Hultkrantz lämnat tolkningar.

För växtnamn ha ej särskilda excerperingsarbeten behövts, emedan dessa efter Jensen-Tuschs förträffliga förarbeten i Nordiske Plantenavne äro väl företrädda i de använda lexika. Jag har för min del blott att tillägga, att jag i avseende på urvalet och prövningen av vad som skulle som riksspråk anses i allmänhet låtit ovannämnda ordböcker vara normgivande och att jag i avseende på svensk terminologi har ställt mig på den av prof. Nathorst angivna och av Krok-Almquist accepterade ståndpunkten. Måhända finnes dock en del nytt på svamparnas och ekonomiväxternas områden. Andra botaniska termer ha samlats ur E. Warming, Plantelivet m. fl. arbeten. Även i andra discipliner ha läroböcker genomgåtts, för många att här uppräkna.

En mängd ord från det borgerliga samhällslivets olika områden ha vunnits ur Munch, Samfundskundskab. Även yrkesspråk har förf. önskat tillgodose så pass, att t. ex. en svensk

lantbruksstipendiat kan få de allra nödigaste fackord säkert tolkade och en yrkesidkare kan läsa en annons i en av grannländernas tidningar. För lantbruket har jag genomgått en del arbeten av Prosch och fått tolkningar av dir. Hamnström, Skara. Sjötermer ha samlats i den svenska flottans instruktionsbok. En norsk sjöman, hr Stovsland, har försett excerpten med de norska motsvarigheterna. Snickeriets och träslöjdens ordförråd har tillgodosetts sålunda, att Salomons Handbok i snickerislöjd excerperats, varefter hr cand. theol. Th. Siersted i Odense gjort sig mödan taga reda på såväl det egentliga hantverksspråkets benämningar som de ofta mer puristiska uttryck, vilka brukas inom den pedagogiska slöjden. Kokkonstens viktigaste uttryck äro samlade ur ett flertal kokböcker och försedda med översättning av fröken I. Norrby m. fl. lärarinnor vid fackskolan för huslig ekonomi i Uppsala. Utom dessa excerpter, som ju huvudsakligen avse fackspråk, har jag gjort rätt många anteckningar dels ur tidningar och böcker, dels och förnämligast ur norskt samtalsspråk, varmed jag sedan 1896 har så gott som daglig beröring.

Oftast ha de sålunda gjorda excerpten, ett tiotusental, blott givit hjälp vid översättningen, men ett och annat har dock blivit antecknat, som kompletterar förutvarande dansk-norska ordböcker. Vad beträffar mitt förhållande till min svenske föregångare (Dalin), så vill jag säga, att jag visserligen ibland haft hjälp av den framstående lexikografens väl uttryckta översättningar men däremot, då hans arbete innehåller flera faktiska fel, gjort mig till regel att ej upptaga någon uppgift därur, om den ej kunnat på annat håll verificeras. I det avseendet gör boken anspråk på full självständighet.

Sedan på grund av dessa källor ett manuskript utarbetats, har detta granskats av vänner i grannländerna. Alltsammans har lästs av d:r August Western i Fredrikstad, olika delar dessutom av adj. E. G. Wivel i Aalborg, d:r K. Mortensen i Odense och cand. mag. M. Kristensen i Askov. Härmed ett enkelt, varmt tack till dem för oförtrutet, oegennyttigt och ovärderligt arbete. Det bör kanske tilläggas, att förf. ofta nödgats avgöra frågor själv och alltså ej kan eller vill på sina värderade hjälpare kasta någon del av sitt eget ansvar.

Boken började 1901 på initiativ av Nordiska föreningen under den skandinaviska stämning, som rådde vid den tiden. Att dess användbarhet skulle vara beroende av de illusioner,

som upplöste sig 1905, tro vi dock ej. Vi inse i Sverige alltför väl fördelen att med ringa möda kunna läsa tre nationallitteraturer för att låta politiska misshälligheter därpå inverka. Lika visst som vi böra vara botade för skandinavisk sentimentalitet, lika visst böra vi vara för stolta att avböja ett tankeutbyte, varav vi ha fördel.

Skövde i mars 1907.

Förf.

Ljud- och bokstavsmotsvarigheter.

Alla vokaler i svagtonig ställning ha i danskan övergått till *e*. Ex. *Det bedste*, det bästa. Likaså i det norska litteraturspråket.

De s. k. hårda konsonanterna *p*, *t*, *k* ha i det danska uttalet inuti ordet och i dess slut övergått till ljud, som tecknas *b*, *d*, *g*. Samma skrivsätt har i norskan varit gällande ända till 1907, ehuru uttalet i de flesta fall varit detsamma som i svenskan. Man har alltså i båda språken skrivit *løbe*, *liden*, *kage*, ehuru norskan uttalat *løpe*, *liten*; *kake*. Efter 1907 skola enligt den officiella stavningen i Norge de ord, som i landets bildade uttal ha *p*, *t*, *k*, även skrivas så. Detta kan göra, att man måste söka ord på någon annan plats än de närmast borde väntas.

I övrigt kan om dansk och norsk stavning erinras:

i ord, där vi ha *k* och *g* före len vokal, skriver danskan, vars stavning vi här följt, blott *g* och *k*, t. ex. *kæp*, *gærde*. Norskan infogar här ett *j*, *kjæp*, *gjærde*. Även denna olikhet torde vålla ringa olägenhet. På en del ställen ha vi insatt hänvisningar;

den diftong, som danskan och efter dess bruk vår ordbok tecknar *ov*, skrives i norskan *au*. Vi skriva t. ex. *sjover*, i norskan skrives ordet *sjauer*.

A.

1. **aa***. **-kande** näckros (Nuphar, Nymphæa). **-leje** flodbädd. **-mand** strömkarl, näck.
2. **aa** åh! ~ *naa!* jaså!

aaben öppen; *~t tøj* glest tyg; *~t endossement* .. in blanko; *han sagde mig det i mine aabne øjne* .. rent ut. **-ba'ring** Johannes' uppenbarelse. **-lydt** hörbart för alla. **-lys** öppen, offentlig. **-mund** pratmakare, gaphals. **-mundet** lösmynt, som ej kan bevara en hemlighet.

aabid frukost.

aabod eg. förbättring; husröta.

aadre = *aare*.

aadsel as, kadaver, åtel. **-bille** dödgrävare (Necrophorus, Silpha). **-bjørn** = *landbjørn*. **-flue**, asfluga, guldgrön fluga (Musca cæsar). **-fugl** = *-grib*. **-graver** = *-bille*. **-grib** asfågel, asgam, smutsgam (Neophron percnopterus). **-plante** asblomma (Stapelia). **-ørn** en falkgam (Polyborus brasil).

aaføre tillfälle.

aag ok. **-hammel** träet i ett bärok. **-skyle** rep i ändan av ett bärok. **-stok** (bro)pelare. — *~e* oka.

aag|er ocker. — *~re* ockra.

aager = *ager*. **-bær** åkerbär (Rubus arcticus).

aaklæde figurvävt tyg till väggprydnad, enklare gobeläng med matematiska figurer, väggbonad.

aakorn ollon.

aal* fisk (Anguilla); *syl att upptaga satta stilar med; *insats i spel; *grodd; *rand på ryggen av ett djur el. i vattnet; *göre til ~* = *~e*. *~e*-**brosme** ålbrosme, djupvattensfisk (Lycodes). **-faring** ålyngel. **-græs** bandtång (Zostera marina). **-hoved*** dumhuvud. **-jern** ålljuster. **-kam** harka, ett slags ljuster. **-kone** = *-kvabbe*. **-kraake***, **-krage** storskarv (Phalacrocorax carbo). **-kvabbe** ålkussa, tånglake (Zoarces viviparus). **-maage** hafstrut (Larus marinus). **-moder** = *-kvabbe*. **-padde** ålödla (Amphiuma). **-ruse** ålryssja, homma. **-stade** ålgård. **-tyv** = *-kraake*. **-vaad** ålnät. — *~e* driva in absurdum.

aalam tacklamm.

aalge sillgrissla (Uria troile).

aame ett slags larv, kålmask.

aand ande; själ; anda; snille. **-fuld**, **-rig** anderik, spirituell. — *~e*-**maner** andebesvärjare. *~s*-**anlæg** själsanlag. **-fortærende** själsmördande. **-fraværende** tankspridd, disträ. **-liv** kulturliv, andlig kultur. **-nærværelse** sinnesnärvaro, rådighet. **-sløv** sinnesslö. **-svækkelse** under livet inträdd demens. — *~ig* andlig; *et ~t væsen* luftigt, eteriskt.

aande andedräkt; v. andas. *være i ~* i tagen; *jeg skal forsøge at holde ham i ~* hålla honom varm, i verksamhet. **-fang** andetag. **-gisp** kippande efter andan. **-stank** elak andedräkt.

aar*; *ad ~e* till nästa år; *til ~s* till åren. **-gangsvand** kvarnvatten, som räcker för hela året. **-grøn** vintergrön. **-mærke** årsring. **-række** följd af år. **-ti** årtionde. **-vej** årsskörd.

~ senaste sammansatta ord. *ω* = o i bo. *a'l* tryckstavelse, lång vokal. *al'* tryckstavelse, kort vokal.

-vis som varje år ger säker avkastning. *havren er i Norge lemmelig* -~ slår sällan fel. — **~e-maal** *forpagtning paa langt* -~ på lång tid. **-vis** i åratal. — **~s-barn** årsgammalt barn; årsbarn. **-unge** årsgammalt barn; *det er ingen* ~ ingen sparvunge, barnunge. — **~es** åldras. **~ing** *i* ~*inger* i åratal. **~ling** årsgammalt djur.

aarbuk färna, bredpannad id (Leuciscus latifrons).

1. **aare** åder. **-bristning** åderbrock. **-hinde** kärlhinna. **-knude** ådersvulst. **-tang** knöltång (Ascophyllum nodosum). **-vingede** steklar (Hymenoptera). **-væld** källsprång.

2. **aare** åra. **-pind** årtull.

3. **aare** = *arne*.

aarette kil; v. kila.

aar-fugl orre (Tetrao tetrix). **-høne** orrhöna.

aarle tidigt.

aarold = *arild*.

aarsag orsak.

aarvaagen vaksam; av. = *overvaagen*.

aas = *aate*.

aasted plats av vikt för en rättssak; *paa* ~*et* på ort och ställe. **~s-befaring** domstolsförhandling på ort och ställe.

aasæd växande gröda.

aasædes-berettiget berättigad att med utlösande av medarvingar besitta ärvd egendom. **-ret** motsv. bördsrätt.

aat* smådjur som tjäna till föda för fiskar el. leva parasitiskt på dem.

aate lockbete, agn; = *aat; bjørn skydes paa* ~ vid åtel.

aatte v. imperf. af *eje*, ägde.

aavirke fälla och hugga till timmer.

abe apa. **-brødtræ*** (Adansonia digitata). **-egern** aj (afrikansk gnagare Cheiromys). **-kat** apa; *kvæle* -~*ten* rumla om. **-spil** gyckelspel. — **~ri** spektakel.

abild apel. **-graa**, -~ *hest* apelgrå, appelkastad (äppelkastad) häst.

ablette löja (Aspius alburnus).

aborre abborre (Perca). **-græs** nate (Potamogeton).

abrod* åbrodd (Artemisia abrotanum).

absolut*, *du maa* ~ *komme* nödvändigt; *ja* ~ alldeles säkert.

accidenser halvt frivilliga sportler, särsk. till präster.

ad åt, till; *reise* ~ *F. til H.* över, via; *ind* ~ *døren* genom.

adams-figen banan. **-naal** växten Yucca gloriosa. **-stav** växten Euphorbia lathyris. **-æble** adamsäpple; namn på vissa frukter t. ex. citron.

adcitere kalla, instämma en tredje part.

adfærd uppförande; handlingssätt, beteende.

adgang tillträde; tillgång; tillfälle.

adjektivisk*, ~ *bisætning* relativsats, attributssats; jfr *apposition*.

adjunkt motsv. läroverksadjunkt.

adkomst tillträde; åtkomst; rätt, anspråk; *besværlig* ~ *til den gaarden* besvärligt att komma. **-brev** åtkomsthandling, fångesbrev.

administrator*, *rettens* ~ ordförande.

admiral amiral; av. dagfjäril Vanessa atalanta; snäckan Conus ammiralis; sjö. ammeral, ett slags pyts.

adresseavis annonsblad.

adskille|lig delbar, skiljbar. **~nde** gram. disjunktiv.

adskil'lig åtskillig.

adsprede skingra; förströ. **~lse** förströelse, tidsfördriv.

adsta'dig stadig, stadgad.

advar|e varna. **~sel** varning.

advis = *aviso*.

advokat advokat, som efter praktiskt prov erhållit kompetens att föra talan i högsta instans; jfr *overretssagfører*.

af*, *le* ~ skratta åt; *en ven* ~ *min fader* till; *jeg kjender ham* ~ *navn* till; ~ *vejen!* ur.

afbenytte begagna så mycket man behöver. **~lse**, *til offentlig* ~*lse* till allmänt bruk.

afbestille* ge återbud på en beställning, kontramandera.

afbigt avbön.

afbinde*, ~ *et hus* uppföra korsvirket; ~ *en vorte* binda om för att avlägsna den.

* även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikelns huvudrubrik eller vad som i den står före |.

afblade bläda.
afblæse*, ~ *en kanon* rensa med löst krut.
afbrændt*, ~ *rødvin* rödvinsglögg.
afbrud avbrott.
afbruge = *afbenytte*.
afbruse, *vreden er ~t* har rasat ut.
afbryde*, ~ *et hus* riva ned.
afbud återbud.
afbygd avsides belägen bygd, avkrok.
afbygger innehavare av en *afbyggergaard*. **-gaard** (avsides liggande) gård, som utskiftats från en större gårds el. bys ägor.
afbyrd avkomma; härstamning.
afbælge, ~ *erter* sprita.
afbøde sona med böter; avvärja.
afcirklet avmätt.
afda'ge se under *dag*.
afdal avsides liggande dal; sidodal.
afdraat avkastning i mejeriprodukter.
afdrage* amortera.
afdrive*, ~ *et dyr* driva för hårt.
afdræt = *afdraat*.
afdød avliden.
affade tappa.
affange döda skjutet villebråd.
affarvet som förlorat färgen t. ex. genom hårfällning; som har en iögonfallande bjärt el. ovanlig färg; brokig.
affedde binda av i härvor.
affeje avfärda.
affinde avspisa; ~ *sig* komma till rätta, komma överens.
affritte utfråga, »pumpa».
affut|age lavett. **~ere** ordna kanoner i stridsställning.
affæl'dig, a'ffældig skröplig, bräcklig.
afgaa* sjö. slutta om grund.
afgade sidogata, sidogränd.
afgang* sluttning om grund.
afgjort* avhållen.
afgjøre se *afgøre*.
afgrøde avkastning av jord, gröda.
afgøre* göra färdig.
afhaare beröva håret.
afheld sluttning.
afhjaske = *afjaske*.
afhjemle beediga.
afhold avhållsamhet. **~s-mand** nykterist, absolutist.
afhold|e*, ~ *udgifterne* bestrida. **~en** [-de] återhållsam. **~enhedsselskab** förening för moderat nykterhet. **~t** avhållen.
afhude flå.
afhuke sjö. avhaka rodret; hugga ur bakc.
afhul avkrok, kråkvinkel.
afhylle avhölja, blotta, avslöja.
afhæld sluttning.
afhæng sluttning. **~e** bero. **~ig** beroende. **~igheds-form** objektsform.
afilte borttaga syre från, reducera.
afjage sluta jakten; genom jagande beröva. **~t** utkörd, utschasad.
afjaske* om kläder o. d.: snuska ned, gå illa åt; om arbete: slarva ifrån sig.
afkald eg. erkännande, att man ej har anspråk på ngt (t. ex. ett redovisat arv); *give* el. *gøre* ~ *paa noget* avstå från, avsäga sig, försaka.
afkime sluta att ringa.
afklare klara, rena vin; skira smör.
afklask kliché. **~e** klischera.
afknuge pressa hårt för att utdriva fuktighet; utpressa.
afkog dekokt. **~e** genom kokning tilllaga, göra dekokt på; urkoka; *~t fisk* kokt.
afkortet geom. stympad.
afkræfte försvaga, göra kraftlös; om rättslig handling: göra ogiltig.
afkyse = *afskrække*.
afkøle avkyla.
aflad uppehåll; avlat. **~s-aar** jubelår.
aflade avlasta, lossa ett fartyg; förr: befrakta; låta avrinna; avlåta, avgiva; avlägsna; avstå, upphöra; ~ *fra en virksomhed*, ~ *vandet*.
afleden förfluten, förliden.
aflejre avlagra.
afleve, *han har ~t* är avliden; av. *~t* utlevad.
aflide förflyta.
afliggende avlägsen.
afligne avpassa.
afliverskrig jämmerrop, nödrop, som om kniven sutte i halsen på en.
aflodde uppdela; loda.
afluge rensa bort ogräs, rensa ett land.
afluk box för kalvar.

aflyd* misslјud.
aflyse genom offentlig kungörelse upphäva, återkalla; lysa slut till äktenskap.
aflægge*, *godt aflagt* bra betald, lönad.
aflægs urmodig; föråldrad; ålderdomsskröplig; *det er ~ naivt.*
aflære dressera; lära ut, sluta sin lärotid; lära sig av med.
aflæse rättsligt fastställa, att ett *tinglæst* förhållande upphört; döda inteckning o. d.
aflød brokig färg.
afmagt vanmakt; svimning.
afmalke mjölka ur; sluta att mjölka.
afmaske demaskera.
afmede afmäta.
afmelde kontramandera, ge återbud om.
afmelke = *afmalke.*
afmægtig vanmäktig (t. ex. *~ olding, modstand*); *blive ~* svimma.
afnege binda i kärvar.
afnøde avtvinga.
afparre ordna parvis, sammanpara.
afpille avplocka; *~t* utmärglad.
afpimpe riva med pimsten; pimpla ur; sluta pimpla.
afprelling återstudsning.
afprotse brösta av kanon.
afpudsning slöjd. kälbyvling.
afpægle uppmäta i *pægl.*
afpæle utstaka; påla.
afraat [slakt]avfall.
afrebe avmäta med rep.
afrette dressera djur till ngt; efter snöre rikta en mur; justera, avpassa maskindelar; avbila, fyrhugga timmer; toppa el. avfila sågtänder.
afride rida fördärvad en häst; till häst avrösa ett fält el. besiktiga en gräns; rida ut en storm.
afrids grundritning.
afse släppa ur sikte, undvara åsynen av.
afsidder = *afbygger.*
afsiet silad, passerad.
afsige återkalla, kontramandera; säga ifrån sig tidning; avstå från; avkunna.
afsigt en synerätts dom.
afsindig vansinnig.
afsinet sinad om ko.
afskage sjö. lossa tåg.
afskakke snedda, göra sluttande.
afskalle skala; skala sig; fjälla efter sjukdom.
afsked*, *reise uden ~* ta bondpermission. *~***s-bal** slutbal. **-patent** skriftligt intyg om erhållet avsked. — *~***ige** avskeda.
afskeje vika av; *~ fra sandheden.*
afskildre avmåla; sv. avskilja.
afskin återsken.
afskokke avlägga i skockar, sextiotal.
afskove hugga skog utan att sörja för återväxt.
afskridte stega upp.
afskrivning* renskrivning.
afskræk skräck, motvilja.
afskrælle skala, barka.
afsky'elig avskyvärd.
afskyg|ge schattera. *~***ning** nyans.
afskafte taga lös från skaftet; avstocka gevär.
afskænke hälla av.
afskæring pyts av avsågad tunna.
afslag* avkortning.
afslutte*, *~ fanger* befria, lösgiva.
afsløre avslöja; avtäcka.
afsnit segment i cirkel; avdelning i bok; skede; *et ~ af mit liv.*
afsod avkok.
afsone avtjäna straff, böter.
afspring sidosprång, avstickare.
afspænd|e* nedspänna båge; *~t* med. slapp.
afstamning härstamning.
afste'd no., **afsted'** da. åstad, bort, i väg.
afstede avfärda.
1. **afstem|me** omrösta. *~***nings-orden** propositionsordning.
2. **afstemme** avmejsla.
afstik kopparstick.
afstiv|e stötta under, styva. *~***ning** bot. stöd[jande organ].
afstokke taga stocken av ankare.
afstraale reflekteras.
afstrege utmärka med streck; stryka under; upplinjera.
afstrigle skrapa häst; klå upp.
afstrimle skära i strimlor.
afstryge*, *~ en kniv* stryka, »dra»; måla vägg med grundfärg, grunda.

afstudse avstubba.
afstumpe stympa; förslöa.
afstøder avvisare, hörnsten.
afsuger* sugymp.
afsvaje snedhugga.
afsæt avsats.
afsæt|te*, *~te et ben* amputera. **~ning** jur. motsvarar skingringsförbud men innebär äv. förmånsrätt i den avsedda egendomen.
afsøge mil. genomsöka ett snår.
aftegn i ett djurs färg utmärkande tecken, igenkänningstecken.
aften*, *spise ~*. **-bakke** flädermus; nattskärra (Caprimulgus europæus). **-falk*** (Cermeis vespertina). **-fugl** = *-sværmer*. **-mand** person, som sitter länge uppe: nattfågel, nattuggla. **-røde** aftonrodnad. **-sommerfugl** = *-sværmer*. **-stjærne*** nattviol (Hesperis matronalis). **-sværmer** skymningsfjäril (Sphinx o. närstående). **~s-bord** kvällsvard.
aftinet avtöad, borttöad.
aftning skymning; afton.
afto avtvå.
aftrin avsteg, felsteg.
aftræde* genom steg utstaka gränserna för t. ex. en trädgårdssäng.
aftrædelsesværelse rum där man tar in vid sina besök i staden.
aftræk avdrag; för rök: utlopp; på gevär: avtryckare. **~ke** avdraga; boktr. taga avdrag; stryka rakkniv; slätfila; bona; ställa ur; avtrycka gevär; avsickla. **~ker** tryck på gevär, avtryckare. **~kersten** bryne.
aftægt undantag, födoråd.
afvane, *komme i ~* komma ur vanan.
afveksle omväxla.
afvend|e* bortvända. **-ig** avfällig, upprorisk.
afvente avvakta.
afvigt förfluten.
afvisning jur. dom, varigenom en rätt förklarar sig icke kunna upptaga mål till prövning.
afætse etsa bort.
ag sjögång.
1. **age** da. åka, köra; no. åka kälkbacke. **-bakke** kälkbacke. **-føre** slädföre. **-hynde** vagnsdyna. **-stol** kärrsäte.
2. **age** aga.
ager åker. **-blaastjærne** madd (Sherardia arvensis). **-bønne** bondböna. **-champignon** ljus el. allmän champinjon (Psalliota arvensis). **-dylle** fettistel (Sonchus arvensis). **-dyrker** åkerbrukare. **-evighedsblomst** en art noppa (Gnaphalium arvense). **-fly** = *-ugle*. **-fure** plogfåra; åkerren. **-gaas** sädgås (Anser arvensis el. segetum). **-gaaseurt** åkerkulla (Anthemis arvensis). **-galtetand** åkersyska (Stachys arvensis). **-guldstjerne** luddvårlök (Gagea arvensis). **-hejre** renlosta (Festuca arvensis). **-hyrdetaske** åkerskärvfrö, penninggräs (Thlaspi arvense). **-høne** rapphöna (Perdix cinerea); = *-rikse;* rapphönstunnsnäcka (Dolium perdix). **-hørsilke** linsnärja, linsilke (Cuscuta epilinum). **-kaal** = *-sennep;* åkerkål (Brassica campestris); = *kiddike*. **-koføde** åkerkovall (Melampyrum arvense). **-lo** ljungpipare (Charadrius apricarius). **-maane** småborre (Agrimonia eupatoria). **-mus** åkersork (Arvicola agrestis). **-mynte*** (Mentha arvensis). **-ranunkel** åkersolöga (Ranunculus arvensis). **-rikse** kornknarr (Ortygometra crex). **-ryg*** tegrygg. **-ræddik*** = *kiddike*. **-rævehale** renkavle (Alopecurus agrestis). **-sennep*** (Sinapis arvensis). **-sissel** jordrök (Fumaria). **-skorpe** matjordslager. **-slæber** sladd. **-snerle** åkervinda (Convolvulus arvensis). **-snerpe** = *-rikse*. **-svinemelk** = *-dylle*. **-stenfrö** sminkört (Lithospermum arvense). **-tidsel*** (Cirsium arvense). **-tromle** vält. **-ugle** jordfly (fjärilsläktet Agrotis). **-uld** = *kæruld*. **-ærenpris** åkerprisa (Veronica agrestis). **-ært*** (Pisum arvense).
agern ollon.
agle ragla.
agn*. **-skæl** blåmussla. — **~e-hald, -hold** hulling på metkrok.
agnet forell.
agnete alfågel (Harelda glacialis).

agnor = *agnehald*.
agramaner snörmakeriarbeten ss. prydnad på damdräkter.
agt*, *det var ikke min* ~ avsikt. **-paagivende** uppmärksam. — **~e*** giva akt; ämna; anse. **~else** aktning.
agtenfor akter ut; ~ *tværs* akter om tvärs.
agter*, *det gaar til ~s for ham* bakut. **-haler** aktergaj, undergaj. **-kastel** akterkastell på äldre tiders fartyg; ända, stuss. **-liget** aktra liket. **-over** akter ut. **-sting** efterstyng.
agurk gurka; *snodig* ~ konstig kropp. **-salat** pressgurkor i ättika. **-urt** = *borasurt*.
ahorn lönn.
ajle gödselvatten.
akavet klumpig.
akevit = *akvavit*.
akker bläckfisk.
akkreditiv kreditiv.
akkurat noggrann; adv. precis.
akleje* (Aquilegia).
akse axel(linje); axel i gräsens ax. **-hus** skärmfjäll hos gräsen.
aksel axel, skuldra; hjulaxel. **-blade** stipler. **-før** axelbred. **-knop** sidoknopp. **-mule** yttersta delen av hjulaxeln. **-skav** smörjbeck. **-skærf** gehäng. **-torv** torg för matvaror.
aksle kasta över axlarna; ~ *sit skind* ge sig i väg.
akt el. *udskrift i ~s form* fullständigt protokoll med alla bilagor; *~er* handlingar. **~e're** framlägga handlingarna i ett mål.
aktionær* aktieägare.
aktor åklagare.
akvavit dubbelrenat brännvin.
1. **al'*** adj. *naar ~t kommer til ~t* kommer omkring; *~le som en* varenda en.
2. **a'l** sbst. eg. alf: ett slags järnhaltig jordart, som sammankittas, så att den liknar sten. **-hede*** vanlig på Jylland.
3. **al** kärna, kärnved i gran och fur.
4. **al** årder, krok, enklare plog för en häst. **~e** plöja med *al*, kroka.
1. **aland, alant** alant, ålandsrot (Inula).
2. **aland** = *aarbuk*.
albue armbåge. **-knoke** armbågsutskott. **-skæl** skålsnäcka (Patella).
album* mått $^1/_{12}$ *skæppe hartkorn*, se *hartkorn*.
aldersformand ålderspresident.
aldrig*, ~ *saa snart kom hun, før hun brast i graad;* ~ *saa galt, saa er det godt for noget* intet ont utan något gott.
alen aln = 0,628 m.; *de er to* ~ *af et stykke* de äro av samma ull. **-gods***, **-kram** manufakturvaror. **-ridder** skämts. om skräddare, lärftskramhandlare: riddare av alnen.
alf* älva.
algie ålljuster.
alike = *allike*.
alimentationsbidrag uppfostringsbjälp av fadern till oäkta barn.
alk = *alke*.
alkanne* växten Anchusa el. Alcanna tinctoria.
1. **alke** äv. *brednæbbet* ~ tordmule (Alca torda); *spidsnæbbet* ~ sillgrissla (Uria troile); *fuld som en* ~ kaja. **-konge** alkekung (Mergulus alle).
2. **alke** gå och vagga som en anka.
alkove mindre rum ofta med snedtak vid sidan av ett större, tjänande som sovrum.
allehaan'de kryddpeppar, jamajkapeppar. **-træ** kryddpepparträd (Eugenia pimenta).
allenfals vard. i alla händelser.
aller- allra.
alle vegne överallt.
alligevel likväl, i alla fall.
allike alika, kaja (Corvus monedula); *saa fuld som en* ~.
alm* = *elm*.
almanak'trykker skämts. lögnare.
almen allmän, gemensam för alla. **-skole**, *højere* -~ da. motsv. högre allmänt läroverk.
almin'delig allmän, vanlig; *~e gode evner* ordinär begåvning; ~ *spidsmus* vanlig näbbmus.
alminding allmänning; fattigkyrkogård.
almisse allmosa. **-lem** allmosetagare.

almue allmoge. **-skole** folkskola; *naar -~n bliver en virkelig folkeskole.* — **~s-maal** allmogemål.
alese = *majfisk.*
alpe-aster växten Aster alpinus. **-brunelle** alpjärnsparv (Accentor alpinus). **-hare*** nordhare, Skandinaviens och alpernas art (Lepus variabilis). **-jordbær** = *bakkejordbær.* **-kraake, -krage** alpkråka (Fregilus graculus o. pyrrhocorax). **-ravn** = *-kraake.* **-spætte** murkrypare (Tichodroma el. Certhia muraria). **-stenbuk*** (Capra ibex). **-svale*** klippseglare, alpseglare (Cypselus melba). **-viol*** (Cyclamen).
alrune alruna (Mandragora officinalis).
alsike[kløver]* (Trifolium hybridum).
1. **alt*** mus. **-nøgle** altklav.
2. **alt*** redan.
altan* balkong. **-værelse** rum med egen balkong.
alter altare; *gaa til ~s* till nattvarden. **-bog** kyrkohandbok. **-gang** kommunion, nattvardsgång. **-tone** predikoton.
alv = *alf.*
alver'den alla människor.
alvo'rlig allvarsam.
ambligere vard. taga i tjänst.
ambolt städ, ambult.
ambra grå ambra; = *abrod. gul ~* = *rav.*
amerikansk*; *~ olie* ricinolja.
amme*. **-naal** säkerhetsnål. **-stuefortelling** amsaga. **-træ** skyddsträd.
ammoniak'*. **-vand** kaustik ammoniak.
amning sjö. åmning.
amt motsv. län. **-mand** motsv. landshövding. **-stue** ett *amts* uppbördskontor. — **~s-** i sms. äv. ämbets-. **~s-forvalter** da. ämbetsman, som verkställer skatteuppbörden. **-raad** motsv. landsting. **-raadskreds** motsv. landstingsområde. **-ting** no. = *-raad.*
amøbe* (Amoeba verrucosa).
an! mil. fyr!
anbefa'ling äv. *an'-* rekommendation.
anbringe* placera; logera; anställa. **~nde** påstående.
and* anka (Anas m. fl.); *hvidøjet ~* vigg (Fuligula nyroca); *rødgul ~* rostand (Tadorna casarca); *rødhovedet ~* rödhuvad dykand (Fuligula rufina); *Stellers ~* alförrädare (Eniconetta stelleri). — **~e-hval** näbbval (Hyperoodon rostratus). **-mad*** (Lemna). **-stegg** ankbonde, andrik.
anden annan, andre; *~ juledag* annandag jul. **-eksamen** (förr) en förberedande examen, som togs vid universitetet ett år efter inskrivningen, »examen philosophicum».
andføttes skavföttes.
andføtting antipod.
andhæles baklänges.
andnegl nitnagel.
andpusten andtruten.
andrage*, *det ~r saa meget* belöper sig till.
anduve styra mot land.
anelse aning; *jeg har paa ~n* jag känner på mig.
anerkende erkänna; *~ en dom* förklara sig nöjd med.
anfegte*; *~ et testamente* klandra.
anførselstegn citationstecken.
angle andtäppa, kort andedräkt hos häst. **-brystet, -brystig** trångbröstad.
angel metkrok; tånge på kniv. **-jern** ett slags rävsax. **-mus** näbbmus (Sorex). **-taske** = *havelle.* **anglesnor** metrev.
angest ångest; ängslig.
angjælde gälla, angå.
angreb* en första betsa.
angst = *angest.*
anhold[else] häktning.
aning lätt bris.
anis* (Pimpinella anisum).
ank oro.
1. **anke** sbst. klagan, besvär; invändning; v. klaga, besvära sig; vara ledsen över. **-bog** bok för införande av klagomål, anmärkningsbok. **-maal** besvärspunkt. **-protokol** = *-bog.*
2. **anke** sbst. anka, ett slags form för knappgjutning.
ankel*, **-knoke** fotknöl. **-sko** låg sko.
anker ankare. **-bolt** murankare. **-bænd** ankarstek. **-flig** ankarfly. **-hjærte** ankarkryss. **-kjættingheks** röringsklam. **-klods** ankardyna.

anle'dning* tillfälle, lägenhet.
anlig'gende angelägenhet.
anlæg anläggning; anlag.
anløb anlöpande; anlopp; anfall. **~s-sted** ställe, som anlöpes, mellanstation.
anmasse *sig* tillvälla sig, göra anspråk på. **~lse** anspråksfullhet, förmätenhet; usurpation.
anmelde anmäla.
anmærke* anteckna.
anordn|e* ordinera. **~ing** på administrativ väg tillkommen förordning.
anprise berömma, rekommendera.
anret'ning*, *det var en fin ~* gott bord; *kold ~* kallt bord, kallrätter. **~s-bord** serveringsbord. **an'rette** anstifta.
anse'else anseende.
anse'lig ansenlig, betydande.
ansjos ansjovis.
ansjovis äv. *ægte ~* zool. sardell, äkta ansjovis (Engraulis enchrasicolus).
anskue åskåda. **ansku'elig** åskådlig.
ansku'else åskådning.
anslag*, *give ~ paa* anvisning. **~s-beløb** ungefärligt, beräknat belopp. **-vis** på ett ungefär.
anspore sporra bildl.
anspænde spänna; *~ alle sine kræfter*.
anstaltmageri projektmakeri.
anstand* värdighet; *jeg maa tage det med ~*. **~s-dame** »förkläde».
anstill|e anställa försök o. s. v.; *~e sig* ställa sig, bete sig, låtsa. **~ing** anbud, offert.
anstrøg anstrykning, övermålning.
anstød* stöt; *et ~ af feber* anfall. **~s-sten** stötesten.
ansætte*, *~ en vare for højt* värdera; *~ en dag* bestämma; *fast ansat, ansat ved konstitution* fast anställd, anställd genom konstitutorial; *komme ~nde* rusande, »sättande». — **~lse,** *faa en ~* anställning. **~r** artill. sättare. **ansætnings-skrue** sjö. skruvtackel. **-stik** märlspiksknop.
ansøg|e, *~ om et embede* söka. **~r** sökande. **~ning** ansökan.
antikva'r antikvarie; antikvarisk bokhandlare.
antimonium antimon. **-brint** antimonväte, stibin.
antræde tillträde.
antræk dräkt, klädsel.
anven'delig användbar.
appellant klagande. **-skab** juridisk person som klagande, klagandebolag; *selskabet paaankede byretsdommen til højesteret, som frifandt ~et.*
apposition, *adjektivisk ~* apposition; *adverbial ~* predikativt attribut.
approbation* godkännande; stadfästelse.
1. **ar** ärr; bot. märke. **-ret** ärrig.
2. **ar, ard** = *4. al.*
arbeid[e] arbete; v. arbeta. **~s-hold** arbetslag. — **~er** arbetare. **-raad** da. myndighet som leder yrkesinspektionen. **-spag** handspak. **-straf** straffarbete.
arg* ondskefull; äv. ond, vred, förbittrad; *jo ~ere skalk, des bedre lykke; mine ~este fjender* bittraste. **~e** *op* reta, förarga.
argus*. **-fasan** (Argus giganteus). **-øjne** äv. vreda blickar; *for nogen skrækkelige ~ du kaster.*
arild*, *fra ~s tid* från uråldriga, urminnes tider.
ark* frontespis, vindskupa.
arm*-fødder armfotingar (Brachiopoda). **-læn[e]** armstöd på stol. **-sav,** spännsåg. **-tag** tag med armarna vid simning; famntag; livtag.
armbrøst armborst.
armod[sdom] armod.
arne härd; *den hjemlige ~*. **-sted** = *arne* bildl.; *pestens ~*.
arpe hud som fjällar av, »hedningehud» hos barn.
arrest* beslag.
arrig ondsint, lättretad, bitter; äv. = *arg*.
ars, arts bakdel, stuss. **-balde** ena hälvten av stussen, skinka. **-læder** bakläder.
art* slag; sätt; *det har ingen ~* det duger inte. **~s-betegnelse** gram. artnamn, appellativ. **~s-valg** naturligt urval. — **~e** bråš; *sønnen ~er ikke efter faderen.*

---

* även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikelns huvudrubrik eller vad som i den står före |.

arterie artär, pulsåder.
1. **a'rtig***, *et ~t barn* snällt; *vær saa ~* var så god.
2. **ar'tig** konstig; *du er en ~ raring* en konstig kropp.
artiskok kronärtskocka.
arti|um gymnasiets avgångsexamen, mogenhetsexamen, studentexamen. **~a'ner** abiturient, studentkandidat.
arum dansk ingefära (Arum dracunculus el. maculatum).
arv*, *gaa fra ~ og gjæld* göra sig urarva. **~e-afgift** arvsskatt. **-begravelse** familjegrav. **-faldsret** rätt till danaarv. **-fæste** ärftligt arrende. **-følge*** tronföljd. **-hus** furstehus med ärftlig rätt till kronan. **-kjøb** avgift för utländningar tillfallande arv. — **~elig** ärftlig.
arve rödarv (Anagallis arvensis); av. narv (Alsine media).
asald norsk oxel (Sorbus aria).
ase*, *~ sig ud* släpa ut sig.
asen åsna gammalt o. som skällsord.
asgaardsrejen vilda jakten.
asia, asie sötsyltad gurka.
askaride spolmask.
aske*-fis = *-ladd.* **-kage** glödkaka. **-ladd, -pot** askunge.
1. **asp*** = *esp;* av. namn på hela släktet Populus.
2. **asp*** fisk (Aspius rapax).
asparges sparris. **-ert*** (Lotus siliquosus el. tetragonoglobus). **-kaal*** (Brassica oleracea aspargoides).
aspic kött- el. fiskgelé.
assessor bisittare av. i högsta domstolen.
assistent motsv. amanuens.
assistents-hus pantlåneinrättning. **-seddel** pantsedel, pantkvitto.
asters aster (Aster).
astrild namn på flera burfåglar av familjen Viduinæ.
astragel backsöta (Astragalus).
asyl* se *børne-, sindsyge-asyl.*
atlasfugl fågelsläktet Ptilinorhynchus.
atlask atlas, sidensars. **~es** av atlas.
atling[and] årta (Anas querquedula).
atpaa ovanpå, på köpet. **-slæng,** *paa -~en* på efterkälken.
atten aderton.
atter åter.
attest* betyg.
attraa åtrå; om djur: begär, brunst.
au! aj!
aubin ett slags köttpudding.
aur grus; grusartad alv; det nedre tåget i en not. **-pose** ung abborre. **-vælte** = *reole.*
aure = *ørred.*
autorisere befullmäktiga, förordna.
ave aga, tukt, lydnad; v. aga; *holde i ~; ~ sine begærligheder* tygla.
averti|e're annonsera. **~issemen't** annons.
avind avund; agg. **-skjold,** *føre -~ mod kongen* bära vapen, fientlig sköld.
1. **avis** tidning. **-and** tidningsanka.
2. **avis, ~e** notifikation; avis. **~e-veksel** eftersiktsväxel, som betalas viss tid efter uppvisandet.
1. **avl** avel; gröda; åkerbruk, jordbruk, boskapsskötsel. **~e-drift** fortplantningsdrift. — **~e*** producera. **~ing** gröda, skörd.
2. **avl** smidesässja.
avn masur.
avnbøg avenbok (Carpinus betulus).
avne agn på säd.

B.

baad* av. bot. köl. **-ben** jullben. **-bro** pontonbro. **-fugl** ärla (Motacilla). **-næb** sydamerikansk häger (Cancroma). **-nøst** båtskjul. **-rip** sjö. råhult[sgång]. **-sted** landningsplats för båtar. — **~e-bro** pontonbro.
1. **baade** frakta i båt.
2. **baade** hava fördel el. båtnad av; båta, gagna; sbst. båtnad.
baae skär, klippa; boj.
baag hinderlig, tvär, svår, ovillig.
baak*, ~e sjömärke, boj.

baand band; ligament. **-fiske*** (Trachypteridæ). **-gople** venusgördel (Cestum veneris). **-græs** randgräs (Phalaris arundinacea picta). **-løb** lindad bösspipa, bandpipa. **-maal** måttband. **-pil** korgvide (Salix viminalis); vitpil (S. alba) m. fl. **-sammenføjning** bandfog. **-slyngning** bandslinga. **-stage** ämnesträ för tunnband. **-stol*** tunnstol, skärbänk för tillverkande av tunnband. **-væv** band[väv]stol. **-øks** däxel.
baare våg, bölja; bår.
badskær fältskär.
badut'springer voltigör; bildl. vindflöjel.
bag bak; *det kom* ~ *paa os* som en överrumpling. **-ben***; *sætte sig paa* -~*ene* på tvären. **-bord** babord. **-bæst** kreatur, skällsord. **-efter** efteråt; bakom; bakpå; -~ *kommer tyndt øl* ordspråk, som brukas, då någon stryker över med hartasson. **-fjæl** bakbräde på arbetsvagn. **-flig** klacklapp. **-greb** handstöd på skrubbhyvel. **-hjernen** lilla hjärnan. **-hon** ytbräde, sågbak. **-hovedben** nackben. **-hun** = *-hon*. **-laage** liten bakport. **-liden** den från solen vända sluttningen i en dal. **-ole** svansrem. **-sal** våning i bakhuset, gårdshuset. **-skot** akter. **-smæk** obehaglig efterräkning, bakslag. **-smække** = *-fjæl*. **-snak** förtal, baktalande. **-tog[t]** eftertrav, eftertrupp. **-va[d]ske** baktala. **-vinter** eftervinter.
bage*. **-r** bagare. ~**r-ovn** bakugn.
bagst bak. ~**e-helle** plåt, varpå *fladbrød* bakas. **-lev** ogräddad kaka.
1. **baj** bukt, vik.
2. **baj** boj, grovt ylletyg.
1. **bakke** bricka; ~ *op* v. bulla upp, traktera rikligt. **-bord** [serverings-] bord med kantlist.
2. **bakke** backe. **-drag** höjdsträckning, rad av kullar. **-held** backsluttning. **-jordbær** backsmultron, nejkon (Fragaria collina el. vesca viridis). **-nellike*** ängsnejlika (Dianthus deltoides). **-sole** = *digesvale*. **-star** lundstarr (Carex montana). **-stjerne** gråbinka (Erigeron acer). **-svale*** = *digesvale*. **-tidsel** spåtistel (Carlina vulgaris).
3. **bakke** backa, fiskredskap.
4. **bakke** avdelning, vanligen 6 man, som äta tillsammans, backlag.
5. **bakke** brytjärn på hyvel; klaff, käft på tång.
bakkels[e] klenät. ~**e-bæst** = *bagbæst*.
bakkenbart kindskägg, polisonger.
bakse arbeta sig fram med armbågarna; baxa; streta; föra fram med hävstänger. **-bom** artill. handspak. — ~**r** boxare. ~**s** boxas.
1. **bal'** (*-let*) bal.
2. **bal'** (*-len*) boll.
3. **ba'l** bråk, besvär. ~**e** plåga sig, göra sig besvär.
balancier-maskine balansmaskin.
balde mest i sms. kuddliknande bildning, t. ex. det tjocka köttet inuti handen el. under foten; boktr. svärtboll.
baldersbraa surkulla (Anthemis cotula); baldersbrå (Matricaria inodora).
baldrian vänderot (Valeriana officinalis).
baldy're poet. brodera med guld.
balg svärdsbalja, skida.
ballade* vard. spektakel, upptåg; muntert gille.
1. **balle** bal, packe; ris papper.
2. **balle** no. testikel.
3. **balle, ballie** balja.
balsam*. **-asp** balsampoppel (Populus balsamifera). **-gran*** (Abies balsamea).
balsty'rig bångstyrig.
baltre = *boltre*.
bamse björnhanne.
bamsing* stort och fett djur.
ban', 1. **band** bann. **-sat** bannlyst.
2. **band** = *baand*.
1. **bande** svära.
2. **bande** rövar- o. s. v. band; taskspelartrupp.
bane bana; bane, ban på hammare. **-legeme** banvall.
bange rädd.
banjer understa däcket på ett skepp, t ossbotten.
1. **bank** slag, stryk; *du burde ha* ~.
2. **bank***. **-daler**, -~ *courant* på 1700 talet: kr. 3,20. **-draft** bankväxel. **-skat** da.

* även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikelns huvudrubrik eller vad som i den står före | .

en skatt på fastighet till förmån för nationalbanken.
1. **banke*** bulta, knacka på dörren; slå, ge stryk. **-byg** = *helgryn*. **-kjød** ungef. kallops.
2. **banke** ås, bank.
ban'ner baner.
1. **bar** bar. **-frost** barvinter. **-ryg** darrål (Gymnotus). **-svælg** skogsplister, gulsuga (Galeobdolon luteum).
2. **bar** barr. **-frø** gran- och tallfrö. **-fugl** namn på vissa jaktfåglar av orrfåglarnas grupp. **-lind** idegran (Taxus baccata).
1. **barbe** barb[fisk], skäggkarp (Cyprinus barbus el. Barbus vulgaris).
2. **barbe** hårprydnad el. (knyt)halsduk av spetsar.
barber|e raka; bildl. skinna. **-sæbe** raktvål.
bare *sig; jeg kunde ikke ~ mig for at le* låta bli; *jeg kan ikke ~ mig for kulde* bärga mig.
1. **bark*** fartyg. **-rigget** barktacklad.
2. **bark***. **-bille** barkborrare (Botrychus). **-borer*** (Tomicus typographus). **-dyr*** (fossilt sirendjur Rhytina). **-podning** okulering. **-stof** garvsyra, tannin. **-torn** bot. tagg.
1. **barke*** v. *et ~t ansigt* väderbitet.
2. **barke** luftstrupe.
barlaug, barlog vört.
barn, pl. i da. o. särsk. i ålderdomlig no. *børn*, barn. **-agtig** barnslig i dålig mening, dåraktig. **-dom***, *gaa i barndom[men]* bli barn på nytt. **-lig** barnslig i god mening; *~lig glæde, den ~lige alder*.
barre* stång, tacka så sk. av ädel metall; spak; sjö. bank, barr.
bars havsabborre (Labrax lupus).
barsel barnsäng; barnsöl. **-gilde** fadderskap, barndop. **-stue** barnsängsrum. **-stuesnak** amsagor. — **barsle** nedkomma.
bart mustasch.
ba's* arbetsförman i sht i fiskarlag; överman.
base sträva, träla.
basilik|e, ~es-urt basilik (Ocynum basilicum).
bask dask, slag med flata handen. **~e|tag** slagsmål. — **~e** daska, slå; *hanen ~er med vingene* flaxar.
basse stort djur av hankön, särsk. svin; stor, grov karl; smekord *~n min*.
basseral'le muntert dryckesgille.
bastard*. **-aarfugl** rackelhane. **-fil** medelgrov fil. **-laas** enkelt lås utan tillhållare. **-nattergal*** (Hypolaïs hypolaïs).
baste binda med bast.
batte förslå.
baug = *bog, bov*.
baun = *bavn*.
baus käck.
bause rumla; se äv. *buse ud*.
baute sjö. kryssa, lovera.
bavian babian.
bavl prat. **~e** prata dumheter.
bavn vårdkas.
beaandet fonet. svagt aspirerad.
beaf biff; *~ à la labskous* finare lappskojs.
beboer invånare.
bebrejde förebrå.
bebrillet försedd med glasögon.
bebyrde belasta, besvära; *jeg vil ikke ~ Dem dermed; ~ hukommelsen*.
1. **bed** (*-et*) blomstersäng, rabatt.
2. **bed** (*-en*) bete[sfoder]; *give hestene en ~*.
bedage *sig* sjö. bedarra. **~lig** långsam och högtidlig, betänksam och försiktig.
bedding sjö. beting. **-stag,** *tage -~* sjö. betas.
1. **bede** sbst. kastrerad bagge; v. kastrera, snöpa. **-kølle** fårbog.
2. **bede** sbst. mest i sms. beta; jfr *roe*.
3. **bede** v. be[dja]; *~ en til bryllup* bjuda. **-dag** böndag; [*store*] *-~* helgdag, som i Danmark och Norge firas fjärde fredagen efter påsk. **-dagsansigt** begravningsmin, kyrkmin. **-mand** person, som går omkring och bjuder till bröllop och begravning. **-mandsansigt** likbjudarmin, officiell sorgemin, begravningsmin.
4. **bede** v. beta, rasta med hästarna.
5. **bede** tekn. beta.

*~ senaste sammansatta ord. ω = o i bo. a'l tryckstavelse, lång vokal. al' tryckstavelse, kort vokal.

bedrag bedrägeri; *sanserne*s ~ sinnenas villor.
bedr|e adj. o. adv. bättre; v. bättra; *Gud ~e det* Gudi klagat. **-ing** förbättring; *bod og ~ing; god ~ing* jag hoppas du blir snart bättre.
bedrift* affär, företag.
bedst bäst; *ha en til ~e* ha någon till driftkucku. **~e-borgere,** *byens -~* stadens notabiliteter. **-fader** farfar eller morfar. **-faderstol** gammaldags länstol. **-foreldre** far- eller morföräldrar. **-mand*** förste matros. **-moder** farmor eller mormor.
bedærve|s skämmas om mat: *dansk er bare noget ~t norsk.*
been = *ben.*
befa'l befäl, officerskår. **~e** befalla. **~ing** befallning.
befalde behaga[s]; *hvad ~r?* vad behagas, befalls?
befippet häpen.
befrygte befara; *det er at ~* att frukta.
befæng|e, *byen blev ~t med pest* smittad; *~t med utøj* bekajad med ohyra.
befærdet trafikerad.
befæstning*, *himmelens ~* fäste.
beføie giva befogenhet, auktorisera; *~t* befogad.
beføre i hemlighet angiva, nedsvärta.
begaa*, *~ sig* klara sig, reda sig; *han har ~et en bog* skrivit en dålig bok.
begegne bemöta, behandla.
begejstr|e hänföra. **~ing** hänförelse, entusiasm.
begive avstå från; *~ sjöen* sluta att vara sjöman; *~ en rejse; ~ sig* begiva sig; om tåg: slakna; *det begav sig* av. det upphörde.
begivenhed händelse, tilldragelse; evenemang.
begravelse begravning; boktr. lik, utoglömda ord.
begrunde giva skäl för, motivera, bevisa; *~nde* gram. kausal.
begræde begråta. **~lig** beklaglig; klagande, sorglig, bedrövlig mest i hånande mening: *et ~ligt ansigt, en ~ tone.* **~lse** klagan, gråt; *~lsernes bog* Jeremie klagovisor.
begunstige gynna.
begæring begär; begäran.
behage*, *hvad ~r* vad befalls? vad sa'?
behjælp|e, *~e sig med noget* reda sig. **-som** som förstår att reda sig.
beholdning* förråd; *min ~ av kul* mitt kolförråd.
behæftelse inskränkning i äganderätten, t. ex. genom inteckning el. servitut, gravation.
behændig händig, välhänt.
behør tillbehör.
behøvle hyvla till; särsk. om en ceremoni med nyvordna snickargesäller, jfr *ubehøvlet.*
beit vard. knipa.
bejdse betsa.
bejle fria, gilja.
bejtel mejsel.
bej[t]se betsa.
bekendt bekant; *en ~ historie, sag, mand; jeg kan ikke være ham ~* icke kännas vid honom; *jeg vil ikke være det ~* erkänna; *en god ~ af mig* god vän. **-gøre** kungöra. **-skab** bekantskap, umgängeskrets.
bekkasin beckasin (Gallinago el. Telematias); *stor ~* da. dubbel b.; *dobbelt ~* da. enkel b.; *enkelt* el. *stum ~* da. halvenkel b. **-klire,** *rødbrystet ~* beckasinsnäppa (Macrocamphus griseus). **-ryle** myrsnäppa (Limicola platyrhincha).
beklakke fläcka, plumpa ned.
beklamret kvalmig.
beklippe beskära; inskränka.
bekneb, beknev, beknib sjö. *komme i ~* i knipa.
bekomme tillkomma; *denne ret ~r mig.*
bekomst, *han fik sin ~* han fick vad han behövde och förtjänade.
bekræfte* jaka.
bekostelig dyrbar.
bekvemmelighed bekvämlighet, maklighet; våning.
bekymring bekymmer.
belad|e belasta; *~t med gæld* belastad med skulder.
belave *sig, være ~t paa et angreb* bereda sig, vara beredd.

* även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikelns huvudrubrik eller vad som i den står före | .

belejlig bekväm, passande, läglig, lämplig.
belg[e] se *bælg[e]*.
beliggen|de belägen. **-hed** belägenhet, läge.
belive uppliva, liva.
belje se *bælge*.
bellis tusensköna (Bellis perennis).
belt[e] se *bælt[e]*.
belæg*, *lidet* ~ liten frekvens t. ex. på sjukhus. **~ge***, *~ge et folk med skatter* pålägga; *~ge med arrest* arrestera; *~ge en plads* »vika», beteckna som upptagen t. ex. i järnvägskupé.
belær|e lära; *~et af erfaring* klok av erfarenheten; *~ende* lärorik.
beløb belopp.
bemærk|e märka. **~elig** märkbar. **~ning** anmärkning, iakttagelse.
bemøje besvära; ~ *sig* bemöda sig.
1. **ben** sbst. ben; av. fot; *skoene er for store, de gaar rundt på ~ene; han har faaet et fedt* ~ en god pris, ett gott brödstycke; *have* ~ *i næsen* ha skinn på; *spænde* ~ slå (sätta) krokben; *rask, flink til ~s* god fotgängare. **-bræk** myrlilja (Narthecium ossifragum). **-dyr** ryggradsdjur. **-edder** benröta. **-legemer** benkorpuskler. **-løs***, *-~e fugle* oxrullader, falska järpar. **-rad** skelett. **-sort** bensvärta, pulveriserat benkol. **-støv** benmjöl. **-tærne** småtärna (Sterna minuta). **-urt** puktörne (Ononis). **-ved** benved (Evonymus europæa); kristtorn (Ilex aquifolium); snöbollsbuske, olvonbuske (Viburnum opulus); try (Lonicera xylosteum).
2. **ben** adj. rak, gen; *~t ud* rent ut. **-vei** genväg. — **~ke** göra rak.
benaue|lse beklämning. **~t** beklämd, bekyttad.
bene *af* lägga i väg.
beneficeret *sag* mål i vilket part är befriad från rättegångskostnader; ~ *jord* privilegierad.
benytte begagna.
benægte neka.
beplante plantera ett fält o. d.
beplette befläcka.
bepustet fonet. aspirerad.
beraabe *sig paa* åberopa.
beraa'd sbst. överläggning; *tage noget i* ~ i övervägande. **beraad'** adj. *med* ~ *hu* med berått mod.
beram', *paa* ~ på måfå; *paa eget* ~ efter eget gottfinnande.
berberis* surtorn (Berberis vulgaris).
beret'ning officiell berättelse, anmälan.
berette*, ~ *en syg* giva nattvarden åt.
berg se *bjerg*. **-gylt** berggylta (Labrus berggylta). **-knop** fetknopp (Sedum). **-laks** guldlax, större silverfisk (Argentina silus). **-næb** blågylta (Labrus mixtus). **-var*** luden var (Leugopterus punctatus).
bergine sjö. begine.
berige göra rik, rikta.
berlinerbrød* pumpernickel.
berm avsats mellan vall och grav på fästning.
berme se *bærme*.
bernhards-krebs eremitkräfta (Eupagurus).
bero uppskov. v. * kvarligga; om förslag: vila; *stille, sætte en sag i* ~ uppskjuta, tills vidare låta bero.
berolige lugna.
berygtet illa beryktad, vanfrejdad.
beryx beryxfisk (Beryx decadactylus).
besan se *mesan*.
besegle besegla eg. med sigill; ~ *sin tro med sit blod*.
besejle*, ~ *et hav* segla på.
besiddelse besittning.
besigte besiktiga. **~lse** besiktning.
besind|e besinna; *jeg vil ~e mig paa det* fundera på det. **~ig** besinningsfull.
beskadige skada.
beskeden anspråkslös.
beske'ler beskällare, avelshingst.
beskikke anordna; inrätta; utnämna, befordra; förordna; fastställa; tilldela, beskära; jur.: genom notarius publicus el. två vittnesgilla personer meddela ngn ngt el. infordra förklaring o. d. från ngn; ~ *sit hus; han ~de mig i sit sted; vær tilfreds med det, skæbnen har ~t dig* beskärt, förunnat.

beskjæ- se *beskæ-*.
beskrive*, ~ *et ark; give et skudsmaal beskrevet* utfärda skriftlig orlovssedel.
beskub', *paa bedste* ~ på måfå.
beskytte skydda.
beskyttelse skydd. **~s-lighed** skyddande likhet, »mimicry». **-mand** tullskyddsvän, protektionist.
beskæftige sysselsätta. **~lse** sysselsättning.
beskæmme komma att blygas.
beskøit skeppsskorpa.
beslaa*, *vel ~et med penge* försedd; *vel ~et i en sag* styv.
beslag* beläggning. **-sejsing** beslagsband.
beslut'|ning beslut. **~nings-dygtig** beslutsmässig. — **~te** besluta.
besmitte* befläcka.
besnilde överlista.
besprænge bestänka.
bespænde, ~ *med strenge* förse med strängar; ~ *en skov med garn* spänna nät omkring; ~ *alle døre* spärra; *det af sorg bespændte hjerte* uppfyllda.
best = *bæst*.
bestalling [kunglig] fullmakt å ämbete o. d.; jfr *bestilling*.
bestede jordfästa, begrava.
bestedt stadd; ~ *i nød*.
bestemmelse* beslut; bestämning; *tage en anden* ~ ändra sitt beslut; *være sin første* ~ *tro* stå fast vid sitt första beslut.
bestik*, *gøre galt* ~ eg. oriktigt beräkna fartygets läge genom konstruktion på sjökortet; bildl. göra upp räkningen utan värden.
bestilling tjänst hos stat och kommun utan kunglig fullmakt. **~s-mand** tjänsteman.
bestræbe *sig* bemöda sig. **~lse** bemödande, ansträngning, strävan[de].
bestyre förvalta, stå i spetsen för, förestå; ~ *et gods, et rige, et embede, en skole*. **~lse** förvaltning, direktion. **~r** förvaltare, föreståndare; vice värd.
bestødfil fil av gröfsta slag (12 à 20 hugg på 25 mm.).
bestøvning bot. befruktning, pollinering.
besvangre göra havande, hävda.
besvime svimma.
besværing besvär, klagomål.
besyv, *faa sit* ~ *indført, give sit* ~ *med* få säga sin [lilla]·mening.
besæt, *være i* ~ sitta fast i isen.
besætning* kreatursbesättning.
besætte*, *mine timer er besatte* upptagna.
besørge ombesörja, bestyra.
betaget betagen; medtagen; om djur: brunstig.
betalingsskole da. särsk. folkskola med terminsavgifter.
betids tidigt, i rätt tid.
betimelig lämplig, opportun.
betinget villkorlig.
betonie humlesuga (Betonica).
betræk överdrag. **~ke** bekläda, överkläda.
betuttet bekyttad, rådvill.
betyde*, *jeg ~de ham, at* ... lät honom förstå.
betænde inflammera. **~lse** inflammation; torröta.
betønding rad av bojar.
bevant van.
bevar, *i* ~ i förvar. **~e***, *ikke vel ~et* inte riktig i huvudet.
bevidst medveten; *mig* ~ såvitt jag vet; *den ~e sag* ifrågavarande sak. **-hed** medvetande.
bevilling tillstånd av myndighet, koncession; äv. dispens.
bevirke verka, åstadkomma.
bevislighed verifikation.
bevoksning skogs bestånd.
bevæg|e röra; *~e hænder og fødder; jeg har ~et ham dertil* förmått. **-grund** bevekelsegrund. — **~elig** rörlig. **~else** rörelse.
bevært|e undfägna. **~ning** undfägnad; *han har en ~ning* ett värdshus.
beængste ängsla.
beære hedra.
1. **bi*** partikel. **-bæger** bot. foderholk. **-hjærnen** lilla hjärnan. **-lager** biläger. **-sætning** bisats.
2. **bi*** subst. **-hætte** bihuva. **-høg** bivråk (Pernis apivorus). **-kage** honungs-

* även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikelns huvudrubrik eller vad som i den står före |.

kaka. **-moder** bidrottning. **-myre*** (Mutilla). **-møl** = *voksmøl*. **-stade** bikupa. **-tyv** grå flugsnappare (Muscicapa ficedula); bastardnäktergal (Hypolaïs hypolaïs). **-æder** biätare (Merops apiaster).
bibernelle pimpinell (Poterium sanguisorba).
1. **bid'** (*-det*) bett; *~det paa en pibe* munstycket; *~det paa seltøi* betel, betsel.
2. **bi'd** (*-en*) bit.
bid|e*, *~e ærgrelsen i sig* svälja förtreten; *peberen ~er paa tungen* bränner. **~e-tang** avbitartång, kniptång. — **~sk** som vill bitas; bildl. *være ~ som en hund* ilsken.
bids|el betsel. **~le** betsla.
bidskener ett slags små bröd av mördeg i form av avlånga skorpor.
bie vänta, bida.
bigsle = *bidsle*.
bikke falla; *~ over* mista balansen.
bikkje hund; eg. hynda, tik; *der er flere flekkede ~r end prestens* brokiga hundar. **-koldt** otäckt kallt.
bikse kaxe.
1. **bil** stund.
2. **bil** bila. **-færdig** sjö. om fartyg: som har skrov och undermaster.
bilad snick. bänkränna.
bild, **~e**, **~e-jern** kvarnstenshacka. — **~e** hugga upp en kvarnsten.
bilde *ind* inbilla.
biled gram. bestämning, särsk. adverbial. **~s-bisætning** adverbialbisats.
bille skalbagge. **-bo** stäkra (Oenanthe phellandrium).
billed|e bild, porträtt. **-flade** perspektivtavla. **-skærerjern** bildhuggarjärn. **-væv** konstväv, t. ex. till väggbonad med växt-, djur- och människofigurer; jfr *aaklæde*.
billettere sälja biljetter.
billige gilla.
billing smula, grand.
bilæggerovn en gammaldags ugn utan rost el. särskilt askrum, ofta eldad från angränsande rum.
bind bokband; bindel. **~e-egn** trakt på Jylland, där strumpstickning är viktig hemslöjd.
-folk folk som binder kärvar. **-gal** spritt galen. **-hud** bindehinna i ögat. **-ord*** konjunktion. **-stue** ställe där man samlas för strumpstickning. **-tegn** gram. bindestreck. — **bind-hage** murankare. **-plaster** häftplåster. **-øks** vedyxa, smal yxa. — **~e*** banda; *~e an* inlåta sig i strid.
binding korsvirke. **~s-mur** mur som utfyller korsvirkesvägg. **-værk** vägg med korsvirke och murfyllnad.
1. **bindsel** (*-et*) bindsle.
2. **bindsel** (*-en*) förstoppning.
bing stor låda. **~e*** gödselstack.
bingelurt bingel (Mercurialis perennis).
bingse, binne björnhona.
biord adverb.
1. **birk** (*-en*) björk. **~e-brænde** björkved. **-bæltet** björkens område, i mellersta Norge 880—1100 m. ö. h. **-olie*** ryssolja.
2. **birk** (*-et*) eg. utbrutet jurisdiktionsområde, äldst om städerna, sedan om områden, som sortera under konungen el. någon adelsman såsom godsägare; nu = *herred*. **~e-dommer** domare över ett *birk*. **-ret** da. hist. rätt att utnämna *birkedommer*.
birkelange = *byrkelange*.
birkes-brød berkis, bergis, vallmobröd, bröd med påströdda vallmofrön. **-frø** vallmofrö.
bisam*. **-faar, -okse** = *moschus-okse*.
bisk = *bidsk*.
bisk[en] smeknamn för hundar: vov[en], vov-vov.
biskop* bischof. **~s-kage** en sockerkaka.
bislag förstugukvist.
bismer besman. **-pund** vikt om 12 *pund* = 6 kg.
bisn vidunder.
bisp biskop. **~e-eksamen** förr: motsv. sacerdotalexamen. **-raad** förr = *kirkeraad*.
1. **bisse** = *bisk*.
2. **bisse** löpa omkring, flacka omkring; kesa. **-kram** krämarvaror. **-kræmmer** gårdfarihandlare. **-læder**, *have ~ i skoene* vara ostadig; icke kunna bliva stilla.
1. **bister*** brun vattenfärg.

2. **bister*** förbittrad. **-gal** ursinnig, rasande.
bistrupskandidat dårhusmässig person.
bitte, ~ *liden* liten, liten; *en lille* ~ *mand* en liten, liten man.
bitter* sbst. en besk, ett slags magdroppar. **-mælk** bittermjölke (Picris hieracioides). **-spat** dolomit. **-sød** besksöta, kvesved (Solanum dulcamara).
bitterling karpfisken Rhodeus amarus.
bivaane bevista.
bjelde, bjelke se *bjælde*, *bjælke*.
bjeluga husblosstör (Acipenser husio).
bjerg berg. **-and** bergand, vitbuk (Fuligula marila). **-aske** bergblått. **-drift** bergsbruk. **-finke** bergfink (Fringilla montifringilla); = *-irisk*. **-flette** murgröna (Hedera). **-fyr** dvärgtall (Pinus mughus el. montana). **-guldblomme** hästfibla (Arnica montana). **-hør** berglin, asbest. **-irisk** gulnäbbad hämpling (Linota flavirostris). **-kløver** backklöver (Trifolium montanum). **-knop** gul fetknopp (Sedum acre). **-lærke*** alplärka (Alauda el. Otocorys alpestris). **-mand** bergsman; bergsgubbe, bergakung. **-mynte** konig (Origanum vulgare). **-rørhvene** bergrör (Calamagrostis epigejos). **-slette** högslätt, bergplatå. **-ugle** berguv (Bubo bubo). **-uld** = *-hør*. **-vipstjert** gråärla (Motacilla melanope). — Jfr *berg*.
bjerge bärga.
bjerk = *1. birk*.
bjæf bjäbb[ande]. ~**fe** om knähund bjäbba.
bjælde skälla, klocka, bjällra; *binde* ~ *paa katten*. **-fugl** = *blaakælk*.
bjælk|e* sjö. längdstycke; bom. **-lag*** avdelning el. fack mellan två bjälkar. **-væger** sjö. balkvägare.
bjærge bärga; rädda; ~ *føden* nätt och jämnt förtjäna sitt bröd.
bjørk* = *1. birk*.
bjørkne björkna (Abramis blicca).
bjørn*. ~**e-bær** björnbär (bär av Rubus fruticosus); mjölon (bär av Arbutus el. Arctostaphylus uva ursi). **-far** björnspår. **-kjæks, -klo** ett slags björnloka (Heracleum sphondylium). **-krebs** björnkräfta (Scyllarus). **-larve** larv av björnspinnaren (Arctia). **-mos** björnmossa (Polytrichum). **-turt** tolta (Mulgedium).
blaa*, *det skal du bli* ~ *for* fri för; ~ *mandag* frimåndag; ~ *bønne* gevärskula; ~*t træ* trä med blåyta. **-ax** älväxing (Sesleria cœrulea). **-buk** skalbaggen blåjon (Callidium violaceum). **-bær** (bär av Vaccinium myrtillus). **-drossel** stentrast, klippskvätta (Monticola cyana). **-falk** pilgrimsfalk (Falco peregrinus); lärkfalk (F. subbuteo); dvärgfalk (F. æsalon); blå kärrhök (Circus cyaneus). **-farve** smalt, koboltglas. **-fisk** ung grönlandssäl. **-fod** fiskgjuse (Pandion Haliaëtus). **-haj*** (Carchanias glaucus o. Galeus vulgaris). **-hals** = *-kælk*. **-hat** ängsvädd (Scabiosa succisa). **-hval** jätteval (Balænoptera musculus L.). **-irisk** = *2. brunelle*. **-klokke*** (Campanula rotundifolia). **-knude** ett slags dubbelknut. **-kobber** kopparlasur. **-kop** = *-mejse*. **-korn** = *kornblomst*. **-kraake** no. råka (Corvus frugilegus); nötkråka no. (Nucifraga caryocatactes); blåkråka (Coracias garrula). **-kugler** blåelse. **-kæft** = *konge-uer*. **-kælk** blåhake(sångare) (Luscinia suecica). **-laden** blåaktig. **-lange** = *byrkelange*. **-maage** havstrut (Larus marinus). **-mader*** = *-stjerne*. **-mage** no. blåmus, blåkäxa (Spinax niger el. Etmopterus spinax). **-mandag** fri måndag. **-mave** pigghaj (Acanthias). **-mejse*** (Parus cœruleus). **-munke** blåklint (Centaurea cyanus); monke (Jasione montana); vädd (Scabiosa); stormhatt, blåduvor (Aconitum napellus). **-musling** ätlig blåmussla (Mytilus edulis). **-papir** kalkerpapper, kolpapper. **-raage** da. råka (Corvus frugilegus). **-raake** no. blåkråka (Coracias garrula). **-regn*** (Vistaria chinensis). **-rype** fjällripa. **-ræv** blå-varietet av *fjældræv*. **-simmer** = *-vejs*. **-skæl** = *-musling*. **-spaan** = *-træ*. **-spole** = *asp* fisk. **-spætte** nötväcka (Sitta europea). **-staal*** hannen

av *-stak*. **-stak** blågylta (Labrus mixtus). **-stenbit** blå el. bredpannad havskatt (Anarrhichas latifrons). **-stjerne** blåmadra (Sherardia arvensis). **-strubesanger** = *-kælk*. **-taske** = *-mave*. **-terne** svarttärna (Hydrochelidon nigra). **-træ** blåholts, kampeschträ (Hæmatoxylon campeschianum). **-urt** = *kornblomst*.

blabre pladdra.

blad* skiva; partiet kring skulderbladen hos villebråd; *det vandrende* ~ *insekt (Phyllium); ~ *paa en væv* vävsked; *sno* (*vende*) *om paa et andet* ~ slå in på en annan bog. **-bede** mangold (Beta vulgaris cicla). **-bille** guldbagge (Cetonia, Chrysomela). **-deig** beignetdeg. **-fødder*** bladfotingar (lägre kräftdjur: Phyllopoda). **-hang** lövverk. **-hat** skivling, skivsvamp. **-hjørne** bladvinkel, bladveck. **-hornede** familjen Lamellicornia bland skalbaggar. **-hoved** tistel (Cirsium). **-husblas** gelatin. **-hveps** växtstekel; bladstekel, sågstekel (Tenthredo). **-jord** mylla av multnade blad. **-kaal** blåkål. **-krave** prästkrage. **-krebs** kräftdjursläktet Plesiurus el. Phyllozoma. **-krudt** ett slags rökfritt krut. **-lopper*** familjen Phyllideæ bland skinnbaggarna. **-lus*** (Aphis). **-mos*** (Hypnum splendens). **-neger** notisjägare. **-næse** bladnos (Rhinolopus hippocrepis, en fladermus). **-orm** bladätande larv. **-ribbe** bladnerv. **-ruller** rullvivel (Rhynchites); halsvivel (Apoderus, Atelatus). **-sild** sill i andra året. **-skærer** tapetserarbi (Megachile). **-smutte** bastardnäktergal (Hypolaïs hypolaïs); grönsångare, skogssångare (Phyllopicustes el. Sylvia sibilatrix). **-smører** tidningsskrivare, bläcksudd, murvel. **-sop** = *-hat*. **-suger** = *-loppe*. **-vikler*** vecklare, ekvecklare (Tortrix). **-viser** kustod. — ~**e-byg** korn som ej gått i ax; *borge paa* -~ sälja huden innan björnen är skjuten. **-hang** = *bladhang*.

1\. **blade** bläddra; bläda, avblada; ~ *kaal*. ~**s** lövas.

2\. **blade** härma rågetens läte.

blaf' fläkt, pust. ~**fe**, ~**re** fladdra, flämta.

blak blekaktig, ljushårig, brungul.

blakkert ljusstake.

blakre fladdra.

bland|e*. **-korn*** blandsäd av havre och korn. — ~**ing***. ~**ings|dyr** bastard. **-gødning** kompostgödning. **-ministerium** koalitionsministär.

blank* pank; = *-ørred*. **-aal** = *gaardaal*. **-fisk** = *haagylling*. **-ørred** tvåårig havsöring. — ~**e-kniv** knipa (Clangula glaucion). **-kobber** yngre exemplar av grönlandssälen Phoca grœnlandica. **-skind** huden av föreg.

blarand sothöna (Fulica atra).

blas' blek.

ble blöja.

bleg*. **-fis** person som ser klen ut; bleknos. **-kalk*** klorkalk. **-laden** bleklagd. **-pulver** = *-kalk*.

blege björkna (Alramis blicca); glyskolja (Gadus minutus); no. vitling (G. merlangus); tvåårig lax.

1\. **blegne*** blekna.

2\. **blegn[e]** blemma, bläddra.

bleie no. = *ble*.

blej kil, vigg.

blenke bläcka, märka träd, jfr *blink-øx*.

bleke no. = *blege*.

blendering blindering.

blide blida, kastmaskin, katapult.

blidemaaned februari.

blidne blidka; blidkas.

1\. **blik** blick;

2\. **blik** = *blink*.

3\. **blik** järn[bleck]. ~**ken-slager** bleckslagare.

blikstille* fullständig vindstilla.

blind*, ~ *alarm* falskt; *gaa i* ~*e*. **-mus** blindråtta (Spalax). **-træ** det trä, som ligger under faneret. — ~**e-gafler** sjö. viskertar, gajdävertar.

blinding blindbroms (Chrysops cæcutiens).

blingse = *blinkse*.

blink* prick på skottafla. **-fiskeri** fiske med drag. **-fyr** blänkfyr. **-skytte** mästerskytt. **-øx** märkyxa för timmer, stämpelyxa.

-~ senaste sammansatta ord. ω = o i bo. *a'l* tryckstavelse, lång vokal. *al'* tryckstavelse, kort vokal.

blinkse skela.
blis' bläs. **-and** bläsand (Anas penelope); = *-høne*. **-gaas** bläsgås (Anser albifrons). **-høne** sothöna (Fulica atra).
blister kummel, stockfisk (Merluccius).
blistre vissla.
blitte skärfläcka (Recurvirostra avocetta).
blive*, *~nde sted* varaktig stad.
blod*, *koldt vand i ~et*. **-aile** ett slags mjältbrand. **-brok** åderbrock. **-fersken** blodpersika (Persica lævis). **-fugl** rödstjärt (Luscinia phœnicurus). **-hirse** blodhirs (Panicum sanguinale). **-igle*** (Hirudo medicinalis). **-kar** blodkärl. **-kløver** (Trifolium incarnatum). **-korn, -kugle** blodkropp. **-kul** djurkol. **-legeme** = *-korn*. **-mangel** blodbrist. **-midde** fästing (Ixodes ricinus). **-orm** larven av fjädermygg (Chironomus). **-pig** outvecklad, blodfylld fjäder. **-plade** blodplätt, blodplatta. **-plet** blodfläck. **-ret** blodsdomstol. **-ribs** rosenbribs (Ribes sanguineum). **-rod*** (Potentilla erecta). **-skud** blodutgjutning i kroppens vävnader; höftvärk, lumbago. **-stjært** = *-fugl*. **-tab** blodförlust. **-træ** kampeschträd (Hæmatoxylum). **-valle, -vand*, -vædske** blodvätska, serum. — **~s-draabe***, *Kristi ~* (Fuchsia). **-hest** fullblodshäst.
blok* huggkubb; stupstock; klabb, stövelblock; fattigbössa; avsågad stock; skogsbestånd, trakt. **-bly** verkbly i tackor. **-bog** bok med träsnitt. **-hus*** sjö. hus. **-sten**, ohuggen sten. **-trin** nedersta trappsteget. — **~ke-bær** odon (Vaccinium uliginosum).
1. **blomme*** gula i ägg; *have det som ~n i et æg* må som pärla i guld.
2. **blomme** da. plommon. **-hveps** plommonstekel (Tenthredo morio).
3. **blomme** = *2. flomme*.
blomraadden genomrutten.
blomst blomma, blomning; bouquet hos vin; svans på hare; *~en i æblet*.
blomster-blad kronblad. **-bæger** blomfoder. **-dusk** blombukett; tät blomvippa. **-dyr** koralldjur. **-dække** hylle. **-flue** bivarg (Philanthus). **-kost** (ω) bukett. **-mel** frömjöl. **-potte** blomkruka. **-rør*** pärlväxt (Canna). **-skede** blomhölster. **-skærm** flock. **-stand** blomställning. **-støv** = *-mel*. **-støvpung** ståndarknapp. **-verk** blomsterprydnader av konstgjorda blommor. **-øje** knopp.
blonde* spets.
bloster bot. hylle.
blot* ens. **~te***, *~tet for* utblottad på.
blu blygd, blygsel. **-fær'dig** blygsam.
blund* lur.
blunke blinka.
blus bloss; i sms. -låga; sjö. bloss, flare-up-light. **-rød** blossande röd.
bluse* goss-, arbetsdräkt; klänningsliv.
bly*. **-glætte, -gløød** blyglete, silverglitt. **-hat** skämts. rus. **-mærke** blyplomb. **-overilte** blysuperoxid. **-rok** blyvind för dragning av fönsterbly. **-salt** blysocker. **-sand** blygrå sand å de danska hedarna. **-skrue** = *-rok*. **-skum** = *-glød*. **-snor** lodlina. **-spat** blykromat. **-stege** boktr. steg, utslutning. **-tamp** blydagg. **-vinde** = *-rok*.
blyant grafit; blyertspenna. **~s-træ** kanadiskt cederträ.
blystre vissla.
1. **blæde** bläda [av].
2. **blæde, blæe** skrika som hjorten, härma hjortens läte.
blæk*. **-hat** bläcksvamp (Coprinus). **-hus** bläckhorn. **-klat** [bläck]plump. **-smører** bläcksudd. **-sprut[te]** bläckfisk. **-suger** läskdabb.
blæmme*. **-staal** blåsstål, cementstål.
blænke se *blenke*.
blære blåsa; uppblåst person; *~ sig* göra sig viktig. **-bille** spansk fluga. **-busk** blåsbuske (Colutea arborescens). **-bæger** judekirs (Physalis alkekengi). **-bælg, -bælle** = *-busk*. **-føddet** *dyr* blåsfoting. **-grus** med. grus. **-grønt** saftgrönt (av Rhamnus cathartica). **-halskjertelen** blåskörteln. **-klør** = *-tang*. **-nød** pimpernöt, vild pistacie (Staphylea). **-orm** ekinokockbandmask (Tænia echinococcus), som vål-

lar hydatidsjukdomen. **-rod** blåsört (Utricularia). **-smelde** tarald (Silene inflata el. venosa). **-snegl, -snekke** snäcksläktena Bulla, Philine m. fl. **-staal** = *blæmme-staal*. **-star** blåsestarr (Carex vesicaria). **-sæl*** klappmyts (Cystophora). **-tang*** (Fucus vesiculosus m. fl.). **-træ** = *-busk*. — **~t** viktig.

blæse v. blåsa; *det ~r jeg ad* (*af*) det struntar jag i; *det er som blæst* äv. där finnes inte ett dammkorn; *jeg vil ~ ham et stykke* jag ger katten vad han säger. **-lampe** bläster. **-ventil** markventil. — **~r** bläster.

blæs't blåst; *gøre ~ af* väsen.

1. **blød** mjuk; *han er ~* [*paa hjernen*] inte klar i huvudet, halvgalen; *~ kage* tårta. **-agtig** veklig. **-bly** olegerat bly. **-buller** (Malacodermata). **-dyr** blötdjur. **-finnet** mjukfenig. **-fisk** färsk (icke torkad) fisk. **-kogt** löskokt. **-søden** eg. löskokt; bildl. sötsliskig. **-træ** träd med lös ved; träd, som växer på fuktig mark.

2. **blød*** subst. *lægge sit hode i ~* bry sin hjärna.

1. **bløde** regnskur; v. blöta.

2. **blød|e** blöda; *lade en ~* få ngn att punga ut, åderlåta. **~ningstryk** bot. rottryck.

boble bubbla.

bobleton pudding i form.

boborelle judekirs (frukt av Physalis Alkekengi).

bock-bier, -øl ett starkt öl.

bod*. **~s-fængsel** cellfängelse. **-prædikant** väckelsepredikant.

boddike dosa med lock; bot. kapsel.

boe = *baae*.

boeuf biff.

bofist bofis ett slags röksvamp (Lycoperdon bovista).

1. **bog** (*å*) bok. **-guld** bladguld. **-høker, -kræmmer** gottköpsbokhandlare, antikvarisk bokhandlare. **-lus*** (Troctes). **-møl** dödsur (Anobium). **-reol** bokhylla. **-skorpion*** klokrypare (Chelifer).

2. **bog** (*å*) da. bokollon med dess fäste.

3. **bog** (*ω*) = *bov*.

bogfink[e] bofink (Fringilla coelebs); da. äv. bergfink (Fringilla montifringilla); *~ns koreunge* bergfink.

boghvede bovete (Polygonum fagopyrum).

bogstav*. **-hummer** kejsarhummer (Nephrops norvegicus).

boja'n damejeanne.

boken halvtorr, sammanskrumpen om fisk och kött.

bok-øl = *bock-bier*.

boks* kätte.

1. **bol** litet hemman; no. rede, bo. **-sted** = *bol*. **-svin** hemmagött svin (en gård = 2 riksdaler). — **~s-mand** mindre hemmansägare.

2. **bol** stock, stubbe. **-øx** timmeryxa.

bolig bostad.

bolk skiljevägg, balk.

1. **bolle** spillkum; bål; sjö. kompasskål.

2. **bolle** bulle; klimp; frikadell. **-dejg** malet kött. **-mælk** kokt mjölk med klimp, stänkvälling.

bollen svullen.

bolne bulna.

bolsje karamell.

bolster* bolstervar.

bolt bult, nagel; järnbult; järnstång; stryklod; sjö. förstärkning å segelduken, styrkduk.

boltite fjällpipare (Eudromias morinellus).

boltre *sig* tumla sig.

bolverk* kaj av lutande trä.

bom* i sms. äv. trä-. **-forpagter** tullförpaktare, person som arrenderat väguppbörd el. bropengar. **-hus** vaktstuga för upptagande av vägavgift. **-lærke** kornsparv (Emberiza miliaria). **-mand** brovakt. **-penge** bropengar, vägpengar. **-skole** träskola. **-stille** mol tyst. **-stærk** stark som en björn. **-talje** bomskot.

bombarder|e* (*å*). **-bille** skjutbagge (Brachinus crepitans).

bombe* (*å*). **-kit** bildhuggarkitt.

1. **bomme*** skjuta bom. **~rt** dumhet, blunder.

2. **bomme** sjö. vända genom att hala in storseglet midskepps och föra det ut på andra sidan.

3. **bomme** sbst. låda, box; matsäcksskrin; trumma.
bommende *stille* = *bomstille.*
bommesi tjockt kyprat bomullstyg, parkum.
bomre göra dumheter; dundra.
bon skattkammarväxel.
bonde* knekt i kortspel. **-bæst, -frederik** bondlurk. **-ful** bondslug. **-jord** oprivilegierad jord. **-jæger** söndagsjägare. **-pige** bondflicka; *tilslørede -~r* »bondpigor med flor», äpplen med rivebröd och vispad grädde. **-rose** pion (Pæonia). **-værling** videsparv (Emberiza rustica el. borealis).
bonitere gradera, till godheten bestämma (jord).
bonnit* en flygfiskart (Thynnus pelamys).
bonus* vinst som tillfaller de försäkrade.
bopæl bostad, bopålar.
bor borr. **-snekke** (Terebellum). **-sving** borrskaft, borrsläng.
boras-urt stofferblomma (Borago officinalis).
1. **bord** bord; *koldt ~* [dukat bord med] kallmat; *aabent ~* öppen taffel; *skilles fra ~ og seng* till säng och säte. **-blad** bordskiva. **-dame,** *min -~* den dam, som jag för till bordet. **-dug** duk att duka till måltid med. **-fælle** bordskamrat. **-lampe** lampa, som står på bordet; jfr *hænge-, staa-lampe.* **-penge** taffelpengar. **-ring** tallriksbricka. **-stabelbakkelse** mördegskakor. **-tæppe** duk till prydnad.
2. **bord** skeppsbord; *inden ~e* ombord; *i ~e* bordvarts; *gaa stærkt om ~e med en* hårt ansätta. — **~e** lägga ombord med; äntra.
3. **bord** bräde. **-klæde** brädfodra, boasera. **-skjærer** sågverksägare. **-stabel** brädstapel. **-tomt** brädgård. **-ved** bränsle av vrakbräder.
bordursten kantsten.
bore borra. **-bille** tjuvbagge, borrbill (Ptinus); träbill (Anobium). **-musling** borrmussla (Phalus). **-orm** skeppsmask (Teredo navalis). **-tyv** inbrottstjuv. — **~r*** vedborrare, trädödare (Comus ligniperda).
1. **borg** borg.
2. **borg** kredit; *tage paa ~* borga.
3. **borg** stropp, brok: kättingsborg.
borgemester*. -dyd, *Forsigtighed er en -~* försiktighet är en dygd. **-maage** vittrut (Larus glaucus). **-mave** prostmage.
borger* medborgare. **-daad** fredlig bragd. **-kaptajn** kapten vid milisen. **-krig** inbördes krig. **-mester** = *borgemester.* — **~lig*,** *det er ~lig tid* det är tid att gå till sängs; *~lig sag* civilmål.
borket black om hästar.
borre kardborre (Lappa).
borst fibla (Leontodon).
1. **bort** snörmakeriarbete.
2. **bort*** adv. *le sig ~* skratta sig fördärvad. **~e*,** *de have deres løn ~e* fått sin lön; *jeg blev aldeles ~e* jag höll på att svimma. **~e-bleven** spårlöst försvunnen.
bortskjæmt* skämd om mat.
bosiddende bofast.
boslidsmand person, som upplöst sitt bo och därför äger rätt att uppsäga eljest ouppsägbart arrende; jfr *bygsel.*
bossel klot i kägelspel.
botaniser-kasse portör.
botelur = *buttelur.*
bottlenos = *næbhval.*
boug = *bov.*
bouillon-hus soppkokningsanstalt.
boute = *bovte.*
bov bog. **-anker*. -blad** skulderblad.
boven* sjö. ovan. **-brambarduner** överbrambarduner. **-krydssaling** kryssbramsaling. **-krydssejl** kryssöverbramsegel.
bovist = *bofist.*
bovne svälla.
bovt sjö. slag. **~e** kryssa, lovera.
braa bråd. **-hast** stor brådska. **-sinne** häftighet, uppbrusning. **-standse** tvärstanna. **-vakker** iögonfallande vacker genom stark hy och hårfärg.
1. **braad** = *brod.*
2. **braad** brottsjö; no. brottstycke.
1. **braak*** väsen.
2. **braak** (pl. *bræker*) linbråka.

braane smälta.
braat = *2. braad.*
braate* förhuggning; svedjeland; hop, massa.
1. **brad** i sms. stek.
2. **brad** bråd. **-ordet, -sindet** häftig.
bradspil brådspel.
brage, ~ *hør* bråka lin.
1. **brak** imp. av *brække.*
2. **brak** adj. ~ *næse* trubbnäsa.
3. **brak** något salt. **-vand*** blandning av salt och sött vatten, svagt saltvatten, bräckt vatten.
4. **brak** träda; *benyttet* ~ träda, varpå sås grönfoder el. d.; *ligge* ~ i träda; i lägervall. **-aar** trädesår. **-ager** träda. — ~**ke** v. träda.
brak-al brakved (Rhamnus frangula).
brake en (Juniperus communis).
brakket *næse* insänkt näsrygg, »gäddhuvud».
brak-svale vadaresvala, sandhöna (Glareola pratincola).
bralle skrika.
1. **bram** prål; skryt. ~**me** pråla; skryta.
2. **bram** i sms. beteckning för vad som tillhör mastens översta del. **-seilskuling** sådan vind, att ett fartyg kan segla bidevind med bramsegel, bramsegelskultje. **-sidebarduner** bramlovbarduner.
brambær björnbär, björnhallon (Rubus fruticosus).
bramgaas vitkindad gås (Branta leucopsis).
1. **brand*** sköre i ljus; *hele havet stod i braat og* ~ var vitt av skum. **-aks** = *kulaks.* **-bæger** allmän korsört (Senecio vulgaris). **-bælte** uthuggen gata i skogen. **-feber** hästsjukdom, som följer efter kvarka. **-fod** trefot. **-gaas** = *gravand.* **-gods** kasserat tågverk o. d. **-gyde** brandgata. **-hane** brandpost. **-hjælp** brandstod. **-hjælpspenge** brandförsäkringspremie. **-lilie** brandgul lilja (Lilium bulbiferum). **-maleri** glödritning. **-mus** åkerråtta (Mus agrarius), hemma på Lolland o. Falster. **-plet** fläck, där gräset ej trives, vanl. i närheten av ett träd; brandfläck, brandgrop, ett slags grav från järnåldern med roster från likbålet. **-prøve** sprutmönstring. **-salve** liniment. **-stifter** mordbrännare. **-stue** värmestuga. **-taage** brandrök, torvrök. **-takst** brandförsäkringsvärde. **-vogn** brandkårsvagn. — ~**e** snyta ett ljus. ~**er** brännare; ordlek. ~**et** randig, (mörk)strimmig.
2. **brand** lång, tunn stång, tjänande som prydnad på gaveln eller på skeppsstäven; stor karsk karl.
branke sveda, vidbränna.
branting = *blitte.*
bras brass. **-arm** storebrassdävert.
1. **brase** brassa; ~ *levende* upp i vinden.
2. **brase** steka; stekas, fräsa; knattra.
brasen braxen (Abramis brama). **-fod, -føde** braxengräs (Isoëtes lacustre).
brast, *last og* ~ ljuvt och lett.
1. **brat** plötsligt, tvärt.
2. **brat** brant. ~**te** brant sluttning.
bratsch altfiol.
braute = *brovte.*
brav bra, präktig, duktig.
1. **bred'** brädd.
2. **bre'd** bred. **-flab** marulk (Lophius piscatorius). **-fælget** bredrandig. **-sav*** spännsåg. **-gang** sjö. brädgång. **-slæde** tvåsitsig släde. — ~**de** bredd. ~**ning** utvidgning, särsk. i Limfjorden.
bregne ormbunke. **-rod** roten av Aspidium filix mas.
breie-mel mjöl till utbakning.
brems, ~**e** två flugsläkten: styng (Oestrus); äv. broms (Tabanus); broms en inrättning för att döva oroliga hästar; inrättning för att stanna järnvägsvagnar. ~**e-knude** bulnad, där nötstyngets larver leva.
brev*. **-drager** brevbärare. **-hus** no. liten postanstalt, som ej handlägger värdebrev. **-kasse** brevlåda. **-mappe** portfölj. **-samlingssted** da. poststation. **-takst** brevporto.
bridsk kanonbäddning.
bridurt knytling (Herniaria glabra).
brik[ke] trätallrik; [tallriks]bricka; [spel]bricka; schackpjäs.
briks brits.
briljant*. **-blik** förtennat spegelblankt järnbleck. **-grønt** malakitgrönt. **-gult**

-~ senaste sammansatta ord. ω = o i bo. *a'l* tryckstavelse, lång vokal. *al'* tryckstavelse, kort vokal.

namn på flera gula tjärfärger. **-stof** mångfärgat siden.
brille[r]* pl. glasögon; sg. ringformigt stöd för svarvämnet, då detta är långt. **brilleand** vitnackad svärta (Oedemia perspicillata). **-slange** glasögonorm (Naja tripudians).
1. **bringe***. **-koppel** stångkoppel. **-stykke** brösta på sele, bröstloka.
2. **bringe***, impf. *bragte; ~ det til noget* bli något; *~ noget over sit hjerte* ha hjärta till; *~ tilbage* återlämna.
bringebær hallon (Rubus idæus).
brint väte.
1. **brisk** en (Juniperus communis). **~elaag, -laug** enrislag.
2. **brisk** = *bridsk.*
3. **brisk** = *briks.*
brisling vassbuk, skarpsill (Clupea sprattus).
1. **brissel** bresilja.
2. **brissel** [kalv]bräss; brässkörtel.
brist* reva.
1. **bro***. **-kar*** bropelare. **-stilkene** skänklarna till hjärnbryggan. **-vægt** vagnvåg.
2. **bro** brygga på skepp el. i hamn. **-penge** hamnumgälder.
3. **bro** stenläggning. **-lægge** stenlägga. **-slider** gatstrykare. **-sten** gatsten.
brod'* gadd, tagg; klänge; *stampe imod ~den* spjärna mot udden; *død, hvor er din ~?* **-frø** gullfrö (Xanthium). — **~de** brodda en häst.
brod|den skör, sönderslagen; *~ne kar i alle lande, roser sig med torner blande; ~ne pander* blodiga pannor.
brog byxor; nattsäck; sjö. stoppkätting.
brogeblit = *blitte.*
brok* grävsvin.
brokat bronspulver.
brok-fugl* ljungpipare (Charadrius apricarius).
brokke smula.
brombær = *brambær.*
bronse brons. **-ibis** svart ibis (Plegadis falcinellus).
brosme* lubb (Brosmius brosme).
brott* brottstycke, skärva; grund, strid plats i en älv.

brovte skryta.
1. **brud'** brott; brottyta; *der er kommet til et ~ imellem dem* brytning. **-linie*** geol. förkastningslinie.
2. **bru'd***. **~e-færd** bröllopståg. **-leje** brudsäng. **-lys** blomvass (Butomus umbellatus). **-pige** brudtärna. **-slør** brudslöja; såpört (Gypsophila).
3. **bru'd** småvessla (Mustela vulgaris).
brud|den bruten; *~ne tal.*
brudulje förvirring, uppståndelse, spektakel.
brudurt knytling (Herniaria glabra).
brug* i sms. -drift; *have ~ for* behöva. **~s-forening** konsumtionsförening. **-haver** innehavare med nyttjanderätt. **-hest*** tjänlig för arbete men ej för avel. **-hævd** hävd. **-maade** användningssätt. **-ret** nyttjanderätt. **-tyveri** olovligt begagnande. — **~e*** använda; *den er ikke til at ~* oanvändbar; *~ mund, ~ sig* vara ovettig; *han ~r for mange penge* gör av med.
brugde = *brygde.*
brumle surra; muttra, mumla.
1. **brum|me** morra, brumma. **-basse** nalle; brumbas, tvärvigg; brumsnurra.
2. **brumme** s. kurra. **-tur,** *han fik en maaneds -~* fick krypa in på en månad.
brun*, *slaa en ~ og blaa* gul. **-blak** brunröd. **-jærnsten** myrmalm. **-kaal** brynt hvitkålssoppa. **-nakke** brunand (Fuligula ferina); bläsand (Anas penelope). **-rod** flenört (Scrophularia). **-ræv** brandfux. **-rødt** ockra. **-svenske** hämplingarten Linota sinica. — **~lig** brunaktig.
brunel' lasting; starkt tyg till skor o. d.
1. **brunelle** brunört (Brunella vulgaris), en läppblommig växt.
2. **brunelle** järnsparv (Accentor modularis).
brunere* brungöra t. ex. gevärsdelar.
brus* lemonad. **-hane*** (Machetes pugnax). **-høns** familjen brockfåglar (Charadriidæ). **-limonade** lemonad.
brusk brosk. **-bold** en buksvamp (Scleroderma). **-hat** brosksvamp (Marasmius). **-sammenføjning** broskfog.

1. **bryde** bryta. **-stang** bräckjärn, kofot. — ~**r** brottare. ~**s** brottas. **brydning** brottning.
2. **bryde** no. bry; *undskyld, at jeg bry[de]r Dem* besvärar; ~ *sit hoved med noget.* **bryderi*** besvär. **brydsom*** besvärlig.
brygde brygd (Cetorhinus maximus).
brygge* v. **-hus,** ~**rs** brygghus, tvättstuga.
brynde brånad, brunst.
bryst bröst; ansats på huggjärn; anslag, anlägg på vinkel, strykmått o. d. **-barn** barn, som får di. **-bær** bär av Zisyphus vulgaris. **-kasse** bröstkorg. **-krampe** Angina pectoris. **-lim** lakritspasta, käringskinn. **-lungehulheden** lungsäcken. **-plov** torvskärningsplog, som man skjuter framför sig. **-skjold** thorax hos insekter. **-sting** håll. **-te** dekokt mot hosta. **-vatret** *sanger* bröstvattrad el. hökfärgad sångare (Sylvia nisoria).
bræ evigt snötäcke; glaciär, jökel.
bræde-sav enbladig ramsåg.
1. **bræk** reva; bräcka; skada.
2. **bræk** utskott.
bræker se *braak.*
1. **brække***, ~ *hul paa en flaske* öppna; ~ *et brev* bryta; ~ *op* jakt. taga ut inälvorna ur villebråd; ~ *ud* falla omedelbart vid skallet; ~ *sig* kräkas. **-rod** kräkrot. **-vinsten** kräksalt. — **bræk-vogn** bromsvagn.
2. **brække** buske.
bræms = *brems.*
1. **brænde** bränsle; kastved. **-sav** vedsåg.
2. **brænde*** brinna; *han brændte inde med sit lager* fick det inte sålt; ~*nde kjærlighed* studentnejlika (Lychnis chalcedonica); ~*nde omelet* omelett med brinnande sås. **-brev** mätbrev. **-gople*** hårmanet (Cyanea capillata). **-nælde** brännnässla (Urtica). **-skjærm** krusfrö (Selinum carvifolia). **-snude** tisdagssoppa, saltsoppa. **-vinsret** spriträttigheter. — **brænd-hætte, -nesle** brännässla (Urtica). **-vable** utslag, som man får, då man bränt sig på nässlor o. d. — **brændsel** bränsle.
1. **bræt** da. bräde: no., da. bricka; *staa paa det sorte* ~ vara illa anskriven.
2. **bræt** veck; *lægge* ~ *i en bog* vika ett blad; *lægge* ~ *paa en sag* vikt. — **-te** vika; ~*te ud* veckla ut, breda ut.
brød*, *det gaar som varmt (ferskt)* ~ går åt som smör. **-bille** ett slags dödsur (Anobium panicium). **-boller** klimp av stötta skorpor. **-korn** brödsäd. **-krumme** inkråm. **-løs***, -~*t arbeide* olönat. **-nid** yrkesavund.
brøde skuld, brottslighet. **-bevidst** skuldmedveten.
brøjte bryta väg.
brøk bråk, brutet tal.
brøl vrål. ~**e** böla, råma, vråla. ~**eabe** vrålapa (Mycetes). ~**er** stor dumhet, »groda».
brønd brunn. **-karse** källkrasse (Nasturtium aquaticum). **-vippe** brunnsvåg, brunnssvängel.
brøndsel brunskära (Bidens tripartita).
brøsig morsk, högmodig.
brøst brist. **-fæl'dig** bristfällig, skröplig. **-holden** förfördelad; *de ældre aktionærer blir brøstholdne* lidande.
bu no. bod, hytta. **-dej'e** mjölkpiga, ladugårdspiga. **-draat** avkastning av ladugårdsskötseln. **-driver** kreaturshandlare. **-fæ** nötboskap. **-hund** vallhund; namn på vissa snäckor, t. ex. Neptunea despecta.
1. **bud** = *bu.*
2. **bud***. **-stikke** budkavle.
buddike = *boddike.*
bue båge; valv; stråke. **-fil** ett slags metallsåg. **-førelse** = *-strøg.* **-stilken** kotbågens rot. **-strøg** stråkföring.
buffer puffert.
buffet* gående bord.
bug* sjö. bog. **-kous** bukstropp. **-line** bolin. **-linspryd** bolinspruta. **-søm*** bot. hos pistillen och frukten. **-talje** buktalja. **-vrid** kolik, magknip.
bugle buckla. **-horn** jägarhorn, signalhorn. **-rund** konvex.
bugne bågna; böja sig; *bordet* ~*r af retter* dignar; *brædderne* ~*de ud* slogo sig.

bugsere bogsera.
bugt* krökning; mellersta delen av ett tåg; *han har ~en og begge endene* han har hela makten. **-høvl** spåckskiva; hyvelkniv.
bugu lieskaft.
buhne = *indbygning.*
1. **buk** bock; bagge; rentjur; [trä-, kusk]bock; liten hopphäst; ramm, murbräcka. **~ke-blad*** vattenklöver, bläcken (Menyanthes trifoliata). **-bro** bro, vilande på strävor och stöttor. **-bær** storrams (Convallaria multiflora). **-horn** örtväxten Trigonella foenum græcum. **-spring** krumsprång, kapriol. **-torn** bocktörne (Lycium).
2. **buk** bugning. **~ke** bocka sig; *~ke under* duka under.
3. **buk** = *aarbuk.*
4. **buk*** dumhet.
bukar myskmadra (Asperula odorata).
buk|kel hårbuckla, hårlock. **~let** vågig, krusad om hår.
buksbom* (Buxus sempervirens).
bukse|r, *i det hus har konen ~rne paa* har hustrun makten; *hans hjerte sank i ~rne* han fick byxångest. **-bjørn** nattpåse med två ben för småbarn.
bul stock, stam; liv på klädesplagg; skaft på pelare.
bulbider bulldogg.
bulbil groddknopp.
bule buckla; bula; simpel krog.
bulk knöl.
1. **bulle** oxe, kastrerad efter könsmognaden, tjuroxe, kagg.
2. **bulle** bulla.
bul|len svullen. **~ne** *ud* svälla.
bulmeurt bolmört (Hyoscyamus niger).
bulter se *hulter.*
bumand fast bosatt man, motsatt nomaderna.
bumbaad kattdrejarbåt, proviantbåt.
bumle svira, rumla.
bump duns.
bumse *ned* falla med duns; dimpa; sbst. madusa; *en svær ~.*
bund botten. **-bor** upprymningsborr, gnavare. **-fald** bottensats, fällning. **-fast,** *isen er ~* det är bottenfruset. **-fattig** utfattig. **-forstærkning** förstärkning på kanon. **-garn** större fisknot, vad. **-garnstade** plats där vaden sättes ut. **-gær** jäst, bottensats. **-hugge** rothugga. **-løber** skäggdopping (Podiceps cristatus). **-raadden** genomrutten. **-skraber*** mudderverk; ostronskrapa. **-slæbevaad** trål. **-stykke** slutstycke på kanon o. d. **-sulten** hungrig som en varg. **-tarm** ändtarm. **-tømmer** sjunket timmer, som tillfaller flottningsföreningen, dykare. **-vand** slagvatten. **-ventil,** *aabne -~en* släppa en fjärt. — **~e** bottna, förslå.
bunding stickning.
bune = *indbygning.*
bunk buckla.
1. **bunke*** hop, massa.
2. **bunke** tåtel (Aira).
bunt|et brokig. **-papir** kulört papper, särskilt ytfärgat. **-spette** hackspett.
buorm snok (Coluber natrix).
burde borde; böra.
burkne bergspring (Asplenium).
burknob överhandsknop.
burre = *borre.* **-snerre** snärjmåra (Galium aparine).
bursk bondsk.
bus' [tobaks]buss.
buse *ud med noget* inte kunna hålla inne med något.
busk buske. **-høg** varfågel, större törnskata (Lanius excubitor). **-nellike** borstnejlika (Dianthus barbatus). **-rørsmutte, -sanger** gräshoppsångare (Locustella nævia el. Sylvia locustella). **-skvet[te]*** (Saxicola rubetra); *sortstrubet -~* svarthakad buskskvätta (Saxicola rubicola). — **~ads, ~et'** buskage.
buskap kreatursbesättning, hjord.
busker skämts. = *bukser.*
busmækker kirskål, skvallerkål (Aegopodium podagraria).
bussemand buse, som man skrämmer barn med.
busseronne barnförkläde med ärmar.
busserull arbetarblus.
bust borst; *slaas saa ~a (~ene) fyger* så att hårtofsarna ryka. **-divel** igel-

kott. — ~e-lyng ljung (Calluna vulgaris). -peer rufsig pojke. — ~et rufsig.

1. but' trubbig, slö, tvär, ej kilformig; om person tvär, butter.

2. but' bytta.

butare en brunalg, Alaria esculenta, som tjänar djur och delvis människor till föda.

butet = *buttet.*

butlask plankända, stockända.

butleri sjö. utvägningsrum.

buttelur sjö. halsdävert.

butterdeig smördeg. ~s-kage smörbakelse.

buttet knubbig.

1. by stad; da. av. = *landsby.* -foged da. unget. stadsfiskal, polismästare; no. polisdomare och notarius publicus. -folk stadsbor. -frihed stadsrättigheter. -gang tur ut i staden; da. av. utsvävning. -maal stadsspråk, särsk. om det dansk-norska riksspråket, jfr *landsmaal.* -mark allmänning. -post lokalpost. -raadet da. stadsfullmäktige. -ret rådhusrätt. -styret no. = *-raadet.* -stævne möte[splats] för byamännen. -svale hussvala (Hirundo urbica). -svend stadstjänare. -sælger ensamförsäljare för staden, plateförsäljare, platsagent. -ting, rådhusrättens session. -valgmand elektor för en stadskrets. — ~s-barn, *vi er -~* vi äro från samma stad el. by.

2. by = *byde.*

byde, *bød, budt* bjuda. -maade imperativ.

1. byg korn, »bjugg» (Hordeum); *gold ~* = *byggræs.* -and gräsand (Anas boschas). -brand = *støvbrand.* -eng något högre belägen strandäng. -fugl göktyta (Iynx torquilla). -græs vildkorn (Hordeum murinum). -korn vagel på ögat. -suppe avsilad soppa på korngryn.

2. byg byk.

bygd* no. socken; *komme på ~en* fattigvården; *by og ~* land och stad. ~e-lag bygd, grupp av angränsande socknar. -maal* dialekt; särsk. om de verkligen talade folkmålen, jfr *landsmaal.*

1. byge* v. byka.

2. byge regn-, stormby. -veir byigt väder.

bygelhorn = *buglehorn.*

bygge*. -hvepse grävsteklar (Fossoria).

bygning*. ~s-flugt tomtlinie. -kommission byggnadsnämnd. -lære ytterlära. -skat fastighetsskatt i stad.

bygs|el arrende i allm. på arrendatorns och hans änkas livstid. — ~le på livstid arrendera; *~le bort* arrendera ut.

byld böld. ~e-moder varmoder.

bylovpirol sommargylling (Oriolus galbula).

bynke gråbo (Artemisia vulgaris). -fugl buskskvätta (Saxicola rubetra).

byrkelange birkelånga (Molva byrkelange el. alyssorum).

byse båt använd vid sillfångst.

1. bysse kabyss.

2. bysse vyssja.

bytte byta; byte; *~ gaarde* lek kappas om hålet; *~ penge* växla.

byx hopp, språng.

bæger* blomfoder. -blad foderblad. -bælg skärmfjäll hos gräsen. -svamp skålsvamp (Peziza).

bæk*. -arve lånkesärv (Elatine). -drossel = *vand-stær.* -røj amerikansk laxart, Salmo fontinellus, någon gång odlad i Norge. -ørred forell, bäcköring (mindre ras av Salmo trutta, ibland kallad S. fario).

bældet om fåglar: naken.

bælg* skinn, avdraget helt, päls; bot. balja; buk. -frugt bot. balja; skidfrukt. -kapsel kapsel, som blott öppnar sig i buksömmen, baljkapsel. -mørk kolmörk. — ~e *i sig* häva i sig; *~e ærter* sprita.

bælle bot. balja.

bælmørk = *bælg-mørk.*

bælte* skärp; zon på ett klot. -dyr bälta (Dasypus).

bændel smalt band. -orm bandmask, binnikemask (Tænia m. fl.). -tang bandtång (Zostera marina).

bændsel* sjö. bändning; rundbänsel.

bængel* pressbängel.

bænk*, *varme ~en* på bal klä väggarna. **-aal** nära könsmogen ål. **-batteri** öppet batteri. **-dup, -hage** hake på hyvelbänk. — **~e-bider** gråsugga (Oniscus asellus o. närstående). **-forslag** förslag gjort på rak arm.
bær*, *falske ~* falska frukter. **-druemunke** trolldruva (Actæa spicata). **-grønt** saftgrönt, kinagrönt. **-gult** gulbärslack. **-karse** indiankrasse (Tropæolum). **-klæde** silduk för saftberedning. **-kogle** bärkotte hos enen. **-lyng** lingon-, blåbärsris o. s. v. (Vaccinium). **-strie** = *-klæde*. **-tæge** bärfis (Pentatoma).
1. **bære** livmoder.
2. **bære*** v. *dette tøj ~r ikke vand imod et andet* tål ingen jämförelse med; *~ over* ha fördrag; *det ~s mig for* anar mig; *~ sig* väsnas.
bærke barka.
1. **bærme** drägg; drank; avskum.
2. **bærme** avsats på sluttande jordvall, avseende att hindra ras.
bæve*, *~nde hjerter* = *bævre-græs*.
bæver* (Castor fiber). **-hat** kastorhatt. **-rotte** desmanråtta (Castor zibethiacus); sumpbäver (Myopotamus coypus).
bævre bäva. **-asp** vanlig asp (Populus tremula). **-græs** darrgräs (Briza media). **-naal** fjunpensel. **-rust** en rostsvamp (Gymnosporangium). **-svampe** gelésvampar (Tremellineæ).
bøde bot.
bødker tunnbindare.
bøf biff.
bøg bok (Fagus sylvatica). **-hjort** en skalbagge Dorchus parallelopipedus. **-trost** rödvingetrast (Turdus iliacus). — **~e-drossel** sångtrast, taltrast (Turdus musicus). **-loppe** en vivel (Orchestes fagi). **-skrække** småskrake (Mergus serrator). **-spinder** streckad fjädertofsspinnare (Orgyia antiqua).
bøge böla.
bøie = *2. byge*.
1. **bøje** boj; v. förse med bojar.
2. **bøj|e***. **~e-straf** strängt arreststraff, därvid fångens fötter fästas, så att han ej kan ändra plats, blott ställning. — **~ning***. **~nings-vinkel** lutningsvinkel.
bøjle bygel; båge t. ex. för krocketspel; sjö. klam, röring. **-naal** bågspänne, säkerhetsnål.
bøl' = *1. bulle*.
bøle binge.
bølge*. **-bevægelse** vågrörelse. **-blik** korrugerad plåt. **-hornsnegl** valthornssnäcka (Buccinum undatum). **-linie** våglinie. **-skærm** yttre skydd för vågbrytaren. — **~t** vågig.
bøling kreatursflock, hjord.
1. **bølle** odon, blåbär (Vaccinium).
2. **bølle** = *1. bulle*.
3. **bølle** ligapojke, slagskämpe; *din lille ~* din lille tjuvpojke, skojare, skämts. **-lov** da. lag om kroppsstraff för våld å person.
bønder*. **-steder** lägenheter och [bond]hemman. Jfr *bonde*.
bønne* särsk. bondböna (Vicia faba); jakt. harens exkrement. **-træ** guldregn (Cytisus).
1. **bør** bår; = *trillebør*; da. gammal hatt.
2. **bør** medvind.
3. **bør** livmoder. **-knuder** [liv]moderkottar. **-skede** slida, könsöppning. **-sprækken** blygdöppningen.
4. **bør** börda.
børn pl. av *barn*. **~e-asyl** barnhem. **-dagen** menlösa barns dag (28 dec.). **-have** kindergarten. **-hjælpsdagen** barnens dag, då medel insamlas för vanvårdade barn. **-orm** springmask (Oxyurus vermicularis). **-penge** förmyndarmedel.
børse bössa.
børsing bussning.
børst tukt.
børste*. **-kogleaks** borstsäv (Scirpus setaceus). **-orme** borstmaskar (Chaetopoda). **-siv** borsttåg (Juncus squarrosus). **-svin** ett slags igelkott (Centetes). **-tand*** en tropisk fisk Chætodon. — **~t** borstig; borstad.
børt förr: färja.
bøs ond; tvär.

* även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikelns huvudrubrik eller vad som i den står före | .

bøsning hjulbössa.
bøss, *ikke et* ~ inte ett fnask.
bøssning = *bøsning.*
bøste skinka.

1. **bøtte** bytta; ämbar; klumpig hatt, »skopa»; *hold din* ~ trut.
2. **bøtte** butta, piggvar (Rhombus maximus).

C.

calla* (Calla palustris).
carré svinhare.
cembrafyr* brödtall (Pinus cembra).
censur bedömande, utlåtande.
centner*. **-græskar** jättepumpa (Cucurbita maxima).
centrifuge* separator.
chalup slup.
champignonanker = *paraplyanker.*
charlotte* ett slags blanc manger. **-kage** äppelkaka med stekt franskt bröd.
chartreusekniv legymkniv.
chaussere makadamisera.
ciffer chiffer, hemligt skrivtecken.
cikade [sång]strit (Cicada).
cikorie* (Cicorium intybus).
cirkel*. **-afsnit** segment. **-rokke, -skate** sandrocka, spättrocka (Raja circularis el. falsovela). **-udsnit** sektor.
citant kärande i civilmål. **-skab** juridisk person som kärande, kärandebolag.
citron*. **-draaber** cedroolja. **-melisse** (Melissa officinalis). **-sommerfugl** citronfjäril (Gonopteryx rhamni).
cremains fyllda pastejer.
creme vispad grädde.
cyk|el*. **~le-bølle** vårdslös cyklist.
cypergræs ag (Cyperus).

D.

1. **daa, -dyr** dovhjort (Cervus dama).
2. **daa*** (Galeopsis).

daab dop, döpelse.
daae = 2. *daa.*
daare*. **-kiste** dårhus.
daarlig dålig; dåraktig.
daase dosa; sjö. kompass-skål; dank; dumbom; sköka. **-libelle** dosvattenpass. **-mikkel** dumbom, trögmåns.
dadel tadel.
dafnie vattenloppa (Daphnia pulex).
dag*, *tage en af* ~*e* »bräcka», avspisa. **-arbejder** daglönare, dagsverkare, dagakarl. **-bergart*** ytbergart. **-blide** dagsmeja. **-kone** hjälphustru. **-leje** arbetsavtal för kortare tid. **-lilie*** (Hemerocallis). **-paafugleøje** påfågelöga (Vanessa io). **-penge** dagtraktamente, dagavlöning. **-renovation** renhållning av gator och gårdar; jfr *natrenovation.* **-stødt** dagligen, varenda dag. **-sværmer** dagfjäril. **-viol** trädgårdsnattviol (Hesperis matronalis). **-verd** frukost, dagvard på landet omkr. kl. 10. **-vælger** spåman, som rättar sig efter betydelsefulla dagar. — **~lig*.** **~lig-stue** vardagsrum.
daggert dolk.
dake lätting.
dal*. **-føre** dalgång. **-rype*** (Lagopus albus). — **~e*** sjunka; *~nde rytme* fallande.
daler före 1823 = 2 kronor.
dalte = *dilte.*
dam* behållare i flytande fisksump. **-kultur** fiskodling. **-musling** flodpärlmussla (Unio el. Margaritana); dammussla (Anodonta). **-rokke** en bladfoting (Apus). **-tæge** vattenmätare (Hydrometra).
dame*. **-taske** arbetspåse.
damp ånga. **-afskæringsapparat** expansionsinrättning. **-fløjte** ångvissla. **-gummi** dextrin. **-kedel** ångpanna.

-kolbe pistong. **-kugle*** heronskula. **-kuppel** ångdom. **-mantel** cylindertröja. **-paket** poståugare. **-puster** = *-kugle.* **-skæremølle** ångsåg. **-tørring** basning. — **~e** ånga; ångkoka.
danebrog* danska riksbaneret; danska flaggan. **~s-mand** innehavare av dannebrogstecknet.
danefæ till kronan hemfallet arvs- eller hittegods; jfr sv. danaarv.
danehof hist. riksdag.
dank slant; *drive* ~ slå dank.
danne bilda, forma. **~lse** bildning; formation; gestalt. **~lses-fejl** missbildning. **-væv*** = *delingsvæv.* — **~t** bildad; i sms. ofta: -formig, -lik.
dannis hedervärd, redlig.
dansk*. **-harve** = *foldharve.*
dase dåsa.
datter*, pl. *døtre.* **-mand** måg.
david dävert.
davre da. frukost.
de*, *De* ni; särsk. da. I om flera.
debitor gäldenär.
defensor försvarsadvokat i kriminalmål, svarandeombud. **~a't** uppdrag som *defensor.*
deger däcker, tio stycken hudar.
degn förr: klockare; *til ~e maatte alene studenter beskikkes.*
dej[g] deg.
dejlig vacker, präktig, utmärkt, härlig, förtjusande.
dejse* dimpa, falla; gå akter över.
dekastère rymdmått om 10 kubikmeter.
deklarere* eklatera; ~ *en forlovelse.*
1. **dele** gränslinie, rågång.
2. **dele*** v. *dommeren skal ~ os imellem* döma; *~t blad* flikat.
delfin* springare. **-snekke** (Delphinula).
delikatere traktera; *hun sat og ~erte sig med nogen kager* smorde sig; *jeg blev ~ert med diverse spydigheder.* **~esse***. **~esse-forretning** charkuteriaffär.
deling* pluton. **~s-punkt*** hjälppunkt för finnande av ett perspektiviskt läge. **-væv** delningsvävnad, bildningsvävnad, kambium.
delkrederefond ett slags reservfond, avsedd att vid förluster taga första stöten och spara den egentliga reservfonden.
demerara råsocker.
der*, *den mand, ~ gav mig bogen* som; *~ var en gang en konge* det. **-hen'** dit. **-ovre** där borta. **-som** därest, om. **-til*** dit.
dere ni om flera, no. talspråk. **~s** er, eder; da. sin. *Deres* er om en.
derrik lyftkran med rörlig arm.
des'*. **-aarsag** därför, fördenskull. **-angaaende** med avseende därpå.
desma'n* (Myogale moschata).
desmer mysk. **-græs** = *-urt.* **-kat** = *viverre.* **-urt** desmeknopp (Adoxa moschatelina).
destroyer torpedbåtsförstörare.
detailhandel minuthandel.
dett fall. **~e** dimpa, falla.
devis dävert.
differens*. **-række** aritmetisk serie.
dige* damm, vall; vallgrav; *sovende ~r* äldre, övergivna dammar, reservdammar. **-bærme** område närmast dammen, som ej får plöjas el. grävas. **-lag** förening av intressenter i en dammbyggnad. **-smutte,** *graa -~* stenskvätta (Saxicola oenanthe); *sortstrubet -~* svarthakad buskskvätta (Saxicola rubicola); *brunstrubet -~* buskskvätta (Saxicola rubetra). **-svale** backsvala (Cotyle el. Hirundo riparia).
digter* skald. **-gage** fast författarstipendium. **-spind** påfund.
dikkedarer onödiga omvägar, åtbörder el. ord, krumbukter.
dild dill (Anethum); fettistel (Sonchus arvensis).
dill delirium; *snakke bare ~* persilja.
1. **dille*** = *dill.*
2. **dille** fettistel (Sonchus).
dilt lunk. **-dalt** prästalunk. **~e** lunka, larva.
dimis'prædiken »praktpredikan» för praktisk teologisk examen.
dimittend abiturient.
dimling tränagel, dymling.
dingeldangel hängande grannlåt, örhängen, berlocker o. d.
diptam* stjälkborre (Dictamus).

* även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikelns huvudrubrik eller vad som i den står före |.

dirre darra: *tænderne* ~*de* skallrade.
disk* tallrik; paten; *vor dug og* ~ *er alt bered* ... bordsbön. ~**e-springer** (bod)knodd. — ~**e** *op* duka upp, bulla upp.
1. **disse** dessa.
2. **disse** gunga, skaka.
diæt diet; dagtraktamente.
djævelslid ängsvädd (Scabiosa succisa).
do das, avträde.
1. **dobbe** flöte.
2. **dobbe** örhänge.
dobbelsuger tvåfläckig dubbelsugare (Lepidogaster bimaculatus).
dobbelt dubbel; ~ *kramsfugl* dubbeltrast (Turdus viscivorus). **-bekkasin** da. enkel beckasin (Telematias gallinago), no. dubbel beckasin (Telematias major). **-finnet** dubbelt parbladig. **-flint** dubbelbössa. **-føddede, -fødder** amfipoder, märldjur. **-gratet** dubbelgradig. **-hage** isterhaka. **-hannet** tvåmännig. **-høvl** hyvel med dubbel tand. **-klup** redskap för mätning av träds tjocklek. **-løb** dubbelbössa. **-slutning** sammansatt slutledning. **-takket** bot. dubbelsågad. **-trost** dubbeltrast (Turdus viscivorus).
dodder dådra (Camelina).
dodenkop caput mortuum, biprodukt vid framställning av rykande svavelsyra.
doglæp bringlapp på kreatur.
doktor*. **-fisk** kirurg (Acanthurus).
dolbord skarndäck.
dolhus dårhus.
1. **dolk** klump.
2. **dolk***. **-hale** moluckkräfta, dolksvans (Limulus).
dolphin stampdävert. **-gaier** kirskänklingar. **-stag** stampstag.
dom* (*å*) log. omdöme; *købe i dyre* ~*me* dyrt. ~**s-akt** fullständigt protokoll med alla bilagor. ~**mand** = *meddomsmand*.
dommer*. **-pæl** målstolpe vid tävling.
dompap (*ω*) domherre (Pyrrhula pyrrhula); dumbom.
donkraft domkraft.
donnemors = *dun-hammer*.
donner rus.
dont arbete, verksamhet, kall, syssla.
dop = *dup*.
dor = *dorn*.
dorg = *dørj*.
dorme taga en lur, slumra.
dorn stamp, puns.
dorsk slö, sömnaktig. ~**e** slöa, lata sig.
dosmer dumbom, våp.
1. **dot** villebrådets död.
2. **dot** tott t. ex. av bomull; viljelös, beskedlig människa.
doven lat; ~*t øl* duvet; *jeg er* ~ *i armen* armen har domnat. **-dyr** trögdjur (Bradypus).
dovning bjudning för grannar, som hjälpa till att raskt utföra e:t arbete, »körhjälp».
draabe droppe. **-tæller** droppflaska.
draag = *drag*.
draat = *dræt*.
drabelig dråplig, väldig, präktig; ~ *sød* väldigt.
draft dragen växel, tratta.
drag* hisståg; landtlunga; *et* ~ *over nakken* slag; ~*et på en le* skaftet på en lie.
dragdokke alruna.
1. **drage*** v. ~ *kendsel paa* känna igen. ~**r** bärbjälke. ~**t** strimmig.
2. **drage** drake (Draco volans och mystiskt väsen). **-hoved** drakblomma (Dracocephalum ruyschiana); *drakfisk (Scorpæna draco).
dragt dräkt; börda; *en* ~ *prygel* ett kok stryk.
draine = *dræne*.
dram engelsk vikt 1,8 gr.; snaps, sup.
dranker drinkare. **-asyl** alkoholisthem.
drap ofärgat kläde, vadmal.
drap-farvet smutsgul, gulgrå, matt grå.
draphavre knölhavre (Avena elatior).
drasle rasslande falla ned.
drasse släpa.
drat' klump, smula. ~**te** falla, dimpa.
draug olycksbådande spöke, som visar sig på sjön i en halv båt.
drav mäsk, drägg, drank.
drava't häftig stormby.
dravle mjölk, som ystat sig.
1. **drei** stöt, slag.

2. **drei** = *drejning.*
3. **drei** = *drag.*
dreje vända, vrida; svarva; ~ *til en* klämma till; *samtalen ~r sig om dig* rör sig. **-bænk** svarvstol. **-hage** ett slags stöd för järnsvarv. **-hals** = *vendehals.* **-lad** svarvstol. **-led** vridled. **-skive** vändskiva. **-stol** urmakarsvarv. **-syge** kringsjuka; jfr *faare-kvæse.* **-taarn** vridbart pansartorn. — **~r** svarvare.
drej[e]l dräll.
dreng da. pojke. **-kall** gammal ungkarl.
dress kostym.
drev* driv[hjul], kugghjul; snöyra.
drift* en uppköpares kreatursflock; *arbeidet er i fuld ~* gång. **~s-bestyrer** trafikdirektör. **-herre** arbetsgivare. **-kapital** rörelsekapital. — **~e-bonde** kreatursägare. **-mand** kreaturshandlare.
drifte dryfta; vanna säd.
drikfæl'dig begiven på dryckenskap.
dril, *paa ~* på retsamhet. — **~le** reta[s].
drive*, *han drev ham en* drev till; ~ *det til noget* lyckas bli ngt; ~ *af vand* drypa; *~nde fuld* stupfull. — **drivbed** drivbänk. **-mur** spaljévägg. **-vaad** dyvåt. — **~e-bro** flottbro. **-rum** svajrum.
drog lätting, odåga.
drole djävul.
drone drönare, vattenbi. **-slag** drönarslakt.
drople\|r fläckar på häst. **~t** småfläckig, apelkastad.
drossel *d.* trast. **-klap** ångventil, drottelventil, strypventil. **-maskine** = *-stol.* **-rørsanger** trastsångare (Calamoherpe turdoides). **-sanger** rörsångare (Calamoherpe arundinacea); sävsparv (Emberiza schoeniclus); = *-rørsanger.* **-stol** trostelstol, en spinnmaskin. **-stær** rosendrossel, rosenfärgad drossel (Pastor roseus).
drost drots.
drue druva. **-bor** = *vimmelbor.* **-eg** vinterek (Quercus sessiliflora). **-hyacint** pärlhyacint (Muscari botryoides). **-kam** druvstjälk. **-kvas** grums efter pressade druvor. **-lus** vinlus (Phylloxera). **-munke** trolldruva (Actæa spicata). **-olie** = *kognakolie.* **-orm** vinvivel (Curculio bacchus el. Eumolpus vitis). **-rodlus** = *-lus.* **-skimmel** en svamp på ruttnande växtdelar (Botrytis vulgaris). **-sort** frankfurtsvart. **-svamp** skadesvampen Oidium tuckeri. **-valse** stjärnaskid (manteldjur Botryllus).
drukkenbolt drinkare, fyllbult.
drukne drunkna; dränka.
1. **drum** dån. **~me** dåna.
2. **drum** liten malmådra.
drunte vara senfärdig.
dryge dröja.
drynte = *drunte.*
dryppe droppa; ~ *stegen* ösa. **drypværk** torkhus. — **~rt** dröppel, gonorré.
drysse dråsa; ösa, strö. **-ske** ströskcd.
dræ rågens blomning; *rugen ~r* ryker.
dræbe* döda; *~nde kritik* mördande, nedgörande. — **~r** norman, stoppare.
dræg dragg; äv. dörj.
dræk träck.
1. **dræne** surra.
2. **dræne, drænere** dränera; isynnerh. täckdika. **drænrør** dräneringsrör.
drænke trampa om fåglar.
dræt notvarp; gång om körredskap; dragtyg; avel av husdjur; foder i kläder.
dræve tala släpigt.
drævle prata strunt. — **~r** pratmakare.
drøbel tungspene; i maskin äv. **-klap** = *drosselklap.*
drøj dryg; *~e ord* hårda; *humoren var vel ~* kraftig; *et ~t arbejde* styvt. — **~e** göra dryg, dryga ut.
drømpel sjö. övre portdrympel.
drøn dån, dön.
drøv halvtuggad föda hos idisslare; *er det julingen fra sidst du gaar og tygger ~ paa?* **-tygge** idissla. **-tygger** idisslare.
drøvel = *drøbel.*
drøvelse gammalt ord bedrövelse.
dubbe niga, nicka.

* även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikelns huvudrubrik eller vad som i den står före \|.

dubbel = *flydholt*.
dublet* dubbelbössa.
dude dårrepe (Lolium temulentum).
1. **due** duva. **-blomst** stormhatt (Aconitum napellus). **-falk** pilgrimsfalk (Falco peregrinus). **-fod** duvnäva (Geranium columbinum), **-høg*** hönshök (Astur palumbarius); äv. = *-falk*. **-skabiøse** fältvädd (Scabiosa columbaria). **-trost** dubbeltrast (Turdus viscivorus). **-urt** kropp, mjölke (Epilobium angustifolium); penningört (Lysimachia thyrsiflora). — **~rik** duvhanne.
2. **due** duga.
1. **du'g** duk.
2. **dug'** dugg, dagg. **-pil** daggvide (Salix daphnoides). **-rod** rot, som ligger i dagen.
dugur frukost.
1. **dukke** docka; dragspelshuvud. **-hjem** överdrivet nätt hem. **-spil** marionettspel.
2. **dukke** dyka; få att dyka. — **~rt** doppning.
duknakket med böjd nacke, stukad.
duks primus i en klass. **-hoved** dotkopf.
duksten tuff.
dulere slikta.
dulgt dold.
dulhærdet härdad på ytan.
1. **dulle** zigenares o. andra strykares »kvinna».
2. **dulle** gå och pyssla.
dulme lindra; förr äv. slumra, bli svagare.
dult knuff. — **~e** ge en knuff.
dum* (*ω*) oklar; matt; dov; stum.
1. **dump** dov.
2. **dump** duns; tungt fall. — **~e** dimpa; *~e til examen* bli kuggad.
3. **dump** fördjupning, håla; fotrum i vagn eller släde.
dumpling kokt pudding med mördeg.
dumrian dumbom.
dun* fjun, ludd. **-haar*** fjunhår, ullhår. **-hammer, -kjevle** kaveldun (Typha). **-vær** plats där dunfångst bedrives.
1. **dundre** dundra.
2. **dundre** klumpigt fruntimmer, madusa.
dunkraft domkraft.
1. **dunk** kagge.
2. **dunk** stallkarl vid hästregemente.
dunnemos = *dunhammer*.
1. **dup** stift, tapp; hylsa. **-sko** doppsko.
2. **dup** nick.
1. **duppe** slå stift i.
2. **duppe** doppa.
3. **duppe** spad, sås.
du'r brus, dån; allmänare: entonigt ljud, t. ex. entonig läsning. — **~e**, *fossen, møllen ~er*.
dus, *være ~* du[bröder], dusyskon.
duse dåsa.
dusi'nkram gottköpsvaror, sekundavaror.
dusk tofs; bot. sammansatt ax. **-græs** gräs med *dusk*. — **~e-lue** norsk studentmössa. **~et** tofsprydd.
dust, *ikke en ~* grand.
1. **dut[t]e** dua.
2. **dutte**, *~ en noget paa* skylla ngn för ngt.
duvl = *flydholt*.
dval fadd, äcklig.
dvale*. **-bær** alruna (Mandragora officinalis). **-drik** sömndryck särsk. i sagorna.
dvask slö, sömnaktig.
dvejl, dvæl, skurtrasa av garnändar eller klutar på ett skaft, svabb.
dvæle dröja, uppehålla sig, dväljas.
dvælg grovt linne, säckväv, kanvas; äv. = *dvejl*.
dværg*. **-birk*** (Betula nana). **-bunke** vårtåtel (Airopsis). **-bændeltang** (Zostera minor el. noltei). **-bønne** (Phaseolus compressus). **-falk*** (Falco æsalon). **-flagermus*** (Vespertilio minuta). **-fyr** = *bjergfyr*. **-gaas** fjällgås (Anser erythropus). **-glente** brun kärrhök (Circus æruginosus). **-hejre** dvärgrördrom (Botaurus minutus). **-hvede** kubbvete (Triticum sativum tenax compactum). **-hør** dvärglin (Radiola). **-lappedykker** smådopping (Podiceps fluviatilis). **-lin** =

-*hør.* **-maage** dvärgmås (Larus minutus). **-mider** trögfotingar (Tardigrada). **-mispel** oxbär (Cotoneaster). **-mus*** = *havremus.* **-palme*** (Chamærops humilis). **-ryle** småsnäppa (Tringa minuta). **-rørdrum*** = *-hejre.* **-rørhøne** liten sumphöna (Porzana parva). **-silkeand** = *lappedykker.* **-siv** dvärgtåg (Juncus pygmæus). **-skud** bot. kortskott. **-spidsmus** dvärgnäbbmus (Sorex pygmæus). **-strandløber** = *-ryle.* **-sumphøne** = *-rørhøne.* **-trappe** småtrapp (Otis tetrax). **-tærne** småtärna (Sterna minuta). **-ugle** sparvuggla (Athene passerina). **-ulk** oxsimpa (Cottus bubalis). **-værling** dvärgsparv (Emberiza pusila).

dy *sig* behärska sig; *jeg kunde ikke ~ mig længer* hålla mig.

dyb djup. **~de** djup[lek]. **~de-maaling** pejling.

dybel tränagel, dymling.

dyd dygd.

dyffel doffel.

dygge bestänka, fukta.

dygtig duktig, duglig; kompetent.

dyk-and, *spidsnæbbet -~* sillgrissla (Uria troile). **-nagel** stamp.

dykke*. **~r** dykare; vatten-, gas- el. kloakledning under vatten; dykfågel, särsk. om lom och dopping; dykertspik. **~rter** dykertspikar.

dyle = *dybel.*

dylle = *dille.*

dylte täta, tillstoppa; knuffa.

dynd dy, gyttja. **-smerling** dyätare, dylake, stor grönling (Cobitis fossilis). **-snekke** dammsnäcka (Limnæus). **-sødgræs** narvgräs (Glyceria aquatica). **-urt** dyört (Limosella).

dynke dänka, bestänka.

dyppe doppa.

1. **dyr** dyr.

2. **dyr** djur; äv. särsk. om hjortdjur, t. ex. rådjur el. ren. **-kolle** hind. — **~e-have** djurgård. **-olie** Dippels olja, hjorthornsolja. **-steg** da. rådjursstek; no. renstek. — **~isk*** animal[isk]; *~isk magnetisme; ~iske produkter.*

dyrke* odla, idka.

1. **dysse** gravhög, stendös.

2. **dysse** vyssja, tysta.

1. **dyst** dust. **-løb** ringränning, tornering.

2. **dyst** mjölstoft, mjöldamm; kli.

dægge* *for* kela med, göra väsen av.

dæk*. — **~s-bjælke** däcksbalk. **-fejer** ett slags skeppshaubits. **-fisk** mastfisk. **-naad, -nad** spricka mellan däcksplankorna. **-stopper** däcksklam.

dække täcka; duka. **-tøj** duktyg. — **dæk-blad** bot. stödjeblad; i cigarr: täckblad. **-fjær** konturfäder. **-frøede** bot. gömfröiga, angiospermer. **-grund** kritgrund o. d. vid etsning. **-plade** främre tanden på en släthyvel, kappa; låsets täckplåt; träskiva, som påskruvas för att styra arbetsstycket, då skruvar utskäras ur trä; plåtstycke, som lägges under niten; tunn täcksten. **-skæl** kottefjäll. **-stilling** gardställning. — **dæks-blad** = *dæk-blad.*

deknings-køb handel köp, avseende att möjliggöra förut tecknad leverans.

dækken hästtäcke, sadeltäcke. **-tøj** grovt ylletyg.

1. **dæksel** lock; täckbly till fänghål.

2. **dæksel*** bandyxa.

1. **dæl, dælle** grop i huden.

2. **dæl** suggans juver.

dæmper sordin; sjö. bekajare.

dæmre skymma; dagas. **dæmring** skymning; gryning. — **dæmmer-, dæmrings-skær** svag gryning.

døbel ett slags mört (Leuciscus dobula).

1. **død*** sbst.; *han er ~sens* dödens barn; *den sorte ~* digerdöden; *se ud som ~en fra Lübeck* vara likblek; *~sens forkjølet* våldsamt. **~s-formodningsdom** dödförklaring. **-sag** blodskuld, dödlig förbrytelse. **-sejleren** den flygande holländaren.

2. **død*** adj. **-bagt*** degig. **-bider** loj och tråkig person; dålig seglare. **-drukken** stupfull. **-gang** den del av en maskins gång, som ej gör ngt arbete. **-hoved** gjuthuvud. **-nælde** = *døvnælde.*

dødning död person. **~e-bille** dödsbud (Blaps mortisaga). **-farve** likfärg. **-haand** korkkorallen »död mans

* även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikelns huvudrubrik eller vad som i den står före |.

hand», läderkorall (Alcyonium digitatum). **-hoved*** dödskallefjäril (Acherontia el. Sphinx atropos). **-skib** spökskepp. **-ur** träbill (Anobium pertinax).
døgenikt odåga.
døgling näbbval (Hyperoodon).
døgn dygn. **-flue** dagslända (Ephemera vulgata). **-vild** veckvill.
døive övervinna, få bukt med; särsk. vid tävlan.
døje uthärda.
døjt grand, smul.
døl dalbo. **~er** ett slags småbröd av mördeg. **~e-hest** häst av östnorsk ras.
dølgsmaal hemlighet; *føde i ~* föda i lönndom, lägga barn å lönn.
dølle hylsa av metall. **-bajonet** vanlig bajonett motsatt sabelbajonett.
dømmekraft omdöme[sförmåga].
døn dån.
dønnehat = *dun-hammer*.
dø'r*, *falde med ~en ind i huset* komma burdus; *feje for sin egen ~* sopa rent för sin egen dörr; *inden ~e* inomhus. **-fyldning** dörrspegel. **-plade** namnskylt. **-stok** tröskel.
dørgende, *~ fuld* propp, smäck full.
dørk litet tvärdäck nere i skeppet.
dørslag stamp, varmed slås hål i metall; durkslag.
dørtrip vulg. diarré, »rännis».
døs dvala, halvslummer.
døv* da. slö; *en ~ æg*. **-nælde (-tvetand)** vitplister, blindnässla (Lamium album). — **~e-drik** smärtstillande dryck.

E.

ed*. **-svorneret** jury.
edder etter; förr var. **-kop** spindel. **-kopurt** sandlilja (Anthericum el. Phalangium).
edder-fugl = *ederfugl*.
eddike ättika. **-aal*** = *-orm*. **-flue, -myg** (Drosophila funebris). **-orm** ättikål (Anguillula aceti). **-rose** *törnros, provinsros (Rosa gallica). **-urt** dragon (Artemisia dracunculus). **eddiksbryggeransigt** bedrövlig, sur min.
eder-and, -fugl ejder (Somateria mollissima); *pukkelhodet ~* = *-konge*. **-konge** praktejder (S. spectabilis).
efeu murgröna (Hedera helix).
effekter hand. säljbara artiklar, särsk. värdepapper.
effen jämn.
efta folkl. eftermiddag. **~s-væl** aftonvard, måltid omkr. kl. 5.
efter*. **-aar** höst. **-billeder** eftersensationer. **-di'** emedan, eftersom. **-forskning*** särsk. polisundersökning. **-græs** andra grässkörd. **-grøde** efterskörd. **-hver't** så småningom; *-~ som* allteftersom. **-lade** efterlämna arv. **-laden** försumlig. **-lodning** fördelning av gods efter det egentliga arvskiftet. **-løn** pension. **-løsning** efterbörd. **-mad** andra rätt. **-mand** efterträdare; efterföljande växelgäldenär. **-nøler** eftersläntrare. **-paa** efteråt. **-ret'ning** underrättelse. **-ret'ningsvæsen** kunskaparväsen. **-ret'telig**, *holde sig -~* ställa sig till efterrättelse, åtlyda. **-skud** efterbetalning. **-slæt** efterskörd. **-smæk** bakslag, obehaglig efterräkning. **-sommer** indiansommar, brittsommar; sensommar. **-stik** kopia av gravyr. **-syn*** tillsyn; beseende; besiktning. **-tid** följande tid, framtid. **-valg** fyllnadsval.
e-fugl, -konge = *eder-*.
1. **e'g*** (Quercus). **-hjort** ekoxe (Lucanus). — **~e-bladsgallehveps** ekbladsgalläpplestekel (Cynips quercus folii). **-bladvikler** ekvecklare (Tortrix viridana). **-bregne** ekbräken (Phegopteris). **-nød** ekollon.
2. **eg'** = *æg*.
egde nötväcka (Sitta europæa).
1. **ege** hjuleker.

-~ senaste sammansatta ord. ω = o i bo. *a'l* tryckstavelse, lång vokal. *al'* tryckstavelse, kort vokal.

erfa'ring erfarenhet. **~s-videnskab** empirisk vetenskap.
erhverv förvärv, näring.
erin'dre* minnas.
erke = *ærke.*
erken'delse kunskap, insikt; *sandheds~.* **~s-lære** kunskapsteori.
erken'dtlig erkännsam, tacksam. **-hed** erkänsla.
erklær|e offentligt förklara. **~ing** förklaring, utlåtande, uttalande.
erkyn'dige *sig* inhämta underrättelser.
erle* (Motacilla).
ernæ're föda, underhålla.
erstat'ning ersättning, skadestånd; gottgörelse.
erte reta.
erts malm; *gedigen ~* metall.
erv = *jærv.*
esdragon dragon (Artemisia dracunculus).
eskadro'n skvadron.
esp = *asp.*
esparsette* (Onobrochis).
esse smidesässja.
essing reling.
et ett; se *en.* **-bær** ormbär (Paris quadrifolia). **-maal** sjö. dygn.
etage våning.
etat kår, stat. **~sraad** dansk hederstitel; *virkelig -~* en gradförhöjning i nämnda titel.
eventyr* saga; *Andersens ~.*
evert = *kuf.*
evig*. **-hedsblomst** kattfot (Gnaphalium).
evje lugnvatten vid sidorna av en ström.
evne förmåga; v. mäkta, förmå; *gode ~r* anlag; *over ~* över förmåga; över sina tillgångar.

F.

1. **faa*** bleka, röta lin; sbst. ställe, där lin rötes.
2. **faa***. **-mælt, -talende** fåordig.
faar*. **~e-brems** fårstyng (Oestrus ovis). **-flynder (-dre)** fårlevermask (Destoma hepaticum). **-hold** fåravel; schäferi; antal får, som hålles. **-kopper** svanshudlöshet hos får. **-kvæse** blåsbandmasken Coenurus cerebralis, som framkallar kringsjuka. **-kylling** syrsa (Gryllus el. Acheta). **-kølle** fårlår. **-leger** trift, gräsnejlika (Armeria elongata). **-lus*** = *-tæge.* **-opdræt** fåravel. **-sne** aprilsnö. **-sop** ticka (Polyporus). **-sti** fårhus. **-svingel*** (Festuca ovina). **-syge** fårskabb, fårkoppor; hos människor öronmandelsvullnad, påssjuka (Parotitis). **-tunge*** = *vejbred.* **-tæge** fårlus, fårets lusfluga (Melophagus ovinus).
fabriksinspektør yrkesinspektör.
fad*. **~e-bur** spiskammare, skafferi. — **~e** tömma på fat.
faddersladder prat, skvaller.
fading vagnskorg.
fadæse dumhet, »groda».
fag fack, [skol]ämne; yrke, specialitet; *to ~s værelse* rum med två fönster; *5 ~ gardiner* lufter. **-lært** *arbeide* arbete som kräver yrkesskicklighet, »skilled labour». **-plan** undervisningsplan. **-værk** = *bindingsværk.* **-værksbro** gallerbro.
fage hastig[t], rask[t], snar[t].
fager-gaas gravand (Tadorna tadorna); no. storskrake (Mergus merganser).
fagot* ett slags okluven famnved med upp till 20 cm. tjocklek.
fagter fukter, konster.
fahlmalm falerts.
fahllæder till överläder garvat skinn.
fak-bue hattmakarens faktbåge.
fakke gripa.
faks manke.
faks[e] losta (Bromus).
fakslodde hanen av *lodde.*
fal rörformig del t. ex. på spade, vari skaftet inpassas; hinna el. skinn på mjölk o. d.; falaska.

falb[e]lad[e] veckad kappa på en klänning, falbolan.
1. **fald** fall. **-hammer*** hejare. **-paler*** spärrinrättning på vindspel. **-touge** livlejdare. ~**s-barm** fallbom, spriet. **-maal[sbøde]** böter för tredska el. vanvördnad mot domstolen.
2. **fald** fåll.
1. **falde** falla, infalla; *min vej* ~*r igennem byen* går; *sagen* ~*er hen* förfaller; ~ *paa* komma på, hitta på; *det* ~*r rent igennem ved siden af det andet* kan icke jämföras med.
2. **falde** fålla.
falk* (Falco); korn på kanon.
falk|ade bakbenens starka böjning vid häftig ansats i språnget. ~**ere** göra falkader.
falkenters plunderskrnv, krats.
falle lodrät rigel. **-laas** patentlås, som låser sig självt.
fallent bankruttör. — **fallere** göra fallit, konkurs.
falme vissna; bli urblekt, changera.
1. **fals***. **-høvl** sponthyvel.
2. **fals** = *falsk* sbst.; ~ *slaar sin egen herre paa hals* oärlighet hämnar sig.
falsk* av. sbst. förfalskning: falskhet. ~**ner** förfalskare.
falsum falsarium.
familie* släkt; *vi er* (*i*) ~.
fanden fan, satan, djävulen; ~*s mælkebøtte* höstfibla (Leontodon).
fane* fan på fjädrar; kompani, skvadron; segel i ärtblomma; snödriva.
fang fång; sköte; fallandesot, epilepsi; *sidde paa* ~*et* på knät. **-skind** förskinn.
fange fånga; sbst. fånge. **-dag**, *det er hver dag jagedag men ikke hver dag* -~ det lyckas inte alltid. **-dæmning** fångdamm, kajdamm, spärrdamm. **-lim** fågellim. **-lineskinkler** sjö. ridare. **-ringslinie** i perspektivläran: skuggränslinie. — **fang-arm** arm på bläckfisk.
fanger grönländare sysselsatt med säl- och fiskfångst.
fangst* vilddjurets dödande. **-kniv** hirschfängare.
fann snödriva.
fant, *han er* ~ en utarmad stackare, strykare. ~**e-følge** tattarfölje. ~**e** tosing, våp. ~**eri** struntprat, dumheter.
1 **far*** gubbe lilla.
2. **far** spår.
faraorotte faraokatt (Herpestes ichneumon).
1. **fare***, *være ilde* ~*n* vara illa däran; *han vidste ej, hvordan han var* ~*n* hur han hade det; *blive* ~*n* haja till.
2. **fare** grisa.
farm båtladdning.
farmand gammalt: köpman, som driver ut rikes handel.
fars[e] färs.
fart* resa; *i regelmæssig* ~ med regelbundna turer. — ~**e** *omkring* vara på resa; vara i farten, springa omkring i ärenden.
fartøj* särsk. mindre båt. ~**s-bunden** hålskeppet. **-folk** båtbesättning.
farve sbst. färg; v. färga. **-beskyttelse** skyddande likhet, »mimicry». **-blyant** kritpenna. **-bræt** palett. **-eg** kvercitronek (Quercus tinctoria el. velutina). **-fylde** färgmättnad. **-gaaseurt** färgkulla (Anthemis tinctoria). **-kasse** färglåda. **-malt** rostat malt. **-rød** krapp. **-sans** färgsinne. **-skær** färgskiftning. **-sten** rivhäll. **-tidsel** safflor (Carthamus tinctorius). **-vau** vau (Reseda luteola). **-visse** färgginst (Genista tinctoria).
fasan* (Phasianus). ~**déret** »hög» om villebråds lukt.
fasbinder tunnbindare.
fast*. **-holder** murankare; skruvtving. **-sætte** fastställa, bestämma. — ~**e-stangen** sjö. svåra stången.
fastelav'n fastlag. ~**s-boller** ungef. fettisdagsbullar, semlor. **-løjer** fastlagsupptåg.
fatte*. **-evne** fattningsförmåga. **-kreds** horisont bildl. ~**t** behärskad, lugn; ~ *paa alt* beredd.
fatter farsgubbe.
fattes* saknas; sakna.
fattig*, *efter* ~ *lejlighed* efter råd och lägenhet, efter omständigheterna; ~*e*

riddere fattiga grevar, arma riddare; ~ *lejlighed* pytt i panna. **-blok** fattigbössa. **-borgermester*** en av Köpenhamns 4 borgmästare. **-forstander** = *-værge*. **-mand*** av. = roij. **-mandsbakkelse** klenät. **-værge** fattigvårdare inom ett distrikt. **-væsen** fattigvård.
faur, faver fager.
fautefragt fraktavgift för kontraherad last, som icke blir avlämnad.
favn* som mått = 6 *fod* = 1,88 m.; *en* ~ *hø* fång. ~**e-brænde** kastved.
favorit'* ett slags nedhängande hårlock.
feber*. **-bark** kinabark. **-døs** feberslummer. **-kløver** = *bukkeblad*. **-nellikerod** nejlikrot (Geum urbanum). **-urt** frossört (Scutellaria); vitsippa (Anemone nemorosa). — **febri'lsk** feberaktig[t orolig].
1. **fed** landtunga, särsk. långsträckt låg landtunga utanför en kust.
2. **fed'** docka om 120 trådar (264 m.) lingarn el. 80 trådar (151 m.) ullgarn. — ~**de** avdela i dockor.
3. **fe'd** fet; ~*e øjne* ögon med tjocka ögonlock. **-ved** tyre. — ~**e-kvæg** gödboskap. **-vareforretning** viktualie- och delikatesshandel. **-varer** viktualier särsk. ur djurriket. — ~**e** göda.
fedt* flott; *han skal faa sit* ~ sin varma mat; *dryppe en i sit eget* ~ betala med samma mynt; *det er mig et* (*lige*) ~ sak samma. **-bille** fläskbagge (Dermestes lardarius). **-fugl*** guacharo (Steatorius caripensis). **-gaas** pingvin (Aptenodytes). **-kvarts** mjölkkvarts. **-ler** bolus. **-læder** smorläder. — ~**e-bod** eländig bod. **-brød** flottsmörgås. **-fad,** *komme i* ~*et* råka illa ut. **-grever** grevar vid smältning av talg o. d. **-kræmmer, -per, -prins** klåpare. **-tæt,** -~ *emballage* smörpapper. — ~**e** flotta el. smörja ned. — ~**eri** knussel. — ~**et** flottig.
fed[d]el fiol; ett slags skampåle.
fegte = *fægte*.
1. **fej,** *i en* ~ i ett huj.
2. **fej** = *fejg*.
feje* sopa; sota; om hjortdjur avskrapa hornens hud, feja hornen; ~ *af* avsnoppa; *det ser* ~*nde ud* flott, gentilt. **-skarn** sopor, gatsmuts.
1. **fejer** sotare.
2. **fejer** ett slags dans.
fejg feg; no. nära döden.
fejl fel. **-syn** oriktig åsikt. **-ta'gelse** misstag. **-trin** felsteg. — ~**e*** slå fel; misstaga sig.
fejr fager, blomstrande.
fejre fira.
felbereder vitgarvare.
fele fiol.
felpel långhårig sammet, plysch.
fem-byrding, -børing stor båt med 5 el. 6 rum. **-fingerurt** revig fingerört (Potentilla reptans). **-tal** femma. — **femling** en spergelart (Spergula nodosa). — **femmer** femma; no. näst lägsta betyget.
fennikel fänkål.
ferniseringsdag vernissagedag, dag, då utställning öppnas.
fersk*, *paa* ~ *fod* stående; *paa* ~ *gærning* bar.
ferskvand sötvatten. ~**s-kvabbe** lake (Lota vulgaris). **-lampret** bäcknejonöga (Petromyzon planeri). **-polyp** armpolyp (Hydra). **-svamp** sötvattenssvamp (Spongilla fluviatilis).
fersken persika (frukt av Prunus persica). **-mandel** nektarin (av Persica lævis).
fest*, *det skal blive mig en sand* ~ ett stort nöje. **-græs** myskgräs (Hierochloa odorata).
1. **fibel*** halskörtelsvulst hos hästar
2. **fibel** abc-bok.
fid = *fed*.
fiddel fiol.
fide'l glad, vänlig.
fidimere vidimera.
fidsel fiber.
fif' knep, list; grannlåt, ståt. **-dame** elegant, »fin» dam, dam av societeten.
fig örfil.
1. **fige** örfila upp.
2. **fige** da. ila, hasta.
figen fikon (Ficus).

fikle göra tafatta rörelser med händerna, fumla; ~ *paa laaset; han* ~*de paa urkæden og vidste ikke, hvad han skulde sige.*
fiks*, ~ *og færdig* klappad och klar; *en* ~ *fyr* en smart man.
1. **fikse** *op* snygga upp.
2. **fikse** snärta.
fiksere fixera; förr: driva med.
fiks-forretning baisse-spekulation.
fil*. ~**e-klo** filklove; sågklämma.
filarmasse trådmassa, spongioplasma
filere spinna (särsk. silke); knyta nät.
1. **filet** filė (kötträtt och nätverk).
2. **filet** filett, rand på en bokrygg.
filipens finne.
fille trasa; i sms. ofta dålig, eländig strunt-. **-fant** trashank. **-grejer** strunt, skräp. **-onkel** fars el. mors kusin. **-rye** trasmatta. **-tæppe** lapptäcke. — ~**t** trasig.
filolog* person, som avlagt filologisk ämbetsexamen, »humanist»; jfr *realist.*
filosofikum d. s. en preliminärexamen för studenter.
filteri trassel. — **filtet** bot. filtluden. — **filtre** *sig* filta sig, bli tovig.
fimre löpa hit och dit; vibrera, skälva.
fimmer- el. **fimre-celle, -haar** cilie, flimmerhår.
fimse fjärta.
1. **fin'** finne; no. lapp. **-marksgaas** fjällgås (Anser erythropus). **-markspost** skvattram (Ledum). **-sko** lappsko. **-skæg** stagg (Nardus stricta).
2. **fi'n** fin. **-følelse** finkänslighet. **-holdighed** halt av ädel metall, finhet.
finanslov* budget, statsverksproposition, statsreglering.
finbankere ett slags äldre danska gjutjärnskanoner, möjligen från Finspång.
finde* hitta; ~ *frem* taga fram, leta upp; hitta vägen; ~ *sted* äga rum; *det* ~*r sig nok* klarar; ~ *afsætning* röna.
fine'r faner.
fingeling fingerling, rorögla.
finger*. **-aks** = *blodhirse.* **-bøl[le]** fingerborg; fingerhatt, fingerborgsört (Digitalis purpurea). **-hirse** en hirsart (Panicum glabrum). **-hætte** handsktuta, fingertuta. **-klampe** skotklamp. **-kys** slängkyss. **-nem** händig. **-peg** fingervisning, vink. **-sop, -svamp*** (Clavaria). — ~**ere** fingra.
finke* (Fringilla och närstående släkten). **-høg** sparvhök (Astur nisus). **-net** sjö. räcke omkring hyttdäck.
finker en stuvning av kött.
1. **finne** fena. **fin[ne]-hval** rörval (Balænoptera physalus L.).
2. **finne** = *1. fin;* = *filipens.*
finnet, ~ *blad* parbladigt.
finte fäkt. skenanfall, fint; knep, spratt; pik.
1. **fiol***, *lade* ~*en sørge* låta fem vara jämnt, vara sorglös. — **fiolin*** sjö.
2. **fiol** viol (Viola). **-rod*** (rot av Iris florentina).
fioringræs krypven (Agrostis stolonifera).
fip spets; spetsigt hakskägg.
1. **fir|e** fyra. **-ben** ödla; *almindelig* -~ sandödla (Lacerta agilis). **-blad** ormbär (Paris quadrifolia). **-fisle** = *-ben.* **-hannede** fyrmänningar (Tetrandria). **-hugget** gjord fyrkantig med yxa. **-hunnede** med fyra pistiller (Tetragynia). **-menning** brylling. **-mægtig** bot. fyrväldig; kem. fyrvärdig. **-sindstyve** åttio. **-skaaren** om timmer gjord fyrkantig med såg; om person undersätsig, axelbred. **-skaftet** fyrskäftad. **-stolet** fyrsitsig. **-æring** fyrårad båt. **-øje** dubbelöga (Anableps, en fisk). **-øjne** d. s. knipa (Clangula glaucion). — ~**e-gangshane** fyrgångskran. —
2. **fire** v. fira.
firling narv (Sagina).
firs åttio; *i* ~*erne* på 80-talet.
fisk* boktr. = *svibelfisk; frisk som en* ~ mört; *han tog det for god* ~ det gick i honom, han trodde det. ~**e-and,** *hvid* -~ salskrake (Mergus albellus); *liden* -~ småskrake (M. serrator); *stor* -~ storskrake (M. merganser). **-bensskjørt** krinolin, styvkjortel. **-bjerg** massa av fisk. **-bjørn** en parasit på fisk (Ægga). **-budding,** *for-*

-~ senaste sammansatta ord. ω = o i bo. *a'l* tryckstavelse, lång vokal. *al'* tryckstavelse, kort vokal

loren -~ falsk fiskfärs. **-gjoe** = *blaafod.* **-granade** fiskfärspudding med stuvning. **-hale** fiskstjärt. **-halebrænder** det vanliga slaget av gasbrännare. **-hejre** grå häger (Ardea cinerea). **-hjeld** ställning för torkande av fisk. **-høg** brun kärrhök (Circus æruginosus); = *-gjoe.* **-igel*** igel, som lever parasitiskt på fiskar (Piscicola, Pontobdella m. fl.). **-kager** flata fiskbullar. **-kjælke** ett slags (kortare) sparkstötting. **-konge** form av vissa fiskarter med stor puckel i pannan. **-kraft** fiskspad. **-kvase** båtsump. **-lus*** (ett kräftdjur Caligus). **-maage, -maase** fiskmås (Larus canus). **-maaned** september. **-mading** metmask. **-mælk** mjölke. **-odder** fiskutter (Lutra). **-skifer** kopparskiffer. **-skæl** fiskfjäll. **-svulst** sarkom. **-tang** pincett. **-tite** drillsnäppa (Actitis el. Totanus hypoleucus). **-tunge** [sjö-]tunga, såla (Solea). **-vejr** gynnsamt väder för fiske; *det er ikke -~ i dag* det lönar inte att gå med håven. **-vær** fiskestation; fiskläge. **-ørn** = *blaafod;* da. äv. = *havørn.* — **~erkvase** båtsump.

fiskus statskassa.

fisle skvallra, baktala. **-tud** skvallerbytta.

fistel* falsett.

fivrelde fjäril.

fjantet fjollig.

fjas strunt; *det er ~ med ham* klent. **~e** prata strunt; *~e livet bort* låta livet gå upp i struntsaker.

fjaske genom fingrande söla ned eller bringa i olag.

fjeder* resår. **-busk*** häckspirea (Spiræa salicifolia). **-delt** pardelad. **-fliget** parkluven. **-græs*** (Stipa pennata). **-høvel*** sponthyvel, nothyvel. **-kraft** elasticitet. **-kræ** =*fjerkræ.* **-lapper** jakt. lappar, som fästas på snören och användas för att genom skrämsel hålla villebrådet inom ett visst område. **-lappet** bot. parflikigt. **-møl** fjädermott (Petrophorus). **-nellike*** (Dianthus plumarius). **-passer*** fjädercirkel. **-pen** gåspenna. **-pose** spole på en fjäder. **-ribbet** fjädernervig. **-sjæl** fjäderspolens innehåll. **-støvler** resårpjäxor. — Jfr äv. *fjer.*

fjeld* berg. **-brud** bergras. **-bygger** bergsbo. **-del** en del av tinningbenet. **-dompap** tallbit, dumsnut, [natt]vaka (Pinicola enucleator). **-drossel** björktrast, snöskata (Turdus pilaris). **-due** klippduva, tamduvans stamform (Columba livia). **-dusk** = *-frue.* **-egn** bergstrakt. **-fin** fjällapp. **-flok** blågull (Polemonium cœruleum). **-fras** filfras, järv (Gulo borealis). **-frue** fjällbrud (Saxifraga cotyledon). **-gaas** da. vitkindad gås (Branta leucopsis); no. fjällgås (Anser erythropus). **-ged** stenget (Capra ibex). **-grund** berggrund. **-grævling** klippdass (Hyrax). **-hammer** klippspets. **-hjerpe** ljungpipare (Charadrius apricarius). **-jo** fjällabb (Lestris longicauda). **-kaabe*** (Alchemilla alpina). **-knat** bergtopp. **-lo** = *-hjerpe.* **-mo, -mopil, -mor** dvärgvide (Salix herbacea). **-nut** bergtopp. **-pist** = *-hjerpe.* **-plistre,** *liden -~* fjällpipare, pomeransfågel (Eudromius morinellus). **-rakke** = *-ræv.* **-ribs** måbär (Ribes alpinum). **-ris** = *greplyng.* **-rose** = *-frue;* = *-simmer.* **-rotte** = *lemming.* **-rype*** (Lagopus mutus). **-ræv*** fjällracka, polarräv. **-skarv** = *-rype.* **-simmer** fjällsippa (Dryas). **-skrænt** bergsluttning. **-sneppe** = *hvidklire.* **-soløj** knölsmörblomma (Ranunculus bulbosus). **-stue** koja i fjället till härbärge för vägfarande, »turisthydda». **-syre*** (Oxyria). **-trost** = *-drossel.* **-vaag[e]** fjällvråk (Buteo lagopus). **-vand** fjällsjö. **-vidde** öde slätt i högfjället. **-ørn** kungsörn (Aquila chrysaëtus). **-ørred** fjällälvarnas varietet av lapplandsröding (Salmo alpinus).

fjer = *fjeder.* **-bed** fjäderfält på fågelns kropp. **-kræ** fjäderfä. **-krætyfus** hönskolera. **-stjerne** hårstjärna (Antedon). **-vildt** fågelvilt.

fjerding* fjärdedel; da. ölmått = 32,8 liter; da. smörvikt = 28 kg. netto; no. sädesmått = 34,7 liter; no väg-

mått = ¼ *mil.* **-aar** kvartal. **-kar** sädesmått = 4½ pot = 4,4 lit.
fjermer, *den* ~[*e*] *hest* högerhästen.
fjern avlägsen, fjärran.
fjog svagsint person. **~et** fjollig.
fjols = *fjog*.
fjong sbst. elegant snitt; adj. snobbig.
fjord*. **-and** årta (Anas querquedula). **-hest** häst av västnorsk ras. **-poll** en rund utvidgning i fjorden med kringliggande bygd. **-sæl** knubbsäl (Phoca vitulina).
fjotte fåna. — **~t** fånig, våpig; da. smutsig.
fjæ- se av. *fje-*.
fjæl bräde, fjöl. **~e-bod** brädskjul. **-bodstykke** gottköpsskådespel. **-bodteater** marknadsteater.
fjær = *fjeder, fjer*. **-mus** = *fjære-*.
fjære låg strandbädd, som vid ebb står under vatten; ebb. **-kurv** = *-pist*. **-makk, -mark** sandmask (Arenicola). **-mus** svartbent strandpipare (Ægialitis alexandrinus). **-pist** da. större strandpipare (Ægialitis hiaticula); no. skärsnäppa (Tringa striata). **-urt** backglim (Silene nutans).
fjærsing*, fjæsing (Trachinus draco).
fjæs vard. ansikte; *i* ~*et* »i syna».
fjæser upprispade trådar, trasor.
fjøs ladugård, fähus. **-stel** ladugårdsskötsel.
1. **flaa** adj. flat, vid upptill.
2. **flaa** sbst. no. avsats i en bergsluttning.
3. **flaa** = *1. flaad*.
4. **flaa*** v. skinna, utplundra. **~er** gnidare, skinnare, blodsugare.
1. **flaad** flöte. **~e-holt** flöte av trä.
2. **flaad** med. fluss.
flaade flotte; flotta; v. flotta timmer. **-holder** dålig seglare; medelmåtta.
flaas lösmynt person.
flaat[e] flott, fästing (Ixodes).
flad*, ~*t vand* grunt; *en* ~ *vittighed* tarvlig; *hans tænken er* ~ ytlig. **-aks** dvärgag (Cyperus). **-baad** ökstock. **-brød** tunnbröd, ojäst, papperstunt bröd, vanl. av toppsiktat havremjöl, ofta uppblandat med potatis. **-bundet** flatbottnad; bildl. flack, ytlig. **-bygd** slättbygd. **-bælg** vial (Lathyrus). **-fisk** flundrefisk. **-hammer** sätthammare. **-jern** flackjärn. **-knap** nattviol (Habenaria). **-kravet** bot. tallriksformad. **-kultur** odling på släta marken; jfr *kamkultur*. **-lus*** (Phthirius). **-løb** kapplöpning utan hinder. **-orm** plattmask. **-pullet** flatkullig. **-ribbet** om häst med svagt böjda revben. **-seng** improviserad säng på golvet. **-stjerne** stjärnblomma, arv (Stellaria). **-tang** flacktång.
flade yta; flatsida.
1. **flag** flagga. **-fald** sjö. sejnfall. **-spette** hackspett (Picus).
2. **flag** isflak.
1. **flage** v. flagga.
2. **flage** isflak; da. torkbotten [av flätverk] i en kölna; da. grind [av flätverk] på kolvagn.
3. **flage** vindstöt, stormby.
flaggerguld = *flagreguld*.
flaggermus fladdermus, flädermus, läderlapp. **-ben** kilben i näsan. **-brænder** den vanliga gasbrännaren.
flagre fladdra. **-abe** pälsfladdrare, kaguang (Galeopithecus). **-egern** = *flyveegern*. **-guld** tunnaste mässingsbleck, imiterat bladguld. **-pungabe** flygpungmus (Acrobates pygmæus).
1. **flak'** adj. flack, grund; sbst. sandbank.
2. **flak** no. flik, sköt på kläder; jfr *skjorteflak*.
flakt fläckt.
flamme-skrift eldskrift. **-stil** byg. flamboyant.
flammet, ~ *træ* krumtrådigt.
flamsk*, ~ *sild* marinerad.
flane v. vara flyktig el. lättsinnig; sbst. lättfärdig kvinna.
flanker* hungergrop.
flas mjäll i håret.
1. **flaske*** sbst. **-agurk** kalabasspumpa, flaskkurbits (Lagenaria). **-bakke** buteljbricka. **-foder*** skämts. dryckesvaror i matsäcken. **-græskar** = *-agurk*. **-kautschuk** rå kautschuk. **-skaar** söndrigt buteljglas. **-æble** ett slags melonäpple.
2. **flaske** v. ~ *op et barn* uppföda med

flaska; *det* ~*r sig* ordnar sig, reder sig, går ihop.
flate = *flaat.*
flattere, *hatten er meget* ~*nde* klädsam; *dit billede er* ~*t* förskönat.
flau = *flov.*
fledespitte större hackspett (Picus major).
fledføring överlåtelse av fast egendom mot underhåll i mottagarens hushåll, ett slags undantag.
flegel tölp.
fleinskallet flintskallig.
fleip no munvig person.
fleis ansikte, »fles».
flekke = *flække.*
flekspette = *fledespette.*
flen gaffelklo.
fler-foldsfrugt sammansatt frukt. **-koneri** polygami. **-planslegeme** flerplaning, polyeder. **-tal*** majoritet; gram. pluralis.
fli pryda, ordna; räcka, lämna.
flies, *den gyldne* ~ det gyllene skinnet.
flig* snibb; kuvertklaff; sjö. [ankar]fly. **-læbe,** *ægbladet* -~ tvåblad (Listera ovata). — ~**et** bot. om blad: inskuren intill halva avståndet mellan bladkant och mittnerv.
1. **flikke** beslag på väderkvarnens axel vid vingarnas fäste.
2. **flikke** v. lappa, laga.
flimre lysa svagt, flämtande; *luften* ~*r over lyset* fladdrar, darrar.
flink* duglig, skicklig; *en* ~ *lærer;* ~ *i historie; rivende* ~ *i huset.*
flint flinta; da. bössa, [eg. flintlås]gevär; *flyve i* ~ (*af raseri*). ~**e-knude** rundat, tillhackat flintstycke från stenåldern. **-tøj** groyt, starkt porslin.
flip snibb; halskrage. **-krave,** *nøgenstrenget* ~ sandkrasse (Iberis el. Teesdalia nudicaulis).
1. **flire** flina, skratta.
2. **flire** vimba (en braxenfisk Abramis vimba); sv. om ung individ av braxen (A. brama).
flise stenhall; trottoarsten; flis. **-gulv** stengolv.
flitsbue armborst.
flit[te] snäppare, åderjärn.
flitter glitterguld. **-aks** slokgräs (Melica).
flittig flitig; *hilse saa* ~ mycket.
1. **flo** lager.
2. **flo** myr.
1. **flod'** = *flaad.*
2. **flod*** (*ω*). **-bækken** flodområde. **-dige** fördämning i flod. **-ilder*** = *nirts.* **-krebs*** (Astacus fluviatilis). **-lampret** [flod]nejonöga (Petromyzon fluviatilis). **-leje** flodbädd. **-negenøje** **-niøje** = *-lampret.* **-seng** = *-leje.* **-skildpadde** europeisk träsksköldpadda (Emys). **-svin*** vattensvin (Hydrochærus capybara, en gnagare); knölsvin (Potamochœrus, ett svindjur). **-ulk** stensimpa (Cottus gobio). **-ørn** = *fiske-gjoe.*
floke knut[ar], tova på garn, sammanfiltad massa; binda, där timmer fastnar; v. trassla ihop, sammanfilta.
flokse rasa, väsnas; sbst. förflugen flickunge; ~ *med gutter.* — ~**t** stojig, bråksam; ~*t i tale* lösmynt.
flom vårflod, översvämning; da. kärr.
1. **flomme** svämma över; om hår bölja.
2. **flomme** ister.
flonel flanell.
1. **flor*** sv. ludden på sammet. **-mel** finsiktat (florsiktat) vetemjöl. **-melis** florsiktat socker. **-vingede, -vinger*** (Neuroptera).
2. **flor** floe, ladugårdsgolv mellan båsraderna.
flore sjö. lager i lasten.
floret* flor, gas.
1. **flos** = *flas.*
2. **flos'** fälb. **-hat** fälbhat, cylinderhatt. — ~**se** rugga, göra lurvig.
1. **flot** = *flaat.*
2. **flot'*** gentil, slösaktig; *en* ~ *lejlighed* elegant; *leve* ~ överdådigt. — ~**te** *sig* vara gentil.
flov handel. flau, utan nämnvärd omsättning; sjö. svag, laber om vinden; fadd; matt, slapp; förlägen, generad; *den* ~*e tid* den döda säsongen; *en* ~ *vittighed* en fadd kvickhet. — ~**se** = *fadæse.*

* även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikelns huvudrubrik eller vad som i den står före |.

flu klippa el. bank, som vid flodtid översvämmas.
flue fluga; *have ~r i hovedet* myror. **-aat** en snigel (Limacina arctica). **-ben*** purrhavre (Avena strigosa); en variant av vanlig havre (Avena sativa brevis); flyghavre (Avena fatua). **-blomst*** blomma, som pollineras med hjälp av flugor; flugblomma (Ophrys myoides); nattviol (Habenaria bifolia). **-fanger** hundkål (Apocynum androsæmifolium); flugfälla (Dionæa muscipula); äv. = *-snapper*. **-skimlet** *hest* flugskimmel, med små svarta fläckar på ljus botten. **-smække** flugsmälla; flugfälla (Dionæa muscipula). **-snapper*** (Muscicapa). **-sop** = *-svamp*. **-sten** arsenik, använd som flugpulver. **-svamp*** (Amanita). **-træ** kvassia.
flugt flykt; *fuglenes, hærens ~; i ~* i samma höjd, plan; *~ i kroppen* reumatism. **-højde** kulbanans lodräta avstånd från siktlinien. **-punkt** i perspektivläran gränspunkt. **-stol** ett slags vilstol.
flunke glänsa, skina; *~nde ny* splitter ny.
1. **flus** = *flas*.
2. **flus** givmild; duktig; *det er ~t med* gott om.
flussyre fluorväte.
1. **fly** flygande insekt, flygfä; agn.
2. **fly** vid och fuktig fjällslätt med små kärr.
3. **fly** v. räcka, överlämna; *lade sine klæder ~* låta laga.
4. **fly*** jfr *flyve*.
flyde-batteri flytande batteri. **-bom** flottbom. **-brygge** båtbrygga, som flyter på vattnet. **-evne** en farkosts bärkraft. **-fyr** fyrskepp. **-grænse** tekn. sträckgräns. **-kork** korkflöte. **-sand** av vatten genomdränkt sand, som ej kan motstå tryck. **-vægt** areometer. — **flyd-holt** flöte av trä.
flyfille flicka, som springer efter manfolk.
1. **flyg** fly.
2. **flyg** flygfärdig, flygg.
flygel* piano. **-banker, -helt** pianoklinkare. **-horn** jägarhorn.
flykke fläsksida.
flynd|er flundra (Pleuronectes); dumhuvud; sjö. [logg]skädda; sjö. styrarm; sjö. rorskädda; jfr *faare-flynder*.
1. **flynder** = *flyndre*. **-byg** = *ris-byg*. **-syge** levermask hos får.
2. **flyndre** kasta smörgås.
flytte*. **-fold** flyttbar fårfålla. **-omnibus** möbelvagn.
flyve* springa; *~nde sint* ursinnig; *det ~r saa i kroppen* om gikt; *~nde sommer* se *sommer*. **-blok** sjö. märsefallblock. **-bræt** fluster, bräde på bikupa. **-egern, -ekorn** flygande ekorre (Sciuropterus el. Pteromys). **-fisk*** (Exocetus). **-havre*** (Avena fatua). **-hede** hastigt inträdande feberhetta, särsk. hos unga kvinnor. **-hul** fluster på bikupa. **-hund*** kalong (Pteropus). **-høns** stäpphöns (Pteroclidæ). **-knurrer** flyghane, flygsimpa (Dactylopterus). **-kuller** koller hos hästar; = *drejesyge*. **-rygte** löst rykte. **-skytte[l]** snäll-, ryckverksskyttel. **-spring** galopp. **-ulk** = *-knurrer*. **-øgle** flygödla (Pterodactylus, en fossil ödla).
flæ- se äv. *fle-*.
flæbe grina, lipa.
flæg svärdslilja (Iris pseudacorus); kalmus (Acorus calamus). **-kølle** kaveldun (Typha).
1. **flæk** trä till tunnstäver.
2. **flæk***. **-sperre** mellanspett (Picus medius). **-stenbid** panterfärgad havskatt (Anarrhichas minor).
1. **flække** v. snett avskära en kant, avfasa: *en ~t tvebak* en kluven skorpa. **-sild** [kluven] böckling. **-erter** spritärter.
2. **flække** sbst. flintspån från stenålderns flinthantverk.
3. **flække** större by, köping utan stadsrättigheter.
flæng se *iflæng*.
flænge [våldsamt] fläka el. riva upp.
flær[r]e reva, skråma.
flæse veckad garnering, falbolan.
flæsk*, *sælge ~* gå med underkjolen hängande under klänningen. **~e-ed** kötted. **-kage** fläskpannkaka. **-klaner**

= *fedte-bille*. **-mandag** första måndagen i fastan. **-onsdag** jfr föreg. **-steg** stekt färsk skinka. **-tyv** talgoxe (Parus major). **-svor, -svær** fläsksvål. — ~e *op* hugga upp; bildl. vara stordig, skryta; ~ *i* karva i, sarga.
fle stiga om havsvattnet. **-maal** högvattnets gräns.
1. **fløde** grädde; v. skumma; *skumme* ~*n af tilværelsen* vara på livets solsida; *fedtet af* ~*n* gräddan av societeten, la crème de la crème. **-grød** »flötgröt», kokt av grädde och vetemjöl, så att smöret kommit ut: säterns delikatess, motsv. smörgröt. **-kager,** *trondhjemske* -~ små bakelser, gräddade i krusade pappersformar. **-lapper** gräddplättar. **-maaler** [gammaldags] mjölkprovare. **-mugge, -næbbe** gräddsnäcka, gräddsnipa. **-ost*** äv. om mindre gräddhaltiga spätostar. **-skæg** eg. skäggfjun; mjäkig och litet snobbig ungherre. **-skægget** klemig, omanlig. **-suppe** ett slags soppa med vin och grädde. **-udskiller** separator.
2. **fløđ|e** flotta timmer. ~**nings-direktion** flottningsförenings styrelse.
fløg fullfjädrad.
fløj flygel; flöjel; fällskiva på slagbord; = *-mur*. **-bord** slagbord. **-fisk** stor sjökock (Callionymus lyra); *flækket* -~ liten sjökock (C. maculatus). **-knap** knapp på flaggstång, klot på vant etc. **-mur** skyddande sidomur vid en bros landfäste. **-møtrik** vingskruv, nötskruv i gevärslås.
fløjel sammet. ~**s-and** svärta (Oedemia fusca). **-blomst** sammetsblomma (Tagetes). **-græs** luddtåtel, lentåtel (Holcus lanatus el. mollis). **-grød** ungefär smörgröt. **-handske,** *tage paa en med* -~*r* handskas ytterligt försiktigt med. **-mide** en röd spindel (Trombidium).
fløjfille = *flyfille*.
fløjte flöjt; flöjtskepp, en föråldrad typ; v. vissla; *gaa* [*i*] ~*n* gå till spillo, i putten; *skære en en* ~ dra vid näsan. **-tyt** kustpipare (Charadrius helveticus).
1. **flø's** flabb.
2. **fløs'** = *flas*.
fløte = 2. *fløde*.
fløskæl skålsnäcka (Patella).
fnat' skabb. **-mide** människans skabbdjur (Sarcoptes scabiei).
fnok' = *fnug*. **-urt** kärrnocka, fältnocka (Senecio palustris el. integrifolius).
fnug' solgrand, dammkorn, ulldamm; bot. = *-haar*. **-haar** pappus, fruktfjun. **-piller** pedant, småaktig person.
fod*, som mått ngt längre än den svenska, da. 0,3139 m.; no. 0,3137 m.; jakt. villebrådets spår och dess lukt; *tage* ~ *i haand* lägga benen på nacken; *give pengene fødder at gaa paa; hugge ned for* ~*e* rubb och stubb, i massor. **-blad** fotsula. **-bræt** panel utan list; fotbräde. **-fald,** *-gøre* -~ falla till jorden, till fota. **-fødsel** [förlossning i] fotbjudning. **-gang** gående, skritt. **-gigt** podager. **-hammer** drivhammare. **-lag** en hästs o. s. v. sätt att gå; gånghastighet, takt; *holde* -~ *med* förmå följa, hålla jämna steg med, hålla tropp med. **-lager, -leje, -pande** undre lagret vid en vertikal axel. **-passer** krumcirkel. **-post** gångpost på landet; äldre anordning för brevutdelning i Köpenhamn, stadspost. **-punkt*** i perspektivläran: synpunktens horisontalprojektion. **-ribbet** fotnervig. **-rod** vrist. **-sav** spännsåg. **-skifte** = *-lag*. **-skive** sugskål hos igel. **-slag** ljudet av ett steg. **-stykke** bottenstock; sockel, piedestal. **-sæk** fotpåse. **-tap** stödtapp. **-tov** sjö. göling. **-træ** fotstocken i korsvirkesbyggnad. **-tøj** skodon.
1. **foder***. **-bønne** = *heste-bønne*. **-fugleklo** serradella (Ornithopus sativus). **-grube** grop för ensilageberedning. **-hest** häst, som för någon tid bortackorderas för utfodring. **-kvæg** stallfodrad boskap. **-mark** träda o. d., som besås med grönfoder. **-mester** fodermarsk. **-snæglebælg** luzern (Medicago sativa). **-stand** ett djurs av utfodringen beroende tillstånd, hull. **-vikke** vicker (Vicia sativa).

* även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikelns huvudrubrik eller vad som i den står före |.

2. **foder*** fodral. **-værk** kläder med pälsfoder.
fodse sparka.
fog' snöyra.
foged fogde, motsv. kronofogde; *kongens* ~ överexekutor i Köpenhamn.
1. **fold** fårfålla.
2. **fold** veck; *slaa sine ~er* roa sig; *hjertets hemmeligeste ~er* vrår; *lægge ansigtet i alvorlige ~er* allvarsamt rynka pannan; *komme igen i sine gamle ~er* gängor. **-blad** nysrot (Veratrum). **-frø** spenört (Laserpitium latifolium). **-harve** gammaldags träramsharv i två stycken. **-hat** dinkelsvampsläktet Helvella. — **~e-bjærg** genom veckning uppkommet berg. **-bord** slagbord. **-bænk** vändbänk, bänk med rörligt ryggstöd, så att vilken sida som helst kan bli framsida. **-kniv** fällkniv. **-mave** bladmage. **-seng** fältsäng, tältsäng. **-snegl** snäcksläktet Voluta. **-stol** fällstol. — **~e** vika; vecka; *~e sine hænder* knäppa; *~t* om virke: vresig, krumtågig; *~de tænder* strecktecknade.
3. **fold**, *give fem, ti ~* femte, tionde kornet; förr = fem, tio gånger utsädet, nu fem, tio tunnor per tunnland el. hl. per har.
folio*, *sætte in paa ~* på upp- och avskrivning, på giroräkning.
folk* av. tjänstfolk; *mange ~* mycket. **~e-dømme** nytt ord: folkvälde; rike. **-færd** slag av människor, folkslag; *germanerne, gudbrandsdølerne er et kraftigt -~*. **-hjælp, -hold** tjänarskara, tjänstfolk. **-kaaren** folkvald. **-liste** sjö. namnlista över besättningen, folkpass. **-lukaf** manskapskoj. **-munde,** *i -~* i vars mans mun, mest i dålig mening; *det lever i -~* på folkets läppar. **-ond** folkilsken. **-ting** Danmarks andra kammare; *-~et vælges ved almindelig valgret.* **-tingsmand** motsv. ledamot av andra kammaren. **-tingsparlamentarisme** den principen, att ministrarna skola utses inom det parti, som har majoritet i folketinget, underhusparlamentarism. **-universitet** motsv. akademiska sommarkurser, universitetsutvidgning. **-væbningssamlag** motsv. länsskytteförbund. **-værge** försvarare av folkets rättigheter, folktribun. — **~e** *sig* bli folk, arta sig.
fomle famla, fumla.
1. **fond*** kapital.
2. **fond, fonn** evigt snöfält, jfr *fann; hele ~er af alger* massor uppkastade av sjön.
font dopfunt.
1. **for'** prep. för; *ondt ~ brystet* ont av maten; i utrop: *~ et dejligt syn!* vilken, en sådan härlig syn! *~ noget tøv du snakker* vad pratar du för strunt!
2. **for'** konj. ty.
3. **for'** adv. framtill; [allt] för.
4. **for'-** i sms. betecknar bl. a.: 1. fram-, främre, ex. *for'-ben, -fod, -vogn.* 2. förut, på förhand, ex. *for'-betinge, -dom.* 3. för mycket, [sig] till skada, ex. *~-ko'ge, -ste'ge, -suk're, -vaa'get.* 4. sönder, ex. *~-knu'ge, -re'ven.* 5. fel-, miss-, ex. *~-reg'ne sig, -snak'ke sig;* på övergång till 3: *~-maa'le sig.* Jfr nedan.
for'aar vår. **~s-jævndøgn** vårdagjämning.
for'an prep. framför; adv. framtill, främst, i spetsen.
foran'dr|e*, *~e sig* skämts. gifta sig. — **~ing*** omväxling; *~inger* menstruation.
foranle'dige föranleda; föranlåta.
forar'ge[r]lig förargelseväckande, anstötlig, skandalös; *~t samliv* jur. konkubinat.
fora'set tröttkörd, utkörd.
forban'dt förband, ett slags murverk.
forbav'se förvåna, göra häpen.
for'beder* medlare, förespråkare.
forbe'drings-hus ensamhetsfängelse med arbete, korrektionsanstalt.
forbere'delseseksamen preliminärexamen; *almindelig ~* da. en examen mellan realskolexamen och studentexamen.
for'betyd|e förebåda. — **~ning** förebud.
forbi'd|e bita sönder; *~t' af lopper* uppäten.

forbin'delsesvarme kem. bildningsvärme.
forbis'tret förbittrad; fördömd.
for'bjerg udde; ~*et* förberget, promontorium.
for'bjerger bärgarförman.
for'blad första bladet el. bladen på ett sidoskott.
forblæn'd|e bygg. bekläda. **~ings-sten** fasadsten, fasadtegel.
forbod'me* rättsv. pantsätta genom bodmeri.
for'bogstav begynnelsebokstav, initial.
for'brog sjö. stävband.
forbru'gsforening konsumtionsförening.
forbry'dersk brottslig.
for'bryst bringa på slaktkreatur; övre del av bröstet på fågel.
forbrænder skott, som icke brinner av strax efter hanens fall.
for'bund*. **~s-fælle** bundsförvant.
forbun'dt lärlingstid; lärlingskontrakt. — **~er** lärling, gesäll, som för kortare tid tog anställning hos en mästare.
fordam'pe avdunsta.
for'del* framdel; vinning.
fordi' emedan.
for'draaber förlank, tunn vätska, som destillerar över före den egentliga spriten.
fordra'gelig fördragsam; föga br. dräglig.
for'dr|e* stämma för rätta. **~ings-løs** anspråkslös.
fordrej'e förvrida; välva ögonen; vränga.
fordruk'ken försupen.
fordrum'me *sig* min. om malmåder: förgrena sig.
forduf'te avdunsta; skämts. göra sig osynlig.
for'dums förgången, förutvarande, för detta.
fordæg'tig misstänkt.
fordæk't dold.
fordæm'ning* förladdning.
fordær'velig* underkastad förskämning.
fordøj'e smälta mat. — **~lse** matsmältning. **~lses-kanal*** tarmkanal.
1. **fore** = *fodre.*
2. **fore** åld. = *adfærd.*
forebringe* framlägga, framställa; inberätta.
foregangs-folk ett folk, som går i spetsen. **-mand** banbrytare.
forelæg framläggande; kostnadsförslag; no. villkorlig [bötes]dom av administrativ myndighet, vars godkännande befriar den dömde från vanligt åtal.
foreløbig provisorisk; adv. tills vidare; *danne sig en ~ mening.*
foren'de jakt. dö.
foren-fra, -om framför.
forer'tse förvandla till metall.
for'esat, *min ~te* min förman.
foreskyde* förebära.
forespørgsel förfrågan; interpellation.
forestille* framställa.
foretrække föredraga, giva företräde åt.
1. **for'fang** tafs på metrev.
2. **forfang'** förfång.
for'fangst första fångst.
forfa're* erfara. **~n** erfaren, rutinerad.
for'fil medelgrov fil, bastardfil.
forfip'pet = *befippet.*
forfjam's(k)et förvirrad, häpen.
forfløj'en* yr; lättsinnig.
for'fod framfot.
forfo'de = *forfødde.*
for'fra framifrån; sjö. för ifrån; omigen; från början.
forfrem'me främja; befordra till tjänst. **~lse** befordran. **~s** förkovra sig.
forfris'ke uppfriska, vederkvicka.
forfæng'elig fåfäng; *tage Guds navn ~* missbruka.
forfær'de förfära.
forfød'de sätta nya fötter på strumpor och stövlar; förskо.
forføl'ge* fullfölja. **~lsesret** = *standsningsret.*
for'gaard* förmak i örat. **~s-vindue** fönster i örat.
for'gang förhall; försteg, företräde.
forglem'migej förgätmigej (Myosotis).
forgna've gnaga sönder; *en ~t melodi* utsliten.
forgro' om sår bilda ärr, läkas; om träd-gård[sgång] o. d. växa igen.

forgræm'met tärd av sorg; »förgrämd».
forgu'de avguda bibl.
forgæl'det skuldsatt.
forhaa'bentlig som jag (el. man) hoppas.
for'haands-dom förhastat omdöme.
forha'ler sjö. förgaj.
forhad't hatad.
for'hammel förvåg, svängel på vagnens tistelstång.
for'hammer slägga.
for'have trädgårdsterrass mellan ett hus och gatan.
forhej'le = *forkæle.*
for'hen förr, tidigare. **-værende** förre, för detta.
forhip'pe|n, ~**t** överdrivet ivrig el. angelägen, häpen; ~ *paa at gifte sig.*
forhjas'ke = *forjaske.*
for'hold förhållande. ~**s-attest** intyg om vandel. **-fald, -form** kasus. **-mæssig** proportionerad. **-ord** preposition. **-tal** relationstal. **-talsvalg** proportionella val. **-vis** jämförelsevis, relativt.
for'hoved framhuvud.
forhu'de förhyda.
1. **for'hug** den inhuggning, som göres i ett träd, då det skall fällas.
2. **forhug'** förhuggning.
forhus'ke *sig* missminna sig.
forhæf'telse = *behæftelse.*
forhær'delse* med. förhårdnad.
forhø're*, ~ *sig* förfråga sig, höra sig för; höra miste.
for'ilte kem. protoxid.
for'ind om vinden mot.
forin'den om tid förut; om rum innantill.
fo'ring = *fodring.*
forjas'ke gå illa åt kläder.
forjæt'te sia om, förebåda, lova; *det* ~*de land* förlovade. ~**lse** bibl. löfte.
fork grep, högaffel; *Neptuns* ~ treudd.
for'kammer förmak.
for'karl fördräng.
forke'rt bakvänd, förvänd; adv. på tok, galet.
for'kim förgrodd.
forkla'ge anklaga.
forklam'pe sjö. fästa med klampar.
forklis'tret förvekligad, förklemad.
forklud're förfuska.
forkni[s']t're förpuffa.
forknyt' försagd, skygg, blyg.
forkom'me* förlägga, slarva bort. ~**n** nära att förgås.
forkryp'pet böjd i knäform.
forkræn'kelig förgänglig.
forkrøb'let förkrympt.
forku'e kuva, förtrycka; hindra i växten.
forkvak'le förfuska.
forkvik'ning*, forkvæ'gning amalgamering.
forkyn'delse jur. delgivning.
forky'st förskrämd.
forkæ'le klema bort, skämma bort.
for'kærre = *plovkærre.*
forkø'lelse* förkylning.
1. **forla'd|e** lämna; övergiva; förlåta; ~*t arv* danaarv.
2. **forla'de** lasta för tungt; ladda för skarpt.
3. **forla'de** *sig paa* lita, förtrösta på.
for'ladegevær mynningsladdare.
for'lagstøj nollskiva, som gör det möjligt att koppla ur en arbetsmaskin.
for'land lägre land, som stöder sig till högre, låg havsstrand; framskjutande udde.
forlang'e fordra, begära; åstunda. — ~**nde** anmodan.
for'led mat. föregående term i en analogi.
forle'den*, ~ *[dag]* häromdagen.
forle'gen* i förlägenhet; ivrig.
forli'be *sig* förälska sig.
1. **for'lig** sjö. lik på segel, liktross.
2. **forli'g** förlikning. ~**s-klage** stämning till *forligelseskommission.* — ~**elseskommission** förlikningsdomstol, inför vilken de flesta saker måste behandlas, innan de av vanlig rätt kunna upptagas.
forli's förlust; förlisning, skeppsbrott. — ~**e*** förlora.
for'lods i förlott, utom lott och byte vid arvskifte; på förhand; i förskott.
forlo'r|en förlorad; *den* ~*ne søn;* ~*ent haar* löshår eg. av det, man själv förlorat; ~*en tand* löstand; ~*en næse* lösnäsa; ~*en skildpadde* falsk sköldpaddsoppa; ~*ne kalvekyllinger* kalvkyckling.

forlo've*, *min ~de* min fästman, -mö.
forlo'ver vittne el. borgensman, som skall bestyrka och ansvara för att brud och brudgum äro berättigade att ingå äktenskap.
for'lyd uddljud, anljud. **~s-rim** allitteration, uddrim.
for'læder fotsack; överläder på sko.
1. **forlæg'ger** förläggare.
2. **for'lægger** försättare, support på svarvstol.
forlænds, forlængs framlänges, framåt. **forlænds-sæde** baksäte, där man åker framlänges.
for længst länge sedan; sedan länge.
1. **forlø'b** förlopp.
2. **for'løb** jakt framben.
1. **for'løber** förelöpare; förhäst; sjö. förlöpare, ett första, omärkt stycke på logglinan.
2. **forlø'ber** förlupen biljardkula.
for'løfte borgen; det ansvar, som en *forlover* påtager sig.
forløj'et lögnaktig.
forlø've permittera; avskeda.
form* berg. forma. **-kasse** formflaska.
formaa'ende inflytelserik.
for'maal ändamål, syfte. **~s-tjenlig** ändamålsenlig.
formaa'le *sig* mäta sig själv till skada.
for'mad förrätt; da. supanmat.
for'mand föregångare, företrädare; arbetsförman; förste man i ledet; föregående endossent; ordförande, talman; no. sv. medlem av *formandskabet*. **-skab[et]** no. beredningsutskott inom stadsfullmäktige, som i vissa mål äger beslutanderätt.
formas'te *sig* understå sig. **~lig** förmäten, oförsynt.
for'mave hos idisslarna: vom och nätmage.
forme'ntlig förment; adv. enligt förmenande.
1. **forme're** formera.
2. **forme'r|e*** öka. **~ing** fortplantning. **~ingshus** hus för drivande av plantor och sticklingar.
formil'de mildra.
formo'd|entlig sannolik, förmodad; adv. förmodligen. **~ning** jur. presumption.

for'mue förmögenhet. **~s-fælleskab, -fællig** egendomsgemenskap. — **~nde** förmögen.
formum'me maskera, förkläda.
for'mur* bålverk.
forn gåva, förning.
for ne'den nedtill, nere.
fornegræs dött gräs, som kvarstår sedan föregående sommar.
fornet = *frønnet*.
fornæg'te [för]neka.
for'nævnt* ovannämnd.
fornø'den behövlig, nödig; *i ~t fald* i händelse av behov.
fornøj'el|ig nöjsam; rolig; lustig. **~se*** nöje; *da vi sidst havde den ~lse at se Dem*.
for o'ven upptill.
forpag'te* arrendera på viss tid; jfr *bygsel*.
for'piben frambenet[s skenben].
forpi'n|e utpina; *jeg var saa ~t af latter* det var mig nästan omöjligt att låta bli att skratta.
forpjus'ke illa tilltyga.
forplan'te omplantera; fortplanta.
forplum're röra upp; bild. krångla till; *~ sig* trassla in sig.
forplus'ke = *forpjuske*.
for'plejning åkerren, vändteg.
forprang förköp, uppköp på förhand av torgförda varor i syfte att höja priset.
forpur're göra om intet.
forpus'tet andfådd, andtruten.
for'rang högre rang, företräde.
forrang'let utfestad, förstörd av dåligt liv.
for'rede = *plovkærre*.
forre-mærssejl förmärssegel.
for'rest främst.
for'ret* förmånsrätt; företrädesrätt.
forret'ning* affär. **~s-fører** prokurist; förste bokhållare; verkställande direktör. **-haand** affärsstil. **-løs** trög, flau. **-orden** föredragningslista. **-stil** ämbetsstil. **-udvalg** verkställande utskott, arbetsutskott.
forring'e* försämra.
forri've riva sönder; *~nde storm* = *forrygende*.

* även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikelns huvudrubrik eller vad som i den står före |.

forry'gende, ~ *vind* rasande storm.
for'ræer förrår.
forræk'ke försträcka, vricka ur led.
forrø'get nedrökt.
for saa' vidt så till vida.
1. **forsa'ge***, ~ *djævelen* avsvärja.
2. **forsa'ge** förlora modet.
1. **forsag't**, *arbejde i* (*paa*) ~ på beting, för stycklön.
2. **forsag't** försagd.
forsam'ling*, jfr *menighed*. ~**s-ret** församlingsfrihet.
forsan'des uppgrundas av sand.
for'sang försjungande.
for'sats|blad försättsblad. **-dør** dubbeldörr. **-vindue** dubbelfönster.
forse'* *sig* förgå sig. ~**else***, *af*, *ved en* ~ av misstag, oförvarandes; *ingen* ~ ingen orsak [att förlåta].
forsid'det, *jeg føler mig rent* ~ trött av att sitta.
forsim'ple förenkla; göra simpel.
1. **forsin'ke*** fördröja, försena; *toget er* ~*t*.
2. **forsin'ke** = *forsænke*.
3. **forsin'ke** = *forzinke*.
forsi're utsira.
forskal'le slå fast ribbor till fäste för murbruk el. gips.
for'skank framlägg.
for'skel skillnad. — **forskel'lig** olika; åtskillig; särskild.
forsker'tse [genom lättsinne] förspilla.
forskre'gen utskriken, hes; förgråten.
forskri've* skriva fel.
forskru'e skruva i olag; ~ *hovedet paa en* förvrida. — ~**t** excentrisk, överspänd; *en* ~*t stil* uppskruvad, tillgjord.
forskub'be *sig* förskjuta sig.
forskum'plet sönderruskad av en dålig vagn.
forskus'le smussla bort.
forsky'de*, *de havde forskudt krudtet* skjutit bort; ~ *et raad* förkasta.
for'skær = *forhammel*.
forskæ're skämma bort gm felaktig tillskärning; blanda vin; ~ *sig* sjö. fånga en uggla.
for'skærer slöjd. förskärartand. **-jærn** förskärarkniv på grov hyvel.
for'skærm smutsskärm, stänkskärm.
for'skøder pl. förstagssegelskot.
forslaa'*, slå fördärvad; fördriva tiden; ~ *en talje* ansätta vant; ~ *tankerne* slå bort; *dyr fra Nordlandet kan* ~*es til vore kyster* förirra sig.
1. **for'slag** förslа'g; mus. manernot, prydnadsnot, fö'rslag; första slaget t. ex. i kägelspel; *bringe en i* ~ föreslå.
2. **forsla'g** drygsel; *der er saa lidet* ~ *i fisk* man varar så litet mätt.
forslam'|mes bli fylld el. höljd med slam. ~**ning** krutsmuts.
forslid't utsliten av. bild.
forslu'gen glupsk.
forsmul're smula sönder.
forsmæ'delig* odräglig[t]; *det er* ~ *hedt*.
for'smække framgavel på en vagn.
forsnak'ke *sig* försäga sig, säga miste; säga mer än man ville el. borde, förråda sig.
forsnæ'vret förträngd.
forsol'det utfestad, utrumlad.
forso'ren, *en* ~ *fyr* som ger allting tusan, lättsinnig.
forspis't övermätt.
forspræn'ge spränga en häst.
forst odlad skog.
forstaa'*, *lade sig* ~ *med noget* ge en vink om ngt. — ~**else,** *i god* ~*else* förstånd; *den rette* ~*else* uppfattning.
forstaa'le stålsätta, härda.
for'stag fockstag.
forstan'der föreståndare. **-skab** bestyrelse, direktion.
forstan'dig* begriplig.
for'stang förmärsstång.
for'stavn förstäv, framstam.
for'strand yttersta stranden; jfr *fjære*. ~**s-ret** strandrätt, rätt till vrak.
forstreng ryggmärgens främre del.
for'stue-svale* ladusvala (Hirundo rustica).
for'stump hårt revat förmärssegel.
forstu'[v]e vricka, försträcka.
for'stykke framstycke; på kanon: långa fältet; sjö. skamfilningsmatta.

forstyr're störa; göra om intet. — **~t** oredig, virrig; *du er ikke gal, men du er ~t.* — **~lse** oreda, förvirring.
forstærkning* sv. reserv; *kaptejn i ~en.*
for'stød kantning på kläder.
forstø'de stöta till, skada; utstöta, förskjuta.
forstøt'ning utriggare.
forsul'ten utsvulten.
for'svar*. **~s-evne** värnkraft.
forsva'r|e*, *jeg kan ikke ~ at lade ham alene* stå till svars för. — **~lig** tillfredsställande; *i ~lig stand; et ~ligt arbejde* dugligt.
forsvin'dings|linie i perspektivläran: linie mot gränspunkten. **-punkt** gränspunkt.
forsvi'ret utrumlad.
forsvær'ge svära på att alldeles låta bli en sak; *man skal intet ~* osvuret är bäst.
for'sværm första svärm.
for'syn* tafs på metrev.
forsy'n|e förse; *godt ~et* väl försedd; vid bordet: *vær saa god og ~ Dem* servera er; *er De ~t?* skall det inte vara mer? — **~ing** hand. *ny ~ing er indkommet* lager, sändning. — **~lig** förtänksam.
for'sæde framsäte; presidium, ordförandeskap.
forsæn'ke* = *sænke; ~ en havn* gm sänkning av fartyg o. d. göra oduglig.
forsæn'k-bor försänkningsborr.
for'sæt föresats; jur. uppsåt. — **forsæt'lig** uppsåtlig, avsiktlig; adv. med flit.
1. **for'sætning** försats.
2. **forsæt'ning** sjö. avdrift.
3. **forsætning** vägg av plankor, spikade bredvid varandra.
forsæt'te* felsätta; förflytta till annan tjänst, transportera; sjö. sätta ur rätt kurs; blanda, legera; *~s i sin vækst* stanna i växten.
for'sætter* på svarvstol: support.
for'søg*. **~s-mark** experimentalfält.
forsøm'|me försumma; *~me toget* komma för sent till; *~te børn* vanvårdade.

forsørge*. **~lses-sted** den ort, där man har hemortsrätt.
fort da. framåt, vidare; no. snabbt*; *fare ~* fortsätta; *~ væk* jämt och ständigt, litet emellan, rätt som det är.
fortalte se *fortælle.*
forta'b|e* förlora; *~t i betragtninger* försjunken; *se ~t ud* modlös; handfallen. **~else** förlust som rättslig påföljd.
forta'ge* *sig* gå över; *uveiret har ~t sig.*
fortan'ding sinkning; krenelering, tandlik avslutning på mur.
for'tang slöjd. framtång.
1. **forte** *sig* rappa sig, kvicka sig.
2. **forte** = *furte.*
for'tegn* mat. tecken (+, —).
for'tid förfluten tid, forntid; gram. imperfektum; *en mands ~* antecedentia, -er.
forti'den för närvarande.
for'til framtill.
fortne skrida framåt; *mit ur ~r* drar sig före.
for'toft gräsbeväxt gårdsplan.
fortol'k|e tyda, tolka. **~nings-kunst*** hermeneutik.
for'tog, for'tov trottoar.
for'tom = *fortømme.*
for'trin företräde; förtjänst. — **fortrin'lig** förträfflig; utmärkt.
for'trosse sjö. förtöjning, förvarp.
fortruk'ken se *fortrække.*
fortry'de ångra; *~ paa* förarga sig över. **~lig** förargad.
1. **for'tryk** brottsligt utgivande av skrift, innan den av författaren utgivits.
2. **fortryk'** förtryck.
fortryllende* bedårande, förtjusande.
fortræ'd*, *gøre nogen ~* göra skada, för när. — **~en** förargad. **~ige** göra skada.
fortræk'ke draga sig undan; *~ ansigtet* förvrida; *uden at ~ en mine* ändra.
fortræng'e undantränga.
fortrø'den förargad, misslynt.
fortul'let förvirrad.
fortum'let yr i huvudet.
for'turner den bäste gymnasten, vice befälhavare för en gymnastikavdelning.

* även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikelns huvudrubrik eller vad som i den står före |.

fort'væk' se *fort.*
fortæl'le, impf. *fortalte,* berätta; *~nde sætning* påstående, narrativ; *~nde maade* indikativ.
fortæn'kt fundersam; tankspridd.
fortærlige *ting* förbrukningsartiklar, som tillintetgöras av bruket.
fortær'sket, *en ~ historie* utsliten.
fortæt'|te* kondensera. **~nings-pumpe** kompressionspump.
fortøj'ning*. **~s-anker** moringsankare. **-hvirvel** förtöjningslekare. **-ring** moring.
for'tømme tafs på en metrev.
fortør're uttorka.
for'ud*, *~ for* framför, före.
forulej'lige besvära.
1. **forulem'pe** bereda obehag.
2. **for'ulempe*** förnärma, särsk. genom kroppsligt våld.
forun'dringsstol understol.
for'uren[s]e el. **-ren'-** förorena, besmitta.
foruro'lige oroa.
forvan'ske* försnilla, förskingra; vanställa, skämma.
for'varsel förebud, omen, varsel.
forven'tning förväntan, avvaktan. **~s-fuld** förhoppningsfull.
for'verden forntiden.
forvik'le inveckla, intrassla.
forvil'de* förvilla.
forvin'de övervinna, hämta sig efter; *~ en sygdom, ~ krigens følger.*
forvis'ke sudda ut, utplåna.
for'voks* kittvax.
forvor'pen fördärvad.
forvo'ven (*å*) oförvägen, överdådig.
forvri'de* vrida ur led.
forvæn'ne låta få ovana, skämma bort.
1. **fo'rværk** (*ω*) = *foderværk.*
2. **for'værk** utanverk.
foryng'else i skogsbruk: återväxt.
forzin'ke* galvanisera med zink.
foræ'dling* ympning, okulering.
foræl'de|s föråldras. **~lse** preskription.
1. **fos'*** tämligen lodrätt vattenfall. **-koge** häftigt koka. — **~se-grim** strömkarl, näck. **-kal** strömstare (Cinclus).
2. **fos** dåligt kort, hacka.
3. **fos** adj. överilad; porös, otät.
fose sparka.
fosforlatværge ett slags råttgift.
foster-hinde vattenhinna. **-leje** livmoder. **-mord** fosterfördrivning.
fougt den spiralformiga insänkningen mellan trossarna i en kabel.
fra från; *~ hinanden, hverandre* isär; *det er ~ og til med hans helbred* upp och ned.
fra från; i sms. äv. av-. **-bede** undanbedja. **-brækker** sjö. avledare. **-fald** avfall. **-falde** avstå från; *-~n* avfällig. **-gaa*** avgå; *-~ sin underskrift* neka för. **-liggende** avlägsen. **-lægge** *sig* frånsäga sig t. ex. ansvaret; rentvå sig från t. ex. en misstanke. **-nøde** avtvinga. **-raade** avråda. **-sagn** sägen. **-skrive** skriftligen frånkänna. **-snige** gm list avhända någon något. **-staa** avstå. **-træde** avträda; *-~ et forbund* utträda ur. **-vende** beröva; bortvända. **-vige** uppgiva en mening; avvika från avtalade villkor. **-vriste** frånrycka. **-vær** [**-else**] frånvaro.
fraad|e fradga, skum. **-sten** kalktuff.
fraadse frossa.
fragt-brev* fraktsedel, forsedel. **-kusk** forman. **-mand** skutskeppare.
frak, ~ke bonjour; överrock.
framslænge backfisch, byxtös.
fransk-brød no. smörbröd; kungsbröd; da. vetebröd. **-fodet** om häst: med fransysk ställning, framfötterna utåtvridna. **-guld** guldlegering användbar för bladguld; talmiguld.
frase knastra, fräsa.
fred* frid. **-hellig** okränkbar, fridlyst. **-klokke** bönklocka, aftonklocka. **-løs*** sbst. videört (Lysimachia). **-skov** da. skyddsskog, skog, som ej får huggas, utan att återväxten tryggas.
frejdig frimodig, oförfärad, käck.
frelse räddning, frälsning; v. frälsa.
frem fram. **-arv** arv i nedstigande linie. **-blik** blick framåt; blick in i framtiden. **-bringe*** framföra. **-brud** *dagens -~* inbrott. **-byde** utbjuda, erbjuda. **-de'les** fortfarande; vidare.

-dør port, gatdörr. **-elske** genom kärleksfull vård utveckla. **-fald** livmoderns framfall[ande]. **-fusende** överilad, »het på gröten». **-færd** uppförande, beteende; *ha* -~ energi. **-gang*** framsteg, utveckling; *til kunstens* ~ befrämjande. **-gangsmaade** tillvägagående. **-herskende** förhärskande, rådande. **-holde*** fortsätta. **-hæve** betona, framhålla; kursivera, spärra. **-kalder*** i fotografi utvecklingsmedel. **-kom'melig*** farbar, trafikabel. **-laan** utlåning av det man själv lånat. **-lager** lager för en tid framåt. **-leje** uthyra det man själv hyrt. **-liggende** bot. nedliggande, krypande. **-lyd** gram. anljud, uddljud. **-lyse** utlysa, annonsera t. ex. hittegods; opera. framgå. **-læg** inlaga. **-møde** inställelse; v. inställa sig. **-over** framåt. **-pant** överlåtelse av pant. **-pible** sippra fram. **-ragende** framstående. **-rykket** framskriden. **-sal** rum åt gatan. **-salg** återförsäljning. **-seende** förutseende. **-sigt** = *-syn*. **-skot** förstäv. **-skridt** framsteg. **-skuende** som ser långt in i framtiden, fjärrsynt, framsynt. **-skynde** påskynda. **-slænge** = *framslænge*. **-spring** bygg. utsprång. **-staaende** utstående. **-stød** bild. impuls. **-syn** förutseende. **-synt*** profetisk; clairvoyant. **-sætte** framställa. **-tarv** framtida behov. **-tid*** gram. futurum. **-toning** företeelse. **-træden** uppträdande, sätt att vara. **-ture** framhärda. **-tænkt** förutseende, förtänksam. **-virke** framkalla. **-æske** frammana; utmana.

fremme främja; sbst. främjande, fromma. **~lig** långt kommen, utvecklad, avancerad; brådmogen.

fremmed främmande. **-agtig** ovanlig, sällsam. **-bestøvning** bot. korspollinering. **-laden** = *-agtig*. **-ord*** främmande ord, lätt igenkänt, lånord. **-ret** utlännings rätt; utländsk rätt.

1. **fri*** adj., *maa jeg saa være ~ for det!* det skall jag be att få slippa; *maa jeg være saa ~* ta mig frihet; *i dag har jeg ~* lov; *i ~ mark* i det fria; *det var ei ~t* inte utan. **-bonde** icke hoveripliktig bonde; i schack *. **-dømme,** **-finde** frikänna. **-gænger** innehavare av fribiljett. **-hedshue** jakobinmössa. **-hedsberøvelse** brott mot annans frihet. **-kronbladede** bot. koripetaler. **-kvarte'r** motsv. 10-minutsrast. **-laden** frimodig. **-land** kalljord. **-mand** soldat el. sjöman, vars tjänstetid är ute. **-menighed** församling utom statskyrkan; jfr *valgmenighed*. **-mester** mästare, som står utom skråna. **-postig** framfusig, näsvis. **-seddel** mil. skriftligt tillstånd att gifta sig. **-skole** på Danmarks landsbygd: av den grundtvigska riktningen grundad privat folkskola; i Danmarks städer: folkskola utan terminsavgift; jfr *betalingsskole*. **-sluse** dammlucka. **-spas,** *have sin* -~ fritt tal. **-spiller** en, som dragit frilott; i krocket fribytare. **-spormærke** hinderpåle. **-talende** frispråkig. **-trappe** trappa utanför huset. **-vand** överflödigt vatten, som får bortrinna. **-ægt** fri skjuts.

2. **fri** v. [be]fria.

3. **fri** fria. — **~er** friare.

frikadelle simplare, flat köttkaka; *en rar* ~ en trevlig historia.

friser-kaabe kamkofta, peignoir.

frisk* färsk; *paa* ~ *gærning* bar; *det gjorde han* ~ *væk* alltjämt utan att låta sig bekomma; *begynde paa ny* ~ på ny räkning, på ny »kula». **-fyr** vildhjärna; muntergök. **-fyreri** pratighet. **~e** lägga i vatten salt kött el. fisk. **~ning** färskning.

frisler frisel, en utslagssjukdom; av. röda hund.

frist* viss utsatt tid; uppskov, anstånd; *til ansøgninger, der inkommer efter ~ens udløb, vil der ikke blive taget hensyn* ansökningstidens.

1. **friste** med möda uppehålla livet.

2. **friste** pröva; fresta.

fritbor vridborr.

fritflue fritfluga, slökornsfluga (Oscinis frit).

1. **fritte** frett, en för kaninjakt använd illerart (Putorius el. Mustela furo).

2. **fritte** [glas]fritta; v. värma en pulverformig massa så att kornen klibba fast

utan att smälta helt igenom. **-ovn** kalcinerugn.
3. fritte fråga. **-syg** frågvis.
fro munter, glad.
frodig* yppig.
fromage blancmanger.
fromme vara till fromma, gagna.
front-cirkel i perspektivläran: cirkel parallell med perspektivtavlan. **-moræne** ändmorän.
fropræ[di]ken ottesång.
frosk groda.
frossen frusen. **-pind** frusen stackare.
frost*. **-bunden** frusen. **-byld** vargången kylskada. **-bøjg** = *frossen-pind*. **-flytter** kryofor. **-kendt** frostlänt. **-knude** frostknöl. **-maaler** kryometer; frostfjäril (Geometra). **-nem** = *-kendt*. **-rev[ne]** frostspricka i trä. **-røg** frostdimma. **-sommerfugl** frostfjäril (Cheimatobia).
frue*, *vor ~s sengehalm* backtimjan (Thymus serpyllum). **-bær** jungfrubär, stenhallon (Rubus saxatilis). **-dag** Marie bebådelsedag (25 febr.); Marie besökelse (2 juli); Marie himmelsfärd (15 aug.). **-haar** jungfruhår (Adiantum capillus Veneris); da. björnmossa (Polytrichum commune). **-kirke** vårfrukyrka. **-kloster** änkhus. **-noder** fina frufasoner. **-nykker** en förnäm dams nycker. **-sko** guckusko (Cypripedium). — **~ns-arbejder** damskomakare. — **~r-bur** fruntimmersvåning i Grekland och i folkvisan. **-hund** knähund. **-pige** kammarpiga.
frugt*. **-bar*** rik på frukt; produktiv. **-blomst** honblomma. **-bund** blomfäste, fruktfäste. **-følge** växtföljd, cirkulation. **-gemme** frukthylle, pericarpium. **-hob** sporgömmesamling. **-høst** fruktskörd. **-is** fruktglass. **-knude** fruktämne. **-leje** = *-bund*. **-som'melig** havande. **-træhveps** fruktträdstekel (Lyda pyri). **-vej** pistill. — **~e** gagna.
fryd fröjd, glädje. — **~e** glädja; *forandring ~er* förnöjer.
frygt fruktan. **~elig** fruktansvärd, förskräcklig; adv. »förfärligt», »väldigt».
frynser fransar.
fryse-byge frysning[sanfall]. **-bøtte** glassmaskin. **-maskine** ismaskin.
frytle fryle (Luzula).
1. frø frö. **-bille** en skalbagge (Brucus granarius). **-blad** hjärtblad. **-dække** fröskal, fröhylle. **-hale** = *griffel-hale*. **-kappe** = *-dække*. **-korn** utsädesfrö. **-plante** fröväxt. **-stjerne** ängsruta (Thalictrum flavum). **-stol** söm mellan pistillens fruktblad.
2. frø groda; *almindelig, brun ~* vanlig groda (Rana temporaria); *grøn ~* ätlig groda (R. esculenta). **-bid** dyblad (Hydrocharis morsus ranæ). **-peber** ältöga (Ranunculus flammula).
frøken*. **-kloster** anstalt för ogifta ämbetsmansdöttrar och da. adelsmansdöttrar. **-lakrits** lakrits i tunna stänger. **-stand**, *det var Pernilles korte ~* det var en kort glädje.
frønnet murken.
fuge fog. **-bank** mycket lång rubank.
fugl fågel; *der er ikke ~s føde paa ham* han är bara skinn och ben. **~ebær** rönnbär (av Sorbus aucuparia); = *-kirsebær;* bär av *kvalkved*. **-edderkop** fågelspindel (Mygale m. fl.). **-frø*** trampgräs (Polygonum aviculare). **-græs** nörel (Alsine); = følj. **-græs-fladstjerne** våtarv, nata (Stellaria media). **-kirsebær** fågelbär, sötbär (Prunus avium). **-klo***, *liden ~* klovicker (Ornithopus perpusillus). **-konge** kungsfågel (Regulus); skyttekung. **-mælk** stjärnlöksläktet, särsk. morgonstjärnor (Ornithogalum, särsk. O. umbellatum). **-rede** fågelbo; nästrot (Neottia nidus avis). **-støv** dunst, extra fina hagel. **-vikke** kråkvicker (Vicia cracca); häckvicker (V. sepium). **-vildt** skogsfågel. **-vær** plats, där ejderdun samlas. **-ærter** = *-vikke*. **-øjetræ** sockerlönn (Acer saccharinum).
fugtig*, *en ~ broder* en drinkare. **-hedsmaaler** hygrometer, psykrometer.
fuks* mörkröd häst; ultimus, den sämste i klassen; *~er* sjö. lårding; faxis. **-svans** fogsvans. **-svanser** lismare. **-svejf** = *-svans*.

ful* no. slug, listig; *det var lidt ~t at komme frem* besvärligt. — **~as** skämts. lurifax.
fuld*; i sms. som efterled: så mycket som rymmes i; *~ og bi* skarpt bidevind. **-baaren** fullgången. **-befaren** sjö. helbefaren. **-bringe** fullborda, fullkomna. **-en'de*** fullborda. **-komme** fullkomna. **-myndig*** da. över 25 år, då man får rätt att råda över både sin person och sin egendom; jfr *mindre-aarig*. **-mæg'tig** i handel förste bokhållare, prokurist; i ämbetsverk graden mellan *assistent* och *bureauchef*. **-sild** sill med utvecklad rom el. mjölke. **-skab,** *i -~* i fyllan och villan, under rusets inflytande. **-slag** jämnt klockslag. **-snude** fyllkaja. **-støbt** helgjuten. **-tro** trofast; *din -~ ven*.
fumle famla.
fund fynd.
fund|ere fondera; grundlägga; no. fundera. **~ats** stiftelseurkund. **~ering** grundläggning.
funk|e gnista. **~le** gnistra.
funtus! där har jag det!
fur, *faa ~* bli körd på porten.
1. **fure** köra ut; sjö. sätta ut en bom.
2. **fure** fåra, ränna; v. rynka; *~de piller* räfflade pelare.
3. **fure** = *fyr*.
furte vara sur, stött. **~n** stött, sur.
furu no. = *fyr*. **-korsnæb** större korsnäbb (Loxia pityopsittacus).
furunkel* spikböld.
fuse rusa; da. kvälla fram. **~ntast** person, som rusar på utan att tänka sig för.
fusel dåligt brännvin, finkelbrännvin
fustage fat, tunna, fastage.
1. **fut'** ruter; *en gut, som der er ~ i*.
2. **fu't** vardagl. = *foged*.
3. **fut'** vips. **~te** flamma upp och förbrinna i ett ögonblick.
futil värdelös, gagnlös, fåfäng.
futteral fodral.
fyg, *faa ~* bli utkörd.
fyge yra, virvla i luften. **-vejr** urväder.
fyld fyllning; stoppning i täcke o. d.; fylla. **~e-bug** storätare. **-bøtte, -fant, -hals** fyllbult. **-horn** ymnighetshorn. **-kalk** bildl. fyllnadsgods, spaltfyllnad. **-mad** korvmat; fyllning i mat. **-stykke** sjö. mellanlägg. — **~e** fullhet, rikedom; v. fylla; *tidens ~e* fullbordan.
fylding dörrspegel.
fyldest, *faa, gøre ~* fullt vederlag, valuta.
fynd eftertryck; *der er ~ og klem i hans tale* kläm och eftertryck. **-sprog** kärnfullt språk. — **~ig** kraftig, uttrycksfull.
1. **fyr'** fura, tall (Pinus silvestris). **~re-[blad]hveps** vanlig tallstekel (Lophyrus pini m. fl.). **-naalsbad** tallbarrsbad. **-spinder** tallspinnare (Gastropacha el. Lasiocampa pini). **-sværmer** tallsvärmare (Sphinx pinastri). **-ugle** tallfly (Trachea piniperda).
2. **fy'r*** eld. **-aben, -aften** den tid på aftonen, då hantverkarna sluta sitt arbete. **-bækken** sängvärmare. **-bøder** eldare. **-knosk** = *-svamp*. **-laas** luntlås. **-sted** eldstad. **-stikke** tändsticka. **-svamp** fnöske. **-tøj** elddon.
3. **fy'r*** karl; *en lystig ~, en flink ~*.
4. **fy'r** da. röta genom svamp.
fyrre fyrtio; *i ~rne* på fyrtitalet. **-tyve** fyrtio.
fysikus da. ungef. provinsialläkare; jfr *stadsfysikus*.
fæ*. **-drift** boskapsskötsel. **-hoved** fårskalle. **-kar** boskapshandlare, uppköpare. **-raak** fädrev. **-sjaa** kreatursmarknad.
fægte-kaarde florett.
fæl otäck, motbjudande, vederstygglig; *her var ~t med ræv* förskräckligt, väldigt.
fæld bofällighet.
fæld|e fälla. **-tid** hårfällningstid, ruggningstid. **~nings-sav** stocksåg.
fælen, *blive ~* bli skrämd, så att det går kalla kårar över ryggen; kuslig till mods, ängslig, haj.
fælge hjullöt.
fælle mest i sms.: kamrat; jfr *ægte-fælle*. — **~s** gemensam; *have noget til ~s*. **~s-begreb** släktbegrepp. **-bo** oskiftat bo. **-japetisk** indoeuropeisk. **-køn**

* även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikelns huvudrubrik eller vad som i den står före |.

gram. icke-neutrum, utrum. **-mejeri** bolagsmejeri till skillnad från andelsmejeri. **-navn** appellativ, artnamn. **-nævner** gemensam nämnare. **-skab** gemenskap, gemensamhet; av. solskifte. **-skabsfølelse** samhörighetskänsla, samkänsla. **-sprog** riksspråk. **-udvalg** i da. riksdagen: gemensamt utskott med uppgift att sammanjämka tingens beslut; *totalisternes* -~ nykterhetsvännernas centralstyrelse.

fælled fälad, allmänning.

fællig = *fællesskab*.

fænge ta eld. — **~lig** eldfängd.

fængsle* häkta.

færd* beteende, uppförande; spår; *fra første* ~ början, stund. — **~sel** trafik.

1. **færing** färöbo.

2. **færing** fyrårad båt.

fært spår; *faa ~en af nogen* få korn, spaning på.

fæste* städja, fasta; arrende på livstid eller med rätt att låta avtalet gå i arv; v. städsla, leja, arrendera på livstid. **-bonde** skattebonde. **-brev** arrendekontrakt. **-kontor** kommissionskontor för tjänare. **-mand** kommissionär för tjänare. **-ord** underordnande konjunktion. **-penge** städselpengar. — **~s-gave** fästegåva, fästmanspresent.

fæstighed förtöjning.

fæstnings-slave fästningsfånge.

fætter manlig kusin: jfr *kusine*.

1. **føde***. **-korn** brödsäd. **-midler** näringsmedel. **-raad*** undantag.

2. **fød|e***. **~e-by** fädernestad. — **-flæk** födelsemärke. — **~sel** födelse; nedkomst, förlossning. **~sels-adel** bördsadel. **-dagskringle** avestakrans. **-dele** könsdelar, genitalia. **-stiftelse** barnbördshus. **-videnskab** obstetrik.

1. **føje** föga.

2. **føje** foga; foga sig efter, göra till viljes; sbst. fog; *med* ~ med fog, rättvisligen, skäligen. **~lig** medgörlig; om vind: förlig.

føjse fösa, köra ut.

føjte driva omkring, ränna på gatorna.

føl'fod hästhov (Tussilago).

føle känna; ~ *sig* känna sig stolt, veta vad man går för; *det kan man tage og* ~ *paa* det är solklart, påtagligt. **-horn** antenn, trevare. — **~lig** kännbar; märkbar. **~lse** känsla; känsel. **~ri** sentimentalitet. **føling** mil. känning t. ex. med fienden. **følsom** sentimental.

1. **følge** följd; *tage til* ~ bifalla, efterkomma. — **~lig** följaktligen.

2. **følge** följe, sällskap. **-brev** adresskort; fraktsedel.

følging årsgammal kalv.

følle föla.

1. **før** förut, innan. **-datid, -førtid** pluskvamperfektum. **-fremtid** futurum exaktum. **-nutid** perfektum.

2. **fø'r*** fyllig, korpulent.

3. **før, førr** fyrtio.

1. **før|e** föra. **~er** anförare, ledare. **~ing** last, frakt, förning.

2. **føre*** väglag. **-fald** menföre genom töväder.

førlighed rörelseförmåga i en lem.

førsel transport, last.

først*, *naar du* ~ *er her, kan du vel bli[ve] en stund* när du en gång är här. **-hannet** bot. proterandrisk. **-hunnet** bot. proterogynisk. — **~e-dag** juldag; påskdag; pingstdag. **-grøde** bibl. förstling.

føstre avkomma.

G.

gaa*, *holde det ~ende* i gång; *hvad ~r det af dig* vad går det åt dig; ~ *for sig* gå till, vara på färde, äga rum; ~ *fra sin præken* komma av sig; *det ~r i mig* det kryper i mig; *denne plan gik ind igen* det blev ingenting av den; ~ *med* gå åt; *vinden er ~et om* har vänt sig; *det ~r tit paa* det

händer ofta; ~ *til* gå åt; ~ *ud fra* äv. taga för givet.
gaard* äv. hus i en stad. **-aal** vanlig ål (Anguilla vulgaris) fångad i *aalegaard*, homål. **-bruger** da. arrendator; hemmansägare. **-ejer** no. husägare, fastighetsägare i stad; da. = *-mand*. **-fugl** tam. fågel. **-fæld** husröta. **-fæster** ett slags arrendator; jfr *fæste*. **-jente** bonddotter, hemmadotter. **-mand** hemmansägare, da. mellan 1 och 12 *tønder hartkorn*. **-mandskone** bondhustru. **-sidder**, **-sæde** torpare. — **~s-plads** tomt. **-rum** gård.
gaas*. **~e-blomme** nagelört, rågblomma (Draba verna). **-blomst** trift, gräsnejlika (Armeria maritima); = *-dild*. **-dild** surkulla (Anthemis cotula). **-fod** målla (Chenopodium). **-gang** gåsmarsch. **-havre** luddlosta (Bromus mollis). **-kamille** = *-dild*. **-maage** havstrut (Larus marinus). **-mad** trav (Arabis). **-potentil** gåsört, silverört (Potentilla anserina). **-stegg** gåskarl, gåse. **-sti** gåshus. **-ugle** berguv (Bubo). **-urt** = *-dild:* tusenskön (Bellis perennis); prästkrage (Chrysanthemum leucanthemum). **-vin** »oxpunsch», skämts. vatten. **-øjne*** citationstecken. **-ørn** havsörn (Haliaëtos albicilla).
gabe*. **-klap** = *brønd-karse*. **-stok** skampåle. **-streger** okynne. — **gabflab** skränfock. **-mund** = *-flab;* sporrblomma (Linaria).
gad se *gide*.
gade* förr namn på byns hela mark. **-dige** da. jordvall omkring en by. **-dør** ytterdörr. **-hus** backstuga. **-ild** bloss, omkring vilket ungdomen dansar. **-lam** eg. lamm, som uppfödes hemma i byn; smekunge. **-sprog** slang. **-vise** skillingstryck.
gadisse alfågel (Harelda glacialis).
gaffel* slöjd. slitsstycke. **-deling** bifurkation, vattenfördelning. **-hale** gaffelsvans (fjärilsläktet Cerura el. Harpyia). **-hjort** spetshjort, hjort i andra året. **-storsejl** sjö. apa.
gage fast lön.
gajer gajar.
1. **ga'l** galen; *naar ~t skal være* i värsta fall. **-frans** galenpanna. — **~e-hus** dårhus.
2. **gal'** gallbildning; jfr *galle*. **-hveps** galläpplestekel (Cynips). **-myg** gallmygga (Cecidomia).
galan älskare.
galant* artig, hövlig; äv. slipprig.
gald klippväg, hålväg.
1. **galde***. **-bær** hundrova (Bryonia alba). **-tarmen** tolvtumstarmen.
2. **gald|e**, **~er** hanplantan av hampa. **~re** skörda hampa.
galej* galer, galeja.
galgen-fjæs bovansikte, galgfysionomi. **-knebel** galgfågel.
galla gråtrut (Larus marinus).
galle galläpple och liknande utväxter; i allmänhet sjuklig utväxt på blad; jfr *gal*.
galnebær belladonna (Atropa belladonna).
galt da. kastrerad galt; no. fargalt; i sms. äv. = *læbefisk*. **~e-knap** brudbröd (Spiræa filipendula). **-tand** suga (Stachys).
galloppadebudding mandelpudding.
gam grip sagodjur.
gamanderurt ärenpris (Veronica).
gamasche damask.
gamling* gubbe.
gamme jordkoja, bruklig bos fiskarlapparna.
gammel*. **-dags*** gammalmodig; omodern; *-~e klæder*. **-ost**, *bergensk -~* jäst ost. **-skat** da. motsv. grundskatt; jfr *hartkorn*. **-vin** ett slags franskt vin.
gamp kamp, häst.
gamse snappa, hugga med munnen; föra väsen.
1. **gan**, **~e** trolldom hos lapparna.
2. **gan** huvud och innanmäte hos fisk.
1. **gane*** rensa fisk. **-jente** renserska.
2. **gane** gom. **-spalte** harmynthet.
gang* jfr *pladegang; al kødets ~* all världens väg; *blive vist ud paa ~en* i förstugan; *den ~* på den tiden. **-bræt** spång; landgång, kobrygga. **-brød** ett slags rågbröd. **-bygning** gånggrift. **-dag** dagsverksdag för karl utan häst. **-dør** förstudörr. **-hjul** tramphjul.

-kone hjälphustru, uppasserska i sjukhus. **-kurv** gångstol för barn. **-spærre** stelhet i benen efter längre vandring. **-vogn** gångstol. — **~e** multiplicera.
ganger passgångare; stridshäst, gångare; ett slags dans eller marsch.
gangræn kallbrand.
gannet havssula (Sula bassana).
gante narr. **~s** skämta, gäckas; göra narr.
gar gärdesgård.
garder gardist.
gardin*. **-præken** sparlakansläxa.
garn* tråd; nät, där fisken fastnar i maskorna; lin i fiskredskap. **-hæspel** härva. **-nøgle** nystan. **-ruse** ryssja.
garp öknamn på tyskarna i Bergen.
garpe kraxa.
gartner trädgårdsmästare. **~i** handelsträdgård; trädgårdsskötsel.
garver*. **-jern** skavjärn. **-mølle** barkkvarn.
gas'* lysgas. **-arter** gaser. **-beholder** gasklocka. **-blus** gaslåga. **-hane** gaskran. **-mester** gasentreprenör.
1. **gas[s]e** gåskarl, gåse.
2. **gasse** *sig* gotta sig.
gasterere slå på stort med mat.
gat' analöppning; sjö. gatt. **-finne** analfena.
gau skicklig, listig.
gau[g]l prutgås (Branta bernicla).
gauk lönnkrögare.
gaule hojta, ropa.
gaupe lodjur.
gaur* (Bos gaurus).
gausta-gal, -gælen vadstenamässig.
gav|e gåva. **-mild** frikostig, givmild.
gavn gagn; *til ~s* Gudi nog; ordentligt, så det förslår. **-plante** odlad växt. **-træ** gagnvirke.
gav-kanalje skojare. **-strik** skälm. **-tyv** listig tjuv.
gazelle* (Antilope dorcas).
geaat vanlig labb (Lestris crepidata).
gebet gebit, område.
gebis' artificiell tandgård, tandgarnityr.
gebrokken, *tale ~t* med brytning.
gebrækkelig lytt, puckelryggig, ofärdig.
geburtsdag födelsedag.
gebyr avgift, umgälder.
gebærde *sig* bära sig åt, åbäka sig. **~r** åtbörder.
ged get. **~e-blad** try (Lonicera). **-fod** = *gejsfus*. **-kløv** vattenklöver, bläcken (Menyanthes trifoliata). **-malker** = *natravn*. **-rams** getrams, liljekonvalje, storrams (Convallaria polygonatum, majalis och multiflora); kropp, mjölke (Epilobium angustifolium). **-skæg** havrerot (Tragopogon).
gedde* (Esox).
gede splint, ytved.
gedehams geting (Vespa); *stor ~* bålgeting (V. crabro).
gefrejder ungefär korpral.
gehalt halt.
gehejm hemlig, privat. **~e-arkiv** det ena av Danmarks riksarkiv, innefattande bl. a. den kungliga familjens arkiv.
1. **gejl** brunstig; kättjefull.
2. **gejl** no. väg, gata med gärdesgårdar på bägge sidor.
3. **gejl** ginst (Genista); av. = *gyvel*.
gejrfugl garfågel (Alca impennis).
gejsfod, gejsfus slöjd. getfot, v-formigt järn.
gejst numera skämts. ande. **~lig** andlig, prästerlig, teologisk. **~ligheden** de andlige, prästerskapet.
gelassen behärskad, lugn.
geled' led; *slutte ~der* sluta leden.
gelejde ledsaga, följa.
gelænder ledstång, räcke; staket.
1. **gem|me** gömma, förvaringsställe; v. gömma. **~me-frugt** vinterfrukt. — **~sel** gömställe; *lege ~sel* leka kurra gömma.
2. **gemme** gemma, kamé.
gemse* stenget (Rupicapra tragus). **-kugle** tysk bezoar. **-rod, -urt** en art hästfibla (Arnica doronicum).
gemyse grönsaker.
gen' i sms. åter, mot.
genbo granne, som har utsikt in i ens fönster.
genbog motbok, kontrabok.

-~ senaste sammansatta ord. ø = ö i bo. *a'l* tryckstavelse, lång vokal. *al'* tryckstavelse, kort vokal.

genbrev mottagningsbevis, recepisse; revers.
genbyrd pånyttfödelse.
gendøber vederdöpare.
general*. **-auditør*** da. ämbetsman, som inför konungen föredrager vissa konungen underställda krigsrättsmål. **-debat** principdebatt, remissdebatt. **-direktorat** järnvägs-, post- och liknande styrelse. **-forsamling** bolagsstämma, större årsmöte. **-fuldmagt** generell fullmakt, fullmakt in blanco. **-kvittering** erkännande om likvid för samtliga fordringar av en person. **-læge** överfältläkare. **-nævner** gemensam nämnare, minsta gemensamma divisor. **-pardon** allmän amnesti. **-prokurør** under enväldet: en konungens juridiske rådgivare. **-prøve** generalrepetition.
genert blyg.
genfordring återfordrande; motfordran.
genfortælle med egna ord återgiva en berättelse, återberätta, reproducera.
genfærd spöke, vålnad.
genganger person, som går igen, gengångare, spöke.
gengæl'delse vedergällning.
genhage hulling, mothake.
genholden sparsam.
genindføre återinföra, reimportera.
genindpodning revaccination.
genklage rekonventionstalan.
genkrav = *genfordring*.
genne driva, jaga.
gennem*. **-ligning** liggsår m. fl. sjukliga förändringar efter långvarigt sängliggande. **-maal** diameter. **-ridning** ridsår. **-sigtig** genomskinlig. **-snit*** medeltal; genomskärning. **-snitlig** beräknad i medeltal, medel-. **-stryge*** kok. passera. **-syn**, *til* -~ till påseende. **-trædende** *hest* björnfotad.
genoprette åter upprätta.
genoptagelse jur. resning i slutgiltigt avdömt mål.
genpart vidimerad avskrift, kopia.
genregning moträkning.
gensidden kvarsittning i skolan.
gensidig ömsesidig, inbördes.
gensige motsäga.
genskin återsken, reflex.
genstand föremål; *det er ingen* ~ det är ingenting att tala om. **~s-form** ackusativ. **-ord** objekt. **-sætning** objektssats.
genstridig motspänstig.
gensyn återseende; *paa* ~! vi ses igen! au revoir!
gentage upprepa. **~lses-straf** skärpt straff på grund av återfall i brott. **-telegram** med flera adresser.
gentryk nytryck. **~s-form** vidertrycksform.
genvalg omval, återval.
genvisit kontravisit.
genvor'dighed vedervärdighet.
geraade råka; lända; *han* ~*de i raseri, i stor armod; det* ~*r dig til stor ære.*
gerere *sig* uppföra sig, bete sig.
gerigt fotlist, fotpanel.
gering* slöjd. gir.
gerne*, *det kan* ~ *være* det kan gott hända, det är mycket möjligt; *jeg hører ham* ~ *hver morgen* nästan; *han er* ~ *hjemme paa denne tid* brukar vara.
gerning*, *tage viljen i* ~*ens sted.* **~s-ord** verb. **-synd** verksynd.
gerrig girig.
gertruds-fugl spillkråka (Picus martius); gröngöling (P. viridis).
geskæftig beskäftig, beställsam.
gespenst spöke.
gestel' klockfodral.
gestus gest, åtbörd.
gevandt draperi.
gevind|er, **~t** skruvgänga.
gevinst vinst.
gevir horn på hjortdjur.
gevorben värvad; *paa* ~ *fod* med militärisk stränghet och övermod.
gevækst utväxt, växt i el. på kroppen.
gibbe sjö. gipa.
gibbon långarmad apa (Hylobates).
gid, *aa*, ~ *jeg var der!* ack om jag vore där, eja vore jag där; *aa* ~ vad

* även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikelns huvudrubrik eller vad som i den står före |.

säger du! nej men ...! bevars väl! Herre Gud!
gide gitta, idas, vilja; *han gad ikke røre sig; jeg gad vide* jag undrar.
gidsel gissel.
gie sjö. giga. **-blok** svårt ginblock. **-tov** gigtåg.
1. **gift** det, som gives i ett tag, giva, portion, ranson.
2. **gift***, *det kan De tage ~ paa* det kan ni ge er på. **-byg, -hvede** korn eller vete med stryknin för dödande av skadliga smådjur. **-rod** tulkört (Cynanchum vincetoxicum). **-rug** råg med mjöldrygor. **-tyde** sprängört (Cicuta virosa).
gifte* bortgifta. **-færd** förberedelser till bröllop. **-gal** giftaslysten. **-kniv** äktenskapsmäklerska.
giftig* av. givande.
1. **gigt*** reumatism. **-feber** reumatisk feber.
2. **gigt** uppsättning i en masugn el. kalkugn. **-gas** masugnsgas.
gild präktig, utmärkt, prima.
1. **gilde***, *han kommer til at betale ~t* får betala fiolerna. **-skraa** skråordning.
2. **gild|e** snöpa, kastrera, gälla. **~ing** snöping, eunuck.
gil[d]kar jäsningskar.
gilling sjö. valv under akterspegeln.
gimmerlam tacklamm.
gimp tafs av metalltråd.
1. **gimpe** gunga.
2. **gimpe** ett slags gammaldags sätt att virka (med gaffel).
gips*. **-dække, -loft** gipstak. **-urt** grusnejlika (Gypsophila muralis). **-værk** stuckatur.
gir spergel (Spergula).
gir|ant endossent. **~o-konto** checkräkning, upp- och avskrivningsräkning.
gisp flämtning, kippande efter andan, stönande. **~e** draga efter andan.
gisse* sjö. göra bestick.
gissen gisten.
1. **gitter** galler. **-rust** = *bævrerust*. **-sav** ramsåg.
2. **gitter** sjö. skovel till att kasta vatten upp på segel el. däck.
give*, *faa ~ndes* till skänks; *~ sig* jämra sig; *døren har ~t sig* slagit sig; *~ en noget for* ge till uppgift, föresätta; *nu ~r det paa at sne* tar till; *hvad ~r du mig for at hun gjorde saa!* kan du tänka dig!
givtov gigtåg.
gjald gällt ljud. **~e** genljuda, gälla.
gjeb sur min el. grimas. **~e** hänga läpp, vrida till munnen som små barn, då de skola till att gråta; skäcka.
gjeit = *ged*. **~skor** = *gederams*.
gjord*, *slaa ~* leka med tunnband. **-bue** stärkring, gördelbåge.
gjuv = *juv*.
gjæ se *gæ*.
gjæld gall, icke dräktig, icke mjölkande, sinad; i sms. kastrerad. **~e** = *gilde*.
gjæte vakta, valla, gäta. **~r** vallhjon. **~r-gut** vallpojke.
gjømaaned göjemånad, februari.
gjøn, *drive ~* gyckel. **~e** gyckla, göra narr.
gjørme dy, gyttja.
gjørs gös (Lucioperca sandra).
glacésukker glasyr.
glad*, *være ~ ved* el. *i en* hålla av; *~ i barn* barnkär; *lige ~* lika nöjd, liknöjd.
glam hundskall. **-hul** ljudglugg.
glane glo.
glans*. **-billede** bild att klistra fast som bokmärke o. d. **-blad** tennfolium. **-blik** bleck förtent med rent tenn. **-fisk*** = *laksestørje*. **-flue** lysmask (Lampyris). **-frø** kanariegräs (Phalaris canariensis). **-hat** blanklädershatt. **-læder** blankläder. **-papir** kulört papper. **-pil** bastard av Salix pentandra och fragilis. **-sod** sotet av bokved, som användes för framställning av bläck. **-traad** slinke (algsläktet Nitella).
glapsti villoväg; *gensti bliver ofte ~* genvägar äro senvägar.
gla'r glas. **-vædske** glaskropp i ögat.
glas'*. **-aal** ålyngel. **-erts** silverglans. **-flaad** = *-kavl*. **-flyndre** glasvar (Le-

pidorhombus whiff). **-kavl** glasflöte. **-klokke** glaskupa. **-kutling** glasstubb, glasbult (Crystallogobius nilssonii). **-malm** = *-erts*. **-paste** glasflus, strass. **-puster** glasblåsare. **-skum** glasgalla. **-slange, -snog** glasslå (Ophiosaurus). **-sværmer** glasvingesvärmare (Sesia). **-tøj** glasvaror. **-urt*** (Salicornia herbacea). **-vædske** glaskropp i ögat. **-æble** klar astrakan. **-øje** emaljöga; opigmenterat öga hos glosögda hästar.

glasur* emalj. **-sukker** sockerglasyr.

glat* hal; icke fasonerad om tyg; *have en ~ tunge* ha en hal tunga, vara en smickrare; *sige sin mening ~ ud* el. *væk* rakt ut, utan att genera sig. **-bælg** lins (Ervum). **-haaret** släthårig. **-haget** skägglös. **-haj*** (Mustelus lævis). **-is** hal is; *føre en paa -~* föra ngn på det hala. **-løbet** slätborrad, oräfflad. **-rokke, -skate** slätrocka (Raja batis). **-snog** = *hasselsnog*. **-ulk** grentaggig ulk (Gymnocanthus ventralis). **-væk** rakt ut, utan att genera sig, jfr *fortvæk*.

glavind glaven, glav.

gled, *bringe paa ~* få i gång.

glemme glömma: *gaa i ~* falla i glömska. **-bog,** *skrive i -~en* ej lägga på minnet.

glemsom glömsk.

glente glada (Milvus).

glette klar fläck på himmeln.

glib fiskhåv, kasse i fyrkantig ram.

glid glidning; se *gled*. **~e*** kana, halka, slinta; *~e let over* slinka över. **~ebane** isbana, kana, skrilla. **-køl** centerbord, lösköl, svärd för avdrift. — **~er** slid.

gliedermand modelldocka med leder, mannekäng.

glime glad, öppning, uthuggning i en skog; gata uthuggen för att ge skytten fritt håll ut i vattnet.

glimmer*. **-guld** kattguld. **-hvid** glänsande vit. **-sølv** kattsilver. **-vid** sämre kvickhet.

glimre glänsa, glimma, blänka; *~ ved sin fraværelse* lysa; *en ~nde forretning* en briljant affär. **-syge** prålsjuka.

glimt* skymt. **-fyr** blänkfyr.

glinse glänsa.

glip, *gaa ~ af noget* gå miste om; *slaa ~* slå fel.

1. **glippe** halka, snava; slå fel; gå om intet; gå miste om; *kræfterne ~de* el. *glap* sveko.

2. **glippe** klippa med ögonen.

glise visa tänderna; le hånfullt; fnissa. **~n** gisten, otät.

glissen = *grissen*.

glitte glätta.

1. **glitter** glättare.

2. **glitter** svarttärna (Hydrochelidon nigra).

1. **glo*** glöda; glänsa; stirra; *~ende farver* skrikande. **-bist** gapare.

2. **glo,** pl. **gløer** glöd.

globus jordglob; himmelsglob.

glome se skarpt.

gloppe klyfta i berget.

glor glans, prakt. **-vær'dig** ärofull; glorvyrdig. **~e** glänsa, särskilt om skrikande, »granna» färger.

glose* speglosa.

glubende* rovgirig.

glubsk* ilsken, vildsint.

gluffe håna. **~r** pl. glåpord.

1. **glug*.** **-maaned** januari.

2. **glug,** *han blev skudt for ~* slagen ur brädet.

glunt pojke.

glup duktig, förträfflig, präktig, ståtlig.

glut' litet barn, »glytt»; som smekord: älskling, docka. **-sneppe** gluttsnäppa (Totanus glottis).

glye gelé; slem[migt ämne].

glyse glyskolja, glystorsk, kaplan (Gadus minutus).

glytte titta; *~ paa døren* sätta på glänt.

glæde glädje; v. glädja; *bordets ~r* fröjder, njutningar. **~lig** glädjande, glad om sak; *~lig jul!* god jul!

glænse göra glansig, polera.

gløde*. **-spaan** oxidskorpa, som bildas på oädla metaller, då de glödgas. **-stof** ett slags torvbriketter, som inläggas i strykjärn.

gløg' klok, snabbtänkt; om våg: känslig.

---

* även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikelns huvudrubrik eller vad som i den står före |.

gløtte = *glytte.*
gnadr|e muttra. **~ig** gnatig.
gnaale kälta.
gnag* kält.
gnal' litet stycke. **~le** avgnaga, knapra på. **~ling** = *gnal.*
gnaske knapra, mumsa.
1. **gnav** ett slags spel med brickor.
2. **gnav** vresig person, brumbjörn. **~e** gnaga, skava; kälta, vara envis, gnata. **~en** gnatig, kinkig, knarrig. **~er***. **~er-abe, -dyr** aj-aj (Chiromys). **-pindsvin** piggsvin (Hystrix). **-pung-dyr** punggnagare (Phascolomys).
gnid gnet. **~re** skriva gnetigt, plita. **~ret** gnetig.
gnide*. **-lyd** frikativa, spirant.
gnidsel gnisslande; *graad og tænders ~.*
gnidsk gnidig, girig.
gnie vara snål, girig.
gnikke gnida.
gnikse, gnisse knarra, gnissla.
gnispe = *dvergtærne.*
gnitre = *knitre.*
gnog gnagde.
gnubbe, gnugge gnugga; *~ sig op ad en* vara påträngande.
gnægge gnägga sakta, »gumra», »mäckra».
god*, *du har ~t ved at tale* du kan gott tala, det tjänar ingenting till, att du talar; *de var lige ~e om det* hade lika stor del i det; *det gør han for et ~t ord* för rakt ingenting; *du ser ~t ud* du ser frisk ut. **-dæ'dig** välgörande. **-fjot** beskedlig, mjäkig person, mes. **-lidende** godlynt, godmodig, vänlig; snäll, beskedlig; hygglig, trevlig. **-skrive** gottskriva, kreditera. **-snakke** lirka med, genom lämpor övertala. **-troende** godtrogen; jur. som är i god tro. **-ved** kärnved. **-vejr** vackert väder. **-vægt** vikt utöver den debiterade, som i vissa branscher plägar lämnas köpare.
gode gott, det goda, förmån; *det er et stort ~* en stor fördel; *det har sine ~r.*
gods* da. särsk. egendom, uppdelad i *fæstegaarde.* **-ejer*** da. ägare av mer än 12 *tønder hartkorn;* särsk. större godsägare med *fæstegaarde.*
godslig godmodig.
godt-befindende, *efter eget -~* efter behag. **-gøre*** bevisa. — **~e-bræt** bricka med konfekt o. d.
gojfugl garfågel (Alca impennis).
gold ofruktsam, gall; ofruktbar; *~e aks* tomma; *~ blomst* blomma, som saknar befruktningsdelar; *en ~ ko* utsinad. **-amme** sköterska, som ej ger di. **-aks** vildkorn (Hordeum murinum). **-tid** den tid då en ko står i sin.
gople manet (Medusa, Cyanea m. fl.). **-polyp** polypmanet.
goring kil, trekantigt stycke av ett segel.
gor-kim, -kyte elritsa, alkuva, äling (Phoxinus phoxinus).
graa*. **-and** gräsand (Anas boschas). **-ask** amerikansk askart (Fraxinus pubescens). **-asp** = *-poppel.* **-bensild** vinterlekande, stor varietet av *sild.* **-bu, -bynke** gråbo (Artemisia vulgaris). **-dodder** grådådra (Alyssum calycinum). **-drossel** sångtrast, talltrast (Turdus musicus). **-dyr** ren. **-el** gråal, arre (Alnus incana). **-falk** fjällvråk (Buteo lagopus). **-gaas*** (Anser anser); *stor -~* sädgås (Anser segetum). **-grib** grå gam (Vultur cinereus). **-hai** håstörje, bethaj (Galeorhinus galeus). **-hare** hararten Lepus europæus; låglandets, av. Danmarks art. **-hejre** grå häger (Ardea cinerea). **-hjelmet** om boskap grå med vitt huvud. **-irisk** järnsparv (Accentor modularis); av. hämpling (Linota cannabina). **-kjeld** rödbena (Totanus calidris). **-kraage** vanlig kråka (Corvus cornix). **-laden** gråaktig. **-lysning** första gryningen. **-maage, -maase** vittrut (Larus glaucus); *stor -~* gråtrut (Larus argentatus). **-mejse** kärrmes, entita (Parus palustris). **-mos** mossläktet Grimmia. **-nakke** fiskmås (Larus canus). **-or** = *-el.* **-pil** gråvide (Salix cinerea). **-poppel** Populus canescens. **-ris** = *-vidje.* **-sanger** törnsångare (Sylvia sylvia

el. canescens). **-sej*** (Gadus carbonarius). **-sidsken, -sisik, -siske** gråsiska (Acanthis el. Fringilla linaria). **-skalle** mört (Leuciscus rutilus). **-skind** gråverk. **-sneppe** spovsnäppa (Tringa subarquata); kustsnäppa (T. canuta). **-so** honan av sjurygg (Cyclopterus). **-spurv*** (Passer domesticus). **-spætte** gråspett, grågöling (Picus canus). **-steneræble** gravensteiner. **-sæl*** (Halichærus grypus). **-tas*** »tasse», »gråben», varg. **-tavlet** vitgrå med stora mörkare fläckar. **-tejst** tobisgrissla (Uria grylle). **-trost** snöskata, björktrast (Turdus pilaris). **-vagten** sjö. babölingarna, drottningens kvarter. **-vakke** geol. gråvacka. **-vidje** krypvide (Salix repens); gråvide (S. cinerea); sälg (S. caprea). **-ørred** trol. äldre hane av havsöring, grålax.

graadig glupsk.

1. **grad** okastrerad.

2. **grad***, om temperatur vanligen = grad Réaumur, som svarar mot 1,25 grader Celsius; *forbudne ~er* släktled. **-bøjning** komparation. **-maal** skala. **-stok*** av. termometer. — **~e** bestämma alkoholhalten hos ngt. **~estok** alkoholometer, spritprovare.

graks drägg, bottensats.

gram gramse.

grams gripande, snappande; *kaste penge i ~* eg. kasta ut för att låta vem som helst hugga för sig; kasta för alla vindar.

1. **gran'** grand; stoftgrand.

2. **gra'n*** (Picea abies). **-barklus*** (Chermes abietis). **-holt** grandunge. **-korsnæb** mindre korsnäbb (Loxia curvirostra). **-mejse** svartmes, kolmes (Parus ater). **-sanger*** (Phyllopseustes collybita).

granade ett slags fisk- el. köttpudding.

grand tydlig, klar; no. fin, tunn. **-gi'velig** tydlig, klar, noga; *jeg saa det ~*.

grand-onkel fars el. mors farbror el. morbror. **-tante** fars el. mors faster el. moster.

granske* forska.

granvoksen smärt och reslig.

grassat, *løbe ~* gå el. löpa omkring på gatorna för att göra ofog; av. gå sysslolös på gatorna; *køre ~* köra vilt, i ursinnig fart.

grat skarp kant, egg; filgrad. **-høvl** gradhyvel. **-liste** gradlist. **-sag, -sav** gradsåg.

gratist frielev.

grav* jakt. rävlya; *kalkede ~e* vitmenade grifter; *han trodde, at den hellige ~ var vel forvaret* att allt var gott och väl. **-and*, -gaas** (Anas el. Tadorna tadorna). **-hund** tax. **-jagt** grytjakt. **-klokke** själaringning. **-mæle** gravvård. **-plads** förhistorisk gravplats. **-røst** gravlik röst. **-saks** mil. tenaille. **-so** slampa. **-sted** gravplats, familjegrav. **-svale** backsvala (Cotyle el. Hirundo riparia).

grave gräva; *~ i metal* rista, gravera; *~ og spørge* fråga envist. **-hveps** rovstekel; grävstekel (Pompilus, Sphex). — **~r** dödgrävare.

grej redig, klar, reell, »rejäl», ordentlig; *det er ikke saa ~t* lätt, gott. **~e** v. klara, ordna; reda, utreda; sbst. sak, don, tyg; *~er* grejor.

1. **grel'** bjärt, skrikande, grell om färg.

2. **grel** = *kystvibe.*

grepa adv. vardagl. no. väldigt; *det er ~ moro* väldigt livat.

greplyng krypljung (Azalea procumbens).

grever avfall vid smältning av talg, grevar.

grib' gam; *gul ~* gåsgam (Vultur fulvus).

gribbenille argbigga, ragata.

grib|e*, *jeg greb mig i det eller det* kom på mig med. **~s-gods** herrelös egendom.

gridsk girig, begärlig.

grif' grip (sagodjur).

griffel* bot. stift. **-hale** spröt; *nellikerod* (*Dryas*) *har ~ paa smaafrugterne.* **-pude** honungsgömmet hos umbellaterna. **-støtte** den med ståndarsträngen sammanväxta pistillen hos orkidéerna. **-tag** griffelutskott.

grim avskyvärt ful. **~rian** ful person.
grime timmerbom, länsa; grimma.
grimet strimmig i huvudet, grillrig om boskap; smutsig i ansiktet.
grin*, da. skämt, gyckel; no. gnäll. **-ag'tig** löjlig. — **~a'tus** sur, grinig person, grinolle.
1. **grind, -hval** grindval.
2. **grind***. **-sav** spännsåg.
gripo'menus öknamn på polis och andra rättvisans tjänare, »gris»; äv. öknamn på barnmorska.
1. **gris***. **~e-kanin** marsvin (Cavia cobaya). **~e-tang** knöltång (Ascophyllum nodosum). **~e** *til* snuska ned. **~eri** svineri; snusk.
2. **gris** ugnen under en maltkölna.
3. **gris** i spel oplåräknad tur, sinkadus.
4. **gris** fina gryn. **-melkage** mannagrynskaka.
5. **gris** smörja.
grisk se *gridsk*.
grissen gisten.
1. **gro** groda.
2. **gro** växa; läkas; no. gro. **-blad*** (Plantago major). **-hold, -kød** läkkött. **-vejr** för årsväxten gynnsamt väder. — **~e** grodd.
gros*, *hærens* ~ huvudstyrka.
groske äta godsaker.
grosserer grosshandlare.
1. **grov** bäck, ränna, vari en bäck flyter fram.
2. **grov***, *nu var De* ~. **-fil** grov fil, 7 hugg på cm.; *faa af -~en* bli hårt medfaren. **-høvl** skrubbhyvel. **-kul** orent kol i stycken. **-tærende** matfrisk.
gru rysning; *det er en* ~ *at tænke paa det* jag ryser, när jag tänker på det; *dette menneske er mig en* ~ är min fasa.
grubbe mala grovt, gröpa.
grubber* skumpharv.
grube gruva; *grave en* ~ *for andre* grop. **-lod*** bergverksaktie. **-tømmer** gruvstöttor, pitprops.
grud' grums, kaffesump.
1. **grue** rysa, rygga tillbaka, gruva sig; *jeg ~r for at bade i dag, det er saa koldt.*
2. **grue** eldstad.
3. **grue** = *gruv*.
grugg = *grud*.
grum grym (no. uttal *grum*); no. äv. präktig (uttal *grœm*). **~me** (*œ*) väldigt.
grund*, *sandet* ~ botten; *i* (*bund og*) ~ i grund och botten, egentligen; *af visse ~e* skäl; *sælge ~e* tomtplatser. **-adel** besutten adel, lantadel. **-afgift** jordränta, tomtören. **-bladene** de nedersta örtbladen. **-brod*** sjö. våg, vars dal når bottnen. **-byrde** gravation, servitut. **-bøger** fastighetsböcker. **-digning** dränering. **-ejer** jordägare, tomtägare. **-evne** grundkraft. **-fjeld** urberg. **-flade** bottenyta. **-fladebaand** måttband, varå man avläser trädets genomskärningsyta. **-foring** utläggande av lockmat för ljusterfiske. **-gaaende** sjö. djupgående. **-gods** gods, som kastats över bord, vrakgods. **-jærn** bottenjärn. **-led** subjekt. **-ledemod** basalfalang på finger. **-leje** = *-afgift*. **-linie** bas. **-lov** grundlag. **-lovsdag** dag för Danmarks konstitution, den 5 juni, och Norges, den 17 maj. **-lovsfjendsk** antikonstitutionell, reaktionär. **-ord** stamord; subjekt. **-rids** plan. **-rig** bottenrik. **-skrift** original, grundtext. **-skæv** grundfalsk. **-sluse** dammlucka i bottnen. **-stof** kem. grundämne. **-sø** sjö, som av okända, möjl. vulkaniska orsaker uppträder på vattnet. **-talje** reservtalja för rodrets manövrerande. **-tegning** grundritning. **-værk** grundval för byggnad i vattnet. — **~ere** grunda, måla med grundfärg. **~et** på grund av. **~ig** grundlig.
2. **grund*** adj. **-lændt** med grund jordmån.
grundling sandkrypare (Gobio fluviatilis el. vulgaris).
grunker pluringar, slantar på kistbottnen.
grus*. **-bunke, -dynge** hög av väggrus, grushög. **-hob** ruinhög.
grusk stolt, präktig, ypperlig; *tjene ~e penge* grova.
grusom grym; *en* ~ *hede* en gräslig hetta; *~t styg* ohyggligt ful.

grut' gröpe; = *grud.* **~te** gröpa.
gruv, *ligge* ~ ligga på näsan.
grybing sjö. urskärning.
gryde*. **-ler** krukmakarlera. **-malm** gjutjärn. **-ske** slev. **-sten*** täljsten. **-ven** tallrikasslickare, matfriare.
gryle böla, råma.
grylletejste tobisgrissla (Uria grylle).
gryn*. **-mel** grovt malet kornmjöl. **-sod** ungef. sluring.
grynte grymta.
græde gråta. **-kone** bibl. gråterska. **-pil** tårpil (Salix babylonica). **-vise** klagovisa. **-vorn** gråtmild.
græker grek; yrkesmässig falskspelare.
grænd grannskap; by.
grænse* rågång, ägoskillnad; mat. gränsvärde, limes.
græs'*, *gaa paa* ~ på bete. **-and** d. s. * (Anas boschas); d. s. snatterand (A. strepera); no. bläsand (A. penelope). **-bjørn** ung björn. **-bleget** blekt i solen. **-bund** sjöbotten med grön vegetation. **-dyr** = *-bjørn.* **-fedning** gödning på betet. **-fly** nattfjäril, nattfly. **-gaard** hemman med goda betesmarker. **-gang** naturlig betesmark, naturlig äng. **-gæld** betalning för bete. **-hopsanger*** = *busksanger.* **-kar** pumpa. **-korn** mannagryn; mannagräs (Glyceria fluitans). **-krabbe** vanlig strandkrabba (Carcinus moenas). **-leje** den tid, då åkern ligger som vall. **-mark** vall, som ingår i den odlade jordens cirkulationsbruk. **-nellike** gökblomma (Lychnis flos cuculi). **-okse** oxe, som tagits emot för att mot betalning hållas på bete. **-plæn[e]** gräsmatta. **-rust** en rost svamp (Puccinia). **-rytter**, *blive til* -~ falla av hästen. **-raade** gräsnultra (Labrus exoletus). **-sild** småsill. **-smutte** ärtsångare, gräsmyg (Sylvia curruca); *graa* -~ törnsångare (S. sylvia el. cinerea). **-torsk** små exemplar av *torsk.* — **~se** beta; gräsa. **~set** gräsbeväxt.
grætten kinkig, gnatig, retlig.
grævling* grävsvin (Meles taxus).
grød* kräm. **-hoved** pundhuvud. **-is** issörja. **-mundet** som har grötig stämma.
grøde* skörd; d. s. växtlighet, växtkraft.
grøft dike. **~e** dika.
grølling = *grundling.*
grøn'*, *sæt dig vid min* ~*ne side; paa sit* ~*ne øre;* ~*ne bord* spelbord; examensbord; ämbetsverksbord; byråkratvälde. **-aar** år, då säden ej mognar. **-ager** träda. **-celle** klorofyllförande cell. **-finke*** = *svenske.* **-handlerske** grönsaksmånglerska. **-irisk** = *svenske.* **-jord** träda; grönsand, glaukonit. **-kone** = *-handlerske.* **-korn** korn av omoget vete; klorofyllkorn. **-kuling** ensilageberedning. **-laden** grönaktig. **-raade** kärrsnultra, skolta (Labrus melops). **-saltet** rimsaltad. **-sand** glaukonitsand. **-sanger** skogssångare (Phyllopseustes sibilatrix). **-sidsken*** (Acanthias spinus). **-skolling** = *gypling.* **-spætte** gröngöling (Gecinus viridis). **-svær** gräsmatta, grästorv. **-tærnet** grönrutig. **-øgle** grönödla (Lacerta viridis). — **~t-handel** grönsaksaffär. **-kuling** = *grønkuling.* — **~nes** grönska. **~ning** gräsmatta. **~sel** grönsaker. **~ske** grönska, grön färg; grön vegetation i vatten.
grønlands-due alkekung (Mergulus alle). **-hval*** (Balæna mysticetus). **-sæl*** (Phoca groenlandica).
grøp' håla, grop, »dälpa» i vägen.
grør pl. grodor; se *gro.*
grøs' rysning. **~se** rysa.
grøtsten täljsten, fettsten.
gud*, *vi har [en]* ~*s velsignelse af slægtninge* Gudi nog. **~s-bespottelse** gudsförsmädelse, hädelse. **-forgaaen** gudsförgäten, gudlös. **-ord***, -~ *fra landet* lantlig oskuld.
guddommelighed*, *i en* ~ oavbrutet.
guffe, gufle *i sig* stjälpa i sig.
gufs pust; vindfläkt.
guide mil. riktbefäl; tekn. gejd.
1. **gul** jämn stadig vind.
2. **gul***. **-aate** gult tarminnehåll, mest annelidlarver, hos sillen. **-aks** vårbrodd

(Anthoxanthum odoratum). **-blymalm** vulfenit. **-bug** = *bastardnattergal*. **-erle*** (Motacilla flava). **-haa** havsmus (Chimæra monstrosa). **-irisk** gulhämpling (Serinus serinus). **-jærnsten** myrmalm. **-kløver** liggklöver (Trifolium procumbens). **-maure** gulmåra (Galium verum). **-pil** Salix vitellina. **-rod** = *∼erod*. **-siire** gullbräcka (Saxifraga aizoides). **-simmer** gulsippa (Anemone ranunculoides). **-skjoldet** svagt gulflammig som linne, då det legat länge. **-skrep** storskrake (Mergus merganser). **-spink** = *-erle*. **-spurv** gulsparv (Emberiza citrinella). **-syn** violettblindhet. **-træ** gulholts, gammal pestik. **-visse** färgginst (Genista tinctoria). **-værling** = *-spurv*. — **∼e-rod** morot (Daucus carota). — **∼lig** gulaktig.

guld*. **-basse** guldsmed, guldbagge (Cetonia). **-bille** guldbagge, guldpytta (Chrysomela). **-blomme** hästfibla (Arnica). **-brand** ringfinger. **-bust** stäm (Leuciscus grislagine). **-drossel** sommargylling (Oriolus galbula). **-dusk** topplösa (Lysimachia thyrsiflora). **-faks** gyllene lockar. **-fasan*** (Phasianus pictus). **-finger** ringfinger. **-fod** guldmyntfot. **-folie** bladguld. **-fugl** gulärla (Motacilla flava); guldmynt; rik arvinge, guldfisk. **-føtting** sillmåse (Larus fuscus). **-gøg*** (Chrysococcyx auratus). **-haar** en växt (Chrysocoma). **-hare*** brasiliansk kanin, aguti (Dasyprocta aguti). **-havre** gulhavre (Avena flavescens). **-horn*** särsk. tvenne guldhorn funna vid Gallehus 1639 och 1734. **-hveps** guldstekel (Chrysis). **-høne, -høns** = *-bille*. **-kage** ett slags sockerkaka med äggulor; jfr *sølvkage*. **-karpe** guldfisk (Cyprinus auratus). **-karse** åkergyllen (Erysimum cheiranthoides). **-knapper** odlad form av Ranunculus repens med fyllda blommor. **-laks*** större silverfisk (Argentina silus); fläckpagell (Sparus centrodontus). **-leje** guldlager. **-læder** gyllenläder. **-løbebille** jordlöpare (Carabus auratus). **-makrel*** dorad (Coryphæna). **-mine** guldgruva. **-mor** guldbrokad. **-muldvarp*** (Chrysochloris). **-mus** »sjöråtta», »havsmus», gullmus (en borstmask, Aphrodite). **-pirol** = *-drossel*. **-regn*** (Cytisus laburnum). **-ribs*** (Ribes aureum). **-sand** = *-sæbe*; = *-støv*. **-skalle** = *rudskalle*. **-skræppe** strandskräppa (Rumex maritimus). **-smed*** trollslända (Libellula depressa). **-sommerfugl** dukatguldvinge (Polyommatus virgaureæ). **-spurv** = *gulspurv*. **-stjerne** vårlök (Gagea). **-stykke** guldmynt; *mit -∼* mitt gull. **-støv** det utvaskade kornformiga guldet. **-syre** guldoxid. **-sæbe** guldhaltig sand el. dy. **-torbist** = *-basse* el. *-bille*. **-tvæt** guldvaskning. **-ugle** gammatecknat metallfly (Plusia gamma). **-vinge** = *-bille*. **-ørn** kungsörn (Aquila chrysaëtus).

Gulland Gottland.

gulpe *op* stöta upp födan; *∼ i sig* sluka utan att tugga.

gulv golv. **-tæppe** golvmatta.

gumle mumsa, tugga med slutna läppar. **∼re** ordningen Edentata, tandfattiga bland däggdjuren.

gumme (*ω*) tandkött; *faa paa ∼rne* få på nosen. **-lyd** supradentaler, apikoalveolarer.

gummi*. **-linned** kragar o. d. av celluloid.

gump*. **∼e-fod** = *lappedykker*; = *lom*. **-høne** höna utan stjärt.

gumpe guppa, skaka, stöta om åkdon.

gumre bräka; skratta hjärtligt.

gunge gungfly.

gunstig* gynnsam.

gurkemeje gurkmeja (Curcuma).

gurm grums.

gurme = *gjørme*.

gurpe rapa.

gurtbue byggn. stärkring, gördelbåge.

guse havsdimma.

gust vindpust.

gusten gulblek, gråblek.

1. gut' pojke, gosse; dräng. **-unge** liten pojke; pojkvasker, pojkvalp. **∼teflóks[e]** flicka, som springer efter pojkar.

-∼ senaste sammansatta ord. *ω* = o i bo. *a'i* tryckstavelse, lång vokal. *al'* tryckstavelse, kort vokal.

2. **gut** silkesmaskens första trådar; tafs på metrev av sådan tråd.
1. **gyde** gränd; smal väg.
2. **gyde** gjuta; om fisk: lägga rom, leka. **-fisk** fisk med rom el. mjölke. **-færdig** lekfärdig. **-jern** götjärn.
gylden*. **-lak** lackviol. **-ris** gullris (Solidago virgaurea). **-stykke** brokad, gyllenduk. **-vand** ett slags brännvin, destillerat över citronskal m. m. och i vilket simmade smådelar av äkta guld.
gyldig giltig.
gylp = *gulp*. ~**e** stöta upp födan för att idissla.
gylte snyltra (Labrus).
gynge gunga.
gypling pojkvalp, gröngöling, spoling.
gys rysning. **-fugl** fjällnggla, snöuggla (Athene nyctea). — ~**e** rysa. ~**elig** gräslig.
gyve driva omkring, virvla omkring för vinden.
gyvel harris (Sarothamnus scoparius). **-kvæler** snyltrot (Orobanche).
gæk* klinka i lås. ~**ke-blomst** snödroppe (Galanthus nivalis). **-brev** brev med en snödroppe. **-lilje** = *-blomst*.
1. **gæld*** skuld. **-herre** borgenär. — ~**s-bevis** skuldsedel. **-fragaaelsesbo** urarva konkursbo. **-fængsel** bysättningshäkte.
2. **gæld*** socken.
3. **gæld** om ko: sinad. **-buk** kastrerad gumse. **-ko** gall, ofruktsam ko. **-okse** oxe.
1. **gælde** kastrera.
2. **gælde** gälla; *det* ~*s* (*gælds*) *ikke* gillas i lek.
gælen vulg. galen.
gælle gäl. **-gitterlignende** bot. hårfint delad om blad. **-lus***, **-orm** parasitkräfta (Lernæa).
1. **gænge*** skruvgänga; med på slädar och vagnar; gångjärn.
2. **gænge** gång; *sagen maa have sin* ~; *være i god* ~ på god väg.
gær jäst. **-munker** jästmunkar.
gærd, *der er noget i* ~*e* i görningen.

1. **gærde** gärdesgård; *levende* ~ häck. **-bukketorn** bocktörne (Lycium barbarum). **-fang** gärdsle, virke för gärdesgård. **-græssmutte** ärtsångare, ärtsmyg (Sylvia curruca). **-hørsilke** snarreva (Cuscuta europæa). **-konge** gärdsmyg (Troglodytes troglodytes). **-kørvel** taggkörvel (Anthriscus vulgaris). **-pligt** stängselskyldighet. **-pæl** gärdsgårdsstör. **-sanger** = *græssmutte*. **-smutte** = *-konge*; *stor* -~ järnsparv (Accentor modularis). **-snærle** björnvinda, skogsvinda (Calystegia sepium). **-stente** stätta. **-valmue** rågvallmo (Papaver dubium). **-vikke** häckvicker (Vicia sepium). **-vippe** = *-konge*.
2. **gærde** sjö. [gaffel]gärd.
1. **gære** jäsa.
2. **gære** foga tillsammans på gering.
gæs'ling*. ~**e-blomst** nagelört, rågblomma (Draba verna).
gæst*. **-mild** gästfri. — ~**e-hjem** härbärge. **-ret** da. särsk. form för behandling av sådana mål, som brådska, emedan en part är resande; domstol för behandling av dylika mål. — ~**erere** kalasa, festa.
gætte gissa. ~**ri** ideligt gissande.
gæv duktig, ypperlig, förträfflig.
gæve, gævn handfull.
gø skälla.
gød|e göda jorden och (no.) kreatur. ~**ning*** gödsel. ~**ske** göda jorden; gödsla.
gøg* (Cuculus canorus). ~**e-blomst** gökblomma (Lychnis flos cuculi). **-lilie** nattviol (Habenaria). **-mad** harsyra (Oxalis). **-moder** = *gærdegræssmutte*. **-rokke** = *nebskate*. **-spyt** grodspott (av spottstriten Cercopis spumaria). **-syre** = *-mad*. **-urt** nyckelblomster (Orchis).
gøgl gyckel. ~**e** gyckla. ~**e-kunst** taskspeleri. **-lys** irrbloss.
gøre*, *det er mig meget om at* ~ det ligger mig mycket om hjärtat; *det kan jeg ikke* ~ *for* det kan jag inte hjälpa, det rår jag inte för; ~ *opsigt* väcka uppseende; *han gør meget af*

hende håller av, sätter värde på; *det gør hverken fra eller til* ingenting till saken; ~ *i penge* förvandla.

gørtler gälbgjutare.
gøs* liten flagg.
Gøtland Gottland.

H.

1. **haa** haj (Squalus, Acanthias); särsk. = *pighaa*. **-brand*** håmär (Imrus cornubides el. Lamna). **-gylling** havsmus (Chimæra monstrosa). **-ising** = *mareflynder*. **-kall, -kærring** håskärding (Læmargus borealis). **-kærringstenbit** = *blaastenbit*. **-mær*** = *-brand*. **-skjærding*** = *-kall*. **-torsk** haj (Squalus).
2. **haa** det efter höskörden växande höet, efterslåtter.

haab hopp; ~*et er lysegrønt* grönt är hoppets färg. **-løs*** ohjälplig, urbota. — ~**e** hoppas; *jeg vil ikke* ~*e, at han kommer* han måtte väl inte komma. ~**e-fuld** hoppfull; hoppgivande, förhoppningsfull.

haaball, haaboll midsommar, latsommar; tiden mellan plöjningen och höslåttern.

haakrykje = *krykje*.

haal hal. ~**ke** halka.

haand hand; *han skriver en smuk* ~ handstil; *have* ~ *i hanke med en* ha makt över, hand med; *give en over hænderne* på fingrarna; ~ *og magt* sjö. handkraft; *komme af hænde* komma bort. **-arbejder** yrkesarbetare, hantverksarbetare, fabriksarbetare. **-bag** utsidan av handen. **-blad** insidan av handen. **-delt** bot. fingerlik, handdelad. **-faaet** handfången; ~ *pant* löspant. **-flade** = *-blad*. **-flid** hemslöjd. **-fæste** handtag. **-gangen,** *være en* -~ ha underkastat sig ngn och ingått i hans tjänst. **-gerning** handarbete. **-hjul** sländtrissa. **-hæve** upprätthålla, handhava. **-jern** handklovar. **-kamp** handgemäng. **-kast** stenkast. **-klæde** handduk. **-køb** småköp, köp från apotek utan recept. **-koffert** kappsäck. **-liste** ledstång. **-mæng[e]** handgemäng. **-nem** händig; behändig, bekväm. **-orgel** kammarorgel; d. s. positiv. **-pant** löspant. **-pig** kort spjut. **-pose** liten väska. **-pøs** ämbar, pyts, hink. **-ramme** = *rambuk*. **-ribbet** bot. handnervig. **-rod** handlove. **-rok** slända. **-skilling** liten penningsumma, som lämnas utan att redovisning behöves, nålpengar. **-skriver** handsekreterare. **-skrue** tumskruv. **-skyts** handgevär. **-snelde** slända. **-spejl** nackspegel. **-spiger** handspak. **-sving** vev. **-tag*** skalm, skänkel. **-talje*** mindre fyrskuren talja. **-ten** slända. **-tot** styvhalad för hand, så att man ej med handen kan taga isär styckena. **-trumle** vält. **-vaad** vad, som drages in utan vindspel. **-vinde** drillborr, bröstborrskaft. **-vingede** vingfotade. **-vol** skaftet på en slaga. **-vægter** hantlar, handtyngder för gymnastik.

haant hånfullt; *lade* ~ *om* tala föraktligt om, förakta.

haar*, *de ligner hverandre paa et* ~ som ett par bär; *ikke et* ~ *bedre* hårsmån. **-affald** sjukdomen alopecia, hårets avfallande. **-bund** huvudsvål. **-bælg** hårsäck. **-dug** hårduk; tagelduk; flaggduk. **-dække** hårrem. **-gople** = *brændegople*. **-kar*** kapillär. **-krølle** hårlock; papiljott. **-lag** hårbeklädnad. **-løg** hårrot, hårpapill. **-orme** trikiner. **-pisk** stångpiska. **-rod*** småröt. **-rør** hårkärl. **-saar** öm[het] i hårrötterna; bildl. ömtålig. **-sime** klr. hank. **-skjorte** tagelskjorta, botgörarskjorta. **-skærer** hårfrisör, barberare. **-stjerne*** (Comatula). **-strøm** hårrem. **-sækmidde** hårsäcksdjur (Demodex folliculorum). **-trukken** hårdragen.

-vildt jaktbara, matnyttiga däggdjur, motsatt *pels-* och *fjedervildt.* — **~e** fälla hår.
haard*, ~ *hud* sträv. **-bundshø** hårdvallshö. **-før** hård, oöm, härdad. **-nakket** envis. **-ved** hårt träslag.
haarr harr (Thymallus vulgaris).
haas vardagl. hes.
habengut vardagl. ägodelar.
had*, *lægge for* ~ fatta hat till; göra hatad. **~sk** hätsk.
hadde hank på en gryta.
haentite talltita (Parus borealis).
hag skicklig.
1. **hage** haka. **-smække** haklapp. **-kæde** kindkedja.
2. **hage** hake; sv. hakebössa; v. haka. **-blad** haklask, sticklask. **-fisk** utlekt lax.
3. **hag\|e** hage. **-torn*** (Cratægus oxyacantha).
haj* (Squalus). **-lods** lots (liten fisk, som följer hajen: Naucrates ductor).
hakfrugter namn på rotfrukter m. m., som växa på drillar, så att rensning kan ske däremellan.
hakke*. **-blok** hackho. **-mad** finhackat kött, köttfärs; *lave* -~ *af* grundligt prygla. **-spæt** hackspett (Picus).
hakkebræt cymbal; uselt piano; översta delen av skeppets akterspegel, hackbräde.
hakrykje = *krykje.*
hald renens brunst.
hale svans; stjärt. **-ben*** tångben. **-hvirvel** svanskota. **-ikter** cerkarier, en generationsform av levermasken. **-kirtel** hos fågel: gumpkörtel. **-mejse** stjärtmes (Orites el. Parus caudatus). **-nerve*** tångbensnerv. **-padde** olm (Proteus). **-pindsvin** piggsvin (Hystrix). **-stykke** ytterlår. **-tudse** grodlarv, »klumpmask».
halling invånare i Hallingdalen; ett slags karakteristisk norsk dans. **-kast** ett språng *i hallingen,* så att foten når taket; högt hopp. **-mand** sprattelgubbe.
halm*, *komme af dynen i ~en* ur askan i elden, ur regnet i takdroppet; *have ren ~ i støvlene* gott samvete.

hals*, *han er engelskmand paa en el. sin* ~ helt och hållet engelsman, vill inte veta av annat än att vara engelsman. **-baand*** fris på en kanon. **-baandsbraksvale** = *braksvale.* **-baandslom** islom (Colymbus glacialis). **-baandstenvender** roskarl (Strepsilas interpres). **-barm** sjö. halshorn. **-brynde** halsbränna. **-hvirvel** halskota. **-knob** taljrepsknop med krona. **-leje** övre lagret för en vertikal axel. **-løs,** *en* -~ *gerning* en gärning, som medför livsstraff. **-pude** dyna under lokorna på en sele. **-syge** = *halse-syge.* **-tap** övre tapp på en vertikal axel. **-tilfælde** halssjukdom. **-tone** falsetton. **-tørklæde** halsduk. **-urt** nässelklocka (Campanula trachelium). — **~e-fok** förgaffelsegel, gaffelfock. **-syge***, *tre dages* -~ halsfluss; *trondhjemsk, ondartet* -~ difteri. — **~e** ge hals, skälla.
halun'k skojare, slyngel, kanalje.
halv*, *det ~e kunde være nok* hälften; *hverken helt eller ~t* varken hackat eller malet; *~e forholdsregler* halvmesyrer; *det saa jeg med et ~t øje* det såg jag strax; *høre med et ~t øre* höra med det ena örat, höra med slapp uppmärksamhet. **-balance** halvbalk, växelbalk. **-brak** träda, som lägges vid midsommartid, sedan marken förut varit besådd med gräs el. dyl. **-byg** blandsäd av korn och havre. **-dagsskole** skola, där två klasser läsa i samma lokal var sin del av dagen. **-del** hälft. **-dækker** halvdäckad båt. **-etage** entresolvåning. **-fems** nittio; *i -~erne* på nittitalet. **-femsindstyve** = *-fems.* **-finnet** parkluven. **-fjerdsindstyve** sjuttio. **-fjers** = föreg.; *i -~erne* på sjuttitalet. **-fætter** manlig syssling. **-gaaen** halvgången: *klokken er* -~ *12* halv tolv. **-gaardsmand** da. mindre hemmansägare. **-gryn** korngryn. **-hun'drede** femtio. **-hus** skjul med »pulpettak» (taket sluttande åt blott en sida); jfr *-tag.* **-karl** drängpojke. **-klæde** kasimir. **-kusine** kvinnlig syssling. **-lærred** tyg av lin och

* även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikelns huvudrubrik eller vad som i den står före \|.

bomull i blandning. **-mayonnaise** kokt majonnäs. **-otting** en sextondels tunna. **-part** hälft. **-ro** halvspänn. **-skjorte** *da.* kort skjorta. **-skjærm** *bot.* kvast. **-skygge** anordning av skogsträds uthuggning, så att marken en del av dagen har skugga. **-slag*** *sjö.* halvstek. **-spove** småspov (Numenius pheopus). **-stik** = *-slag.* **-stof** halvtyg i pappersindustrien. **-studeret** *røver* halvlärd person. **-svøb** vildpersilja (Aethusa cynapium). **-syre** oxid. **-tag** pulpettak; jfr *-hus.* **-talje** enkel talja el. klapplöpare. **-tinte** mellanfärg, övergångston. **-tiur** rackelhane, bastard av tjäder och orre. **-treds** femtio; *i ~erne* på femtitalet. **-tredsindstyve** = *-treds.* **-tørn** halvslag, halvstek. **-uld** halvylle. **-ulk** halvulk (Centridermichthys). **-verden*** demimonde. **-æsel** halvhäst, halvåsna, dschiggetaj (Equus hemionus). — **~e-gryn** = *halvgryn.* **~ere***, *~eret jern* blandning av vitt och grått tackjärn.

1. **ham** honom; *det er ~* det är han.
2. **ham** hamn, skepnad; skinn; fosterhinna; *skyde ~* byta om skinn.
1. **hamle,** *kunne ~ op med en* kunna hålla ngn stången, vara ngn vuxen.
2. **hamle** ro baklänges, »hamna».
1. **hammel** svängel på en vagn. **-bolt** sprint till svängeln. **-reb** draglina.
2. **hammel** fullmogen; strid om säd.

hammer* ordförande-, auktionsklubba; brohuvud; *no.* brant klippa; *komme under ~en* gå under klubban, säljas på auktion. **-bolt** lödkolv. **-haj*** (Zygæna). **-musling** en mussla Malleus. **-mærke** bläcka i träd. **-mølle** hammarsmedja. **-skæl** hammarslagg. **-værk** = *-mølle.* **-østers** = *-musling.* **-øxe** yxa med hammare på baken.

hamp hampa. **-kage** oljekaka av hampfrö. — **~e-mejse** kärrmes (Parus palustris). **-nælde** mjukdå (Galeopsis ladanum).

hamper barsk, hård.

hams skål, vari hasselnöten sitter.

hamster* (Cricetus frumentarius).

han* *sbst.* hane. **-bi** drönare. **-dyr** hane. **-kat** katthane. **-køn*** *gram.* maskulinum.

1. **handel*** affär. **~s-betjent** handelsbiträde. **-borger** borgare, som driver handel. **-fart** kofferdifart. **-fuldmægtig** förste bokhållare, prokurist. **-fælle** bolagsman, kompanjon. **-gødning** artificiell gödning. **-karl** gårdfarihandlare. **-kompani** kompanjonskap; handelsbolag. **-kyndighed** handelsvetenskap. **-ophævelse,** *udsalg paa grund af ~* realisation på grund av affärens upphörande. **-register** yrkesregister. **-ret*** handelsrättighet; handelsdomstol. **-samkvem** handelsförbindelse. **-skik** handelsbruk. **-stand** köpmanskår med inräkning av biträden.
2. **handel** skaft på tröskslaga.

handelig lätthanterlig.

handle*. **~e-maade** handlingssätt. **~ingstid** förfallotid.

handsel handsöl.

hane* tupp; kran, vindflöjel; *første, højeste ~ i kurven* högsta hönset. **-baand** = *-bjælke.* **-ben,** *gøre ~ til nogen* vardagl. göra sin kur. **-bjælke** sammanhållande bjälke, han[d]bjälke i takstol. **-fod*** smörblomma (Ranunculus acris); *sjö.* ***tåg**, fäst som i en hängmatta. **-gal** hanegäll. **-kam*** *bot.* växten Celosia cristata. **-kamp** tuppfäktning. **-kro** tuppkräva; = *hampnælde.* **-kylling** stridstupp bildl. **-marsch** på stället marsch. **-mule** *tekn.* käft, klo. **-skrue** nötskrav i gevärslås. **-skæg** tuppslör. **-spore** hönshirs (Echinochloa). **-trin** tuppspatt, hästsjukdom, bestående i att hästen lyfter benet för högt; = *-trit.* **-trit** frö i ägg.

hang böjelse, benägenhet.

hanger hangare, skänkling.

hangetite kärrmes, entita (Parus palustris).

hank handtag, öra t. ex. på kopp el. kruka.

hansvur'st pajas.

happe stamma.

har harr (Thymallus vulgaris).

harbakke = *skrub.*

harcell|a's retsamhet, gyckel, skämt. **~ere** gyckla, skämta.
hardhaus hårdhänt person.
hare*, *dansk ~ = graahare; svensk ~ = nordhare; finde en ~* vid skidlöpning falla. **-bælg** harskinn. **-fod** hartass; harklöver (Trifolium arvense); *fare noget over med en -~* göra ngt vårdslöst. **-kaal** = *-mad.* **-kløver** harklöver (Trifolium arvense); harväppling (Anthyllis). **-killing** unghare. **-lab** hartass, jfr *-fod;* kattfötter (Gnaphalium dioicum). **-mad** harkål, tomtört (Lampsana communis). **-mund** harmynthet. **-mus** harmus, chinchilla (Eriomys); piphare (Lagomys). **-skaar** = *-mund.* **-sky** harhjärtad. **-star*** (Carex leporina). **-søvn** sömn med öppna ögon. **-øre** harfloka (Bupleurum).
harlekin*. **-sneppe** svartsnäppa (Totanus fuscus). **-spinder** krusbärsfjäril, kräsbärsfläckmätare (Abraxas grossulariata).
harm harmsen. **~e** harm.
harpax vanlig törnskata (Lanius collurio).
harpe*. **-snegl, -snekke** davidsharpa (Harpa).
harpiks harts.
harr = *har.*
harril salttåg (Juncus gerardi, karakteristisk för Västjyllands lägre saltängar).
harsk härsken.
hart = *haardt.* **-ad** nästan, så gott som, hart när.
harthugger stenhuggare.
hartkorn da. äldre beskattningsenhet, beräknad efter en på 1600-talet gjord värdering av gårdarnas godhet och storlek. Skatten för en *tønde ~* utgick förr med en tunna av det i orten vanligaste sädesslaget, råg el. korn, nu kr. 13,67. Denna skatt kallas *gammelskat.* Försäljningspriset pr *tønde ~* var 1890—94 i medeltal 6521 kr. *Slaa i ~* skära över en kam; *det store ~* godsägarne, fyrkväldets män.
hartlooper snabbseglare.
harve*. **-brand** slå i en harv.
has' el. **ha's** has, löjlig person; *faa ~ paa* få bukt med, få slut på.
hasald vit oxel (Sorbus aria).
1. **hase** nötfnas; v. taga bort fnaset på nötter.
2. **hase** hasled; hassena; *smøre ~r* lägga benen på nacken, ta till harvärjan, fly.
haspe dörrhaspe; knäpphärvel.
hassel* (Corylus avellana). **-fedt** påkolja, smörj. **-høne** järpe (Tetrao bonasia). **-mus*** (Myoxus avellanarius). **-orm** = *-snog.* **-rod** hasselört (Asarum europæum). **-snog*** slät snok (Coronella austriaca el. lævis). **-urt** = *-rod.*
hast*, *det har ingen ~* det brådskar inte. **-værk***, *have meget stort -~* ha mycket bråttom; *-~ er lastværk* skynda lagom. — **~e*** v. brådska. **~ig*** häftig.
hastemt uppskruvad, högtravande, falskt patetisk (i dyster riktning); *~e dityramber over Ringeriges skønhed; religiøs digtning uden ~ patos.*
hat* i sms. ofta: -svamp.
hattær skrattmås (Larus ridibundus).
haubit halsbränna; jfr *hugbit.*
haud eg. *haud illaudabilis* icke utan beröm; andra betyget uppifrån i ämbetsexamen.
haug hög; kulle; ättehög; råge på mål. **~e** *sig* bukta ut; *jorden ~r sig ved ekvatoren.*
hauke ropa, skrika, hojta.
haus skalle.
1. **hav***. **-aal** havsål (Conger). **-aborre** = *bars.* **-and** havsand (Fuligula). **-blik** spegelblankt vatten vid fullständig vindstilla. **-boer** kustbo. **-brasen** Rays havsbraxen (Brama raji). **-bændel** tång. **-damp** tjocka på havet. **-elefant** sjöelefant (Cystophora proboscidea). **-elle** alfågel (Harelda glacialis). **-engel** en hajart (Squatina). **-erkn, -ert** storsäl, storkobb (Phoca barbata). **-folk** havsnymfer och tritoner. **-gaard** mångård, ljusring. **-gasse** smålom (Colymbus septentrionalis);

bild. argsint person; *stor* -~ storskrake (Mergus merganser). **-græs** hårnate (Ruppia). **-gule** sjövind. **-gunnar** mindre lira (Puffinus anglorum). **-gus** kall dimma, som från Västerhavet drives in över Jylland. **-hest** sjöhäst (Hippocampus); stormfågel (Fulmarus glacialis). **-imber, -immer** islom (Colymbus glacialis). **-junker** en medelhavsfisk (Coris julis el. Julis mediterranea). **-kal, -kalv** håskärding (Scymnus borealis el. Somniorus microcephalus); marsvin. **-kat** havsmus (Chimæra monstrosa); havsvarg (Anarrhichas lupus). **-karudse** havsruda (Cantharus lineatus). **-ko** sjöko (Manatus). **-kritme** havsfenkål, havsväxt, använd som sallat (Chritmum maritimum). **-kvabbe** skärlånga (Motella). **-lampret** havsnejonöga (Petromyzon marinus). **-lig** på stranden uppkastat lik. **-lit[and], -lyk** = *-elle*. **-løg** havslök (Squilla). **-maage** havstrut (Larus marinus, av. kallad *sort* -~); gråtrut (Larus argentatus, av. kallad *graa* -~). **-mand*** triton. **-mus** havsmus (Chimæra monstrosa). **-negenøje** = *-lampret*. **-odder*** havsutter (Enhydra marina). **-okse** = *-ko*. **-orre** svärta (Oedemia fusca). **-padde** = *rognkæx*. **-rype** vitmås (Larus eburneus). **-side** havsband, kust. **-skildpadde** havssköldpadda. **-skomager** Blepharis ciliaris. **-skummer** storlabb (Lestris catarrhactes). **-skyl** det, som havet uppkastar, såsom strandgods, tång o. d. **-skær,** *toppet* -~ skäggdopping (Podiceps cristatus). **-slange** havsorm, vattenorm (Hydrophis). **-sneppe** trumpetfisk (Centriscus el. Macrorhamphosus scolopax). **-sommerfugl** en art skuggfisk el. skyggfisk (Blennius ocellaris). **-stok** den del av strandbrädden, som påverkas av böljorna. **-sule** havssula (Sula bassana). **-taske** = *bredflab*. **-terne** rödnäbbad tärna (Sterna macrura); fisktärna (Sterna hirundo). **-torn** havtorn, finnbär (Hippophaë rhamnoides). **-tæge** havslöpare (Halobates).

-øgle leguan (Iguana). **-ørn** havsörn (Haliaëtes albicilla).

2. **hav** handtag, grepe.

havareret skadad genom haveri; om varor: sjöskadad.

1. **have** hava; ~ *det godt* må bra; *hvorledes har De det?* hur står det till? *det* ~*s ikke her* finnes ej att få; *denne saga* ~*s i to haandskrifter* föreligger; *den bedste grammatik, som* ~*s* finnes; *forandringen kunde* ~ *mere paa sig* innebära mera; *han har det med at snakke for meget* han är nu en gång sådan, att han pratar för mycket. **-syg** girig, vinningslysten.

2. **have** trädgård: no. av. hage. **-bed** trädgårdssäng. **-brug** mindre yrkesmässig trädgårdsskötsel; jfr *gartneri*. **-dyrkning** trädgårdsskötsel. **-græssmutte** = *-sanger*. **-grønt** grönsaker. **-irisk** bastardnäktergal (Hypolaïs hypolaïs). **-jordbær** jordgubbar. **-karl** trädgårdsdräng. **-karse** trädgårdskrasse (Lepidium sativum). **-malurt** äkta malört (Artemisia absinthium). **-mand** uppsyningsman över en trädgård. **-melde** trädgårdsmålla (Atriplex hortensis). **-rose** en art stor, tät ros (Rosa centifolia). **-røn** rönnarten Sorbus domestica. **-sanger** trädgårdssångare (Sylvia salicaria). **-skade** svarthuvad sångare (Sylvia atricapilla). **-smutte** = *-sanger*. **-snegl*** trädgårdssnäcka (Helix).

3. **have** da. häck el. grind på vagn.

4. **have** = *2. hav*.

1. **havn** hamn. ~**e-dæmning** hamnpir. **-fæstigheder** förtöjningar. **-løb** segelränna till en hamn. **-mester** hamnkapten. **-mole** hamnpir. **-penge** hamnumgälder. **-tid** den tid, som förflyter mellan månens kulmination och högvattnets inträdande.

2. **havn** bete. ~**e-fæ** betande boskap. **-gang** bete, betesmark. — ~**e** beta.

havre* (Avena, särsk. A. sativa); *gul* ~ vithavre; *graa* ~ svarthavre. **-brand** = *støvbrand*. **-fugl** ärla (Motacilla). **-gaas** prutgås (Branta bernicla). **-græs** da. luddlosta (Bromus mollis);

da. bergslok, lundslok (Melica nutans och uniflora). **-mus** dvärgmus (Mus minutus). **-rod*** (Tragopogon). **-skifte** no. åker, som i flera år å rad besås med havre och sedan får vila. **-skraa** havregröpe. **-sæd** sädesärla (Motacilla alba). **-vimpe** = *-sæd.*

hed*, *det er meget ~t emellem dem* det är mycket väl mellan dem. **-væg*** fastlagsbullar och varm mjölk.

hedde da. 1. **hede** no. heta.

2. **hede** hetta. **-blegn** av solhettan framkallat utslag, hettblemma. **-flade** värmeyta. **-slag** solstyng. **-tej** hettblemmor.

3. **hede** hed. **-faar** får av den på Jyllands hedar vanliga rasen. **-falk** blå kärrhök (Circus cyaneus). **-lyng** ljung (Calluna vulgaris). **-lærke** skogslärka, trädlärka (Alauda arborea). **-nelde** brännässla (Urtica dioica). **-nødder** fingerört (Potentilla). **-selskabet** sällskapet för uppodling av Danmarks hedar. **-ugle** jorduggla (Asio brachyotus).

1. **heden** hednisk. **-jord** ovigd jord. **-old** hednisk tid. **-skab** hedendom.

2. **heden** hädan. **-fart** hädanfärd.

1. **hefte** se *hæfte.*

2. **heft|e** tidsförlust; v. hindra; *undskyld, at jeg ~er Dem* stör er i ert arbete. **-som** hindersam.

hegle häckla; *en gammel ~* ett gammalt rivjärn. **-hoved** häcklare, klandrare. **-kam** fallkam i häcklingsmaskin.

hegn stängsel; inhägnad; i vissa namn: skog; *levende ~* häck. **~spæle** ekstolpar för järnvägarnas inhägnande.

hegre = *hejre.*

hegt, *paa ~en* på vippen.

hej no. obebodd, skoglös fjällplatå el. högslätt.

hejgut, *spille ~ med en* göra narr, föra spektakel.

hejle *over* klema bort.

hejlo brockfågel, ljungpipare (Charadrius apricarius).

hejn hen, brynsten.

1. **hejre** häger (Ardea och närstående släkten); *sort ~* da. svart stork (Ciconia nigra). **-græs** = 2. *heire.* **-næb*** näva (Erodium). **-svingel** vissa svingelarter (Schedonorus).

2. **hejre** losta (Bromus); = *svimling; almindelig ~* råglosta (B. secalinus).

hejse hissa. **-blok** hissblock, lyftkran.

heks häxa; sjö. klam. **~e-bær** munkhätta (Arum maculatum). **-mel** nikt (sporer av Lycopodium). **-mester** trollkarl; *han er ingen -~.* **-skud** ryggskott. **-sti** harens gång genom säden. **-sting** = *-skud.* **-æg** trollägg, stinksvamp (Phallus impudicus). — **~e** klamma; *~e i sig* sluka. **~eri** trolleri; *det er ikke noget ~eri* ingen trollkonst.

1. **hel***, *et ~t spektakel* riktigt; *i det ~e* över huvud, alls; *~t til Kristiania* ända; *ligge ~t over* ligga krängande med ena relingen under vattnet; *~t forud* dikt förut; *et ordnet ~e* helt. **-brak** träda, som ej under någon del av sommaren är besådd. **-geviert** boktr. kvadrat. **-kronet** sambladig. **-spove** storspov (Numenius arguatus). **-stof** i pappersstillverkning; heltyg. **-tag** vanligt kroppåstak; jfr *halvtag.* — **~e-gryn** hela korngryn.

2. **Hel** dödsgudinnan. **hel-sot** sjukdom till döds.

helbred hälsa; *god, daarlig ~;* jfr *sundhed.*

helbrede läka, bota. **helbre'delig** som kan botas. **helbre'delse** tillfrisknande.

1. **held** lycka, tur; framgång, medgång, välgång. **~ig** lycklig, lyckosam; gynnsam; lyckad; *jeg var ~ig med vejret* hade tur; *det udtryk var ikke ~t* lämpligt.

2. **held** = *hæld.*

helgemesse allhelgonadag.

1. **helle** hall, häll; = *bagste-helle.* **-flint** hornsten, ett slags kvarts. **-knop** fetknopp (Sedum).

2. **helle** hälla, tjuder.

3. **hell|e** sjö. bända. **-ing*** tåg, varmed tvenne varptåg förenas, kabelstek.

helle-fisk, -flyndre helgeflundra (Hippoglossus vulgaris).
hellegat sjö. uppbördsrum.
hellemisse allhelgonadag; jfr *helmisse.*
heller, ~ *nedslaaende* rätt, ganska, bra nedslående.
hellig*. -aften helgdagsafton. **-brøde** helgerån; sabbatsbrott.
1. **helme** = *hjælme.*
2. **helme** sluta, höra upp.
helmisse = *hellemisse;* hästkrake, eg. som användes för höstplöjningen och dödades den 1 nov.
helo = *helun.*
helse hälsa. **-slaa** slå fördärvad.
1. **helt** sik (Coregonus lavaretus).
2. **helt** hjälte.
helun ljungpipare (Charadrius apricarius); *spansk* ~ kustpipare, kustvipa (Charadrius helveticus).
helunger = *helun.*
helvede*. ~**s-olie** ricinolja. **-sten** lapis, silvernitrat.
hempe = *hæmpe.*
1. **he'n** brynsten.
2. **hen'** hän, bort; fram; *senere* ~ längre fram; *staa* ~ *se henstaa.*
henbringe tillbringa.
hene bryna.
henfalde hemfalla; av. multna.
hengaa förgå, förlida, förflyta.
hengiven* tillgiven; ~ *til spil* begiven på; ~ *i sin skæbne* undergiven.
henhold åberopande, hänförande; *i* ~ *til grundlovens § 79* likmätigt, i förmågo av; *i* ~ *til den længere vejen gennem luften* i betraktande av, på grund av. ~**s-vis** respektive; *De vil have at betale -~ 1000 og 900 kroner.*
1. **henholde** *sig til* åberopa, hänvisa till.
2. **henholde** hålla kvar, fördröja.
henhøre höra [till]; *denne sag* ~*r til en anden ret* faller under ett annat forum.
henimod inemot, nära.
henkaste nämna, omtala i förbigående utan närmare eftertanke.
henkoge inkoka; genom inkokning konservera.
henligge ligga, bli liggande utan att något göres el. kan göras åt saken; ~ *paa magasin* ligga upplagd, lagrad; *sagen har* ~*t flere aar* legat begraven; *pengeskabet blev* ~*nde 5 døgn i ildmørje.*
henne borta; *der* ~; *jeg ved ikke, hvor han er* ~ vart han har tagit vägen.
henregne räkna med, hänföra till en klass.
henrette avrätta.
henrive hänrycka, förtjusa.
hense'ende avseende; *i saa* ~ i detta avseende.
hensigt avsikt; ändamål. ~**s-mæssig** ändamålsenlig. **-sætning** final bisats. — ~**ende** gram. relativ.
henstaa stå utan att något göres åt saken; *jeg lader det* ~ lämnar det oavgjort.
henstand anstånd.
henstille hemställa.
hensyn*, *der tages intet* ~ *til klagen* besvären lämnas utan avseende. ~**s-betegnelse** gram. medelbart objekt, dativobjekt. **-form** dativ. **-led** = *-betegnelse.* **-tagen** hänsyn[sfullhet], konsideration.
hensynke försjunka.
hentydning* anspelning, allusion.
henved inemot, nära; jfr *henimod.*
henvej bortväg.
henvende hänleda, vända, rikta; ~ *sig* vända sig.
hep, ~, ~ hånfullt tillrop till judar.
hepatika varietet av blåsippa (Anemone hepatica) med fyllda blommor.
heppen = *heldig.*
her*, ~ *til lands* här i landet; ~ *og hist, hist og* ~ här och där. **-an'**, *ilde* -~ illa däran; *kom* -~ kom på bara. **-efterdags** hädanefter. **-hen, -hid** hit. **-frem** härförbi, denna väg fram. **-hos** härmed, härjämte, dessutom, därjämte. **-neden** här på jorden; jfr *histoppe.* **-ovre** här uppe. **-til*** hit. **-ved*** härmed; härbredvid; härigenom. **-veksel** återväxel, returväxel, recambioväxel.

herd*. **-ovn** smidesässja. **-saale** spishäll.
herk skräp, dåligt arbete.
herlighed* unget. den rätt, som innehavaren av en herrgård förbehåller sig med avseende på underlydande arrendegårdar.
hermelin* (Mustela erminia). **-kage** ett slags sockerkaka, garnerad med äggvita och mörk sylt.
hermetik' konserver.
herre*, *de* ~*r* herrar[na]. **-kloster** kloster med jordegendom. **-mand*** godsägare, patron. **-tække** herrtycke.
herred härad. ~**s-foged** da. motsv. häradshövding [och kronofogde]. **-provst** motsv. kontraktsprost. **-skel** häradsgräns. **-styre** kommunalstyrelse på landet. **-udvalg** på Island vald kyrklig representation för ett härad.
1. **herse** träla; plugga.
2. **herse** = *herde*.
hersens, *denne* ~ denne här föraktligt.
herska'belig som passar för herrskap, fin, elegant, överklassig; ~ *lejlighed*.
hest*. **-folk** rytteri. **-føl** hingstföl. ~**e-bjørn** fullvuxen björn. **-bredderne** vindstillans bälte, hästlatituderna. **-bremse** häststyng (Gastrus el. Oestrus equi). **-bønne*** foderböna (Faba vulgaris). **-dræber** stäkra (Oenanthe phellandrium). **-dum** kodum. **-faks** hästman. **-gang** hästvandring. **-græs** mjuktåtel (Holcus). **-gynge** karusell. **-haar** tagel. **-hale*** hästsvans i ryggmärgen (cauda equina); ledgräs (Hippuris). **-helbred** berghälsa. **-hilde** tjuder. **-hov*** (Tussilago farfara); pestilensrot (Petasites officinalis). **-igle*** (Aulostomum). **-kastanje*** (Aesculus hippocastanum). **-lykke** kolossal tur. **-makrel** taggmakrill (Caranx trachurus). **-mynte** vattenmynta (Mentha aquatica). **-natur** krafter och hälsa som en häst; jfr *-helbred*. **-omgang** plats för hästvandring, körhus; den upptrampade vägen kring hästvandringen. **-pranger** hästhandlare, hästskojare. **-pære** hästlort. **-reje** räka (Crangon). **-skaaner** hästskyddare. **-skonæse*** (Rhinolphus, en flädermus). **-skue** hästutställning. **-skæl** en arktisk kammussla (Pecten islandicus). **-spræng** krusbräken (Cryptogramma crispa). **-strøget** = *-bredderne*. **-tov** sjö. bomtåg. **-trø** hästhage. **-tunge*** ostronört (Mertensia maritima). **-vikke** fodervicker (Vicia sativa). **-værk** maskin, driven med hästkraft.
hi björns ide, rävs gryt.
hib, hip hugg, gliring, snärt.
hid*. **-røre** härröra. **-tidig** hittillsvarande el. -gällande.
1. **hidse** = *hisse*.
2. **hids|e** hetsa. **-blæsende** = *hæseblæsende*. **-paafant** grälmakare.
hidsig hetsig; häftig; *en* ~ *ordstrid*, *et* ~*t menneske*. **-prop, -tag** argsint människa, som tar eld som krut.
hige *efter* ivrigt trakta, åtrå, trängta. ~**n** om sto: brunstig.
hik hickning.
hikste snyfta häftigt, så att man kippar efter andan som förgråtna barn.
hil hell.
hilde tjuder; v. snärja in; *være* ~*t i det antikke* sitta fast i antika föreställningar; ~*t i fordomme*.
hildre förtona sig, i dimma framträda otydligt men med större dimensioner än de verkliga.
hille[mænd] eg. heliga [män], kors, vasserra.
hilsen hälsning; *være paa* ~ *med en* vara så bekant, att man hälsar, vara »flaggbekant».
himbær hallon (Rubus).
1. **himle** eg. fara till himmeln, dö; himla sig.
2. **himle** *med roret* kasta rodret över från det ena bordet till det andra.
himmel*. **-byg** himalajakorn, himmelskorn, skallös varietet av vanligt korn (Hordeum vulgare coeleste). **-dug** sileshår (Drosera). **-egn** himmelsstreck. **-falden** som fallen från skyarna. **-hjørne** väderstreck. **-hund** usling, odjur; svärta (Oedemia fusca). **-højt**, *raabe* -~ ropa av alla krafter, så att taket kunde lyfta sig. **-korn** = *-byg*.

-legeme himlakropp. **-raabende** himmelsskriande. **-seng** sparlakanssäng. **-spræt** högt hopp; *lege -~ med en* på lek kasta ngn upp med ett lakan, prälla. **-strøg** = *-egn.* **-vejr** herrans väder, våldsamt oväder.
himmerig[e]*. **~s-mundful** läcker smakbit, läckerbit.
himphamp oredig blandning, röra.
hin den, den där, om den avlägsnare av två; *~ karlen* hin, satan. **-anden** varandra.
hindbær hallon.
hinde*. **-bæger** marrisp (Statice limonium). **-knæ** rödnarv (Spergularia el. Lepigonum).
hindring hinder.
hingst*. **~e-fugl** enkel beckasin (Telematias gallinago).
hinke halta.
1. **hip,** *det er ~ som hap* el. *~s [s]om haps* det är hugget som stucket.
2. **hip** = *hib.*
hirse hirs (Panicum miliaceum).
hisse hissa.
hisset där borta, på andra sidan; där ovan, i himmelen, jfr *hist.*
hist där borta, på andra sidan. **-oppe** där uppe i himmelen.
bit säck av helt skinn.
hittevægge hetvägg.
1. **hive** kasta; lätta ankar.
2. **hive** da. pusta, andas tungt. **~n** klenhet, skraltighet.
hivert rus.
hjadder pladder, prat. **~re** pladdra, prata.
hjal[d] brädloft; hönsvagel.
hjalp hjälpte.
hjappe gläfsa; sluddra på målet, tala fort och oredigt.
hjaske vara vårdslös, slarva; sköta vårdslöst, slarva med.
hjejle ljungpipare (Charadrius apricarius).
hjelm* hatt på destillerpanna; tak på fyra stolpar för säd el. halm; no. bot. fruktbalja, hylsa. **-kæbede** rätvingar. **-snekke** snäcksläktet Cassis.
hjelme = *hjælme.*
hjelmet om boskap: med mellanhuvudet vitt.
hjem hem. **-avle** inbärga. **-ført*** importerad. **-lod, -mark** ägolott, som ligger nära gården. **-stavn** hemort, varifrån man härstammar. **-stavnsret** hemortsrätt i fattigvårdshänseende. **-sted** hemort, där man har sin bostad; födelseort. **-stedsskildring** »Heimatkunde», hembygdskunskap, skildring av hemorten så som grundlag för geografiska studier. **-ting** underrätten i en persons boningsort. **-ve** hemlängtan. **-vise** jur. återförvisa. — **~lig** hemlik.
hjemle skaffa hemul åt; giva lagligt berättigande åt, berättiga; styrka lagligheten av; *~t efterretning* bestyrkt; *loven ~r dette straf* stadgar.
hjemme hemma; *have ~* höra hemma; *det har intet sted ~* det är vanvettigt; *du er ~ til gaards* hemmastadd. **-virket** av inhemskt fabrikat, inhemsk.
hjemmel hemul, ansvar för den egendom man sålt, såvida den skulle visas icke lagligen bekommen; lagligt berättigande. **~s-mand** hemulsman; sagesman, auktoritet.
hjerne*. **-betændelse** hjärninflammation. **-bjælke*** hjärnbalk. **-blødhed** hjärnförmjukning. **-boller** queneller av hjärna. **-bor** trepan, benborr. **-bro** hjärnbrygga. **-brud** huvudbry. **-foster** osann föreställning, chimär. **-hud** hjärnhinna. **-kasse, -kiste** hjärnkapsel, hjärnskål. **-lap** hjärnlob. **-marv** märgsubstans i hjärnan. **-masse** hjärnsubstans. **-rystelse** hjärnskakning. **-skal** hjärnskål, hjärnkapsel. **-spind** = *-foster.* **-stilk** hjärnskängel. **-vindinger** hjärnvindlar.
hjerpe = *hjærpe.*
hjerte* tekn. klaff, ventil i pump; kalv, hjärta på tåg; förstärkning på axel; insida av krumtimmer vid största bukten; ankarkryss; *de er to ~r og et slag* deras hjärtan slå i samma takt; *jeg kan ikke bringe det over mit ~* jag har inte hjärta till det; *min ~ mand* min älskade man; *han har*

~t paa læberne han är alltför uppriktig. **-banken** hjärtklappning. **-blok** sjö. klyvarbomskloss. **-blomst** blomsterlyra, löjtnantshjärtan (Dicentra el. Dielytra). **-bolt** sjö. bult i ett knä. **-brækkende** ömkansvärd, bedrövlig. **-bændsel*** dubbel bändsel; *-~ i kryds* kryssbändsel. **-bæven** = *-banken*. **-dannet** = *-formig*. **-forkammer** förmak i hjärtat. **-formig** bot. hjärtlik. **-frisk** hjärtesund, alltigenom frisk. **-granskor** hjärterannsakare. **-græs** darrgräs (Briza). **-hjul** hjärtformigt hjul. **-hævelse** bröstböld hos hästar. **-knuser** hjärtebetvingare; kvinnotjusare; enstaka lock i pannan. **-liv** känsloliv. **-læbe** myggblomster (Malaxis). **-ment** av hjärtat gående, uppriktig. **-musling*** (ätlig) hjärtmussla (Cardium edule). **-nag** hjärtängslan. **-onde** hjärtfel. **-pose, -pung** hjärtsäck (Pericardium). **-rod** bot. pålrot; djupet av ens hjärta. **-skive** = *-hjul*. **-spand** hjärtstilla (Leonurus cardiaca). **-straa** = *-græs*. **-stykke** i spårväxel: korsningsspets. **-toner** hjärtljud. — **~ns-fryd*** citronmeliss (Melissa officinalis).

hjort*. **~e-bakkelse** kakor av mördeg med hjorthornssalt, något liknande klenät. **-hals*** nedåtböjd hals. **-kølle** lårstykke av hjort. **-rod** säfferot (Libanotis). **-svin*** babirussa (Porcus babyrussa). **-tak** hjorthorn; = *-bakkelse*. **-taksdraaber** prinsens [gula] droppar. **-taksolie** Dippels olja. **-takssalt** hjorthornssalt. **-torn** havtorn (Hippophaë); vägtorn (Rhamnus cathartica). **-trøffel** hjortsvamp (Elaphomyces). **-trøst** hampflox (Eupatorium cannabinum). **-tunge*** mjältbräken (Scolopendrium officinale el. vulgare).

hjul*, *slaa ~* hjula. **-bandage** hjulring på järnvägshjul. **-beslag** hjulring. **-bor** hörnborr med konisk utväxling. **-bør** skottkärra. **-dannet** bot. hjulformig, hjullik. **-dyr*** virveldjur (Rotatoria). **-flange** fläns. **-formet, -formig** = *-dannet*. **-knag** kugge. **-føre** vagnföre. **-skuffe** hämsko på hjul, brinkhake. **-stue** hjulhus. **-tvinge** = *-skuffe*.

hjulpen hjälpt, hulpen.

hjuring herdepojke.

hjæld loft av lösa bräder; ställning till torkning av fisk.

hjælme sandrör (Ammophila arenaria).

hjælpe*, *det ~r for hver dag* går framåt; *~ paa* komma till hjälp; hjälpa upp, främja. **-gording** sjö. slabbgårding. **-lærer** biträdande lärare; privatlärare, informator. **-løgn** nödlögn. **-mast** reservmast; nödmast. **-skat** tilläggsskatt. **-stag** sjö. borgstag. **-vaterstag** stampstag. — **~r***, *hjælpers ~* medhjälpare, hantlangare oftast i brottslig handling.

hjærpe* (Tetrao bonasia).

hjørne hörn; väderstreck; *naar han er i det ~* lynnet; *i det rette ~* i gott lynne, i sitt medgörliga lynne. **-baand** vinkelband. **-klap** gyllen (Erysimum). **-ret** rätvinklig i hörnen.

hobo′ oboe.

hode = *hoved*.

hof′ hov. **-kaarde** civil uniformsvärja, paradvärja. **-kryb** föraktligt: hovman. **-præst** hovpredikant. **-ret**, *hof- og stadsret* domstol, förlagd i Köpenhamn och för denna stads vidkommande tjänande som civildomstol i första instans, eljest som andra instans för östiften. — **-snog** = *-kryb*. **-tvang** etikett.

hoffær′dig högfärdig.

1. **hofte** höft.

2. **hofte** da. sakta, taga av om oväder.

1. **hold** hull. **-saar** köttsår.

2. **hold*** skotthåll; *faa ~ paa noget* fatt i; *~ i brystet* håll; *de blev delte i tre ~* avdelningar, lag; *nyt ~ af arbejdere* ny styrka; *forskellige ~ af elever* jfr *kuld*; *der er intet ~ i ham* hållning, stadga, fasthet; *der er intet ~ i dette tøj* hållbarhet. **-dame** mätress.

holde* sikta; *jeg ~r ikke af pærer* tycker inte om; *han maa altid ~ for* det är alltid han, som får ta törn; *~ et arbejde imod et andet* jämföra;

~ *en med selskab* hålla sällskap med, göra sällskap; ~ *udover* sticka ut från land. ~**n** välbehållen, bärgad.
holdt! halt!
hole, *der er intet at* ~ att få.
1. **holk** ett slags flatbottnat lastfartyg.
2. **holk** doppsko, sammanhållande metallring.
3. **holk** bytta, holk, träkärl av flera slag, t. ex. en avsågad tunna.
holke halka.
hollæn'der* ladugårdsarrendator; *være skabt som en* ~ vara tölpig.
holm se följ.
1. **holme** holme; tvärbjälke, tvärträ. **-hugst** skogsbr. traktblädning.
2. **holme** ringa in en björn.
holt dunge, lund. **-skrue** träskruv, att skruva in i trä. **-sneppe** morkulla (Scolopax rusticola).
hon = 2. *hun.*
honning*. **-blomst** (Melianthus). **-blære** honungssäck hos bin. **-bæger** honungsglandel. **-svamp** honungsskivling (Agaricus melleus), som på skogsträden framkallar jordkräfta.
honnørlig honnett, gentil: *hun er* ~, *hun betaler sine folk godt.*
hop no. dial. liten vik, mellanrum mellan två bryggor.
hope rygga, vika tillbaka.
hoppe sto.
hopsa hoppsan; en dans.
1. **horde** hord.
2. **horde** da. ett i befästningskonsten använt flätverk.
hore*. **-kippe** skökonäste. **-unge*** boktr. utgångsrad överst på sidan; *nattergalens* -~ bastardnäktergal (Hippolaïs hippolaïs); *bogfinkens* -~ bergfink (Fringilla coelebs).
horg hop, flock, mängd.
hork[e] en art gärs (Acerina cernua).
horn* nos på en hyvel; giffel ett slags bröd. **-blad** hornsärv (Ceratophyllum). **-bly** klorbly. **-drager** salepsrot (Anacamptis pyramidalis). **-erts** hornsilver, klorsilver. **-fisk, -gjædde, -gjæl** näbbgädda (Belone acus). **-guld** en guldlegering om c:a 10 karat. **-hud** valk i huden. **-kvabbe** tångsnärta (Chirolophis galerita). **-kvæg** hornboskap, nötboskap. **-kvægsølv** kalomel. **-lag** hornlager. **-malm** = *-erts.* **-nød** sjönöt, vattennöt (Trapa natans). **-plante** = *-blad.* **-rokke** djävulsrocka (Cephaloptera). **-rust** rostsvampsläktet Gymnosporangium. **-sil** stor spigg (Gasterosteus aculeatus). **-skulpe** strandvallmo, möblomma (Glaucium). **-slange** hornorm (Cerastes). **-snække** snäcksläktet Cerithium. **-spalte** hornklyft. **-svamp** svampsläktet Keratosa. **-sølv** = *-erts.* **-tand** en i Danmark vanlig mossa (Ceratodon purpureus). **-ugle,** *almindelig, liden* -~ hornuggla (Asio otus); *stor* -~ berguv (Bubo bubo). — ~**et** behornad.
horr = *harr.*
hors häst; särsk. sto. ~**e-gøg** enkel beckasin (Telematias gallinago); härfågel (Upupa epops). **-moder** sto.
hortulan, -værling ortulansparv (Emberiza hortulana).
hosbond husbonde.
hose [lång] strumpa; *gøre sine* ~*r grønne* söka ställa sig in; *saa let som fod i* ~ som om det vore smort. **-pind** strumpsticka. **-sokker,** *gaa paa* -~ i strumplästen.
hospital sjukhus; fattighus. ~**s-brand** lasarettsfeber; kallbrand. **-lem** patient på sjukhus; fattighjon. **-vogn** sjukvagn, ambulansvagn.
hospitium klosterhärbärge.
hotel*. **-karl** vaktmästare, som ombesörjer hämtning av resandes saker, borstning o. d.
houg = *haug.*
1. **hov** så där ja! raska på bara!
2. **hov** (*å*) håv, fisknot.
3. **hov'** tråg, bytta, ämbar.
4. **hov'** ring omkring sol och måne.
5. **hov'** da., **ho'v** no. hov. **-bar** oskodd. **-blad** hornsula i hoven. **-jern, -klinge** verkjärn. **-kløft** hornklyft, hornspalt hos hästar. **-kræft** strålkräfta; strålröta. **-pattedyr** hovdjur (ordningen Ungulata). **-rand** bärrand. **-tvang** hovtrång.

— ~e-**arbejde** hundgöra. -**dagene** rötmånaden. -**dild** surkulla (Anthemis cotula). -**død** hundkål (Apocynum androsæmifolium). -**fiol** hundviol (Viola canina). -**fok** stagtackel för lossning, lossningstackel. -**galskab** vattuskräck, rabies canina. -**glam** hundskall. -**græs** hundäxing (Dactylis glomerata). -**haar*** styva hår i fårull. -**hale*** stjärnbilden Lilla björnen. -**hvede** lundvete (Triticum caninum). -**hvene** brunven (Agrostis canina). -**hæg** brakved (Rhamnus frangula). -**hør** lindådra (Camelina foetida). -**kjæks*** hundloka (Anthriscus sylvestris). -**koldt** otäckt kallt, så kallt, att man inte vill släppa ut sin hund, »svinsvalt». -**kunster** narraktigheter, tokerier. -**persille** vildpersilja, glis (Aethusa cynapium). -**pyr** hundträck. -**rakker** hudavdragare, rackare. -**rose** vinternypon, törne (Rosa canina). -**ryg** lymmel. -**sennep** dillsenap, stillfrö (Sisymbrium sophia). -**stag**, -**stejle** storspigg, tretaggad spigg (Gasterosteus aculeatus). -**stjerne** stjärnan Sirius. -**sulten** hungrig som en varg. -**tegn** skattemärke för hundar. -**tunge** munkfnat (Cynoglossum). -**urt** = *-dild.*

hunnerørret utmärkt laxöring från Mjösen.

hurd dörr.

hurle om fåglar: flyga upp med ett surrande ljud.

hurlomhej spektakel, kolorum.

hurragut glad lax.

hurpe snörpa ihop; sbst. slarvigt el. smaklöst klätt fruntimmer. ~**t** slarvig, smaklös i klädsel.

hurtig snabb, hastig; *~t* fort. -**presse** snällpress. -**skrift** stenografi. -**tog** snälltåg.

hus* da. sv. lägenhet (förr med blott besittningsrätt på byns mark, nu med liten jordlott, under en *tønde hartkorn*); i sms. sv. tam-; *være til ~e* [som] hemma; *der vil ligge et ~* där blir ett rysligt spektakel; *bringe i ~* bärga in; *alt i ~et* allting fritt; *sætte paa ~et* pantsätta, »stampa». -**and** islandsknipa (Clangula islandica). -**arbejde** innearbete. -**arme** pauvres honteux. -**arne** huslig härd. -**bagt** hembakad. -**bond** familjefader, mannen i egenskap av hustruns målsman. -**brug**, *til ~* till husbehov. -**bondsdreng** fördräng, rättare. -**brand** = 2. *brand.* -**dag** dagsverksdag. -**due** tamduva. -**dyravl**, -**dyrbrug** husdjursskötsel, boskapsskötsel, ladugårdsskötsel. -**edderkop** husspindel (Tegenaria). -**faarekylling** hussyrsa (Gryllus domestica). -**flag** rederiflagga. -**flid** hemslöjd. -**flue*** (Musca domestica och Homalomyia canicularis). -**frakke** arbetsrock. -**fælle** kamrat i bostaden, medpensionär, granne. -**fængsel** husarrest, arrest på egna rum. -**ged** tamget (Capra hircus). -**grin** knarr, knarrig familjefader. -**herren** husfadern, herrn i huset. -**hol'dningsfedt** flott. -**hol'dningsforening** konsumtionsförening. -**hol'dningshandel** kryddbod, speceribod. -**hugjærn** större lockbetel, huggjärn med pipa. -**hygge** hemtrevnad. -**industri** industri, som drives i hemmen men genom samarbete i större stil. -**kall** = *graaspurv.* -**kone** torparhustru; jfr *mand.* -**kreds** familjekrets. -**leje** [bostads-] hyra. -**lod** mindre lägenhet. -**ly** tak över huvudet. -**længe** flygel; husrad. -**løg** taklök (Sempervivum tectorum). -**maar** stenmård (Mustela foina). -**mand** no. torpare; sv. lägenhetsägare, småbrukare i Danm. med under *1 tønde hartkorn*, i Norge med jord, som ej särskilt upptagits i jordebok. -**mandsplads** torp; sv. liten arrenderad jordlott. -**mus** lilla husråttan (Mus musculus). -**nisse** hustomte. -**nød** bostadsbrist. -**raad** huskur. -**rotte** stora husråttan (Mus rattus). -**spurv** = *graa-spurv.* -**stand** husfolk. -**stel** sätt att sköta sitt hus, hushållning. -**svale*** ladusvala (Hirundo urbica). -**svamp*** (Merulius devastator el. lacrymans). -**søm** gemensamt namn på större spiksorter. -**toft** tomt. -**tropper** livtrupper. -**tugt** husaga. -**ugle** kattuggla (Strix aluco).

-varme, *det var -~n som gjorde det* ordspr. om två personer, som bott i samma familj med påföljd, att det blivit parti. **-ven** vän till familjen, intimare umgängesvän. — **~e** hysa.
husblas gelatin; husbloss, fisklim. **-stør*** (Acipenser huso).
husk hylsa.
1. **huske** no. gunga. **-stue** uppståndelse, spektakel; sällskap, där alla tala på en gång, polsk riksdag.
2. **huske** minnas, komma ihåg; ~ *paa* minnas; påminna om. **-kage** örfil, minnesbeta. **-seddel** minneslista, nota.
huskomhej, *paa* ~ på måfå.
huttetu, hututu det var otäckt, hu då! hu så kallt!
hvad* syftande på sats: något som, vilket; ~ *der* vad som; ~ *enten* vare sig.
hval*. -aat valfrat, valfiskagn (Clio[ne] borealis). **-fødder, -kopper** rankfotingar (Cirripedia). **-lus** valfisklus (Cyamus). **-ros*** (Rosmarus). **-skrotfjeld** geol. rundhäll, »roche moutonnée». **-spyd** harpun. **-øgle** fisködla (Ichtyosaurus). — **~s-fin** fiskben.
hvalp* sjö. spelklamp, speldocka. **~ing** sjö. klädsel på spelstocken för att hindra skamfilning.
hval't välvd.
hvas*. -bug*, -sild skarpsill (Clupea sprattus).
hvede* (Triticum vulgare); veteskorpa; *tyrkisk* ~ majs. **-avl** veteodling. **-basse** veteskorpa. **-brød*** särsk. bullar, wienerbröd o. d. »kaffebröd». **-brødsdage** smekmånad. **-knop** semla. **-myg** gallmyggan Cecidomyia tritici. **-sæd** vetegröda.
hvem* äv. rel.: vilken, som.
hvene* (Agrostis m. fl. styva gräs).
hveps geting; stekel. **~e-bussard, falk, -gøg, -høg** bivråk (Pernis apivorus). **-rede** getingbo. **-vaage** = *-bussard.*
hver var, varje; *efter ~t* så småningom; *efter ~t som* allteftersom; ~ *den som* var och en som, den som.
hverdag* söknedag. **~s-crème** filmjölk med stötta skorpor.
hvergarn = *1. hverken.*
1. **hverken** hemvävt tyg vanl. med ränning av lingarn och inslag av ullgarn eller halvyllet garn.
2. **hverken** varken. **-kön** = *intetkon.* **-kønnet** könlös.
1. **hvid** da. mynt c:a 5 öre; *han har hverken* ~ *eller skilling* inte ett rött öre.
2. **hvid** vit; ~ *løgn* nödlögn. **-bag** hussvala (Hirundo urbica). **-bede, -bete** mangold, romersk kål (Beta vulgaris var. cicla). **-birk** vanlig björk (Betula alba). **-bjørn** isbjörn (Ursus maritimus). **-blad** brudborste, borsttistel (Cirsium heterophyllum). **-blik** förtent järnbleck. **-blomst** sommarklocka (Leucoium æstivum). **-bøg** = *avnbøg.* **-falk** jaktfalk (Falco gyrfalco). **-fisk*** vitval (Delphinapterus leucas). **-fugl** skärfläcka (Recurvirostra avocetta). **-fødning** albino; glosögd häst. **-gran** vitgran (Picea alba Lk., amerikansk, i Danm. odlad). **-klire** gluttsnäppa (Totanus glottis). **-kløver*** = *-koll.* **-kobber** nysilver. **-koll** vitklöver (Trifolium repens). **-korn** stärkelsebildare i cellen. **-laden, -let** vitaktig. **-maage** ismås (Pagophila eburnea). **-mad** fettisdagsbullar och mjölk. **-maur** vitmåra (Galium boreale). **-mos[e]** vitmossa (Sphagnum). **-næse** vitnos (en val Lagenorrhynchus albirostris Gray). **-or** = *graael.* **-ost** vanlig ost, motsatt *mysost.* **-pil*** (Salix alba). **-poppel** silverpoppel (Populus alba). **-rod** storrams (Convallaria multiflora). **-roer** = *~e-roer.* **-ræv** fjällräv, polarräv (Canis lagopus). **-side** salskrake (Mergus albellus). **-sild** yngel av skarpsill och vanlig sill. **-skalle** löja (Aspius alburnus); braxenlöja (Spirlinus bipunctatus). **-skate** blaggarnsrocka (Raja lintea). **-skrække** = *-side.* **-skæving** vitsiding (en val Lagenorrhynchus acutus Gray). **-sneppe** drillsnäppa (Actitis hypoleucos). **-sokket** vitfotad. **-svale** = *-bag.* **-sværmer** vitvinge (Pieris), dit kålfjäriln hör. **-ternet** vit-

-~ senaste sammansatta ord. ω = o i bo. *a'l* tryckstavelse, lång vokal. *al'* tryckstavelse, kort vokal.

rutig. **-tjørn, -torn** hagtorn (Cratægus oxyacantha). **-vejs** vitsippa (Anemone nemorosa). **-ørred** laxöring (Salmo trutta). — **~e-ris** krypvide (Salix repens). **-roer** majrovor. **-rødder** palsternackor. **~t-øl** svagdricka.
1. **hvidte** vita i ägg.
2. **hvidte** vitmena, vitrappa.
hvidling* = *hvitting.*
hvile*, *hanen er i* ~ på halvspänn, nedspänd. **-ager** träda. **-gang** vilande gång i or. **-punkt** tyngdpunkt. — **~r** sjö. fender, frihult.
hvilling = *hvitting.*
hvin|e*, *~ende skrig, stemme* skärande, skarp; *du ~er lige i øret paa mig* skriker. **-and** knipa (Clangula glaucion); *islandsk -~* islandsknipa (C. islandica).
hvirre, *det ~r for mine øjne* svartnar; *~ med hovedet* skaka på.
hvirvel* ryggkota; sjö. svivel. **-bille** = *hvirvler.* **-centrum** barometerminimum, oväderscentrum. **-dyr** ryggradsdjur. **-heks** lekare, vridbar länk. **-kanal** ryggmärgskanal. **-løs** ryggradslös, evertebrerad. **-skive** skivsnäcka (Planorbis). **-slag** trumvirvel. **-støtte, -søjle** kotpelare, ryggrad. **-top** hjässa. — **hvirvler** virveldykare (Gyrinus).
hvis pron. vems; vars; konj. om.
hvisle väsa. **-lyd*** sibilant, frikativa.
hvisse lulla, vyssja.
hvitting vitling (Gadus merlangus).
hvo vem, ho; ~ *der* vem som helst, som, den som.
hvor var; huru; ~ *det er nødvendigt* där så erfordras. **-dan** huru; hurudan. **-hos** varjämte. **-lunde** huruledes. **-naar** när? **-næst** varpå. **-om***, *-~ alting er* för att komma till huvudsaken. **-vel** ehuruväl. **-vidt** i vad mån; huruvida.
hvælv valv; bottnen på en omstjälpt båt. **~e*** kantra. **~ning** valv. **-ningslinie** valvkontur.
hvæsse*. **-sten** brynsten.
hy dun, ludenhet, fjun, t. ex. av skägg el. mögel.
hyben nypon. **-busk** nyponbuske (Rosa).
hydrant brandpost.
hye no. piska, gissla.
1. **hygge** sbst. trevnad; *være til nytte og* ~ gå frun till handa; *han havde megen ~ af hende i sin sorg* tröst. **~lig** trevlig; *et ~t brev* vänligt.
2. **hygge** v. ~ *for nogen* göra trevligt; ~ *sig til nogen* finna trevnad hos; *vi ~de os godt* hade mycket trevligt.
hyl tjut. **~e** tjuta; sv. gråta.
hyld fläder (Sambucus nigra); *klaseblomstret* ~ druvhyll, druvfläder (S. racemosa).
1. **hylde** sbst. hylla; *være paa sin rette* ~ på sin plats i livet. **-vejert** sjö. balkvägare, sträckband.
2. **hylde** sbst. = *hilde.*
3. **hylde** v. hylla. **~st** hyllning; ynnest.
hylde-mor huldra. **-skudt** galen.
hylke band om skaftet.
hylle hölja.
hyllike barnmössa, barnhuva.
hylster hölster; mantel på blötdjur.
hymen* mödomshinna.
hynde hyende, dyna, kudde.
1. **hyp** till häst: hopp!
2. **hyp, hypken** ett slags kortspel.
hy|pe kupa t. ex. potatis. **-plov** drillplog.
hyppig ofta förekommande, vanlig; adv. ofta. **-hed** frekvens.
hyrde herde. **-fugl** jassana (Parra). **-hund** fårhund. **-klokke** skälla. **-taske** lomme, pungört (Capsella bursa pastoris). **-time** herdestund, kärleksstund.
hyre* sjömans hyra; *han skal faa sin* ~ det skall han få [betalt] för; *have sin fulde ~ med* ha fullt upp att göra med. **-bas[se]** förhyrare av sjöfolk, som underhåller kunderna, tills plats anskaffats, och tar betalning, då hyra erhållits.
hys hysch. **~se** hyscha.
hyse kolja (Gadus æglefinus).
hyssing* segelgarn; snöre i allm.
hyt sbst *i ~ og vejr* på måfå.
hytjep buskskvätta (Saxicola rubetra).
1. **hytte** koja, hydda; hytt ovanpå däc-

ket, rökhytt; smälthytta, masugn; hätta.

2. **hytte** v. akta, vårda; ~ *sig* taga sig till vara. **-fad** fisktank, fiskcistern.

3. **hytte** v. höta, hota med handen.

hæfte* fästa; ~ *for gjæld* häfta; *der ~r en stor gjæld paa hans hus* vilar. **-bænk** häftlåda för bokbindare. — **~lse** häktning; gravation, inteckning.

hæftplaster muschplåster.

hæg* (Prunus padus).

hæge vårda, omhulda; ~ *sig* vårda sitt yttre, hålla sig snygg.

hægt *og tæt* sjö. fullt klart, fullt sjödugligt.

hægte sbst. hake; v. haka; *~r og maller* hyskor och hakar; *komme til ~rne igen* komma sig, bli bättre; *det stod paa ~n* det var på vippen.

1. **hæk'**, *ligge i ~* ligga [och ruva] på ägg. **~ke** häcka.

2. **hæk'***. **~ke-saks** trädgårdssax. **-skeder, -værk** spjälorna på väderkvarnsvingar.

3. **hæk** foderhäck; sjö. den plats i aktern, där den styrande sitter. **-baad*** som hänger i dävertar akter ut. **-bjælke** häktbalk. **-bom** akterdävert. **-bræt** sjö. hackbräde. **-jolle** = *-baad*. **-knæ** häktbalksknä. **-stønner, -støtter** hörnstöttor, till vilka spegelklädseln och akterdelen av sidoklädseln fästes. **-træer, -tømmer** akterspegeltimmer.

hækle virka. **-tøj** virkning.

hæl* klack; *man ser hellere hans ~ end hans taa* man ser honom helst på ryggen. **-flek, -flig** klacklapp. **-fod** klumpfot.

hæld lutning, sluttning; *det er paa ~en* upphällningen. **-ære** person, som hänger med huvudet, skenhelig, salvelsefull person. — **~e*** luta. **~ing** lutning; *paa ~ingen* på upphällningen.

hæle skyla, dölja; ~ *med en tyv* mottaga stulet gods. — **~r** tjuvgömmare.

hælt = *helt*.

hæmme*. **-lyd** frikativa.

hæmpe ögla, stropp, hänka.

1. **hænde** av *haand; i ~* i handen, i handom; jfr *ihænde-*.

2. **hænde***, **~s** v. ske. **~lig** som kan hända, möjlig; jur. oförvållad.

hæng böjelse; *et ~ af vind* en fläkt.

hænge*. **-aks** = *flitteraks*. **-dop, -dup** nedhängande ändskoning till rem o. d. **-dynd** gungfly. **-græs** = *flittergræs*. **-køje** hängmatta, koj. **-lampe** taklampa. **-leje** hänglager fäst i taket. **-loft** hängande lave. **-pil** tårpil (Salix babylonica m. a.). **-plade** geison, gesims på grekiska byggnader. **-skur** utbyggt skjul; utbyggt tak. **-sæk** gungfly. **-tite** koltrast (Parus ater). **-træ** klädhängare; dagdrivare.

hængsel gångjärn; flytande bom för uppfångande av timmer; lås på musselskal.

hængsle = *hængsel*. **-bund** lösbotten i mudderpråm.

hær*. **-blæst** dån av trumpeter. **-fugl*** (Upupa epops). **-lov** krigslag. **-orm** larv av myggan Sciara militaris. **-pop** = *-fugl*. **-skjold** eg. krigssköld; *føre -~* börja krig. **-skue** mönstring, parad. **-værk** härjning, ödeläggelse.

hærde skuldra. **-bred** axelbred. **-top** manke.

hærsling stäm (Leuciscus grislagine).

1. **hæs'** större stack, hässja.

2. **hæ's** hes. **-blæsende** andtruten.

hæs'lig ful, otäck.

hæspe sbst. garnvinda; garnhärva; v. haspla. **-træ** garnvinda; *hun er et gammelt -~*. — **~l** = *hæspe-træ*.

hæssel = *hassel*.

hætte*. **-broder** kapucinermunk. **-maage** skrattmås (Larus ridibundus). **-terne** fisktärna (Sterna hirundo); rödnäbbad tärna (S. macrura).

hæv nyttig, duglig.

hævd* no. av. odling, hävdande; gödsel. **~e*** göda.

hæve* höja, lyfta; ~ *et* (no. *en*) *kontrakt* upphäva; *sagen ~s* målet avskrives; *procesomkostningerne ~s* parterna skola själva vidkännas sina kostnader; *retten ~t* sammanträdet upplöst; ~ *belejring, strid, strejke*

avbryta; ~ *dejg* låta jäsa; *dejgen ~r sig* jäser; ~ *penge* lyfta, taga ut; ~ *hinanden* ta ut varandra. **-bjælke** hävbom. **-buk** flyttbart vindspel, kran. **-hammer** slägga; vipphammare. — **~lse** svullnad.
hævn hämnd; hämndgirighet. **-kær** hämndlysten. — **~e** hämna[s].
1. **hø***. **-aan** = *-onn*. **-avling** höproduktion, höskörd. **-maaned** juli. **-fyk** högaffel, hötjuga. **-onn** höand, höbärgning. **-skrække** gräshoppa. **-vægt** hövåg; *din klokke gaar efter -~en [paa Moss]* alldeles på tok.
2. **hø** rund bergtopp.
høf'lig* artig. **-hed,** *-~ koster ingen penge* hövlighet skadar aldrig.
høfte vågbrytare, hamnarm.
høg* hök; *blaa ~* blå kärrhök; *der er ~ over ~* var och en är herre över sin stackare. **~e-næb** kalfatrares nåthake. **-sanger** hökfärgad sångare (Sylvia nisoria). **-skæg** klofibla (Crepis). **-ugle*** (Surnia ulula). **-urt** hökfibla (Hieracium).
høi no. hö. **~e** bärga hö.
1. **høj** adj. hög, jfr *höjest, højst; det er ~ lys dag* se *-lys; da var jeg ikke meget ~ [i hatten]* då var det inte mycket med mig, mitt mod; *hun er noksaa ~* lång. **-bord,** *sidde til -~s* ha en av hedersplatserna vid bordet. **-bordet** om fartyg: hög över vattenlinien, försedd med högt bord. **-daad** ädel gärning. **-dykker** skäggdopping (Podiceps cristatus). **-formaaende** mycket inflytelserik. **-fornøden** högst nödvändig, högnödig. **-frugtsommelig** i framskridet havandeskap. **-kam** ryggstycke på slaktkreatur; hautelissevävnad. **-kant*,** *den staar paa -~* på sin smalare sida, så att höjden blir störst. **-kirke*** kor i en kyrka. **-lys,** *ved -~ dag* mitt på ljusa dagen. **-modig** högsint, storsint. **-mose** högmosse, av Sphagnumarter. **-ovn** blästerugn, masugn. **-pullet** om hatt: högkullig. **-reb,-ribber** högrev på oxe. **-sangen** höga visan. **-skole*** ofta folkhögskola. **-skov*** skog, vars träd utvecklats ur frön; *regelmæssig -~* med trakthuggning. **-stjert** en duvvarietet (Columba livia laticauda). **-tid*,** *gøre -~ af* göra mycket väsen av.
2. **høj** sbst. hög.
højde*, *paa ~ med* i jämnhöjd med.
høje se *høie*.
højest adj. högst; *i det ~e* på sin höjd; *paa sit ~e* på sin kulmen, på sin högsta höjd. **~e-ret** högsta domstol[en]. **-rets-advokat** jurist, som efter särskilt prov förklarats berättigad att föra talan i högsta instansens domstolar. **-retsassessor** motsv. justitieråd. **-rets-sagfører** = *-advokat*.
højre adj. höger; sbst. högern, högerpartiet.
højst adv. högst. **-befalende** högstkommenderande.
høk|er* mindre handlare, särsk. med matvaror. **~re** mångla, schackra.
høl fördjupning i en bäck el. flod.
hølje, *det ~de ned* regnet stod som spön i backen.
høne*, *jeg har en ~ at plukke med dig* en gås oplockad; *det gaar den vej, ~n sparker* kräftgången. **-blund** tupplur.
høns*, *kloge ~ gøre ogsaa i nælderne* det kan gå galet för vem som helst. **~e-bane** = *bulmeurt*. **-bid** våtarv, nata (Stellaria media). **-bryst** gåsbröst (pectus carinatum, följd av engelska sjukan). **-bænk** hönsbur, hönshock ombord på fartyg. **-bærkornel, -bærtræ** hårdved, hönsbär (Cornus). **-garn** rapphönsnät. **-græs** trampgräs (Polygonum aviculare). **-hirse*** (Panicum crus galli). **-hjal** . hönsstång, hönsvagel. **-høg** duvhök (Astur palumbarius). **-kone** hönsgumma. **-rane** = *-hjal*. **-rumpe** sjö. fartyg med inknipen akter. **-sti** hönshus. **-tarm** hönsarv (Cerastium).
2. **høns,** *give ~* i lomborspel: betala ut för honnörspel. **~e*** betala ut, betala fiolerna; punga ut; ge drickspengar. **~e-gildet, -laget** det gille, som de nyvordna medicinarna i Kristiania ge för sina äldre kamrater; motsv. »osteologzwycken» i Uppsala, »stora toddydagen» i Lund.

* även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikelns huvudrubrik eller vad som i den står före |.

hør lin (Linum usitatissimum); *vild* ~ vildlin (L. catharticum). **-aal** linål, yngel av *flodlampret*. **-dodder** lindådra (Camelina). **-ribbe, -rive** linstråka. **-silke** nässelsilke, snarreva (Cuscuta europæa). **-snerre** linmåra (Galium spurium).

1. **hør|e***, *~e vel for noget* få beröm för. *hør!* under diskussion: bravo! *det kan ~es* det låter höra sig; *de har ingenting at lade hverandre ~e* de kunna vara lika goda, kunna ta varandra i hand. **-knogler** hörselben. — **~else** hörsel. **~ig** hörsam, lydig; förr: underlydande.

2. **høre***, *det ~r mig til; som sig hør og bør* som tillbörligt är.

høst* skörd. **-bløde** höstregn. **-borst, -fivel** höstfibla (Leontodon autumnalis). **-folk** skördemän, skördefolk. **-grøde** efterskörd. **-haver** höhäck. **-simmer** = *leverurt*. **-tidløs** tidlösa (Colchicum autumnale). — **~e** skörda.

høve passa, anstå; *det ~r sig* det höves. **~lig** passande; *en ~lig bejler* en acceptabel friare.

høved stycke vid räkning av nötkreatur, nöt; som skällsord: fä.

høver hovar.

høvl hyvel; *faa* ~ få på huden. **-flis** hyvelspån. **-formig** om blad: nedåt parflikig. **-jærn*** hyveltand.

høvre orv på sele.

høvring ett slags krabba.

I.

i adv. ~ *hvordan* huru än; ~ *hvo* eho, vem än. **-hvorvel** ehuru.

ialfald åtminstone.

iben-holt, -træ ebenholts.

iberegne inräkna, medräkna.

ibis*, *sort, europeisk* ~ svart ibis (Ibis falcinellus).

iboende adj. inneboende.

ichneumon faraokatt (Viverra ichneumon).

1. **ide***, **-mort** id (Leuciscus idus).

2. **id|e, -vande** bakvatten, motström vid stränderna i smala farvatten.

idé*. **-forladt** idélös, utblottad på idéer.

idræt handling, verksamhet; idrott, sport.

idømme ådöma.

ifalde hemfalla till, bli ådömd ett straff.

iflæng utan åtskillnad, om vartannat; *vælge* ~ på måfå.

ifolet om sto: betäckt, iföl, dräktig.

ifærd, *jeg er ~ med at gøre det* jag håller på att.

ifødt medfödd.

iføl'ge enligt; ~ *lov om* ... jämlikt.

igaaet intim, förtrogen.

igelkær sjöborre (Echinus).

igen*. **-født** pånyttfödd. **-levende** efterlevande. Jfr *gen-*.

igle blodigel (Hirudo). **-græs** krypöga (Ranunculus reptans).

iglem'me, *gaa* ~ bli glömd; *bringe* ~ göra, att något glömmes.

igt varsäck i en böld.

i'gæld hist. skadeersättning för rån.

ihvorvel ehuruväl.

ihænde i handom, till handa. **-haver** innehavare. **-haverpapir** skuldsedel, ställd till innehavaren, löpande förskrivning.

ikkun = *kun*.

ikorn = *egern*.

ikte levermask (Distoma); ~r hematoder, sugmaskar.

ikælvet ikalv, dräktig; ~ *med* betäckt av.

1. **il** no. fotsula; da. valk, »träl» på fotsulan.

2. **il** skyndsamhet, brådska. **-fær'dig** brådstörtad. **-sindet** häftig, uppbrusande, hetlevrad. **-tog** da. snälltåg, mindre snabbt än *ekspres-tog*.

ilave i stånd, i ordning.

ild eld, smidesässja; *mellem en dobbelt* ~ mellan två eldar. **-bestandig** eld-

fast. -**bjærg** vulkan. -**bækken**, -**fad** fyrfat. -**flue*** lysande knäppare (Elater noctiluca). -**forgyllning*** brännförgyllning. -**fork** eldgaffel. -**gang** eldrör, rökfång. -**hus** hus med eldstad; särsk. brygghus. -**krans** beckkrans. -**lilje** brandgul lilja, brandlilja (Lilium bulbiferum). -**løs** eldsvåda. -**nærende** brännbar. -**orm** lysmask (Lampyris). -**pande** fyrfat. -**puster** blåsbälg. -**pølse** manteldjuret Pyrosoma, som bidrager till »mareld». -**rager** eldgaffel. -**rør*** = -*gang*. -**skørnet** skörbränd. -**stang** sjö. eldspett. -**sten** sten att slå eld med. -**tjørn**, -**torn** en hagtornsart (Cratægus pyracantha). -**tudse** = *klokkefrø*. -**tænder** brastäudare. -**tøj** eldgaffel m. m. utstyrt som prydnad. -**tønde** tjärtunna för lusteld. -**tørst** brännande törst. -**valse** = -*pølse*. — ~**e-brand** eldsvåda. ~**s-paasættelse** mordbrand.

ilde illa. -**klingende** missljudande. -**spaaende**, -**varslende** olycksbådande.

ilder* (Mustela putorius).

ildgærningsmand* skämts. eldare.

ildsindt ondsint, illasinnad.

1. **ile** skynda.

2. **ile** no. källa.

3. **ile** sänksten till fisknät. -**tov** handgöling.

iligemaade likaledes; *tak!* ... ~ tack! tack själv! *godt nyt aar!* ... ~*!* detsamma igen.

iligne vid taxering påföra en skatt.

iling storm- el. regnby.

ilk fotsula. ~**e** valk, »träl» på fotsulan.

ill-rot, -**røte** skorv.

ilt syre; *aktiv* ~ ozon. -**blæsflamme** syrgasbläster. — ~**e** subst. oxid; v. oxidera; ~*e sig* syrsättas, oxidera.

ilter häftig, uppbrusande.

ilægge ådöma en plikt.

imber islom (Colymbus glacialis).

imbredage dagarna i veckan före jul.

imedens da. konj. medan; da. sv. emedan; adv. under tiden.

imen's = *imedens*.

immer alltid. -**væk** immerfort.

imøde till mötes. -**gaa** hejda, hindra; gendriva, bemöta, vederlägga. -**komme** tillmötesgå; *lidet* -~*nde* ogin. -**kommen[hed]** tillmötesgående. -**se** emotse.

ind*, ~ *under jul* inemot, strax före.

indanke genom besvär hänskjuta till högre instans, överklaga, besvära sig över.

indavle inbärga.

indbildt* inbilsk.

indblæs|e*, ~*t af Gud* ingivet, inspirerat.

indbo lösöre, bohag, husgeråd, inre inventarier.

indbygning utfyllning i en flodbädd för reglering av dess tvärprofil.

inddampe avdunsta.

inddig|e genom fördämning avstänga från havet. ~**ning** invallning.

inddømme, ~ *i forbedringshuset* döma till korrektionsfängelse.

indefter sjö. i riktning mot land.

inde*. -**gemt** dold, latent; instängd, kvav om luft. -**sluttet** bildl. sluten.

inden*. -**ad** innantill. -**bords** ombord; *du har ikke meget* -~ inombords, i huvudet. -**byes** från denna stad.

inder-avne blomfjäll hos gräsen. -**skrue** skruvmutter. -**skøde** läsegels innerskot. -**stevn** förstävsföljare; inre akterstäv.

inderst[e] person, som med eget hushåll hyr hos en bonde.

indfald*. ~**s-lod*** perpendikel i infallspunkten, normal.

indfed fet invändigt.

indfiltre intrassla.

indful illmarig.

indfældning inläggning i träarbete; isättning i sömnadsarbete.

indfæst|e taga i besittning genom arrende; jfr *fæste*. ~**ning** betalning vid övertagande av *fæste*.

indfødsret hemortsrätt, indigenatsrätt, medborgarrätt.

indgang*, *have fri* ~ tillträde; *denne mening finder let* ~ insteg; *for lang* ~ inledning. ~**s-kone** kvinna, som skall kyrktagas. -**penge** inträdesavgift.

* även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikelns huvudrubrik eller vad som i den står före |.

indgetogen tillbakadragen.
indgift dosis.
indgrave ingravera.
indgæld utestående fordringar i ett stärbhus.
indhale* upphinna.
indhente*, ~ *i løbet* upphinna; ~ *det forsømte* ta igen.
indhold*, *kuglens* ~ kubikinnehåll, rymd, volym.
indhug kavallerichock; skämts. *gøre et dygtigt* ~ *i maden*.
indhul konkav; ihålig.
indhus boningshus.
indigo*. **-rørhat** lömsk rörsopp (Boletus lucidus).
indjord ägor nära gården.
indklage stämma inför rätta.
indkræve inkassera; fordra betalning för.
indkøbsforening* konsumtionsförening; sv. kooperativ förening av mindre köpmän.
indlaan inlåning.
indlemme införliva, inkorporera.
indleve're inlämna.
indlyse vara klar, tydlig. **~nde** evident, uppenbar.
indlæg* inlaga; bilaga till ett brev; skjortbröst; inkvartering; hos privata inhyst fattighjon.
indlænding ett lands invånare; särsk. medborgare.
indmad innanmäte; ränta i slaktkreatur.
indmarig[sk] illmarig.
indmark den årligen skördade marken (åker och naturlig äng) närmast gården.
indmelde inrapportera; anmäla till inträde i förening el. dyl.
indom*, *gaa* ~ *Dragør* anlöpa; *gaa* ~ *skrædderen* titta in till.
indoptage assimilera.
indpode inympa; bildl. inplanta, inpränta.
indprikke sjö. utpricka.
indpræg prägel, stämpel.
indre*, ~ *objekt* innehållsobjekt. **-departement** no. förr motsv. civildepartement. **-mission** talrik religiös fraktion, som verkar genom lekmannapredikanter.
indrullere enrollera, uppföra på rulla, inskriva värnpliktige.
indrømme*, ~ *en nogle værelser* upplåta; *det vil jeg ikke* ~ erkänna; ~ *en megen frihed, en frist* medgiva, bevilja.
indsats* limpanna i vattenbad.
indsidder = *inderst*.
indsig sjökstlms insteg, stigande.
indsigelse invändning; gensaga; protest; reservation.
indskud inskjutet tillägg, interpolation i en text; inbetalning, bidrag till en kassa; insättning, deposition i en bank; insats i spel. **~s-plade** lös bordskiva till matbord. **-sav** gradsåg. **-seng** inskjutbar säng, skottsäng.
indskyd|e* interpolera i skrift; insätta i bank; provskjuta ett gevär; ingiva, suggerera; *~e sig under en højere domstol* vädja till. **~else** inskjutet tillägg, interpolation; ingivelse, impuls. **~er** insättare i bank. **~ning** gradning, spåruttagning.
indslagsmine fladdermina, kvävmina.
indslagte nedslakta för insaltning.
indsmigre *sig* ställa sig in. **~nde** inställsam.
indsnævr|e tränga ihop; *~et damp* av-, åtstrypt ånga. **~ing** smalt ställe, sund el. pass.
indspille *sig* öva sig tillsammans; *vel ~de* samspelta.
indstemme hoptappa, infälla med tapphål.
indstill|e inställa; justera en maskin; *til byfoged i T. har regeringen ~et M.* föreslagit M., hemställt, att M. måtte utnämnas; *~et som nummer 1* uppförd i första förslagsrummet; *kommitéen ~er paa, at* utskottet hemställer, att. **~ing** förberedande utlåtande, hemställan, förslag av statsrådet, ett utskott o. d.; *examen med ~ing* med särskild rekommendation för framstående skicklighet. **~ings-ret** rätt att föreslå t. ex. till prästerligt ämbete.
indstrygningsfil skärfil.

indstæn'dig enträgen.
indstævn|e instämma inför domstol. **~te** svaranden.
indsvigte sjö.
indsynge *sig* sjunga tillsammans för att bli samsjungna.
indsætte*, *~ jærn* sätthärda.
indtagende sjö. ett fartygs rymd.
indtegne [låta] anteckna, genom anteckning anmäla.
indtilbens med fötterna in.
indtinge inackordera.
indtold införseltull.
indtræde* hända, inträffa.
indtullet inbyltad.
indtur infärd.
indtægt inkomst.
indtændt, *~ arrig* ursinnigt.
indtømmer förtimring, intimring.
indtør alltigenom torr.
indvarsle genom allmän kungörelse utlysa el. inkalla.
indvig liten vik.
indvilge bifalla, bevilja.
indvolde inälvor.
indvække *et skib* såga genom isen.
indynde bringa i gunst; *~ sig* ställa sig in.
indædt undertryckt; *~ harme.*
indæske stämma inför rätta.
inform|ation undervisning. **~ere** undervisa, ge lektioner.
ingefær*, *dansk ~* munkhätta (Arum maculatum). **-øl** sockerdricka med ingefära.
ingen* inga. **-sinde** aldrig någonsin. **-vegne** ingenstädes.
inhabil inkompetent.
inklination* böjelse; tycke; *hans ~* flamma.
inkompetent *vidne* person, som på grund av tystnadsplikt är förhindrad att vittna.
inkvirent undersökningsdomare.
inserat* da. annons; no. insändare.
inspekt|ør* i no. skola äv.: lärare, som biträder rektor med ordningens uppehållande; äv. rektor för folkskola. **~ri'ce** no. motsv. första lärarinna vid samskola.

insek't*. **-bestøvning** pollinering genom insekter.
instruk's föreskrift, instruktion.
instruktør* [musik]anförare. **-stok** taktpinne.
interessent*. **-skab** bolag med el. utan personlig ansvarighet; konsortium.
intet*. **-karte** tom postkarta. **-køn*** gram. neutrum.
intrader statsinkomster.
inventar*.
ir ärg; spanskgrönt.
irette till rätta. **-sætte** tillrättavisa.
iris*. **-musling** havsöra (Haliotis).
irisk hämpling (Linota cannabina); *svensk ~* grönfink (L. chloris); *gulnebbet ~* gulnäbbad hämpling (L. flavirostris).
irr = *ir.*
1. **irre** ärga.
2. **irr|e***. **~ing** misstag.
irrigator lavemangsspruta.
irøre befästa ändan av tåg.
is* glass. **-and** alfågel (Harelda glacialis). **-baand** sjö. band, som förbinda stävarna med skeppssidorna. **-bal** hockey. **-ben** blygdben. **-bjørn*** (Ursus marinus). **-blink*** ljusreflex från isfält. **-blomst*** äv. = *-plante.* **-brage** rämna, råk i isen. **-brand** skada på gräs o. d. av is. **-brosme** enfärgad ålbrosme (Lycodes frigidus). **-bræ** glaciär. **-bøsse** glassdosa, glasshink. **-drev, -drift** isgång. **-eddik[e]*** ren ättiksyra. **-farende** så frusen, att isen bär. **-fugl** kungsfiskare, isfågel (Alcedo ispida); alkekung (Mergulus alle). **-før** = *-farende.* **-galt** långstjärt (en djupvattensfisk Macrurus fabricii). **-gærde** morän. **-hai** = *havkal.* **-havsrør** en varietet av röding (Salmo stagnalis). **-havstangbrosme** nordisk skärlånga (Onos septentrionalis). **-hud** sjö. friholt av tågvirke. **-høst** den ismängd, som under ett år upptages. **-jokkel, -jøkel** ispigg, istapp. **-kalv** isstycke, som lösbrutits från ett isberg; frostspricka i trä. **-kamp** genom sidotryck uppstaplad ås på ett isfält. **-kav** issörja. **-kløft** spricka i isen;

* även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikelns huvudrubrik eller vad som i den står före |.

frostspricka i trä. **-krav** nybildad is. **-landsfalk*** jaktfalk (Falco gyrfalco). **-landsk** isländsk; *-~ mos* islandslav (Cetraria islandica); *-~ agat* obsidian. **-lom*** (Colymbus glacialis). **-maage** ismås (Pagophila eburnea). **-mort** lyrtorsk (Gadus pollachius). **-olie** svavelsyreanhydrid. **-pil** isbill; isnål. **-plante*** (Mesembryanthemum crystallinum). **-pose** isblåsa. **-ranunkel** renblomma (Ranunculus glacialis). **-skil** isdelare. **-skruning** se *skrue*. **-slag** isbark. **-stap** = *-kav*. **-stormfugl** stormfågel (Fulmarus glacialis). — **~ning** se *1. ising*. **~ne**, *blodet ~ner* stelnar av skräck.

ise tumlare (Delphinus phocæna).

isel mjölke hos torskfiskarna.

isen- i sms. järn-. **-kram** järnvaror. **-sværte** blyerts.

1. **ising** isbark; sockerglasyr till kakor.

2. **ising** da. sandskädda (Pleuronectes el. Platessa limanda).

islæt inslag i väv.

isse hjässa. **-lap** hjässlob av hjärnan. **-vinkel** azimut.

ista' vardagl. för en stund sedan, i jäns.

istaa', *gaa ~* gå i baklås, köra fast.

istand i ordning; *sætte ~* reparera; *komme ~* komma till stånd.

isteden, istedet i stället.

istemme stämma upp; stämma in i; instämma i.

1. **ister***. **-blomme** = *flomme*.

2. **ister, -vidje** jolster (Salix pentandra).

istykker sönder.

isund vardagl. sönder.

især i synnerhet.

itel [lymf]körtel.

itle = *tinte*.

itrukken iförd, iklädd.

itræk' i sträck.

itu sönder.

ivare tillvara.

ivejen, *hvad er der ~?* hvad fattas? hur är det fatt?

isrefaldende lättfattlig, som man lätt lär utantill om musik.

J.

ja*, *~ vel'* javisst. **-broder** person, som aldrig kan säga nej. **-men** sannerligen; *vil du ikke, saa kan du -~ lade være*. **-ord*** förlovning; *holde -~* fira sin förlovning.

jaal|e tala el. uppföra sig enfaldigt; sbst. narraktig kvinna. **~ing** enfaldig karl.

jabbe trippa.

jafs munsbit.

jag fart, brådska; *et ~ sild* stim.

jage*, *han blev ~t fra sin post* bortkörd. **-bolt*** drivbult. **-dag** se *fangedag*. **-line** för hästar, som motioneras. **-trosse** sjö. jaglina.

1. **jager*** utlekt lax.

2. **jager** sjö. jagare, segel o. skepp.

1. **jagt***, *den vilde ~* jfr *aasgaardsrejen*. **-edderkop** randad jaktspindel (Dolomedes fimbriata) m. fl. av gruppen Citigrada. **-falk*** = *hvidfalk*. **-herlighed** på privilegium grundad jakträtt. **-hold** jaktfölje med utrustning. **-kikkert** fältkikare. **-ord** jaktterm. **-pisk** hundpiska. **-skilt** tjänstemärke för skogvaktare. **-taske** jaktväska. **-tegn** biljett o. d., som bevisar jakträtt.

2. **jagt*** ett fartyg. **-sejl** briggsegel.

Jakel, *mester ~* harlekin.

Jakob*. **~s-blomst** altea (Althæa officinalis). **-græs** stånds (Senecio jacobæa). **-lejder** sjö. jakobsstege vid bramstångens akterkant. **-musling** en kammussla (Pecten jacobæus). **-pulver** antimonialpulver, febermedel. **-stige*** av. växt: blågull (Polemonium coeruleum). **-urt** = *-græs*.

jamne lummer (Lycopodium).

1. **Jan***, *~ van Gent* havsula (Sula bassana).

2. **jan*** i spel: pank.

janha'gel pöbel.

janket enfaldig; svag.
jappe = *hjappe.*
jar[e] rand, kant; egg, stad på tyg.
jase hare.
jaske = *hjaske.*
jasmin jasmin (Jasminum odoratissimum); schersmin (Philadelphus coronarius).
jatte *med,* »jamsa med», alltid hålla med, säga efter, inte ha någon egen mening.
jennystol bomullsspinnmaskin.
Jens Jöns; *pigernes* ~ flickornas gunstling.
jente* tös, flicka; piga.
jer er, eder.
jern*, *gammelt* ~ järnskrot; *han er et* ~ [*til at arbejde*] outtröttlig; *arbejde i* ~ straffarbete i bojor. **-al** myrmalm. **-bane** se nedan. **-bejtse** järnlösning, järnbeta. **-ben** stålben. **-blomster** aragonit. **-bunden** järnbeslagen; -~ *kyst* = *jern-kyst.* **-fang** järnvaror. **-forhudning** plåtbeslag. **-forilte** järnoxidul, ferrooxid. **-garn** ett slags glansig tråd. **-hammer** stångjärnshammare. **-hat** lätt hjälm, stormhatt. **-ilte** jfr *-forilte, -mellemilte* och *-tveilte.* **-kno[k]** boxhandske. **-kyst** klippig, otillgänglig kust. **-magnet** naturlig magnet. **-malat** äpplesyrat järn. **-mellemilte** järnoxidoxidul. **-nætter*** no. frostnätter i senare hälften av augusti. **-prøve*** prövning av järn eller järnmalm; järnbörd. **-pulver** pulveriserat metalliskt järn. **-rødt** kolkotar, engelskt rött. **-safran** polermedlet crocus martis, järnoxid. **-scepter** järnspira; sjö. järnscepter, järnstötta. **-sinner** järnslagg, sinter. **-sirup** med. järnjodid. **-skrab** järnskrot. **-skæl** = *-sinner.* **-so** klump av på besvärligt ställe stelnat järn. **-sort** grafit. **-spurv*** (Accentor modularis). **-stang*** kofot. **-sten** järnmalm. **-sværte** = *-bejtse.* **-traad** ståltråd. **-traadstov** järntross, ståltrådslina. **-tveilte** järnoxid, ferrioxid. **-urt*** (Verbena officinalis). **-ved*** (Siderooxylum). **-værk*** järnbruk.

jernbane järnväg; sv. tåg. **-postkontor** postkupéexpedition.
jerpe* (Tetrao bonasia). **-trost** = *duetrost.*
1. **jo*** ju; i bisats till nekande sats: *der er ingen tvivl om, at han* ~ *faar det* utan tvivel får han det.
2. **jo** labb (Lestris); = *fiskeørn.*
jod' bokstaven j.
jog impf. jagade.
jol strätta (Angelica sylvestris).
1. **jolle,** ~ *afsted* rulla i väg i ett lätt åkdon.
2. **jolle** julle; göling. **-bom** båtdävert.
jomfru jungfru, mö; mamsell; förr beteckning för icke adliga »fröknar»; nu beteckning för tjänarinna, som har överordnad ställning, el. i allm. för »fröken» i lägre social ställning; jfr *butik-, sy-jomfru;* sjö. dotkopp; ~ *Marie fly om fly* nyckelpiga; ~*en i det grønne* flickan i det gröna (Nigella damascena); *nøgne* ~*er* = *tidløs.* **-finger** sabellilja (Gladiolus). **-fødsel** fortplantning utan befruktning, parthenogenesis. **-haar** björnmossa (Polytricum commune). **-kam** nålkörvel (Scandix pecten). **-karl** jungfrupilt, veklig man. **-kloster** jungfrustift, stiftelse för ogifta kvinnor. **-klumme** boktr. alldeles felfri kolumn. **-løve** djurisläktet Sphinx. **-pergament** finaste pergament. **-plads** hushållerskeplats. **-syge** bleksot. **-trane*** (Anthropoides virgo). — ~**na'lsk** sjåpigt kvinnfolksaktig, pryd; om man: med flickansikte.
jon skällsord: jöns.
jonsok midsommardagen.
jord*. **-artiskok** = *-skok.* **-arve** = *-fuglegræs.* **-baand** jordskorpa. **-bi** = *2. -humle.* **-bund** jordmån; jord med avs. på fysisk beskaffenhet. **-bælte** geogr. zon. **-bær** se nedan. **-deling** ägostyckning. **-drot** jordägare, särsk. till jord, som är utarrenderad. **-egen** självägande; -~ *bonde.* **-egern** europeisk zisel (Spermophilus citillus). **-fast***, -~ *ejendom* fastighet[er]. **-fjerne** astr. apogeum; jfr *-nære.* **-flyende*** bot. negativt geotropisk. **-fog** jordyra, snö el. sand,

som yr utefter marken. **-funden** funnen i jorden; fossil. **-fællesskab** sambruk, tegskifte, solskifte. **-gang** underjordisk gång. **-gjødning** kompostgödning. **-gods** tobaksplantans nedersta blad. **-graver** = *-svin*. **-gravet** *gods* jordfynd. **-humle, 1.** da. johannesört (Hypericum); no. rölleka, millefolium (Achillea millefolium); da. vinda (Convolvulus). **-humle, 2.** jordbi, grävbi (Andrena). **-hør** berglin. **-kenne** vattenralle (Rallus aquaticus). **-krebs** mullvadssyrsa (Gryllotalpa vulgaris). **-legeme** jordklot. **-leje** arrende. **-loppe*** (Haltica). **-mandel*** mandelsäv (Cyperus esculentus). **-maske*** mil. travers, tvärvall. **-mide** en röd spindel (Tromobidium). **-mus** åkersork (Arvicola). **-nære, -nærhed** perigeum, den punkt av en himlakropps bana, som är närmast jorden. **-nød*** (delar av Arachis hypogæa el. Bunium bulbocastanum). **-olie** bergolja, petroleum. **-plet** litet jordstycke, jordlapp; = *-slag*. **-rotte** vattensork (Arvicola amphibius). **-rystelse** jordskalv. **-røg*** (Fumaria). **-salt** bergsalt. **-skifte** ägoskifte. **-skive** jordbröd, alpviol (Cyclamen), vars plattade jordstam tjänar till svinföda. **-skok** jordärtskocka (Helianthus tuberosus). **-skyld** grundskatt. **-slag** fläckar, som på utlagda kläder bildas av jordens fuktighet. **-stjerne** jordstjärnor (en svamp Geaster). **-strengorm** masksläktet Mermis. **-stængel** jordstam. **-svale** = *digesvale*. **-svin*** (Orycteropus). **-ugle*** (Asio brachyotus). **-ulv** jordvarg, zibethyena (Proteles blandii). **-vedbend** jordreva (Glechoma hederacea). **-vej** skogs- el. gärdesväg, som ej grusas el. makadamiseras; åkerjord; jordbruk; *gaard med -~, park og frugthave*. **-vindende** *trav* vägvinnande, drivande. **-æbler** = *skok*.

jordbær smultron; särsk. marksmultron; jfr *have-jordbær*. **-kløver** blåsklöver (Trifolium fragiferum). **-plante*** (Fragaria). **-spinat** bärmålla (Blitum). **-træ** smultronbusken (Arctostaphylus unedo). **-æble** kalvill.

jorde åker, gärde.

jord[e]moder barnmorska; *han rider efter ~* hästen går durk med honom. **-mand** i allm. man, som lever på hustruns arbete.

jorte idissla.

jotun jätte.

Judas*. **-øre** begonia; en svamp (Peziza auricula); sjö. * strävpollare, mellan vilka bogsprötet ligger.

juggel, jugl flärd.

juks upptåg, skämt, skoj, strunt, smörja; no. bedrägeri.

jul*. **~e-bud** julens budskap, evangelium. **-dag***, *anden -~* annandag jul. **-kage** dansk julkaka. **-leg** särsk. pantlek, sällskapslek. **-mærker** eg. iakttagelser, som gjordes de 12 dagarna efter jul och ansågos beteckna de kommande 12 månadernas väderlek; gammalt tecken, väderleksmärke; *om ikke alle -~ slaar fejl* alla gamla märken; *efter alle -~r* efter alla tecken att döma. **-rose** ranunkelväxten Helleborus niger, varav fås prustrot. **-stue** julgille. **-træ** julgran. **-vætte** julbock, jultomte.

jule no. piska upp.

1. **juling** smörj.

2. **juling** vallpojke.

1. **junge** ämbar.

2. **junge** no. bordkniv; fällkniv.

junker*. **-gylte** = *havjunker*.

jura se röij.

1. **jus** juridik.

2. **jus** (vanl. utt. schy) köttspad, steksås, sky.

justitiarius rättens ordförande.

justits rättsväsen; av. myndighet som sköter rättsskipningen; *holde ~* bildl. hålla ordning, disciplin; i sms.: justitie-. **-protokol** dombok. **-raad** ett slags hederstitel. **-sager** mål, som ligga över polisdomstolens befogenhet.

jutul jätte.

juv djup klyfta el. rämna i berget.

jux = *juks*.

jyde jutlänning; jute. **-kærling*** = *mareflynder.* **-potte** oglaserat lerkärl från Jylland. **-tunge** = *mareflynder.*
jæder = *jar.*
jæger*, *ridende* ~ dragon. **-hest** no. sv. dragonhäst. **-latin** otroliga jägarhistorier. **-stykket** ryggstycket. **-suppe*** soppa på vilt.
jægt = *jagt;* särsk. i norra Norge använt kustfartyg med råsegel.
jærpe* = *hjærpe, jerpe.*
jærv* (Gulo borealis).
jætte*. **-stue** gånggrift.
jævn jämn; slät, glatt; rättfram, okonstlad, enkel; om flytande ämnen: något tjockflytande, simmig, särsk. avredd; lagom, ordinär; likformig, konstant; *en* ~ *mand* en man av folket, en bland de många; sv. en medelmåttig, obetydlig man. **-aldrende** jämnårig. **-baaren** jämbördig. **-døgn** vår-, höstdagjämning. — ~**e** jämna; bilägga; avreda. ~**ing, 1.** jämlike. **2.** avredning. ~**lig** ofta inträffande; adv. ofta.
jæxel oxeltand.
jøde jude; återstod i en tobakspipa, »länsman». **-kager** judebröd. **-kirsebær*** (Physalis alkekengi). **-land** Palestina. **-smavs** snuskig jude.
jøkel* skridjökel, glaciär. **-vold** morän.
jøtun jätte.

K.

kaa kaja, alika (Corvus monedula).
kaabe kappa. **-hætte** kapuschong. **-slag** kappkrage. **-snegl** snigeln Amphipeplea glutinosa.
kaad* kättjefull, sinnlig; uppsluppen; okynnig. **-mundet** alltför frispråkig.
kaag flatbottnad båt.
kaal* (Brassica, särsk. B. oleracea); *de søber ikke godt* ~ *sammen* komma icke bra överens; *det er kogt bort i* ~*en* det har ingenting blivit av, det har torkat in. **-fly** kålfjäril (Pieris brassicæ); sv. = *-ugle.* **-jordloppe*** (Haltica oleracea). **-ra'bi***, *overjordisk* -~ = *knudekaal; underjordisk* -~ = *rutabaga.* **-ra'bistappe** stuvade kålrötter. **-raps** rovraps (Brassica napus var. oleifera). **-roe** = *rutabaga.* **-ruletter** kokta kåldolmar. **-suppe*** kål som rätt. **-ugle** kålträdgårdsfly (Mamestra brassicæ).
kaar [ekonomiska] omständigheter; [levnads]villkor; no. sv. = *aftægt.* **-mand** undantagsägare, födorådstagare.
kaar'de stickvärja. **-plade** parerplåt.
kaar|e* välja. ~**ing,** *valgt ved* ~*ing* handuppräckning; ~*ingen* det naturliga urvalet.
kaas kosa, kurs.
kabal* patiens.
kabbas = *krabas.*
kabbe träklump, träkloss.
kabbeleje kabbeleka (Caltha palustris).
kabe sjömärke på land, båk.
kabel*. **-garnstrop** sjö. servigin[stropp]. **-tegn** handsvabel, mindre svabel. — ~**laring** kabellarium.
kabliov stor torsk.
kabuds kapuschong. **-kaal** huvudkål (Brassica oleracea capitata). **-kobbe** klappmyts, blåssäl (Cystophora cristata).
kabys* skeppskök. **-bestik** dåligt bestick.
kachot cell, skrubb för arrest.
kadrejer skeppare, som driver handel med förbiseglande fartyg; fartyg, avsett för detta slags trafik, kattdrejarbåt, proviantbåt.
kaffe*. **-dokter, -knægt** kaffe med brännvin, kaffegök. **-slaberas** pratstund vid en kaffekopp. **-stel** kaffeservis. **-tragt** apparat för »extrakaffe». **-vikker** kaffevicka, kaffeklöärt (Astragalus bœticus, odlad som kaffesurrogat). **-ært** kikärt (Cicer arietinum).
1. kag kåk, skampåle, spöpåle.

2. **kag'** norsk båt med spetsig för och akter.
kage* särsk. småbröd; *syv øres ~r* tårtor; *bløđ ~* större tårta, t. ex. valnötstårta. **-hjul** brödsporre.
kagge* kutting.
kahyt kajuta. **~s-kappe** kapp över kajutstrappan. **-plads** hyttplats.
1. **kaje*** = *kaa.*
2. **kaje** v. pika rårna.
kakadue kakadu (Cacatua)
kakerlak* (Blatta).
1. **kakke** göra sin tarv.
2. **kakke** no. slå.
kakkelovn* av. kamin.
1. **kal** da. årsring; märg i trä; rutten el. murken ved i stammen.
2. **kal** no. tåg, rep.
kald* särsk. ordinarie prästerlig tjänst; *hvis han var i præsteklæder, saa skulde han faa ~; føle ~ til noget* kallelse. **~s-arbejde** ämbetsgöromål. **-brev** fullmakt på prästerlig befattning. **-herre** patronus. **-kapellan** ständig adjunkt, pastoratsadjunkt, vars anställning icke är beroende av vem som är den överordnade tjänstens innehavare. **-ret** utnämningsrätt; patronatsrätt.
ka'de* kalla med öknamn.
kale = 2. *kal.*
kalesche sufflett. **-vogn** större täckvagn.
1. **kalk***. **-disk** paten.
2. **kalk***. **-alger** släktet Lithothamnium. **-bræt** murarbräde. **-bund** kalkgrund. **-hydrat** kalciumhydrat. **-kølle** murbrukssladd. **-slaa*** kalka, kalkrappa.
kalkun* (Meleagris gallopavo). **~sk,** *være som en ~sk hane* blåsa upp sig som en arg kalkon; *en ~sk bonde* dryg, grötmyndig.
kall no. gubbe.
kallet rutten, murken.
kallun innanmäte, ränta hos slaktade djur; särsk. löpmage. **-ruller** rullsylta av ox- eller lammkrås. **-suppe** motsv. slarvsylta.
kalmar* en tioarmad bläckfisk (Loligo).
kalmerot kalmus[rot] (Acorus calamus).

kalv* sjö. hjärta, dukt i fyrslaget tågverk. **-is** isblock lösbrutna från en glaciär. **~e-baas** kalvkätte, kalvbox. **-banker** »kalvskinnsplågare», trumslagare. **-bent** kobent. **-brissel** kalvbräss. **-kryds** krusigt skjortbröst, krås. **-krøs** kalvkrås, tarmkäx av kalv; = *-kryds.* **-kusk** åkare för gods. **-tand** byggn. tand i tandsnitt.
1. **kam*** nyckelax; vävsked; träkugge; mek. excenterkam; [no. tandad] **bergrygg;** *han har faaet ~ til sit haar* har funnit sin överman, fått ett rivjärn till hustru. **-bregne** kambräken (Blechnum spicant). **-bunke** en art tofsäxing (Koeleria cristata). **-græs** kamäxing (Cynosurus cristatus). **-hjul** kugghjul av trä. **-kultur** odling på drillar som t. ex. rovor. **-musling*** pilgrimsmussla (Pecten). **-skæl** pilgrimsmusslan Pecten maximus, vars skal användes som assiett. **-stykke** halsstycke. **-takket, -~** *gavl* trappgavel. **-tromle** tallrikharv.
2. **kam** da. vattenbehållare, där vatten från en vattenledning uppsamlas.
kamacher damasker.
kamaraderi = *kammeraderi.*
kamel*. **-ged** angoraget. **-halsfluer** ormsländor (Raphidia).
kamelblomst sötblomster, kamillblomma (Matricaria chamomilla).
kamelot kamlott, ursprungligen av kamelhår.
kamille* = *kamelblomst.* **-te** kamomillte.
kamin* särsk. öppen ugn. **~ovn** hög kamin, som liknar kakelugn.
kammer kammare; laddningsrum på kanon. **-potte** nattkärl. **-sag** kameralmål. **-skrue** svansskruv.
kammeraderi kotteriväsen.
kammers = *kammer;* förr särsk. sängkammare.
1. **kamp***. **-dommer** stridsdomare. **-høns** stridstuppar. **-udygtig** försatt ur stridbart skick.
2. **kamp** gråsten; rundad bergstopp. **~e-fjeld** granitklippa. **-sten** granitblock, stenblock.
3. **kamp** da. ved av ett träd, som huggits efter sedan det dött.

kams anrättning av fisklever och mjöl.
kamæ'leon el. **-o'n** (ω) kameleont (Chamæleo vulgaris); bildl. om person, som lätt ändrar utseende.
kanal*. **-bro** akvedukt.
kanarie-fugl* (Fringilla canaria). **-græs*** (Phalaris canariensis).
kanarisek förr bruklig vinsort (eg. torrt vin) från Kanarieöarna; »kanariesekt».
kancelli kansli i Danmark förr ämbetsverk för justitie- och civilärenden.
kanda'r stång på betsel.
kande*. **-bærer** kannväxt (Nepenthes). **-støber*** eg. tenn[kärls]gjutare; efter Holbergs komedi »*den politiske* -~» benämning på ovederhäftig politisk pratmakare.
kandis kandisocker.
kane släde. **-fart** slädparti. **-gænge** slädmed. **-top** tofs på slädtravarens betsel.
kanel*. **-rose*** (Rosa cinnamomea).
kannelere* räffla.
ka'no, kano' kanot.
kanon*. **-besætning** servismanskap. **-betjening** servis. **-spejl** karteschspegel. **~e'r** kanoniär.
kans tillfälle, möjlighet, chance; *se sin ~ til* se sig utväg till.
1. **kant** adj. *være ~ og klar* ha allting klappat och klart. **-sætte*** sätta seglen i rätt ställning.
2. **kant*** sbst. *være paa ~ med* leva på mindre vänskaplig fot med, vara osams med, inte dra jämnt med; *være paa en ~* på tre kvart, litet beskänkt. **-bælg** sparrisärt, brun klöverärt (Tetragonoglobus purpureus). **-høvl** bestöthyvel. **-mølle** kvarn med två stenar. **-naal*** fisk (Syngnathus). **-spant** resning.
kantusse första avdelningen av den medicinska ämbetsexamen, motsv. medikofilen.
kantøffel, *en heldig ~* en lycklig ost.
kanut' halvt skämtsamt: skojare.
1. **ka'p*** da., **kap'** no. udde.
2. **kap'*** *i ~, om ~* i kapp.
3. **kap** = *lægtekap.*
kapellan* präst i underordnad ställning; *residerende ~* komminister; jfr *kalds-, personelkapellan.* **~i'** en *kapellans* ämbete, kommministratur.
kaper* kapare; matrosvärvare, utliggare, runnare. **-vogn** bönhasvagn, som konkurrerar med åkardroskorna.
kapers kapris (av Capparis spinosa).
kapitel*. **-fast** färdig att citera bibeln med kapitel och vers, bibelsprängd; allmännare: mycket kunnig, bergsäker. **~s-takst** motsv. markegång.
1. **kappe*** hårklädsel, mössa för fruntimmer; munkhätta; mantel hos mollusker; kapp, huv över kajuttrappan; spiskappa; hängande draperi, överfall till gardiner; garnering, falbolan, volang på klänning; bakplåt på gevärskolv; *tage noget paa sin ~* på sitt ansvar. **-hvælvning** krönlist, murkappa. **-muskel** kapuschongmuskel. — **~t** om fåglar: prydd med kam el. tofs.
2. **kappe** kapa; *~ træer* topphugga, tukta.
kappe|s*. **~strid** tävlan.
kapre* kapa, uppbringa; bortröva för att göra till matros; om åkare: göra bönhaskörning.
kapsel* barometerdosa; infattning för ädelsten; koka, vari porslin är insatt vid bränningen. **-frugt** fröhus.
kapuciner*. **-rose** gul törnros.
1. **kar'*** kärl. **-baand** tunnband. **-klud** kökshanddduk, disktrasa. **-mager** tunnbindare. **-lære** läran om kärlen i människokroppen. **-streng** bot. kärlsträng.
2. **ka'r** = *karl.*
karade charad.
karakter* betyg, vitsord; *kancelliraads ~* titel; *første ~* högsta betyget. **-bog** motsv. anmärkningsbok men innehållande äv. betyg för varje gång eleven haft frågan. **-dragt** dräkt för utklädning. **-orden,** *i -~* i ordning efter betyg. **-seddel** betyg, papperet, som innehåller särskilda *karakterer.*
karamel*. **-budding** brylépudding. **-fromage** nugatpudding, blanc manger med nugat.

* även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikelns huvudrubrik eller vad som i den står före |.

karbonade pannbiff; av. = *-stykke; ~ af hellefisk* stekt helgeflundra. **-stykket** kotlettraden.
karavel'* = *kravel.*
karde*. **-bolle, -borre** kardtistel (Dipsacus).
kardialgi* magkramp, allmänt namn på av dålig matsmältning framkallade plågor.
kardæs'ke ryktborste; kartesch.
kardus patron; patronväska; lugg, luv, kalnv.
kare gräva, skrapa.
karet = *karret.*
karjol = *karriol.*
karfunkel karbunkel.
karl* da. dräng.
karmin*. **-dompap, -spurv** rosenfink (Carpodacus erythrinus).
karnap'* utbyggnad på ett hus, med fönster i flera riktningar, »burspråk».
karnifle slå, klå, dunka på.
karnis*'. **-høvl** kelhyvel. **-piano** tvåsträngad flygel, kabinettsflygel.
karnøfle = *karnifle.*
karotte morot.
karpe karp (Cyprinus carpio). **-laks*** (fisk av familjen Characinidæ).
karre kärra. **-hest** kärrhäst, åkhäst.
karret' landå, mindre än *kaleschevogn.* **-hest** vagnshäst.
karri kurry; ~ *af kalvekød* kalvfrikassé med kurry.
karrig karg, snål, girig.
karriol* enaitsigt tvåhjuligt åkdon med plats bakpå för skjutspojken.
karse trädgårdskrasse (Lepidium sativum).
karsk bibl. frisk, helbregda: *de ~e have ikke lægen behov.*
karslig karlaktig, i halvt ironisk mening.
1. **kart*** omogen frukt.
2. **kart** karta.
1. **karte** karda.
2. **karte** brevkarta.
kartere* polettera resgods.
kartoffel potatis. **-bille** koloradoskalbagge (Doryphora el. Chrysomela decemlineata). **-løg** charlottenlök. **-stivelse** potatismjöl.
kartætske kartesch.
karud's, karu'sse ruda (Carassius vulgaris).
1. **karve** kummin (Carum carvi). **-kaal** (**-suppe**) grönkål på kumminväxtens blad.
2. **karve*** skära (i små stycken). **-mærke** bomärke. **-stok*** stock, vari räkenskapsmärken inskäras.
kase hög av lort.
kaseking' förr bruklig promenadrock med uppslag.
kasen något skämd el. sur, mest om fisk.
kasket'* mansmössa med skärm.
kassation mil. degradering.
1. **kasse** låda, lår; skrin; kassaskåp el. -skrin; gjutflaska, ram för formsand; infattning för ädelsten; bur för kaniner o. d.; fisksump. **-bord** liten bräda. **-fangedæmning** koffertdamm.
2. **kasse** kassa; *komme paa ~n* falla fattigvården till last. **-eftersyn** inventering, revision. **-stykke** kassapjäs.
kasserer kassör.
kasse olle kastrull.
kassia växtsläktet Cassia, som lämnar sennablad.
kast* no. av. utläggande av vaden; ställe, där vaden utlägges; *et ~ grise* kull; *et ~ med hovedet* knyck; *sætte alt paa et ~* eg. på ett tärningkast, på ett kort, *gi sig i ~ med* i lag med.
kaste* no. av. fiska med vad: *har De alt ~t frakken?* lagt bort överrocken; *~ et dige* uppkasta en vall; *~ korn* skovla säd, röra om den för att hindra den att unkna; no. av. kasta den för att frånskilja agnar o. d.; *øllet ~r sig* surnar; *kødet ~r sig* får en bismak, blir en smula skämt; *~ bi* lägga bi, dreja bi; *~ fra* kasta loss; *~ i* om häst: slå i sko; *~ en noget i næsen* retsamt påminna om; *~ op* kräkas; *~ op et ord* slå upp i lexikon. **-blok*** klippblock, jättekast. **-garn** större not, vad. **-kæp** struntsak, värdelös sak; *han er ingen -~* han är ej att leka med. **-net, -not** = *-garn.* **-skyts** mörsare; kastvapen. **-sten** slungsten.

(Strix tengmalmi); kattuggla (Strix aluco). **-værge** motsv. kyrkvärd.
kirre rödnäbbad tärna (Sterna macrura).
kirsebær körsbär; no. särsk. om de sura sorterna. **-finke, -fugl** = *kærnebider*. **-ratafia** ett slags likör.
kirsej = *kersej*.
kirtel körtel; *kirtler* vardagl. skrofler. **-haar** bot. glandelhår. **-svag** skrofulös.
kis, *gøre ~ med* skämta med.
kisle* få ungar om katt.
kispus en lek.
kissel kittlig.
kisselinke sköka, fnask.
kiste*. **-gal** spritt galen; jfr *daarekiste*. **-glad** förtjust, hjärteglad. **-kjole** skämts. högtidsdräkt. **-klær** allra bästa kläder.
kittel blus.
kjaak »sträv», jäkt.
kjaave springa ivrigt av och an.
kjake käkben; kind.
kjangle kivas.
kjap rask, snabb.
kje- se sv. *ke-, kæ-*.
kjegle kivas, träta.
kjeip tullgång, vari åran vilar; skära.
kjeise kesa om boskap.
kjekke *op i vinden* styra så nära upp i vinden som möjligt.
1. **kjeks** stång med krok att taga in fisken med.
2. **kjeks** ett slags liten båt.
3. **kjeks** = *kiks*.
kjeld strandskata (Hæmatopus ostralegus).
kjeng = *king*.
kjertel = *kirtel*. **-mund** flockarv (Androsace septentrionalis).
kjev|e vänstra handen. **-hændt** vänsterhänt.
kjole i herrdräkten: frack; i damdräkten: klänning.
kjon dumbom.
kjone kölna, torkria.
kjos smal vik el. bukt.
kjove labb (Lestris); *lille ~* fjällabb (L. parasitica); *spidshalet ~* vanlig labb (L. crepidata); *stor ~* storlabb (L. catarrhacta).
kjæ- se sv. *kæ-*.
kjække = *kævle*.
kjærring*. **-ris** dvärgbjörk (Betula nana). **-stok** fräken (Equisetum).
kjæte kättja, kåthet; ysterhet.
kjætte katta, katthona.
kjævle sbst. degkavel; v. kavla.
kjø se sv. *kø-*.
kjøe ung forell.
kjøine böld, blemma.
kjør[r]el kärl av trä, laggkärl.
klaa klia.
klaade sjö. rulle, kavel, varöver tåg löper; vardagl. = *klodrian*.
klabbe hänga vid, särsk. om snö.
klada's klimp, klump av ngt klibbigt.
klaf* på kläder; jfr *klap*. **-bund** mudderpråm med lösbotten.
1. **klage** = *klake*.
2. **klage*** v.; sbst. klagan, klagomål; *i en almindelig civilproces bruges ikke ~ til retten men stevning til modparten*.
klak' plump. **~ke** plumpa. **~ke-papir** läskpapper.
klake frusen jordyta.
klam fuktig; da. om snö: kram.
klamaj' drivjärn, jagrabb.
1. **klamme** *sig* låta krama sig till bollar.
2. **klamme** klove.
klammer rop, larm, gräl, klammeri.
klammerurt gulmåra (Galium verum).
klamper sjö. knapar; dockor.
klamre *sig* klänga sig fast.
klaner [fläsk]änger, fläskbagge (Dermestes).
klang*. **-bund** resonansbotten. **-køn** tonsläkte dur eller moll.
1. **klap** klaff, ventil, valvel; brytjärn på hyvel; skygglapp; lösbotten i mudderpråm. **-horn** mus. ventilhorn. **-løber*** enkel talja, vojt. **-mysse** klappmyts (Cystophora cristata). **-sko** kvarnklapp. **-træ** grimma för tjudrad ko. — **~pe-sygdom** fel i hjärtats valvler.
2. **klap** klapp[ning].

* även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikelns huvudrubrik eller vad som i den står före | .

1. **klapper** klapphingst.
2. **klapper** drevkarl i klappjakt.
klapperslange skallerorm (Crotalus).
klapperter jfr *smælderter*.
klapre*, *mine tænder* ~*de* jag hackade tänderna.
klaps slag med flata handen.
klar*, *en* ~ *kjole* genomskinlig. **-kutling, -stub** klarstubb (Aphya minuta).
1. **klare** göra klar; ~ *en regning* göra upp, klarera; ~ *pynten* lyckas segla om den; ~ *biffen, ærterne* klara skivan.
2. **klare** klarna.
klaret' renad flottyr.
klase*. **-skærm,** [*pibet* -~] pipstäkra (Oenanthe fistulosa).
klask smäll med flata handen; allmännare om ljud, som uppkommer, då man slår med ngt mjukt och vått. ~! klatsch! ~**e-lyd** smackljud. ~**e** klatscha; ~*e med tungen* smacka.
klasse*. **-ansættelse** klassifikation.
klat' litet stycke; liten klump; klick; bläckplump; *en* ~ *jord* en liten jordlapp; *hele* ~*ten* hela alltet, hela subberten. **-finger** klåpare. **-fingret** tafatt med fingrarna, »valhänt». **-gæld** småskulder. **-haaret** tovig i håret. **-papir** läskpapper. **-skilling** liten slant, allmosa.
klatre klättra. **-aborre** klätterfisk (Anabas). **-mus** [långsvansad] skogssork (Arvicola glareola). **-spidsmus** spetsekorre (Cladobates).
klatte plumpa; ~ *sine penge bort* plottra bort. ~**ri** fuskarbete; styckeverk; sudd.
klaus sillgrissla (Uria troile).
klave = *klove*.
klavre kravla, krypa, klättra på alla fyra.
klebersten täljsten.
klejn klen; tunn, mager; ömtålig; no. klen till hälsan. **-smed** klensmed, låssmed.
klejne klenät.
klejse sluddra på målet, tala otydligt, läspa; ~*t r* r utan tungvibrationer.

klem, *paa* ~ på glänt; *med fynd og* ~ se *fynd*. **-hage** bänkhållare, knekt, valet. **-hane** klämmare. — ~**me** sbst. skruvtving; knipa; klädklyka; v. klämma. ~**melse** beklämning.
klepfisk klippfisk; se *klipfisk*.
kleppert liten häst, ponny.
kleptræ = *klaptræ*.
klerk* katolsk präst.
klev brant, svårtillgänglig backe, med gång- el. ridväg.
kleve litet rum, kammare.
klid kli. **-hat** = *læderhat*.
klie ha kväljningar.
klimpre klinka, spela.
klin ett kok stryk.
kline klena, smeta, klistra; *staa ikke der og klin* och häng; *ungen* ~*r sig inpaa sin mor; leve klint in paa hverandre* som packade sillar.
kling *fladbrød* med smör.
1. **klinge*** sågblad; *gaa en haardt paa* ~*n* anfalla häftigt, gå nära in på livet.
2. **klinge*** v. ~*nde frost* så att det knarrar under fötterna. ~**r** sonor, klingande.
klingergaas sädgås (Anser segetum).
klink*, *spille* ~ singla slant. **-hage** spärrhake. **-nagle** nitnagel. **-plade** nitbleck.
1. **klinke** krampa, sinka; v. nita, sinka ihop.
2. **klinke[r]** klinkerttegel.
3. **klinke** klinga med glas.
klint brant klippa, bergklint. **-svale** backsvala (Cotyle riparia).
klinte klätt (Agrostemma githago); ~*n blandt hveden* bibl. ogräset.
klipe = *klype*.
klipfisk* saltad och torkad.
1. **klippe***. **-due*** tamduvans stamart (Columba livia). **-grævling** fjällgrävling. **-sejler** alpseglare (Cypselus melba). **-ugle** berguv (Bubo bubo).
2. **klippe,** ~ *over* klippa av.
klipsøm klippspik.
klire snäppa (Totanus); *grønbenet* ~ = *hvidklire;* = *tinksmed; sortgraa* ~ svartsnäppa (T. fuscus); *graabenet* ~ = *svaleklire; rødbenet* ~ = *rødstilk.*

-sneppe beckasinsnäppa (Macrocamphus griseus).
klisse klibba, klena; tala suddigt, läspa. ~**t** slipprig.
klister*. **-aal** (Anguillula).
klit' sandås bildad av vind och hav; ~*ter* dyner. **-halm** = *-taag*. **-rose** pimpinellros (Rosa pimpinellifolia). **-siv** östersjötåg (Juncus balticus). **-taag** sandrör (Ammophila arenaria). **-væsen** da. sammanfattning av de anstalter, som ha till uppgift att ekonomiskt tillgodogöra Jyllands dyner. — ~**te-tidsel** martorn (Eryngium maritimum).
klo*, *skrive en daarlig* ~ ha dålig stil, pigstil; *han er en* ~ han är om sig, han är en rakkniv. **-fod** vattenskorpion (Nepa). **-saks** saxklo, t. ex. de största klorna på kräftan. **-skate** klorocka (Raja radiata). **-tang** en tångart (Pelvetia canaliculata), som användes till foder; blåstång, klottång (Fucus vesiculosus).
klode klot; himlakropp; ~*n* jordklotet.
klodderagtig illa gjord, förfuskad.
klodrian fuskare, tölp, dumbom, pundhuvud.
1. **klods** = *klos*.
2. **klods** klots; = *klodrian*. **-hoved** fyrkantig pipskult av sjöskum; pundhuvud. **-major** = *klodrian*. **-stade** bistock. **-tørv** tramptorv. — ~**e** v. *det* ~*er ikke* det tjänar ingenting till. ~**et** klumpig, tafatt, tölpig.
3. **klods** träṭoffel.
klog* (*å*). ~**elig** visligen.
klokke* liten underkjol, som bäres underst; ostkupa; = *-blomst*. **-blomst** blåklocka (Campanula); *stor* -~ hässleklocka (C. latifolia). **-dyr*** (Vorticella). **-ensian** höstklocka (Gentiana pneumonanthe). **-frø** klockgroda (Bombinator igneus el. bombinus). **-hyacint** blådruva (Scilla nutans). **-knevel** klockkläpp. **-ko** skällko. **-lyng*** (Erica tetralix). **-slæt** klockslag. **-stol** klockställning. **-time** jämn timme om 60 minuter; *4 svenske skoletimer er 3* -~*r; jeg har ventet i fire stive* -~*r* fyra runda timmar. **-vintergrøn*** (Pyrola media).
klokker klockare; dumhuvud.
1. **klop** spång.
2. **klop** = *klap*.
klopfægter prisfäktare, boxare till yrket.
klore riva, klösa.
klos'* tätt intill.
kloster* stiftelse för oförsörjda damer, änkhus, jungfrustift. **-frue, -frøken** dam, som tillhör ett *kloster*. **-latin** munklatin. **-lem** fattighjon. **-lærred** förr förekommande fint tyskt lärft. **-mø** nunna.
1. **klov** klöv. **-dyr** partåiga hovdjur. **-olie** klövfett.
2. **klov** klove. **-sav** klosåg.
klove klave.
klub ett slags palt.
klub-alke tordmule (Alca torda).
klu'd* lapp; trasa. ~**e-handel** lumphandel. **-skrædder** lappskräddare. **-papir** lumppapper.
klud|der, *der er* ~*der i regnskaberne* något på tok. ~**deri** fuskarbete. ~**re** fuska.
kluds = *klus, kludder*.
klukke* om höns skrocka.
klumme boktr. kolumn.
klump*, ~*en* i slakt: fransyskan. **-fisk*** (Orthagoriscus mola). **-mælk** = *bollemælk*. **-næse** brännvinsnäsa. — ~**e-bly** verkbly i tackor. **-jern** tackjärn.
klumse genom trolldom fästa på en plats; göra mållös. ~**t** otymplig, tafatt.
klundre arbeta sig fram med svårighet; arbeta tafatt.
klunger nyponbuske (Rosa canina m. fl.). **-kjer[re]** björnbärsbuske.
klunte kloss; klump; klumpig person; v. vara klumpig. ~**t** klumpig, tafatt.
klup gängkloppa, gängskiva; skogsklave att mäta trädens tjocklek med, mätargaffel.
klus = *kludder; det er saa meget* ~ *med de ungerne* besvär; pjosk. ~**se** = *kludre;* pjoska; *det er bedst ikke at* ~*se mere med det* bråka med det

klyde skärfläcka (Recurvirostra avocetta).
klyds sjö. klys.
klyne torv i tegelstensform.
klynge klunga, hop, skara; klase.
klynger växt av hallonsläktet (Rubus).
klynk klagan, jämmer, gnäll. **~e** gnälla.
klype v. nypa; sbst. nypa; klyka, klämma.
klypper duktig karl; baddare, överdängare.
klyse slemmig upphostad klump.
klystér klistir, lavemang.
klyve kliva; klättra.
klyver sjö. klyvare. **-pyntenetstag** stampstag.
klæb|e klistra fast; klibba. **-voks** kittvax. **~e-skive** bot. klibbskiva. **~ersten** se *klébersten*.
klæde*. **~s** av kläde. **-bon** klädebonad, klädnad. **-kelle** sjö. klädkila, muskila, servingskila. **-møl, -orm** klädesmal (Tinea sarcitella). **-op-kradser** ruggare. — **~lig** klädsam.
klædning klädnad, klädsel, dräkt; beklädande; sjö. bordläggning. **~s-stykke** klädesplagg.
1. **klæ'g** seg, fet, lerblandad gyttja; da. äv. = *~et*. **~et** klibbig, lerig.
2. **klæg'** broms (Tabanus o. närstående).
klæk mjuk; späd; svag.
klække räcka till, förslå. **~lig** avsevärd, nämnvärd, betydlig; *en ~lig mulkt*.
klæp klimp i gröt. **~pe** *sig* klimpa sig. **-aal** varietet el. exemplar (gamla honor) av *aal*.
klø v. klia. **~[e]** sbst. klåda; *en dygtig ~e* ett bra kok stryk; *efter den søde ~e kommer den sure svie* det kommer surt efter.
kløer pl. av *klo;* klor.
kløft klyfta; rämna; grop i hakan; klyka; hak på excenterlåset. **-arm** excenterhävstång. **-fodet** med skilda tår. **-hammer** klohammare. **-maage** svarttärna (Hydrochelidon nigra). **-naal** strandkål, sparriskål (Crambe maritima), som blekes och ätes. **-sadel** klövsadel. **-vej** hålväg.
kløge = *klie*.
kløgt skarpsinne, klokhet. **~ig** klok; *ikke meget ~ig* klyftig.
kløpper = *klypper*.
kløv tvådelad börda, som lägges över ryggen på lastdjur. **-sadel***.
1. **kløve** klövja, lasta el. transportera på hästryggen.
2. **kløve** klyva; *~ brænde* hugga ved. **-brænde** ved om 15—20 cm. tjocklek. **-økse** vedyxa. **~r-maage** = *kløftmaage*.
kløver* (Trifolium). **-aal** en rundmask, som lever parasitiskt på klöver. **-salt** = *syresalt*. **-silke** klöversnärja (Cuscuta trifolii).
kløv-krone sprödarv (Malachium aquaticum). **-plade** sandvita (Besteroa). **-traadalger** kiselalger (Diatomaceæ).
kløvne klyva sig, gå i sär.
kløvsav enbladig ramsåg.
kna knåda. **-ost** ett slags skarp ost av sur mjölk.
knab bergsspets.
knabbe nappa, knipa, snatta.
knabbes kivas, gnabbas.
knag' krok, pinne, spik att hänga kläder på; kugge i ett kvarnhjul; knagg, handtag på liealen; spak på ratten. **~gerække** klädhängare.
knagfrost myoket stark frost.
knald* pisksmäll, klatsch. **-bod** simpel krog. **-bøsse** leksaksbössa, pluggbössa. **-fængrør** slagrör. **-hytte** låg, usel koja. **-hætte** tändhatt, knallhatt. **-luft** knallgas, blandning av syre och väte. **-luftlampe** kalkljus. **-perle** rysk smällare. **-sted** ställe med knalleffekt.
1. **knap*** adj. *~pe klær* trånga; *~ vind = nau; ~t vand* kok. kort spad.
2. **knap*** sbst. *han har drejet dig en ~* narrat dig, slagit i dig en dalkarl; *miste ~pen* huvudknoppen; *jeg vilde gi en ~ for at faa se, hvordan han klarer sig* vad som helst. **-urt** prinsens knappar (odlad form av Ranunculus repens med fyllda blommor). **~pe-naalspenge** nålpengar. — **~pe** knäppa.

knapost ett slags små gula ostar, som tillagas av sur mjölk.
knar-and snatterand (Anas strepera). **-voren** knarrig.
knark gammal, vresig person, knarr.
knart = *knat.*
knas skoj, upptåg; sötsaker, gotter, snask; *gaa i ~* i kras. **~e** krasa mellan tänderna; tugga, så att det krasar mellan tänderna. **~ke** tugga hörbart.
knast kvist, knut i trä; *en gammel ~* en rik el. hård gammal man.
knat[t], knaus liten bergstopp.
knauser girigbuk.
knavel* (Scleranthus).
knavre ringa svin.
knebber, *lade ~en løbe* låta munnen gå.
kneb|el, ~le se *knevel, knevle.*
kneben knapp; snål, gnidig.
knebling knävring.
knebre klappra om storken.
knegen gnidig.
kneik liten backe el. krökning på en backig väg.
knejpe värdshus, krog.
knejse bära huvudet högt; *høje hækker tvinger køerne at ~; slottet ~r over byen* reser sig stolt; *han ~r over alle* är huvudet högre; *~ med nakken* knycka på nacken, räta på sig som tecken av stolthet.
knep[s] = *knips.*
knepkager pepparkakor.
knert liten sup; gök, kaffe med brännvin.
knev = *knøv.*
knevel munkavle; = *klokke~; = ~sbart;* sjö. knävring. **~s-bart** mustascher.
1. **knevle** sätta munkavle på; *det var let at ~ de norske præster i 1905.*
2. **knevle** avriva knopparna på lin. **~r** linknoppar.
knibe* knycka, stjäla; i kort: maska.
knib-bændsel sjö. kink. **-tang*** hovtång; svalstjärt, frack.
knibsk överdrivet el. tillgjort ängslig i avseende på det passande, blyg, sipp, pryd.

kniks* liten nigning.
kniplinger knypplade spetsar.
1. **knippe** da. blinka.
2. **knippe*** bunt. **-brænde** bränsle av ris.
knippel klubba, knölpåk; käpp med blyknot; knöl, bängel, lymmel. **-brænde** ved, grenar o. d. under 10 cm. genomskärning.
knipler stångkula, länkskott.
knips knäpp, näsknäpp; *göre ~ i lommen* knyta näven i byxfickan. **~e** knäppa.
knirke knarra.
knis fnitter, flin.
1. **knise** fnittra.
2. **knise** om hund: tjuta.
knistre om eld = *knitre;* om människa = *1. knise.*
knitre om eld; spraka, knastra, knattra, prassla.
kniv* bottentand på centrumborr. **-musling** knivslida (en mussla Solen ensis). **-skammel, -stol** knivstöd. **-tiur** rackelhane, bastard av tjäder och orre.
kno knoge. **-fedt** knytnävslag.
knob sjö. knop.
knogle ben, knota. **-blødhed** engelska sjukan. **-før** med grov benbyggnad. **-manden** döden, tänkt som ett benrangel, liemannen.
knoke benknota, särsk. på knä och armbåge.
knokkel = *knogle.*
knold bergknall; jordkoka; bot. knöl; geol. boll; drummel, lurk. **-bægersvamp** svampsläktet Sclerotinia. **-forraadnelse** våtruttnande, rotsjuka (en sjukdom hos potatisen, framkallad av smörsyrebakterien Clostridium butyricum). **-ræddike** rättika. **-sikke** = *jordskok.*
knop'*. **-græs** kvicke (Triticum repens). **-orm** gräsmask o. d. larver av vissa nattflyn (Noctuæ); särsk. Agrotis segetum. **-skydning** knoppning, könlös fortplantning. **-skæl** knoppfjäll. **-spor** bot. märke efter knoppfjällen. **-svane** tamsvan, knölsvan (Cygnus olor). **-urt** väddklint (Centaurea scabiosa); rödklint (C. jacea).
1. **knor'** ett slags fartyg.

2. knor knorrhane, knot, gnoding (Trigla gurnardus). **-and** snatterand (Anas strepera). **-ulk** simpknot (Triglops pingelii).
knort knöl på trä. **~e-kæp, -stok** knölpåk. **-gaas** prutgås (Branta bernicla). — **~et** knagglig.
1. **knot'** sandfluga (Simulium).
2. **knot'** [trä]knapp.
3. **kno't** tillgjort tal. **~e** tala tillgjort med överdrivet bruk av främmande ord el. av boksprák.
knub' träkubb, block; avsågade plankändar till bränsle. **-skib** farkost av en enda stock. **-svane** = *knopsvane*. — **~bet** knubbig; *~bede ord* hårda, skarpa ord.
knubbes gnabbas.
knubs knuff.
knude knut; astr. nod[us]; utväxt, svulst, knöl; = *ferskvandskvabbe; en ~ paa traaden* fnurra; *~r* vresiga trästycken. **-arve** knutarv (Centunculus minimus). **-feber** förätning. **-græs** en art kampe (Phleum nodosum). **-kaal** överjordisk kålrabbi (Brassica oleracea gongylodes el. caulorapa). **-punkt** svängningsknut. **-tænder** knöltänder.
knudre|t knottrig; knagglig; *~de tænder* knöliga.
knuge trycka, pressa, klämma.
1. **knur** = *2. knor.*
2. **knur** morrande. **-haar** morrhår. **~re** morra; om katten: spinna; knorra. **~re-basse, -potte** brumbjörn, vresig person.
knus|e krama sönder, krossa; *~ende overlegen* komplett. **-tør** kruttorr. — **~e-tand** oxeltand.
knusk fnöske. **-tør** kruttorr.
knuspe krasa; *~nde tør* = *knustør*.
knuvle slå med knytnäven.
kny v. knysta; sbst. svagaste ljud, knyst.
knyg snöstorm.
knyst kvist i trä; valk under foten, frostknöl.
knytte*. **-knude** hårdknut. **-pind** strumpsticka. **-pølse** bierwurst, frankfurterkorv. — **~lse** sjö. knyttel, sejsning.
knæ*, *gaa i ~erne* med krokiga knän; *komme paa ~erne* på obestånd; *til ~s'* till knäna. **-bugt** knäveck. **-dult** spark i knävecket. **-fald** pall vid altardisken. **-græs** fräken (Equisetum); spergel (Spergula). **-bas** knäveck. **-høne** harhjärta. **-læbe** skogsfru (Epipogon). **-plade** sjö. balkbricka. **-rem** skomakares spannrem. **-rod*** (Goodyera). **-skæl** knäskål.
knæde knåda.
knægt* karl; dräng; slyngel; stötta.
1. **knæk** = *fed.*
2. **knæk.** **-and** årta (Anas querquedula). **-parasol** parasoll med ledat skaft. **-pil** skörpil (Salix fragilis). **-stag** sjö. borgstag. **-stopper** begagnat tågvirke, som fästes vid en kabel med ändamål att brista, om spänningen blir för stark.
knæle falla, ligga på knä. **~re** utländsk insektsgrupp, besläktad med rätvingar.
knøl, -hval puckelval, humpback (Megaptera longimana Rnd.).
knøs pojke, yngling.
knøsk = *knusk.*
knøtter = *bjergirisk;* = *kornværling.*
knøv da. dial. nätt, vacker, söt; duktig, rask.
ko*. **-ben*** kofot, bräckjärn. **-bjælde** koskälla; backsippa (Pulsatilla). **-blomme** kabbleka (Caltha palustris); = *engblomme.* **-brems** nötbroms (Oestrus bovis). **-driver** koherde; oxlägg, gullviva (Primula veris); *melet -~* majviva (P. farinosa). **-fanger*** stenplog på lokomotiv. **-forpagter** = *hollænder.* **-føde*** kovete, kovall (Melampyrum). **-gang** kobete, kohage. **-haset** kobent, kohasig. **-hvede*** se *-føde.* **-kaal*** jättekål (Brassica oleracea acephala lævis). **-kase** komocka. **-patte** humleblomster (Geum rivale). **-sop** sträv rörsopp (Boletus scaber). **-vang** = *-gang.* **-øje** litet runt fönster, oxöga.
kobbe säl, sälhund. **-klyse** manet.
1. **kobbel** koppel, sammanbundna djur.
2. **kobbel** åkerskifte för cirkulationsbruk.

kobber koppar; kopparstick. **-aske** hammarslagg av koppar. **-dank** kopparslant. **-forilte** kopparoxidul, kuprooxid. **-hoved** lansorm (nordamerikansk orm, Trigonocephalus contortrix). **-hud** kopparbeslag, kopparförhydning. **-høne** rödspov (Limosa ægocephala). **-rose** »kopparnäsa». **-rust** spanskgröna, kopparacetat. **-smed** kopparslagare. **-sneppe,** *rødbrun* -~ myrspov (Limosa lapponica); *sorthalet* -~ = *-høne*. **-takt** koppartäkt. **-tveilte** kopparoxid, kuprioxid. **-værk** koppargruva; etablissement för kopparindustri; litterärt verk med kopparstick.

1\. **koble** koppla; ~*t* bot. fingrad.

2\. **koble** da. om sjön, då vind och sjö ha motsatt riktning.

kobolt tomte.

kodde testikel, testikelpung.

kode has, karled på häst. **-bøjning** karledens baksida. ~**t** som kotar över, går med framåtböjda karleder.

kof (*ω*) = *kuf*.

koffert* kappsäck; *amerikansk* ~ koffert.

kofilnagle koffernagel.

1\. **kog[g]** no. = *skægte; da.* = *kaag*.

2\. **kog** da. invallat stycke marskland.

3\. **kog** kokning. ~**e***. ~**e-kakkelovn** kakelugnsspis, kamin, som även kan brukas till spis. **-rende** sjö. baspanna. **-stel** köksattiralj.

kogger [pil]koger.

koggers karduskoger.

1\. **kogle** öva trolldom. **-spil** gyckelspel.

2\. **kogle** kotte. **-aks** säv (Scirpus). **-kirtel** tallkottkörtel. **-palmer** familjen Cycadeæ bland palmerna. **-skæl** kottefjäll. Jfr *kongle*.

1\. **kok** kock. ~**ke** köksa. ~**ke-kone** kokfru.

2\. **kok** da. tupp.

3\. **kok** da. hög, hop; hösåte, höstack.

kokleare skedört (Cochlearia).

kokosmakroner makroner, »biskvier» av riven kokosnöt.

1\. **koks*** bränsle.

2\. **koks** skål med skaft, slev.

kolbe kolv. **-and** rödhuvad dykand (Fuligula rufina). **-hirse** kolvhirs, en art kavelhirs (Panicum el. Setaria italica).

kold kall. **-feber** frossa. **-gafler** smörgåsgafflar. **-hus** växthus med 2—6°. **-krem, -krim** kylpomada för ansiktet. **-skør** kallbräckt om järn.

kole skål med veke i, tranlampa.

kolera*. **-flue** slökornsfluga (en blåsfoting Thrips).

kolik*. **-mælkehat** skäggig pepparling (Lactarius torminosus).

kolje* = *hyse*.

koll topp, huvud, hjässa; rundad bergstopp; blomvippa.

kolle mjölkbunke; rundad bergstopp.

kollet kullig, hornlös; skallig.

kolmule* (Gadus poutassou).

kolonialhandel diversehandel, kryddbod.

kolonne* kolumn.

kolp kotand; jättegryta.

kolv pil; kläpp.

komager lappskor.

kome'die* lustspel; *spille* ~ spela teater.

komfur (komfyr) [järn]spis.

kommando* kommandoflagga, befälstecken. **-taarn** manövertorn.

komme* v.; sbst. ankomst; ~ *af med sin formue* förlora; ~ *efter* komma under fund med; *hvis S. skal* ~ *efter i matematik, hvori han staar meget tilbage* hinna fatt kamraterna; *han kom rent fra det* det föll honom alldeles ur minnet; ~ *i med at spille* börja spela (som vana); ~ *op imod* gå upp mot, kunna jämföras med; ~ *til noget* få något; råka ut för något; *han kan* ~ *ud af det med lidet* reda sig; *han kom ud af det* kom av sig.

2\. **komme** låta komma, bringa, tillsätta; *kom mere salt i; kom fløde i kaffen;* ~ *i lave* bringa i stånd.

kommen = *karve*.

kommers spektakel, skoj, skämt; *hele* ~*en* hela smörjan, alltet, rasket.

kommission* da. motsv. särskilt utskott. **~s-domstol** särskilt förordnad domstol.
komitté* no. stortingsutskott.
kommode byrå. **-skuffe** byrålåda.
kommune*. **-læge** stadsläkare. **-skole** folkskola.
komparent jur. en, som inställer sig.
kompetence befogenhet, behörighet.
komplement* gram. prepositionsuttryck; *adjektivisk* ~ prepositionsattribut.
kompres' boktr. kompakt, utan mellanslag.
komse halvdäckad båt.
komtesele = *kumtesele*.
kondolere uttala deltagande, beklaga sorgen.
konduite uppförande; vandel.
kone hustru; gift kvinna; hjälphustru. **-baad** eskimåbåt, som ros av kvinnor. **-frænde** släkting på hustruns sida. **-mand** toffelhjälte.
konfekt* sv. russin och mandel, studenthavre; *en haard* ~ en hårdhänt behandling.
kong spikböld; = *konk*.
konge konung; jfr *fiske-konge*. **-arv** danaarv. **-bregne*** safsa (Osmunda regalis). **-ederfugl** praktejder (Somateria spectabilis). **-fisker** = *isfugl*. **-flyndre*** större exemplar av *rødspætte*. **-fugl** en amerikansk flugsnappare (Tyrannus intrepidus); kungsfågel (Regulus cristatus). **-grib** kungsgam (Sarcorhampus papa). **-gult** königsgelb. **-hætte** nätmage, huva hos idislare. **-krabbe** trollkrabba (Lithodes maja). **-krone*** kungsängslilja (Fritillaria meleagris). **-loven** Danmarks grundlag av 1665. **-lys** kungsljus (Verbascum). **-pen**, *almindelig* -~ rotfibla (Hypochoeris radicata). **-pengvin*** (Aptenodytes patagonica). **-række** konungalängd. **-uer** blåmynt kungsfisk (Scorpæna dactyloptera). **-ægt** kungsskjuts. **-ørn*** = *stenørn*.
kongle = *kogle*. **-bit** tallbit (Pinicola enucleator).
konk* valthornssnäcka (Buccinum undatum).
konkylie mussla, snäcka, särsk. större sådan till prydnad.
konsisterium motsv. mindre akademiska konsistoriet.
konsum förbrukning, konsumtion.
konsumtion konsumtionsskatt.
kontingent* medlemsavgift till förening.
kontor* arbetsrum sv. i bostadsvåning. **-holdsudgifter** kontorskostnader. **-tid** mottagningstid.
kontra-part motpart; person, mot vilken man har motvilja. **-søgsmaal** motstämning, kontrastämning.
kontrol'*. **-forening** da. särsk. förening, som för sina medlemmars räkning utför beräkningar av mjölkboskapens rentabilitet.
konvolut'* kuvert; *æble i* ~ äpple i knyte, äppelmunkar.
1. **kop'*** eg. huvud; no. sv. träskål, träkärl; koppglas; sjö. spelhuvud; sjö. rorhuvud. **-skat** personlig skatt, huvudskatt. **-skurv** favus, ondskorv, hud-sjukdom framkallad av svampen Achorion schoenleinii. **-sætte** koppa.
2. **ko'p** flabb. **~e** gapa, glo.
koral*. **-kirsebær** judekörsbär (Physalis). **-rod** korallrot (Corallorhiza). **-slange** karmosinorm (Elaps). **-træ** korallbuske (Erythrina).
korbær blåhallon (Rubus cæsius).
korde'l sjö. kardel.
korender korinter.
koriander* (Coriandrum).
kork*. **-eg*** = *-træ*. **-hviler** korkfrihult, korkfender. **-træ** korkek (Quercus suberosa). **-ælm*** (Ulmus suberosa). — **~e-trækker** korkskruv.
korke en lav (Lecanora tartarea), som användes till färgning.
kormoran[skarv] storskarv (Phalacrocorax carbo).
korn* säd, spannmål. **-aager** = *-prang*. **-arter** sädesslag. **-avling** spannmålsproduktion. **-baand** kärve. **-bille** = *-snudebille*. **-blomst** blåklint (Centaurea cyanus). **-brændevin** »sädes». **-bur** spannmålsmagasin, ställt på pelare för att skydda säden mot råttor. **-falk**

blå kärrhök (Circus cyaneus). **-frø** frö av vildsenap. **-knopurt** = *-blomst.* **-kraake, -krage** råka (Corvus frugilegus). **-lærke** = *-værling.* **-løbebille** en sydskandinavisk skalbagge (Zabrus gibbus). **-me[d]** kornblixt. **-møl*** (Tinea granella). **-orm** larverna av *-løbebille* och *-møl.* **-prang, -pugeri** illojal spekulation i höga spannmålspris. **-ridderspore** vanlig riddarsporre (Delphinium consolida). **-rose** kornvallmo (Papaver rhoeas). **-rust** rost (Uredo). **-skrige** = *skovskade.* **-smælder** sädesknäppare (Elater segetis). **-snudebille** kornborrare, kornbill, kornvivel (Calandra granaria). **-spurv** = *-værling.* **-sæd** utsäde; sådd. **-tang** pincett. **-valmue** = *-rose.* **-værling** kornsparv (Emberiza miliaria). — **~es** sätta korn, mata sig. **~et** kornig.

kornel'* (Cornus).

korporlig kroppslig; ~ *refselse* kroppsstraff; ~ *ed* »livlig», kraftig.

kors*. **-bærtræ** vägtorn (Rhamnus cathartica). **-edderkop** korsspindel (Epeira diadema). **-fisk** = *-trold.* **-knap, -knop** jordreva (Glechoma hederacea). **-krabbe** = *-trold.* **-næb*** (Loxia). **-rygfletningen** anat. korsflätan. **-trold** sjöstjärna (Asterias). **-urt*** (Senecio). **-ved** = *-bærtræ.* — **~e*** *sig* ta illa vid sig, gripas av sedlig harm skämts.

1\. **kort** (*d*) sbst. karta; kort.

2\. **kort** adj. kort; ~ *fiskemad* för litet seg, för litet arbetad; ~ *krop* bommad. **-celle** parenkymcell. **-læbe** löksuga (Teucrium). **-sigtig*** korttidsväxel. **-stilk** ett slags kortskaftade äpplen.

kose *sig* trivas, finna sig väl, känna hemtrevnad. **~lig** trevlig (starkare än *hyggelig*).

1\. **kos** = *kaas.*

2\. **kos** hop, hög.

1\. **kost** (*ø*) kvast; no. äv. borste; bukett; sjö. prick. **~e-gyvel** hareris (Spartium scoparium). **-lyng** ljung (Calluna vulgaris). **-nellike** saronsblomster (Dianthus armeria). — **~e** jaga bort; sopa.

2\. **kost** (*d*) kost; *i* ~ i maten: *det har gaaet til* ~ det har blivit pannkaka av. **-gænger** regelbunden matgäst. **-skole** helpension.

3\. **kost** (*d*) kostnad. **-bar*** dyrbar; värdefull, dyr; *gøre sig* ~ göra sig rar. — **~e***, *jeg vil ~e mig en ny kjole* kosta på.

koster tjuvgods.

1\. **kot'** skrubb.

2\. **kot** no. fiskyngel, småfisk.

kous kaus.

kove (*d*) litet rum, kammare.

kraa vrå.

kraake = *krage.* **-bolle** = *sjøpindsvin.*

kraas* muskelmage hos fåglar.

krabas-lov lag om flottning. **-tømmer** omärkt timmer, som i regeln försäljes för flottningsföreningens räkning.

krabask karbas.

1\. **krabbe*** slutbleck i lås; båtbrok, båtlänga. **-dykker** alkekung (Mergulus alle). **-edderkopper** krabbspindlar (Laterigradæ). **-huse** ett slags munkar, kokta i flottyr. **-kran, -spil** mindre gångspel, vinsch.

2\. **krabbe** krypa, klättra.

krable = *krible: det kribler og ~r i mig.*

kradse riva, krafsa; *det er noget som ~r* något raffiande. **-maskine** ruggmaskin för kläde. **krads-uld** shoddy, lumpull. — **~r** i gevär: plunderskruv, krats; ruggare, ullkardare; en rundmask (Echinorhynchus), parasit på ander och svin; stark snaps, sup.

kraft* spad. **-kød** soppkött, buljongkött. **-rod** ginseng (Panax quinquefolium). **-stol** vävstol, driven med mekanisk kraft. **-suppe** buljong.

1\. **krage** da. trädstam med till hälften avhuggna grenar, använd till stängsel; klätterstång med insatta pinnar. **-træ** hång, på åsen av halmtak.

2\. **krage** kråka (Corvus cornix); äv. svart kråka (C. corone); ~ *søger mage* kaka söker maka. **-and** sillgrissla

(Uria troile); *lille* -~ alkekung (Mergulus alle). **-bær** = *kræklinger*. **-fod** kråkklöver (Comarum palustre). **-guld** kattguld. **-jolle** ett slags segelbåt. **-klo** busktörne (Ononis spinosa). **-maal** »fikonspråk»; i allm. rotvälska, obegripligt språk. **-rod** = *-klo*. **-sølver** kattsilver, ett slags glimmer. **-tæer** kråkfötter. **-øjne** rävkaka.

1. **krak** (*-ken*) större pall att sitta på, bänk, brasbänk.

2. **krak** (*-ket*) krasch; *at afstive de faldende aktier for at udskyde det uundgaaelige ~*.

kraken ett av fabelns havsvidunder.

kraki'lsk grälsjuk, stridslysten.

krakugle hökuggla (Strix nisoria el. Surnia ulula).

kram*. **-burotte** knodd, sillstrypare. **-karl** gårdfarihandlande, knalle, krämare. **~meri'** struntvaror, lappri.

1. **krampe*** krampa; knut, slejf.

2. **krampe*** kramp. **-aal** darrål (Gymnotus electricus). **-aare** ådersvulst. **-fisk** darrocka (Torpedo). **-graad** konvulsivisk, hysterisk gråt.

kramsfugl trast (Turdus); särsk. snöskata, björktrast (T. pilaris).

krans*. **-børste** dosta (Clinopodium). **-cirkel** byggn. valvställning, valvstomme. **-konval** kransrams (Convallaria verticillata). **-naal** sträfse (Chara). **-skovmærke** myskmadra (Asperula odorata). **-øl** = *~e-gilde*. — **~e-gilde** taklagsfest. **-kage** kransar o. d. av mandelmassa, ursprungligen lagda ovanpå varandra i form av en pyramid, allmänt använd som finare efterrätt. **-lag** = *-gilde*.

1. **krap*** sbst., **-plante** krapprot (Rubia tinctorum).

2. **krap** trång, knapp; sjö. krabb.

krapyl pack, slödder.

krasle prassla, frasa.

krat' snår; *revl og ~* pick och pack. **-skov** småskog, underskog. **-snerre** backmåra (Galium sillvestre). **-vikke** buskvicker (Vicia dumetorum).

1. **krav*** fordran.

2. **krav** tunn isskorpa.

1. **krave** *sig* börja lägga sig, börja betäcka sig med en tunn isskorpa.

2. **krave** krage; löst skjortbröst, nattkappa. **-ben** nyckelben. **-haj** (Chlamydocebacus anguineus). **-jern** krusjärn. **-trappe** kragtrapp (Otis macqueenii).

kravel' karavell, ett slags föråldrat fartyg; underlagsbjälke i skeppsdäck.

kreatu'r*, *~er* nötkreatur.

krebs kräfta (djur). **~e-klo** vattenaloe, dyborre (Stratiotes aloides). **-øje** kräftsten.

kredit*. **-forening** en förening med begränsad ansvarighet, som genom obligationslån bereder sig medel att lämna sina medlemmar försträckningar; motsv. folkbank, hypoteksförening m. m.

kreditor* borgenär. **-udvalg** gode män i konkurs.

kreds* distrikt. **-bane** omloppsbana. **-bue** cirkelbåge. **-løb*** cirkulation, [blod]omlopp.

krejert en föråldrad fartygstyp, krejare.

kreper|e eg. spricka; dö; *jeg lo, saa jeg holdt paa at ~e; det ~er mig* retar mig, så att jag kunde spricka. **~lig**, *~lig hedt* så att man kan gå åt.

kri be ideligen om samma sak, kälta.

krible krypa; *jeg har en ~nde fornemmelse* det kryper i mig; jfr *krable*.

krid[t] krita. **-hus**, *være i -~ hos en* i gunst, i smöret.

1. **krig***, *det er ~ens gang* så går det till i krig. **~s-bygningskunst** fortifikation. **-vis** krigsbruk.

2. **krig** = *1. krik*.

1. **krik** krok, vinkel.

2. **krik**, **~ke** hästkrake.

krikand kricka (Anas crecca); av. knipa (Clangula glaucion).

kri'l gli, småfisk; ett kräftdjur (Boreophausia inermis), som tjänar till valföda.

krille klia, kittla; sbst. mässling. **-hoste** torrhosta. **-syge** dragsjuka, förgiftning av mjöldrygor.

krim[e] snuva.

kring smidig, behändig, rask, bekväm.
kringle* no. åv. liten rund skiva.
krislejern glasskärare.
krisple sätta narv på läder.
krist-palme (Ricinus). **-torn*** (Ilex aquifolium).
kritle häckla, småaktigt kritisera.
kritte, *død og* ~*!* död och pina!
1. **kro** kräva hos fåglar.
2. **kro** krog; da. allmännare: gästgivargård, värdshus. **-holder, -mand** gästgivare; krögare.
3. **kro** = *kraa.*
krog krok; krökning: hörn, vrå; *spænde* ~ lägga krokben; *trække* ~ fingerkrok; *staa i* ~*en* skamvrån. **-børst** bot. hake. **-laks*** gammal laxhane. **-løve** knep, krokvägar. **-næb** tallbit (Pinicola enucleator). **-spyd** spjut med hullingar. **-stav** kräkla, krumstav. **-tarm** tunntarm. — ~**e-line** jylländskt fiskredskap. = *bakke.*
krok stackare.
krokan knäck, nugat.
kron|e* v. kröna. **-aar** gyllene år, utmärkt år. **-arbejde** arbete, ådömt för ett oäkta barns underhåll. **-artiskok*** (Cynara scolymus). **-ben** pannben. **-bladagtig** bot. kronlik. **-rage** raka hjässan som en munk. **-stilk** blomskaft. **-vikke** kronärt (Coronilla). **-vildt** högdjur, särsk. kronhjort. **-ært** bukettärter (Pisum umbellatum). — ~**e-fistel** fistel i hovens kronrand. **-guld** 18 karats guld. **-udvækst** kronutskott.
krenglet knutig, kvistig om trä, krånglig; *en* ~ *fødsti.*
krop* struma hos människor; kvarkknutar hos hästar. **-and** skedand (Anas clypeata). **-byld** körtelsvullnad. **-hoste** kvarka hos hästar. **-kirre** rödnäbbad tärna (Sterna macrura). **-kredsløbet** stora kretsloppet. **-lus** klädlus (Pediculus corporis el. vestimenti). **-rod** flenört (Scrophularia nodosa). **-sallat** vårsallad(Valerianella olitoria).
kros-ben korsrygg, länd. **-ved** snöbollsbuske (Viburnum opulus).
krote utsira med krumelurer.
krotle syssla med småsaker, klottra, knåpa.
krudt*. **-aate** svartåt, särsk. tagghudingslarver, som ätas av sillen och göra den dålig. **-brænder*** brandnyckelblomster (Orchis ustulata). **-damp** krutrök. **-grever** grovt krut. **-kjærring** käringfis, vått krut. **-mølle** krutbruk. **-slam, -sod** krutsmuts.
krukke* apoteksburk. **-formig** bot. urnlik.
krull krumelur, släng t. ex. efter namnteckning; liten hög, hop.
krum krokig. **-hals** halsvred; oxtunga (Anchusa). **-holt** krumtimmer. **-kager** ett slags rån, formade över stock, motsv. spån. **-passer** krumcirkel. **-savning** bågsågning. **-slutning*** ett straff, bestående i att delinkventen böjdes dubbel. **-tap** vev. **-tarm** tunntarm. ~**ning** krökning, kurva.
1. **krumme** *sig* kråma sig.
2. **krumme** inkråm i bröd; ~*r er ogsaa brød* smulor. **-sukker** druvsocker.
krus* mugg; slantar, »pluringar»; testiklarna hos vissa torskfiskar. **-fad** lerfat.
kruse*. **-myn'te*** (Mentha crispa). — ~**t** krusig; *han gør mig hovedet* ~*t* gör mig yr i huvudet.
1. **kry** morsk; stolt; *han er* ~ *og overlegen.*
2. **kry** v. vimla, myllra.
krybbe krubba.
krybe*, ~ [*ind*] om tyg: krympa. **-fisk** klätterfisk (Anabas). **-krage, -stang** klätterstång. — **kryb-dyr** kräldjur, reptilie. **-skytteri** tjuvskytte. **-vidje** krypvide (Salix repens).
krydder|i krydda, kryddor. **-mynte** kryddmynta (Elsholzia).
kryds kors; [länd]kors, kruppa; tunnbindares märkjärn; kryssning; ankarkryss, ankarkrona; *D dur har 2* ~*; paa* ~ *og tværs* kors och tvärs, härs och tvärs. **-baad** tullbåt. **-ben** korsben i ryggraden. **-betjent** kustvakt. **-bras** kryssmärsebrass. **-fald** kryssmärsefall. **-hoved** tvärstycke på ångmaskin; förbindelse mellan *stempel* och *plejl-*

* även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikelns huvudrubrik eller vad som i den står före |.

stang. **-jolle** stängvindarerep till kryssmärsstång. **-klampe** hornklampar. **-knap** sejnfallsknapp på kryssstopp. **-mast** mesanmast. **-mejsel** stämjärn med eggen på den kortare leden, lockbetel. **-opsyn** kustbevakning. **-punkt** skärningspunkt. **-raa** kryssmärsrå. **-rejsning, -rig** rigg till märsrå. **-rem** svansrem. **-sejl** märssegel. **-skøder** märseskot. **-skygning** schaffrering. **-skyskrabe** skyskrapare på mesanmasten. **-spring** kapare. **-stangen** svåra stången. **-stiver** krossträva, krosstötta. **-stængebardun** stångbardun. **-togt** kryssning. **-turn** kryssning, tur. **-vant** vant, rigg, gods till kryssmärsstången.

krykje, krykke ringtjäe (Larus tridactylus el. Rissa).

kryl puckel; adj. puckelryggig.

kryste* trycka hårdt; särsk. trycka i sina armar.

kryster kujon, hare.

kræ kräk, eländigt kreatur.

kræft kräfta, sjukdom.

kræfter krafter.

krægde mässling.

kræge krikon (Prunus insititia).

kræk kryp. **~e** krypa.

krækand = *krik-and.*

krækkebær, kræklinger kråkbär.

krækling-lyng kråkbärsris (Empetrum nigrum).

kræmmer krämare, minuthandlande. **-eg** dåligt slipad egg. **-hus** strut; bot. stipelslida (hos fam. Vaginales). **-latin** kökslatin.

kræmte harkla.

kræng duktig, flink.

1. **krænge** sjö. nackslag; kink.

2. **krænge,** *~ en hare* flå.

krænke*, *~ en pige* förföra, skända.

kræs* läckerheter. **~en** kräsmagad, kinkig med mat.

kræts* avfall i guldsmedsverkstad.

kræve*, *~ en til regnskab* fordra räkenskap av; *~ til vidne* stämma, taga till vittne.

krøbbel-gang att gå som en krympling. **-spil** vinsch. **krøbling** krympling.

krøkle nors (Osmerus eperlanus).

1. **krøl** mjölke hos större fisk.

2. **krøl** = *krull.*

krø|lle sbst. lock; = *krull;* v. krusa, göra lockar på hår; skrynkla kläder. **~let** lockig; skrynklig. **-haar** tagel; *vegetabilisk -~* vegetabiliskt tagel, tillandsiatåga (av Tillandsia usneoides). **-haarslav** disksvampsläktet Cornicularia; *tornet -~* C. aculeata.

1. **krøs** krås, tarmkäx.

2. **krøs** = *kryds.*

3. **krøs*** fals i laggkärl.

kub träkubb, huggkubb. **-alke** tordmule (Alca torda). **-hvede*** (Triticum sativum tenax compactum).

kubbe = *kub.* **-stol** stol, arbetad ur en enda stock.

ku = *ko.* **-skæl** (isländsk) bollmussla (Cyperina islandica).

kue kuva; *ingen fare kan ~ hans mod* nedslå.

kuf holländsk koff.

kuffert = *koffert.* **-fisk** koffertfisk (Ostracion quadricornis).

kugle kula; klot; *der skal ~ til en Trönder* tröndерna äro ej goda att rå på; *støbe ~rne* spinna intrigen. **-asters** bergskrabba (Globularia). **-blaat** blåelse. **-blomst** smörbollar (Trollius). **-dyr** »klotdjur», »rullande klot» (en alg Volvox globulator). **-fang** skottvall. **-fast** skottfri. **-fisk** taggbukfisk (Tetrodon). **-hyacint** mörkblå pärlhyacint (Hyacinthus botryoides). **-krone** = *-asters.* **-prop** skottplugg, mynningspropp. **-sektor** klotsektor. **-skikkelse** klotform; *jordens -~.* **-tønde** klotformig boj. **-udsnit** = *-sektor.*

kukelure dåsa; *sidde og ~ i kakkelovnskrogen.*

kukke|r, -mand gök.

kul' kol. **-aks** sotax, förstört av brand el. rost. **-and** sjöorre (Oedemia nigra). **-brinte** kolväte. **-brænder** kolare. **-damp** kolos. **-ilte** koloxid. **-jernsten** kolhaltig järnmalm i kolförande lager. **-kasse** kolbox på fartyg. **-leje** stenkolslager. **-mejse** svartmes (Pa-

rus ater). **-mule, -mund** = *blister*. **-pande** fyrfat. **-so** honan av sjurygg (Cyclopterus lumpus). **-stof** kemiskt rent kol. **-støv** kolstybb. **-sukker** vallört (Symphytum officinale). **-svier** kolare; = *skivefisk*. **-sviertro** kolartro, kolares orubbligt fasthållna vidskepelse, vidskeplig tro. **-tiden** stenkolsperioden. **-tjære** stenkolstjära. **-vandstof** kolväte.

2. **ku'l** kula på kroppen.

kulant tillmötesgående.

kuld* uppsättning av elever, som under ett år fylla en klass el. som följas åt; *vi har et godt ~ til artium i aar* en bra klass uppe i studentexamen; *lyse i ~ og køn* = *-lyse*; *~ paa ~* från släkte till släkte; *i løbet af sommeren frembringer bladlusen flere ~* generationer. **-lyse** genom rättslig handling upptaga oäkta barn som likberättigat med äkta.

kulde köld. **-grad,** *det er 7 -~er* det är 7 grader under 0. — **kuld-skær** ömtålig för köld. **-slaaet** kylslagen.

kuldet = *kollet*.

kuldgrave gräva två spadtag djupt.

1. **kule** jordkula; brunn, håla. **-grave** = *kuldgrave*.

2. **kule** liv av ett fartyg, kula.

3. **kul|e** blåsa upp. **~ing*** frisk vind.

kulisse* i ångmaskin: excenterskiva; av. gejd. **-feber** rampfeber.

kulk matstrupe, svalg; klunk.

1. **kulke** kolka.

2. **kulke** fuska, klåpa, bära sig tafatt åt.

1. **kulle** kola.

2. **kulle*** klippspets.

1. **kuller** kolja (Gadus æglefinus); *bred ~* bredtorsk, skäggtorsk (G. barbatus el. luscus).

2. **kul|ler** koller hos hästar. **~re** ha koller. **~ret** kollrig, galen.

kullet = *kollet*.

kulp göl, i en älv.

kult no. tjock, rund figur.

kulten halvrutten, upplöst om fisk.

kultus-minister da. ecklesiastikminister.

kulör* färg; enklare soja.

kum[me] bassäng; fisksump; spillkum; kar.

kummel ett slags likör.

kummen* = *karve*.

kummer bekymmer. **~lig,** *et ~ligt brød* knappt; *føre en ~lig tilværelse* leva i små omständigheter.

kumpan* kamrat.

kumt bogträ, loka. **~e-sele** loksele.

kun endast, blott, bara.

kundbar allmänt känd.

kuns = *kun*.

kunst konst. **-drejer** konstsvarvare. **-fælle** kamrat i en viss konst. **-grense** artificiell gräns. **-hjul** vattenhjul. **-kammer** museum. **-mølle** kvarn, där allt arbete med transport sker mekaniskt. **-nid** konstnärsavund. **-ord** teknisk term. **-ost** skummjölksost med tillsatt främmande fett, margarinost. **-sølv** nysilver. **-tavle** i biskötsel: artificiell vaxtavla, som motsvarar mellanbalken i binas vaxtavlor. **-ynder** konstälskare. — **~ig** konstlad, artificiell, konstgjord. **~nerisk** konstnärlig.

kunters, kuntjes kilar att fastgöra fat med.

kunt-vagere sjö. drängar. **-sje** sjö. stolpe; *lægge -~* splitsa; *lige -~* kapa.

kuppel kupol; [lamp]kupa.

kurant* ledig, bekväm; *en ~ sag* en klar sak, en sak som ej behöver diskuteras.

kurator* förmyndare för halvmyndig (*mindreaarig*) person; förvaltare av konkursbo.

kure* glida.

kurkuma = *gurkemeje*.

kurl spindelblomster (Listera cordata). **~e-baand** = *salpe*.

kurre knut; *en ~ paa traaden* fnurra.

kursus [läro]kurs.

1. **kurv** = *pølse*.

2. **kurv** korg; *tage paa ~en* snilla undan; *give paa ~en* ge drickspenningar. **-dække** bot. blomholk. **[~e]-pil*** (Salix viminalis).

kusine kvinnlig kusin.

kuske, kuste stuka, kuscha, tvinga till lydnad.

* även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikelns huvudrubrik eller vad som i den står före |.

kusma påssjuka, öronmandelsvulst.
kustus; *holde ~ over en* spela herre.
kute springa.
kutling smörbult (Gobius).
1. **kutte** kåpa.
2. **kutte** skära.
kuvet konvex.
kux andel i bergverk.
kv- i no. genom dialektinflytande äv. = *hv-*.
1. **kvabbe** lake (Lota).
2. **kvabbe** buk, mage.
kvab|bet, ~fed, ~set tjock, fet, fläskig om fruntimmer.
kvab-skade vanlig törnskata (Lanius collurio); jfr *kvapskade*. **-se** = *kul-so*.
kvad kväde, sång.
kvadder dy, gyttja; småstycken, särsk. av is; snattrande av änder.
kva[d]e kåda.
kvadrat*. **-skat** en fastighetsskatt, beräknad efter golvytornas storlek.
kvag, *slaa i ~* slå i kras.
kvakle handla utan fasthet, fuska; särsk. kvacksalva.
kvaks geting.
kval = *kvade*.
kvalk[ved] snöbollsbuske (Viburnum opulus).
1. **kvalm** adj. kvav; *jeg er ~* har kväljningar. — **~e** kväljningar; v. kvälja, äckla.
2. **kvalm** vard. uppståndelse, spektakel, väsen.
kvalt kvävd; se *kvæle*.
kvann namn på två båtformade ben i fiskens huvud.
kvanne[r] strätta, kvanne (Angelica).
kvant[s]vis för syns skull.
kvappe säga klafs, då man trampar i dy.
kvapskade, *graa -~* törnsångare (Sylvia sylvia); jfr *kvabskade*.
kvar lugn. **~e** *sig* gå till vila.
kvarre mudder; issörja; v. vara full av mudder el. issörja.
kvartal* no. kvarter i stad. **~s-dranker** periodsupare.
1. **kvarte'r** da. kvarter, 157 mm.; kvart, 15 minuter. **~s-ti'd**, *et -~* ungefär en kvart.
2. **kvarte'r*** logis; stadsdel; *bede om, give ~* pardon. **-arrest** arrest på egna rum, kasernarrest, permissionsförbud.
kvas ris, ved, som är klenare än *fagot*; *~et af druer* stjälkar och skal, som bli kvar vid pressningen.
1. **kvase** klämma sönder.
2. **kvase** fartyg med sump för transport av levande fisk.
kvast tofs; svanstofs, t. ex. på åsnan; bot. (tvåsidigt) knippe.
kve inhägnad för kreatur, fålla.
kvejl i ringar upprullat tåg. **~e** rulla upp ett tåg; skjuta upp det i öglor.
kvejs, 1. **kvejse** = *ølkveis*.
2. **kvejse** no. kvesa, kvissla, finne.
kvejte helgeflundra (Hippoglossus vulgaris el. maximus).
kveke = *kvik-græs*.
kvekke = 2. *kvække*.
kveld[ing] = *kvæld[ing]*.
kveppe rycka till, då man blir skrämd, haja till.
kversil, kversild = *kværsil*.
kvidgjord bukgjord.
1. **kvie** kviga.
2. **kvie** *sig* rygga tillbaka, tveka, ha svårt att komma sig för.
kvik* livlig, munter. **-finke** bergfink (Fringilla montifringilla). **-græs, -hvede, -rod** kvickrot, vitrot (Triticum repens). **-sand** flygsand. — **~ke-tjeld** rödbena (Totanus calidris); svartsnäppa (T. fuscus). — **~ke** uppmuntra; *~ke op* uppfriska.
kvikle flygsand.
kvinand knipa (Clangula glaucion).
kvind kvins.
kvinde kvinna. **-len** län, som ärves äv. på kvinnolinien. **-menneske** kvinnfolk. **-vorn** fruntimmersaktig.
kvine kvint, t. ex. i lotteri.
kvinke klaga, jämra sig.
kvint* vikt om 5 gr.
kvinterne = *kvine*.
kvisle flodarm.
kvist* vindsvåning; *bo paa ~en* i en vindskupa. **-værelse** vindsrum.
1. **kvi't** vit. **-bjørn** isbjörn. **-laaring, -laarskarv** storskarv (Phalacrocorax

carbo). -ørn fjälluggla, snöuggla (Atene nyctea).
2. **kvit'***, *jeg er glad ~ ham* glad att vara av med honom.
kvitt|ance, ~ering kvitto.
kvitting = *kvitting.*
kvotient kvot. **-række** geometrisk serie.
kvæde kvitten. **-træ*** (Cydonia).
1. **kvæg** [nöt]boskap; *han er et stort ~* ett riktigt fä. **-bestand** kreatursbesättning. **-haar** nöthår. **-hold** boskapsskötsel; =*-bestand.* **-hoved** dumhuvud, oxe. **-myg** sandfluga (Simulia). **-skue** kreatursutställning. **-tiende** kvicktionde. **-torv** kreatursbasar.
2. **kvæg-** i sms. = *kvik-.* **-sand** flygsand. **-sølv** kvicksilver. **-tiende** se ovan.
kvæg|e vederkvicka. **-som** uppfriskande.
kvæk' kväkande om grodor; kacklande om gäss; *ikke et ~* ljud.
kvæker kväkare; = *-finke.* **-finke** bergfink (Fringilla montifringilla).
1. **kvække** kväka; kackla.
2. **kvække** rycka till; *det kvak i mig* klack till.
1. **kvæld***. **-knar** nattskärra (Caprimulgus europæus). **~ing***, *i ~en* på kvällkanten.
2. **kvæld** = *væld.*
1. **kvælde*** mörkna, lida mot kvällen; om sol och måne: gå ned.
2. **kvælde*** välla fram.
kvæl|e plåga, kvälja bildl.; kväva, strypa; *med kvalt stemme* halvkvävd. **-stof** kväve. **-stofforilte** kväveoxidul, lustgas. **-stoftveilte** kväveoxid. — **~erslange** kungsorm, jätteorm, boaorm (Boa constrictor).
kvær tyst, stilla; jfr *kvar.*
kværk strupe; kvark, insida av ett knä. **~e** sbst. kvarka; v. kväva, strypa.
kværn enklare kvarn; av. kvarnsten. **~e-kall** upprätt kvarnhjul, enklaste turbin.
kværsil[d] kvarka.
kværve förvända, förvrida.
kvæse = *faarekvæse.*
kvæst|e genom olyckshändelse tillfoga ett sår; slå till skada. **-hus** lasarett.
kvæsurt blodtopp (Sanguisorba officinalis).
kyle kasta, våldsamt dänga, slänga.
kylling kyckling; *forlorne ~er* kalvkyckling.
kymbel = *basseralle.*
kynder barnvärkar.
kyndig kunnig.
kyper föreståndare för en vinkällare.
kys'*. **-haand,** *gøre med -~* med glädje; *han tog imod tilbudet med -~* med förtjusning.
1. **kyse** liten mössa, kråka för barn.
2. **kyse** skrämma.
kyst kust. **-brokfugl** kustpipare, kustvipa (Charadrius helveticus). **-dige** damm mot havet. **-skyts** kustartilleri. **-sneppe** kustvipa (Tringa canuta). **-terne** rödnäbbad tärna (Sterna macrura).
kyte skryta.
kæbe = *kæve.* **~r** hos insekter: maxiller; skämt. käftar på tång; kindbackar.
kæde kedja; varp, ränning. **-bro** hängbro, vindbrygga. **-garn** varptråd. **-led** länk. **-pumpe** = *kættingpumpe.* **-traad** = *-garn.*
kæfer[t] rus.
kæft*, *grov ~* no. grogg av vanligt vatten och konjak.
kælder*. **-fortælling** följetong. **-hals*** (Daphne mezereum). **-mand** dålig vits, göteborgsvits. **-melk** ett slags tätmjölk, som kan gömmas lång tid. **-snegl** (Limax variegatus). **-veksel** växel, dragen på obefintlig firma. **-æsel** gråsugga (Oniscus).
kæle *for* smeka. **-barn, -dægge** favorit, guldgosse. **-navn** smeknamn. — **~n** som tycker om smekningar; klemig; ömtålig, veklig; *planten er ~n; ~n opdragelse.*
kælke* da. slädmed.
kælling käring. **-tand** käringtand (Lotus corniculatus); engelsk ginst (Genista anglica); oxlägg, gullviva (Primula veris). **-unge** bortskämt barn.
kælve kalva.
kæmme kamma med finkam.

* även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikelns huvudrubrik eller vad som i den står före |.

kæmfer stock ovanför en dörröppning.
kæmner motsv. stadsfogde.
kæmpe* jätte; groblad (Plantago major); midasöra, trädgårdssnäcka (Strombus gigas). **-dysse** stenkummel; gravhög. **-grav, -høj** gravhög. **-musling** jättemussla (Tridacna). **-okse** uroxe (Bos primigenius). **-old** hjälteålder. **-slange** = *kvælerslange*. **-svingel** långsvingel (Festuca gigantea). **-vejbred** groblad (Plantago major).
kænse ett av snörena i *bakke*.
kæntre kantra.
kæp*, *det gaar som ~[per] i hjul* som det var smort. **-høj** stursk.
1. **kæ'r***. **-min'de** förgätmigej (Myosotis). **-tegn** smekning.
2. **kær'***. **-and** gräsand (Anas boschas). **-brandbæger** guldbo (Senecio paludosus). **-dueurt** kärrduntrav (Epilobium palustre). **-dun** ängsull (Eriophorum). **-fladbælg** sumpvial (Lathyrus palustris). **-høg*** (Circus). **-kragefod** kråkklöver (Comarum palustre). **-løber** myrsnäppa (Linicola plathyrhinca). **-mose** vanlig mosse, myr. **-mysse** missne (Calla palustris). **-sanger** träsksångare (Calamoherpe palustris). **-seline** ett slags krusfrö (Selinum palustre). **-sneppe** grönbena (Totanus glareola). **-snerre** vattenmåra (Galium palustre). **-star** brunstarr (Carex acutiformis). **-storkenæb** kärrnäva (Geranium palustre). **-svinemælk** gåstistel (Sonchus palustris). **-svovlrod** mossrot (Peucedanum palustre). **-tidsel** kärrtistel (Circium palustre). **-trehage** kärrsälting (Triglochin palustre). **-uld** = *-dun*.
kære *sig om* bry sig om.
kæreste fästman; fästmö.
kærlig kärleksfull. **-hed** kärlek. **-hedsgræs** = *bævregræs*.
1. **kærne*** kärna, frö; kärnved; kanal, lopp i skjutvapen; böna i hästens mun; säd som foder, kärnfoder, kraftfoder; *byens ~* centrum. **-bider** stenknäck (Coccothraustes vulgaris). **-foder** sädesfoder. **-frugt** stenfrukt. **-læder** prima läder. **-stamme** planta, som uppdragits ur frö. **-sætning** sädens matning.
2. **kærne** [smör]kärna.
kærring = *kælling*. **-ris** dvärgbjörk (Betula nana). **-rok** fräken (Equisetum).
kærris ackja.
kærte ljus.
kæse ostlöpe.
kættingpumpe paternosterpump.
kæve käk, käft; jfr *kæbe*. **-baand** munläsa hos hästar. **-kæde** kindkedja. **-stykke** sidrem. **-stærk** munvig.
kævl käbbel.
1. **kævle[s]** käbbla, träta.
2. **kævle** smalt okluvet vedträ; degkavle.
køb*, *han slap for godt ~* pris; *give ~* ge tapt. **~e***, *jeg ved ikke, om jeg er ~t eller solgt* jag vet inte, var jag är hemma, hur jag har det. — **~eevne** köpkraft. **-lyde** brist, fel, skavank. **-sum** köpeskilling.
købmand* handlande. **-skab***, *et godt -~* en god affär. — **~s-bog** handelsbok. **-gods** särsk. = *-sild*. **-sild** säljbar sill.
købstad* i officiell stil: stad. **-gods** länderi. **-kald** prästbefattning i stad. **-ret** stadsrättighet[er]; rådhusrätt. **-svale** hussvala (Chelidon urbica).
kø'd kött; *det er ham i ~et baaret* medfött; *al ~ets gang* all världens väg. **-bæger** = *jordbærspinat*. **-dejg** malet kött, köttfärs. **-farce** finare köttfärs. **-flue*** (Sarcophaga carnaria). **-gryn** köttsoppa med gryn. **-hoved** tjockskalle. **-hævelse** sarkom. **-jus** köttmust, steksås. **-kager** köttbullar; pannbiff. **-kvæg** gödboskap. **-mejse** talgoxe (Parus major). **-mund** köttätare, »rovdjur». **-paatagelse** inkarnation. **-sav** ryggsåg, fogsvans. **-trevl** muskeltåga. — **~s-paatagelse** se ovan.
køe ung forell.
køer kor; se *ko*.
køje koj; hängmatta. **-stjert** det tåg, vari hängmattan hänger.
køjne böld, blemma.

køkken kök; *koldt* ~ kallmat. **-fedt** stekfett, flottyr. **-mødding** sophög; i arkeologien: namn på avfallshögar, särsk. innehållande musselskal, som betecknа stenålderns boplatser. **-salt** grovt koksalt. **-skriver** skämts. herre, som lägger sig i köksarbetet; intendentursoldat. **-sluske** köksbjörn. **-tøj** kökssaker. **-urter** grönsaksväxter. **-vogn** vagn med säte och plats baktill för gods.

1. **køl** kylig. ~**e** avkyla; *det* ~*er* det blåser en sval fläkt. — ~**ig** kylig. — ~**ing** av. sval fläkt. — ~**ne** svalna, bli kylig.

2. **køl*** på fartyg. **-blok** stapelblock. **-bue** byggn. åsneryggbåge. **-gang** sambordsplanka; kölsträcksplåt. **-skæl** ledsnäcka (Chiton). **-snegl** kölfoting (Carinaria).

1. **kølle** klubba; lårstycke av slaktdjur; sjö. klädkyla. **-bille, -bærer** myrbill (Claviger). **-svamp** fingersvamp (Clavaria). **-valmue** spikvallmo (Papaver argemone).

2. **kølle** kölna, torkria.

køllert kyller.

køl-makk, -mark den i säd levande larven av *kornsmælder*.

1. **køn'** kön; gram. genus; *det menneskelige* ~ människosläktet.

2. **køn'** da. vacker.

kønrøg kimrök.

køre* åka; ~ *en rundt* förvirra; ~ *et fartøj* träcka, förhala; *han er kommet forkert* (skämts. *godt*) *op at* ~ han har råkat illa (»trevligt») ut. **-hastighed** tåghastighet. **-løn** skjutslega; frakt. **-plan** tidtabell. **-stol** rullstol. **-trosse** sjö. bogsertross. **-tøj** åkdon.

kørom ett slags filmjölk, serverad med sylt el. socker och stött bröd.

kørrel [trä]kärl.

kørne skilja korn från borsten.

kørvel körvelkäx (Anthriscus cerefolium); *spansk* ~ körvel (Myrrhis odorata); *vild* ~ hundkäx, hundloka (Anthriscus sylvestris). **-roe** körvelrova (Chærophyllum bulbosum).

køs ven (Agrostis spica venti).

køter eg. hund av obestämbar ras, bondhund; slusk.

L.

laad' ludd; fjun på växter; vårull. ~**den** luden. ~**den-græs** luddtåtel (Holcus lanatus).

1. **laag** lock. ~**e-fad** karott.

2. **laag** lag, vatten, som pågjutits ngt och innehåller en del av dess must.

3. **laag** vindfällt träd.

laage liten dörr; grind; halvdörr, hälften av en vågrätt delad dörr.

laagesild siklöja (Coregonus albula).

laak usel, dålig.

1. **laan***. **-løs** skuldfri. — ~**e***, *laan mig smørret* får jag be om. ~**er** låntagare.

2. **laan** no. rad av långsträckta saker; husrad; lång byggning; svalgång.

laar*. **-bensknoke** vändknöl. **-bugten, -bøjningen** ljumskvecket, ljumskfåran. **-kriget** = *-bugten*. **-tungen** rulladen.

laare sjö. fira.

laas* no. ett instängt sillstim, stäng; dymling; fog; *bag* ~ *og lukke* under lås och bom. **-bue** armborst. **-gang, -gænge** inrikte, villa. **-trykker** dörrvred. — ~**e-kappe** fingertuta för att stänga fänghålet med. **-line** antändningsrem, fyrsnöre till kanon. **-sild** instängd sill. **-søm** kort spik med stort huvud.

laave lada; loge.

laban bängel, räkel.

lab[b]ank tvärband, tvärslå.

labbe gå med möda, larva, traska.

labbelien'sk obegripligt språk, rotvälska.

laberdan nysaltad stockfisk.

* även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikelns huvudrubrik eller vad som i den står före | .

la bli vulgärt låta bli.
labskovs lappskojs; *kemisk* ~ lappskojs i form av paj.
labyrintsvamp Dædalea.
1. **lad** lat.
2. **lad'** ställning, bord, varpå t. ex. verktyg el. arbetsstycken vila; jfr *dreje-*, *save-lad*.
ladder sockor.
1. **lade** lada; låda; jfr *lader*. **-gaard*** av. en fattiggård i Köpenhamn. **-gaardslem** fattighjon. **-svale*** (Hirundo rustica).
2. **lade** ladda; lasta. **-sted** lastageplats; no. mindre handelsplats (motsv. köping) vid kusten, där gods från utlandet ej får lossas. **-stok** laddstake, läskstång.
3. **lade** låta; underlåta; lämna; *det* ~*r jeg ham om* överlåter jag åt honom; *man maa* ~ *ham, at han er en dygtig arbejder* ge honom det erkännandet; ~ *haant om* förhåna; ~ *et skib udruste* låta utrusta. **-jern** snäppare.
4. **lade** låtsa; *han lod, som han var vred* låtsade; *vinteren* ~*r til at blive kold* artar sig, ser ut.
5. **lade** *sig* lata sig.
laden i sms. -artad, -aktig.
lader laner, underkäkens tandlösa del hos hästen, där betslet ligger.
ladning*. ~**sflaske** leidnerflaska.
laft knut i byggning.
1. **lag** lager; lag, gille; handlag; no. handtag; *et* ~ *kanoner; hvor paa* ~ var ungefär. **-deling** skiktning.
2. **lag** i no. sms.: lag. **-mandsret** instans över *meddomsret*. **-ting** Norges första kammare, som väljes ur och av den andra, *odelstinget*.
1. **lage** [salt]lake; lag; v. lägga in i lake, insalta. **-agurk** saltgurka.
2. **lage** = *lave;* ~*t* förutbestämd.
lagg = *lugge*.
lagt vard. no. legat.
lak'*. **-sko** blanklädersko.
lake* (Lotta). **-sild** siklöja (Coregonus albula).
1. **lakke** lacka.
2. **lakke** skrida, lida om tiden; ~ *hjem* knalla sig hem.
lakkeløs felfri.
laks* (Salmo salar). ~**e-abor** en amerikansk fiskart Micropterus salmoides, som odlats i Norge. **-sild*** en prickfisk (Maurolicus). **-størje** glansfisk (Lampris guttatus).
laktuk sallat (Lactuca).
1. **lalle** da. tass.
2. **lalle** lalla.
1. **lam***. ~**me-grib** lammgam (Gypaëtus barbatus). **-hinde** vattenhinna omkring fostret.
2. **lam'** lam. ~**me** förlama. ~**melse** förlamning, lamhet.
lamm fjärdingsblock.
lampret' nejonöga (Petromyzon).
lampe*. **-feber** rampfeber.
lancetfisk* (Amphioxus lanceolatus).
land*. **-bo** lantman. **-bohøjskole** lantbruksinstitut. **-boreformer** lagstiftningsåtgärder till jordbrukets höjande, särsk. från 1788 och framåt. **-dag** lantdag; sjö. fridag. **-dolk** bondtölp. **-drot** = *jorddrott*. **-foged** en ämbetsman på Island och Färöarna. **-firben** skogsödla (Lacerta vivipara). **-gang*** landstigning. **-gilde** da. landsskyld, arrendeavgift. **-havre** flyghavre (Avena fatua). **-hest** häst av lantras. **-huk** udde. **-inspektør** lantmätare. **-indvinding** landvinning genom sjösänkning o. d. **-jorden** torra landet. **-kende** landmärke. **-kort** karta. **-krabbe*** (Gecarcinus ruricola). **-ligger** stadsbo på landet, sommargäst. **-lov** landpermission. **-lukket** instängd på alla sidor av land. **-lyse** landsförvisa. **-løber** vagabond. **-maaler*** lantmätare; mätare (Geometra). **-milits** utskriven härstyrka på 1790-talet med någon söndagsexercis. **-race*** naturras, bondras. **-ret** landsrätt; landskapslag. **-skilpadde*** (Testudo). **-stodhingst** beskällare till allmogens ston. **-toning** landets uppdykande ur havet. **-væsen** lantbruk. **-ørn** kungsörn (Aquila chrysaëtus). — ~**e-fejde** inbördes krig. **-mode** da. konvent av stiftets prostar, som besluter i vissa angelägenheter angående kyrka och skola, stiftssynod. **-mærke** gränslina, gräns.

-ret landslag. **-vej** landsväg. — **~s-by** by, samhälle med stadslik bebyggelse. **-byagtig** lantlig, bondaktig, tarvlig. **-lod** fiskares avgift till fiskerättens ägare. **-maal*** särsk. det i Norge av Ivar Aasen utarbetade på de talade folkmålen byggda norska skriftspråket. **-overret** motsv. hovrätt. **-ting** Danmarks första kammare, vars medlemmar delvis utses av konungen, delvis indirekt av folket under former, som tillförsäkra de förmögnare större inflytande.

2. **land** no. urin.

landskab*. **~s-gartner** motsv. länsträdgårdsmästare.

landauer landå.

laner* = *lader*.

lang*. **-aarer** åror. **-agtig** avlång. **-bjelke** balkvägare, sträckband, underslag. **-bold** tre slag och ränna. **-drag**, *trække i -~* dra ut på tiden. **-drægtig** senfärdig. **-dysse** stendös, omgiven av en långsträckt, rektangulär hög. **-fant** tattare, zigenare. **-hals** långhals, »stockand» (Lepas). **-høvl** rubank. **-leg** = *~e-leg*. **-line** = *bakke*. **-næb** pilgrimsmussla (Pecten); = *-næbbe*. **-næbbe** spov (Limosa). **-rør** rörval (Balænoptera musculus). **-sav** kransåg, stocksåg, stor såg för planksågning, dragen av två man. **-sigtig** långtids- (om växlar). **-skæl** = *knivmusling*. **-skodde** slingerskott. **-skødet** med långa skört. **-spil** = *~e-leg*. **-stjert*** = *isgalt*. **-takkel** märssegeltalja. **-vejs** långväga. **-vogn** långbom mellan bak- och framvagn. — **~e-leg, -leik** ett citterliknande instrument.

1. **lange** v. langa; *~e flittigt til fadet* göra heder åt anrättningarna.

2. **lange** långa (Molua molva).

langs längs; *paa ~* längsefter.

langsom* no. tråkig.

langsom'melig, *i ~e tider* långliga.

langt*, *~ om længe* sent omsider; *~ ifra** nej, rakt inte. **-rækkende** med stor skottvidd; vittutseende.

langus'te[r]* (Palinurus).

langvia sillgrissla (Uria troile).

lanse*. **-slange** mockasinorm (Trigonocephalus).

lansenér ulan.

lanterne*. **-drager** eldfluga (Fulgora).

lap'* i sms. -lob; *~per* plättar. **-fod** smådopping (Podiceps fluviatilis); svarthakedopping (P. auritus). **-spurv** = *laplandsspurv*. — **~pe-dykker** dopping (Podiceps); *hornet -~* svarthakedopping (P. auritus); *lille -~* smådopping (P. fluviatilis); *rødhalset -~* gråhakedopping (P. rubricollis); *toppet -~* skäggdopping (P. cristatus); *øret -~* svarthalsad dopping (P. nigricollis). **-fod** årfot (flikfot) hos fåglar. **-lom** dopping; *graastrubet -~* gråhakedopping (P. rubricollis); *liden -~* smådopping (P. fluviatilis); *hvidstrubet -~* skäggdopping (P. cristatus); *sorthalset -~** (P. nigricollis); *sortkravet -~* svarthakedopping (P. auritus). — **~pet** bot. flikad, inskuren.

Lapland*. **~s-mejse** lappmes (Parus cinctus). **-spurv** lappsparv (Emberiza lapponica). **-ugle** lappuggla (Strix lapponica). **-værling** = *-spurv*.

laps sprätt, snobb. **~e** *sig* snobba. **~eri** snobbighet, snobberi.

laring lätt bris.

larv eländig varelse, stackare.

larve larv; mask. **-lim** ett skyddsmedel mot larver som förstöra träd. **-pest** sjukdom hos bilarven, framkallad av flugan Phora incrassata. **-sluger** en art törnskata (Campephaga).

la's trasa. **~et** trasig, så att trasorna hänga om en.

lasere glasera, glätta.

lask kil i tyg; lask, fog.

lasket fet, däst, okostig; *laskede kinder* hängande av fetma.

last* skogsprodukter som handelsvara; sjö. hålskepp; *rund ~* timmer; *skaaren ~* bräder. **~e-flaade** timmerflotte. **-handler** timmerhandlare. **-pram** liktare.

lasur*. **-mejse** azurmes (Parus cyaneus).

latin*. **-skole** förr: högre allmänt läroverk.

latter skratt, löje; *være til ~ for hele byen* åtlöje. **-due** = *skoggerdue*. **-gas** lustgas. **-krampe** hysteriskt skratt. **-maage** skrattmås (Larus ridibundus). **-mild** som har svårt för att hålla sig för skratt. — **~lig** löjlig.
lattun latun, mässingsbleck.
latværge latverg, mos; särsk. ett avförande medel.
laud, lauda'bilis högsta betyget, laudatur.
laue = *løje*.
1. **laug** = *1. lav*.
2. **laug** = *laag*.
lauparstøvler skidpjäxor i form av lappskor men av läder.
laurbær = *lavrbær*.
1. **lav**, *-et* skrå. **~s-aand** skråanda. **-frihed** frihet för skråna; frihet från skråna, näringsfrihet. **-mester** mästare, som tillhör ett skrå. **-skraa** skråordning, gillestadga.
2. **lav**, *-en* (Lichen). **-bæltet** lavarnas bälte, i mellersta Norge 1200 m. ö. h. **-skrige, -skrike*** (Garrulus infaustus).
3. **lav** adj. låg; *~ af vækst* liten, småväxt. **-benet** med korta ben. **-hjertet** lågsinnad. **-lænde** lågt beläget land. **-maal** minimum. **-mose*** vanlig mosse, myr. **-pandet** med låg panna; bildl. lågsinnad, tarvlig. **-skov** lågskog. uppkommen ur stubbar. **-vandet** grund; *han betegnede angrebene paa d:r H. som lavvandede.*
4. **lav** i sms. = *lov*. **-alder** lagstadgad minimiålder; äv. myndighetsålder. **-byde** = *lovbyde*. **-hævdsdom** utslag, varigenom hävd konstateras. **-værge** god man för änka.
lava*. **-bænk** stelnad lavaström, lavabädd.
1. **lave**, *af, i ~* ur, i lag; *sætte sig i ~* till rätta.
2. **lav|e** göra, laga till, laga; *det har ~et sig saaledes* fallit sig; *~et* gjord, konstlad. **~ning**, *vilkaarlige ~ninger* godtyckliga nybildningar.
3. **lave** hänga och dingla, särsk. om riklig grannlåt; *han var saa gild, at det lyste og ~de; det ~de af ham af pragt og glans.*
lavere lovera, kryssa.
lavrbær lager (Laureus); *hvile paa sine ~* lagrar. **-asp** lagerpoppel (Populus laurifolia). **-blad** lagerbärsblad. **-pil** jolster (Salix pentandra).
1. **le** lie. **-mand** slåtterkarl, skördekarl; *-~en* bildl.* döden.
2. **le** skratta.
1. **led'**, *-det*, no. *-den**; aritm. term; *et ~ i en kæde* länk. **-afsetning** amputation. **-grube** ledhåla. **-harve** = *foldharve*. **-knop** ledhuvud, ledknapp. **-orme** ringmaskar (Annulata). **-skaal*** ledpanna. **-stykke** bot. stjälkstycke mellan två knutar. **-sætte** vrida i led. **-vreden** vriden ur led, vrickad. **-vædske** ledvatten. — **~[d]e-dukke** mannekin. **-reumatisme** ledgångsreumatism.
2. **led'**, *-det*, * grind. **-hus** grindstuga.
3. **le'd***, *-en*, håll, riktning; farled.
4. **led** adj. * ful, motbjudande.
1. **lede** leda, föra. **-ild** löpeld, stubin. **-snor** ledband. **-traad*** kompendium. — **~lse** ledning.
2. **lede** leta, söka.
3. **lede** leda, det att man är led.
ledig*. **-gang** dagdriveri, sysslolöshet; *-~ er djævelens hovedpude* fåfäng gå lärer mycket ont.
ledike = *lædike*.
ledtog, *være i ~ med en* göra gemensam sak; *han havde flere i ~* var i lag med, i komplott med.
ledved try (Lonicera xylosteum).
leersie vildris (Oryza).
lefle driva lättfärdigt skämt, föra lättfärdigt tal; *~ med* lättfärdigt umgås med, hångla med.
lefse *fladbrød*, som under själva gräddningen sammanvikits för att hålla sig mjukt.
lege leka; sbst. leksak. **-tøj** leksaker.
legem[e] kropp. **legemlig** kroppslig, lekamlig; *legemlig vinkel* solid vinkel, hörn.
1. **legere** kem.*; kok. reda av.
2. **legere** stifta ett legat, testamentera.

legg = *1. læg.*
leguan* ödla i Sydamerika (Iguana).
lej, *det var ~t* tråkigt, ledsamt; *jeg blev saa ~* ledsen; *du er saa ~* tråkig.
lejder sjö. trappa, lejdare.
1. **leje,** *-t,* läger; lager; *kornet gaar i ~* säden lägger sig. **-sæd** säd som lagt sig.
2. **leje,** *-n,* sbst. hyra, lega; v. hyra, leja; *eje gaar for ~* köp bryter kontrakt. **-bibliotek** lånbibliotek. **-boer** hyresgäst. **-brev** hyreskontrakt. **-dreng** springpojke. **-folk** hyresgäster. **-hus** hus med våningar till uthyrning, hyreskasern. **-jord** arrenderad jord; da. mindre lägenhet, jordlott, som arrenderas. **-kone** hjälphustru, hjälpgumma. **-maal** hyres-, arrendes-tid. **-svend** legohjon, daglönare; köpt redskap. — **~r** hyresgäst.
lejermaal lägersmål, samlag.
lejle = *lægel.*
lejlighed lägenhet; våning; tillfälle; *~ gør tyve* tillfället gör tjuven; *efter fattig ~* efter bästa förmåga, så gott man kan. **~s-digt** tillfällighetsdikt. **-køb** tillfälligt (lyckat) köp. **-skat,** *formues- og -~* en skatt bestämd efter förmögenhetens storlek jämte skattdragarens underhållsplikt gentemot familjemedlemmar. **-vis** tillfälligtvis; vid tillfälle.
lejlænding arrendator på egen och änkas livstid.
lejr läger. **-baal** lägereld, vakteld. **-samling** övningsläger.
lektie läxa.
lel ändå, i alla fall.
1. **lem,** *-men,* läm, lucka; loft i uthus; grind till vagnkorg el. hökorg.
2. **lem,** *-met,* no. äv. *-men,* lem, i sms. -hjon. **~me-dasker** lång smal person, »flaggstång». **-stiftelse** sjukhus; fattighus. — **~me** stycka ett slaktat djur.
lemfældig mild, skonsam, varlig.
lemmen = *lemming.*
lemmergat sjö. våghål, varigenom vattnet avrinner till pumparna.
lemmike bäckgröna (Veronica beccabunga).
lemming* fjällämmel (Myodes lemmus); *blaa ~ = skovlemming.*
lempe*. **~lig** skonsam, försiktig; adv. med lämpa.
lempe-jern flyttbar barlast.
lemster = *læmster.*
lemæn = *lemming.* **~s-gris** fjälluggla (Atene nyctea).
len län, förläning.
lense flytande bom för uppfångande av timmer, timmerläns.
lenseport lucka utanför kajutfönster.
lensmand*. **~s-karl** länsmansbiträde. **-søvn** låtsad sömn, då man sover räv.
lente dröja, söla.
ler lera. **-flyndre*** glipskädda (Drepanopsetta platessoides). **-klining*** tätning med lera. **-mæl** jordfall. — **~e** lerig mark.
lerk = *lærk.*
let* upphissad, lättad om ankaret. **-fængelig** eldfängd; bildl. som lätt blir förälskad. **-korn** slösäd. **-livet** lätt på tråden, som tar livet lätt el. med gott humör. — **~te*** lyfta; *~te paa skuldrerne* rycka. **~telse** lättnad.
lete *paa* fresta på; *det ~r ikke paa dig* går ingen nöd.
lev en kaka *fladbrød.*
levange sjö.* skurborste.
leve*, *hvorledes, hvordan ~r De?* hur står det till? **-alder** livslängd. **-dag** levnadsdag; pl. livsdagar. **-dygtig** som har kraft att leva. **-maade** levnadssätt; kost; *han har ingen -~* ingen förmåga att skicka sig. **-mand** man, som lever med, lever högt. **-vej** kall, verksamhet. — **~n** liv, oväsen, spektakel.
lever*, *tale fra ~en* fritt ur hjärtat, ur skägget. **-blomst** = *-urt.* **-erts** levermalm, en kvicksilvermalm. **-flynder, -ikte** = *-orm.* **-jo** vanlig labb (Lestris crepidata). **-lap** lob i levern. **-lars** stormsvala (Procellaria pelagica). **-mos** levermossa (Jungermannia). **-mølje** anrättning av fisklever och havrebröd. **-orm** levermask (Destoma hepaticum). **-rim** extemporerat, im-

* även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikelns huvudrubrik eller vad som i den står före | .

províserat rim; motsv. grötrim. **-urt** slåtterblomma (Parnassia palustris).
leve'r|e lämna; leverera. **~ing** leverans, så mycket, som levereras på en gång; häfte.
levkøj' lövkoja (Cheiranthus).
lev'ned levnad.
lev'ning överleva, kvarleva.
li lid, backe. **-rype** dalripa (Lagopus albus).
liberi' livré.
libhaber* spekulant, hugad köpare.
licit|ation entreprenadauktion. **~ere** utbjuda på entreprenadauktion.
1. **lid** lit, förtroende.
2. **lid**, sida, kant, håll, led.
1. **lide** lita.
2. **lide** = *2. lid.*
3. **lide** lida; *han er godt lidt* gärna sedd; *han kunde godt ~ den unge mand* tyckte bra om. **-form** gram. passivum.
4. **lide** lida, skrida; *hvor langt ~r det paa dagen? det ~r ikke med arbejdet* går inte framåt, blir ingenting av.
lidelse lidande.
liden liten.
lidenskab lidelse. **lidenska'bolig** lidelsefull.
lidet litet; no. bl. i bet. föga, icke mycket; jfr *lidt; han er ~ pæn* ful.
lidkøb köpskål.
lidse sjö. litsa. **~r** skosnören; ganser. **-toug** sjö. litsor, litslinor.
lidt litet; no. bl. i bet. en smula, något litet, något; jfr *lidet; ~ efter ~* så småningom.
lif'lig ljuvlig.
1. **lig** adj. lik; *en krone er ~ 100 øre* lika med. **~ere** bättre.
2. **lig** subst. lik. **-fald** fallandesot. **-færd** jordafärd, likbegängelse. **-hus** sorgehus; gravkapell. **-kasse** kassa för begravningshjälp. **-spaan** hyvelspånliknande bildning av talgen från ett brinnande talgljus, ansedd som tecken till förestående dödsfall. **-svøb** liklakan.
3. **lig** sjö. lik. **-bolt** skoning med segelduk på seglen för gårdingarna.
1. **lige** sjö. kanta.
2. **lige** rak, rät; jämn (icke udda); lika; *~ til* se *-til; ~ i øjeblicket* strax på stunden; *han gik ~ til kongen* direkt; *~ til den lyse dag* ända; *~ overfor* rakt mitt emot; bildl. gentemot; *jeg er ~ glad* det gör mig alldeles detsamma; jfr *-glad;* jfr *fedt.* **-dannet** likformig. **-finnet** *blad* parbladigt utan uddblad. **-frem** enkel, rättfram; verklig; adv. rent av. **-glad** liknöjd, vårdslös, obekymrad. **-gyldig** likgiltig, betydelselös. **-liniet** rätlinig. **-mand** jämlike. **-meget** lika gott. **-nervet** *blad* enkelnervigt. **-overfor** se ovan. **-stemt** med lika sinnesstämning. **-strenget** med vertikala strängar. **-til** rent av; *det er ikke saa -~* enkelt. **-vidde** bäckenets ena genomskärning (conjugata vera). **-vægt** jämvikt.
ligelig jämn, likformig; *~ fordelt, udviklet.*
ligervis likaledes.
ligge*, *~ under for* duka under; *handelen ~r* ligger nere. **-bi** drönare. — **~nde-fæ** bibl. skatt. — **~r*** reservankare.
lign|e likna; *~ en for en vis indtægt* taxera. **~else***, *i Guds ~else* avbild, beläte. **~ing** taxering; ekvation. **~s-kommission** taxeringsnämnd.
liguster* (Ligustrum).
like tycka om; *~ sig* trivas.
lille* fl. liten. **-cirkel** parallelcirkel.
lillie* (Lilium m. fl.). **-konval*** (Convallaria). **-vaand** liljestängel; poet. smärt flicka.
1. **li'm** lim; *flydende ~* träkitt. **-læder*** garveriavfall. **-ovn** limhall. **-pind** limspö. **-potte** limpanna. **-urt** klibblim (Silene viscosa). **-voks** = *forvoks.*
2. **li'm** kalk. **-grav** slamgrav.
lime kvast.
lin* linne; garn, själva nätet i fiskeredskap. **-aal*** yngel av *flodlampret.* **-bænd[el]** spergel (Spergula). **-e'rle** sädesärla (Motacilla alba). **-lærred** lärft. **-skav** linneskav, charpi. **-stry** blånor.
1. **lind*** (Tilia).
2. **lind** mjuk, len, mild; *en ~ grød* för

litet salt. **-saltet** lätt saltad, rimsaltad.
1. **linde** mildväder, töväder.
2. **linde** mildra, lindra.
3. **linde** linda, vira; sbst. *.
line backa fiskredskap. **-fisk** fisk fångad på backa.
lingeri-handel vitvaruhandel, lärftskramhandel.
linie* tryckt, skriven rad. **-begravelse** begravning på fattigkyrkogården. **-dannet, -formigt** *blad* jämbrett. **-tropper** no. trupper, som under unionens tid fingo användas även i Sverige.
linne = *linde*.
linned linne; lintyg.
linse lins (Ervum lens).
1. **lire** lira (Puffinus).
2. **lire** lyra. **-kasse** positiv.
3. **lire**, ~ *sin lektie af* rabbla upp utan att begripa.
lirre lirka.
lirumlarum klingklang.
1. **list***. **~ig** listig.
2. **list** list; lista.
1. **liste** smussla, smyga; *~e sandheden ud af en* locka ur, narra ut; *~e sig til at gøre noget* stjäla sig till.
2. **liste** förse med lister.
litsenbroder postvaktmästare.
liv*, *af alle ~sens kræfter* av alla krafter; *tre skridt fra ~et!* håll er på mattan! *have aabent ~* obehindrad avföring. **-aare** pulsåder. **-ag'tig** livslevande; *han gør -~ som en hund* skäller förvillande likt ...; *hun er moderens -~e billede* modern upp i dagen. **-fuld***, *et -~t prygl* ett ordentligt kok stryk. **-holter** sjö. [slag-] vägare. **-jægere** Köpenhamns stads milis, borgargarde. **-kalv*** påläggskalv. **-kjole** frack. **-ko** mjölkko, avelsko. **-ret*** favoriträtt. **-sa'lig** härlig. **-øre** undantag, födoråd. — **~s-arving** bröstarvinge. **-brød**, *faa -~* få en brödkaka, bli försörjd för livstiden. **-fæste** arrende på livstid. **-gave** gåva med varm hand. **-kaar** levnadsvillkor, levnadsomständigheter. **-knude** bot. rothals. **-lyst** levnadslust. **-træ** thuja (Thuja); i hjärnan: arbor vitæ; *-~et* bibl. livets träd. **-varighed** livslängd.
lja, ljaa lie.
ljom eko, återljud. **~e** återskalla.
ljore rökhål i taket.
1. **lo** ludd.
2. **lo** loge.
loaf eng. formbröd, se *lof*.
1. **lod'** lod; *et pund er 32 ~*. **-linie*** lodrät linie. **-ret*** vinkelrät. **-skud***, *vi fik intet -~* vi funno ingen botten. **-vand** klorzinklösning till lödning.
2. **lod** lott; *det store ~* högsta vinsten. **~s-ejer** jordägare.
3. **lod** (*ω*) lät; låtsade; se *lade*.
1. **lodde** löda; loda, sondera. **-bolt** lödkolv.
2. **lodde** lodda (en nordisk fisk, Mallotus villosus, som utgör valars och torskars föda). **-fiske** fiske på torsk, som förföljer loddan. **-hval** = *fin-hval*.
lodje rysk smack, lodja.
lodden luden.
lods (*lω's*) lots. **-fisk** = *hajlods*. **-skøjte** lotsjakt.
lof' formbröd, ett slags vetebröd.
loffe driva omkring som luffare.
loft* vind; tak inne i rummet; no. äv. vindskupa.
lofugl strandskata (Hæmatopus ostralegus).
1. **log'** sjö. *. **-flyndre** loggskädda. — **~ge*** kasta ut loggen.
2. **log** lagg.
logere bo i förhyrd möblerad lägenhet (rum); *~nde* hyresgäst, inackordering.
logi*. **-skib** logementsfartyg.
logre vifta med svansen; fjäska, ställa sig in.
1. **lok** [hår]lock.
2. **lok** lockpipa. **-skytte** morkullsskytte på lock. — **~ke-mad** lockbete. **-smil** förföriskt leende.
1. **lokke** locka.
2. **lokke** göra hål i, genomborra. **lokbejtel** lockbetel. **-hammer** puns.
lokomotiv-remise lokomotivstall.
lokum ett visst ställe, avträde.

* även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikelns huvudrubrik eller vad som i den står före |.

loliik invånare på Lolland.
1. **lom** (*ω*) * (Colymbus). **-vie** sillgrissla (Uria troile).
2. **lom** årlom.
lombardere utlåna mot pant av t. ex. varor el. aktier.
lomme (*å*) ficka; *ha en i ~en* kunna linda om fingrarna; *være i ~n paa en* vara i någons makt. **-bog** plånbok. **-klud** = *tørklæde*. **-lærke** plunta. **-penge** pengar, som ej skola redovisas; *fruens -~* nålpengar. **-prokurator** brännvinsadvokat. **-tørklæde** näsduk.
lomre rödtunga (Pleuronectes microcephålus).
lon stilla flytande vatten.
lons sjö. ranson
lop' groda.
loppe*. **-alant** loppört (Inula pulicaria). **-frø** frö av *-urt*. **-stær** loppstarr (Carex pulicaris). **-torvet** försäljningsplats för gamla kläder. **-urt** loppfröört (Plantago psyllium). **-æder** larvätare, flåtthackare (Crotophaga).
lorje pråm att föra timmer på.
lort* smuts. **-and** kricka (Anas crecca).
1. **los'** loss.
2. **lo's** (*ω*) hundens skall, då han förföljer villebrådet; *~en gaar*. **~ende** skällande; *haren jages med løs ~ende hund*.
3. **los'** (*å*) = *gaupe*.
lostikke, lostilk libsticka (Ligusticum levisticum).
1. **lov*** tillstånd, tillåtelse; *jeg faar ikke ~ af far* får inte för.
2. **lov** lag; riksdagsbeslut; *forslag til ~ om opførelse af bygninger for et rigshospital; selskabets ~e* föreningens stadgar; bolagsordningen; *uden ~ og dom* utan dom och rannsakning. **-befalet** lagstadgad. **-byde** på lagstadgat sätt hembjuda jord åt släktingar, innan den säljes. **-fast** laglig; -~ *vidne*. **-formelig** i laga ordning. **-givende** lagstiftande. **-gyldig** laggill. **-hævd** jfr *lavhævdsdom*. **-kyndig** rättslärd. **-maal**, *uden -~ og dom* rannsakning och dom. **-mæssig** lagenlig. **-tidende** motsv. författningssamling. **-trækkeri** lagvrängning. — **~s-kraft** laga kraft.
3. **lov*** beröm.
lovaatter, lovatter (*ω*) vantar med blott tumme, mulvantar, tumvantar.
love handlove.
1. **lovlig** betydligt, »tämmeligen»; *dette er et ~ lavt udtryk*.
2. **lovlig** laglig; lovlig.
1. **lu** ludd på kläder. **-slidt** luggsliten.
2. **lu** knack spel.
lub, lubbe da. lyrtorsk (Gadus pollachius); no. paddfisk (Raniceps).
lubben fyllig, knubbig.
lucer'ne luzern (Medicago sativa).
lud lut; *der skal skarp ~ til skurvede hoveder* så'nt läder skall så'n smörja ha; *gaa for ~ og koldt vand* få sköta sig själv, bli vårdslösad, slita ont. **-doven** stormlat. **-lej** uppledsen.
lude skjul.
ludende *lej* = *ludlej*.
1. **lue** låga. **-skrift** eldskrift.
2. **lue** mössa, luva.
luf sjö. styr närmare vinden! lova!
1. **luffe** vante; namn på valarnas och vissa sköldpaddors simorgan. **-gaas** pingvin. **-skildpadde** havssköldpadda.
2. **luffe** lovera, lova; jfr *luf*.
luft* allmännare: gas. **-art** gas. **-brønd** luftschakt i gruvor. **-formig** gasformig. **-kastel** luftslott. **-rør** luftstrupe; andrör, trakė. **-rørshoved** struphuvud. **-syn** hägring. — **~e***, *det ~r paa vandet* kommer en fläkt. **~ig*** lättsinnig. **~ning** fläkt.
1. **lug** = 2. *lugge*.
2. **lug** lugg.
luga'r hytt.
1. **luge** lucka.
2. **luge** rensa, luka.
1. **lugge** lugga.
2. **lugge** skåra i ändan på tunnstäver, lagg.
lugger sjö. loggert, litet fartyg med rektangulärt råsegel. **-sejl** loggertsegel.
lugt*. **~e***, *~e lunten* osa bränt horn, ana oråd. **~e-benet** silbenet. **-kolber, -lapper** luktlober.

luif = *lofugl.*
luka'f avstängt rum; *folkenes* ~ sjö. skansen.
1. **lukke,** *gemme under laas og* ~ under lås och bom.
2. **lukke** stänga; *~t vogn* täckt; *en ~t bog* tillsluten. **-lyd** fonet. klusil, explosiva. **-muskel** slutmuskel. **Lukøje,** *Ole* -~ Jon Blund.
luksus lyx. **-genstande** lyxartiklar.
lukt vulg. direkt, rakt; *en kan se* ~ *i vandene nedenunder; slaa sig* ~ *ihjel* på fläcken.
1. **lummer** kvalmig.
2. **lummer** lopplummer (Lycopodium selago).
lumpe, *ikke lade sig* ~ inte låta huttla med sig.
lumpen* skamlig; nedrig; *det er ~t af dig.*
lump-sukker* kaksocker i stora bitar.
lumre brinna utan låga, glöda; *en ~nde hede* tryckande.
lumsk lömsk. **~eri** lömskhet; sattyg, rackartyg.
lun eg. skyddad för vinden, lugn; lagom, behagligt varm; *en* ~ *krog* en varm vrå; *den ~e vestenvind* milda; *sidde ~t inden døre* i lugn och ro.
lund*. **-fladstjerne** lundstjärnblomma (Stellaria nemorum). **-fredløs** gularv (Lysimachia nemorum). **-rapgræs** lundgröe (Poa nemoralis).
lunde lunnefågel (Mormon arcticus).
lundstikke hjulsprint, hjulpinne, luns.
lune lynne, temperament; gott lynne, humor; nyck, infall. **-fuld** nyckfull. **-fænger** grillfängare. **~t** nyckfull.
lunge*. **-betændelse** lunginflammation. **-fisk*** (Lepidosiren o. närstående). **-lap** lob i lungan. **-lav*** (Sticta pulmonaria). **-mos** (1.) lungmos. **-mos** (2.) läkemedel av *-lav.* **-piben** pipande kvickdrag, hästsjukdom. **-rystelse** ett gott skratt. **-slag** moderfläck, stort födelsemärke. **-snegl** lungsnäcka (ordningen Gastropoda pulmonata). **-urt*** (Pulmonaria).
lunken ljum; kylslagen.
1. **lunn** timmerstapel; timmerflotte.
2. **lunn** trästycke att släpa en båt o. d. på.
1. **lunne** stapla timmer.
2. **lunne** = *2. lunn.*
3. **lunne** = *lunde.*
1. **lunte** lunta att tända med; jfr *lugte.*
2. **lunte** en liten vägbit; v. gå långsamt, knalla. **-trav** »prästalunk».
luntstikke = *lundstikke.*
1. **lup'e** lupp, förstoringsglas.
2. **luppe** mindre smälta, lupp.
lupin* (Lupinus).
1. **lur*,** *ligge paa* ~.
2. **lur*** blund. **~e-tæppe** filt för middagsluren, överkast, couvre-pied.
3. **lur*.** **-lok** locklåt spelad på lur.
4. **lur** knepig.
lurk* påk.
lurv hårtofs, kaluv; *de udskjældte ham for en* ~ *uden doktorhat.* **~et** trasig, luggsliten.
lurveléven domedagsregemente.
lus* sv. pl. löss. **-angel** en lusig stackare. — **-aur** mindre rödfisk (Sebastes viviparus). **-flue** da. namn på hästflugan m. fl. av gruppen Pupipara. — **~e-frø** = *sabadillefrø.* **-græs** åkerspergel (Spergula arvensis). **-knækker** snålvarg, girigbuk. **-krud** staffansfrö (Delphinium staphisagria). **-raad,** *angrebet af* -~ av rötfläckar. **-urt** kärrspira (Pedicularis palustris).
lusing örfil.
luske smyga; ~ *af* loma av.
lussing = *lusing.*
lut' luta. **-spiller*.**
1. **lutter** ett slags brännvin.
2. **lutter*** idel; *han er* ~ *øre.*
1. **luv** ludd; jfr *lu.*
2. **luv** lovartsidan på ett fartyg; *tage ~en fra* ta loven av. **~e** = *luffe.*
ly skydd för regn och storm.
lybsk = *løbsk.*
lyd ljud; *slaa til* ~ äska ljud. **-bølger** ljudvågor. **-forskydning** ljudskridning. **-himmel** tak över predikstol. **-hul** ljudglugg. **-hør** som har fin hörsel. **-skrift** fonetisk skrift, ljudbeteckning. — **~e** lyda, ljuda.
lydt, *højt og* ~ högljutt; *det er* ~ *i*

denne lejlighed[en] man hör från andra våningar, det är tunna trossbottnar.

lygte lykta. **-mand** lyktgubbe, irrbloss.

1. **lykke** inhägnad.

2. **lykke*** snara, ögla, maska; länk i kedja.

3. **lykke** lycka; *~ paa rejsen* lycklig resa; *paa ~ og fromme* på måfå. **-kontrakt** äventyrsavtal. **-penge, -skilling** dragslant.

lymfe*. **-brystgangen** stora bröstgången.

lyn blixt. **-afleder** åskledare. **-blik** ljungande blick. **-fotografi** fotografi av blixten; ögonblicksfotografi med blixtljus. **-ild** blixt, åskvigg. **-slag** åskvigg. **-slagen** (som) träffad av blixten bildl. **-snar** blixtsnabb. — **~e** ljunga, blixtra.

lyng ljung (Calluna vulgaris o. liknande); i sms. -ris. **-and** bläsand (Anas penelope). **-lærke** = *trælærke*. **-mose*** rismosse. **-orm** huggorm; lindorm. **-skjold** lagret under ljungen på hedarna. **-snerre** stenmåra (Galium saxatile). **-vibe** = *hjejle*.

lyr lyrtorsk, sejlyra (Gadus pollachius).

1. **lyre** = *ljore*.

2. **lyre** lyra. **-dannet** bot. lyrformig. **-hale** lyrfågel (Menura).

lys ljus; *holde ~et* bli lurad; *ryge i ~et* gå upp i rök. **-bille** lysmask (Lampyris), **-blakket** ljusgrå. **-cikade** eldfluga (Fulgora). **-giver** ljuskälla. **-hugst** ljushuggning, ett slags gallring av skog. **-kasse** ljusöppning framför nedgrävt fönster. **-krebs** ett kräftsläkte, Euphausia, som har lysapparat. **-laden** ljuslätt. **-levende** livslevande. **-toner** i perspektivläran: skuggornas valörer. **-vaagen** alldeles vaken, klarvaken. — **~ebrand** = *-tane*. **-garn** ljusveksgarn. **-plade** lägre ljusstake. **-siv** veketåg (Juncus effusus). **-tan[d]e** tjuv i ljuset. **-uer** = *lusaur*. — **~e** fiskleverträn. **~ne** ljusna; i skogsbruket: göra förhuggning, stark gallring. **~ning*** morgongryning; glad, uthuggning i skog; fönsteröppning.

1. **lysing** morgongryning.

2. **lysing** no. kummel, berglax (Merluccius vulgaris el. smiridus); i Nordland = *hvitting*.

1. **lyske** ljumske. **-fold, -fure*** ljumskveck.

2. **lyske** löska.

lyst lust; *ej blot til ~* inte bara för förnöjelsen; *~er* lustar, begär. **-anlæg** anläggning för allmänhetens trevnad, park. **-gaard** villa. **-gas*** = *lattergas*. **-have*** motsatt köksträdgård. **-havende, -haver** spekulant. **-skov** park. — **~ig** glad, munter, skämtsam.

lyster ljuster.

lysterglas ett slags metallglänsande glas.

1. **lystre** ljustra.

2. **lystre** lyda.

lystring glanstaft.

lytte lyssna. **-rør** hörlur.

lyve ljuga.

læ*. **-bælte** skyddande bälte av träd, skyddsbälte; da. område omkring en stad, där vissa näringar för stadens skull äro förbjudna. **-plantning** skyddsplantering.

læbe läpp. **-celler** klyvöppningsceller. **-fisk** fisksläktet Labrus, särsk. = *berggylt*. **-klamp** sjö. skotklamp. **-krone** tvåläppig blomkrona. **-løs*** blåsuga (Ajuga).

læder*. **-fil** polerpinne klädd med läder. **-gummi** kautschuk. **-hat** svampsläktet Panus, särsk. P. stipticus. **-lærred** namn på flera täta och fasta linnevävnader.

1. **læ'g** da., **læg'** no. vad, underben; ankarlägg.

2. **læg'** veck på kläder.

3. **læ'g** olärd; *~e dommere* lekmannadomare, illitterat rådman, nämndeman. **-folk** lekmän. **-mand** lekman, man utom facket; = *-prædikant*. **-prædikant** lekmannapredikant.

4. **læ'g** sjö. låg om strand.

lægd utskrivningsområde för värnpliktige vanl. motsvarande en socken; fattigunderstöd genom fri bostad och vivre hos de underhållspliktiga; *gaa paa ~* gå på socknen. **-forstanderskab** distrikt vanl. motsv. ett härad av flera *læg-*

der, som utgör del av en *udskrivningskreds*.

2. **lægd**, *gaa i* ~ lägga sig om säd.

læge läkare; v. läka; i sms. ofta beteckning för arten officinalis, officinale inom resp. släkten. **-igle** blodigel.

læger lägervall. **-val** för vinden utsatt kust.

lægge* värpa; ~ *smør* packa in; ~ *en ager* plöja upp; ~ *kartofler* sätta; ~ *sig efter* slå sig på, ägna sig åt; ~ *i* [*ovnen*] elda; ~ *ind jord* invinna för odling; ~ *op til examen* anmäla sig för, ge sig upp för; ~ *paa hesten* sela; ~ *til** släppa till; *søen er lagt til* har lagt sig, är frusen; ~ *en sav ud* skränka; ~ *sig ud med en* bli osams; ~ *sig ved* vidbrännas. — **læg-hage** skränkjärn. — **lægge-brod** äggläggare hos insekter.

lægte läkt, ribba. **-kap** = *knub*.

lækat* hermelin (Mustela erminea).

lækker*, *gøre sig* ~ ställa sig in. **-bisken** läckerbit. **-tand** läckergom. **~i** gotter, snask.

læksing ung, könsmogen lax.

læmme lamma.

læmster stel i lemmarna.

lænd*. **-hvirvel** ländkota.

lænde mark med hänsyn till möjligheten att komma fram.

lændse läns, timmerbom.

læne luta; ~ *sig*, ~ *hovedet*.

længde*. **-dal** längsgående dal. **-ur** kronometer.

1. **længe** länga, rad.

2. **læng|e** länge; *langt om* ~*e* sent omsider; *for* ~*st* för länge sedan.

3. **længe** förlänga.

4. **længe** långa. **-barn** långebarn (Lampenus lampretiformis och maculatus).

1. **længes** bli längre.

2. **læng|es** längta. **~sel** längtan.

lænke* kedja. **-hund** bandhund. **-knapper** dubbla manschettknappar sammanbundna med en liten kedja.

lænte dröja.

læppe läppja.

lærdom*, *han har faaet en god* ~ en god uppfostran.

1. **lære*** subst. och v., ~ *en noget af* lära något av någon; *det vil være ham en god* ~ läxa, lärdom. **-brev** gesällbrev. **-datter** barnmorskeelev. **-klud** = *prøveklud*. **-nem** läraktig. **-svend** lärjunge. **-time** undervisningstimme.

lærvillig läraktig.

2. **lære** schablon, formbräde.

lærer lärare. **-forsamling** särsk. da. motsv. större akademiska konsistoriet. **-raad** kollegium. **-skole** seminarium.

1. **lærk*** lärkträd; = *mlj*. **~e-træ** virke av lärkträd; lärkträd.

2. **lærk** läddika.

1. **lærke** = *lommelærke*.

2. **lærke*** (Alauda); särsk. = *sanglærke*. **-falk*** (Falco subbuteo). **-spore** nunneört (Corydalis).

lærred bomulls-, hamp- och linneväv, lärft; *han har malet et stort* ~ en stor duk. **~s-bluse** bomullsblus.

1. **læs** lass; *jeg har mit* ~ *med ham* fullt upp att göra.

2. **læs** i pl.: slam.

læse*, *jeg skal* ~ *op for ham, saa han husker det;* ~ *en teksten* läsa lagen; *faa læst og paaskrevet* få ordentligt på huden. **-hest** plugghäst, bokmal. **-taske** bokväska; läsesällskap.

læske*, ~ *kalk* släcka.

læsse* lassa.

1. **læst** läst.

2. **læst** skomakarläst.

3. **læst** groende säd.

4. **læst** eg. läsning; *den hellige* ~ den heliga skrift.

lætter grind i höskrinda.

1. **løb** lopp; pipa i skjutvapen; mellanfot hos fåglar.

2. **løb** matsäckskorg.

1. **løb|e*** springa; *lyset* ~*er* rinner; *tænderne* ~ *i vand* det vattnades i munnen; *tøjet* ~*er ind* krymper; *det* ~*er om i mit hoved* går runt; *det* ~ *mig koldt ned ad ryggen* gick en kall kåre; ~*e sammen* ysta sig; *det er ikke at* ~*e til* inte så enkelt. **~e-aar** innevarande år. **-baand** dragband, dragsko. **-bane** karriär bildl. **-bille** jordlöpare (Carabus). **-brev** cirkulär.

-bro flygbrygga, smal bro för fotfolk och enstaka ryttare. **-bræt** språngbräde, trampolin. **-dage** respitdagar, uppskovsdagar. **-frakke** vapenrock. **-knude** rännsnara. **-kugle** kula av mindre kaliber än gevärspipan. **-pas**, *give en -~* köra på porten, ge respass. **-seddel** cirkulär; extrablad av tidning. **-stag** livlejdare. **-stald** ridstall, ridhus. **-tæppe** gångmatta. **-øje** ögla, rosett. — **løbsk** om hästar: skenande; *løbe ~* skena.
2. **løbe** skala.
3. **løbe** få mjölk att löpna.
lød färg; särsk. hårfärg på djur.
1. **løde** färga. **-guld** gediget guld.
2. **løde** vara nära att kalva. **-ko** dräktig.
løft lyftande, tag.
1. **løfte** lyfta; *~e til skyerne* upphöja; *~nde bevægelse* hög känslorörelse. **-muskel** lyftare. **-stang** hävstång. — **~lse** lyftning.
2. **løfte** löfte; jur. avtal.
løg lök stam; lök (Allium); *almindelig[t] ~* vitlök. **-draaber** dyvelsträcksdroppar. **-frø** (Rana fusca). **-karse** löktrav (Alliaria). **-reve** knippe lök. **-urt** löksuga (Teucrium).
løgn*. **-hals** lögnare.
1. **løj** ljög; se *lyve; ~et* ljugit.
2. **løj** lat, loj; *en ~ vind* svag; *~t paa roret* sjö. fallgirigt. **-bænk** stoppad vilobänk.
3. **løj** = *2. løjer*.
1. **løje** lata sig; om vinden: mojna.
2. **løje** lyrtorsk (Gadus pollachius).
1. **løjer** skämt, spektakel, förlustelse.
2. **løjer** löja (Aspius alburnus).
løjert da. ett slags kjol för småbarn; sjö. löddra, ring.
1. **løkke** = *1. lykke;* no. landställe.
2. **løkke** = *2. lykke*.

lømmel*. **-alder** slyngelår.
1. **løn'*** (Acer).
2. **løn'*** belöning.
3. **løn'*** hemlighet. **-bo** kryptogam. **-kone** mätress.
1. **lønning** avlöning, lön.
2. **lønning** reling.
lørje = *lorje*.
løs*, *det gaar paa livet ~t* gäller; *~e muskler* mjuka, lymfatiska. **-barn** oäkta barn. **-gænger** landstrykare, lösdrivare; representant, som står utanför partierna, vilde. **-hammel** svängel. **-karl** daglönare. **-lade** lössläppa. **-mundet** lösmynt; pratig, lösgläfst. **-sige** förklara fri. **-slaaet** löst snodd eller tvinnad. **-sluppen*** otyglad, uppsluppen. **-unge** = *-barn*. — **~ne** lossa; lossna.
løv* växtens vegetativa system: bål hos mossorna, mycelium hos svamparna. **-blad** örtblad, mellanblad. **-bladroset** rosettlika örtblad. **-fald** lövfällning. **-frø** lövgroda (Hyla). **-fugl** (Phyllopseuustes el. Sylvia trochilus). **-græshoppe** vårtbitare (Locusta). **-hegn** lövverk. **-planter** bot. bålväxter, thallofyter. **-salsfesten** lövhyddohögtiden. **-sanger** = *-fugl; grøn -~* grönsångare, skogssångare (P. el. S. sibilatrix); *nordisk, sibirisk -~* (Phylloscopus borealis). **-skud** bladbärande skott. **-skydning** = *-spring*. **-smutte** = *-sanger*. **-sporeplante** bålväxt. **-spring, -spræt** lövspricknlng. **-stikke** libsticka (Levisticum officinale).
løve lejon. **-fod** daggkåpa (Alchemilla). **-manke** lejonman. **-mule, -mund** lejongap (Antirrhinum majus). **-tand** maskros (Taraxacum officinale).
løvinde lejoninna.
løverdag lördag.

M.

maa får; måste; jfr *maatte; det ~ til* är nödvändigt.
maabe ha munnen öppen, stå och gapa.

maade sätt, vis; mätta; gram. modus; bibl. mått; *paa en ~* i viss mån, på sätt och vis; *paa ingen ~** alldeles

inte; *i lige* ~ sc *iligemaade; personlig* ~ finit modus; *forestillende* ~ konjunktiv; *betingende* ~ konditionalis. **-hold** måttlighet, moderation. **-holden** måttlig, avhållsam, återhållsam; moderat. — **~lig*** tarvlig.
maag* person, till vilken man står i svågerlag.
1. **maage** mås (Larus, Lestris); *hvidvinget* ~ vitvingad trut (Larus leucopterus); *stor hvidvinget* ~ vittrut (Larus glaucus). **maag-skeiv, -skidt** vanlig labb (Lestris crepidata).
2. **maage** göra rent, mocka.
1. **maal** språk; *~et* av. = *landsmaalet*. **-binde** stoppa munnen till på. **-djærv** frispråkig. **-føre** dialekt. **-sagen** strävandet att skaffa Norge ett nationellt riksspråk. **-stræv** strävandet för *maalsagen*. **-stræver** förkämpe för *maalstrævet*. **-trost** sångtrast, taltrast (Turdus musicus).
2. **maal** mått; ytmått om 10 ar; mål; *uden* ~ *og med* utan plan, på måfå. **-forhold** proportioner. **-tegning** arbetsritning. **~s-tømmer** timmer, som har föreskrivna dimensioner. — **~e** mäta. **~e-bue** gradskiva. **-punkt** mätpunkt, delningspunkt. **-stok** skala. **-lod** sänklod. — **~er** mätare (av. fjärilar Geometræ).
maane*. **-fisk** klumpfisk (Orthagoriscus mola). **-hov** mångård. **-kalv** månadskalv. **-rude** låsfräken (Botrychium lunaria). **-saa** vallmofrön. **-skinslampe** ampel. **-skulpe** släktet Lunaria; *vedvarende* -~ månviol (L. rediviva); *toaarig* -~ peterspenning, Judas' silverpenning (L. biennis). **-syg** galen, sinnessjuk; bibl. månadsrasande. **-vild** = *-syg*. **-viol*** = *-skulpe*.
maaned månad. **~s-dag,** *-~en efter* på dagen en månad senare. **-drossel** ringtrast (Turdus torquatus). **-due** icke förädlad tamduva, som liknar stamformen. **-flaad** månadsrening, menstruation. **-kone** hjälphustru, som kommer regelbundet t. ex. morgon och afton; vanl. anställd på 14 dagars uppsägning. **-løjtnant** förr: löjtnant med tillfällig anställning för krigsbehov, reservlöjtnant. **-syge** = *-flaad*. **-ti'd** ungefär en månad. **-tider** = *-flaad*.
1. **maar** mård (Mustela martes).
2. **maar** översta jordlagret på jutska ljungheden; jfr *mor*.
3. **maar** poet. mö.
maase = *maage*.
maaske' kanske, törhända, måhända.
1. **maatte** infinitiv till *maa:* vara tvungen, nödgas; få; impf. måste, var tvungen, nödgades; fick; *alle jerndele som* ~ *findes i melet* som till äventyrs, eventuellt finnas.
2. **maatte** matta. **-kurv** sävkorg.
machaon-sommerfugl* parasollfjäril (Papilio machaon).
mad*. **-bomme** bläcklåda för förvaring av mat. **-brik[ke]** träbricka att sätta tallriken på för att skydda bordet. **-bur** = *fade-bur*. **-dunst** matos. **-fedt** [buljongs]flott. **-gaffel** köttgaffel. **-hus,** *godt* -~ ställe, känt för gott kök. **-krog** köttkrok; person, som tycker mycket om mat, matvrak, gourmand. **-lej** utan aptit; vid dåligt lynne. **-ond** snål på kosten. **-pibe** matstrupe. **-skik** bordskick. **-stel** matlagning. **-svamp** ätlig svamp.
maddik[e] »mask», larv utan extremiteter.
mad[d]ing agn.
made* sätta agn på.
mades mata sig om fåd.
mag mak; *i ro og* ~ i lugn och ro. **~s-vejr** lindrig vind.
1. **mage** make, maka; *han søger sin* ~ like. **-brev** = *-skiftebrev*. **-læg, -lægge** = *-skifte*. **-skifte** byte av fast egendom; byta fast egendom. **-skiftebrev** kontrakt om ägobyte.
2. **mage*** = *mave*.
magistrat no. borgmästare; da. sammanfattning av stadsstyrelsens främsta män.
magt*, *i ens* ~ våld. **-brynde** maktsjuka. **-fylde** maktfullkomlighet. **-ran** usurpation. **-stjaalen** kraftlös, medtagen; -~ *af skræk*. — **~es-løs** kraftlös, matt. — **~e** förmå.

* även det direkt motsvarande av. ordet. ~ artikelns huvudrubrik eller vad som i den står före |.

maj*, *pynte kirken med* ~ med grönt. **-blomme** = *tusindfryd*. **-blomst** ekorrbär (Majanthemum). **-fisk** stamsill (Clupea alosa). **-fugl** gulärla (Motacilla flava). **-guld** guldpudra (Chrysoplenium). **-lillie** = *lillie-konval*. **-næpe** majrova. **-rose** = *kanelrose*. — ~**e** kläda med grönt.
maj|ænder invånare i Milano.
mak mask.
mak|ke *noget sammen* röra ihop. **-verk** fuskverk, mackverk. — ~**ker** medspelare; *en daarlig* ~ stackare.
makrel' makrill (Scomber scombrus). **-gedde*** (Scomberesox saurus). **-størje*** tonfisk (Thynnus el. Orcynus thynnus). **-terne** = *hætteterne*.
makron* biskvi. **-kage** mördegstårta fylld med kräm och biskvier.
1. **male** mala; om katten: spinna. **-kube** kvarnskruv. **-tand** kindtand, oxeltand.
2. **male** måla. ~**r** målare. ~**r-bræt** palett. **-flise** rivhäll. **-gangen** sjö. bordläggningsgången närmast skarndäcket, råhultet. **-guld** avfall av bladguld. **-kost** (ω) stor målarborste. **-musling** målarmussla (Unio pictorum). **-potte, -pøs** färgpyts. **-skrin** färglåda. **-sten** rivhäll. **-sygdom** blyförgiftning. — ~**ri'** tavla.
malje hyska.
malke mjölka; i sms. mjölk-. **-foder** mjölkdrivande foder. **-røgter** ladugårdskarl, som har skyldighet att även mjölka.
1. **malle** = *malje*. **-krave** pansarringkrage, halsharnesk. **-panser** ringbrynja.
2. **malle** mal (fisken Silurus glanis).
mallemukke stormfågel (Fulmarus glacialis).
malm* kärnved; geol. översta delen av jurasystemet. **-furu, -fyr** furuved, som är fri från save. **-røst** klangfull röst. **-sværd** bronssvärd.
malt*. **-fjæl** maltloft, maltlave, maltbotten. **-hus** mälthus, mälteri. **-kølle** kölna. **-sirup** maltextrakt. **-spirer** mäskdrav. **-virkning** mältning.

maltraktere misshandla, malträtera.
malurt*, **-bynke** (Artemisia absinthium).
malva* (Malva).
malvasir malvoisir.
mamelukker* byxholkar.
mand*, *med* ~ *og mus* med man och allt; *være* ~ *i sitt hus* herre. **-bidsk** folkilsken. **-dom** se nedan. **-før** manbar. **-gal** karlgalen. **-jævning** personjämförelse. **-slæt** manfall. — ~**e-bot** mansbot. — ~**s-alder** mogen ålder; mansålder. **-fadder** manlig fadder. **-lod** brorslott av arv. **-tre** martorn (Eryngium maritimum).
manddom* mannaålder. ~**s-aar** mannaår. **-gerning** manlig gärning; mannaålderns verksamhet.
mand|el*. ~*ler* öronmandlar. ~**el-dejg** mandelmassa. **-kage** mandeltårta; *franske* -~*r* mandelberg. **-klid** avfall vid pressning av mandelolja. **-pil*** (Salix triandra).
mandig manlig.
mandril'* babian (Cynocephalus mormon).
mane* kräva, anmana. ~**r** andebesvärjare.
mange många; ~ *tak* tack så mycket: *hvor* ~ *er klokken* mycket. **-fold** mångfaldig. **-hannet** bot. polyandrisk. **-hunnet** polygynisk. **-kant** månghörning. **-løv** taggbräken (Aspidium el. Lastrea filix mas).
mangel brist. **-fuld*** bristfällig.
1. **mangle** fattas, saknas; *jeg* ~*ler det nødvendigste* lider brist på, saknar.
2. **mangle** mangla. **-bræt, -fjæl** gammaldags mangel. **-holt** mangelkavel.
mangold beta.
manke* man. **-brudt** selbränd, sadelbruten. **-lav** = *krølhaarslav*. **-olie** simpel hårolja. **-stol** selbåge, orv.
manna*. **-ask*** (Fraxinus ornus). **-græs** vanligt mannagräs (Glyceria fluitans). **-lav** = *skorpe-lav*. **-træ** = *-ask*.
mansket'*, *stødt paa* ~*ten* i kanten. **-skjorte** stärkskjorta.
mantel* spiskappa; sjö.* manteltalja. **-sæk** kappsäck.

manu|ducend elev, student, som tar lektioner. **~ducere** ge privatlektioner, no. särsk. i juridik. **~duktion** privatundervisning, lektioner. **~duktør** lektionsgivare.
mappe portfölj, skyddskartong till fotografier o. d.
mar i sms. hav-, sjö-. **-bakke** stark sluttning längs strandbädden strax nedanför tidvattensgränsen. **-halm** strandråg (Elymus arenarius); bandtång (Zostera marina). **-torn** kristtorn (Ilex aquifolium). **-vidje** = *hvideris*. **~e-halm** = *marhalm*.
1. **mare***. **-kors** häxfot. **-kvist** markvast, mareris, gren med sammanvuxna kvistar. **-lok** martova.
2. **mare** förr: ett slags ed el. bekräftelse; eg. Maria! **-flynder** bergskädda (Pleuronectes microcephalus); »jydetunga», skärflundra (P. cynoglossus).
marg = *margen*.
margarete-taske väska, använd i stället för ficka, näsduksväska.
margen marginal, brädd.
margstjæle beröva kraften.
Mari|e*, *jomfru Marie fly om fly* = *-høne*. **-glas** genomskinlig gipsvarietet, brukad i helgonbilders ögon; sv. glimmer. **-guld** gullkrage (Chrysanthemum segetum). **-guldsko** käringtand (Lotus corniculatus). **-haand** jungfru Marie hand (Orchis maculata). **-høne** gullhöna, nyckelpiga; dagfjäril. **-kaabe** = *løvefod*. **-nøglebaand** = *kodriver*. **-rok** stjärnbilden Orion. **-sengehalm** gulmåra (Galium verum). **-tidsel** sempertin (Silybum marianum).
mari-græs myskgräs (Hierochloa). **-guld, -haand** = *marie-* **-mjelde** kovall (Melampyrum).
marinade* lake.
marine* flotta. **-departement, -ministerium** motsv. sjöförsvarsdepartementet. **-styrelsen** no. avdelningen för flottan inom *forsvarsdepartementet*.
marinere nedlägga i saltlake; *~t* sv. sjöskadad.
marins maräng.

1. **mark*** fält; da. åkerfält, no. skogsmark; da. sv. trädeslag, åkerlott, som samtidigt lägges i träda; *i ~en* ute på åkerfältet motsatt i trädgårdsjord; *rykke i ~en* draga i fält, i härnad. **-ahorn** naver[lönn] (Acer campestre). **-arbejde** arbete ute på åkern. **-blomst** vild blomma. **-bog** jordebok. **-bynke** fältmalört (Artemisia campestris). **-champignon** ängschampignon (Psalliota campestris). **-dodder** sanddådra (Camelina campestris). **-due** = *ringdue*. **-entian** fältstålört (Gentiana campestris). **-faarekylling** ängssyrsa (Gryllus campestris). **-fnokurt** fältnocka (Cineraria campestris el. integrifolia). **-forglemmigej** åkerförgätmigej (Myosotis arvensis). **-fred** fredning av åker, stängselskyldighet. **-fællesskab** = *jordfællesskab*. **-gerning** åkerarbete. **-jordbær** smultron (Fragaria vesça). **-kaal** slag av *kokaal*. **-karse** kung Salomos ljusstake (Lepidium campestre). **-lærke** sånglärka (Alauda campestris). **-mus** åkersork (Arvicola agrestis). **-piber** fält[pip]lärka (Anthus campestris). **-rose** nyponbuske (Rosa canina m. fl.). **-springer** sandjägare (Cicindela). **-sti** da. stig över åkerfältet; no. skogsstig, bergsstig. **-svale** ladusvala (Hirundo rustica). **-tidsel** åkertistel (Cirsium arvense). **-tyveri** stöld av utestående säd. **-ærenpris** fältärenpris (Veronica arvensis). **-ært** gråärt (Pisum arvense). — **~e-gaard** no. fjällgård **-gang** revision av gränserna. **-hø** no. skogshö, bergshö. **-skel** ägoskillnad. **-slaat** no. skörd av bergshö.
2. **mark** mynt da. 1814—1875: 33 1/3 öre; no. 1800-talet: 80 öre.
3. **mark** gammal vikt, da. = 235 gr.; no. 249 gr.
4. **mark** mask.
marked marknad. **~s-bod** stånd. **-gang** tur ut på marknaden. **-stade** stånd.
markskriger marktschreier.
markør* kypare.
marlok = *mare-lok*.
marode kraftlös, utsliten, utmattad.

* även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikelns huvudrubrik eller vad som i den står före | .

marrowfatsærter märgärter.
marrube kransborre (Marrubium vulgare).
marsk marskland, låga kusttrakter vid Nordsjökusten. **-feber** sumpfeber. **-hest*** låglandshäst.
marsipan* mandelmassa.
marskandiser försäljare av gamla kläder m. m., klädmånglare.
marstall kungligt, furstligt stall.
marsvin tumlare (Delphinus phocæna); marsvin (Cavia cobaya). **~s-fugl** sillgrissla (Uria troile); tordmule (Alca torda).
martingal stampdävert.
martre martera.
marts mars. **-sne** blanc-manger. **-viol** luktviol (Viola odorata).
marulk marulk (Lophius piscatorius); rötsimpa, ulk (Cottus scorpius).
marv märg. **-kaal** ett slags *kokaal* med uppsvälld stängel. **-kegle** ryggmärgens nedersta ända, conus medullaris. **-skøre** frostspricka i trä. **-straaler** märgstrålar, ögon i trä.
1. **mas** möda, besvär, fjäsk, oro.
2. **mas**, *støde i ~* stöta sönder; *koge i ~* koka till småstycken, mos.
3. **mas** i biljard: * större kö.
1. **mase** sträva, arbeta nervöst; kälta.
2. **mase** krossa.
maser masur.
mask mäsk.
1. **maske** maska; v. sticka.
2. **maske** mask för ansiktet; veck el. knöl, som täcker blommorna i lejongapsfamiljen. **-blomstrede** lejongapsfamiljen, scrophulariaceæ. **-formig** *krone* = följ. **-krone** maskerat läppformig blomkrona.
maskepi maskopi.
maskin-karl maskinist. **-rulle** mekanisk mangel. **-tømmer** grovt [ek-] timmer till underlag för maskiner.
masret *træ* masur.
mast*. **-bolt** stotlapp. **-buk** sax för mastens resande. **-fisk** hål i däcket för masten; mastdyna. **-grav** mastgrop, mastdamm för förvaring av mastträd o. d. **-hus** rundhultsskjul. **-krave** stagkrage.
masttarm ändtarm.
mat*. **-blik** plåt överdragen med tennlegering. **~te're** göra matt på ytan.
matematik'* särsk. algebra.
material-handler droghandlare. **-hest** trosshäst.
materialist* av. = *materialhandler*.
materie* ämne; var.
matjesild sill, som fångas, innan den fått rom eller mjölke.
matrem bertram (Pyretrum parthenium).
matrikel* jordebok. **-skat** jordränta, grundskatt. **matrikulere** införa i jordebok.
maule = *gumle*.
maur = *maurer; du var en modig maur* du var en djärv krabat.
maure vitmåra (Galium boreale).
maurer mor[er].
mave mage; *det ligger mig tungt i ~n* det är svårt att smälta; *ligge paa ~n for en* krypa, ligga på knä; *han gaar med en minister i ~n* han tror sig vara ett ministerämne; *~ sig* ligga på magen, krypa på magen. **-bitter[t]** ett slags starkt kryddbrännvin. **-bælte** maggördel. **-hævert** magpump. **-kager** magpastiller. **-knib***, *jeg fik -~ af at se paa den lejligheden, men den var for dyr* jag fick en förfärlig lust på den. **-pibe** matstrupe. **-pine** ont i magen. **-porten** nedre magmunnen.
maver mager.
1. **med** sbst. mål, ändamål; landmärke; fiskeplats. **-drag** fog mellan stockar.
2. **med** prep. *; *hold i frakken ~ mig* åt; *jeg læser ~ kandidat Halling* tar lektioner för; *er De ~?* förstår ni mig? **-aarsag** bidragande orsak. **-bejler** medtävlare, rival. **-besiddelse** gemensamt ägande. **-bringer** mek. drivare. **-bringerskive** på svarv: anhållsskiva. **-bør** medvind. **-domsmand** icke juridiskt fackbildad domare, lekmannadomare, motsv. illiterat rådman, nämndeman, jfr *nævning*. **-domsret** rätt i första instans, som har lekmän till bisittare. **-ejer** delägare. **-færd** medfart. **-før**, *i -~ af den stilling, jeg*

-~ senaste sammansatta ord. *ω* = o i bo. *a'l* tryckstavelse, lång vokal. *al'* tryckstavelse, kort vokal.

indtager i kraft av; *efter tidens* -~ efter tidens krav, efter sig företeende omständigheter; *i embeds* -~ å ämbetets vägnar. **-gaaende** *tider* uppåtgående. **-gift** hemgift. **-gjænger** kem. elektronegativ kropp. **-hold***, *hans meninger fandt* -~ *hos mange* bifall, understöd; *han vil finde* -~ *hos regeringen* gillande; *i* -~ *af loven* enligt, i kraft av. **-indbefattet** medräknat. **-levende** samtida. **-skabt** medfödd. **-skyldig** medbrottslig. **-troende** trosfrände[r], trossyskon. **-vidende**, *uden mit* -~ utan min vetskap, mig ovetande.

1. **mede** da. slädmed.

2. **mede** mēta. **-snøre** metrev.

medens medan; under det att.

medister-dejg* malet fläsk o. fläskkött. **-pølse** fläskkorv.

medusa-hoved* medusahuvud (Astrophyton, sjöstjärna med greniga armar).

meduse manet.

megen mycken.

mehank = *stankelben*.

mej slädmed.

1. **meje** meja. **-maskine** skördemaskin. **-red** mejbåge.

2. **meje** om häst föra framfötterna utåt.

1. **mejer** skördeman.

2. **mejer** mejerist.

3. **mejer** locke, väggspindel, »helga högben» (Phalangium).

mejeri*. **-gaard** gård med stor mjölkproduktion.

mejran = *merian*.

mejs korg av vide, särsk. att bära på ryggen.

mejse mes (Parus).

mejsel* plattjärn.

mel mjöl. **-bille** mjölbagge (Tenebrio). **-bolle** klimp till köttsoppa o. d. **-bærris** släktet Arctostaphylos; *stedsegrøn* -~ mjölonris (A. uva ursi); *løvfældende* -~ fjällbärsris (A. alpina). **-drøje** mjöldryga. **-dug** mjöldagg (Erysiphe, en parasit på gröna växtdelar). **-dyst** mjöldamm. **-kalk** släckt kalk. **-mide** mjölor (Acarus farinæ). **-orm** mjölmask, larv av mjölbaggen (Tenebrio molitor). **-skrubbe** = *-bille*. **-stof** stärkelse. **-øllebrød** avredd ölsupa. — ~**e** mjöla; ~ *sin kage* sko sig.

melangebudding finare fiskfärs med hummer.

meld hasselbuskens hänge.

meld|e anmäla, rapportera; meddela; i kort: begära; *vi* ~*te os til dem til middag* »bjödo oss själva»; ~*e sig* bildl. infinna, inställa sig; ~ *sig ud* anmäla sitt utträde. ~**ing** meddelande, underrättelse.

2. **melde** gråmolla (Atriplex). **-kaal** trädgårdsmolla (A. hortensis).

melis finaste strösocker.

melk = *mælk*.

mellem mellan; i sms. ofta medel-; central-. **-aarsag** medverkande orsak, en orsak bland andra. **-art** bastard, hybrid. **-begreb** log. medelterm. **-benyttelse** skogsbr. föravverkning. **-bestand** de träd i en skogstrakt, som fällas mellan de ordinarie hyggena. **-cellestof** intercellularsubstans. **-dræt** vaddering. **-flagspette** mellanspett (Picus medius). **-fornøjet** halvt om halvt belåten. **-frak** höst- och våröverrock. **-frist** lagstadgat eller medgivet avbrott i vatten- och brödstraff. **-gade*** tvärgata. **-garn** inslag. **-grund** mellersta delen av perspektivet på en tavla. **-gulvet** mellangärdet, diafragma. **-handel** transitohandel. **-kjove** bredstjärtad labb (Lestris pomarina). **-kjødet** stället mellan könsdelarna och sätet, mellangården, perineum. **-klæde** kläde av medelgod kvalitet. **-lag** mellanlager; vid byte: mellangift. **-led** mellanled; medium; log. medelterm. **-mad** mellanmål. **-reb** enkelbiff. **-regning** avräkningskonto. **-rente*** interusurium, avkortad ränta, räntevinst, som borgenär gör genom skuldbelopps inbetalande före förfallotiden och ibland är skyldig att återbära. **-ro** halvspänn. **-skole** da. motsv. realskola, fyraårig, närmast för åldern 11—15 år. **-skov** skog av medelålders träd. **-spætte*** = *-flagspætte*. **-spove** småspov (Numenius phæopus). **-stok** bot. rotstock.

-trin mellanstadium. **-vold** vall mellan två bastioner, kurtin. **-værende** mellanhavande. **-værk** mellanspetsar.
melon*. **-græskar** äpplekurbits, melonkurbits (Cucurbita melopepo).
melotenkløver sötväppling (Melilotus).
melrakke = *fjældræv.*
1. **me'n*** fel, brist, skada. **-slaa** slå till skada. **-sværge** begå mened. **-svoren** menedig.
2. **men'** men; utan.
menag|e hushåll; mäss. **~e're** hushålla, spara.
men|e* tro, anse. **~ing***, *den offentlige ~ing* opinionen; *en god ~ing om sig selv* hög tanke; *det er ingen ~ing i at bære sig ad saa* rim och reson; *tage alt i den bedste ~ing* tyda allt till det bästa. **~ings-fælle** meningsfrände. **-løs** orimlig.
menig*. **-hed** församling, kyrkokommun. **-hedsraad** motsv. kyrkoråd.
menneske*. **-heden** mänskligheten, människosläktet. **-kærlig** människovänlig. **-køn** människosläkte. **-ros** människopris. **-æder*** kannibal; människohaj (Carcharias lania).
mente, *i ~* in mente, i minnet; *3 op og 7 i ~* i minne.
mer*. **-indtægt** inkomstökning. **-produktion** överproduktion. **-tydig** flertydig, tvetydig.
merian mejram (Origanum).
merit'er oftast ironiskt: bravader, storverk, galenskaper.
merle sjö. * v. tränsa.
merskum sjöskum.
mesan sjö. *. **-stang** kryssmärsstång.
1. **messe** mäss. **-lukaf** officersmäss, gunrum. **-penge** taffelpengar.
2. **messe** mässa. **-bord** altarbord. **-hagel, -kaabe** mässhake.
me'st* no. sv. nästan.
mester*, *han har fundet sin ~* överman. **-lektie** förr: högsta klassen i en latinskola. **-pulver** osvikligt läkemedel, livselixir. **-rod*** (Imperatoria). **-skælm** ärkeskälm. **-svend** den främste av gesällerna. **-tyv** stortjuv. **-urt** = *-rod.*

metal'* mässing, brons, malm. **-beholdning, -fond** i bank: metallisk kassa. **-forraad** metallisk valuta. **-hud** förhydning av metall. **-ilte** metalloxid. **-konge** kemiskt ren metall, regulus. **-skinne** metallskena; fjäder på nothyvel. **-skum** slagg. **-sæbe** putspomada, silvertvål. **-sølv** oäkta bladsilver. **-tvist** trådnät, gles metallduk.
miave jama.
mid = *mide.*
midaften senare delen av eftermiddagen. **~s-mad** aftonvard.
midald|er medelålder. **~rende** medelålders.
middag*. **~s-abonnent** middagsgäst. **-bestik** sjö. middagsarbete, beräkning av den väg ett fartyg tillryggalagt från middag till middag. **-blomst*** middagsblomma (Mesembrianthemum). **-cirkel** meridian, middagslinie. **-kikkert** astron. passage[observations]instrument. **-kreds** = *-cirkel.* **-laget** tiden omkring kl. 12. **-linie*** = *-cirkel.* **-paj** ett slags köttpaj. **-selskab** middagsbjudning. **-timen** kl. 12—1.
middel medel; i sms. medelstor, medelgod, genomsnitts-, medel-; no. = *middelklasse* skol. **-alder*** medeltid. **-alderlig** medeltida. **-bevægelse** medelhastighet. **-brud** inskärning i nyckelax. **-kjove** = *mellemkjove.* **-klasse*** no. skol. klass i *middelskolen.* **-levetid** medellivslängd. **-sild** sill i fjärde året. **-skole** no. motsv. realskola, noggrannare realskolans klasser 3—6. **-skoleeksamen** motsv. realskolexamen. **-spant** sjö. nollkrysspant. **-spove** = *mellem-. spove.* **-stand** i samhället: medelklass; genomsnittlig ställning, höjd o. s. v. **-tid** medeltid astr., medelsoltid. — **~s** medelmåttig, genomsnittsmässig, ordinär.
mid|e kvalster; *~er* akarider. **~ret** full av or, oren; om ost: masküten.
midlertidig provisorisk, tillfällig, temporär; adv. tills vidare; *~t subjekt* formellt.
midt*. **-nerve*** bot. = *-ribbe.* **-punkt-**

flyende centrifugal. **-punktsøgende** centripetal. **-ribbe** medelnerv. **-stillet** *ægstol* bot. centralt fröfäste. **-vejs** [ungefär] mitt på vägen. **-vinters** mitt på vintern. — **~e** sbst. mitt; *i vor ~e* i vår krets. — **midter-** i sms. = *midt-*.
mig*, *det er ~* jag.
mikke repsl. mick, skärpåle.
Mikkel Mikael. **mikkel*** räv. **~s-bær** = *bolle*. **~dag** 29 september.
mikmak mischmasch.
mil*, *dansk ~* = 7,532 meter, 3/4 svensk; *ældre norsk ~* = 11,295 meter, en dryg svensk. **~e-vis** miltals, milsvitt.
1. **mile** bett på betsel. **-kede** hakkedja, kindkedja på stångbetsel.
2. **mile** mila. **-kul** träkol.
3. **mile** da. sandbank.
miliegræs hässlebrodd (Milium).
milt mjälte. **-bregne** hjorttunga (Scolopendrium vulgare). **-urt** gullpudra (Chrysoplenium); kambräken (Blechnum).
mimre bräka som en get; låta läpparna hastigt röra sig, darra med läpparna.
1. **minde** mest i ortnamn: flodmynning.
2. **minde** samtycke; *med mit ~* med mitt goda minne. **~lig** godvillig. **~lighed**, *i ~lighed* i godo, i sämja.
3. **minde** minne; v. påminna. **~lse** påminnelse, maning; släng av sjukdom.
mindre*. **-aarig*** da. särsk. halvmyndig, om person mellan 18 och 25 år, som råder fritt över sin person men i viktigare ekonomiska angelägenheter måste rådföra sig med en *kurator*. **-mand** fredlös man; man, som förlorat medborgerligt förtroende. **-tal** minoritet; reservant[er].
1. **mine** de mina.
2. **mine** min.
3. **mine** mina; särsk. i sms.: gruva.
mineral-fil ett slags slipredskap av smärgel.
mine'r|e*. **-edderkop** minörspindel (Cteniza).
minervas-ugle* = *kirke-ugle*.
ministerium ministär; da. regeringsdepartement.
minke minskas, avtaga.
minut'*. **-grød** blixtgröt, vetemjölsgröt.
mire landtm. ett slags signalbricka, hälften svart och hälften vit, använd vid stakning av kurvor.
mis'* van-. **-billige** ogilla. **-byrd** missfall, abort, förtidig förlossning. **-dæder** missdådare, ogärningsman. **-fald** misshag. **-fare** få missfall. **-forbindelse** mesallians. **-fornøjelse** missnöje. **-fødsel** = *-byrd*. **-gerning** större förbrytelse. **-haab** misströstan. **-holden** förfördelad; *være -~ med en kontrakt* förlora på. **-klang** missljud. **-lede** vilseleda. **-lykket*** felslagen. **-lønne** illa, otillräckligt löna. **-pris** vanpris. **-tillid** misstroende. **-tolke** förtolka, vantolka, misstyda. **-troisk** misstrogen, misstänksam. **-tvivle** misströsta, förtvivla. **-tæn'kelig** misstänkt; misstänksam. **-un'delig** avundsam, avundsjuk. **-un'delse** avund, missunnsamhet.
miskmask mischmasch.
mislig tvivelaktig, vansklig; felaktig, oriktig; ogynnsam, olycklig, dålig. **-holde** bryta ett kontrakt; försumma att i rätt tid betala en skuld, icke inlösa en obligation; *~holdt obligation* nödlidande. **-holdelse** kontraktsbrott.
mispel* (Mespilus); no. av. oxbär (Cotoneaster).
misse plira med ögonen.
missive s. namn på kunglig resolution.
mistbænk drivbänk.
mistel* (Viscum). **-drossel** dubbeltrast (Turdus viscivorus). **-ten*** (Viscum).
mistelig umbärlig.
mitis* ett aluminiumhaltigt, mjukt gjutjärn av svensk uppfinning.
mjave jama.
mjeld = *meld*.
mjølke* kropp (Epilobium).
mo torr, sandig slätt, hed, sandmo, sandhed. **-hare*** form av *nordhare*. **-irisk** da. gulnäbbad hämpling (Linota flavirostris); no. gråsiska (Acanthis linaria). **-rype*** (Lagopus scoticus).
1. **mod** modlös, nedslagen.

2. **mod** mod; *have* ~ *paa* lust.
3. **mod** mot. **-bakke** uppförsbacke. **-befaling** kontraorder. **-by'delig** motbjudande. **-bør** motvind; bildl. mothugg. **-grund** motskäl. **-hage** hulling. **-klage** motstämning, rekonventionstalan. **-sot** = *mosot*. **-staaende***, -~ *vidnesbyrd* motsägande. **-standspille** vederlag, strävpelare. **-stiller** motsättare, musikel. **-strid**, *i* -~ *med* i strid med, i motsats mot. **-sætning** motsats. **-sætningskonjunktion** adversativ konjunktion. **-veksel** rekambioväxel.
mode mod, bruk; i sms.: på modet, modern. **-blad** modjournal.
moden mogen.
moder* livmoder; *kunstig* ~ äggkläckningsmaskin; *ingen* ~*s sjæl* inte en skapad varelse, inte en katt. **-faar** tacka. **-flod** vita flussen. **-korn** mjöldryga. **-krampe** hysterisk kramp. **-mærke** födelsemärke. **-ret** matriarkat. **-træer** fröträd.
moderation* prisnedsättning.
modne bringa till mognad; ~*s* mogna.
mol mull, organdin, tunt tyg, något glesare än *linon*.
molbo|er motsv. Tälje tokar. **-historier** amsagor. **-tale** enfaldigt prat.
mold mull. **-bakke** = *marbakke*.
mole vågbrytare, pir, molo.
molevit'ten, *hele* ~ hela smörjan, rasket.
molter = *multer*.
molton = *multum*.
mon' mån, märkbar skillnad; grad; ökning; *det gjorde en god* ~ det tog; *det er ingen* ~ det förslår inte. ~**[n]e** förslå; göra verkan; *det* ~*ner* det tar; det förslår.
moppe mops; da. liten tegelsten.
1. **mor*** = *moder*.
2. **mor** morian, mor.
3. **mor** torv, bildad på torr mark, råhumus; *paa steder, hvorfra regnormene forjages, der skifter det øverste jordlag beskaffenhed, og i steden for muld danner sig* ~; *er dette tilfældet i skov, udebliver den naturlige foryngelse, og, hvis mennesket ikke griber ind, omdannes skoven til hede;* jfr *maar*. **-bakke** = *marbakke*.
morbær mullbär. **-træ*** (Morus).
mord*. ~**er** mördare. ~**erlig** mordisk; ohygglig, kolossal; *en* ~*erlig mængde*.
more roa; ~ *sig* ha roligt; *mor dem godt!* mycket nöje!
morel'* sötbär, fågelbär.
morgen*, *i hele* ~ hela dagen i morgon, hela morgondagen. **-dulig** morgonfrisk, van att stå upp tidigt. **-frue** ringblomma (Calendula officinalis). **-fugl** ottefågel. **-landsk** österländsk. **-mand** person, som står tidigt upp, ottefågel. **-røde** morgonrodnad. **-skjær** första gryningen. **-sko** toffel.
morild mareld.
1. **morin*** gulholts, gul bresilja.
2. **morin** moaré, vattrat ylletyg.
morkel murkla (Morchella esculenta).
morken murken.
mor'|o nöje; *have* ~*o* roligt; *for* ~*os skyld* för ro skull. **-skab** = ~*o*. **-skabsbog** »rolig bok», bok för nöjesläsning. **-som** rolig; lustig.
mort mört (Leuciscus rutilus): yngel av torskarter, särsk. *graasej*. ~**efærge** islom (Colymbus glacialis).
Morten* namn på haren, Jösse.
morte'r mörsare.
mortificere jur. förklara ogiltig, döda; annullera ett fordringsbevis o. d.; återtaga en beskyllning.
1. **mo's** (ω) mossa; av. om alger, lavar; *irlandsk* ~ krustång, caraghen (Chondrus crispus); *islandsk* ~ islandslav (Cetraria islandica). **-dyr*** (Bryozoa). **-humle*** (Bombus muscorum). **-mor** råhumus i skog, där mossa täcker marken. **-skorpioner** klokrypare (ordningen Pseudoscorpionida).
2. **mo's** (ω) mos.
1. **mose** (ω) göra mos av.
2. **mo'se** (ω) mosse; no. mossa. **-and** gräsand (Anas boschas). **-brug** mosskultur. **-bunke** tuvtåtel (Aira cæspitosa). **-bølle** odon (Myrtillus uliginosa). **-gris** = *jordrotte*. **-høg** = *kærhøg*. **-industri** torvindustri. **-kone**, -~*n brygger* »mosskäringen eldar», det

är dimma över kärren. **-lyng** sumpig hed. **-pors, -post** pors (Myrica gale). **-snegl** dammsnäcka (Limnæus stagnatilis). **-sneppe** halvenkel beckasin (Telmatias gallinula). **-terne** svarttärna (Hydrochelidon nigra). **-ugle** = *sumphornugle*. **-vintergrønt** ögonljus (Pyrola rotundifolia).

moskus mysk. **-dyr*** = *-hjort*. **-faar** = *-okse*. **-hjort** myskdjur (Moschus moschiferus). **-katost** desmeros (Malva moschata). **-okse*** bisamoxe (Ovibos moschatus). **-rotte** zibetråtta, bisamråtta, ondatra (Fiber zibethicus). **-svin*** (Dicotyles).

mosot populärt namn för bleksot, blodbrist o. d., som blott botas av kloka gummor; *maale for* ~ behandla.

most (*ω*) fruktsaft, ojäst druvsaft.

mousse efterrätt, bestående av gräddskum med tillsats.

movere *sig* ta motion.

mudder* dy, gyttja; bildl. väsen, spektakel. **-hul** mudhål, rengöringshål i ångpanna. **-klire** drillsnäppa (Actitis hypoleucos). **-skovl, -skuffe, -spand** mudderskopa. **-sneppe** = *-klire*.

mudre muddra; föra väsen.

muffe muff; *være ved* ~*n* ha gott om pluringar.

muffedi'se stickad armmudd.

mufflon* (Ovis musimon).

1. **mug', mugl** mögel. **muggen** möglig.

2. **mug** = *mugge*.

1. **muge** mocka, föra ut gödseln.

2. **muge** no. samla i högar.

mugel multe (Mugil, en taggfenig fisk).

mugge* glas- el. porslinskärl med handtag, tillbringare; handkanna; gräddsnäcka.

1. **muk'** mugg, husdjurssjukdom.

2. **muk'** (*ω*), *ikke et* ~ knyst.

1. **mukker** spånor.

2. **mukker,** ~**t** slägga.

1. **mul'** = *mol*.

2. **mul'** mögel. ~**len** möglig.

3. **mu'l** stryk, smörj.

muld* mylla; *oven* ~*e* ovan jord. **-aks** ax, skadat av brand. **-bræt** formbräde; = *-fjæl*. **-fjæl** vändskiva på plog. **-kurv** skanskorg. **-lag** matjordslager. **-sluffe** mullskopa. **-varp** mullvad (Talpa europæa); skämts. ingenjörsoldat. **-varpeskud** mullvadshög.

mulde geol. synklinal.

1. **mule** dunka på.

2. **mul|e, -dyr** mula. **-æsel** mulåsna.

3. **mule*** mun; översta delen* på skruvstäd; kilhål på hyvel; hål på hjulnav; v. gå och tjura; ge sägen på truten. **-bremse** nosklämma, broms för hästar. **-ring** axelring, lunsring. **-stik** mulstek, ett slags sjömansknut, som är lätt att lösa.

3. **mule** mulmaskin. **-tvist** mulgarn.

mulig möjlig. **-vis** möjligtvis. — ~**ens** möjligen, kanhända.

mulkt plikt, bot. ~**e're** bötfälla.

mull = *mol*.

mulle rödfisk (en havsfisk Mullus).

mulm mörker; *i* ~ *og mørke* i djupaste mörker. **-sort** nattsvart, kolsvart.

1. **mulne** mörkna.

2. **mulne** mögla.

multe* = *mugel*.

multe|r hjortron. **-bær** = ~*r*. **-bærbusk*** (Rubus chamæmorus). **-grød** krossade hjortron, som vinterförvaras och kokas till kräm. **-myr***.

multum svanboj, ett slags tät, grov flanell.

mummeri utklädning, maskerad; förr: narrspel.

mund*, *bruge* ~ vara otidig; ~*en løber i vand* det vattnar sig i munnen; *han har det mest i* ~*en* han talar så vackert, men det är inte att lita på. **-bid 1.** *-en* munsbit. **-bid 2.** *-det* bett på betsel; äv. munstycke på pipa. **-diarrhoe*** kolossal pratsjuka; ordflöde. **-djerv** frispråkig. **-fuld** munsbit; klunk. **-godt** förr: ett starkt öl; nu: gotter, sötsaker. **-harpe** större hästskoformig mungiga. **-held** uttryck, som någon ofta för på tungan, favorituttryck, »valspråk»; allmänt gängse uttryck, ordspråk, ordstäv, slagord. **-kaad** obetänksam i sitt tal, alltför frispråkig, pratsam. **-klemme** munläsa, munhäfta, ett slags stelkramp. **-kok**

livkock. **-kopper** favoritkopp med fat. **-krampe** = *-klemme*. **-ladningsgevær** mynningsladdare. **-lag** fonet. artikulationsbas. **-orgel** munharmonika. **-portion** ranson, portion. **-skold** blemma i munnen. **-skæg** mustascher. **-spalte** munspringa, munöppning. **-stykke*** bett på betsel. **-syge***, *mund- og klovesyge* mul- och klövsjuka. **-trævl** skäggtöm på fisk; muntråd på insekt. **-ven** falsk vän. — **~s-vidne** vittne, som intygar vad det hört.

munding mynning.

mundur mundering.

municipalraad kommunalstyrelse.

munition ammunition.

munk* = *~e-fugl*. **~e-græs** gräsnejlika (Armeria). **-bogstaver** munkstil. **-fugl** svarthuvad sångare (Sylvia atricapilla). **-hoved** = *løvetand*. **-hætte*** stormhatt (Aconitum napellus). **-lus** gråsugga (Oniscus). **-sæl** (en sälart i Medelhavet, Pelagius monachus).

munke monke (Jasione montana).

mur*. **-baand** murankare. **-brokker** byggnadsgrus. **-bygning** stenhus, tegelhus. **-dække** = *-tag*. **-flugt** muryta. **-fod** sockel. **-gaard** stenhus, tegelhus. **-grænse** gräns för det område i en stad, där trähus äro förbjudna. **-hus** = *-gaard*. **-kit** murbruk. **-krans, -krone** krenelering. **-krudt** väggört (Parietaria officinalis). **-løber** = *-spætte*. **-nælde** = *-krudt*. **-polerer** förr: murarförman. **-rude** murruta (Asplenium ruta muraria). **-sejler** = *kirke-svale*. **-ske** murslev. **-skærver** = *-brokker*. **-spids** gavelspets. **-spætte** murkrypa (Trichodroma muraria). **-sten** tegel[sten]. **-svale** = *kirkesvale*. **-tag** murkappa. **-takker** tinnar, mellanpelare mellan skottgluggar. **-tvang** lagstadgad föreskrift om förbud mot trähus i en stad. **-øgle*** (Lacerta muralis). — **~er*** frimurare.

mure fingerört (Potentilla).

mus* av. ledråtta; sjö. ett slags knut; *~en* musblacken, hästnamn. **-høg, -vaag** ormvråk (Buteo buteo). **-vit, -vitmejse, -vitte** talgoxe (Parus major). **-ært** sparvlins (Ervum tetraspermum). **~e-bid** hårginst (Genista pilosa). **-byg** vildkorn (Hordeum murinum). **-falk** tornfalk (Falco tinnunculus). **-fælde** råttfälla. **-hale** råttippa (Myosurus). **-høg** = *mushøg*. **-pulver** råttgift. **-skjær** = *spidsmus*. **-torn** myrtentörne, mustörne (Ruscus aculeatus). **-urt** ullört (Filago). **-vaag[e]** = *mushøg*. **-vikke** kråkvicker (Vicia cracca). **-øjet** kisögd. **-øjne** små ögon. **-øre** gråfibla (Hieracium pilosella); förgätmigej (Myosotis).

musit parasit.

musivarbejde* mosaik.

musk damm; dammoln.

muskedonner muskedunder; kaveldun (Typha).

1. **muskel***. **-følelse** muskelsinne. **-før** muskelstark, muskulös. **-svøb** muskelns bindvävshylle, fascia. **-trævl** muskelfiber. **-væv** muskelvävnad.

2. **muskel** mussla.

musket' musköt.

muskovit kaliglimmer.

muskus = *moskus*.

musling mussla; särsk. = *blaamusling*. **~e-ben** näsmussleben. **-guld** = *malerguld*. **-krebs** musselkräfta (Cypris monacha). **-sølv** rivet bladsilver som vattenfärg.

musse ung sill.

mut' trumpen.

mutation målbrott.

mute fälla fjäder.

mutter vard. om husmodern el. äldre kvinna: kära mor, gumman. **-vits** medfödd kvickhet, fyndighet.

mye vard. mycket.

1. **myg'** mygga; *langbenet ~* = *stankelben*. **-blomst** myggblomma (Malaxis). **-flue** sandfluga (Simulium).

2. **my'g** mjuk; bildl. beskedlig, undfallande, medgörlig; *gøre en ~* stuka.

mygl mögel.

myhank = *stankelben*.

mylder, **mylr** vimmel. **myldre** vimla, myllra.

mynde vinthund.

myndighed* jfr *mindreaarig, kurator, værge.* **~s-misbrug** maktmissbruk.
1. **mynte** mynta v.; *det er ~t paa dig* det var en pik åt dig; jfr *mønt[e]*.
2. **mynte** mynta (Mentha).
myr* kärr. **-bær** = *multer.* **-dun** = *kæruld.* **-dyrkning** mosskultur. **-fiol** = *engfiol.* **-hat** kråkklöver (Comarum palustre). **-kongle** = *calla.* **-sig** dalsänka med mosse i bottnen. **-sneppe** morkulla. **-snipe** = *rustbrun kobberneppe.* **-uld** = *kæruld.*
myrde mörda.
myre* (Formica m. fl.). **-bjørn** = *-sluger.* **-kryben, -løb** myrkrypning, känsla som av krypande myror. **-løve** myrlejon (Myrmecoleon formicarius). **-pindsvin** vanligt myrpiggsvin (Echidna hystrix). **-sluger** myrslok (Myrmecophaga). **-tue** myrstack.
myrmand no. nominell ägare av en alldeles obetydlig jordlott, förr ofta given i röstvärvningssyfte. **~s-stemme** röst, grundad på skenbar jordbesittning.
1. **myse** = *misse.*
2. **myse** vassla. **-ost** mesost.
mysike, myske = *skovmærke.*
mysse missne (Calla palustris).
myte rugga, fälla hår el. fjäder.
mæce'n mecenat. **~a'tseksemplar** dedikationsexemplar.
mægle mäkla, medla. **~r*** medlare; trappspindel.
mæhæ* person, som ingenting vill; dumbom, nolla; *han er et ~* en käring; *han har faaet et ~ til kone.*
mækre bräka som en get. **-fugl, -gauk** enkel beckasin (Telmatias gallinago).
mæl hög strand.
mæle tal, röst; v. tala, yttra; *have hverken maal eller ~* inte få fram ett ord, inte få ord för sig; *han ~de ikke et ord.*
mælk mjölk. **~e-blande** »mjölkbland», mjölk och vatten. **-bøtte*** = *løvetand.* **-fjæs** intetsägande ansikte. **-gang** mjölksaftkärl, lymfkärl. **-glas*** vitt glas, benglas till lampkupor o. d. **-grød** da. mjölk och gröt; no. gröt, kokt i mjölk, vit gröt. **-gysen** lindrig mjölkfeber. **-hat** mjölkskivling (Lactarius); *velsmagende -~* riska (L. deliciosus); *rødbrun -~* giftig brötling (L. rufus); *draabeplettet -~* L. blennius. **-hul*** mjölkkälla, mjölkfontän. **-kar*** sv. = *-gang.* **-kolle** mjölkstäva. **-kopper** frisel. **-ly** = *-varm.* **-mand** mjölkbud. **-pap** slätvälling. **-porten** nedre mjölkfontänen. **-ringe** filbunke. **-rod** mossrot (Peucedanum palustre). **-saft*** lymfa, kylus. **-skorpe** torsk, barnsjukdom. **-sop** = *-hat.* **-spise** mjölkmat. **-suger** = *natravn.* **-suppe** välling. **-tidsel** fettistel (Sonchus arvensis); = *marietidsel.* **-urt** jungfrulin (Polygala). **-valle** vassle. **-varm** spenvarm. **-vejen** vintergatan. — **~eri** mjölkförsäljning, mejeri.
2. **mælk, ~e** mjölke. **~e-fisk*** fiskhane.
1. **mænd** män; jfr *mand.*
2. **mænd,** *nej ~ om jeg det vil* sannerligen, om.
mænge* blanda.
mær da. häst[krake]; no. sto; sköka; *din ~!* skällsord.
1. **mærke*** tecken, kännemärke; förr: baner; sjömärke, prick; v. märka; *~ sig* lägga på minnet. **-drager** banerförare. **-kniv** ritsjärn till krabbning. **-penge** = *prikkepenge.* **-pind** karvstock. **-pæl** gränsstolpe. **-sten** gränssten. — **~lig*** märkvärdig; märkbar.
2. **mærke*** (Sium); jfr *vandmærke.*
mærker pl. av *3. mark.*
mærsk = *marsk.*
mæsk mäsk. **~e** mäska vid bryggning; göda.
mødding gödselhög, gödselstack; jfr *køkkenmødding.* **-sted** gödselstad.
møde* gå till mötes; hända, inträffa; infinna sig, inställa sig; råka, träffa; sbst. * sammanträde, session; *han mødte ikke* uteblev; *gi ~ i retten* inställa sig. **-sted** mötesplats, samlingsplats.
mødig trött.
møe vard. mycket.
møg gödsel, dynga. **-bed** drivbänk.

-bunke gödselhög, hög av exkrement. **-bænk** = *-bed*. **-bør** dyngkärra. **-dynge** = *-bunke*. **-flue** dyngfluga (Scatomyza stercoraria). **-gødning** naturlig gödning. — **~e** gödsla; mocka.
møje möda.
møjte koppel.
møl' mal (Tinea). **-urt** en art kungsljus (Verbascum blattaria).
mølje anrättning av *fladbrød* och flott.
mølle kvarn, da. särsk. väderkvarn; kvarnspel. **-arm** kvarnvinge. **-bom** kvarnaxel. **-brug** kvarnverk. **-dige** kvarndamm, fördämningen. **-gæst** kvarnkund. **-jern** långjärn. **-ligger** undre kvarnsten, liggare. **-løber** övre kvarnsten, löpare. **-skralde** kvarnklapp. **-skyld** kvarnarrende. **-sluse** kvarnlucka, dammlucka. **-spil** vindspel vid väderkvarn; kvarnspel. **-stjert** svängbom för vridning av väderkvarn. **-sø** kvarndamm, vattensamlingen. **-told** kvarntull, ersättning in natura för malning. — **~r** mjölnare; ärtsångare, ärtsmyg (Sylvia curruca). **~r-høne*** fet höna. — **~ri** malningsförfarande; kvarnindustri.
møn', **møne** ryggås, takås. **møn[s]-aas** takåsbjälke. **mønne** lägga tak över ryggåsen.
mønst|er*. **~er-givende, -gyldig** mönstergill. **-værdig** exemplarisk. **~ret** fasonerad.
mønst|re*. **~erskriver***. **~rings-kontor** förhyrningskontor för sjömän.
mønt da. mynt; ~ *og krone* krona och klave; jfr *mynt*. **-beskrivelse*** numismatik. **-guardejn** myntproberare. **-mester** chef för myntverket.
mør*. **-brad** filé och hare. **-bradsteg** rostbiff. **~ne** bli mör.
mørk*. **-agtig** halvmörk, dunkel. **-loftet** översta vinden, »kattvinden». — **~e** mörker; v. göra mörk, förmörka. **~e-blaa** mörkblå.
mørsk syrlig; *et ~t æble*.
mørtel murbruk.
møtrik skruvmutter.

N.

1. **naa!***, ~ *saaledes* jaså, på det viset; *aa ~!* jaså!
2. **naa*** hinna; *jeg ~r det ikke i aften; vi var ~et til tredje kapitel; med 100 daler ~r man ikke langt* kommer. **-vidde** räckvidd.
naad' söm, nåt, fog.
naade nåd. **-løn*** av. gratifikation, pension. — **~ns-aar** = *naadsensaar*. — **~s-urt** jordgalla (Gratiola officinalis).
naadsens-aar* nådår för prästfamilj. **-brød** nådebröd.
naadle nåtla. **-tang** böjtång.
naal* barr; *~e* nålar, ett slags smala dammluckor av upprättstående bräder el. sparrar. **~e-bæger** spindelört (Thesium). **-fisk** kantnål (Syngnathus o. närstående). **-kogleaks** nålsäv (Scirpus el. Heleocharis acicularis). **-lav** lavsläktet Calicium. **-plade** styngplåt på symaskin. **-skov** barrskog. **-træ** barrträd
naalys ljus för likvaka.
naar adv. o. konj. när om framtid el. upprepade händelser; om, ifall.
nabb pinne att hänga kläder på; framskjutande bergshöjd.
nabo* granne. **-fred** grannsämja. **-lag, -lav** grannskap; grannskapets folk, grannar. **-lod** angränsande jordlott. **-vinkel** supplementvinkel.
nad = *naad;* liten spets.
nadver nattvard; högtidligt: aftonmåltid.
nafta* eterdroppar.
na'g aggande känsla; samvetskval; agg, groll. **~e** kvälja, plåga.
nagel* spik; jfr *nagle*. **-fast** jur.; *-~e appertinentier* eg. väggfasta tillbehör, effekter, som räknas till fastigheten, t. ex. fönster.
nagle spik, nagel; v. nita; av. spika fast, fastnagla. **-bor** skedborr, pinnborr. **-gab** spikhål; *uden at jeg faar se*

-~et i hans hænder Joh. 20: 25. **-tern** spikutdragare, spiktång.
najade havssärv (Najas marina).
naje sjö. *. **-bændsel** ögonbändsel. **-strop** blockstropp.
nakke* ban på yxa; da. smal hög halvö; sjö. löparhål i block; *være paa ~n af en* förfölja. **-baand*** nackligament. **-bær** backsmultron, nejkon (Fragaria vesca viridis el. collina). **-drag** slag i nacken. **-fistel** svulst i nacken på hästar. **-grube** nackgrop. **-knude** nackknöl. **-mus** = *-fistel*. **-muskelen** huvudnickaren. **-pisk** stångpiska. **-pude** chinjong. **-skilning** nackbena. **-skæg** bakstycket på gammaldags fruntimmersmössa. **-stilk** enkel taljrepsknopp. **-stykke** nackkam.
nam' jur. utmätning.
nannest ett slags tionde.
nansenkage en sockerkaka med kryddor och korinter.
1. **nap** girig; *knap og ~* nätt och jämnt.
2. **nap** tupplur.
napoleonskage ett slags tårta med glasyr.
nar'* no. **na'r** da. **-ag'tig*** särsk. löjligt fåfäng. **~re-briks** käpp med utskurna åsneöron, skallra o. d. tillhörande narrens kostym. **~rifas** lurifax.
narde nardus.
narhval* (Monodon monoceros).
narv*. **-side** hårsida på läder.
naske äta sötsaker; no. = *rapse*. **-ri** snatteri.
1. **nat'***, *rent bort i ~ten* rakt åt skogen, rent på tok. **-abe*** (Nyctipithecus). **-bord** nattduksbord. **-fiol** trädgårdsnattviol (Hesperis matronalis el. tristis); nattviol (Habenaria bifolia). **-fugl** nattfågel; nattfjäril. **-fly** nattfjäril. **-gænger** nattvandrare; sömngångare. **-hejre** natthäger (Nycticorax). **-hus** sjö. nakterhus. **-hyacint** tuberos (Polianthes tuberosa). **-kappe** nattmössa för fruntimmer. **-kjole** nattrock. **-lejr** bivack. **-lys*** gulltrav (Oenothera biennis). **-mand** hudavdragare, rackare; natthämtare, som ombesörjer tömning av latrinkärl. **-mandsfolk** tattare, zigenare. **-mandsvogn** renhållningsvagn. **-mester** förman för *natmænd*. **-møl** lysmask (Lampyris). **-paafugleøje** lilla påfågelspinnaren (Saturnia pavonia). **-ravn** nattskärra (Caprimulgus europæus). **-renovation** natthämtning, tömning av latrinkärl. **-skade** = *-ravn*; = *sort natskygge*. **-skrin** nattstol. **-skygge**, *sort -~* nattskatta (Solanum nigrum); *bittersød -~* besksöta, kvesved (S. dulcamara). **-skønne** underblomma (Mirabilis jalappa, som öppnar sin blomma om aftonen). **-sommerfugl** nattfjäril. **-sværmere** mätarefjärilar (Geometræ). **-sæde** plats, där en fågel sitter om natten; da. nattskoj, nattsöl på värdshus efter stadgad stängningstid. **-ugle** kattuggla (Strix aluco); allmännare: om släktena Syrnium och Ulula. **-vak** = *maaltrost*. **-vakke** = *spætmejse*. **-viol** = *-fiol*. **-vogn** = *-mandsvogn*. — **~tegænger** se *natgænger* **-kommers** nattsudd, nattsöl. **-ly** natthärbärge. **-løberi** nattspring, nattkurtis. **-ravn** = *natravn*. **-rangel** rummel om nätterna. **-sidden** nattvak. **-stade** nattkvarter. **-svir** = *-rangel*. **-sæde** = *natsæde*. — **~tes** bli natt.
2. **nat**, 1. **nate** = *naad*.
2. **nate** sjö. väta med svabb; = *nisse*.
natron* populärt namn för bikarbonat.
natte sjö. = *nate*.
nattergal näktergal (Luscinia luscinia); *~ens horeunge* = *bastardnattergal*; = *gulbug: norsk ~* = *maaltrost*.
natur*. **-erkendelse** kunskap om yttervärlden. **-evne** naturligt, medfött anlag. **-frembringelse** naturalster, naturprodukt. **-garn** ofärgat garn. **-gransker** naturforskare. **-grund** naturlig, fysisk orsak. **-stand** naturtillstånd. **-sten** ohuggen sten. **-tro** naturtrogen, naturlig. **-valg** naturligt urval. **-vid** = *muttervid*. — **~a**, *i ~a* in natura. **~a-ydelse** prestation in natura, naturaprestation, besvär.
nau sjö. om vinden: nästan rakt mot.
nauer = *naver*.
naut nöt.

* även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikelns huvudrubrik eller vad som i den står före |.

nautil pärlbåtssnäcka (Nautilus).
nav* hjulnav; på ångmaskin: förstärkning tjockare del av axel. **-bor** = *naver*.
naver[-bor] navare, grov borr.
navle* bot. navelgrop, fröärr, öga. **-lav** tuschlav (Gyrophora pustulata). **-snekke** navelsnäcka (Natica lineata). **-snor** navelsträng. **-svin** myskevin (Dicotyles torquatus). **-urt** fjällbrud (Saxifraga cotyledon). **navling** = *navlesnor*.
navn*, *af hvad* ~ *nævnes kan* av vad namn det vara må; *af* ~ till namnet; *hun nævner sagen ved dens rette* ~ * skräder inte orden. **-gjeten** känd, namnkunnig. — ~**e-blæk** märkbläck. **-digt** akrostikon med inledningsbokstäverna till versraderna så valda, att de bilda ett namn. **-dug** märkduk. **-form** nominativ; infinitiv. **-fæste** faddergåva. **-fætter** namne. **-klud** märkduk. **-led** uttryck, som fungerar substantiviskt, substantiv, substantiviskt pronomen el. substantivering. **-maade** infinitiv. **-ord** substantiv. **-papir** förskrivning till viss man. **-plade, -skilt** dörrskylt, namnplåt. **-værdi** nominellt värde. — ~**lig** särskilt, i synnerhet; da. äv. vid namn.
navr naver[lönn] (Acer campestre).
ned*. **-brættet** nedvikt. **-bør** nederbörd. **-dysse** nedtysta. **-faldsfisk, -faldslaks** vraklax, som efter lekningen i sötvatten dåligt närd vänder om till havet. **-fældning** snick. bladning. **-gaaende***, -~ *priser* fallande. **-ladning** = *-fældning*. **-kørsel** nedkörning; nedkörsväg. **-lagt***, -~*e kager* änglamat, alterationskräm, »förlåt hastigheten». **-lægge*** insätta, deponera. **-ringet** urringad; dekolletterad. **-slag*** nedslående blixt; nederbörd. **-stamme** härstamma. **-værdige** förnedra.
nede nere.
neder* i sms. **-drægtig** nedrig. **-del*** da. kjol. **-tysk** lågtysk, plattysk.
nedring mindre fisknät.
neg nek, kärve. ~**e**-binda i kärvar.
negenøje nejonöga (Petromyzon).
neger*. **-hirse** durrakorn, kafferkorn (Sorghum vulgare). **-kaffe** Cassia occidentalis.
negl nagel; bot. klo på kronblad. **-fingerbenet** nagelfalangen. ~**e-bid** nagelsprång. **-ledemod** nagelled. **-spræk, -spræt** = *-bid*.
negte = *nægte*.
neje niga; sjö. naja. **-strop** najögonstropp.
nelde = *nælde*.
nellik, ~**e** nejlika (Dianthus); *vild* ~ backnejlika (D. deltoides). ~**e-rød*** (Geum urbanum). **-sop** nejlikbroskavamp (Marasmius oreades). **-spiger** nubb, ungefär så lång som en kryddnejlika. **-svamp** = *-sop*. **-søm** = *-spiger*.
nem' lättvindig, behändig, bekväm; rask i uppfattningen. ~**me** fattningsförmåga; v. fatta; *have trangt* ~*me* ha svårt för sig.
nenne, neppe = *nænne, næppe*.
nereide havstusenfoting (Nereis).
nerve nerv. **-fiber*** nervtråd. **-kniv** skalpell. **-pirrende** nervretande, irriterande. **-ribbet** bot. nätådrig. **-rystelse** nervskakning, nervattack.
nesle = *nælde*.
1. **net'** nät; kasse.
2. **net'** nätt; **-op** just, precis.
nette = *nitte*.
nevø' bror-, systerson.
1. **ni** nio. **-hannet** niomännig, med nio ståndare. — ~**er** nia.
2. **ni-** i sms. = *nid*.
ni-aal = *flodlampret*. **-øje** = *havlampret*.
nid' da., **ni'd** no. avund; i sms. förstärkande: ur-. **-flot** = *raaflot*. **-kær** nitisk. **-syg** avundsjuk. **-stirre** storbliga.
nidding*. ~**s-streg** skurkstreck, nidingsverk.
nidsk avundsjuk; snål, girig.
niece bror-, systerdotter.
nifs hemsk, ruskig, kuslig.
nikke*, ~*nde* bot. nedhängande. **-broder** jabroder. **-dukke** person, som ingen egen åsikt har.
nip läppjande, smuttande; *være paa* ~*pet* på vippen, helt nära. **-tang** pincett, nyptång. — ~**pe** läppja; smutta;

försiktigt plocka; taga med munnen; *~pe et haar ud* plocka ut.
nipe brant bergstopp.
nipflod lägsta flod, då sol och måne delvis upphäva varandras verkan.
nips nipper, små toalettsaker.
nirts flodiller (Putorius lutreola); skinn av denna och närstående.
nise tumlare (Phocæna communis).
1. **nisse** tomte.
2. **nisse** barnspråk: pinka, »kissa»; sbst. urin.
niste matsäck; v. lägga matsäck. **-bomme** matsäckskrin.
nite, 1. **nitte** lott, som ej vinner.
2. **nitte** nita, stuka.
nitten nitton. **-gryn**, *Per -~* herr Petig.
nod' nubb. **~de** nubba.
node not i musik. **-nøgle** klav.
noder åtbörder; nycker; jfr *unoder*.
nogen någon; några, särsk. i no., då satsen är nekande; *de havde ingen børn og kunde ikke vente at faa ~; ~ hver* litet var; *~ ... ~, nogle ... nogle* somliga ... andra.
nogle några; se *nogen*.
1. **nok'** nog, tillräckligt; nog, väl, tänker jag; *~ en gang* än en gång; *~ en gang saa rig* dubbelt; *lad ham være ~ saa spræk* än så käck, hur käck som helst; *~ saa ofte* no. nästan alltid: rätt, ganska, tämligen ofta; da. väl, fullt ut så ofta; *Norge har en ~ saa respektabel flaade*. **-saa** se *nok*. **-sagt** eg. nog sagt, försiktigt uttryck då man vill undvika ett alltför fult; *du er en -~*. **-som** nog, tillräckligt, till fullo.
2. **nok, nokke** sjö. nock.
1. **non** (*ω'*) tiden mitt på eftermiddagen.
2. **non'** (*å*), *~ contemnendus* dåligt betyg: försvarlig.
nonne nunna; = *-and;* * fjärli (Liparis monacha). **-and** salskrake (Mergus albellus). **-boje, -bøje** tunnboj, spetsboj. **-kage** ett slags sockerkaka. **-slør** nunnedok. **-tit** ett slags äpple.
noppe noppa på tyg; v. göra noppor på.
nopre = *noppe* v.
1. **nor** (*ω'*) dibarn, spädbarn.
2. **nor** fjord med trångt inlopp.
nord nord; norr. **-bagge** fjällhäst, liten norsk västlandshäst; da. sv. * öknamn på norrman. **-efter** norr ut. **-fjordhest** = *-bagge*. **-hare*** Skandinaviska halvöns och Alpernas art (Lepus timidus). **-hval*** = *grønlandshval*. **-kaper** nordkapare (Balæna biscayensis). **-mand** = *normand*. **-lys** norrsken. **-over** norrut. **-paa** i norr, på nordkanten; norr ut. — **~en** nordan. **~en-fjelds** norr om Dovre. **-sno** skarp nordanvind.
norkand kricka (Anas crecca).
normand (*ω'*) norrman; sjö. norman, stoppare; sjö. kattass.
nors* (Osmerus).
nosse testikel; könslem på hästar.
1. **not** fisknot, redskap, avsett att stänga in fisken; jfr *garn*. **-brug** not med dess tillbehör. **-lag*** vadlag 14—18 man. **-sild** vadsill. **-mand** = *~e-bas*. — **~e-bas** förman för ett vadlag.
2. **not** spont, urholkad fåra, fals. **-høvl***. — **~ning** snick. spåruttagning.
notabel*, **-forsamling*** särsk. om Eidsvoldsförsamlingen 1814.
note not under texten och diplomatisk. **-skifte** notväxling.
notgræs notblomster (Lobelia dortmanna).
notice*, **notits** annotation. **-bog** notes, annotationsbok, anteckningsbok.
nov knut, hörnfog på timmerhus.
1. **nu***, *~ til dags* se nedan; *~ og da* då och då. **-omstunder** = *-tildags*. **-tid*** gram. presens. **-tildags** nutiden.
2. **nu** no. vattenho.
nubbe = *nuppe*.
nudd nubb.
nudel* ett slags makaroni.
nufse rycka; knuffa; *siger han noget morsomt, saa nufs i mig* ryck mig i rocken.
nul noll; *nummer ~* den, som ingenting betyder.
numerpenge köpares ersättning till den betjäning, som utlämnar köpt skog.
nummen valhänt.

nupereller frivolitetsarbete.
nuppe noppa tyg. **-jern** noppjärn.
nurk liten parvel, puttifnasker.
nus kyss; litet barn. **~se** pyssla, kela med; *~se rosiner* befria från stjälkar, rensa.
nusstorte valnötstårta.
nu't bergstopp; kvist i trä.
1. **ny***, *~e poteter* färska; *~este ~t* sista nyheten. **-blaat** blandning av stärkelse och indigo. **-bær** som nyligen kalvat, nyburen. **-foundlænder** newfoundlandshund. **-løben** om ko: nyss betäckt. **-modens** nymodig. **-~lig** nyss; *lige for ~* alldeles nyss.
2. **ny*** nytändning; *i ~ og næ* då och då, någon gång, icke synnerligen ofta.
nyde njuta; åtnjuta; *jeg har ikke nydt nogenting* ätit, förtärt; *~ godt af* ha gott, fördel av. **~lig** förtjusande; *det var jo ~ligt* ironiskt: det var ju utmärkt. **~lse** njutning; *efter ~lsen af* strax sedan jag förtärt.
nygle dyvika tapp, plugg i botten av en båt. **-hul** hål för båtens tömmande.
nying* eld, uppgjord ute i skog el. mark.
nyk ryck.
nykke nyck, infall, påhitt.
nyn' svag sång. **~ne** gnola.
nype nypon; jfr *hyben*. **-rose** nyponblomma (Rosa canina m. fl.).
nyre njure. **-bæger** njurkapsel. **-tælle** njurtalg.
1. **nys'** nyss.
2. **nys'*** underrättelse, notis; *give en ~ om* en vink; *faa ~ om*.
3. **nys'** = *glyse*.
4. **ny's** nysning. **~e***. **~e-rod** prustrot (Helleborus). **-røllike, -urt** nysört (Achillea ptarmica).
nysgerrig no., **ny'sgerrig** da. nyfiken.
nysle pyssla.
nysselig = *nydelig*.
nytte gagna; sbst. nytta; *hvad kan det ~ at forsvare Danmark?* vad tjänar det till? *det ~r ikke* lönar; *~ lejligheden, tiden* begagna. **-moralen** utilismen. **-regning** aritmetik. **-virkning** nyttigt arbete hos maskin.

nyve bister min; rynkning av pannan.
næ nedan; jfr 2. *ny*.
næ'b da., **næb'** no. näbb; på ankare; pynt; på antikt rammskepp: snabel; *give en over ~bet* på nosen; *hun er et ~* en näbbgädda. **-bis** = *tangsnarre*. **-dyr*** kloakdjur (Ornithorhynchus). **-fre** myrag (Rhyncospora). **-gedde** = *tangstikling*. **-hval*** (Hyperoodon). **-munde[de]** skinnbaggar (Hemiptera). **-mus*** = *spidsmus*. **-sild** = *hornfisk*. **-skate** gökrocka (Raja fullonica). **-snog** = *naalefisk;* ett ostindiskt ormsläkte (Dryophis). — **~be-dyr** näsvis varelse. **-no's** näbbgädda bildl. — **~be** kanna att hälla ur, snipa. **~bet** försedd med näbb; näsvis, näbbig, nosig.
nægte neka; *~ at gøre* vägra; *slige anelser kan ikke en gang ~s dyrene* frånkännas; *~ sig hjemme* låta säga, att man icke är hemma. **~lse** nekande; negation; vägran, avslag.
nælde nässla (Urtica). **-konge** rotgel, rödhakesångare (Luscinia rubeola). **-sommerfugl*** (Vanessa urticæ). **-træ*** ett sydeuropeiskt träd med hårt virke (Celtis australis).
næm[me] se *nem[me]*.
næn\|ne nännas. **-som** varsam, försiktig, med mjuk hand; *~somt betegner noget finere end varsomt*.
næpe rova (Brassica rapa rapifera). **-braate** rovåker, rovtäppa. **-grød** rovmos. **-raps*** = *rybs*. **-stappe** = *-grød*.
næppe knappast, knappt, näppeligen.
nær nära; *~ ved vandet; jeg havde ~ ikke kendt Dem* så när, nästan; *noget ~ så gott* som, nästan; *ikke ~ saa meget* på långt när, tillnärmelsevis; *vi er lige ~* icke längre komna, stå där vi stodo, stå där igen. **-gaaende** närgången, kränkande, påflugen. **-paarørende** närsläktad. **-ved** nära; *-~ skyder ingen hare* ordspr.: om inte om hade varit emellan.
nære nära, föda; *~ tvivl, et haab* hysa; *~ sig* da. äv. klara sig.
1. **næring***, *sætte tæring efter ~* rätta

mun efter matsäcken. ~**s-adkomst, -bevillning, -bevis** [bevis om] rätt att driva visst yrke. **-brug** yrke. **-bruger** yrkesidkare. **-drift** = *-brug*. **-evne** näringsvärde. **-kilde** förvärvskälla. **-skat** ett slags produktionsskatt. **-sorger*** brödbekymmer. **-tab** jur. nedsatt arbetsförmåga som grund för ersättningsanspråk. **-vej** yrke, utkomst. **-vid** födgeni.

2. **næring** da. = *nedring*.

3. **næring** taffelformat berg, särsk. i Finnmarken.

næs' näs. [~**se**] **-konge** fylkeskonung, småkung, leksakskung.

næse* nos äv. på hyvel; *dreje en en* ~ draga vid näsan; *gaa lige efter* ~*n* dit näsan pekar; *have ben i* ~*n* skinn på; *pege* ~ räcka-lång näsa; *spille paa* ~*n* driva med; *ligge paa* ~*n* ha fören för tungt lastad; *bide en over* ~*n* snoppa av någon; *bære sin* ~ *i en klud* skämmas; *faa en* ~ en näsbränna; *min* ~ *klør derefter* jag har stor lust på det. **-baand** nosrem på betsel. **-blad** hudbihang på nosen hos vissa flädermöss. **-bjørn** snabelbjörn (Nasua socialis). **-bor*** tekn. ångmun. **-fisk** första fisken i en fångst; -~*en er aldrig god* tidig framgång är farlig. **-flig** näsvinge. **-grus** framstupa, på näsan. **-haj** = *sildehaj*. **-horn** noshörning (Rhinoceros indicus). **-hornbille** noshornsbagge (Oryctes). **-hornfugl** hornskata, tok (Buceros). **-jern** broms för hästar. **-knips** näsknäpp. **-rem** nosrem. **-styver** slag på näsan. **-sø** sjö rakt emot. — **næshorn** = *næsehorn*.

næst* närmast. **-afvigte** nästlidne. **-formand** vice ordförande.

næve*. **-fegter** boxare. **-nyttig** händig. — ~**s** skaka labb, skaka tass.

næver*. **-skrukke** liten korg el. väska av näver, näverkont.

nævn da. jury. ~**ing** juryman, som avgör huvudfrågan; jfr *meddomsmand*. ~**ingedommer** juryman. **-domstol, -ret** domstol, som är förenad med jury.

1. **nød**, *-et*, nöt[kreatur].

2. **nød'**, *-den*, nöt, frukt. ~**de-busk** hassel (Corylus). **-hakker** nötväcka (Sitta europæa). **-hase** nötfnas. **-kraake, -krage, -krige** nötkråka (Nucifraga caryocatactes). **-kul** små fyrkantiga stenkol. **-olie** valnötsolja. **-skrige*** (Garrulus glandarius). **-snudebille** nötvivel (Balanius nucum). **-træ** valnötsträd; äv. hasselbuske; om virke: valnöt; *en* -~*s spejl; amerikansk* -~ hickoryträ. **-vække*** = *-hakker*.

3. **nød**, *-en*, nöd; *til* ~ i nödfall; nätt och jämnt; nödtorftigt; *med* ~ *og neppe* med nöd och möda, med knapp nöd. **-adresse** på växel: nödfallsadress. **-grav** rävens gömställe i nödfall. **-ild** eld som fås genom trästyckens gnidning. **-ret** nödvärnsrätt. **-sat** *rujern* grått tackjärn. **-talje** sjö. nottalja. **-værge** nödvärn. — ~**s-tilfælde** nödfall.

nødde mindre klubba.

nød|e tvinga, nödga. ~**t** nödsakad, tvungen.

nødig* adv. ogärna.

nøgel = 1. *nøgle*. **-ost** kumminost.

nøgen naken; *paa den nøgne jord* blotta marken. ~ *jomfru* = *tidløs*.

1. **nøgle**, *-n*, nyckel; mus. klav. **-bøsse** pluggbössa. **-hank** nyckelknippa. **-kam** nyckelax.

2. **nøgle**, *-t*, nystan; bot. blomsternystan, blomstergyttring; v. nysta.

3. **nøgle**, *-n*, = *nygle*.

nøgtern nykter; ~ *kalv* spädkalv, nykterdansare.

nøj|e noga; *den* ~*este pris* lägsta, sista priset; *staa i et* ~*e forhold* nära, intimt. **-ag'tig** noggrann; adv. noga. ~**e-regnende, -seende** nogräknad; kinkig; sparsam, gnidig, om sig.

nøjes låta sig nöja.

nøjsom anspråkslös, lätt att tillfredsställa.

nøk', ~**ke** näck. ~**ke-rose*** = *aakande*.

nøke sjö. plåga folket med onödigt arbete under fritiden.

nøle dröja, söla. **-vorn** senfärdig. — ~**ri** långsamhet, söl.

nør' norr. **Nørre-jylland** Jylland.

motsats mot de av Preussen annekterade hertigdömena (*Sondrejylland*).
nere no. folkligt: tända; ~ *sig ild;* ~ *paa varmen;* ~ *op.*
nerke = *nysle.*
nerz = *nirts.*
nest båtskjul.
neste nystan; v. nysta.
net* = *naut.*
neter fisknotar; se *not.*

O.

oberst (ω) överste.
objekt*. **~s-predikatsord** objektiv predikatsfyllnad.
obligation av. om enskild mans förskrivning; jfr *pante-, veksel-obligation.*
obligo förpliktelse; *uden* ~ vid växelendossement: utan retur.
od' spets. **~de** udde.
odder utter (Lutra). **-bælg** utterskinn.
odel odal. **~s-jente** flicka, som väntar att ärva hela gården. **-ret** no. rätt för arvinge att efter hembud och taxering återlösa jorden från ny ägare; motsv. bördsrätt. **-segsmaal** den rättsliga procedur, varigenom *odelsret* göres gällande. **-ting** norska stortingets andra kammare, som självt väljer *lagtinget.*
odins-hane smalnäbbad simsnäppa (Phalaropus hyperboræus). **-høne** hona av föreg.
off'entlig*, *den* ~*e mening* allmänna.
ofte*, *aldrig* ~*re* mer.
okker ockra.
okle ankel, fotknöl.
okse*; no. av. tjur. **-bremse** nötsting (Oestris el. Hypoderma bovis). **-driver** trädgårdsviva (Primula elatior). **-frø** oxgroda (Rana mugiens). **-tunge*** (Anchusa officinalis). **-tungesop*** (Fistulina hepatica). **-øje** prästkrage (Chrysanthemum leucanthemum); *gul* -~ gullkrage (C. segetum). **-øjne** gammaldags norska kakor av smördeg med sylt i mitten.
ol val, 80 stycken.
olafsskæg bergspring (Asplenium).
old ålder; i sms. ofta forn-. **-frue** föreståndarinna, husmoder på sjukhus o. badort etc. **-gransker** fornforskare, arkeolog. **-norsk** fornnorska; av. isländska. — **~e-fa'der,** *bedstefaders* el. *bedstemoders* far. — **~ing** gammal man, gubbe, åldring.
olden ollon. **-borre*** (Melolontha).
older = *or.*
oldtfrue = *oldfrue.*
oleander* rosenlager (Nerium).
olie*, *amerikansk* ~ ricinolja. **-bille** majbagge (Meloë). **-blad** olivblad. **-bær** oliv. **-lærred** vaxtaft.
olle källa.
olm adj. folkilsken; *en* ~ *okse.*
olsok olsmässa, 29 juli.
om konj., adv. prep. * omkring, kring; i sms.: på nytt; *det er mig* ~ *at gøre* det är mig angeläget, ligger mig om hjärtat; *ham* ~ *det* det blir hans sak. **-bestemme** *sig* ändra beslut. **-bringe** bära omkring; bringa om livet. **-bud*** kommission, offentligt uppdrag. **-bytte*** inlösa sedlar. **-dele** utdela genom kringbäring; -~ *breve.* **-drejningsflade** rotationsyta. **-drejningslegeme** rotationskropp. **-drift** cirkulation i jordbruk. **-endskønt** även om. **-fade** omtappa vin. **-far** omgång. **-fares** fara förbi varandra el. mötas, utan att man vet om det. **-fattende** bot. stjälkomfattande. **-forenet** överenskommen; -~ *daglen.* **-fremt** på köpet. **-gaa** kringgå; -~ *loven, fienden.* **-gang*** umgänge; galleri. **-gangsskole** flyttande [folk]skola. **-gangssyge** epidemi. **-gældende** vederbörande, åsyftad. **-gæng'elig** som är lätt att umgås med. **-gæn'gelse***; -~ *mod naturen* onaturlig last. **-hu** omsorg, omtanke. **-hværv** = *omfar.* **-hyg'gelig** omsorgsfull, omtänksam, sorgfällig.

-kostning [om]kostnad; *sagens -~er* rättegångskostnader. **-kringsædig** bot. omkringsittande. **-kumple** kasta om vartannat, **-land** omnejd. **-lidt'** om en stund. **-løb** omlopp; *-~ i hovedet* rörlighet i intelligensen. **-raade** *sig* tänka sig om. **-rids** grunddrag, kort framställning. **-rømme** *sig* klara sig. **-sagn** gram. predikat. **-skiftelig** föränderlig, obeständig. **-slagsvejr** ostadigt väder. **-slagstermin** betalningstermin för ränta el. kapital. **-sonst** förgäves; gratis. **-stilling** språkv. metates. **-stryger** kringstrykare, landstrykare. **-sving** plötslig vändning el. förändring. **-svøb** omhölje; omsvep. **-sy** sy omkring; sy in. **-sætning** utväxling i maskin. **-tale** omnämnande; *bli gjenstand for almindelig -~* allmänt samtalsämne. **-tren't** ungefär. **-tren't-lig** ungefärlig. **-vendt***, *-~e spanter* sjö. kontraspant; *-~ halsstilling* = *hjortehals*. **-verden** världen omkring oss. **-væltning** omvälvning.

1. **omme**, *helt ~ i naboens mark* ända borta i; *hist ~ ved hjørnet* där bortom hörnet; *bodens tid er ~* förliden.

2. **omme** da. ansvällning i kons juver vid kalvningen.

ond*, *jeg fik ~t* jag svimmade; jfr *vond*. **-skab** ondska. **-skabsfuld** elak. **~e** sbst. ont; *vælge mellem to ~er* onda ting.

onkel farbror, morbror; *uret er hos ~* på stampen.

onn bråd tid, skördetid.

op upp; *gaa ~ og ned* sv. fram och tillbaka; *det gaar ~ i ~* det är hugget som stucket. *4:2 gaar ~* går jämnt upp. **-ale** uppföda, uppfostra. **-bevare** förvara. **-beredning** anrikning av malm. **-bud** uppbåd; konkurs på gäldenärens begäran; *gøre -~* ge upp staten. **-byde***. *-~ sit gods til kreditorerne* avträda. **-byder** bankruttör, konkursgäldenär. **-bærerbind** suspensoar. **-dage** upptäcka. **-da'gelse** upptäckt. **-dager** upptäckare; detektiv. **-drage** uppfostra. **-dra'gelse** uppfostran; *han har ingen -~* förstår inte att skicka sig. **-dreje** skruva loss. **-dræt** uppfödande, pålägg av boskap; uppfödd boskap, ungboskap. **-drætte** uppföda. **-dækning** servering, anrättning. **-elske** [med kärleksfull vård] uppfostra, uppdraga; *selvbeherskningen -~s til en kunst*. **-evje** kölvatten, bakvatten. **-farende** uppbrusande. **-fin'dsom** uppfinningsrik, påhittig. **-fordre*** uppmana. **-fordring**, *paa -~* på begäran; *jeg har ingen -~ til at gøre det* känner mig icke manad. **-frede** skydda under uppväxten. **-førsel** uppförande, beteende. **-gave** uppgift; problem; ämne för skriptum. **-give***, *-~ sit bo* ge upp staten. **-gæld** kursskillnad, agio. **-gør** uppgörelse. **-gørelse*** avslutande av räkenskaper, bokslut. **-halerline** sjö. revlina, revdämpningslina. **-hav** ursprung. **-havs-mand** upphovsman. **-hobe** hopa. **-hold** uppehåll; uppehälle; vistelse; dröjsmål. **-holdskilde** förvärvskälla. **-holdssted** vistelseort. **-hæve***, *-~ hinanden* ta ut varandra; *sagens omkostninger -~s* parterna få vidkännas var sina kostnader, rättegångskostnaderna kvittas. **-hæ'velse***, *gøre -~r* göra väsen. **-hør** upphörande, slut. **-kas'telse** kräkning. **-kavet**, *hun er -~* hon har ett förfärligt stök. **-klare**, *-~ en hemmelighed* bringa klarhet i, bringa ljus i. **-klæbe** uppklistra; *-~ paa lærred* uppfodra. **-kneben** väderspänd, uppblåst. **-kom[me]** källa. **-komst***, *videnskabernes -~* uppblomstring. **-kræve** inkassera, indriva. **-kvejle** sjö. uppkransa. **-lag** upplag, lager; upplaga. **-lagsbevis** hand. vågattest, vågsedel. **-lagt*** disponerad; *~ mælk* sur mjölk, från vilken vasslan fått avrinna. **-langer** upplänga. **-lænding** person från trakterna kring Mjösen. **-læsning** offentlig föreläsning av poesi o. d. **-løb** upplopp. **-løben** som skjutit upp i vädret; *en -~ dreng; en -~ rad* en »flaggstång». **-løse*** lösa; *-~ en ligning*, *-~ sukker i vand*. **-løs-**

ning lösning. **-maal** = *topmaal*. **-maaling***. **-maalings-chef** motsv. chef för [generalstabens] kartverk. **-mand** ordförande med utslagsröst i skiljenämnd; udda skiljeman. **-navn** öknamn, vedernamn. **-raad** rådlös. **-rejsning*** skadestånd; upprättelse; resning i mål, där dom vunnit laga kraft. **-rin'delig** ursprunglig. **-rin'delse** ursprung. **-rør** uppror. **-røre***. **-rører** uppviglare, upprorsman, insurgent. **-sat**, -~ *paa* livad för; jfr *-sætte*. **-sidder** = *gaardmand*. **-sig** = *indsig*. **-sigt*** uppseende; tillsyn. **-skove** hugga och lägga upp, avverka skog. **-skrift** [mat]recept. **-skærpet** uppalipad. **-skørtet** no. jäktad; altererad av hastigt påkommet arbete: da. = *faren*. **-smøge** röka upp, till slut; kavla upp; *med -~de arme*. **-spilet** uppspärrad. **-spilt** uppspelt. **-spind** dikt, påhitt. **-stand** upplopp, resning. **-stan'der** ståndare; sjö. avledarrulle, spelrulle. **-stive** stimulera, morska upp. **-stoppernæse** uppnäsa. **-stramme** muntra, liva, stimulera. **-strammer** = *-stiver*. **-styr** väsen, spektakel, larm. **-stød** uppstötning; *moralske -~* skämts. ont samvete. **-svulmning** ansvällning. **-svulmninger** ganglier. **-svøm** alluvium. **-syet** färdigsydd. **-syn** uppsikt, tillsyn. **-sætsig** uppstudsig. **-sætte*** uppskjuta; -~ *en ragekniv* stryka. **-tafset** uppripad, uppsnodd. **-tagelse*** intagning. **-tog** procession. **-trin** uppträde. **-træk** drag uppåt. **-trækker** bedragare i smått, person som tar oblygt betalt. **-trækkeri'** prejeri; *for at undgaa -~ maa man træffe aftale med kusken i forvejen*. **-tufset** = *-tafset*. **-tøjer** upptåg; oroligheter, upplopp. **-tømmer** stuptygel. **-vadsk** disk; bordkärl som diskas; bildl. »stortvätt». **-vakt** vaken bildl.; *et ~ barn*. **-varte** uppvakta t. ex. med en bukett. **-varter** uppassare, kypare. **-var'tningspige** uppasserska, på ångbåt el. lejd för en tillställning. **-visning*** mönstring, parad. **-øret** *land* alluvialland. **-øst** upphetsad.

operment auripigment.
1. **oppe*** uppe; *han er rigtigt ~ i dag* riktigt i tagen. **-bie** avvakta. **-børsel** uppbörd.
2. **oppe** *sig* rycka upp sig; *jeg skal ~ dig* väcka, sätta liv i.
optant* särsk. person, som, ehuru bosatt i det erövrade slesvigska området, på begäran fått behålla sitt danska statsborgerskap.
or (*ω*), **~e-træ** al (Alnus).
orager träda.
orange*. **-vingesvamp** brandgul kantarell (Cantharellus aurantiacus).
orbug = *aarbuk*.
ord*, *føre det store ~* orda vitt, ta munnen full; *have et godt ~ paa sig* gott rykte; *han græder for et godt ~* för ingenting. **-bram** ordprål. **-brud** löftesbrott, avtalsbrott. **-fast** ordhållig. **-flom** ordflöde, ordsvall, svada. **-fører** den person som i riksdagen för ett partis, ett utskotts el. en utskottsfraktions talan; kommunalstyrelses ordförande; *byens -~* motsv. stadsfullmäktiges ordförande. **-lyd** ordalydelse. **-ret** ordagrann. **-skifte** ordväxling; diskussion. **-spil** ordlek. **-stilling** ordföljd. **-styrer** ordförande.
1. **orden** ordning. **~s-duks** ordningsman.
2. **orden** orden.
or'dentlig*, *et ~t menneske* aktningsvärd, oklanderlig i sin vandel; *vær nu ~* bråka inte mer, var inte dum; *han fik ~ [med] pryl* grundligt; *det første ~e storting* ordinarie, lagtima.
ordre order.
1. **ore** oupppodlad mark; allmänning. **-drev** = *overdrev*.
2. **ore** förbindelse mellan ok och dragstång.
oret möglig, angripen av svamp.
orgel*. **-bøsse** kulspruta, maskingevär.
orkastenot håv, varmed den i vaden instängda sillen upphämtas.
orlog*, *fare til ~s* gå i sjökrigstjänst. **~s-gast** båtsman.
orlov permission.

-~ senaste sammansatta ord. *ω* = o i bo. *a'l* tryckstavelse, lång vokal. *al'* tryckstavelse, kort vokal.

orm mask; no. * = *slange*; *forfangelighed er hans* ~ skötesynd. **-stukken** maskstungen, maskäten. ~**e-gang** slingrande, ormlik rörelse; maskhål. **-græs** ormbunke. **-ham** ormskinn. **-høg** = *musevaag*. **-krudt** renfana (Tanacetum vulgare). **-musling** skeppsmask (Teredo). **-naal** liten havsnål, krumnosig tångsnipa (Nerophis lumbriciformis). **-pølser** gruppen Synoptidæ bland sjögurkor. **-slo** ormslå (Anguis fragilis). **-sukker** maskfrö. **-sygdom** mask. **-øgle** ormödla (Amphisbœna).

orre* = *aarfugl*.

ort 24 no. el. da. skilling.

ortolan *hortulan (Emberiza hortulana).

orv lieskaft.

1. **os'** oss

2. **os** växtsaft, save.

3. **os** flodmynning.

4. **os** os.

oskæl bergskal (en mussla Modiola vulgaris, fiskeagn).

osp = *asp*.

ost*. ~**e-flue*** (Piophila casei). **-kar** ostkorg. **-kasse** ostlåda, fondue. **-kit** mikroorganismer, som framkalla ostens mognad. **-mide** ostor (Acarus siro). **-skorpe** ostkant, ostskalk. — ~**e** ysta.

oter = *odder*.

otte åtta. **-æring** = *ottring*. **ottring** båt med åtta åror; allmännare: större båt.

outrere överdriva.

oven upptill; ~ *i købet* till på köpet. **-paa***, *han er* -~ han är på det torra, rangerad karl; han är morsk.

over över; *han glemte det* ~ *læsningen* för läsningens skull; *sove* ~ *sig* försova sig; *tale* ~ *sig* tala i yrsel.

overbesigtigelse* andra besiktning.

overbevis|e* övertyga. **-ning** övertygelse. ~**t** övertygad.

overbid framskjutande överkäk.

overblade skarva, laska stockar.

overbløde bloda ned.

overbrat' plötsligt, ett tu tre.

overbredsel det man har över sig i sängen; filt; täcke; bolster.

overbærende fördragsam, tålig, överseende.

overdrage överlåta, transportera.

overdrev gemensam betesmark, byallmänning.

overdyne bolster, använd som täcke.

overdøve överrösta; döva.

overet', *vi kan ta det* ~ på en gång, i ett tag.

overfangsglas delvis färgat glas.

overflad|e yta. ~**isk** ytlig.*

overflø'dighed*. ~**s-horn** ymnighetshorn.

overfløje överflygla.

overfodre vinterfodra, fodra över vintern.

overfor mittemot; *lige*~ bildl. gentemot, i förhållande till.

overformynderi da. statsanstalt, som förvaltar omyndigas kontanta medel, motsv. förmyndarkammare för hela riket.

overfrak[ke] överrock.

overfuse överösa med ovett.

overføde = *overfodre*.

overføre överbevisa.

overføringsbillede metakromatypibild.

overgemt förlegad.

overgive* överlämna, ~ *en by* uppgiva; — ~**n** uppsluppen, okynnig. ~**t** uppgiven.

overgrat övergrad på fil.

overgrund matjordslager.

overhaands övermåttan, utomordentligt.

overhaling*, *faa en* ~ en grundlig skopa ovett.

overholde iakttaga, ställa sig till efterrättelse, hålla i helgd, åtlyda.

overilte högsta oxid, superoxid.

overhyp övergrad på fil.

overhændig våldsam; *et* ~*t vejr*.

overhæng besvärligt, ständigt tillopp av människor.

overhør|e förhöra, hålla förhör med; icke höra; *det ord har jeg* ~*t* detta ord undgick mig; ~*e en lektie* höra upp.

overkodet som kotar över.

---

* även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikelns huvudrubrik eller vad som i den står före |.

overkomme gå ut med. gå i land med; komma över. **overkom'melig** möjlig att komma ut med.
overkomplet övertalig.
1. **overlade** överlåta, överlämna, lämna.
2. **overlade** överlasta, lasta för mycket.
overlang' längs efter; *hun er saa* ~ sävlig, långsam.
overlast förfördelande; *gøre en* ~ förfördela, begå övergrepp mot; *lide* ~ lida förfång; bli illa tilltygad.
overlegen överlägsen; morsk, högfärdig.
overlemmer övre extremiteter.
overlever|e överlämna. **~ing** tradition.
overlæg överläggning; *med* ~ med uppsåt, med berått mod.
overlærer motsv. lektor.
overlæsse överlasta, lasta för tungt; överhopa; ~ *med arbejde*.
overløb besvärligt, ständigt tillopp; översvämmande; överlöpande till fienden.
overmaade övermåttan, i hög grad.
overmaal för högt upptaget mått i bokslut.
overmand mil. överordnad krigsman.
overopsigt, overopsyn överinseende.
overor'dentlig utomordentlig; extraordinär; urtima.
overpostmester motsv. postdirektör.
overpræsident högste chefen för Köpenhamns magistrat, motsv. överståthållare.
overret domstol i andra instans; da. motsv. hovrätt. **~s-prokurator, -sagfører** advokat, som är berättigad att föra talan i andra instansens domstolar; jfr *højesteretsadvokat*.
overrisle vattna.
overrække överlämna.
overse* förbise.
overseng = *overbredsel*.
oversidde försitta. **~r** kvarsittare.
overskib skeppet ovan vattenlinien.
overskræv's grensle.
overskyet mulen.
overskæg mustascher.
overskænk överste munskänk.
overskøn ny värdering: jfr *skøn*, *overbesigtigelse*.
overspænde* överanstränga.
overstadig uppsluppen; adv. övermåttan, utomordentligt.
overstander skogsbr. kvarstående träd av äldre generation.
overstemme överrösta i votering.
oversten löpare.
overstrømmende översvallande.
oversty'r, *gaa* ~* gå om intet; *sætte* ~ göra om intet; göra slut på.
oversæd säd, som sås efter en annan gröda; *rug er en god* ~ *til eng*.
oversæde = *forsæde*.
oversædig bot. översittande.
oversøisk transatlantisk.
overtaksation ny värdering.
overtandlyd fonet. supradentaler.
overtimelig överjordisk.
overtro* vidskepelse, vantro, skrock. **~isk** vidskeplig.
overtræt så trött, att man icke kan sova, nervöst trött.
overtvær't, *bryde* ~ bryta tvärt av; bildl. göra slag i saken.
overtyde övertyga.
overtælne överteln, det övre tåget i en not, vari flötet fästes.
overtøj ytterkläder.
overvaagen, *han er saa* ~ han kan omöjligt somna.
oververden den högre världen, motsatt vår värld; den synliga världen, motsatt underjorden.
overvindelse självövervinnelse.
overvurdere överskatta.
overvælde sbst. övermakt; v. överväldiga, överhopa.
overvær närvaro.
overvættes övermåttan; adj. utomordentlig; *ikke saa* ~ *glad* icke så synnerligen, inte så värst.
overøvrighed instans mellan lokalmyndigheten och regeringen, särsk. = *amtmand*.
ovn ugn, eldstad, kakelugn, kamin. **-sæt** så mycket bröd, som går in i ugnen på en gång.
ovre, *hist* ~ där borta.

P.

1. **paa** = *paafugl.*
2. **paa*** i sms. sv. å-; *det er ~ tide[n]* tid på; *han er ~ det* dryg, högmodig, stor på det; *~ skud* inom skotthåll.
paaanke klagomål, besvär; v. klaga, anföra besvär över.
paaberaabe åberopa.
paabid något att tugga på, en bit mat; napp vid fiske.
paadømme fälla dom i en sak.
paafugl* (Pavo cristatus). **~e-træ** vresigt virke av sykomorlönn (Acer pseudoplatanus). **-øje*** (Vanessa Io); allmännare familjen Saturnidæ.
paaføre*, *~ en en ulykke* bringa någon i, ådraga.
paagaaende som går på, burdus, påflugen, framfusig.
paagribe gripa, häkta.
paagrænsende angränsande.
paagældende ifrågavarande, vederbörande.
paaholden sparsam, snål; *med ~ pen* = *paaholdt.* **~de** snål, sparsam. **paaholdt** *med ~ pen* med hand i penna.
paahæng'elig benägen för att »hänga» om barn.
paahør, *i mit ~* i min närvaro, inför mina öron. **~e** åhöra.
paakende = *paadømme.*
paaklage föra talan i, anhängiggöra; *den ~de sag.*
paakrævet av behovet påkallad.
paalang's längsefter.
paalemast mast i ett enda stycke.
paaligne vid taxering påföra.
paalstav »skaftcelt», ett slags bronsyxa.
paalydende, *den ~ værdi* nominella värdet hos ett papper.
paalæg pålaga, skatt; ökning i en utgift; påökning av lön; åläggande; sovel på bröd el. smörgås.
paaløb|en upplupen; *~ne renter.*
paapakning en skopa ovett.
paapegende* gram. demonstrativ.
paaprosning uppbröstande.
paarøre* vidkomma; *mine ~nde* mina släktingar.
paasagn anklagelse, beskyllning.
paase tillse.
paasige beskylla för.
paaske påsk. **-dag**, *første -~* påskdagen; *anden -~* annandag påsk. **-lillie*** (Narcissus pseudonarcissus).
paaskraa' på sned; *drage sig ~ tilbage* försiktigt dra sig ur spelet.
paaskud förevändning.
paaskønne erkänna det goda hos ngn, rättvist uppskatta. **~lse** erkännande.
paasmøgningshætte sjö. bramtratt.
paastaa*, *sigtede paastod sig frifundet* svaranden yrkade att bli frikänd.
paastaa'elig envis i sina påståenden.
paastaa'elighed rätthaveri.
1. **paastand** påstående, yrkande.
2. **paastan'd** på fläcken.
paastyr = *postyr.*
paastevne anhängiggöra.
paasætte*, *~ ild* anlägga.
paataget* tillgjord, affekterad.
paatale v. åtala; klandra; subst. åtal; klander; *~ sin ret* yrka, förfäkta. **-myndighet** åklagarmakt.
paatruk|ken*, *den ~ne* trassaten.
paatvær'ke på tvären, bildl.
paatværs på tvären, egentligt.
paavente avvaktan.
paaværende, *hans ~ plads* »innehavande».
padde* (Bufo bufo); sv. groda. **-brosme** paddtorsk (Raniceps raninus). **-hat** [hatt]svamp. **-leg** pärlbandsalg (Batrachospermum moniliforme). **-rok** fräken (Equisetum). **-spy** grodspott. **-ulk** paddulk (Cottunculus microps).
pagt förbund; *den gamle ~* gamla testamentet. **~er** = *forpagter.*
pak-bod litet magasin, särsk. godsmagasin på järnvägs- och ångbåtsstation. **-dug** packlärft. **-dæksel** i ångmaskin:

lock på packdosan. **-fuld** proppfull. **-sadel** klövsadel. **-værk** faskinbyggnad. **-æsel** laståsna.
pakke paket. **-nell'iker** pick och pack.
pakt = *pagt*.
pal spelpall. **~e-moder** pallstötta.
pale något större, ung gråsej (1—3 år gammal).
pallask pallasch, sidogevär med bred klinga, ryttarsabel.
palm sälg- och pilarters hanhänge. **~e-pil** = *graavidje*.
1. **palm|e***. **~i'n** vegetabiliskt smör.
2. **palme** mått: handsbredd.
paltorsk = *taske-kvabbe*.
pampasgræs* Gynerium.
1. **pande*** i huvudet. **-brask** hjärnskål, skalle. **-haar** lugg.
2. **pande*** att steka i; fängpanna. **-grus** pannsten. **-grød** stekt gröt. **-kage***, *slaa* -~ kasta smörgås.
panserulk = *skægulk*.
pant*. **~e-attest** gravationsbevis. **-bog** inteckningsbok. **-brev** = *-obligation*. **-gæld** intecknad skuld. **-len** intecknad statsjord. **-obligation** intecknad revers, inteckning. **-protokol** inteckningsprotokoll; *skøde- og* -~ inteckningsoch lagfartsbok. — **~e** göra utmätning hos.
panter*. **-fluesvamp** flugsvampen Amanita pantherina.
papegøje* sjö. drivare[segel]; papegojfisk (Scarus); *svensk* el. *norsk* ~ tallbit (Pinicola enucleator); *islandsk* ~ lunnefågel (Mormon arcticus). **-and** tordmule (Alca torda). **-mast** gäckmast.
papi'r papper. **-blomst** pappersblomma (Xeranthemum). **-græs** papyrus (Cyperus papyrus). **-morbærtræ** japanskt pappersmullbärsträ (Morus papyrifera). **-mølle** pappersbruk. **-smører** bläcksudd. **-snække*** (Argonauta). — **~s-krølle** papiljott.
par'*. **-aarer** handåror, vrickåror.
paradi's*, *hoppe* ~ hoppa hage. **-figen** banan. **-fugl*** (Paradisea). **-pærer** vit doyenne. **-æble*** (Malus precox); av. tomat.
parafin* av. fotogen.
paraply-anker sjö. skålankare.
parasol-svamp fjällskivling (Lepiota); *stor* ~ stolt fjällskivling (L. procera).
para't färdig.
parcel' mindre avsöndrad jordlott. **~le're** stycka i smålotter, t. ex. för egna hem. **~lis't** lägenhetsägare.
pardon! ursäkta!
park* fiskdamm; bassäng i fisksump. **-landskaber** lövängar.
parres para sig.
part* del, andel, lott; särsk. del, som går jämnt upp i det hela. **-haver** delägare. **-reder** jfr följ. **-rederi** rederibolag.
parti* grupp av elever, som [privat] undervisas tillsammans, läxlag. **-fælle** meningsfrände, partikamrat.
partisan bardisan.
paryk'*. **-blok** perukstock. **-blækhat** fjällig bläcksvamp (Coprinus comatus). **-due** (Columba cucullata). **-træ** perukbuske, sumak (Rhus cotinus).
1. **pas***, *det er til* ~ *for dig* det är rätt åt dig! väl bekomme! *jeg er ikke rigtig til* ~ mår inte riktigt bra.
2. **pas*** bergväg; respass.
passage'r*. **-gods** resgods.
1. **passe** adv. lagom.
2. **passe** v. *; ~ *sine forretninger* sköta sina åligganden; ~ *et barn* se till; *pas dig selv!* sköt dig själv! *pas dig!* akta dig! **~lig** lämplig, passande.
passer* bågcirkel.
passia'r prat, kallprat; *vi slog af en* ~ tog oss en pratstund; *~!* prat! **~e** språka.
passion*. **~s-blomst*** (Passiflora).
passiv*, ~ *deltager*, *interessent* kommanditdelägare. **-formet** *verbum* deponens.
pastinads-rod, pastinak' palsternacka (Pastinaca).
pastoral*. **-seminarium** prästseminarium.
paté puff.
patent* brev, som berättigar till utövande av

visst yrke; adj. utmärkt, förstklassig. ~ som lods. **-sten** skursten för skeppsdäcket.
paternitetssag mål angående faderskap till oäkta barn, barnuppfostringsmål.
patron patronus.
patte spene; vulgärt bröstvårta på kvinna; v. dia. **-brik** napp. **-dyr** däggdjur. **-glas** amglas. **-gris** spädgris. **-told** napp. **-vorter** bröstvårtor.
pauke puka.
pave påve; magsäck i hummer.
peber* (frön av Piper nigrum); *spansk* ~* (Capsicum annuum). **-fugl** pepparätare, tukan (Ramphastus). **-mynte*** (Mentha piperita). **-mælkehat** en pepparling (Lactarius piperatus). **-mø** gammal ogift dam. **-møplante** Aspedistrium. **-postej** ett slags pastej på fårkött. **-rod*** (Nasturtium armoracia). **-svend** gammal ungkarl. **-træ*** (Piper); källarhals (Daphne mezereum).
pebling gammaldags: djäkne, skolpojke.
pedel'* vaktmästare i skola.
Peder Petter; ~ *drikker* alkekung (Mergulus alle).
peg skälmstycke.
1. **pejs** öppen murad spis.
2. **pejs** tjurens könslem.
pejse *paa* klå på, piska.
pelekunter rötsimpa, ulk (Cottus scorpius).
pelikan* (Pelecanus).
peloton (*y*) pluton.
pels*. **-lus** pälsätare (Nirmus). **-møl** pälsmal (Tinea pellionella).
1. **pen'** pen på hammare.
2. **pen'** penna [med skaft]. ~**ne-holder** pennskaft. **-split** stålpenna utan skaft.
3. **pe'n** adj. = *pæn*.
penge pen[nin]gar; penning, mynt; *rene ord for* ~*ne* klart besked, ord och inga visor. **-blad** penningarv (Lysimachia nummularia). **-blok** fattigbössa. **-brev** särsk. assurerat brev. **-græs** höskallra (Rhinanthus). **-kasse** penningskrin. **-løn** kontant lön. **-masse** ett lands penningtillgång. **-muger, -puger** ockrare. **-skab** kassaskåp. **-urt** skärvfrö, penninggräs (Thlaspi).
pennal pennfodral.
penning slant.
pensel*. **-skimmel** en svamp (Penicillium glaucum). **-tungede** en fågelfamilj: honungsätare (Meliphagidæ).
pensemand vid järnvägen: spårväxlare.
pente sjö. skot; spröt.
pepperling* (Lactarius piperatus).
Per*, ~ *Tot* dumbom. **-drikker** = *Peder drikker;* tobisgrissla (Uria grylle). **-lo** fjällpipare, pomeransfågel (Eudromias morinellus).
per prep. *; ~ *stemme, kasse* vid; ~ *snude* vardagl. per man, »per skrov».
perfid trolös; lömsk.
perial litet rus. ~**iseret** pirum.
perik|on, ~**um** johannesört (Hypericum).
perle*. **-and** snatterand (Anas strepera). **-bønner** ett slags vita skärbönor. **-dykker** pärlfiskare. **-farve|t,** ~*t hest* grå och apelkastad. *Fru Lenngrens* ~*de stole.* **-fluesvamp** rodnande flugsvamp (Amanita rubescens). **-humør** briljant lynne. **-høne*** (Meleagris numidica). **-maage** vittrut (Larus glaucus). **-moder** pärlemo[r]. **-morfisk** Offers' plattfisk (Argyropelecus offersii). **-morfugl** (Argynnis). **-musling** äkta pärlmussla (Unio margaritifera). **-skrift*** halvkorpus. **-stikkeri** pärlbroderi. **-ugle** no. * (Strix tengmalmi); da. tornuggla (Hybris flammea).
pernonsmat gärdsmyg (Troglodytes troglodytes).
perpendikulær vertikal.
perrelit vitkindad gås (Branta leucopsis).
perse pressa; ~ *en til at gøre noget* truga, tvinga; ~ *til eksamen* examinera skarpt, »klämma».
persille* (Petroselinum); *vild* ~* (Aethusa cynapium). **-blad*** ömtålig person.
person*, *jeg for min* ~ del. ~**el'** personlig; ~*el kapellan* se *kapellan*.

perspektiv*. **-snekke** en virvelsnäcka (Trochus perspectivus).
pertentlig överdrivet, ängsligt noggrann om renlighet och ordning.
pertyrline sjö. penterlina.
pest*. **-eddike** rövarättika.
pestilens*. **-urt** skråp, pestilensrot (Petasites officinalis).
Peter*. ~**s-fisk*** (Zeus faber). **-fugl** stormsvala (Procellaria pelagica).
pibe* sbst. pipveck; skorsten; v.* gnälla, vissla; vina; *det er ikke en ~ tobak værd* två ruttna lingon. **-and** bläsand (Anas penelope). **-blomst** en art hållrot (Aristolochia sipho). **-busk** jasmin. **-fisk*** (Fistularia). **-hare*** (Lagomys). **-konsert** kattserenad, visselkonsert. **-lærke*** (Anthus). **-løg** (Allium fistulosum). **-stilke** smala ben. **-svamp** oxtungsvamp (Fistulina hepatica). **-ved** = *-busk*.
pib-skid vulg. pipskägg. **-sur** ättiksur.
piedestal högt, smalt skåp.
pig'* tagg; pik; jfr *1. pik*. **-dyr** piggsvin (Hystrix). **-fald** pikefall. **-haa, -haj*** (Acanthias särsk. vulgaris). **-frø*** (Lappula). **-hudede** djurprovinsen tagghudar (Echinodermata). **-hvar[re]*** (Rhombus maximus). **-makrel** = *hestemakrel*. **-musling** en byssusmussla (Pinna nobilis). **-rokke** spjutrocka (Trygon). **-sild** spigg (Gasterosteus); äv. = *-makrel*. **-skate** knaggrocka (Raja radiata el. clavata). **-sop, -svamp** taggsvamp (Hydnum); *almindelig, bleg -~* blek taggsvamp (H. repandum). **-straaler** taggstrålar i fiskars fenor. **-tromle** rullharv. **-ulk** taggsimpa (Cottus liljeborgii). **-var** = *-hvar*. **-æble** spikklubba (Datura stramonium).
pige flicka; tjänsteflicka, jungfru. **-dreng** flickaktig pojke. **-gæk** sprätt. **-hjem** tjänarinnehem. **-kys** maränger. **-værelse** jungfrukammare.
pigg no. full.
pigge färdas på släde med hjälp av pik.
pijækkert kort överrock, kavaj (för sjömän), stortröja.
1. **pik'** pik; spjut; äv. manslem. **-øxe** stridsyxa.
2. **pik** knackning. ~**ke** knacka, hacka med näbben.
pikkenik utfärd i det gröna.
1. **pil*** att skjuta med; **höjdlinie** i cirkelsegment. **-alke** sillgrissla (Uria troile). **-and** stjärtand (Anas acuta). **-blad*** (Sagittaria). **-dannet** pillik. — ~**e** *afsted* rusa i väg som en pil.
2. **pil*** vide (Salix); *rød ~ = purpurpil; øret ~* bindvide (S. aurita). **-finke*** (Passer montanus). — ~**e-gærde, -hegn** pilhäck. **-spinder** pilvitgump (Liparis el. Leucoma salicis). **-urt*** (Polygonum).
3. **pil'** i sms. se *3. pille*.
pilchard* sardin (Clupea pilchardus).
pilegrim*. ~**s-falk*** (Falco peregrinus).
pilk konstgjord fisk. ~**e** fiska med drag.
1. **pille** pelare.
2. **pille** sbst. piller; *en ~* en smula. **-bille** egyptisk skalbagge (Ateuchus). **-drager** klotgräs (Pilularia).
3. **pille** v. peta; *~ barken af et træ* skala av; *~ erter* sprita; *~ fisk, kaal* rensa; *niks ~!* inte röra! **-mel** kornkli. — **pil-erter** spritärter. **-finger** klåfinger. **-kvern** gröpkvarn, grynverk. **-raadden** genomrutten. — **pillen** = *pertentlig*.
pilte trippa, larva, knalla.
pimpe dricka, supa, pimpla.
pimpenille sippt fruntimmer, nippertippa.
pimpinelle backanis, bockrot (Pimpinella saxifraga); pimpinell (Sanguisorba). **-rose** = *klitrose*.
pinagtig plågsam, besvärlig. ~**e** *tider* knappa tider.
pind pinne; outvecklad fjäder; strumpsticka; *en ~ til hans ligkiste* spik; *have en ~ i livet* ha svält en linjal; *stiv som en ~* stel, otillgänglig. **-gris** = *pindsvin*. **-hose** mugg, hästsjukdom. **-svin** se nedan. — ~**e-bygget** byggd på klink. **-hugger** vedhuggare, som hugger av ris o. d.; småaktig häcklare. **-hus** skröplig koja. **-kniv** trädgårdskniv. **-last** småträd, grenar o. d.

-spil [illegible] spel; pick och pinne, [illegible] kart.
[illegible] stift; = pind.
pindsvin igelkott (Erinaceus europæus). -fisk piggfisk, klotfisk (släktena Diodon och Tetrodon). -knop igelknop (Spar[illegible]). -tistel ett slags kaktus.
[illegible] = dværgkrede.
[illegible] pina sig fram. -gal [illegible] pinas).
[illegible] med smal akterstäv.
[illegible] löpdocka.
[illegible] -dag* = paaskedag. -lil- [illegible] (…ticus).
[illegible] ~es til dö, »kola [illegible] en karaget.
[illegible] pipa
[illegible] synlig. ~e ständigt gnälla.
[illegible]
[illegible] fyllning [illegible] galbula). ~e-mid- [illegible] ~elig ret- [illegible] ret- [illegible] kantig person. [illegible] ~ på [illegible] vispa. ~er [illegible] i höjden
[illegible] person, stac-
[illegible] vatten och
[illegible] stackare, krake. ~e-
[illegible] kläder; lumphan-
pjank [illegible] strunt-
prat, smörja, rappakalja.

pjaske plaska, slaska. -fuld stupfull. -vaad dyvåt.
pjat struntprat. -hus = ~te-hoved. ~te prata, pjollra. ~te-gaas pratsjukt fruntimmer. -hoved pratmakare.
pjece* broschyr, smädeskrift.
pjerrot pajas, clown.
pjevl gnäll.
pjog (á) vekling, stackare, kräk.
1. pjok' da. = pjog.
2. pjok' no. liten pojke.
pjolter = pjaalter.
pjuds = pjog.
pjuske göra lurvig, rufsa till. ~t rufsig.
pjækkert = pijakkert.
pjæs = pjece; skämt. »kropp», person.
pladder* gyttja, dy. -fuld bräddfull; stupfull.
plade plåt; bakplåt, bottenplatta, lamell; skiva (bord-, bänk- o. s. v.); yta; [låg] ljusstake; sjö. litet grund; pansar, harnesk; slaa en en ~ narra, lura särsk. för att få låna pengar. -baand förbindningsplåt. -bly bly i skivor, valsat bly. -gangen sjö. stråken. -glas taffelglas i stora skivor.
plads* no. = husmandsplads; gaa paa ~! gå och sätt dig! -angest agorafobi, torgskräck. -folk torparfolk. -forvalter inspektor. -hjort hjort, som efter striden under brunsten behåller platsen. -hund gårdshund, gårdvar. -loge fondloge. -mand = husmand. -svimmelhed = -angest.
plaffe fara ut med en smäll. ~rt pluggbössa.
1. plag da. fåle, unghäst.
2. plag no. klädesplagg.
plage plåga.
plaid = plæd.
plama'se vanprydande sår el. fläck i ansiktet.
plan* jfr køreplan. -tog ordinarie tåg.
planke*. -kap avsågade plankändar använda till bränsle. -værk plank.
plantage plantering; skogsplantering.
plantarmuskel* fotsulmuskel.
plante* växt; v. plantera. -bed avdelning i en plantskola. -bor böjd spade

* även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikelns huvudrubrik eller vad som i den står före |.

till omplantering. **-cellestof** cellulosa, växttråd. **-dyr** djurväxter, zoofyter. **-have** plantskola. **-jord, -muld** matjord, mylla. **-silke** konstgjort silke, kollodiumsilke. **-smør** vegetabiliskt smör.
plapre pladdra, sladdra.
plase = *plamase*.
plasér förnöjelse, förlustelse.
plaster*. **-smører** pillertrillare. **-stryger** spatel.
plat', ~ *og krone* krona och klave. **-bor** bred syl, drill. **-fod***, -~*en* sjö. hundvakten. **-gattet** sjö. med bred akterspegel. **-hammer** plåthammare. **-næb*** (Todus). **-rand** sjö. märsrand, märsribba. **-rokke** slätrocka (Raja batis). **-sæletøj** bröstsele. **-silke** otvinnat [broder]silke.
platdemenage bordsyrtut, borduppsats.
platine* järnskena, varav gevärspipa tillverkas.
platmenage = *platdemenage*.
platonisk*, ~ *legeme* reguljär polyeder.
plattenslager da. plåtslagare; bildl bedragare, svindlare.
pleje pläga, bruka: vårda, sköta; sbst. vård; ~ *sin magelighed* göra det bekvämt åt sig. **-anstalt** = *-stiftelse*. **-barn** fosterbarn. **-hjem** särsk. hem, som mot betalning mottagit enstaka fosterbarn. **-moder** fostermoder; **-stiftelse** vårdanstalt, barnhem, fattighus.
plejel da. slaga. **-stang** vevstake i ångmaskin.
plent vulgärt alldeles; *det var* ~ *som en hører en humle* precis; *han ville* ~ *gøre det* ovillkorligen, partu.
pleskener små sockerbröd.
1. **plet** fläck. **-fugl** nötkråka (Nucifraga caryocatactes). **-skud** träff i pricken, prick. — ~**te** fläcka; ta fläckar, fläckas.
2. **plet** nysilver. ~**tere** plätera.
1. **pligt*** skyldighet. **-arbejde*** dagsverksarbete. **-foged** uppsyningsman över dagsverkare. **-hus** lägenhet, som icke får sammanslås med annan jord. **-kørsel** hästdagsverke[n]. **-lod** bröstarvinges laglott. — ~**e** vara skyldig.
2. **pligt** sjö. *. **-stik** röringstek.
plire sbst. blåsa.
plistre vissla.
plog*. **-onn** den tid, då plöjningen skall ske. **-skate** plogrocka (Raja vomer el. oxyrhynchus). **-skærben** plogben.
pløm|me plommon. **-pudding** plumpudding.
plov plog; jfr *plog*. **-aas*** plogtistel. **-fjæl** mullfjäl, vändskiva. **-gang** om forntida bruk att på askonsdagen spänna nakna jungfrur för en plog. **-høvl** spånthyvel, nothyvel. **-jern** no. plogbill; plogjärn, ploghuvud. **-penge** ett slags skatt. **-kæp** plogspade. **-kørfugl** = *bynkefugl*. **-rydde** = *-kæp*. **-skær** klogbill.
pludder dy, gyttja; obegripligt tal, babbel. **-bukser, -hoser** förr brukliga vida knäbyxor. **-is** issörja. **-vælsk** rotvälska. **pludre** pladdra; *kalkunen pludrer* kacklar.
pludselig plötslig[t].
pludse|t, -fed pussig, onaturligt fet.
plug' pligg; *han er rigtig en* ~ en knubb. **-ge** pligga.
plukke plocka; ~ *charpi* rispa. **-fisk** stuvad fisk. **-mad** stuvat kött. — ~**ri** småplock. — **pluk-fisk** se *plukke-fisk*. **-gæld** småskulder. **-hugst** blädning.
1. **plump*** klumpig.
2. **plump** plumsande ljud, plums. ~**e** plumsa; ~*e ud med noget* obetänksamt säga ut.
plumre grumla. **-stang** puls för fiske.
plyses av plysch.
plystre vissla.
plæde = *sandflyndre*.
plæd-rem* filtrem, bärrem.
plæn, ~**e** gräsplan, gräsvall. ~**e-klipper** gräsklippningsmaskin.
pløg = *pløk*.
pløje* sponta. **-lag** matjord.
pløk' pligg, plugg; påle.
plør[e] dy, blöt jord, sörja.
pløse blåsa; v. bilda blåsor; *malingen* ~*r sig*.
pløsen = *pludset*.

-spil skrapnosspel; pick och pinne, driva katt.
pinde* stift; = *pind.*
pindsvin igelkott (Erinaceus europæus). **-fisk** piggfisk, klotfisk (släktena Diodon och Tetrodon). **-knop** igelknop (Sparganium). **-tistel** ett slags kaktus. **~e-hvede** = *dværghvede.*
pine*, ~ *sig op* sjö. pina sig fram. **-gal** spritt galen.
pinie* (Pinus pinea).
pink sjö. fartyg med smal akterstäv.
pinne *af* förtunna.
pinoldukke i svarvstol: löpdocka.
pinse pingst. **-dag*** jfr *paaskedag.* **-lillie*** (Narcissus poëticus).
pinseben kofot.
pi'nsel kval, plåga.
pip*, pipskägg; *sætte ~en til* dö, »kola av»; *tage ~en fra en* kuraget.
pipa, -tudse surinamtossa, pipa (Asterodactylus pipa).
pip-and, -lærke se *pibe-.*
pipling pipping, äppelsort.
pippe *frem* titta fram, bli synlig.
pips sjukligt barn. **~e** ständigt gnälla.
pir ung makrill.
piraal* (Myxine glutinosa).
pirke peta. **~ri** petgöra.
pirkom = *perikon.*
pirogier smördeg med inbakt fyllning.
pirol sommargylling (Oriolus galbula).
pirr|e peta på; reta, irritera. **~e-middel** retmedel, stimulans. — **~elig** retlig, irritabel. **~ings-tærskel** fysiol. retningströskel. **~is** liten kantig person.
pisk spö; hårpiska; *være paa en ~* på tre kvart. **~e***, *~e fløde* vispa. **~er** piskande träd, som växt för fort i höjden och slår mot de kringstående.
pist gnäll, pip; gnällig person, stackare.
pjaalter grogg av kolsyrat vatten och konjak.
pjalt klädestrasa; stackare, krake. **~e-bod** bod för gamla kläder; lumphandel. — **~et** trasig, klädd i paltor.
pjank dålig dryck, pjask; bildl. struntprat, smörja, rappakalja.
pjask|e plaska, slaska. **-fuld** stupfull. **-vaad** dyvåt.
pjat struntprat. **-has** = *~te-hoved.* **~te** prata, pjollra. **~te-gaas** pratsjukt fruntimmer. **-hoved** pratmakare.
pjece* broschyr, ströskrift.
pjerrot pajas, clown.
pjevl gnäll.
pjog (*d*) vekling, stackare, kräk.
1. pjok' da. = *pjog.*
2. pjok' no. liten pojke.
pjolter = *pjaalter.*
pjuds = *pjog.*
pjuske göra lurvig, rufsa till. **~t** rufsig.
pjækkert = *pijækkert.*
pjæs = *pjece;* slang: »kropp», person.
pladder* gyttja, dy. **-fuld** bräddfull; stupfull.
plade plåt; bakplåt, bottenplatta, lamell; skiva (bord-, bänk- o. s. v.); yta; [låg] ljusstake; sjö. litet grund; pansar, harnesk; *slaa en en ~* narra, lura särsk. för att få låna pengar. **-baand** förbindningsplåt. **-bly** bly i skivor, valsat bly. **-gangen** sjö. stråken. **-glas** taffelglas i stora skivor.
plads* no. = *husmandsplads; gaa paa ~!* gå och sätt dig! **-angest** agorafobi, torgskräck. **-folk** torparfolk. **-forvalter** inspektor. **-hjort** hjort, som efter striden under brunsten behåller platsen. **-hund** gårdshund, gårdvar. **-loge** fondloge. **-mand** = *husmand.* **-svimmelhed** = *-angest.*
plaffe fara ut med en smäll. **~rt** pluggbössa.
1. plag da. fåle, unghäst.
2. plag no. klädesplagg.
plage plåga.
plaid = *plæd.*
plama'se vanprydande sår el. fläck i ansiktet.
plan* jfr *køreplan.* **-tog** ordinarie tåg.
planke*. **-kap** avsågade plankändar använda till bränsle. **-værk** plank.
plantage plantering; skogsplantering.
plantarmuskel* fotsulmuskel.
plante* växt; v. plantera. **-bed** avdelning i en plantskola. **-bor** böjd spade

till omplantering. **-cellestof** cellulosa, växttråd. **-dyr** djurväxter, zoofyter. **-have** plantskola. **-jord, -muld** matjord, mylla. **-silke** konstgjort silke, kollodiumsilke. **-smør** vegetabiliskt smör.
plapre pladdra, sladdra.
plase = *plamase.*
plasér förnöjelse, förlustelse.
plaster*. **-smører** pillertrillare. **-stryger** spatel.
plat', ~ *og krone* krona och klave. **-bor** bred syl, drill. **-fod***, -~*en* sjö. hundvakten. **-gattet** sjö. med bred akterspegel. **-hammer** plåthammare. **-næb*** (Todus). **-rand** sjö. märsrand, märsribba. **-rokke** slätrocka (Raja batis). **-sæletøj** bröstsele. **-silke** otvinnat [broder]silke.
platdemenage bordsyrtut, borduppsats.
platine* järnskena, varav gevärspipa tillverkas.
platmenage = *platdemenage.*
platonisk*, ~ *legeme* reguljär polyeder.
plattenslager da. plåtslagare; bildl bedragare, svindlare.
pleje pläga, bruka: vårda, sköta; sbst. vård; ~ *sin mageliqhed* göra det bekvämt åt sig. **-anstalt** = *-stiftelse.* **-barn** fosterbarn. **-hjem** särsk. hem, som mot betalning mottagit enstaka fosterbarn. **-moder** fostermoder; **-stiftelse** vårdanstalt, barnhem, fattighus.
plejel da. slaga. **-stang** vevstake i ångmaskin.
plent vulgärt alldeles; *det var* ~ *som en hører en humle* precis; *han ville* ~ *gøre det* ovillkorligen, partu.
pleskener små sockerbröd.
1. **plet** fläck. **-fugl** nötkråka (Nucifraga caryocatactes). **-skud** träff i pricken, prick. — ~**te** fläcka; ta fläckar, fläckas.
2. **plet** nysilver. ~**tere** plätera.
1. **pligt*** skyldighet. **-arbejde*** dagsverksarbete. **-foged** uppsyningsman över dagsverkare. **-hus** lägenhet, som icke får sammanslås med annan jord. **-kørsel** hästdagsverke[n]. **-lod** bröstarvinges laglott. — ~**e** vara skyldig.
2. **pligt** sjö. *. **-stik** röringstek.
plire sbst. blåsa.
plistre vissla.
plog*. **-onn** den tid, då plöjningen skall ske. **-skate** plogrocka (Raja vomer el. oxyrhynchus). **-skærben** plogben.
plom|me plommon. **-pudding** plumpudding.
plov plog; jfr *plog.* **-aas*** plogtistel. **-fjæl** mullfjäl, vändskiva. **-gang** om forntida bruk att på askonsdagen spänna nakna jungfrur för en plog. **-høvl** spånthyvel, nothyvel. **-jern** d. s. plogbill; plogjärn, ploghuvud. **-penge** ett slags skatt. **-kæp** plogspade. **-kørfugl** = *bynkefugl.* **-rydde** = *-kæp.* **-skær** klogbill.
pludder dy, gyttja; obegripligt tal, babbel. **-bukser, -hoser** förr brukliga vida knäbyxor. **-is** issörja. **-vælsk** rotvälska. **pludre** pladdra; *kalkunen pludrer* kacklar.
pludselig plötslig[t].
pludse|t, -fed pussig, onaturligt fet.
plug' pligg; *han er rigtig en* ~ en knubb. **-ge** pligga.
plukke plocka; ~ *charpi* rispa. **-fisk** stuvad fisk. **-mad** stuvat kött. — ~**ri** småplock. — **pluk-fisk** se *plukke-fisk.* **-gæld** småskulder. **-hugst** blädning.
1. **plump*** klumpig.
2. **plump** plumsande ljud, plums. ~**e** plumsa; ~*e ud med noget* obetänksamt säga ut.
plumre grumla. **-stang** puls för fiske.
plyses av plysch.
plystre vissla.
plæde = *sandflyndre.*
plæd-rem* filtrem, bärrem.
plæn, ~**e** gräsplan, gräsvall. ~**e-klipper** gräsklippningsmaskin.
pløg = *pløk.*
pløje* sponta. **-lag** matjord.
pløk' pligg, plugg; påle.
plør[e] dy, blöt jord, sörja.
pløse blåsa; v. bilda blåsor; *malingen* ~*r sig.*
pløsen = *pludset.*

pode ymp, ympkvist; avkomling, »planta»; v. ympa; *han er en væmmelig* ~ en otrevlig persedel.
podeks bakdel, stuss.
pog pojke.
pokker*, *en* ~*s dreng* satans pojke.
pointsmand = *pensemand.*
pol lugg, lo på tyger. **-islæt** polväft.
polar-*. **-lom** islom (Colymbus glacialis). **-okse** = *moskusokse.* **-ræv** fjällräv, fjällracka (Canis lagopus). **-torsk*** (Gadus saida).
polej-mynte poleja (Mentha pulegium).
poler|e*. **-al** upprymmare för tapphål i ur. **-sten** brynsten.
polis'k knipslug, listig, illmarig.
politi polis[myndighet]. **-betjent** poliskonstapel. **-forholdsregel** polisåtgärd. **-fængsel** tillfälligt polishäkte, finka. **-ret** polisdomstol. **-skilt** polisbricka. **-stav** batong. **-vedtægt** polisförordning.
polsk*, ~ *ægteskab* vilt; *leve paa* ~ i vilt äktenskap.
polstre stoppa möbler.
polyedrisk *vinkel* solid vinkel, hörn.
pomerans*. **-fugl*** fjällpipare (Eudromias el. Charadrius morinellus).
pompon* bollfrans.
poncere punsa.
pontificalier, *alle sine* ~ all sin ståt.
popo' = *podeks.*
poppedreng papegoja.
poppel*. **-buk** aspvedbock (Saperda). **-pil** svartpoppel (Populus nigra). **-sværmer** poppelnattsvärmare (Smerinthus populi); = *pilesværmer.*
porcellæn [finare] porslin. ~**s-blomst** två arter stenbräcka (Saxifraga umbrosa och Cæspitosa). **-snække*** ormskalle, kauri (Cypræa moneta).
porre purjolök (Allium porrum).
pors* (Myrica gale).
port*. **-drømpel** övre portdrympel. **-hund** vakthund. **-laage** liten dörr el. grind i porten. **-lysing** portgång. **-rum** portgång. **-seddel** inträdesbiljett. **-skinkel** portskänkling. **-skriver** skrivare vid en tullport. **-slaa** dörrregel. **-stabel** hake för en styckeport.
portefeuille portfölj; *minister uden* ~ motsv. konsultativt statsråd; *minister med* ~ departementschef.
portion* kok. sats; *dobbelt* ~ dubbelt av vad som står i kokboken.
portner portvakt; ~*en* magporten, nedre magmunnen.
portulak'* (Portulaca oleracea).
pose påse, väska; spole i gäder; *tale rent ud af* ~*n* tala ur skägget, sjunga ut; *ha rent mel i* ~*n* ha sin sak klar; *tale for sin* ~ be för sin sjuka mor. **-kiger** tullsnok. **-not** snörpvad. **-ærmer** puffärmar.
possementmager snörmakare.
1. **post*** plats, anställning. **-aabner** poststationsföreståndare. **-aabneri** poststation. **-bræt** = *-tavle.* **-bud*** brevbärare. **-due** brevduva. **-fri** portofri. **-fuldmægtig** postmästarens närmaste man. **-hold** skifte på postväg. **-holder** person, som håller posten med hästar; entreprenör, som tillhandahåller hästar för landsvägsposten. **-horn*** glatt pipranka (Aristolochia sipho); posthorn (bläckfisksläktet Spirula). **-hus** postanstalt (kontor, station o. s. v.) **-kasse** brevlåda. **-konduktør** postiljon. **-kontrahent** = *-holder.* **-merke** poststämpel; frimärke. **-opkrævning** postförskott. **-ruin** tunt postpapper. **-sted** postanstalt med dess verksamhetsområde. **-tavle** anslag om postens turer.
2. **post** skvattram (Ledum palustre).
3. **post** vattenpost, pump. **-heimer** skämts. vatten, »pumpenheimer». **-rende** pumpränna. — ~**e** pumpa.
postej pastej.
postyr oväsen, spektakel; position, ställning.
posør person, som maskerar sig för att dupera folk.
pot mått: 0,966 liter; *en* ~ *kegler* spel. **-øl** ungef. svagdricka.
pote tass.
potens*, *i tusende* ~ i högsta grad.
potete|r*, ~**s***. ~**s-græs** potatisblast, **-lampe** tunnbröd av potatis. **-lapper** potatisplättar el. bullar. **-rouletter**

runda potatiskroketter. **-stappe** potatismos, potatispuré.
pothval* kaskelot.
potte* kruka; *~n er ude* nu är det slut; *A er ~ og pande hos B* allt i alla, B:s högra hand; *paa ~* i knipa. **-aal** inlagd ål. **-fugl** grå flugsnappare (Muscicapa ficedula). **-kram** lergods. **-ler** krukmakarlera. **-mager** krukmakare. **-ost** potkes. **-plante** krukväxt. **-skaar** krukskärvor. **-ske** slev. **-slikker** tallrikslickare.
praas dank; ynkrygg, stackare.
pragt*. **-bille** praktbagge (Buprestis). **-ederand, -ederfugl** praktejder (Somateria spectabilis). **-hest** lyxhäst. **-stjerne** klättblära (Lychnis dioica el. Melandrium).
prairi präri. **-hund*** (Cynomus). **-ulv*** = *steppeulv.*
prakker tiggare.
praksis* praktik.
pral skryt. **-bønne** rosenböna (Phaseolus vulgaris coccineus). **-hans** storskrytare. — **~e** pråla; skryta; *~nde farver* bjärta, skrikande.
pram' pråm, liktare. **-sprøjte** flodspruta.
1. **prange** mångla; schackra; *~ med heste.* **~r** gatuhandlare; gårdfarihandlare; hästbytare.
2. **prange** pråla, ståta, prunka.
3. **prange** forcera, pressa med segel, pрånga.
1. **prelle** [kraftlöst] studsa tillbaka.
2. **prelle** retas, gyckla; *~ en* narra särsk. för att få låna pengar. **~ri** prejeri.
pren pryl.
prent tryck.
pres*, *under ~ af sejl* med fulla segel. **-foder*** ensilage. **~se-karm** boktr. presskärra. **-kommando** avdelning, som sändes i land för tvångsvärvning. **-ramme** boktr. remmika. **~se** press; pressa; tvångsvärvning.
presserende brådskande.
prik'*. **-fisk** nordisk laxsill (Maurolicus mülleri och Scopelus elongatus). **~kenaal** sticknål. **-penge** båkavgift.
prikle *planter* omskola.
prim vassla. **-ost** simpel mesost.
prime ljuga, skarva.
primstav runstav.
prioritet* inteckning; *første ~.* **~saktie** preferensaktie. **-haver** inteckningshavare. **-laan** hypotekslån. **-obligation** inteckning.
prippen snarsticken.
1. **pris***, *sætte ~ paa* värde. **-beretning** prisredogörelse, prislista. **-fortegnelse, -liste** priskurant. **-vær'dig** lovvärd, berömvärd.
2. **pris***. **-dømme** förklara för god pris. **-ret** prisdomstol.
1. **prise***, *~ sommeren* kläda sig sommarlikt, sitta för öppet fönster o. s. v.
2. **prise** förklara för god pris.
probabel sannolik.
probat* beprövad, säker, tillförlitlig; *et ~ middel.*
probenreuter provryttare.
probere* pröva särsk. metaller.
procedere föra process.
procent*, *~er* av. provision.
procession*. **~s-larve** larv av följ. **-spinder** ekprocessionsspinnare (Cnethocampa el. Taumatopoea).
profit'*. **-stage** besparingsapparat, ljusknekt.
proklama motsv. årsstämning, offentlig stämning.
prokurator äldre, numera nedsättande namn på sakförare, advokat.
prolik's långrandig.
prop', *en liden ~* en liten knubb till pojke. **-penge** korkpengar.
proponent förslagsställare.
proprietær patron, finare titel för *gaardmand.*
prosse, *~ af* brösta av; *~ paa* brösta upp.
protokol* protokollsbok; skol. klassliggare.
protse = *prosse.*
proteus olm (Proteus).
prov vittnesmål. **~e** vittna.
provenu vinst, behållning, avkastning.
provins* landsort. **-folk** landsortsbor. **-kreds** valkrets i landsorten. — **~iallove** landskapslagar.

provisor apotekarens första biträde, som kan vikariera på eget ansvar.
provisorisk*, ~ *finanslov* olaglig förordning, som av danska regeringen under en följd av år utfärdades, då folketinget nekade regeringen bevillning.
provisorium, jfr *provisorisk finanslov*.
provst*. **~e-penge** prostetunna. **-ret** prosteting, en domstol, bestående av prosten och *herredsfogden*, som i första instans dömer angående tjänstefel av präster och folkskolelärare. — **~i'** prosteri, kontrakt.
prud poetiskt stolt.
1. **prunel'** brunört (Brunella).
2. **prunel'** lasting.
prunk ståt, prakt. **-løs** enkel, anspråkslös.
pruste frusta.
pryd prydnad.
prygl käpp; *en dragt* ~ ett kok stryk; *en stor* ~ en lång karl.
præ företräde.
præceteris (eg. *laudabilis præ ceteris*) berömlig framför de övriga), förr: högsta betyget vid *artium*.
prædikat* av. titel. **~s-infinitiv**, *objekt med* -~ objekt (»ackusativ») med infinitiv. **-ord** predikativ, predikatsfyllnad.
præg prägel bildl.; *et* ~ *af sandhed*. **~e** prägla. **~e-løn** myntskatt, slagskatt.
præk prat. **~e** predika; tala för mycket.
præliminæreksamen da. förr en examen på skolans mellanstadium, mellan realskolexamen och studentexamen; jfr *realeksamen*.
præmisser jur. motivering av dom.
prænumerando i förskott.
præsenter|e*, *~e gevær* skyldra. **-bakke, -bræt** bricka.
præst*, *gaa til ~en* gå och läsa. **~e-flynder** = *kongeflynder*. **-folk** prästen med fru. **-gjæld** pastorat. **-kjole** prästrock. **-krave*** (Chrysanthemum leucanthemum); större strandpipare (Aegialitis hiaticula). **-lus** snärjgräs, snärjmåra (Galium aparine). **-penge** prästskatt. **-standen** prästerskapet. **-stykke** läckerbit. **-syge** halssjukdom.
prøve abst. prov; försök; bevis; repetition till konsert el. teaterrepresentation; v. pröva; försöka; ~ *sig frem* treva sig fram genom försök. **-ballon** försöksballong. **-billede** provkort. **-klud** eg. märklapp, sydd av nybörjare; försöksobjekt. **-maal** likarmått. **-middel** kem. reagens. **-mærke** hallstämpel, guldsmedsstämpel. **-naal** probernål. **-sølv** kontrollerat silver. — **~lse** prövning.
publikum allmänhet[en].
pude kudde; *sy ~r under armene paa en* lägga hyenden under någons armar.
1. **puds** [kalk]puts; ståt.
2. **puds** puts, skämt. **~e** narra.
3. **puds** = *1. pus*.
4. **puds** till hundar: bit'en.
1. **pudse** putsa; ~ *næsen** snyta sig. **-garn** trassel. **-klud** polertrasa. **-kniv** garvarens skavjärn. **-maskine** toppkardsputsningsapparat. **-ske** murslev. — **pudsholt** smärgelskiva.
2. **pudse** tussa en hund.
pudse'rlig, pud'sig lustig.
1. **puf** knuff; puffärm; puff, soffa utan ryggstöd; *tage noget paa* ~ krita; *gaa op paa* ~ »fläkta» i examen. **~fe***, *~fe noget til eksamen* låta bli att läsa det i hopp att ej bli hörd.
2. **puf** potatisbullar, fyllda med köttrester och stekta i flottyr.
puffer puffert.
puffert liten pistol.
1. **pug'** plugg; *kunne noget paa* ~ ordagrant utantill. **~ge** plugga.
2. **pu'g** gnideri. **~e** skrapa samman pengar. **~er** girigbuk.
1. **pukke** knacka sten. **-sten** packsten, makadam. **-værk** stampverk för krossning av malm.
2. **pukke** (*ω*) pocka, tvinga; *han ~r paa sin rigdom* skryter av.
pukkel*, *give en paa ~en* på huden. **-blaat, -fedt** påkolja. **-hval*** = *knøl-*

---

* även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikelns huvudrubrik eller vad som i den står före |

hval. **-okse** bisonoxe; zebuoxe. **-yngel** drönaryngel. — **puklet** pucklig.
pul[d] kull på hatt.
pulard gödd kyckling.
puldre mussera, bilda blåsor.
pulje i spel: pulla, pott.
puller[t] sjö. pollare.
puls*. **-vanter, -varmere** stickade armmuddar.
pult pulpet. **-ost** gammal ost med kummin. **-tag** = *halvtag.*
pulterkammer skräpkammare.
pumpe (*ω*) pump; v. pumpa. **-drag** pumpslag. **-emmert** pumpsko. **-hjerte** klaff, ventil. **-nikke** pumpvipp. **-spiger** = *nellikspiger.* **-stempel** pumpkolv. **-svejv** pumpvev. **-tud** pip.
pund (efter 1889 i da. jämnt) 1/2 kilo, da. no. skålpund. **-kage** korintkaka. **-læder** grovt sulläder, buntläder. **-pære** ett slags stora päron. **-traad** grov tråd.
punder stort besman, pyndare.
pung*. **-abe*** (Phalangista). **-bjørn*** koala (Phascolarctos cinereus). **-dyr***. **-egern*** flygande pungekorre, flygpungdjur, sockerekorre (Petaurus sciureus). **-gnaver** Phascolomys. **-grævling*** (Perameles). **-maar*** (Dasyurus). **-mejse*** (Parus pendulinus). **-mus** = *vombat;* namn på mindre pungdjur i allm. **-odder*** simpungdjur (Chirioectes). **-rotte*** opossum (Didelphis). **-stær** en amerikansk fågel (Icterus). **-ulv** pungvarg (Thylacinus).
punktum punkt, skiljetecken.
puns, **~el** puns. **~le** punsa, ciselera.
puntlæder = *pundlæder.*
puppe*. **-hylster** kokong. **-snegl** snäcksläktet Pupa.
1. **pu'r** ren.
2. **pur'** en massa tjockt, tovigt hår. **-haar** lockigt hår. **-haaret** lockig. **-havre*** (Avena strigosa). **-løg** gräslök (Allium schoenoprasum); jfr *porre.*
purk liten parvel.
purke so.
purpur*. **-hejre*** (Ardea purpurea). **-pil** = *rødpil.* **-skæl** purpursnäcka.

1. **purre** = *porre.*
2. **purre** *haaret* få håret att stå.
3. **pur|re** marbacke. **~let** marig.
1. **pu's** smekord: kisse; lilla docka; *det lille* ~ da. det lilla väsendet.
2. **pu's** var. **-bekken** varhärd.
pusle, ~ *halmen i sengen* ruska om; ~ *et barn* kläda och tvätta; ~ *med noget,* ~ *om* pyssla; *jeg hører noget* ~ röra sig, prassla.
puslet krasslig.
pusling liten dvärg, tomte.
pusselan'ker små händer och fötter.
1. **pust*** fläkt; no. andedräkt; *trække ~en* hämta andan. **~e** blåsa; andas. **~er** blåsbälg.
2. **pust** strid, dust; *et drøjt* ~ sjukdomsanfall.
1. **putte** stoppa, lägga; ~ *noget i lommen.*
2. **putte** höna; som smekord: pulla, putte.
pylre *om* klema bort.
1. **pynt** spets; udde; topp.
2. **pynt** prydnad; grannlåt. **~e*** göra fin; *~e sig* göra omsorgsfull toalett. **~e-bord** toalettbord. **-dukke** modedocka, kokett. **-haandklæde** paradhandduk. **-sager** monteringsartiklar. — **~elig** nätt, snygg.
pyntenet-stag stampstag. **-stræber** stampdävert.
pyramide*. **-brusk** kambrosk. **-poppel** = *rispoppel.*
pyrchjagt smygjakt på hjortdjur, varvid varje jägare för sig förföljer villebrådet.
pyt vattenpuss. **-and** kricka (Anas crecca).
pytting upplänga, del av ett spant. **-bolt** sjö. puttingsbult.
pægl 0,242 liter.
pæl påle, stolpe. **~e-aag** bryggok. **-befæstning** palissadbefästning. **-buk** pålkran, hejare. **-krebs** borrkräfta (Limnoria terebrans). **-mast** mast i ett stycke. **-musling, -orm** skeppsmask (Teredo). **-rod** pålrot. **-stik** sjö. pålstek.
pæn vacker; *et ~t menneske* väluppfostrad.

pæon pion (Pæonia).
pære päron. **-dansk** urdansk, äkta dansk, jfr *kavnorsk*. **-dum** kodum. **-fuld** stupfull. **-has** svullnad i haslederna, piphas. **-tang** tångarten Macrocystes pyrifera. **-vigtig** urdryg. **-vrøvl** genuint struntprat.
pæse flämta.
pøjt dålig vara, skräp.
pøl* kudde, dyna.
pølse korv; *det kommer ikke an paa en ~ i slagtetiden* det är inte så kinkigt; *rosinen i ~n* huvudsaken, det bästa. **-pind** korvsticka; *koge suppe paa en -~* på en spik. **-snak** nonsens, dumheter.
pønalstipulation överenskommelse om vite för kontraktsbrott.
pønse fundera; *~ paa hevn* ruva.
pøs pyts; gammal hatt, skopa. **~e**, *det ~er ned* regnet faller i strömmar, det ösregnar.

Q.

qu-. Franska och latinska ord med *qu* torde vanligen återfinnas i ett svenskt lexikon över främmande ord eller i franskt eller latinskt lexikon.
qv-. Da. och no. ord med *qv* se *kv*.

R.

ra ett slags grusås, ändmorän, särsk. vid Kristianiafjorden.
1\. **raa** råget. **-buk** råbock. **-dyr** rådjur (Cervus capreolus). **-gjeit*** sv. enkelbeckasin (Telmatias gallinago). **-kølle** rådjursbog.
2\. **raa** sjö. rå. **-hanger** råbogsstropp.
3\. **raa** adj. rå; *~ produkter* råvaror; *æggene er ~* alltför löskokta; *~t brænde* sur ved; *~t vejr* ruskigt, gråkallt. **-bagt** degigt, bakat med stålkant om bröd. **-bjerget** inbärgad i fuktigt tillstånd. **-damp** fuktighet i luften. **-flot** urgentil, vräkig. **-hugger** grovhuggare. **-jern** tackjärn. **-koldt** *vejr* gråkallt. **-rand** stålrand i bröd. **-skær** = *rødskær*. **-s'lag** kött av nyslaktat djur. **-vaad** om trä: otillräckligt torkad, rå. **-æg*** = *ruæg*.
raab rop. **~e** ropa. **~en*** av acklamation. **~er*** språkrör.
1\. **raad** råd; da. särsk. i sms. om olika slag av kommunal representation; *han ved ikke sin[e] arme ~* han vet varken ut eller in, vet sig ingen levande råd. **-færdig** rådig, beslutsam. **-mand** ledamot av magistraten; vanlig flundra (Pleuronectes flesus). **-snild** rådklok. — **~ighed** disposition, förfogande; *til min ~ighed; være ude af ~ighed over sit bo* icke råda över sitt gods, vara satt under förmyndare.
2\. **raad'** eg. förruttnelse; var. **-plante** mullväxt, saprofyt. **-svamp** saprofytiskt levande svamp, motsatt *snyltesvamp*. — **~den** rutten. **~ne** ruttna.
raade bergsnultra (Labrus rupestris).
raag = *1. raage*.
1\. **raage** råge, liten hög.
2\. **raage*** = *kornkrage*.
raake no. blåkråka (Coracias).
raal ris, skräp av grenar i skogen.
raane fargalt.
rabalder väldigt buller.
rabarber* (Rheum). **-parasolsvamp** rodnande fjällskivling (Lepiota rachodes).
rabat* uppslag på uniform. **-jern** drivjärn.
rabb[e] ofruktbar bergås.
rabl klotter, kludder. **~e*** skriva fort

el. vårdslöst, klottra; *det ~er for ham* det går runt i huvudet för honom, han är inte riktigt klar i knoppen.
rabundus, *gaa ~* gå åt skogen, i putten.
1. **rad*,** *~en kommer til mig* turen. **-byg** tvåradigt korn. **-gaas** prutgås (Branta bernicla). **-mager** mager som ett skelett; jfr *benrad.* **-renser** klösharv. — **~e-løv** bergspring (Asplenium); *rundfinnet -~* (A. trichomanes).
2. **rad'** bängel, lymmel; *en snu ~* en slug rackare.
radbrække rådbråka.
radekop usel cigarr.
radesyge en hudsjukdom, ofta av syfilitiskt ursprung.
radi's = *ræddike.*
rafle kasta tärning, spela raffel.
raft stång, stör; takfot, utskjutande tak. **~e** ett slags pitprops, huggna träd om 7 till 20 cm. i diameter.
rag skum, vågskum, sjöstänk.
1. **rage** röra; sbst. mest i sms. eldraka; *~ i ilden* röra om i kakelugnen, rykta elden, sköta om brasan; *~ noget sammen* rafsa ihop; räfsa samman; *med ~t hoved* rakat; *hvad ~r det dig?* angår. **-kniv*** bildl. rivjärn. — **~lse** gammalt värdelöst gods, skräp.
2. **rage** sticka fram, upp, ut.
ragg* styvt hår. **-sokker** sockor av getragg för skidåkning.
ragne = *rakne.*
raj-gaas = *radgaas.* **-græs** renrepe, engelskt rajgräs (Lolium perenne).
rajole = *reole.*
rak' pack, rackarfölje.
rakefisk fisk (särsk. *ørred*) som jäst, ungefär som surströmming.
rakitis* engelska sjukan.
1. **rakke** sjö. rack; rackbalte. **-klaade** rackklot. **-line** rackupphalare; racktalja. **-trosse** rackbälte.
2. **rakke,** *~ til* gå illa åt, smutsa ned; *~ ned paa* tala illa om, nedsätta.
rakkelhane* bastard av tjäder och orre.
rakker* hudavdragare; bödelsknekt; ett kortspel. **-mær** skinkmärr; liderligt kvinnfolk.
rakle bot. hänge. **-træer** hängeväxter (Amentaceæ).
rakne om söm: slippa upp.
rakster räfsning; det som räfsas upp.
rakstvej smal skogsstig, fädrev, fästig.
ralle rossla.
rallike häst, krake.
1. **ram** skarp, amper, frän.
2. **ram** slag; *faa ~ paa* komma åt. **-buk** pålkran, hejare.
ramaskrig klagoskri, jämmerrop; jfr Matt. 2: 18.
ramasse järnskrot.
rambu's ett slags hasardspel.
ramdug = *ravndug.*
1. **ramle** para sig om harar. **-tid** harens parningstid. — **~r** harhane.
2. **ramle*** störta samman; larma.
1. **ramme** träffa; *skuddet, slaget, lynet, bebrejdelsen ~r ham; ~ pæler ned* driva ned pålar, ramma.
2. **ramme** ram.
1. **rams** ramslök (Allium ursinum); rams (Convallaria polygonatum o. multiflora); kropp, mjölke (Epilobium angustifolium); nattviol (Habenaria bifolia).
2. **rams** rabbel; *lære paa ~* utantill. **~e** rabbla; sbst. ordramsa, rabbel, prat.
ramshoved [häst med] böjd huvudform.
ran rån. **~s-mand** rövare, rånare. **~e** råna.
rand* kant. **-blomst** bot. kantblomma. **-frø,** *hvashaaret -~* rödfloka (Torilis anthriscus).
randsel = *ransel.*
rangel rummel.
rangere* växla järnvägsvagnar.
1. **rangle** vackla, ragla; rumla, festa. **-fant** festprisse.
2. **rangle** skallra.
rangskib linieskepp.
rank högväxt, smärt.
ranke* v. binda upp; *~ sig* slingra sig upp. **-fødder** rankfotingar, en avdelning bland kräftdjuren (Cirripedia). **-kniv** träd-

gårdskniv. **-vækst** slingerväxt, klängväxt.
ransel ränsel.
ranson* lösepenning. **-fad** vattenfat, vattenliggare; köttina.
rante = *radgaas.*
ranunkel* smörblomma (Ranunculus).
1. **rap'*** slag; *i ~pen* på ögonblicket.
2. **rap'*** rask. **-mundet** munvig.
3. **ra'p** glidning, skred, jordskred. **~e** glida, börja glida.
4. **rap** andens läte.
rapee' ett slags snus.
rapert' kanonlavett.
rapgræs ängsgröe (Poa).
raphøne* åkerhöna (Perdix).
1. **rappe** snattra; = *ræbe.*
2. **rappe*** kalkslå.
rappenskralde grälsjuk kvinna, xantippa.
raps* (Brassica napus); jfr *rybs.*
rapse hugga åt sig, snatta. **~n** snatteri.
rapunsel rapunsel (Phyteuma spicatum); rapunselklocka (Campanula rapunculus); stor blåklocka (C. persicæfolia); ängsklocka (C. patula).
rar da. präktig, förträfflig, god, söt; no. underlig, konstig. **~ing** no. underlig kurre.
ras* no. anfall; *et ~ af uskikkelighed, af flid.* **~e** rasa; no. rasa ned; *en ~ende smerte* ursinnig, våldsam.
1. **rask** rask, tyg. **-magergarn** kamullsgarn.
2. **rask*** avfall, skräp.
3. **rask** adj. rask; *~ væk* utan tvekan.
raske *sig* om deg: gå upp, börja jäsa.
rasp* grov fil; rivebröd, stötta skorpor. **-hus** äldre straffarbetsanstalt, där fångarna fingo raspa färgträ. **~e-tunge** rivtunga hos sniglar.
raspe rasp, en utslagssjukdom på hästens ben.
rassel höskallra (Rhinanthus).
rast överställ, ställband i masugn.
rat' ratt, spakhjul. **-line** drilltåg.
ratafia* likör; frukt nedlagd i rom.
rate avbetalning. **-veksel** i Norden obruklig växel, ställd på avbetalning.

ratihabere godkänna, t. ex. om förmyndare, vars myndling ingått en förpliktelse.
raute om kor: råma, böla. **-gaas** vitkindad gås (Branta leucopsis).
1. **rav'** da., **ra'v** no. alldeles, spritt; *~ ruskende galen,* = *-gal.* **-gal** spritt galen. **-jydsk** äkta jutsk.
2. **rav'** da., **ra'v** no. bärnsten.
3. **rav** torkade fenor m. m. av helgeflundran, favoriträtt på Västlandet; jfr *rekling.*
rave famla.
ravlegaas = *radgaas.*
ravn korp (Corvus corax). **-kaate** kaja (C. monedula). **-snegl** en snäcka (Succinea). **-sort*** kolsvart. — **~e-fod*** kråkkrasse (Coronopus). **-krage** svartkråka (Corvus corone). **-krog** krokvinkel. **-moder** onaturlig moder. — **~s-kop** ramskopf hos hästen, då huvudets profil bildar båge utåt.
ravndug ett slags segelduk, tältduk, buldan.
real*. **-afgangseksamen** da. förr = *præliminæreksamen.* **-artium** no. motsv. studentexamen på reallinien. **-eksamen** da. officiellt: en examen, som avlägges i den ettåriga överbyggnaden på *mellemskolen;* no. populärt: matematisknaturvetenskaplig lärarexamen. **-fag** matematisk-naturvetenskapliga ämnen. **-klasse** da. ettårig överbyggnad på *mellemskolen.* **-student*** no. person, som avlagt *realartium.* **-studerende** no. student, som förbereder sig på matematisk naturvetenskaplig lärarexamen. — **~ist** no. = *realstuderende;* lärare med matematisknaturvetenskaplig lärarexamen; da. förr: lärjunge i *realklassen.*
reb rep; da. äv. = *rev; tage ~ i sejlene.* **-kaus** revhål. **-liner** revband. **-løjert** revlödra. **-skinkel** revtaljeskänkling. **-streg** revband. — **~erbane** repslagarbana.
rebronnements-punkt* matem. = *spids.* **-station** station, där spåren gå in i spetsvinkel.
red redd.
redan (*ay'*) mil. sågverk.

1. **rede** reda, ordning; adj. redo, färdig; *have paa ~ haand* ha ngt klart, i ordning; *~ penge* reda, kontanta.
2. **rede*** fågelbo, näste; näste i dålig mening, dåligt folks tillhåll. **-rod** nästrot (Neottia nidus avis).
3. **rede** v. reda till, göra i ordning; *~ en ilde til* fara illa med; *~ [op] en seng* bädda; *som man ~r, faar man ligge* som man kokar, får man äta; *~ haaret* kamma.
redebon redobogen, villig.
redelighed* sv. reda, klarhet.
referat*, *mundtligt ~* [rätt till] muntlig föredragning.
refle rensa: *~ bønner.*
refundere återbetala, återbära, gottgöra. **refusion** restitution.
regalere traktera.
reg|el*, *~ler* månadsrening, menstruation.
regimente regemente, regering.
registrering* jur. bouppteckning.
regle ramsa.
reglisse lakritsbåtar o. d.
regn*. **-bue** regnbåge. **-buefisk** = honan av *havjunker*. **-bue-ørred** regnbågslax (inplanterad kalifornisk art, Salmo irideus). **-byge** regnby, regnskur. **-fang** behållare för regnvatten. **-fugl** = *-spove*. **-orm** daggmask, metmask (Lumbricus terrestris). **-piber** = *-spove*. **-sejl** regntält, soltält till båt. **-skærm** paraply. **-skyl** störtregn. **-slag** regnkrage. **-spove** spov (Numenius); *enkelt, lille -~* småspov (N. phæopus); *dobbelt -~* storspov (N. arquatus). **-stykke** regnkappa. **-svanger** regnbådande, regndiger. **-tæt** vattentät. **-tøj** vattentätt tyg.
1. **regne** regna.
2. **regn|e** räkna. **~e-kunstner** räknemästare. **-stok** proportionsskala med mot varandra rörliga delar, enkel räknemaskin. **-stykke** räkneuppgift, »tal». **-tavle** griffeltavla. — **~ing***, *det svarer ikke ~* lönar sig icke. **~ings-art** räknesätt. **-bud** inkasserare. **-svarende** inbringande, lönande.
regnfang = *rejnfan.*

rejder sjö. förstärkning, kloss.
reje räka (Palæmon).
rejekt kuggad i examen; *gaa ~* falla igenom. **rejicere** underkänna.
rejnette renett, äpple.
rejnfan renfana (Tanacetum vulgare).
1. **rejse** uppresa; *~ en trætte* börja; *~ en sag mod en* anhängiggöra. **-gilde** taklagsfest.
2. **rejse** resa, fara; sbst. resa, färd; *lykke paa ~n* lycklig resa. **-fælle** reskamrat. **-gilde** avskedsfest. **-kær** reslysten. **-pose** resväska. **-rekvisita** reseffekter. **-rute** marschruta, resplan. **-sæk** kappsäck. **-taske** resväska. **-tøj** bagage, resgods; ytterkläder.
rek' tvärstång, bom, räck.
reke driva; ligga vårdslöst.
rekling torkade buk- och sidostycken av helgeflundra; jfr *rav.*
rektapapir värdepapper, ställt till viss man, icke till order.
rekurs regress.
rekvirenten sökanden i lagsökningsärende.
rekvisit|a*, *~er* särsk. skrivmaterialier. *~us* den lagsökte.
religion* som skolämne: kristendom; *flink i ~.* **~s-fæller** trossyskon.
rem*, *have en ~ af huden* ha samma svaghet; *saa fort som ~mer og tøi kan holde* allt vad tygen hålla. **-orm** Ligula. — **~me-sæl** storkobb (Phoca barbata).
remedier don, apparater.
remise vagnsskjul.
rempe = *rimpe.*
remse ramsa: no. remsa.
1. **ren*** = *rensdyr.* **-belling** huden på renens ben. **-blom[me]***, **-blomst** månöga (Ranunculus glacialis). **~s-dyr** se nedan.
2. **ren***, *holde ~ mund* hålla tyst; *gøre sig ganske ~* ge ut sin sista slant: *paa det ~e* klara; *det havde jeg ~t glemt* alldeles; *have ~t mel i posen* vara alldeles oskyldig, ha gott samvete, ha klara papper. **-gøring** storstädning. **-gøringskone** skurgumma. **-livet** kysk, fläckfri.
3. **ren** åkerren.

-~ senaste sammansatta ord. *ω* = o i bo. *a'l* tryckstavelse, lång vokal. *al'* tryckstavelse, kort vokal.

rend rännande, spring; löpning.

1. **rende** springa, ränna. **-bane** tävlingsbana, kapplöpningsbana, vädjobana. **-buk** murbräcka. **-knude** löpknut. **-kælling** gumma, som går med bud; skvallerkäring. **-løkke** löpsnara, rännsnara.

2. **rende** rinna; sbst. ränna. **-arbejde** process för framställning av smidesjärn direkt ur malmen. **-bor** pumpborr.

3. **rend|e** varpa, ränna; sbst. skärkrona. **-bom** varp. **-garn** ränning, varp.

renovation renhållning; jfr *dag-, natrenovation*.

rensdyr ren (Cervus el. Rangifer tarandus). **-brems** renbroms (Oestrus tarandinus). **-lav, -mos** renlav (Cladonia rangiferina). **-tak** renhorn.

rense* rena, rengöra; ~ *sig for en beskyldning* bevisa sin oskuld, rentvå sig. **-hul** på ångmaskin: manhål. **-maskine** sädesrensningsmaskin, kastmaskin. — **~lse** rening. **~lses-ed** värjemålsed.

rente*, ~[r]s ~ ränta på ränta, sammansatt ränta. **-nyder** rentier. **rente're** avkasta, rendera.

reol bokhylla; sättarpulpet, regal. **~e** gräva ett land två spadtag djupt.

reparter|e repartisera, dela utgiften. **~ings-regning** bolagsräkning.

reprimande förebråelse, tillrättavisning.

repræsentant*. **-skab** no. motsv. stadsfullmäktige; förtroenderåd, utskott inom bankbolag o. d., som utövar tillsyn med styrelsens förvaltning, förstärkt styrelse.

reps tyg med upphöjda (snett gående) ränder, rips.

re'seda reseda (Reseda odorata).

reservenæring bot. upplagsnäring.

residere vara bosatt; jfr *kapellan*.

reslej'e hjälpa till rätta.

resoller rissoler.

respekt*. **-stridig** respektvidrig, vanvördig.

rest*, *staa til* ~ restera.

1. **ret** rätt; rak, rät; *ikke ~tere end jeg ved* så vitt jag vet; *ti kendes for* ~ alltså prövar rätten skäligt. **-baaren** legitim. **-fær'dig*** rättvis. **-haset** rakhasig. **-holter** parallellskiva. **-hval*** = *sletbag*. **-kant** rätvinklig figur. **-ledning** vägledning, handledning, ledtråd. **-lærende** renlärig, ortodox. **-mæssig** rättmätig. **-ske[de]** snick. gradskiva. **-staaende** *lemmer* lodrätt stående. — **~ten** rätan, rätsidan.

2. **ret** sbst. rätt, domstol; *gøre enhver ~ og skel* göra skäl för sig, göra var man rätt. **~s-auktion** exekutivauktion. **-bog** dombok. **-brud** rättskränkning. **-bygning** rättssystem. **-forfølgning** rättsprocedur. **-forlig** förlikning inför rätta. **-gebyr** rättegångskostnader. **-gyldig** laggill. **-handel** avtal. **-kendelse** utslag, dom. **-kraft** laga kraft. **-kreds** jurisdiktionsområde. **-kyndig** lagkunnig, lagfaren. **-liste** uppropslista, rättens föredragningslista. **-mord** justitiemord. **-møde** session. **-pleje** rättsskipning. **-sag** mål, process. **-skik** rättsbruk, praxis. **-sprog** lagspråk. **-stridig** lagstridig, rättsvidrig. **-stævning** inkallelse, besluten av vederbörande rätt.

3. **ret'** maträtt.

retirade återtåg; klosett.

retning riktning; *i ~ af politik* vad politiken angår. **~s-punkt** = *flugtpunkt;* gränspunkt för skuggkonturer. **-rode** riktrote.

rette rätta; räta; rikta; avrätta; ~ *an* servera. **-plads, -sted** avrättsplats.

1. **rev*** på segel; i vattnet; för motning.

2. **rev** linda. **~er-klud** linda.

revisionsdepartementet motsv. kammarrätten.

revl; ~ *og krat* rubb och stubb.

1. **revle** sandrevel, sandbank.

2. **revle** da. tvärträ, som slås över en dörr för att hålla den samman.

3. **revle** skogssträcka.

revling = *krækling*.

revne remna, spricka.

revse straffa. **~lse,** *korporlig ~lse* kroppsaga. **~lses-ret** rätt att utöva husaga.

Rhin[en] floden Rhen.

1. **ri**, ~ **e** v. fästa, fastgöra, surra, naja; tråckla.
2. **ri** kort och häftigt anfall av en sjukdom, oväder o. d.
3. **ri** lång, böjlig mätstång, som brukas vid skeppsmätning.
rib rev. ~**ben** revben. -**benspær**, -**bensteg** revbensspjäll.
1. **ribbe** plocka av fjädrarna på; ~ *sig* skynda sig.
2. **ribbe** valvstråle; nerv i blad; sjö. tvärskeppsliggande timmer; spant. -**gopler**, -**manæter** kammaneter (Ctenophoræ). -**urt** spetsgroblad (Plantago lanceolata).
rible strimma.
ribbræ|t, pl. ~*der* murares putsbräde.
ri'be repa.
1. **ribs** röda vinbär (Ribes rubrum).
2. **ribs*** = *reps*.
ridder*, *arme* ~*e* fattiga grevar (riddare). -**baand** ordensband. -**hat** musseron (svampsläktet Tricholoma). -**spore*** (Delphinium). -**svend** knape. -**tegn** ordenstecken.
ride*, *det* ~*r han altid paa* det är hans käpphäst. -**foged** under livegenskapens tid: inspektor på ett stort gods, gårdsfogde.
rids rits. -**bor** ritspets. ~**e-spids** regelstift.
rier sjö. ridare.
riffel [räfflat] gevär. -**bænk** räffelbänk. -**forening** da. förr: skarpskytteförening, med revolutionär anstrykning. -**skyts** räfflade kanoner. -**skyt** skarpskytt.
rifle räffla; no. = *riffel*; ~*t for* utblottad på.
rift reva; skråma; *det er megen* ~ *om det* det röner ivrig efterfrågan, det får en strykande åtgång.
rig rik.
rig|e*. ~**s-advokat** no. -**anklager** da. chef för landets offentliga åklagare. -**arving** tronarvinge. -**dag*** dansk och svensk. -**dagssamling** riksdagssession, den tid, då riksdagen är samlad. -**dagsmøde** sammanträde i riksdagen, plenum. -**daler** s. mynt = 2 kronor. -**maal** riksspråk, no. motsatt landsmål. -**ort** da. mynt om 50 öre; no. mynt om 80 öre.
rigel* kolv i lås; tvärbjälke i korsvirkesbyggnad.
rigelig*, *det er* ~ *godt nok for dig* alldeles.
rigtig*, *det ved jeg* ~ *ikke* verkligen. -**nok** visserligen.
rikke rubba, få ur fläcken.
rikkelse tornsvala (Cypselus apus).
rikket tvärstrimmig, randig, ådrig, spräcklig.
rikse rall fågelsläktet (Rallus).
riksort = *rigsort*.
ril en livlig eg. skotsk dans.
rille liten fåra; smal springa; mörk strimma på månen.
1. **ri'm** rimfrost.
2. **ri'm** rim. ~**e** rimma; *jeg kan ikke* ~*e disse to ting sammen* få dem att gå ihop.
ri'melig rimlig, resonlig, förnuftig; sannolik; *vær nu* ~ var inte oresonlig, var inte dum; *det er ikke mere end* ~*t* än man kan vänta. -**vis*** sannolikt.
rimpe sy löst, tråckla, nästa fast.
rimte id (Leuciscus idus).
ring*, *spille* ~*e* kasta krans. -**blomst** ringblomma (Calendula). -**bom** drivbom. -**bug** ringbuk (Liparis). -**drossel** ringtrast (Turdus torquatus). -**due*** (Columba palumbus). -**erle** sädesärla (Motacilla alba). -**fod** ringkota, hästsjukdom. -**gaas** prutgås (Branta bernicla); gravand (Tadorna tadorna). -**haa** hågäl, katthaj (Scyllium melanostomum el. Pristrurus catulus). -**haj** hundhaj (Scyllium). -**hvirvel** översta halskotan. -**orm** revorm. -**ormgræs**, -**ormgulv** törel (Euphorbia). -**spil** kranskastning. -**spinder** trädgårdsringspinnare (Clisiocampa neustria). -**syge** = *drejesyge*. -**sæl** ringlad säl, vikarsäl (Phoca foetida el. hispida). -**trost** = *-drossel*. -**ø** atoll.
1. **ringe** ringa, sätta ring på.
2. **ringe** mjölkbunke.
3. **ringe*** med klocka.

4. **ringe** adj. ringa; *~re varer er vanskelige at afsætte* sämre. **-agt** ringaktning.
ringel-due = *ringdue.* **-gaas** prutgås (Branta bernicla).
rining tråckling; jfr *ri.*
rink bukt av ett tåg.
riole = *reole.*
rip' råhultsgång.
ripe = *ribe.*
rippe *op* ta upp en glömd (otrevlig) sak igen.
rips = *reps.*
1. **ris*** sädesslag (Oryza). **-crem** holländsk rispudding. **-græs** vildris (Oryza clandestina). — **~en-gryn** risgryn.
2. **ris*** visp. **-byg** skyffelkorn, majskorn, plymagekorn (Hordeum zeocriton). **-poppel** pyramidpoppel (Populus pyramidalis). **-tang** gisseltång (Chordaria flagelliformis).
3. **ris*** 20 böcker papper.
rise rese, jätte.
risikere riskera. **ri'siko** risk.
riske riska (Lactarius deliciosus).
risle sorla, porla.
risp beckträd.
1. **rispe** plöja så, att man lämnar ryggar emellan el. låter tiltan falla på det oplöjda.
2. **rispe*** riva upp.
3. **rispe** berättelse, ramsa.
1. **rist,** *uden ~ og ro* rast.
2. **rist** rost, galler, halster. **~e** rosta.
3. **rist** vrist.
ristel plogkniv, plogrist.
rit' vävsked.
ritratte returväxel, återväxel.
riv frikostig.
riva'f näsbränna, skrapa.
1. **rive** räfsa; hussvala (Chelidon urbica). **~lse** »rak», »stråk» den säd, som efter kärvbindningen måste räfsas samman.
2. **rive*** v. *~ vittigheder af sig* strö omkring sig; *~ ned paa en* tala illa om, hacka på; *~ i* bjuda på, spendera; *det er revet ud imellem dem* de ha blivit osams; *~nde afsætning* strykande åtgång; *~nde fart* rasande: *~nde gal* spritt galen: *det er et ~nde menneske* energisk, duktig: *~nde flink.* **-bræt** bord för tillredande av fyrverkeripjäser: murares putsbräde. **-kugle, -kølle** rivsten för färgrivning, löpare. **-træ** trämortel för fyrverkare. — **rivihjel** slitvarg.
river, *fremliggende ~* paddfot, riva (Asperugo procumbens).
rivning* friktion. **~er** slitningar, misshälligheter.
1. **ro*,** *hanen er i ~* på halvspänn: *tag det med ~* lugna dig.
2. **ro** råegg på eggjärn.
3. **ro** vrå.
4. **ro*** v. i båt; *~ fiske* ro ut att fiska. **-bøjle** klyka för årorna. **-forening** roddklubb. **-port** roddport.
roandrik ruggande hane av gräsanden (Anas boschas).
robank = *rubank.*
robbe själhund.
robbert = *rubbert.*
robertsurt stinknäva (Geranium robertianum).
robi'nie akacieträd (Robinia).
rod rot. **-fordærver** en ticka (Polyporus radiciperda), som är farlig parasit för gran. **-hugger*** polit. radikal. **-hætte** rotmössa. **-kaal** = *rutabaga.* **-klatrer** rot med klätterrötter. **-kniv** legymkniv. **-spire** rotskott. **-størrelse** matem. radikal. **-ægte** som är alltigenom av samma art, icke ympad.
1. **rode** rote. **-ild** eldgivning rotvis.
2. **rode** rota; *~ om i noget* röra om, göra oreda. **~ri** oreda, röra. **~t** oredig, skräpig.
3. **rode** da. längdmått = 0,32 m.; ytmått = 0,984—0,985 kvm.
1. **roe** rova (Brassica rapa); = *runkelroe*; rotfrukt i allm. utom potatis. **-aal** en rundmask (Heterodera schachti) som lever parasitiskt på vitbetan.
2. **roe** skorpa, ruva på sår.
3. **roe** *sig* komma till ro, lugna sig.
1. **rogn** rom. **-fisk** fiskhona. **-kjekse, -kjølse** stenbit, sjurygg (Cyclopterus lumpus).

* även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikelns huvudrubrik eller vad som i den står före |.

2. **rogn** rönn (Sorbus aucuparia). **-asald** rönnoxel (Sorbus fennica).
1. **rok'** spinnrock. **~ke-drejer** svarvare. **-snelde** = *ten.*
2. **rok'*** en fågel i arabiska sagor.
3. **rok** skum, fradga.
4. **rok** = *raak.*
1. **rokke** röra fram och tillbaka, runka på; rubba. **-aksel** balanseringsaxel.
2. **rokke** rocka (Raja).
rolig lugn.
1. **rolle** roll.
2. **rolle** om räv, grävling m. fl. vara brunstig. **-tid** brunsttid.
rolling liten rulting, parvel.
rombe*. **-muskel** rutmuskel.
rom[m]e, -græs myrlilja (Narthecium).
romhelg dagarna mellan jul och trettondag.
rone = *raane.*
roper berguv (Bubo bubo).
1. **ror*** roder. **-bjørn** rortrumma, rorhål. **-brog** rorkrage. **-bænk** toft, roddarbänk. **-fisk** = *-bjørn.* **-gat** rorhål. **-hanger** springlina. **-kile** rorlås. **-kiste** rortrumma. **-kop** rorhuvud. **-kult*** rorpinne. **-løkke** fingerling. **-pinde*** rorhult. **-skaft** hjärtstock i roder. **-skinkel** springlina, sorklina. **-spiger*** rorjärnsnagel. **-stabel** = *-løkke.* **-stamme, -stilk, -stok** roderhjärtstock. **-sugge** rorlampa. **-talje*** nottalja, styrtalja, grundtalja. **-tap** rorhake.
2. **ror** rodd, roning. **-kætting** drilltåg. **~s-karl** eg. roddare, tullroddare, tullvaktmästare, packhuskarl.
1. **ro's*** beröm. **-vær'dig** prisvärd, lovvärd.
2. **ros'** spånor: *hele ~set* hela rasket.
3. **ros'** häst. **-baare** hästbår. **-tjeneste** rusttjänst.
1. **rose** berömma; *~nde* lovordande.
2. **rose** ros (Rosa). **~n-baand** rosafärgat band. **-bi** en stekel (Megachile centunculata). **-drossel** rosenstare (Pastor roseus). **-feber*** rosen. **-kaal** brysselkål (Brassica oleracea gemmifera). **-pil** rödvide (Salix purpurea). **-rod*** (Rhodiola rosea). **-skær** rosenskimmer. **-stær** = *-drossel.*
roset'*. **-bakkels** ett slags småbrödskrustader i form av en rosett, fyllda med sylt el. gräddskum.
rosi'n russin; **-piller** knodd, sillstrypare.
rosmar valross.
rosmarin*. **-lyng** rosling (Andromeda polifolia).
rosme = *rusme.*
1. **rosse** kastvind.
2. **rosse** da. besegra, övervinna.
roste* underlag av halm, varigenom vörten silas; v. mäska.
rotation* lantbr. cirkulation, växelbruk.
1. **rot** (*ω*) det inre taket.
2. **rot** rått, masttopp.
rotskær = *rødskær.*
1. **rotte** *sig sammen* sammangadda sig.
2. **rotte** råtta (Mus rattus och decumanus). **-hale** råttsvans; timotej, kampe (Phleum pratense); spetsig rund fil. **-krudt** arsenik. **-rumpe** sticksåg. **-saks** råttfälla.
3. **rotte** målet, boet i bollspel; *slaa paa ~n* leka tre slag och ränna, slå boll.
4. **rotte,** *holde ~n ud* pinan.
rouletter ett slags runda kroketter.
route, routine se *ru-*.
rov (*å*) rov. **-begærlig** rovgirig. **-bille** rovskalbagge, kortvinge (Staphylinus cæsareus). **-flue*** (Asilus). **-hvepse** rovsteklar (Ichneumonideæ). **-maage** labb (Lestris). **-mord** rånmord. **-terne** skräntärna (Sterna caspia).
rove svans.
1. **ru** rynka.
2. **ru** = 2. *roe.*
3. **ru** ojämn, sträv, skrovlig. **-bladede** familjen Asperifoliæ el. Borraginaceæ, strävbladsfamiljen. **-handsker** gants de Suède, svenska handskar med narven inåt. **-høvl** skrubbhyvel. **-jern** tackjärn. **-æg** råegg.
rubank* långhyvel.
rubbe gnida; *~ af* ge sig av, skudda stoftet av sina fötter.
rubber[t] i spel: robbert.

rubbet ruggig.
rubike = *marrube*.
1. **rude** ruta (Ruta graveolens); = *maanerude*.
2. **rude** fönsterruta. **-stok** proberstock för kärl, pejlstock.
ruder ruter.
rudera rester, ruiner.
rudret rutig.
rudskalle sarv (Leuciscus erythrophthalmus).
rue skrymma.
ruelse* ånger.
1. **ruf'**, *i en* ~ i ett huj.
2. **ruf'*** tak på vagn, suflett.
1. **ruffe** vara kopplare. **~ri** koppleri.
2. **ruffe** *sig* avgå.
ruflet skrynklig.
rug råg (Secale cereale). **-gaas** sädgås (Anser segetum). **-hejre** råglosta (Bromus secalinus). **-svingel** = *-hejre*.
rugde morkulla (Scolopax rusticola).
ruge ruva, ligga på ägg. **-kasse** fågelholk. **-maskine** äggkläckningsmaskin.
rugge rubba.
ruggel kalkalger (Lithothamnium).
ruke hop, hög; v. stappla upp, råga.
rul' rulle; ett slags rullsylta; loggrulle.
rulle* trissa; mangel; namnlista, rulla; v. rulla; mangla; ~ *dejg* kavla. **-aal** rulader av ål; -~ *i gelé* à la daube på ål. **-ben** språngben. **-bor** drillborr. **-buk** kanfas. **-dejg** utkavlad deg. **-kammer** mangelbod. **-klæde** mangelduk. **-kniv** hackekniv. **-kobber** kopparplåt i rullar. **-pølse** ett slags rullsylta. **-skøjte*** skridsko på trissor. **-stok** mangelkavle. **-tøj** mangelkläder.
rult liten tjocking.
rulte prutgås (Branta bernicla).
1. **rum*** utrymme; sjö. lastrum. **-fang** kubikinnehåll, rymd, volymenhet. **-maal** rymdmått. **-vinkel** solid vinkel. **~s-bjælke** mellandäcksbjälke, lastbjälke. **~lig** rymlig.
2. **rum** rymlig. **-skøds** sjö. rumskots; *sejle* -~ gå för en slör.
3. **rum** rom, spritdrycken.

rumle skramla, bullra, slamra; *det ~r i min mave* bullrar, kurrar. **-kasse** skramlande vagn. **-potte** brumsnurra, som sjunger, då den går. — **~r** bråkmakare, agitator. **~rier** (revolutionära) intriger.
1. **rumme** rymma, ha utrymme för.
2. **rumme** om vinden: rymma, draga sig akterligare.
rummel i pike: rommel; *forstaa, kende ~en* förstå sin sak.
rumpe bakdel, stuss, stjärt; ~ *en hest op* fästa upp svansen på. **-and** stjärtand (Anas acuta). **-ballen** sittkudden. **-ben** sittben. **-fjeder** stjärtpenna. **-hul** stolgång, anus. **-rem** svansrem. **-spalte** analfåra, analveck. **-trold**, **-tudse** grodunge före förvandlingen.
rumstere göra oväsen, ställa till oreda.
run' rusning, panikartad tillströmning till bank, då allmänheten fruktar att förlora sina tillgodohavanden.
rund* frikostig; *snakke en ~t* prata någon yr i huvudet. **-bugtet** bot. buktbräddad. **-bælg**, *gul* -~ harväppling, rävklor (Anthyllis vulneraria). **-dans** dans, i vilken man dansar runt, motsatt turdans. **-fisk** torkad fisk, som uppskurits i buken men icke flängts. **-fugl** fjällpipare, pomeransfågel (Eudromias morinellus). **-gang** cirkelgång. **-gattet** med rund akter. **-hul** konkav. **-jern** järn i runda stänger. **-jule** genomprygla. **-kast**, *gore* -~ hjula. **-korn** balgväxter, balgfrukter. **-last** rundvirke. **-orm** rundmask. **-sav** cirkelsåg. **-sild** sill med rom eller mjölke i. **-skulpe**, *toppet* -~ korndådra (Neslea paniculata). **-stykke** ett slags kuvertbröd. **-takket** *blad* naggat. **-tang** böjtång. **-tapning** borrtappning. — **~ar** rundel. **~ing** rundel; *gøre sin ~ing* rond. **~tenom** stor smörgås, eg. på hela kakan.
rune*. **-kævle** runstav.
runge runga, skalla, genljuda.
runkelroe foderbeta (Beta vulgaris campestris); sv. sockerbeta (B. v. saccharifera).

runken skrumpen.
runn buske.
ruppe = *rubbe.*
1. **rur** = *2. roe;* skorv.
2. **rur,** ~**e** havstulpan (Balanus).
1. **rus'** recentior, novitie, nybakad student.
2. **ru's** rus.
3. **ru's,** *paa en* ~ på måfå; *fragte per* ~ i hel skeppslast. **-salg** säljande på slump, i klump.
ruse ryssja; mjärde. **-bøjler** grenar och kvistar, som kunna böjas i cirkel.
1. **rusk** småregn, duggregn. ~**et** fuktigt och kallt om väder.
2. **rusk** skräp, affall. ~**omsnusk** underlig blandning, mischmasch; en rätt av köttrester och grönsaker.
3. **rusk** ruskande, ryck. ~**e** *hør* = *ryske.*
4. **rusk** galen; *er du* ~*? er du rav* ~*ende gal?* spritt galen.
ruskle gers (Perca cernua).
rusle knalla, larva, trippa.
rusme vippa.
russ|er ryss. ~**e-kaal** ryssgubbar (Bunias orientalis). ~**isk** rysk.
russiadug fin rysk segelduk.
rust rost. ~**and** rostand (Tadorna casarca). **-kit** järnkitt. **-skorpe** rostlager. **-svampe*** ordningen Uredineæ. ~**en** rostig; *en* ~*en stemme* hes, skrovlig.
1. **ruste** rosta.
2. **rust|e** rusta. ~**vogn** ammunitionsvagn.
rustificeret gjord bondsk.
rutaboga kålrot, »rotabagge» (Brassica napus rapifera).
rute tidtabell; marschruta, resplan.
rutine rutin; slentrian.
rutsch|e kana. **-bane** rutschbana.
rutte slösa; ~ *med penge* strö omkring sig; *han har ikke stort at* ~ *med* att röra, svänga sig med.
ruve skrymma, se större ut än det är.
1. **ry** rykte; *komme i* ~ i ropet.
2. **ry** öde, vild, ödslig.
3. **ry** skrovlig.
4. **ry** dråsa.
rybs rovraps (Brassica rapa oleifera)
rydd|e städa, röja, rymma upp, lägga var sak på sin plats; ~*e op i værelset* städa, göra i ordning. ~**e-hakke** rothacka, rotyxa, korp, bredhacka. **-kurv** lappåse. **-land** rödja. **-pose** = *-kurv.* — ~**ig** i ordning, städad; *rytterne gjorde pladsen* ~*ig for folk* rensade.
rydning uppröjd, uthuggen plats i skogen.
rye* grov väv; trasmatta.
ryg'*. **-ben** ryggrad. **-fodskrabbe** ullkrabba (Dromia vulgaris). **-hvirvel** ryggkota. **-læne** ryggstöd. **-marv** ryggmärg. **-marvsforlængelsen** förlängda märgen (medulla oblongata). **-marvsnerver*** spinalnerver. **-marvstæring** tvinsot. **-rem** svansrem. **-sag, -sav*** fogsvans. **-stempel** bokbindarstämpel, filett. **-stykke*,** *garve ens* -~*r* klå upp. **-svømmer** ryggsimmare (Notonecta glauca). **-tagg, -tind** taggutskott på ryggkota. **-tæring** = *-marvstæring.* — ~**ge-tag** livtag.
ryge ryka; da. röka.
rygge rubba.
ryggesløs nedrig, gemen, liderlig, lastbar.
rygning takås.
rygte*. **-bærer** nyhetskrämare. ~**s,** *det* ~*s, at* det går det ryktet, folk säger, att; *det* ~*des helt did* ryktet gick ända dit.
ryk'*, *et* ~ *gjorde han meget af hende* ett rapp, ett tag. ~**in'd** trafik ut och in. ~**ke** rycka; kräva; *ryk ud med sproget* sjung ut; ~*ke i marken* rycka i fält, draga i härnad; ~*ke noget ind i en avis* låta införa. ~**ker** fordringsägare, »björn». ~**ker-brev** kravbrev.
ryle snäppa (Tringa); *krumnæbbet* ~, *lille rødbrystet* ~ spovsnäppa (T. subarquata); *stor rødbrystet* ~, *islandsk* ~ kustsnäppa (T. canutus); *sortgraa* ~ = *fjærpist; almindelig* ~ kärrsnäppa (T. alpina); *hvidbrystet* ~ svartbent el. vitbröstad strandpipare (Aegialites cantianus). **-strandløber** kärrsnäppa (T. alpina).
ryllik = *røllike.*

rympe = *rimpe.*
rype ripa (Lagopus); *skotsk* ~ moripa (L. scoticus). **-falk** jaktfalk (Falco gyrfalco). **-græs** ormrot (Polygonum viviparum). **-orre** riporre, bastard. **-tiur** riptjäder, bastard. **-urfugl** = *-orre.*
ryr no. odryg, ovaraktig.
ryske *hør, hamp* repa, sönderplocka.
ryste skaka häftigt, ruska, rista; ~ *støvet af sine fødder* skudda; ~ *barnet af ærmet* trampa ur barnskorna; *en* ~*nde begivenhed* uppskakande: *en* ~*nde tale* gripande; ~ *af kulde* skälva; *han* ~*r paa haanden* darrar. **-per** pultron. **-sold** häntesåll. — ~**lse** nervskakning.
rytter*. **-veksel** ackommodationsväxel.
ræbe rapa.
ræd'*. **-hare** sjåp, pultron.
ræddik[e] rädisa (Raphanus sativus).
ræder testiklar.
rædsel fasa, skräck. — ~**slagen** slagen, stel av fasa. ~**s-aar** fasans-[fulla] år. **-fuld** förskräcklig, ryslig.
rædsom fasaväckande, förskräcklig; äv. i skämtsam överdrift: *hun er* ~*t styg* avskyvärt ful.
ræer rår; se *raa.*
ræge = *reje.*
rægle ramsa.
ræk se *rækel.*
ræke driva, särsk. på vattnet.
rækel* lång person, som icke kan föra sin kropp; jakthund.
1. **række** rad, följd, längd, serie; *hvirveldyrenes* ~ ryggradsdjurens provins: *en* ~ *af værelser* fil; ~*n i køkkenet* tallrikshyllan; *staa i første* ~ ledet; *harmonisk* ~ matem. harmonisk serie, progression. **-følge** ordningsföljd.
2. **række** v. *; ~ *op* repa upp en stickning o. d.; *han rakte tunge* räckte ut tungan; ~ *sig i sengen* sträcka; *barnet* ~*r til moderen* sträcker ut armarna. ~**evne** räckvidd, bärvidd. **-nagle** spännhake, bårdhake. **ræk-hals** smålom (Colymbus septentrionalis).
3. **række** skansklädning på skepp.

rækling = *rekling.*
ræling reling. ~**s-anker** pliktankare.
ræppe snattra om ankor; kackla om gäss.
1. **ræр** hästens könslem.
2. **ræр** rår; se *raa.*
ræse röka el. torka skuren fisk, särsk. lax.
1. **ræv*** (Canis vulpes): *sætte* ~*en til at vogte gæs* bocken till trädgårdsmästare; *den lille* ~ nässelfjärilen (Vanessa urticæ). ~**e-abe** maki (Lemur). **-agn** lockmat för räv. **-bjælde** fingerborgsört (Digitalis purpurea). **-bælg** rävpäls. **-gaupe** rävlo. **-grav** rävgrop. **-græs** kavlegräs (Alopecurus). **-haj*** en hajart (Alopias vulpes). **-hale** rävsvans; = *-græs;* amarant (Amaranthus cruentus el. caudatus). **-klo*** bot. = *rundbælg; gaa paa -kløer* bruka list. **-pels*** bildl. räv, lurifax. **-rumpe** rävsvans; ett spel med siffror. **-skurv** alopecia. **-star** rävstarr (Carex vulpina). **-streg** rävknep.
2 **ræv** no. = *podeks.*
rævlingebær = *krækling.*
røbe röja bildl., visa; ~ *sig* förråda sig.
rød*, *gøre en* ~ *i hovedet* få ngn att rodna; *bli* ~ *i toppen* bli rasande; *lade den* ~*e hane gale over et hus* sätta eld på. **-aate** rödåt små kräftdjur, särsk. som sillföda. **-arve** rödarv (Anagallis arvensis). **-barke** logarva. **-bede** rödbeta (Beta vulgaris rapacea). **-ben** = *-stilk; sort* -~ svartsnäppa (Totanus fuscus). **-blisset** röd med bläs. **-bynke** en syra (Rumex acutus, möjl. hybrid av R. obtusifolius och R.crispus). **-drossel** rödvingetrast (Turdus iliacus). **-eg** no. vinterek (Quercus sessiliflora). **-el** vanlig al (Alnus glutinosa). **-falk** tornfalk (Falco tinnunculus). **-fink** = *-kælk.* **-fisk** = *uer; lille* -~ = *lusaur.* **-fjærding** = *rudskalle.* **-fodfalk** aftonfalk (Falco vespertinus). **-garve** logarva. **-gran** vår vanliga gran (Picea excelsa). **-grimet** rödrandig. **-grædt** förgråten. **-grød** kräm. **-haj*** doggfisk, hundhaj, havshund (Scyllorhinus canicula). **-hals** = *-kælk.* **-hjelmet** röd med bred vit strimma i huvudet. **-hud** röd-

skinn. **-hætte** rödluva. **-irisk** en hämpling. **-jernsten** röd blodstensmalm. **-kjole** rödrock, t. ex. engelsk soldat. **-kløver*** = *-koll*. **-knorr** storgnoding, fenknot (Trigla lucerna). **-knæ** bergsyra, kråksyra (Rumex acetosella). **-koll** rödklöver (Trifolium pratense). **-kolle** ko av gammal nordisk ras. **-kælk[e]** rödhakesångare, rotgel (Luscinia rubecula). **-laden** rödaktig. **-løg*** (Allium cepa). **-mort** = *rudskalle*. **-mus** rödbrun skogssork (Hypudæus rutilus). **-musset** rödmosig. **-nakke** brunand (Fuligula ferina). **-næb** rödnäbba; honan av *bergnæb;* en parasitsvamp på körsbär (Gnomonia erythrostoma). **-pil** rödvide (Salix purpurea). **-silre** purpurbräcka (Saxifraga oppositifolia). **-skalle** = *rudskalle*. **-skjoldet** med svaga röda fläckar. **-skjær** ett slags kabeljo, torkad på stänger. **-skræppe** = *-bynke*. **-skudt** om ögon: rödsprängd, blodsprängd. **-skæg*** rödfisk (Mullus). **-skør** om järn: rödbräckt. **-sneppe** kustsnäppan (Tringa canutus) i sommardräkt; varietet av morkullan (Scolopax rusticola). **-spove** myrspov (Limosa lapponica); *sorthalet* -~ rödspov (L. ægocephala). **-spætte** rödspotta (Pleuronectes platessa). **-sten** rödkrita; tegelsten. **-stilk** rödbena (Totanus calidris). **-stjært*** (Luscinia phoenicurus); *sortbrystet* -~ svart rödstjärt (L. tithys). **-strubesanger** = *-kælk*. **-syre** = *-knæ*. **-tjørn** röd hagtorn (Cratægus oxyacantha rosea). **-top** rödhårig person: rödkulla (Odontites rubra); = *-irisk*. **-torsk*** = *taretorsk*. **-tunge** bergskädda (Pleuronectes microcephalus). **-tærnet** rödrutig. **-vinge, -vingetrost*** = *-drossel*. **-vitte** myrspov el. rödspov i sommardräkt; jfr *-spove*. — **~lig** rödaktig. **~me** v. rodna; sbst. rodnad.

1. **røde** röta; var.

2. **røde** krapp.

røding blånor, drev.

rødlinger röda hund.

rødne lägga in att rötas.

rødskær, røtskær, se under *rød*.

røe = 2. *røj*.

røffel skrapa, skopa ovett.

røfure lavskrika (Garrulus infaustus).

røg*, *det gik som en* ~ i en handvändning. **-hat, -hætte** rökfång, rökhuv. **-krystall** röktopas. **-mand** en, som röker kött; rökpastill, rökgubbe. **-pibe** skorstenspipa. **-pulver** rökelse. **-sop***, **-svamp*** = *bofist*. — **~e***. **~e-eddike** träättika. **-sild** rökt sill, böckling. **~lse***. **~lse-lys**, **-top** rökljus.

røgt rykt; skötsel, vård, ans. **~e** vårda, sköta; *~e sin dont* sköta sitt kall; *~e et ærinde* uträtta. **~er** ladugårdskarl, kreatursskötare.

1. **røj** tjäderhöna; jfr *tiur*.

2. **røj, røje** röding (Salmo alpinus).

røjel bovenbramsegel.

røjert tullvaktmästare.

røk skyl, 24 kärvar.

røllik[e] rölleka (Achillea millefolium).

rømer remmare.

1. **rømme** rymma, försvinna från en plats. **-jern** skrapjärn, skavjärn. **-naal** rymnål. **rømningsmand** rymmare, desertör.

2. **rømme** *sig* harska sig.

3. **rømme** grädde, särsk. sur. **-grød** = *fløderød*. **-kolle** filbunke.

1. **røn'*** = *2. rogn*.

2. **røn** klippgrund, skär.

røne* pröva, erfara; *det ~r paa* frestar på.

1. **rønne** enkel beckasin (Telmatias gallinago).

2. **rønne** fallfärdigt hus, ruckel.

1. **rør*** säv (Phragmites communis); *~et paa en bøsse* pipan. **-bund** botten genomvävd av sävrötter. **-drossel** trastsångare (Calamoherpe turdoides); = *vindrossel*. **-drum*** (Botaurus stellaris). **-falk** brun kärrhök (Circus æruginosus). **-gople** rörmanet (Siphonophora). **-græs** rörflen (Baldingera el. Phalaris arundinacea). **-hannet** med sammanvuxna ståndarknappar. **-hat** rörsopp (Boletus); *rufodet* -~ sträv rörsopp (B. scaber); *morkegul* -~* (B. luteus);

spiselig -~ läcker rörsopp (B. edulis); *skarp* -~* (B. piperatus). **-hinde** tarmtång (Enteromorpha intestinalis). **-hval*** (Balænoptera musculus). **-hvene** gräs av rörsläktet (Calamagrostis). **-høg** = *-falk*. **-høne** no. sothöna (Fulica atra); *plettet* -~ da. = *-vagtel; rødblisset* -~ rörhöna (Gallinula chloropus). **-knippe** sävbunt. **-knokkel** cylinderformigt ben. **-knæ** knärör. **-koral** orgelkorall. **-krone** rörformig blomkrona. **-libelle** vattenpass med luftblåsa, doslibell. **-mose** mosse med vegetation av säv o. d. **-orm** rörmask (Serpula o. närstående). **-sanger*** rörstig (Calamoherpe arundinacea) = *sivsanger*. **-skær** sävskörd. **-smutte** rörstig, se *-sanger; gul* -~ = *sivsanger*. **-sneppe** halvenkel beckasin (Telmatias gallinula). **-sop** = *-hat*. **-spurv** = *sivspurv;* = *-sanger*. **-stav** = *-stok*. **-stemmer** ett orgelregister av tungpipor. **-stok** rottingkäpp. **-stol** stol med flätad rottingsits. **-sump** vassbunkar. **-svamp** = *-hat*. **-sæde** stolsits av rotting. **-søm** nubb med platt huvud. **-vagtel** sumphöna (Porzana porzana). **-værling** = *sivspurv*.

2. **rør** = *2. røj*.

3. **rør** prat, snack, dumheter.

4. **rør** = *lyske*.

1. **røre** prata strunt.

2. **rør|e***, *fiske i rørt vand* grumligt. **~æg** äggröra.

3. **røre** linda om, surra.

rørig käck, kraftig, frisk; *rask og* ~, ~ *for sine aar;* ~ *mad* hårdsmält.

rørken på gevär: laddstocksrörka.

rørlig*, *~t og urørligt gods* löst och fast.

røs*. **røs'kat** vessla, lekatt, hermelin (Mustela erminea).

røs'lig ståtlig, imponerande; *en ~ kar*.

røslyng ljung (Calluna vulgaris).

1. **røst** sjö.* puttingar. **-beslag** röstjärn, puttingsjärn. **-bolt** puttingbult i röst. **-jern*** = *-beslag*. **-kæde** röstkätting. **-line** rustlina, penterlina.

2. **røst** = *1. røste*. **-stue** ryggåsstuga.

1. **røste** husgavel, takvinkel, takresning.

2. **røste** rosta malm.

3. **røste** byta hår, fälla.

4. **røste** poet. tala.

røtter = *krykje*.

røve*. **~r** rövare; *lege ~r og soldat, post og ~r* tjuv och tagare, rövare och fasttagare. **~r-færd** rövarliv. **-køb** rövarpris, rampris.

S.

1. **saa** adv. *; ~ *som* ~, ~ *la la* si och så, si så där; *det var ~ vidt', at jeg kunde se* nätt och jämnt; *for saa' vidt* såtillvida; *det er ~ sin sag* det är en kinkig sak, det har sina sidor; ~ *taalelig* något så när.

2. **saa** v. *. **-bed** såddbädd, där plantorna gro. **-bræt** redskap för att göra fåror med för sådd. **-erle** gulärla (Motacilla flava). **-gjøg** göktyta (Iynx torquilla). **-kast** teg. **-mand** nytt ord såningsman. **-sæd** utsädesspannmål.

3. **saa** vattensså.

1. **saa'd**, **~er** sådor, kli.

2. **saad'** spad.

saadan* adv. så; ~ *rigtigt til bunds; saa'n en tolv, tretten aar* så där.

saagar till och med.

saagud vid Gud; *ja ~ er det sandt*.

1. **saal**, **~e** sula. **~e-gænger** hälgångare.

2. **saal** = *2. sol*.

saald såll, sikt. **-sætning** sättning för malmsortering.

saamænd minsann, verkligen.

saa'n = *saadan*.

saape* = *sæbe*. **-koger** sölkorv, stympare.

saar* adj. sårig, öm, hudlös; ömtålig;

~ *graad* bitter. **-difteritis** lasarettsfeber. **-læge** kirurg.
saare mycket; *saa* ~ av. så snart.
saat drevmanskap.
saate* höstack, hövolm; v. sätta bo i stack.
sabadillefrø husarfrö (frön av Veratrum sabadilla m. fl. växter).
sadel* geol. antiklinal. **-hynde** sadeldyna. **-rygget** svankryggig. **-sæl** grönlandssäl (Phoca groenlandica). **-tag*** vanligt kroppåstak. **-tryk** sadelbrott. **-træ** sadelbom.
saft*. **-bladhat** vaxskivling. **-hugning** avverkning under savningstiden. **-plante** köttig växt. **-stigning** savning.
1. **sag** sak; rättssak, mål; *det er ingen* ~ det är en bagatell; *syn for* ~*en* sagen; *med uforrettet* ~ ärende; *anlægge* ~ börja rättegång. **-fører** advokat, (alltid examinerad) jurist, som auktoriserats att föra mål i underrätt. **-søger** kärande. **-søgte**, **-volderen** svaranden.
2. **sag** såg. **-brug** sågverk, sågkvarn. **-flis** sågspån. **-mugg** sågspån. **-takket** *blad* sågtandat.
saga särsk. isländsk saga.
sagl dregel, fradga. ~**e** dregla.
sagn sägen, saga. ~**s-mand** sagesman.
sagt|e*. **-fær'dig** som ej gör buller av sig, stilla. — ~**ens** nog, visst; *det kan du* ~*ens gøre* verkligen. ~**ne** sakta, stilla, lugna; = ~*nes*. **-nes** stillna av; *stormen* ~*nes*.
saj|gre bergv. segra.
sak|ke* *bagud* bli efter. ~**ning** sjö. dejsning.
saks*. **-næb*** (Rhyncops). ~**e-fugl** saxstjärt (amerikansk flugsnappare: Milvulus forficatus).
sal*, *anden* ~ da. våningen två trappor upp.
sale-sæl = *grønlandssæl*.
salg försäljning; *til* ~*s* salu.
saling sjö salning. ~**s-knæer** sjö. kindbackar.
salmebog psalmbok; bladmage hos idisslare.
salomons segl rams (Convallaria polygonatum).
salpe manteldjuret Salpa.
salpetersyrling salpetersyrlighet.
salt*, ~*e taarer* bittra. **-urt** glasört (Salicornia herbacea).
salve smörja; *Herrens* ~*de* smorda. ~**lse*** smörjelse.
salve't vard. servet.
salæ'r arvode.
sam-*. **-aldrende** samtida. **-byrd** samtidig födsel; släktskap; bildl. endräkt; inavel. **-drægtig** endräktig. **-eje** gemensam egendom, egendomsgemenskap, bolagsförhållande. **-frugt** sammansatt frukt. **-fuld**, *tre* -~*e dage* tre dagar i sträck. **-fund*** sällskap; samhälle. **-fængt** samtagen, osorterad. **-hold** sammanhållning. **-kuld** kull av syskon i ett äktenskap. **-kvem** förbindelse, samfärdsel. **-lag** förening, bolag; no. särsk. brännvinsbolag enligt göteborgssystemet. **-leje** gemensamt förhyrande; samlag. **-lyd** samklang; medljud. **-lydende** medljudande. **-rør** hopröring, hopasöl. **-tydig** synonym. **-vit'tighed** samvete. **-vittighedsnag** samvetskval. **-vær**, **-være[n]** samvaro.
samarie prästrock.
samel bunge (Samolus valerandi).
saml|e* sammanfoga; ~*e sig* återfå fattningen; *en* ~*et optræden* enigt; *jeg kunde ikke* ~*e, hvad han sagde* hålla reda på, uppfatta. ~**ing***, *er du rent fra sans og* ~*ing* har du alldeles förlorat vettet? jfr *rigsdagssamling*. ~**ings-bøjle** sjö. föreningsklam. **-ord** kollektiv.
samme*, *det kan være det* ~ gör ingenting.
sammen samman: *slaa sønder og* ~ slå i kras. **-hold** sammanhang, sammanhållning; äv. jämförelse. **-hæng** sammanhang. **-lag** sammanskott. **-ligne** jämföra. **-skrab** sammelsurium. **-stilling** astron. konjunktion.
1. **sand*** sandig strand; *punktum streg* ~ *paa* punkt och slut. **-aal** tobis (Ammodytes tobianus). **-arve** narv

(Arenaria). **-bakkels*** mandelformar. **-bille** sandjägare (Cicindela). **-bjørn** amerikansk grävling (Meles labradorica). **-blad** = *-gods*. **-flugtsareal** flygsandsfält. **-flyndre*** sandskädda (Pleuronectes limanda). **-frøstjerne** backruta (Thalictrum simplex). **-gaasemad** sandtrav (Arabis arenosa). **-gods** ett slags tobak. **-græs** strandråg, elm (Elymus arenarius). **-grævling** = *-aal*. **-hjelme** sandrör (Ammophila arenaria). **-høne*** stäpphöna (Syrrhaptes paradoxus). **-kage** = *-bakkels*. **-klitter** sanddyner. **-kryb,** *almindelig* -∼ strandkrypa (Glaux maritima). **-kverv** piggvar (Rhombus maximus). **-loppe** lopparten Pulex penetrans. **-lærke** alplärka, berglärka (Otocorys alpestris). **-løber** = *selning;* = *sandbille*. **-marehalm** = *-græs*. **-mige** = *-musling*. **-mile** sandhög. **-musling** sandmussla (Mya). **-mæle** brant sandkulle. **-mørkle** stenmurkla (Gyromitra esculenta). **-nellike*** (Dianthus arenarius). **-orm** sandmask (Arenicola). **-pil** pilarten Salix arenaria fusca. **-pumpe** ett slags mudderverk, som medelst en stark vattenström suger till sig bottensanden. **-rottehale** sandkampe (Phleum arenarium). **-ryle** strandpipare (Aegialites). **-rør** = *-hjelme*. **-skred** bergsimpa (Cottus poecilopus). **-skrubbe** varietet av *-flyndre*. **-skæg** borsttåtel (Weingærtneria). **-spaan** ankarpynt. **-star** sandstarr (Carex arenaria). **-svale** = *digesvale*. **-vaaner** = *-arve*. — ∼**e-vrivt** större strandpipare (Aegialites hiaticula).

2. **sand** sann; *jeg siger for* ∼*t* jag försäkrar; ∼*t nok* visserligen. **-hed** sanning; *-*∼*en tro* sanningen att säga. **-dru** sanningsenlig, sanningskär. **-sy'nlig** sannolik. **-sy'nlighedsregning** probabilitetskalkyl.

sandart gös (Perca lucioperca).

sang sång. **-bund** resonansbotten. **-cicade*** sångstrit (Cicada). **-drossel** sångtrast, taltrast, nattvaka (Turdus musicus). **-lærke*** = *marklærke*. **-svane*** (Cygnus musicus). **-trost** = *-drossel*. — ∼**er***, *sortstrubet* ∼*er* rödstjärt (Luscinia phoenicurus); *gulbuget* ∼*er* = *bastardnattergal*.

sanikel sårläka (Sanicula europæa).

sanke samla.

sankthans midsommar. **-baal** = *-blus*. **-bille** lysmask (Lampyris noctiluca m. fl. skalbaggar). **-blomst** skogsnäva, midsommarblomster (Geranium silvaticum). **-blus, -ild** midsommareld, motsv. påskeld, valborgsmässoeld. **-løg** kärleksört, fetblad (Sedum telephium). **-orm** larven av *-bille*. **-urt** johannesört (Hypericum): = *-løg*.

sanktpetersfisk sjöhane (Zeus faber).

sanktveitsdans danssjuka.

sans sinne; *de fem* ∼*er; sund* ∼ sunt förnuft, sens commun. ∼**e-bedrag** sinnesvilla, sinnesillusion, hallucination. **-billede** sinnesåskådning. **-kage** örfil, »tankställare». **-redskab** sinnesorgan. — ∼**e** uppfatta med sinnena; fatta. ∼**elig** sinnlig. ∼**ning** uppfattning med sinnena, iakttagelse.

santerning surrning, vulning.

sar kyndel, saver (Satureja).

sardin* (Clupea pilchardus).

sarre sarga, kälta.

sart späd, vek, öm.

sarve kläda ett tåg.

1. **sat'*** stadgad; *et* ∼ *væsen;* ∼ *alder*.

2. **sat** vard. setat; se *2. sidde*.

saturej = *sar*.

sau får. **-skæl** ätlig hjärtmussla (Cardium edule).

sauce, saus sås.

sav = *2. sag*. **-arm** tvärstycke på klosåg. **-fisk** = *-rokke*. **-gylte** skärsnultra (Crenilabrus). **-rokke** såghaj (Pristis). **-smuld** sågspån. **-tænder** mellantänder hos rovdjur. **-udlægger** skränkjärn, skränktång.

1. **save** såga.

2. **save** save.

3. **save** da. fiber, tåga.

savl = *sagl*.

savn saknad. ∼**e** sakna.

schuhu berguv (Bubo bubo).

* även det direkt motsvarande sv. ordet. ∼ artikelns huvudrubrik eller vad som i den står före |.

schveitser* ladufogde; jfr *svejtser*.
se*, ~ *ad* se till; *lad os* ~ *at blive færdige idag* försöka; ~ *til* se på. **-glas** synglas. — ~**er** siare.
seg sjönk; se *1. sige*.
1. **segl** skära. **-blad** skärfloka (Falcaria).
2. **segl** sigill.
3. **segl** = *sejl*.
seig = *1. sej*.
1. **sej** seg; klibbig.
2. **sej** gråsej (Gadus virens el. carbonarius). **-ufs** storsej.
sejgre bergv. segra.
sejl segel. **-fæste** barlast. — ~**e** segla; *jeg lod ham* ~*e sin egen sø* sköta sig själv. ~**er** seglare; äv. om fågel (Cypselus).
sejr seger. **-skjorte** segerhuva.
sekretær sekreterare. **-fugl*** = *slangefalk*.
seks*, *det siger* ~ heter duga. **-ender** hjort med tre grenar på hornen. **-ring**, **-æring** sexårad båt.
sel = *sæl*. **sele** = *sæle*.
selje = *silje*.
selle karl.
selleri* (Apium).
selning sandlöpare (Calidris).
selskab* bjudning; bolag. **selska'belighed** sällskapsliv, umgänge.
selsnæbe = *gifttyde*.
selv själv; till och med; ~ *om* även om, om än. **-angivelse** självdeklaration. **-besmittelse** självbefläckelse, onani. **-eje** full äganderätt. **-føl'gelig** självklar; adv. naturligtvis. **-hjulpen** som kan stå på egna ben, självförsörjande; *stemmeret for enhver* -~ *mand*. **-hør** egen iakttagelse, autakusi. **-koger** temaskin, samovar. **-samme**, *den* -~ just densamma. **-skyldnerkaution** proprieborgen, borgen såsom för egen skuld. **-styre** självstyrelse; *kommunalt* -~. **-syg** egoistisk. **-syn** egen iakttagelse, iakttagelse i första hand, autopsi; *et ved* -~ *vundet kendskab av den antikke kultur*. **-tægt** självpantning.

semoulegryn semolinagryn, ett slags krossgryn av vete.
sempertin = *marietidsel*.
sen*. **-dræg'tig**, **-fær'dig*** långsam.
sendingskost förning.
sene sena; ~*r* = *-græs*. **-græs** namn på flera sandväxter: = *sandstar*; = *sandhjelme*; = *katteskæg*; = *kvikgræs*. **-pølse** simpel korv av senigt kött.
seng*. ~**e-baand** sänghjälp. **-hest** löst sidobräde i en säng. **-stav**, **-stok** sängstolpe. **-tæge** vägglus (Cimex lectularius).
sengsvin halvgött svin.
senn, *i* ~ på en gång: *lidt om* ~ så småningom.
senter sjö. långsent, berghultsplanka.
separere* ådöma äkta makar skillnad till säng och säte.
sepuja rullapa (Cebus).
serin syren (Syringa vulgaris).
serradel' serradella (en foderväxt Ornithopus sativus).
servant kommod.
session* särsk. inskrivningsförrättning för värnpliktige.
seter geol. issjöterrasser.
sevenbon sävenbom (Juniperus sabina).
sevje save.
sgu = *saagud*.
1. **si** = *2. sige*.
2. **si** sil. ~**e** sila.
3. **si-** i sms.: ständigt. **-regne** regna oavbrutet.
sid lång; sidlänt.
1. **sidde** längd; ~*n paa kjolen*.
2. **sidde** sitta. ~*nde blad* bot. oskaftat.
side sida. **-dækning** sidopatrull. **-fartøj** läringsbåt. **-ordne** sidoställa, samordna.
siden sedan; eftersom.
sidensvans* = *silkehale*.
sidserønnike gråsiska (Acanthis linaria).
sig sjunkande.
sigd = *1. segl*.
1. **sige** sjunka; rinna långsamt.
2. **sige** säga; *han er ikke en gang forlovet end* ~ *gift* än mindre, att icke

tala om; *efter* (*hans*) ~*nde* enligt [hans] uppgift.
sighælt = *sik*.
sigte syfta; ~*de* jur. svaranden under polisundersökningen.
1. **sik** sik (Coregonus).
2. **sik'** bläckslagarterm sicka.
sikklinge slöjd. sickling.
sikle* = *sagle*.
sikr|e tillförsäkra; trygga. ~**ingstjeneste** mil. bevakningstjänst.
1. **sil** sandål, tobis (Ammodytes). **-and** småkrake, pracka (Mergus serrator).
2. **sil*** = *2. si*.
sild sill (Clupea); *ikke værd en sur* ~ två ruttna lingon. **-aate** se *aate*. — ~**e-haj** håbrand (Lamna cornubica). **-hval** rörval (Balænoptera musculus). **-konge** sillkung (Regalecus glesne). **-maage** sillmås (Larus fuscus). **-røl** = *-hval*. **-pirris** alkekung (Mergulus alle). **-størje** tonfisk (Thynnus).
sild|e sent. ~**ig** sen.
1. **sildre** bräcka (Saxifraga).
2. **sildre** = *silre*.
silje, -pil sälg (Salix caprea).
silke* siden; i sms.: snarreva (Cuscuta). **-abe** sidenapa, uistiti (Iacchus vulgaris). **-hale** sidensvans (Ampelis garrulus). **-hare** silkeshare, angorakanin (varietet av Lepus cuniculus). **-hejre** silkeshäger (Herodias el. Ardea garzetta). **-lom** svarthuvad dopping (Podiceps auritus). **-orm*** larv av *-sommerfugl*. **-sommerfugl** silkesfjäril (Bombyx mori). **-spaan** silkes avfall.
silre porla.
sime band; klr. hank.
1. **simle** semla.
2. **simle** renko, vaja.
1. **simmer** sippa (Anemone).
2. **simmer** antal av 40 hudar.
simp|el*. ~*le folk* förr: folk av arbetsklass, »sämre folk».
simshøvel nothyvel, sponthyvel.
sind sinne; *til* ~*s* sinnad. **-sygeasyl** hospital. — ~**ig** betänksam, lugn, besinningsfull.
sinde gång; *ingen* ~ aldrig någonsin.
sinder hammarslagg.
singel* klappersten, småsten, grus.
single klinga, klirra.
singleton ett kort eller en färg i kortspel.
singot väl bekomme, prosit.
singrøn vintergröna (Vinca minor).
1. **sinke** sinka; klackjärn.
2. **sinke** ett slags trumpet.
3. **sinke** laxstjärt; v. sinka samman med laxstjärtar. **-sav** slitssåg.
4. **sinke** försena, fördröja, uppehålla; sbst. sölkorv; tjockskalle.
sinna no. vulg. = *sint*. **-tag** argbigga.
sinne häftig vrede; *i* ~ i vredesmod.
sint ond.
sint|er* slagg; ~*re* hopgyttra.
sip' ~**pet** tillgjord, sipp.
1. **sippe** sipp dam.
2. **sip[p]e** = *flæbe*.
sir prydnad.
siren = *serin*.
sirene ångvissla, mistlur.
siris' syrsa.
sir[t]s finaste färgat kattun.
sisik = *sisken*.
siske väsa.
sisken grönsiska (Acanthis spinus).
sisselrod stensöta (Polypodium vulgare).
sitgult en gul lackfärg.
sit|re darra. ~**ter-aal** darrål (Gymnotus electricus). **-rokke** darrocka (Torpedo).
siv säv, vass (om arter av Phragmites och Juncus). **-buk** rörbill (Donacia). **-sanger** sävsångare (Calamoherpe schoenoboenus). **-sko** sävtofflor. **-spurv** sävsparv (Emberiza schoeniclus).
sive sila, sippra.
sjaaflyndre = *glasflyndre*.
sjagger snöskata, björktrast (Turdus pilaris).
sjakke sjö. klamma.
1. **sjakre** om fåglar kraxa.
2. **sjakre** = *skakre*.
sjangle ragla, vackla.
1. **sjap** liten butik.
2. **sjap** slam, träsk, smuts. **-is** issörja. — ~**pe** trampa i smuts.

sjask slam; våt, smutsig trasa.
sjat slatt.
sjau sjå; *at flytte er en fæl ~;* jfr *sjor.* — **~er** sjåare, hamnarbetare.
sjegte = *skække.*
sjofel (ω) skamlig, oanständig, oblyg. **~ist** oblyg person; da. illa klädd person, slusk.
sjokke gå tungt och lanka.
1. **sjov** = *sjau.*
2. **sjov** no. schå: schan; da. uppsluppen glädje, spektakel.
sjuske v. slarva; sbst. slarvig person. **~t** slarvig.
sjæl* äv. det inre i en fjäder. **~e-gaver** gåvor, avsedda att utgå efter givarens död.
sjælden sällan; sällsynt, adj. o. adv; *hun er ~ pæn* sällsynt vacker.
sjø = *sø.* **-fjær** = *søfjer.* **-orre** = *havorre.* **-pindsvin** = *søpindsvin.* **-punge** = *søpunge.* **-pølse** = *søpølse.* **-ravn** = *aalekraake.* **-træer*** kolonibildande koraller av. i norska fjordar.
skaade = *2. skodde.*
skaak pl. *skjæker* draglina, skakel.
skaal* tefat; geol. synklinal. **-frugtfamilien** bot. familjen Cupuliferæ. **-orm** = *skolopender.* **-pund** ett halvt kg. **-kopper** vattenkoppor. **-lav** en trädlav (Parmelia tiliacea).
skaale skjul; förstugukvist.
skaan|e skona. **~sel** skonsamhet.
skaaning = *roddrossel.*
1. **skaar** skåra; *han gjorde et ~ i barken; der er nogen ~ i eggen* hack; *et ~ i glæden* en droppe malört i bägaren.
2. **skaar** skärva.
3. **skaar*** liesträng.
skaare hugga av. **-økse** liten yxa, skogsyxa.
skaaren skuren, se *skære; han er godt ~ for tungebaandet* har gott munläder.
1. **ska'b** skåp.
2. **skab'** skabb särsk. på djur. **-hals** ynkrygg, stackare. **-mide** skabbdjur (Sarcoptes scabiei).
skab|e*; *~e sig* göra sig till, sjåpa sig. **~eri** tillgjordhet. **~ning** skapad varelse.
skabelon schablon.
skabiken, -hode bulvan; skällsord om fula personer: hästskrämma.
1. **skade** skata (Pica).
2. **skade** skada. **-fro** skadeglad. — **~sløs*** särsk. jur; *-~e sagsomkostninger* fullständig ersättning för alla bevisliga rättegångskostnader; *-~ transport* öfverlåtelse av fordringsbevis med ansvar för dess belopp; *-~ betaling* betalning av kapital och alla fordringsägarens förluster, inräknat ränta på ränta; *-~ kvittering* kvitto, som innebär förpliktelse att återställa det i kvittot åsyftade, om det förutsatta anspråket på dess utfående skulle visas vara ogiltigt.
3. **skade** rocka (Raja).
skaft* bot. stängel. **-hul*** på hammare: öga. — **~e-støvler** långstövlar.
skage sig om vind: skrota sig, ändra sig långsamt.
skagle = *skaak.*
1. **skak'** sned; *paa ~ke* på sned.
2. **skak'*** schack. **-brikker** schackpjäser.
skakre schackra.
skal' skal. **-dynge** särsk. hög av musselskal i *køkkenmøddinger.* **-flue** = *snyltefiue.* **-lus** larvsnäcka (Chiton). **-støtte** spindel i snäcka.
skalk* stock, varpå takskägget vilar.
1. **skalle** skala. **~s** bli skallig.
2 **skalle** da. mört (Leuciscus rutilus). **-sluger** skrake (Mergus); *stor, gul -~* storskrake (M. merganser); *hvid -~* salskrake (M. albellus); *toppet -~* småskrake (M. serrator).
3. **skalle*** dansk skalle; v. ge danska skallar.
skalot chalottenlök (Allium ascalonicum).
skalte, *~ og valte* styra och ställa.
skam skam; i sms. ofta: som hör till könsdelarna, blygd-: *det ved jeg ~ ikke* sannerligen. **-ben** blygdben. **-byde** missbjuda. **-køb** köp för vrakpris, smörköp. **-pris** rövar-

pris, vrakpris. **-rose** överdrivet berömma.
skamfere gå illa åt, skamfila.
1. **skamme** *sig* skämmas.
2. **skamme** *ud* skämma ut.
skammel pall.
skampion champinjon.
skank da. halt.
skandskrift skandalskrift, nidskrift.
1. **skar** inskärning; *et skar i fjeldkammen.*
2. **skar** ljusskare.
skare* på snön. **-rype** fjällripa (Lagopus mutus).
skarn* exkrement, gödsel, träck; *det ~s menneske* den usla människan. **-basse** tordyvel (Geotrupes). **-tyde** odört (Conium maculatum). **-tønde** latrintunna.
skarpsild = *sprott.*
1. **skarre** no. skorra; *jeg er fra Vestlandet, og endda ~r jeg ikke.*
2. **skarre** da., **skarve** skarva, fälla in ett trästycke i ett annat.
1. **skarv** = *aalekraake.*
2. **skarv** stackare.
3. **skarv** naken klippa.
1. **skat** skatt. **-bar** beskattningsbar. **-øre** belopp som betalas i skatt för varje skattepliktigt belopp av 100 kr.; motsv. skatt pr bevillningskrona. — **~te-bevillingsret** beskattningsrätt. **-fod** skatter i procent av inkomsten. **-ligning** skattefördelning. **-raad** andra instans i bevillningsfrågor. **-takst** taxeringsvärde. **-thing** ting för avdömande av beskattningsmål.
2. **skat** no. toppända av fällt träd.
skate rocka (Raja).
skaut huvudkläde.
skave* avsickla. **-græs** skavgräs, fräken (Equisetum). **-jærn, -klinge** sickling.
skavl snödriva med spetsig kant; störtsjö.
ske sked. **-and** skedand (Anas clypeata). **-blad** vanlig svalting (Alisma plantago). **-bor** = *hulbor.* **-gaas, -heire, -stork** skedgås, skedstork (Platalea). **-urt** skörbjuggsört (Cochlearia).

skede skida; slida; bladfot. **-hornede** avdelning av idisslare: boskapsdjur (Cavicornia, Bovidæ). **-knæ** pilört, ormrotsört, trampgräs, åkerbinda (Polygonum). **-musling** knivslida (musslan Solen ensis). **-svamp** svampsläktet Epichloë som lever parasitiskt på vissa gräs.
skedevand salpetersyra.
skejdning anrikning på torr väg.
skeje vika av; ~ *ud* komma på villospår, leva utsvävande; sjö. upphöra med ett arbete.
1. **skel** = *skjel.*
2. **skel** skelögd.
skelne göra åtskillnad, skilja.
skene kesa.
ski [kast]vedträ; skida. **-gar** gärdesgård. **-rend** skidlöpning.
skib skepp, fartyg. **~s-bemandingsliste** sjö. mönsterrulla. **-fører** befälhavare på handelsskepp. **-manding** sjömaning. **-mandsgarn** sjömansgarn. **-holder** sugfisk (Echeneis remora). **-høvl** ställhyvel. ***-orm** skeppsmask (Teredo). **-snabel** skeppsspröt. **-rede** förr: skeppslag. **-søm** spik på 50—125 mm. **-trelap*** = *biskuit.* — **~be** köra på porten.
skid[d]en smutsig. **-færdig** osnygg. **-tøj** smutskläder. **-æg** hårdkokta ägg med senap.
skidt* smuts; strunt. **-mads** kortspel: svartepetter. **~e-fugl** = *hærfugl.*
skifte* byta [om], ömsa; dela, växla om tåg; sbst. skjutsstation; arvskifte; *~s* tura om. **-forsamling** borgenärssammanträde. **-kommission** i Köpenhamn: avdelning av *hof- og stadsretten,* som handlägger arvskiftes- och konkursmål m. m. **-ret** underrätten såsom handläggande arvskiften och konkursbon, likvidation av bolag samt liknande mål. **-samling** = *-forsamling;* äv. sammanträde med delägare i ett dödsbo.
skifting bortbyting, trollbarn som lämnats i stället för ett människobarn.
skikkelse* gestalt; form.
skik bruk, sed.

skil' bena. **~le** skilja; bena, skära sig. **~ning** bena.
skildpadde sköldpadda; sjö. skivtacka.
skilling no. förr ungef. 8,8 öre; da. förr 2,5 öre; allmännare: slant, styver. **~e** *sammen* »skramla», sala.
skilt skylt; ett slags läder.
skimle mögla.
1. **skimlet** möglig.
2. **skimlet** skimlig, grå; *en ~ hest* en skymmel.
1. **skimmel** mögel.
2. **skimmel** skymmel.
skin* sken. **-ba'rlig** livslevande; *den -~e djævel; det forekom mig -~* alldeles tydligt.
skind skinn, hud; *gaa ud af sit gode ~* krypa ur skinnet. **-fattig** utfattig. **-hyre** skinndräkt för fiskare. **-syg** = *skinsyg*. **-tryter** pl. odon. **-vingede** rätvingar.
sking|er gäll. **~re** klinga, smattra, ljuda gällt el. skarpt.
skink ormödlesläktet Scincus.
skinkel sjö. skänkling.
1. **skinne** sbst. skena; fjäder på nothyvel. **-ben** skenben. **-sted** skenskarv.
2. **skinne** v. skina; *kornet ~r af* säden brännes bort av solen.
skinsyg svartsjuk, avundsjuk; om djur: ilsken.
skipper skeppare. **-sken,** *paa et -~* på en hum.
skippund skeppund, [omkr.] 160 kg.
skive*; v. lägga årorna flata. **-blomster** bot. diskblomma. **-fisk** sjurygg, stenbit (Cyclopterus). **-gople, -manæt** manet. **-lav** lavsläktet Lecidea. **-snegl** skivsnäcka (Planorbis). **-spalter** skivyxa, ett slags flintyxa.
skjaa genomskinlig hinna.
skjald skald, särskilt om isländsk skald.
skjaller höskallra (Rhinanthus).
skjel råskillnad; skillnad; skäl; *komme til ~s aar og alder* komma till mogen ålder, få folkvett. **~le,** *det ~ler dig ikke* rör, angår.
skjelmer ärtbaljor.
1. **skjold** sköld. **-bille** sköldbagge (Camida). **-bregne** taggbräken (Aspidium). **-bugle** sköldbuckla. **-drager** vapendragare; frossört (Scutellaria galericulata). **-drossel** ringtrast (Turdus torquatus). **-lav** lavsläktet Peltigera. **-lus*** (Coccus). **-næb** = *skeand*.
2. **skjold** fläck, i synnerhet om svagare fläck på kläder, som står kvar sedan en annan tagits ut; *jeg har taget ud flekkene, men der staar ~er igjen.* **~et** flammig.
skjor = *skære*.
skjorte*. **-flak** det nedersta av skjortan.
skjul* gömställe; *lege ~* leka kurra gömma. **~e** dölja.
skjæker skaklar, pl. av *skaak*.
skjære skata (Pica).
skjærsöte ädel el. norsk stålört (Gentiana purpurea).
skjæ se äv. *skæ*.
skli kana. **~e** kana, skrilla.
sko sko; *der var mad der over en lav sko* massvis, »i långa banor». **-dug** skoning. **-læst*** en djupvattenfisk (Macrurus rupestris). **-stald** nödspilta för att sko istadiga hästar. **-stik** sjö. skotstek, holländare. **-visk** *agtes for en -~* för ingenting.
skod fönsterlucka; sjö. vattentätt skott.
1. **skodde** dimma. **-føl** enkelbeckasin (Telmatias gallinago).
2. **skodde** slån.
3. **skodde** v. stryka bakåt med årorna. *~ for* hala in skoten.
4. **skodde** = *skod*.
skofte grovt bröd, klibröd, hästbröd.
skog* no. = *skov*. **~s-ved** ved, som direkt huggits i skogen; motsatt den vanliga, som är sågverksavfall. **-væve** = *skovhøge-urt*.
skog|re skratta; om fåglar kuttra. **~ gerdue** skrattduva (Columba risoria). **-latter** skallande skratt. **-le** gapskratta.
skokle skakel.
skold|e skålla. **-kopper** vattenkoppor. **-korn** av rost, brand o. d. skadad säd. **~e-blegn** blemma, brännblåsa.
skole*, *tage en i ~* skola upp, skrupensa upp. **-aar** läsår. **-bestyrer** skolföreståndare; rektor för privat (förr äv. kommunal) skola. **-direktion** da.

skridt steg. **-gang** passgång. — **~e** uppmäta med steg.
skrift* stil. **-art** stilsort. **-ejendomsret** författarrätt. **-metal** typmetall, [stil]tyg **-kasse** stilkast. **-klog** skriftlärd.
1. **skrifte** bikta: sbst. bikt. **-segl**, *under* -~ under biktens insegel.
2. **skrifte** ds. tröska med slaga.
skrigand gråhakedopping, gråstrupig dopping (Podiceps rubricollis).
skrigeørn* (Aquila nævia).
skrike nötskrika (Garrulus).
skrikke om fågelläte: skrika.
skrinnelblom backbränna (Arabis hirsuta och thaliana).
skrive skriva: ~ *sig noget bag øret* lägga något på minnet. **-kugle** Malling-Hansens skrivmaskin. **-mappe** portfölj. **-skrift** skrivstil. **-papir** brevpapper. **-stue** billigt advokatkontor. — **~r** skrivare; notarie; äv. = *sorenskriver*. **~r-brød** ett slags rån av korn- eller ärtmjöl. **-æsel** vard. kontorsstol.
skroder skrot vid myntning.
skrofe lira (Puffinus).
skrog (*å*) skrov; *~et af et skib, en gaas; et stakkels* ~ kräk, krake.
1. **skrolle** v. skrymma.
2. **skrolle** sbst. lunta, gammal bok.
1. **skrot** (*ω*) skräp.
2. **skrot'** fartygsskrov; kropp.
skru = *skrue*.
1. **skrub** pl. stryk.
2. **skrub** varg. **-sulten** hungrig som en varg.
3. **skrub** hönsbär, skrubbär (av Cornus suecica).
4. **skrub** rödvinstoddy.
5. **skrub** = 2. *skrubbe*.
1. **skrubbe** = *melbille*.
2. **skrubbe** skrubbflundra, skrubbskädda (Pleuronectes flesus).
3. **skrubbe** gnida.
skrubgal spritt galen.
skrubtudse padda (Bufo vulgaris); bildl. ful person.
1. **skrue** v. skruva; *isen* ~*r* isen tornar upp sig. **-is** packis.
2. **skrue** sbst. skruv; propeller; strejk; *en underlig* ~ en konstig kropp. **-aks** växtsläktet Spiranthus. **-blik** gängskiva. **-brækker** strejkbrytare. **-gang**, **-mø[de]r**, **-møttrik** skruvmutter. **-palme** pandan (Pandanus, tropiskt träd). **-pande** skruvhuvud. **-patron** skruvhylsa. **-pumpe** Arkimedes' skruv. **-snegl** skruvsnäcka (Turbo). **-spids** medelpunktsspets på centrumborr. **-staal** verktyg för utsvarvande av träskruvar. **-stikke** filklove, skruvstäd. **-trækker** skruvmejsel.
1. **skrukke** sbst. skrynkla, rynka. **~t** adj skrynklig.
2. **skrukke** sbst. näverask, näverkorg.
3. **skrukke** skrocka.
skrukketrold = *bænkebider*.
skrukrygget = *skrutrygget*.
skrulle skrymma.
skrullet stollig.
skrummel stort oformligt föremål: stort tomt hus.
skrupgal spritt galen.
skrupsulten se under 2. *skrub*.
skrut buk.
skrutryg puckel. **~get** kutryggig.
1. **skruv** kvarnskruv, kvarntratt.
2. **skruv** = *skrue*.
skrylle skrymma.
skrædder skräddare; skalbaggen Lethrus cephalotes. **-fugl** skräddarfågel (Sylvia sutoria). **-ring** syring. **-søm** klänningssöm, motsatt linnesöm. **-talje** enkel talja.
skrækkelig förskräcklig.
skræksom rädd.
skræl skal. **~le** skala. **~le-plov** skumplog.
1. **skrælling** avfall, t. ex. av kött.
2. **skrælling** sjukling, ömtålig person, klendank.
skræmsel fågelskrämma.
skrændse låta glida ut, skräcka tåg.
skrænt backe, brink.
1. **skræppe** sbst. beteckning för växter med stora blad, t. ex. [skräppe]syra (Rumex domesticus m. fl.), kardborre (Lappa) och särsk. skråp (Petasites officinalis). **-blad**, -~*e*, *der var saa høje, at smaa børn kunde staa op-*

* även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikelns huvudrubrik eller vad som i den står före | .

rejste under de største. **-skov,** *latinen bredte sig udover og groede som -~en i eventyret hen over ligt og uligt.*
2. **skræppe** sbst. ränsel. **-handler, -karl** gårdfarihandlare.
skræpfugl ängsknarr (Crex crex).
skræv skrev; *det gaar over ~et* det går för långt. **~s** grensle.
1. **skrømt** förställning, sken; *gøre noget paa ~* låtsa göra något; äv. göra det på narri. **~e** hyckla.
2. **skrømt** spökeri, trolltyg.
skrøne uppdiktad historia; v. berätta skepparhistorier, skarva.
skua no. storlabb (Lestris catarrhactes).
skub knuff. **~be** knuffa.
skud skott; *et ~ krudt.*
skudde eg. skaka; *en god knuget og ~t maade* Luk. 6: 38. **~t** rågad.
skuddermand färjkarl.
skuddermudder, *gaa i ~* gå i putten, bli pannkaka av.
skudre rysa.
skudsmaal orlovssedel; jur. formell invändning; *have et godt ~ paa sig* anseende. **~s-bog** tjänstebok.
skudt skjuten; *~ sats* med mellanslag.
skudte = *skutte.*
1. **skue** sbst. anblick; v. skåda; *til ~* till påseende.
2. **skue** da. labb (Lestris); jfr *skua.*
1. **skuf[fe]** (*ω*) [drag]låda; skovel. **-bedrøver** = *-tyv.* **-jern** skyffel. **-neb** = *skeheire.* **-tyv** bodtjuv.
2. **skuffe** skyffla. **-plov** årder.
3. **skuffe** v. narra, svika, leda till missräkning, leda vilse; *mit haab blev ~t* kom på skam; *jeg blev ~t* jag kände mig besviken; *~nde lighed* förvillande likhet. **~lse** missräkning.
skuffelhjort dovhjort (Cervus dama).
skulde skulle; *du ~ ikke have den?* har väl inte?
skulder skuldra. **-højden*** skulderbladskammen. **-leje** bogläge. **-ring** skuldergördel.
skuldgaard inhägnad av riskvippor, vari rödspottor fångas, som föras dit med floden och tagas vid ebb.
skuldre lägga på axeln: *~ gevær* skyldra gevär.
skule se snett, se under lugg.
skulke skolka. **-syg** skolsjuk.
1. **skulle** da. = *rødspætte.*
2 **skulle** v. skola.
skulp = *skølp.*
1. **skulpe** ärtskida. **-svamp** en parasitsvamp Leptosphæria exitiosa, som angriper olika kålarter. **-tang** en brunalg (Halidrys siliquosus).
2. **skulpe** da. skvalpa.
skum*. **-cikade** spottstrit (Cercopis spumaria). **-is** parfaits, glass, som blott delvis frusit. **-kæde** kindkedja. **-sold** »häntesåll» för sädens skiljande från agnarna.
skumle [förstucket] klandra. **~r** lastare.
skummel skum, dyster.
skumpe skaka, stöta om åkdon.
skumpelskud en som är bortstött, askunge, hackkyckling.
skumple = *skumpe.*
skumre skymma.
skungre ljuda gällt; jfr *skingre.*
1. **skur** skörd.
2. **skur** skjul.
3. **skur** no. regnskur.
1. **skur|e** sbst. skåra. **-last, -tømmer** sågat timmer.
2. **skure** v. skura; *lad det ~* låt det massa; *baaden ~r hen over sandet* skrapar. **-sten** skjutsten.
skurre skorra, ljuda illa; *en ~nde lyd.*
skurv skorv. **-hat** [hatt]svamp.
skusle *bort* plottra bort.
skutrygget kutryggig.
skutte skaka sig.
skvadronere skryta, skrävla.
skvalder sladder, prat. **-kaal** skvaller, kirs (Aegopodium podagraria).
skvat sbst. skvätt; *~!* plask! — **~te** skvätta ut.
skvip′ dålig dryck, black; *det var rigtigt noget ~ den kaffen.*
skvulpe skvalpa.
skvæt slatt. **-læder** fotsack. — **~ten** skvätträdd om häst, som rycker till av rädsla.
1. **skvætte** stänka, skvätta; äv. rycka till av skrämsel.

-~ senaste sammansatta ord. ω = o i bo. *a′l* tryckstavelse, lång vokal. *al′* tryckstavelse, kort vokal.

2. **skvætte** buskskvätta (Saxicola).
1. **sky** sbst. moln. **-banke** molnvägg. **-brud** skyfall. **-fald** = *-brud;* skälving (det gelatinösa svampsläktet Tremella); nattskärra (Caprimulgus europæus). **-fuld** mulen. **-pumpe** skydrag.
2. **sky*** köttjus.
3. **sky** adj. skygg; *en ~ hest.* **sky[k]lap** skygglapp.
skyde skjuta framför sig och med gevär; *træet ~r blade* får blad, lövas; *hjorten ~r takker* mister, fäller hornen; *slangen ~r skin* ömsar skinn; *~ tankerne fra sig* slå bort tankarna; *~ sig ind under en anden domstol* vädja, appellera till; *han vil ~ sig ind under, at han har for meget at gøre* skylla på; *~ til skive* skjuta till måls. **-bomuld** bomullskrut. **-linie** boktr. mellanslag. **~s** skjuta på varandra.
skyds skjuts.
skydsel brödspade.
skye mulna; *~t* mulen.
skygge skugga; mösskärm, hattbrätte. **-bille** mjölbagge (Tenebrio). **-givning** schattering. **-knapp** en bladmossa (Splachnum).
skyl regnskur. **-regn** störtregn.
skyld skuld. **-mark** norsk beskattningsenhet för jord; medelvärde 1900: 1,700 kr., i småbruket dock unseuligt högre. **-sætte** skattlägga, taxera.
skylde skylla, beskylla; vara skyldig; ha att tacka el. skylla för; *han ~r mig penge, tak; jeg ~r ham min lykke; det ~s dig, at jeg er ulykkelig; det ~s hans arbejde* beror på, är frukten av. — **skyldner** gäldenär.
skyldfolk släktingar.
skylle v. skölja; sbst. = *skyl.*
skylp = *skølp.*
skytgult schyttgelb.
skyts skjutvapen; *det svære ~* [det grova] artilleriet. **-lade** lavett.
skyts-aand skyddsande. **-engel** skyddsängel.
skytte skytt; skyttel; dammlucka; = *-fisk.* **-fisk** sprutfisk (Toxotes jaculator). **-kæde** skyttelinie.
skytter skytt. **~i** skytte.
skyve skjuta framför sig.
skæbne öde. **-svanger** ödesdiger. **-tro** fatalism.
skæfte stock på gevär.
skæg*. *~get paa en nøgle* axet. **-fugl, -gøg** en tropisk fågel Bacco. **-mejse** (Parus biarmicus). **-nellike** borstnejlika (Dianthus barbatus). **-pest** skäggsvamp. **-ulk** bottenmus (fisk Agonus cataphractus). — **~ge-græs** grässläktet Andropogon.
skæl fjäll; musselskal; mussla; särsk. ätlig mussla, blåmussla (Mytilus edulis); *der faldt som ~ fra hans øjne.* **-agn** musslor som agn. **-and** bergand (Fuligula marila). **-banke** musselbank, skalbank. **-brosme** vanlig bartel, kumrill (fisk Physis blennoides). **-dyr** myrkott (Manis laticaudata). **-hat** svampsläktet Phaliota. **-finne-fisk** ett tropiskt fisksläkte (Chætodon). **-rod, -ræ** vätteros (Lathræa). **-sand** geol. skalsand. **-vinget** fjällvingad.
1. **skælm** = *skolm.*
2. **skælm** skälm.
skænd bannor. **~e** banna, gräla; skända, våldföra. **~e-præken** moralkaka. **~sel** skändlighet.
skæne knappag (halvgräset Schoenus).
skeppe $^1/_8$ *tønde; ~ hartkorn* $^1/_8$ *tønde hartkorn* se *hartkorn.*
1. **skær*** ren; *en ~ hud* en fin hy. **-sommer** poet. försommar.
2. **skær*** klippa. **-and** knipa (Clangula glaucion). **-gardssild** strömming. **-ising** skärflundra, »jydetunga» (Pleuronectes cynoglossus). **-piber, -piplærke*** (Anthus obscurus).
3. **skær** plogbill.
4. **skær** ljusning; färgskiftning; *et ~ i øst.*
5. **skær** ängsskära (Serratala tinctoria).
6. **skær** eg. som kan skäras; *~t træ* rättkluvet. *~t kød* rent från ben och senor; *~ ager* mogen för lien.
skære v. skära; *~ ansigter* göra gubbar, grimaser; *skaaren last,* sågat timmer; *skaarne smørrebrød* bredda

smörgåsar. **-kiste** hackelsekista. **-maal** strykmått. **-mølle** sågkvarn. **skærmus** = *spidsmus*.
skærf halsduk, knutet skärp.
skærline sjö. tåg, fäst som i en hängmatta; jfr *hanefod*.
skærm* bot. flock. **-aks** kavelhirs (Cetaria). **-arve** fågelarv (Holosteum). **-bræt** avdelningsskärm. **-træer** skärmträd, till skydd mot sol och frost.
skærpe göra skarp; söka efter malmfyndigheter; *~nde omstændigheder* jur. försvårande.
skærstok sjö.
skærver stenskärv, makadam.
skæv sned, skev; *det ~e taarn* lutande.
skæve skäva; *se ~n i sin broders øie* grandet.
1. **skød** skarv.
2. **skød** sköt.
1. **skøde** sbst. skot; v. sköta i, skarva. **-trøie** liv med uppslag på ärmarna.
skødbarm skothorn.
2. **skøde** köpebrev, gåvobrev, i allm. handling, varigenom fastighet överlämnas till ny ägare, fångeshandling.
3. **skøde*** skarva.
skødesløs vårdslös.
skøj skoj, gyckel, skämt. **~er** skälm; *du er en ~er*. **~er-fant** landstrykare.
1. **skøjte** skridsko. **-løb** skridskoåkning.
2. **skøjte** skuta.
skølp skölpjärn, hålmejsel; kip.
1. **skøn'*** adj. **-aand** starkt estetiskt anlagd person, »schöngeist». **-læsning** välläsning.
2. **skøn'** subjektiv mening, åsikt; sv. sådant rättsligt uttalande, som under domaransvar gives och får bindande kraft, t. ex. värdering; överslag, ungefärlig beräkning; *skatteyderens ~ vil lettelig bli staaende mod ligningskommissionens ~* skattdragarnas åsikt kommer lätt att stå i strid med taxeringsnämndens åsikt; *efter ~* på känn, på en höft; *efter bedste ~* efter bästa förstånd och samvete; *efter et løseligt ~; et vilkaarligt ~; efter mit ~* enligt min mening; *lovbestemmelserne hjemlede absolut lovbestemte straffe og afskar ethvert ~ over det enkelte tilfælde*. **~s-mand** syneman, värderingsman, av rätten tillkallad sakkunnig. **-mæssig** beroende på envars omdöme, subjektiv, ungefärlig. — **~ne** bilda sig ett omdöme; förstå; sjö = *gisse*; *~ne over* göra ett överslag.
skønsk vard. *paa en halv ~sk* på hum, på måfå, som det faller sig.
skønt fastän, ehuru.
1. **skør***. **-and** storskrake (Mergus merganser). **-hat** kremla (Russula). **-pil*** (Salix fragilis). **-tidsel** mjölkfibla, mjölktistel (Sonchus).
2. **skør** löpnad mjölk. **-ost** surmjölksost, upplagd sur mjölk.
skørbug skörbjugg. **~s-græs** skörbjuggsgräs (Cochlearia).
skørsav = *skovsav*.
skørste sjö. förkorta, sträcka.
skøtte sköta.
1. **slaa** sbst. regel; = *slaaen*.
2. **slaa** v. slå; *~ paa noget* göra antydningar om ngt; *den slagne landevei* släta landsvägen. *~ over* göra ett överslag *~ til* räcka, förslå. **-skaft, -stage** lieorv.
slaabrok nattrock.
slaaen, -torn slån, slånbärsbuske (Prunus spinosa). **slaape** = *slaaen*.
slaat slåtter; eg. slag på strängen, trall, låt.
slabbe söla. **-dask** slusk.
slabbera's liten bjudning, kafferep.
slad|der* prat, skvaller. **~re** skvallra.
slafse sörpla.
1. **slag*** hattbrätte; fel vid hjul, skruvar o. d., som gör, att dessa ej gå väl. **-aare** pulsåder. **-bolt** i gevär: tändstift. **-bout** sjö. förlust vid kryssning, sackning. **-falk*** jättefalk (Falco cyanopus el. laniarius). **-flaad** = *-tilfælde*. **-fugl** rovfågel, i sht örn. **-garn** slagnät. **-jærn** huggjärn. **-knap** ställknapp på rubank. **-tilfælde** slaganfall. **-ugle*** (Strix uralensis). **-urt** ett slags ruka el. suga (Ajuga chamæpitys). **-volder** = *~el*. — **~e** lovera, kryssa. **~el** det kortare stycket av en slaga; lerklubba.

2. **slag** = *slags.*
3. **slag** slaksida på kreatur.
4. **slag** grop i vägen.
5. **slag, -ger** slagg.
slags slag, sort; *af den ~; folk. af alle ~*
slagt* slaktkreatur.
slak sjö. svag. **-vande** dödvatten mellan ebb och flod; **~ke** göra slak.
slak[ker] = *slag[ger].*
slalom backlopp på skidor utan gupp.
slam* gyttja, dy. **-bad** gyttjebad. **-herde** härd för anrikning på våta vägen.
slamp person som uppför sig ovårdigt i sitt yttre uppträdande. **~et** ovårdig. **~ amper** = *slamp;* eländig dryck.
slange orm; slang; *faa 1 med ~* med streck efter; särskilt utmärkt betyg, eximie laudatur. **-falk** sekreterarfågel (Gypogeranus serpentarius). **-gran** ormgran med outvecklade grenar och buktande topp. **-ham** ormskinn. **-hoved** blåeld (Echium vulgare). **-kors** kors med ormhuvuden på armarna. **-myrder** svartrot (Scorzonera hispanica); ett slags hållrot (Aristolochia serpentaria). **-naal** vanlig havsnål, tångsnipa (Nerophius ophidion). **-rodpileurt** stor ormrot (Polygonum bistorta). **-rør** buktigt rör. **-sten** serpentin som ansågs oskadliggöra ormgift. **-stjærne** ormstjärna (Ophiura). **-træ** ormträ, grenar av den ostindiska växten Strychnos colubrina. **-tunge** ormtunga (Ophioglossum vulgatum). **-urt** = *slangerodpileurt.* **-ørn** ormörn (Circaëtus gallicus).
1. **slank** smärt; *~t træ* rät-trådigt, rättfallet.
2. **slank** sänkning.
slapskoet icke skarpskodd, slöskodd.
slarke hänga och slänga.
slask* slarvig person.
slat, ~ten slapp, lös, slankig.
slave slav; fästningsfånge; kalfaktor hos officer. **-frø,** *han er et -~* han är född för galgen, ett »busfrö».
slaver slav; *russerne er ~e* slaver.
sleben slipad.
sledsk = *slesk.*
slege = *sleske.*
slegel slaga.
slegfred frilla, konkubin.
slejd kana, isbana.
slejp glatt, slipprig.
1. **slem** adj. dålig, ond, elak, stygg; *han er ~ til at lyve* svår; *den ~me syge* fallandesoten; *den ~me* den onde: *fy for den ~me (syge)* fy för tusan.
2. **slem** subst., i vissa slam; *lille ~; store ~.*
slemholt skeppsb. uppklossningsknä, stävföljare.
1. **slemme** leva i sus och dus, rumla; *~ og demme.*
2. **slemme** slamma.
sleng = *slæng.*
slent skikt, lager. **~et** lagrad.
slentre gå och driva, flanera.
slesk lismande, inställsam. **~e** lisma.
slet adj. slät, jämn; dålig; adv. alldeles, alls; *~ ikke, ingen, intet; ~ fil* fin fil, 25 hugg på cm. *~ vej* dålig väg; jämn väg. **-bag** grönlandsval, rättval (Balæna mysticetus). **-falk** duvhök, hönshök (Astur palumbarius). **-flyndre** = *2. slette.* **-hvarre** slätvar (Bothus rhombus). **-rokke** slätrocka (Raja batis). — **~s** alldeles, alls.
1. **slette** slätt.
2. **slette** sandskädda (Pleuronectes el. Platessa limanda).
3. **slette** klister, lim att klistra varpen med i en väv.
4. **slette** bergv. rämna.
5. **slette** v. göra slät; *~ ud* utplåna; om vävnad: limma; *~ tvistigheter* slita.
sli = *slim.*
slib slipgrus. **~e-papir** sand-, glaspapper o. d. **~eritømmer** massaved.
slibberslabber prat, sladder.
sliddække körbana.
slidse snitt, skåra, springa; sprund.
slid* slitning. **-som** som tål att slitas, slitande; *et -~t arbeide* strävsamt.
1. **slig** slig fint bokad, slammad malm.
2. **slig** pron. sådan; adv. så; *jeg mener du er ~* jag tror du är galen; *~ slag* sak samma.
1. **slik'** bagatell; spottstyver; *jeg fik det for en ~.*

---

* Avon det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikelns huvudrubrik eller vad som i den står före |.

2. **slik** slam, gyttja.
slik|ke slicka; ~ *solskin* ligga och sola sig. **-asparges** kokt stångsparris med smör. **-erter** släpärter. **-mund** läckergom. — ~**keri** sötsaker, gotter, slisk.
sli'm slem. **-aal** pirål (Myxine glutinosa). **-dyr** (Sarcodina). **-fisk** slemfiskar (Blenniidæ). **-flaad** katarr, sjuklig slemavsöndring. **-hat** svamparten Leotia lubrica. **-hud** slemhinna. **-lav** lavsläktet Collema. **-pose** slemsäck, bursa.
slinger slingring; *ingen* ~ *i valsen!* inga krumbukter, inga undflykter!
slingning bilning.
slintre senor i kött.
slip sjö. skillnaden mellan propellerns stigning och skeppets rörelse för ett propellerslag; *give* ~ *paa noget* släppa ifrån sig, avstå från.
1. **slippe** sbst. gränd.
2. **slippe** v. släppa; slippa; *hvor var det vi slap sidste gang?* slutade; *han slap ned i et hul* föll ned, kanade ned; *øllet er sluppet op, vi er sluppet op for øl* ölet är slut; *han slap til at komme med* han hade turen att komma med; *slap det saa ud?* är det slutet på visan?
slippert stor, grov borste.
slips kravatt, lång halsduk att knyta.
slire, glida; sbst. no. lång värja; da. svärdbalja, knivslida.
1. **slo** inälvor av fiskar; **-sild** sill, som blott innehåller inälvor, icke rom eller mjölke.
2. **slo** kvicke i horn.
3. **slo** = *ormslo.*
slobrok nattrock.
slodde ett slags släde.
slof sängkamrat.
slog = *slo.*
sloje lortlolla.
slom nors (Osmerus eperlanus).
slothamp honexemplar av hampa.
1. **slubbe** smutsa; söla ned; sbst. slarvigt fruntimmer. ~**rt** drummel.
2. **slubbe** förspinna, draga ut ullkardan och giva den en lätt snoning.
slubre sörpla; *støvlene* ~*r* stövlarna säga klafs, klafs.
slud snöblandat regn.
sludder prat, dumheter; *benene slaar* ~ *for ham* han kan inte stå på benen.
sludske se *sjuske.*
sluffe no. tung, stor åksläde; da. stensläpa.
slufset våt, slaskig.
slug sväljning; klunk; svalg; klyfta, djup avgrund; rökfång på eldstad i ångmaskin; konstgjort bete, sluk. **-hals** storätare. — ~**en** glupsk.
sluk|ke släcka. ~**ne** slockna.
slukøret slokörad.
slump rest. ~**e-træf** lyckträff.
slunken slankig.
slunt[r]e gå och driva; *det* ~*r af* det går för sig, det »knallar»; ~ *unda[f]* slinka undan.
slure fira loss, låta gå.
slurk klunk.
slurpe = *slubre.*
slurv slarver. ~**e** sbst. slarva, slarvigt fruntimmer; v. slarva.
slu'se sluss; *himmelens* ~*r* bibl. fönster.
sluske = *sjuske.*
slutblik = *laasblik.*
slut|ning slut; slutledning; *aarets* ~*ning, en logisk* ~*ning.* ~**te** sluta; ~*tet hest* sluten, bommad.
slutter fångvaktare. ~**i** bysättningshäkte.
slyde höskulle.
1. **slynge** slunga. **-kaster** slungare.
2. **slyng|e** v slingra; *der* ~*er sig sæterstien.* **-plante** klängväxt, slingerväxt. **-traad** klänge.
1. **slæber** pl. tofflor utan bakkappa, hasor.
2. **slæber** sg. bogserbåt. **-bom** vaterbom.
slægt* släkte. **-skabsavl** inavel. — ~**e** brås; *han* ~*r sin mor paa.*
slæk = *slak.*
slæne = *slæning.*
slæng släng, kast; följe; *et* ~ *er det* det är ett följe, pack.
slænge slänga; *lad ikke brevet ligge og* ~ låt icke brevet ligga framme. **-va-**

ne dagdrivarvana. **slæng-navn** öknamn. **-ord** glåpord.
slæning töväder.
1. **slæt** klockslag.
2. **slæt** höskörd.
slætfalk duvhök (Astur palumbarius).
1. **sløj** vid, rymlig; da. slapp, kraftlös. **-kjole** barndräkt. **-knæ** gallionsknä.
2. **sløj** no. slug.
sløje vara slarvig.
1. **sløife** subst. bandrosett; ögla.
2. **sløife** v. slopa, rasera en fästning; hoppa över, sitta över, gå förbi; binda toner; *jeg tror vi ~r kaffen* jag tror vi inte bryr oss om kaffet; *toget ~r alle stationer fra Kristiania til Ski* går förbi utan att stanna, passerar.
sløke-jol strätta (Angelica silvestris).
1. **slør*** slöja, flor; ansiktskrets hos vissa ugglor. **-ugle** tornuggla (Strix el. Hybris flammea.)
2. **slør** sidvind, låringsvind.
1. **sløre** beslöja; *et ~t blik.*
2. **sløre** segla rummare.
1. **sløv** subst. slev.
2. **sløv** slö, särsk. bildl.
smaa*; *~t fodtøj* trånga skor; *det begynder saa ~t* så småningom. **-bekkasin** halvenkel beckasin (Telmatias gallinago). **-lom*** (Colymbus septentrionalis). **-lænding** = *-mand.* **-mand** småbrukare. **-pi|ger** flickor eg. i barnaåldern. **-redsel,-rente** präst- och klockarlön in natura. **-siil** tobis (Ammodytes lancea). **-skarv** toppskarv (Phalacrocorax graculus). **-skulpe** kort skida. **-spove** småspov (Numenius phæopus). **-stads** småsaker, strunt. **-stikling** småspigg (Gasterosteus pungitus). **-tare** fingertång (Laminaria digitata). **-trappe** liten trapp, dvärgtrapp (Otis tetrax). **-tærende** nättäten. **-var*** (Sophthalmus norvegicus). **-vejr** = *bygevejr.* — **~lig** småaktig, småsinnad. **~tteri** småsaker, bagateller.
smad|der, *i ~der* i kras. **~re** slå i kras.
smag smak; *i den ~* i den stilen. **-knop** smaklök.
smak sumak (Rhus coriaria).
smakke liten båt, smack.
smal smal; *paa ~ kost* på knapp kost; **-buk** bredstjärt (skalbaggen Leptura) **-dyr** ettårig hind. **-hans;** *det bliver altid -~ for os* knappt. **-rad** råget. **-sav** rundsåg. **-tæge** vattenmätare (Hydrometra). **-vinge** = *-buk.*
smala vard. i Norge o. **smale** flock, hop; särsk. flock av småboskap; äv. om enskilt smådjur (får eller get); *hele smala* hela alltet.
smalt[e] smalts, blå färg.
smask smäll med munnen, smackning, kyss. **~e** smälla med munnen; *han ~er, naar han spiser.*
smasker pl. lammskinn.
smatte smacka på bästar.
smattet slipprig, glatt, smetig.
smaug smal passage, gränd.
1. **smavs** kalas.
2. **smavs** da. = *jødesmavs.*
smede smida. **-jærn** stångjärn.
smek = *smæk.* **smelde** = *smælde.*
1. **smelt** nors (Osmerus eperlanus).
2. **smelt** smält ister.
3. **smelt** emalj.
smeltang blåstång, klottång (Fucus vesiculosus).
smerling grönling (Cobitis).
smette sjö = *2. smøge.*
smide kasta, slänga.
smidske = *smiske.*
smig byggn. sned vinkel mellan väggar. **-stok, -vinkel** ställvinkel, smyg, vinkelhake för mätning av sneda vinklar.
smig|er smicker. **~re** smickra.
smil leende. **~e** le. **~e-hul** grop på kinden, då man ler.
sminke-bær sminkbær (Blitum). **-rod** rams (Convallaria polygonatum).
smiske småle, smila; skolspråk: fjäska.
smit[t], *hver ~ og smule, hver ~ og bid* vart enda grand.
smitte fläcka ned; färga ifrån sig; smitta; subst. smitta; klister; *~ sin ære* fläcka; *tøjet ~r.*
smok (*ω*) handskfinger, handsktuta.
smovs = *smavs.*
1. **smug** kryphål, smyg; *i ~* i smyg.

2. **smug** trång gata.
smuk vacker.
1. **smul** *ds.* damm, stoft; *falde hen i ~* falla sönder i stoft. **~re** falla i smulor; smula sönder.
2. **smu'l*** stilla om vatten.
smul't renat ister.
smurning smörja.
smurt smord. **~læder** smorläder.
1. **smut** = *smok.*
2. **smut,** *kaste, slaa ~* kasta smörgås.
smut|te smyga. **-hul** smyghål, kryphål.
smæk smäll, slag; smackande: *et ~ med munden; slaa to fluer med et ~* i en smäll.
1. **smække** flugsmälla. **-lyd** smackljud.
2. **smække** haklapp för barn; bröstlapp på förkläde.
smæld smäll. **~e-blomst, -græs** tarald, smälla (Silene inflata).
smæld|er knäppare (Elater). **-erter** träsmälla, kastanjetter.
smære klöver (Trifolium).
smætte = *smutte.*
1. **smøge** sbst. smal gränd.
2. **smøge** v. kränga; sjö. smyga; *hesten ~er af sig* hästen kränger av sig betslet. **-strop** sjö. krängögonstropp.
3. **smøge** v. småröka.
smøje sticka igenom något trångt.
smøl sölkorv. **~e** söla, vara långsam.
1. **smør'** smör. **-blid** nyter. **-blomst** solöga (Ranunculus). **-bolle** bulleblomster (Trollius europæus). **-buk** kärleksört (Sedum telephium). **-dyppelse** skirt smör, smörsås till fisk. **-fugl** gulärla (Motacilla flava). **-kranser** mandelsprits. **-sop** mörkgul rörsopp (Boletus luteus). **-stikker** värnpliktig, som är intendentens biträde. **-træ** drittel. **-øje** smörhåla i gröt. — **~rebrød** smörgås. **~ret** smörjig.
2. **smør** smörj.
smøre skråma, sår; förlust.
smør[r]e smörja; stryka smör på; *~ halsen* smörja kråset; *~ mad* breda smörgåsar. **-hane** smörjkran, smörjkopp. **-midler** smörjämnen. **~ri** om dålig skrift el. målning: kludder, sudd.

snaal* no. vard. trevlig; *hun er forfærdelig ~ til at flirte med.*
snab liten munsbit.
snablisere slang prata.
snadde liten pipa, snugga.
snad|re snattra. **~der-and** snatterand (Anas strepera).
snage snoka.
snak' tal, prat. **~ke** tala, prata; *sidde hyggelig og ~ke sammen.* **~ke-salig** pratsjuk, talträngd.
snap-kaal berggyllen (Erysimum hieracifolium). **-laas** fjäderlås.
snaps* sup. **-tinget** skämts. riksdagens restauration.
1. **snar** snar; gen: *vær ~* dröj inte länge, skynda dig. **-vei** genväg. **-vending** handvändning. — **~t** snart: *det ene er ~t lige godt som det andet* nästan; *~t ... ~t* än, ... än.
2. **snar** no. snår.
1. **snare** v. sno.
2. **snare** sbst. snara. **-rype** ripa, som fångas i snara.
snarrer snöskata, björktrast (Turdus pilaris); *stor ~* dubbeltrast (T. viscivorus).
snask buskrog.
snau kal, naken; om vinden: skral. **-hugst** kalhuggning. **-klippe** klippa ytterligt kort, snagga. — **~e** göra kal.
snavegedde = *tangsnarre.*
snavs smuts, snusk; *det er noget ~* det är strunt, skräp; *en ~ karl* en struntkarl.
sne snö. **-bold** snöboll. **-boldetræ** den odlade formen av Viburnum opulus m. fl., snöbollsbuske. **-bræ** ständigt snöfält. **-fann** snödriva. **-finke** sydeuropeisk finkart (Fringilla nivalis). **-fog** snöyra, snöstorm. **-fonn** = *-fann.* **-fugl** snösparv (Emberiza nivalis). **-gaas** snögås (Anser hyperborealis). **-hare** = *alpehare.* **-iling** övergående, häftigt snöfall. **-kave** tätt snöfall, djupt snölager. **-klokke*** = *vintergæk.* **-linien** snögränsen. **-lærke** berglärka (Alauda alpestris); = *-fugl.* **-mand** snögubbe. **-mus** småvessla (Putorius nivalis). **-pudding** blancmangé.

-silre en fjällväxt av släktet bräcka (Saxifraga nivalis). **-skavl** stor snödriva. **-spurv**, **-titing** = *-fugl*. **-ugle*** fjälluggla (Atene nyctea). **-værling** = *-fugl*.
snedig knepig, slug.
snedker snickare. **-lim** draglim.
snegl snigel, snäcka. **-bønne** snäckböna (Phaseolus caracalla). **~e-bor** spiralborr. **-bælg** smäre (Medicago). **-gang** snigelfart; spiralformig gång; *-~en i Runde taarn*. **-hat** svampsläktet Limacium. **-hus** snäcka, äv. i örat. **-vindue** fönster i örat. — **~e** krypa med snäckans fart.
snekke = *snække*.
snel snabb.
snelde = *snælde*.
sneller slagfjäder, snällare.
sneppe uo. snäppa (Totanus): da. morkulla (Scolopax rusticola). **-fisk** havssnäppa, en fisk med lång snabel (Centriscus scolopax). **-klire** beckasinsnäppa (Macrocamphus griseus).
sneppert snäppare, lansett med fjädermekanism, använd vid åderlåtning.
snerle vinda (Convolvulus): åkerbinda (Polygonum convolvulus).
snerpe v. draga samman, snörpa ihop; sbst. pryd person; *du ved nok, at byn heder ~ men ikke hvor den ~t hen* har en hum om saken. **~t** pryd.
1. **snerre** sbst. måra (Galium), särsk. snarmåra (G. aparine). **-pileurt** åkerbinda (Polygonum convolvulus).
2. **snerre** v. brumma, morra, hväsa; *~ af nogen* snäsa av ngn.
snert = *snært*.
snes tjog. **~e-sild** vanlig stor sill. **-vis**, *i -~* tjogtals.
snever = *snæver*.
snibbe bannor, snubbor.
snibel frack.
snidser litet fel.
snig|e smyga. **~mord** lönnmord.
snil snäll.
snild slug.
snile = *snejl;* kringla.
snille* intelligens.
snip* flik, hörn; uo. krage. **-terne** småtärna (Sterna minuta).
snippe kantnål (en fisk Syngnathus).
snirkel* krumelur, släng.
snit* skär vid sågning; *der skal et eget ~ dertil* det fordras ett särskilt grepp därtill; *se sit ~ til at løbe væk* finna utväg. **-delt** *blad* delat. **-løg** gräslök (Allium schoenoprasum). — **~ling** sättkvist. — **~te** skära. **~tebænk** bock för fasthållande av stycke som arbetas med bandkniv. **-bønner** skärbönor, turska bönor.
snive v. andas genom näsan med ett pipande ljud; äv. småkoka; sbst. rots [hos hästar].
1. **sno** sbst. kall vindfläkt; v. fläkta kallt.
2. **sno** sno, vrida; *vejen ~r sig gennem krattet* slingrar sig. **-abe** rullapa (Cebus). **-hale** gripsvans.
snodig underlig.
snog snok. — **~e-pande** ormskalle, porslinssnäcka, kauri (Cypræa moneta). **-spyt** grodspott. **-øgle** en kopparormen närstående ödla (Scincus).
snomast sjö. snaumast.
snor snodd, snöre. **-lige** snörrätt. **-orm** mätare[larv] (larv av Geometra). — **~e-mager** snörmakare. **-ugle** jorduggla (Asio brachyotus). **-væver** = *-mager*.
snorke snarka.
snort adj. = *snurt*.
snot sbst. slem i näsan, snor.
snov, **-skib** ett slags tvåmastare, förr kallad snau.
1. **snu** v. vända.
2. **snu** sbst. nys.
3. **snu** adj. slug, knepig.
snub, *i en ~* i en handvändning.
snubbe, *~ noget af* stubba av, trubba av, klippa av ngt; *~ ordene af* äta upp orden.
snuble*, *~nde nær* alldeles inpå.
snude nos. **-bille** snabelbagge, vivel (Curculio o. närstående).
snue andas hörbart genom näsan, snusa, vädra; sbst. snuva; *ligge og ~* snusa och sova.

snup = *snub*.
snuppe få fatt i, nappa, »hugga».
1. **snur** halvt rus: *med hatten paa* ~ med hatten på tre kvart. **~rende** halvrusig, beskänkt.
2. **snur** fnurra.
snurpe person, som är fin på det.
snurre v. snurra; *katten* ~*r* spinner. **-basse** snurra, snurrebuss, topp. **-vaad** snurrvad.
snurrig = *snodig*.
snurt, **~en** fnurrig.
snus* pris snus; *det er ikke en* ~ *værd*.
snuse andas hörbart genom näsan, snusa, vädra; *hunden* ~*r efter sporet;* ~ *tobak; ligge og* ~ snusa och sova. **snushane** spårhund, spion.
snut, *min* ~ min sötnos.
snyde* narra; ~ *næsen, lyset; jeg blev snydt for* lurad på; ~*nde gal* spritt galen. **-sindt** ursinnig av vrede. — **~ri** bedrägeri, prejeri.
snyg hurtig.
snylte* i sms. parasit-. **-fisk** tandfierasfer (Fierasfer dentatus). **-flue** hästfluga (Hippobosca). **-hveps** oäkta parasitstekel (Microgaster nemorum); namn på flera familjer av steklar. **-rod** tallört (Monotropa hypopitys). **-sop** parasitsvamp; jfr *raadsop*. **-traad** snärja (Cuscuta).
snæbel storsik (Coregonus oxyrrhynchus).
snælde trådrulle; spindel i spinneri; fräken (Equisetum).
snære snöra samman; *baandet* ~*r* stränar.
snærk skinn på kokt mjölk el. grädde.
snærre = 2. *snerre*.
snært* släng, elakhet; ojämnhet i vävnad; *have en lille* ~ florshuva.
snæv|er trång. **~er-synet** trångsynt. — **~ring** smalt, trångt ställe. **~ringslyd** frikativa.
snøbel gapande mun.
snøfte snyfta; frusta; nosa; snusa
snøg, snøk smärt.
snør slem i näsan, snor.
snøre tunn snodd, särsk. metrev; handsnöre, dörj.
snøvl sölkorv. **~e** dröja, söla; snövla, tala i näsan.
snøvs, *gaa fra* ~*en* tappa huvudet.
so*. **-bær** nattskatta (Solanum nigrum). **-græs** fågelgräs, trampgräs (Polygonum aviculare).
sob rorhäl, akterstävföljare.
1. **sod** = *saad*.
2. **sod** (*ω*) sot. **-høne*** (Fulica atra).
sodaurt* (Salsola cali).
sogn socken. **~e-barn** församlingsbor. **-baand** nu avskaffad förpliktelse att låta kyrkliga förrättningar verkställas av egen församlings präster. **-foged** motsv. fjärdingsman. **-forstanderskabet** = *-raadet*. **-kald** pastorat. **-menighed** de statskyrkan tillhörande invånarna i en socken. **-præst** kyrkoherde. **-raadet** kommunalfullmäktige på landet. **-vej** byväg, »prästväg». — **~e**, *jeg* ~*er til Vor Frelsers menighed* jag tillhör V. F:s församling.
sojabønne sojaväxt (Dolichos soja), varav soja fås.
sok' sock. **~ke-due** duva med fjäderklädda fötter.
sokn släpnät, bottenskrapa. **~e** söka med ~.
1. **sol** sol; *naar man taler om* ~*en, saa skinner den* när man talar om trollen, så ä' de i farstun. **-bakke** backsvala (Cotyle riparia). **-blom** = *volverlej*. **-blomst** solros (Helianthus annuus); = *volverlej*. **-bær** svarta vinbär (bär av Ribes nigrum). **-dug** sileshår, soldagg (Drosera). **-eje** = *-øje*. **-ejehov** kabbeleka (Caltha palustris). **-ejkonge** stjärnöga (Ranunculus aconitifolius). **-fisk** sjöhane (Zeus faber). **-gangsvind** omväxlingen mellan sjövind och landvind. **-hov** solgård. **-hvervsdag** solstånd. **-kuller** solstyng. **-mærke** solvarv, dygn. **-ring** = *-hov*. **-sikke** solros, se *-blomst*. **-skive*** solvisare. **-skud** solstyng. **-sort** koltrast (Turdus merula). **-spætter** fräknar. **-sten** aventurinfältspat. **-stik** = *-skud*. **-ulv** vädersol. **-vendel** = *-sikke*. **-øje** sol-

vända (Helianthemum chamæcistus); solöga (Ranunculus). **-øjealant** ett slags ålandsrot (Inula britannica). — **~e-mærke** solvarv, dygn.
2. **sol** (*å*) tångarterna: Laminiaria saccharina (sockerbladstång) och Rhodymeria palmata.
1. **sold** gille, dryckeslag. **~e-broder** supbroder. — **~e** festa.
2. **sold*** lön; *syndens ~ er døden.*
3. **sold** såll.
4. **sold** mjölk el. mjölk och bär med ibrutet *fladbrød.*
sole saltvatten, varur salt kokas.
sommer sommar; *prise ~en* se *prise. flyvende ~* sommartråd, spindeltråd, som flyger omkring under sensommaren. **-blomst** ettårig växt. **-dag***, *første -~* = *-maal.* **-dige** vall, som är beräknad att översvämmas av höst- och vårflod samt av vinterns högvatten. **-eg** stenek (Quercus pedunculata). **-fugl** fjäril. **-gæk** = *vintergæk.* **-havn** sommarhamn; sommarbete. **-hval** näbbval (Balæna rostrata). **-hyld** sommarhyll (Sambucus ebulus). **-krikand** årta (Anas querquedula). **-lide** solsida. **-maal** början av sommarhalvåret, 14 april. **-mærke*** jur. dygn. **-pletter** fräknar. **-raps*** (Brassica napus annua). **-rybs** varietet av rovraps (Brassica rapa annua). **-ræddike** rädisa (Raphanus sativus radicula). **-skov** skog av bladfällande träd, hos oss lövskog. **-spetter** = *-pletter.*
soll = *4. sold.*
somle (*ω*) söla, dröja.
sone sona.
sop' svamp.
sope-lime sopkvast.
sopken = *snaps.*
soppe vada; slå hop timmer i flottar.
sorenskriver underdomare på landet, motsv. häradshövding. **~i'** en *sorenskrivers* område el. rätt, motsv. domsaga; häradsrätt.
1. **sort** (*ω*) adj. svart; jfr *svart.* **-and** = *svartand.* **-bag** = *svartbag.* **-drossel** = *solsort.* **-haj** ett slags tagghaj (Spinax niger). **-hjelmet** svart med vitt huvud, om boskap. **-hætte** = *munkefugl:* sv. en ärla (Motacilla atricapilla). **-høne** = *sodhøne.* **-kirre** svarttärna (Hydrochelidon nigra). **-kraake** svartkråka (Corvus corone). **-kvejte** = *svartkvejte.* **-mejse** svartmes (Parus ater). **-myre** svartmyra (Formica nigra). **-older** = *svartor.* **-popel** svartpoppel (Populus nigra). **-sneppe** svartgrå snäppa (Totanus fascas). **-spætte** spillkråka (Picus martius). **-terne** = *rustand;* = *blaaterne.* **-trost** = *solsort.* —. **~e-ben** sjukdom hos växter, som visar sig i att nedersta stamdelen svartnar. **-bær** kråkbär (Empetrum). **-per** svartepetter, kortspel.
2. **sort** sort. **~erer*** vid sågverk: klampare.
sove sova; *~ over sig* försova sig.
sovs sås.
spaan*. **-hul** kilhål på hyvel. **-kniv** bandkniv. — **~e-have** vedbacke; *gaa i ~n* hamna på sophögen.
spade sbst. spade; v. gräva.
spadel = *spatel.*
1. **spag** spak adj. **-fær'dig** stillsam.
2. **spag** spak sbst.
spalte sbst. klyft, spricka, smal springa; spalt; v. klyva. **-aabning** bot. klyvöppning. **-frugt** klyvfrukt.
spand spann, ämbar, hink; sv. längdmått: spann (den utspärrade handens bredd, ungef. = 21 cm.); ett slags skatteenhet; *gaarden har saa mange ~* ökar, par av dragare. **-dag** dagsverke med karl och dragare.
spanke spankulera, stoltsera.
spansk* bildl. stursk. **-rørspalme** rottingpalm (Calamus rotang). **-vind** maränger.
spant*, *omvendte ~* kontraspant. **~e-vinkler** spantjärn.
spare*. **-kasse** sparbank. **-suppe** soppa på ben och köttrester.
spartle spackla.
spartogræs espartogräs, sylgräs (Lygeum spartum el. Stipa tenacissima).
spa's skämt.
spatle = *spartle.*
specie mynt = 4 kr.

* även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikelns huvudrubrik eller vad som i den står före |.

specie|s art; *4 ~s* de fyra räknesätten; *fire ~r* ett slags mandelformar.
speda'lsk spetälsk.
spede-hals = *smaalom.* **-lys** = *spiddelys.*
1. **spege** salta och röka el. torka kött o. d. **-pølse** metvurst. **-sild** spickesill.
2. **spege** förvirra.
spejde speja, spana. **~r-blik** spanande, forskande blick.
spejl spegel; akterspegel: hos mjölkboskap: mjölkspegel; märgstrålar, ögon i trä. **-bjælke** skeppsbjälke, häktbalk. **-bug** skeppsbuk, mastsax, för hissande av akterspegelsförtimringen. **-gaas** rödhalsad gås (Anser el. Bernicla ruficollis). **-odder** utterarten Lutra canadensis. **-æg** stekt ägg. — **~e** spegla; *~e æg* steka.
spejskobalt ett slags koboltlegering.
spelt* (Triticum spelta).
spente, *~ og spare* spara så mycket man förmår.
spergel* (Spergula).
spermacæthval* kaskelott (Physeter macrocephalus).
spette = *spætte.*
spianter råzink.
spid spett. **~de-lys** stöpt ljus. — **~de** sticka igenom med spett; spetsa; *~de paa bajonetten.*
spids spets; matem. rebroussementspunkt där två grenar av en kurva mötas omkr. gemensam tangent; adj. spetsig. **-alke** = *lomvie.* **-and** stjärtand (Anas acuta). **-artikel** ledare. **-bor** sylborr. **-borger** kälkborgare. **-byld** spikböld, blodböld. **-gab** fågelarv (Holosteum umbellatum). **-glans** antimon. **-hale** ormax (Lepturus). **-kaal** sockertoppskål. **-kasse** spetslåda för anrikning. **-kjole** frack. **-lærke** tofslärka (Alauda cristata). **-løn** vanlig lönn (Acer platanoides). **-mus** näbbmus (Sorex). **-rod** spö; *løbe -~* gatlopp; bildl. bli kritiserad på alla håll. **-rotte** = *desman.* **-slæde** kappsläde. **-tønde** spetsboj, med form av en dubbel kon. **~e-kage** ett slags sockerkaka med sylt, utskuren i triangelformade stycken. — **~e*,** *~e en blyant* formera; *~e korn* borttaga groddar och borstdelar.
spig|er* särsk. stor spik över 125 mm. längd. **~er-bor** skedborr. **~re** spika.
1. **spikke** spänta, tälja.
2. **spikke** = *nunkefugl.*
spikolie lavendelolja.
spil' spel; vindspel. **-arm** handspak. **-fægteri** spegelfäkteri. **-hoved** gångspelshuvud. **-hvalpe, -klamper*** speldockor; fyllning el. klädsel av trä för att hindra skamfilning av kättingen. **-knægt** brottspelsbeting. **-koge** koka häftigt; *-~nde* sjudande het. **-kop, -krone** undre spelhuvudet på dubbelt gångspel. **-op'** upptåg. **-skytteri** spelskytte på orre och tjäder. — **~le** spela.
spild förlust. **~e*** spilla. **~e-kød** köttrester. **-vand*** slaskvatten.
spildre spjäle.
1. **spil|e** = *spildre;* spiltbalk. **-bom** spiltbalk. **-toug** spilta.
2. **spile** eg. sätta upp med spjälar; spärra upp; *~ op munden, øjnene.*
spilling plommonträd (Prunus domestica).
spind spånad: fjärilars, spindlars etc. trådar, spindelväv. **~e*,** *~e silke af noget* vinna på ngt. **~e-bod** övertäckt repslagarbana. **-mide** spinn, spinnkvalster (Tetranychus telearius). **-planter** spånadsväxter. — **~er*** äv. om fjärilsläktet Bombyx.
spindel-abe apsläktet Ateles, bekant för sina långa extremiteter. **-dukke** docka på svarv; jfr *spinol.*
spinke = *spente.*
spinkel tunn, mager, smärt, spinkig.
spinol dubb, mot vilken arbetsstycket snurrar. **-dukke** löpdocka.
spint splint, ytved, vitved.
spion* reflektionsspegel, »skvallerspegel».
spir spira; tornspira; da. smäckert rundhult. **-haa, -haj** = *pighaa.* **-jolle** spirgöling.
spiral*. **-kage** rullbakelse.
spire* v. gro; sbst. brodd, grodd, skott; bildl. frö; *født med ~n til sin under-*

gang: ~n til alt ondt roten. **-evne** grobarhet, groningsförmåga.
spirrevip spelevink, visper.
spise* äta. **-rør** matstrupe. **-kummen** en sydländsk kommiaart. Cuminum cyminum. **-ske** matsked. **spiskammer** skafferi.
spitsbergsmaase ismås (Pagophila eburnea).
spjaake *sig til* spöka ut sig, klä sig smaklöst.
spjælk spjäle.
spjæt, *det gav et ~ i mig* det klack till. **~te** sparka, sprattla.
spledse, splejse, splidse splitsa samman: *nu er de to splejset* skämts. gifta.
splint* jfr *spint;* sticka, flis, skärva: *jeg fik en ~ under neglen.* **~erny** spritt ny.
split' smal öppning: sprund: sprint: tunga på flagga: *~ten i en skjorte, en pen.* **-flag** flagga med tunga. **-tar, -terne** rödnäbbad tärna (Sterna macrura); kentsk tärna (Sterna cantiaca). — **~te** splittra, skingra.
splitter-gal spritt galen. **-nøgen** spritt naken.
spole*. **-ben** strålben i armen.
spolorm spolmask (Ascaris).
spon = *spaan.*
1. **spor** (ω) spår; skär vid sågning; *ikke ~ af* inte ett grand. **-brud** övergång från en spårvidd till en annan. **-skifte** växel. **-skifter** växlingskarl.
2. **spor** el. **spord** fisketjärt.
1. **spore** v. spåra.
2. **spore** förr fara med spårvagn; jfr *trikke.*
3. **spore** sbst. sporre; jfr *-jern;* v. sporra. **-jern** sporre för utskärande av bakverk. **-værling** = *laplandsspurv.*
4. **spore** sbst. spor.
spot hån, spott. **-kjøb, -pris** rövarpris. — **~te** håna; *det ~ter al beskrivelse* trotsar. **~te-fugl, -gøg** trasten Turdus polyglottus; spefågel.
spove spov (Numenius).
spraa bliva skör, spröd, särsk. om ägg, då kycklingen bildats.
spraader paraplyställning.
spraate spö, tunn käpp.
sprade sprätt; v. snobba. **-basse** snobb.
spraglet spräcklig: brokig.
sprede v. sprida: skingra: sbst. sängtäcke: av förkläde.
sprike vara öppen. **~r** utåtförare, muskel.
1. **spring** språng; sjö. spring. **-balsamine** (Impatiens noli tangere). **-ben** språngben i foten. **-buk** springbock (Antilope euchore). **-flod** springflod. högsta flod. **-frø** = *-balsamine.* **-fyr** ung snobb, spelevink. **-hale** hoppstjärt (Podura). **-hare** en gnagare (Pedetes). **-hest** beskällare, avelshingst. **-hilde** tjuderlina, hälla för betande kreatur. **-holt** spännram för tyg. **-hval** = *springer.* **-klap** ängskrasse, bräsma (Cardamine). **-knap** blidnässla, väggört (Parietaria). **-korn** = *-balsamine.* **-mus** springråtta (Dipus). **-orm** spolmask; rots hos hästar. **-padder** stjärtlösa grodor (ordn. Anura). **-penge** språngavgift, betäckningsavgift. **-plade** sjö. berghultssträck. **-stok** stav för stavsprång. **-tøj** betsel och remtyg för hingsten, då han skall betäcka. **-vei** liten bit väg. — **~er** ostmask (larv av Musca casei).
2. **spring** resår; *ha ~ i hatten.* **-fjeder** resårfjäder, spiralfjäder. **-matras** resårmadrass. **-sko** resårsko.
3. **spring** källa; av. vattenledningsrör, kran; *du maa skylle dette, hold det under ~en.* **-vand** vattenkonst, springbrunn; vattenledning; *-~ i kjøkkenet er almindelig i de norske fjelddale.*
springe springa; *glasset sprang; han sprang afsted; fuglen sprang* flög sin väg; *~ buk* hoppa bock; *~ over et ord* hoppa över; *vinden sprang om* kastade; *det ~nde punkt* punctum saliens. — **~r** springare; särsk. valarten Delphinus delphis; i schack springare, häst. — **springsk** brunstig; ostyrig, yster.
sprinkler pl. gallerverk; fläckfeber.
sprog språk. **-del** ordklass. **-følelse, -sans** språkkänsla. **-vedtægt** språkbruk.

* även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikelns huvudrubrik eller vad som i den står före |.

sprok larv av nattsländan (Phryganea), husmask.
sprosse tvärribba i fönster.
sprot = *1. sprut.*
sprude = *sprutte.*
1. **sprut** skarpsill, vassbuk (Clupea sprattus).
2. **sprut** ett slags munkar, kokta i flottyr.
sprutte stänka; *pennen* ~*r; lyset* ~*r* sprakar. **sprutbakkels** spritsbakelse.
spryd spröt.
1. **spræ'k** käck, morsk, kraftig.
2. **spræk'**, ~**ke** sbst. spricka. **-ke** v. spricka.
sprælle sprattla. **-mand** sprattelgubbe.
sprænge spränga; lätt salta, rimsalta; *sprængt faarekjød.* **spræng-bue** strävbåge. **-frost, -kulde** stark köld.
1. **spræt** sprätt.
2. **spræt** ryckning, sprittande.
1. **sprætte** spritta; röra sig häftigt hoppvis; ~ *i søvne;* ~ *dynen af sig* kasta av sig täcket.
2. **sprætte** v. sprätta; ~ *maven op.*
3. **sprætte** v., *løvet* ~*r* träden slå ut.
sprød sbst. = *spryd.*
sprøjte spruta. **-fisk** sprutfisk (Chætodon el. Toxotes).
spule sjö. spola.
spuns sprund, tapp; sprundstycke på hyvel. **-fuld** stupfull.
spurt eg. sport; ansträngning.
spurv sparv, särsk. gråsparv. ~**e-høg** sparvhök (Astur nisus); *lille* -~ dvärgfalk (Falco æsalon). **-konge** = *løvsanger.* **-trav** prästlunk. **-ugle*** (Athene passerina).
spy spyflugans ägg. **-flue*** (Musca el. Calliphora vomitoria och erythrocephala).
spyd spjut. **-glans** antimon. **-pil** blekvide (Salix hastata). — ~**ig** spetsig, elak.
spyle = *spule.*
spyt spott. ~**te-gøg** gröngöling bildl.
spæge göra spak; späka.
spæk*. **-hugger** späckhuggare (Delphinus orca). **-høker** = *høker.* — ~**ke***. ~**ke-bræt, -fjæl** skärbräde.

spæl stubbsvans.
spænd spann; spark; *gøre* ~ driva spektakel.
spænde spänna; sparka. **-hjerte** bygel på ett spänne. **-klo** skruvhylsa. **-krog** spännhake, bårdhake. **-stok** skruvpinne. **-træ** bjälke. **-trøje** tvångströja.
spændig spänstig, elastisk. **spændtræ** vävspännare.
spændes, *de to* ~*s ikke* de två förlikas ej, eg. gå ej i par.
spær spjut; sparre. **-holt** spärrbjälke, spärrsträva. **-horn** sparrhorn, litet städ. — ~**re** sparre. ~**re-loft, -stue** loft, rum med synliga bjälkar.
spærlagen sparlakan.
spærlemmet spädlemmad.
spætmejse nötväcka (Sitta europæa).
1. **spætte** hackspett (Picus).
2. **spætte** fläck. ~**t** fläckig; ~*t sæl* spräcklig säl (Phoca vitulina).
spøg skämt; *han slog det hen i* ~ han låtsade som det hade varit skämt.
1. **spøge** skämta.
2. **spøge** spöka; *det spøgte for hans liv* hans liv var i största fara. ~**lig** hemsk. ~**lse** spöke; en gräshoppa (Phasma). ~**lse-abe** spökdjur (Tarsius).
1. **spøl,** ~**e** spole.
2. **spøl** slaskvatten, skulvatten; drank. **-kumme** sköljkopp.
spørg|e v. fråga. ~**s-maal** fråga. **-maalstegn** frågetecken.
sta istadig.
staa stå; *uret er gaaet i* ~ har stannat; *samtalen er gaaet i* ~ har stannat av; *en liter melk om dagen* ~*r ikke* förslår icke; *det* ~*r til liv* det är [gott] hopp om för livet; ~ *sig godt med nogen* komma väl överens: *resten af summen kan* ~ *hen* kan anstå; *det faar vi lade* ~ *hen* låta bero; ~*r til laud* har utsikt att få.
staahej, staak larm, oväsen, bråk.
1. **staal*** svarvjärn. **-orm** kopparorm, ormslå (Anguis fragilis). **-sneppe** kustsnäppa (Tringa canutus). **-sætning** härdning. **-trosse** järntross.
2. **staal** no. stapel, hop, packad massa.

1. **stabbe*** huggkubb. **-sten** sten som ledning vid vägkanten.
2. **stabbe** gå och tulta.
stabbur stolpbod, visthusbod, som för att skyddas mot råttor står på stolpar.
stabejs gammal knarrig man.
1. **stabel*** brädstabbe; *en ~ dalere* rulle. **-seng** säng med ombängen.
stabler stabbläggare.
2. **stabel** dörrhake.
stad*. **~s-fysikus** förste stadsläkare. **-fæstemand** auktoriserad kommissionär för tjänare.
stade uppehållsort, vistelseort; ståndpunkt, stadium; bikupa. **-penge** hyra för marknadsstånd.
stadig ständig.
sta'ds ståt, grannlåt, stass; *sidde paa ~[en]* göra ingenting. **-hest** lyxhäst. **-stue** bästa rummet. — **~e** ståta. **~elig** grann.
staffere kanta.
stag*. **-sild** = *hestemakrel.*
stagge hålla tillbaka, lugna.
stahej larm, oväsen, brak.
1. **stak'** höhässja.
2. **stak** agnborst på vissa gräs.
3. **stak** kjol, stubb.
stakaandet andtruten.
stakade palissad, pålverk.
stakkel stackare.
stakket kort.
stal, *gaa over ~* om häst: bli hindrad att i rätt tid stalla.
stald*. **-dækken** hästtäcke. **-hue** lägermössa. **-kaad** vild, yster efter att ha stått länge på stall. **-lem, -loft** stallränne, höskulle. **-okse** gödoxe. **-trev** = *-lem.* — **~e** sätta på stall; stalla om hästar.
stalke gå med jättesteg, stylta, gå med värdighet.
stalling harr (Thymallus vulgaris).
stam stammande.
1. **stamme** stamma.
2. **stamme** stam; bål, stomme; sjö. hjärtstock på vindspel; sjö. spindel på roder. **-stade** moderkupa. **-vis** stam för stam. **stam-bog*** minnesbok, poesialbum. **-fagot** ved om 7—18 cm. diameter av unga stammar. **-hus** ett slags fideikommiss. **-sild** staksill (Clupea finta). **-tal** antal träd per ytenhet.
3. **stamme** härstamma.
stamp balja.
stampe*, *staa i ~* i stöpet, icke komma ur fläcken. **-le** ullflock, ylleflock.
stand stånd, klass, kår; skillnaden mellan vad ett ur visar och den rätta tiden; stam av ett jaktbart djur; *gøre i ~* göra i ordning; städa; laga; *paa ~* strax, på stunden. **-billede** staty i stående ställning. **-fisk** fisk, som alltid uppehåller sig i en trakt. **-fugl** stannfågel. **-haf'tig** ståndaktig. **-køje** brits. **-seng** = *stabelseng.* **-træ** fröträd. **-vildt** jaktbara däggdjur, som icke lämna boningsplatsen, även om de oroas. — **~s-mæssig** efter sitt stånd; som ståndspersoner, fint.
standart standar.
stander, ~t* trekantig signalflagga.
stands stannande. **~e** stanna; *~e sine betalinger* inställa. **~nings-ret** säljares rätt att i vissa fall avbryta transporten av sända varor, då köparen blivit insolvent.
stang stång. **-arm** skakeltvärträ. **-bolt** tistelbult. **-briller** glasögon med bågar. **-bønner** störbönor. **-fiske** metning. **-hest*** häst som går vid tistelstången, då man kör i spann. **-hjort** treårig hjort. **-kæde** kindkedja på stångbetsel. **-mile** stångbetsel. **-passer** stångcirkel. **-skov** slanskog. **-springning** stavsprång. — **~e** stånga; *~e tænder* peta.
stank*. **-dyr** = *stinkdyr.* **-rense** desinficiera.
stankelben harkrank (Tipula).
stap mos.
1. **stappe** v. krossa till mos; sbst. = *stap.*
2. **stappe** stoppa.
1. **star** = *stær.*
2. **star'** starr (Carex). **-græs** starr. **-~ser** starrarter, carexarter. **-sanger** vattensångare (Calamoherpe aquatica).
star-blind = *stærblind.*

* även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikelns huvudrubrik eller val som i den står före |.

stas[e] = *stads[e]*.
stat*. **~s-drift** förvaltning genom statens organ. **-forbrydelse** politisk förbrytelse. **-fængsel** da. (minst 10-årigt) fängelse för politisk förbrytelse eller duell. **-grund** statsskäl. **-haandbog** statskalender utan kalendarium, rikskalender. **-højhed** jur. territorialhöghet, statens rätt att inom sitt område bestämma även över främmande undersåtar. **-post** statstjänst. **-streg*** statskupp. **-tidende** Danmarks officiella tidning. **-tilskud** statsbidrag. — **~elig** ståtlig, reslig.
station*. **~s-billet** fast biljett, alldeles färdig, motsatt blankobiljett. **-mester*** stationsföreståndare, stationsinspektor. **~ering** stakning av järnväg.
sta'tue staty.
staude örtartad, flerårig prydnadsväxt.
staur stör; jfr *staver*.
1. **staut** ståtlig, som ser stark och käck ut.
2. **staut** ett slags bomullstyg, domestik.
stav* äv. i ögat; = *1. stave*. **-kirke*** en norsk kyrkobyggnad av upprätt timmer. **-sele** gammaldags sele med lokor. **-træ** loka; trä till tunnstäver.
1. **stave** tunnstav; *falde i ~r* gistna; bild. bli tankspridd.
2. **stave*** bokstavera. **~lse***. **~lse-gaade** charad.
staver stör, staver.
stavn hemort, hembygd; sjö. stäv. **~s-baand** förr (1733—1788) gällande förpliktelse för den danske bonden att icke lämna hemorten.
stavre gå stapplande.
steady! sjö rätt så!
ste'd ställe, ort, plats; i sms. styv-; *finde ~* äga rum; *geometrisk ~* ort, lokus; *blivende ~* varaktig stad. **-barn** styvbarn. **-bunden** beroende av orten. **-egen** specifik för orten, utvecklad på orten; *det stedegne kvæg sejrede over hele linien*. **-funden** som ägt rum, inträffad. **-fæstelse** lokalisering av en saga o. d. **-hukommelse** lokalminne. **-moder** styvmor. **-modersblomst*** styvmorsviol (Viola tricolor). **-ord** pronomen. **-sans** lokalsinne. — **~lig** lokal.
2. **sted*** = *ambolt*.
stede giva tillträde, admittera; städja. *~s til jorden* jordfästas. **steds-maal** städja.
stedse* alltid. **-grøn** ständigt grön, vintergrön.
stedt stadd; *ilde ~* illa däran.
steffensurt häxört (Circea lutetiana).
1. **steg** stek. **~e** steka; no. grädda. **~ers** kök.
2. **steg*** boktr. reglett.
3. **steg** i lås studel.
steger = *stæger*.
stegg hane av vissa fåglar.
stejl brant. **-dyb** bråddjup.
1. **stejle** stegel; påle att hänga fisknät på; v. stegla.
2. **stejle** kvicke i hornet.
3. **stejle** stegra sig; *jeg ~de* jag höll på att falla baklänges av häpnad.
stel' ställ; uppsättning, samling av saker, som höra tillsammans, servis; *slet ~* misshushållning; *det er godt ~ paa det hotellet* det är väl skött; *der er smaat ~* fattigt; *det er ~!* det är ordning! — **~le** sköta, ordna, styra och ställa med; *~le en hest, en lampe; ~le for en* hushålla; *~le paa* snygga upp, reparera.
1. **stemme** röst, stämma; röst, votum; *per ~* vid röst. **-dygtig** röstberättigad; beslutsmässig. **-flerhed** majoritet. **-givning** votering. **-hest** stall på fiol. **-kasse** motsv. röstturna. **-kvæg** valboskap. **-ridse** röstspringa, glottis. **-rum** det enrum, där den da. valmannen i ensamhet skall ifylla sin röstsedel. **-stok** ljudpinne.
2. **stemme** stoss på hjulekar.
3. **stemme** stämma överens; bringa att stämma, stämma ett instrument o. d. **-fløjte** stämpipa. **-hammer** stämnyckel.
4. **stemme** göra hål. **-jern*** huggjärn, håljärn.
5. **stemme** sätta emot; dämma upp. **-dige** damm. **-værk** fördämning.
stempel* pistong, kanna i ångmaskin;

kolv t. ex. i pump; gatläggares jungfru. **-maskine** maskin, driven genom cylinder t. ex. med komprimerad luft. **-slag** pistongslag.

sten*. **-ask** vanlig ask (Fraxinus excelsior). **-bane** makadamiserad vägbana. **-bid***. **-bider** = *skivefisk*. **-bit** havskatt (Anarrhichas). **-blomster** en fossil grupp bland tagghudingar. **-brand** = *stinkbrand*. **-brydermaskine** stenkross. **-bræk** stenbräcka (Saxifraga). **-buk*** (Capra ibex). **-dalp** = *-dulp*. **-drejer** = *-vender*. **-drossel*** = *blaadrossel*. **-dulp, -dylp** stenskvätta (Saxicola oenanthe). **-eg*** sydeuropeisk art (Quercus ilex). **-falk** dvärgfalk (Falco æsalon). **-frø*** (Lithospermum). **-gang** = *-mølle*. **-gods** = *-tøj*. **-gærde** en gärdesgård, stenmur. **-honning** sockrad honung. **-hylle** stenhäll. **-høns** sydeuropeisk hönsfågel (Caccabis), som för jaktändamål införts i Danmark. **-kar** brokar. **-kiste*** hällkista. **-kløver** sötväppling (Melilotus). **-knusermaskine** stenkross. **-kobbe** knubbsäl (Phoca vitulina). **-laas** flintlås. **-lim** stenkitt. **-maar** stenmård (Mustela foina). **-masse** ett ämne framställt av pappersmassa. **-morkel** stenmurkla (Gyromitra esculenta). **-mos** en lav Parmelia saxatilis. **-olie** bergolja, petroleum. **-pap, -papir** = *-masse*. **-peber** fetknopp (Sedum acre). **-pikker** stenhuggare; = *-dulp*; *brun -~* buskskvätta (Saxicola rubetra). **-plante** korall. **-salt** bergsalt. **-skvætte*** (Saxicola). **-smut, -smutte, -smæt** = *-dulp*. **-sneppe** = *horsegøg*. **-sop** läcker rörsopp (Boletus edulis). **-spil** en lek. **-suger** = *skivefisk;* sv. = *mareflynder*. **-svamp** = *sop*. **-telne** = *undertelne*. **-tygger** stenkross. **-tøj** krukmakargods; sämre porslin, fajans. **-ugle** Minervas uggla (Athene noctua). **-ulv** = *hubro*. **-urt** fetknopp (släktet Sedum); särsk. = *-peber*. **-vender, -vælter** roskarl (Strepsilas interpres). **-ørn** kungsörn (Aquila chrysaëtus). **-ørred** = *bækørred*.

stengel = *stængel*.

stente stätta.

1. **steppe***. **-braksvale** ett slags vadarsvala (Glareola melanoptera). **-høg** blek kärrhök (Circus swainsonii). **-høne*** = *sandhøne*. **-ulv** prärievarg (Canis latrans).

2. **steppe** sticka ihop.

sterbens dödligt kär.

sterlet'* en stör (Acipenser ruthenus).

stervbo dödsbo, stärbhus.

stet[te] fot på glas o. d.

stev ett slags enstrofig lyrisk folkdikt; sv. omkväde; ordstäv. **-kamp** improvisationstävlan, vanligt nöje vid norska gillen. **-tone** melodi till stevets strofform; ex. *Den raske gut kan jeg aldrig glemme. Ak, hvorfor blev han da ej her hjemme? Ak, ve mig arme, hvad har jeg gjort, at med min lykke han rejste bort?* — **~jes** öva *stevkamp*.

stevn = *stævn*.

1. **sti** vagel på ögat.

2. **sti** stig.

3. **sti** stia; *sætte gæs paa ~* göda.

stif- i sms. = *sted-*.

1. **stift*** nubb.

2. **stift*** biskopsdöme. **-amtmand** amtman i stiftsstaden, bisittare i stiftsdirektionen, förr övriga amtmäns chef. — **~s-befalingsmand** = *-amtmand*. **-dame** äldsta medlemmen i ett *frøkenstift*. **-direktion** myndighet, bestående av biskop och stiftamtmand. **-fysikus** ungefär förste provinsialläkare, överordnad *distriktslægen*. **-provst** motsv. domprost. **-tidende** förr: tidning, i vilken stiftets officiella kungörelser infördes. **-øvrighed** = *landemode*.

stifte*; *~ gæld* göra.

1. **stig|e** stiga. **-bord***. **-hjul** steghjul. **-rem** stegläder, stigbygelsrem.

2. **stige** stege. **-trin** stegpinne. **-træ** sidostycke i stege.

1. **stik'** stick, styng; sjö. stek; no. timmer om 10—15 cm; *holde ~* hålla streck. **-ambolt** mindre städ, handstäd. **-blad** parerplåt. **-brev** arresteringsorder. **-flue*** (Stomoxys calcitrans, snarlik husflugan). **-kappe** mindre valvkappa, som skär in i ett valv.

-løg lök avsedd att planteras ut. **-ord** sista ordet i en replik. **-palme** = *kristtorn*. **-penge** mutor. **-pille** stolpiller; retsamhet, spydighet. **-platte** = *-blad*. **-prøve** godtyckligt uttaget prov. **-sjover** bärare, som står till hands i gathörnen. **-skærpe** en lös hake, som stickes in i ett hål på hästskon och trampas fast. **-tøj** martingal. **-økse** redskap att putsa upp hål med.

2\. **stik** förstärkande: precis, rakt; ~ *modsat*, ~ *øst*.

stikke*; *kan du* ~ *den?* gör något bättre! *jeg ved ikke hvad der* ~*r ham* kommer åt; ~ *paa flasken* [börja] ta av den; *stik paa saltet** skicka mig det; ~ *med bolden* bränna, bolla; *han* ~*r ikke dybt* det är inte mycket med honom; *jeg ved ikke, hvori det* ~*r* hur det kommer sig; *blive* ~*nde* bli sittande fast; ~ *en ud* utttränga ur någons gunst, slå ur brädet; ~ *i at græde* ta till lipen, plötsligt börja gråta; ~ *noget til nogen* i hemlighet understödja; ~ *paa det ene ben* halta lindrigt, »dra»; *det* ~*r noget under* där ligger en hemlighet. **-jern** = *stemmejern*.

stikkel martorn (Eryngium).

stikkelhaar* korta, spetsiga hår på i det hela nakna kroppsdelar. ~**et** med insprängda grå hår, gråsprängd.

stikkelsbær* krusbär (Ribes). ~**s-maaler** krusbärsfläckmätare (Abraxas grossulariata).

stikken snarstucken, snarsticken.

stikle ge gliringar.

1\. **stikling*** sättkvist.

2\. **stikling** = *hundestejle*.

stikning* utsättande av sticklingar.

stil*, *dansk* (*norsk*) ~ kriaskrivning. ~**e-bog** temabok. ~**ig** högtidligt: stilfull; *begravelsen var enkel men* ~*ig*.

stile, *dette brev er godt* ~*t* väl skrivet. ~ *højt* syfta; ~ *hen imod* styra kosan.

stilfær'dig stillsam.

stilk stjälk = *rødstilk*. **-aks** spärrlosta (Brachypodium). ~**etang** = *aaretang*. — ~**et** *blad* skaftat.

stilla'ds [byggnads]ställning.

1\. **stille** adj. o. adv. stilla, tyst; stillsam; sbst. vindstilla; v. stilla; *den* ~ *uge* påskveckan; ~ *selskab* kommanditbolag. **-liv** stilleben.

2\. **stille** ställa; ~ *betingelser* uppställa; *det er ikke noget at* ~ *op mod ham* han är omöjlig: *jeg* ~*de i rette tid* infann mig; ~ *for sig* skaffa man i sitt ställe. **-kil** riktkil. **-maal** zinkstrykmått. **-pind** i fiol: ljudpinne; snick. spännsticka. — ~**r** vid danskt riksdagsmannaval · person, som uppställt en kandidat och är lagligen förpliktad att vid valtillfället tala för hans val.

stilling ställning; ställ; anställning; *han er i* ~ han är försörjd. ~**s-ret** friköpningsrätt, förr gällande rätt att fullgöra sin värnplikt genom lejd ställföreträdare.

stillids steglitsa (Acanthis carduelis).

stilne* bli stilla.

stilsten i masugn: ställsten.

1\. **sti'm** stim. ~**e** stimma, väsnas.

2\. **stim** ånga.

1\. **stim|mel** skara, hop. ~**le** skocka sig.

2\. **stimmel** siktstomme.

sting styng; *have* ~ *i siden* håll. **-sild** = *hundestejle*.

stink|e*. **-brand*** hos vete (Tilletia). **-dyr*** (Mephitis). **-flue** = *florvinge*. **-kalk** orsten. **-svamp*** (Phallus).

stint = *smelt*.

stipeller stipler.

stiplet fläckig.

stirrids sjö. förvaringsrum för bordservis, proviantartiklar m. m.

stiv styv; stel: egensinnig; *en* ~ *pris* högt. **-hamre** kallhamra. **-krampe** stelkramp, munläsa. **-syge** engelsk sjuka, rakitis; osteomalaci. — ~**e** göra styv; ~*e et hus* stötta; ~*e tøj* stärka. ~**else** stärkelse. ~**else-gummi** dextrin. ~**er** sjö. mellanstolpe.

stjaalen stulen; se *stjæle*; ~*t* förstulet.

stjerne*. **-anis*** (Ilicium anisatum). **-blomst** stjärnblomma (Stellaria) **-bold** = *jordstjerne*. **-bor** försänkningsborr.

-hjul kugghjul. **-konge** kungsfågel (Regulus regulus). **-koral*** (Madrepora). **-nervet, -ribbet** bot. med nerver åt alla håll, från ett bladskaft, fäst inpå bladet. **-silre** stjärnbräcka (Saxifraga stellaris). **-skud** stjärnfall. **-skærm** stjärnfloka (Astrantia major); prustrot (Helleborus niger). **-søpung** stjärnaskid (Botryllus). **-taage** stjärnmoln, nebulosa. **-tidsel** spåtistel (Carlina).

stjært* fiskstjärt, fågelstjärt; stången, varmed en väderkvarn vrides; ploghandtag. **-and*** (Anas acuta). **-mejse*** = *halemejse*. — **~e-talje** stängtackel.

stod hästflock; stuteri. **-fold, -have** hästhage. **-hingst** avelshingst, beskällare.

stodder tiggare. **-foged** uppsyningsman över de fattiga.

stof'* ämne. **-skifte, -veksel** ämnesomsättning.

stok'* käpp; no. timmerstock; no. kortlek; dona för fågelfångst; *af den gamle* ~ stammen. **-and** gräsand (Anas boschas). **-hamp** honplantan av hampa. **-hus** militärt arresthus med stock el. andra plågoanstalter. **-kaarde** spatserkäpp med dold värja. **-løbning** uppkomst av fröstockar på rotfrukter. **-mester** fångvaktare. **-rose*** (Althea rosea). **-værk** våning. — **~kebaand** käpptofs. **-drev** mek. trilla. **-mand** hist. nämndeman. **-mølle** pulveriseringsmaskin.

1. **stol*** slutmuskel i ostron; kyrkbänk; på stråkinstrument: stall; *gaa til ~s; sette en ~en for døren* få någon fast. **-høvl** rundhyvel; spockskiva. **-kærre** gammaldags kärra med ryggstöd. — **~e-brev** kvitto på erlagd bänkhyra. **-skab** gammalt hörnskåp, som stod på bänken i högsäteshörnet. **-stade** bänkrum i kyrkan. — **~e** lita.

2. **stol'** studel.

stolp i lås: fjäderess.

stolpre gå osäkert som barn och gamla.

stolt*. **-hendrik** korsört (Senecio vulgaris); lungrot* (Blitum el. Chenopodium bonus Henricus).

stoppe*, ~ *op* ta slut. **-bøsse** packdosa i ångmaskin. **-dejg,** deg att göda fjäderfä med. **-gaffel** broms, hämsko. **-sted** anhaltstation, hållplats. **-tæppe** vaddtäcke. **-vogn** bromsvagn. — **~r** sjö. stoppare. **~r-talje** klamtalja.

stoppin stubin.

stor*, *~t kvæg* nötboskap; *du ~e min!* men i all världen! **-bunden** med stora maskor. **-fugl** orre el. tjäder (Tetrao). **-gaffel** sjö. apgaffel. **-hans** storskrytare. **-jo** storlabb (Lestris catarrhactes). **-karl** pamp. **-kjove** = *-jo*. **-klokke** hässleklocka (Campanula latifolia). **-kobbe*** (Phoca barbata). **-konval** storrams (Convallaria multiflora). **-kors*** kommendör med stora korset. **-korsnæb** större korsnäbb (Loxia pithyopsittacus). **-laden** storartad, storslagen; stor på det. **-lom*** (Colymbus arcticus); islom (C. glacialis). **-maage** fiskmås (Larus canus). **-magasin** = *store*. **-modig** högsinnad, storsinnad, stolt. **-regne** störtregna. **-sej** utvuxen *graasej* intill 1 m. längd. **-sil** tobiskung (Ammodytes lanceolatus). **-sild** sill i sjätte året. **-skarv*** (Phallacrocorax carbo). **-skærm** sammansatt flock; mästerrot (Imperatoria). **-skøde** storskot, bomskot. **-slaaet** huggen i stora stycken; storslagen. **-snudet** uppnosig. **-spove** storspov (Numenius arquata). **-stuen** stora rummet, salongen. **-svøb** svepe. **-sæl** = *-kobbe*. **-talende** stordrig. **-tare** en art bladtång (Laminaria hyperboræa el. cloustoni). **-ting** Norges riksdag. — **~e-bjørn** stora björnen.

storaks*. **-træ*** (Styrax officinalis).

store kooperativ förenings utminuteringslokal.

stork* (Ciconia). **~e-næb** näva (Geranium); = *-snabel*. **-snabel** pantograf, transportör, en apparat, avsedd att avteckna en figur likformig med originalet i förstorad eller förminskad skala.

storm*. **-baand** hattband; ståndare i fackverk. **-fugl** stormfågel (Fulmarus

---

* även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikelns huvudrubrik eller vad som i den står före | .

glacialis); *lille* -~ stormsvala (Procellaria pelagica). **-hat** lätt hjälm; stormhatt (Aconitum napellus). **-lidt** skadad genom storm. **-potte** marschall. **-pæl** stormpåle. **-svale*** (Procellaria). **-valse** bom med taggar till skydd mot stormning.

støtte stamma.

stout, stovt = *staut.*

straa* halm; *være højt paa* ~ ha kommit sig upp i världen. **-enke** gräsänka. **-junker** snobb. **-køl** lösköl. **-lagt** halmtäckt. **-mand** bulvan, fågelskrämma; *stikke til* ~ fäkta mot mannekäng. **-stol** rottingsstol. **-sæde** rottingsits. **-vin** vin av halmtorkade druvor.

straage förr: sikta.

straale* manlig könslem. **-dyr*** (Radiatum). **-hærdning** härdning, varvid vätskan får strömma ut över stålet. **-mester** strålförare vid spruta.

straf'*, *under* ~ *af ti daler* böter, vite. **-fældig** förfallen till straff. **-udmaaling** straffmätning. — ~**fe-afdeling** förr: militär straffanstalt, disciplinkompani. **-dommer** brottmålsdomare. **-sag** brottmål. **-truselteori** varningsteori, avskräckningsteori.

strakt sträckt. **-leddet** bot. med långa leder.

stram'* spänd; *en* ~ *smag* frän, amper; ~ *hud* hård, fast. **-buks** smörj i bakparten, stut. ~**me** spänna, sträcka; *frakken* ~*mer* sitter trångt.

stramaj, stramej, stramin stramalj.

strand*. **-aborre** vanlig abborre i bräckt vatten. **-alant** en art krisle (Inula dysenterica); saltarv (Ammodenia peploides). **-aster(s)*** strandkil (Aster tripolium). **-bede** Beta maritima. **-bo** strandpryl (Litorella). **-brink** brant strand. **-brokfugl** kustpipare, kustvipa (Charadrius helveticus). **-dild, -fenikel** havsfenkål (Crithmum maritimum). **-firling** strandnarv (Sagina maritima). **-fladbælg** strandärt (Lathyrus maritimus). **-flade** låg strandremsa, långsluttande strand. **-fyr** svarttall (Pinus maritima el. nigricans). **-hareøre** harfloka (Bupleurum tenuissimum). **-hejre** tuvlosta (Bromus mollis hordaceus). **-hestehov** spjutskråp (Petasites spurius). **-hindebæger** marrisp (Statice limonium). **-hjejle** = *-brokfugl.* **-høg** labb (Lestris). **-kaal*** = *kløftnaal.* **-kantbælg** klöverärt (Tetragonoglobus siliquosus). **-karpe** = *rimte.* **-karse** bitterkrasse (Lepidium latifolium). **-kløftnaal** = *kløftnaal.* **-krabbe** krabbtaska (Carcinus moenas). **-kryb** = *sandkryb.* **-kvik** (Triticum repens var. littoralis). **-kæks** = *lostikke.* **-kællingetand** smalbladig kärringtand (Lotus tenuifolius). **-lo** = *-brokfugl.* **-løber,** *sortbenet* -~ vitbröstad strandpipare (Aegialites cantianus); *brednæbbet* -~ myrsnäppa (Limicola platyrhincha); *almindelig* -~ kärrsnäppa (Tringa alpina); *islandsk* -~ kustvipa (T. canutus); *krumnæbbet* -~ spovsnäppa (T. subarquata); *sortegraa* -~ skärsnäppa (T. striata). **-løg** sjölök, havslök (Scilla). **-maage** havstrut (Larus marinus). **-malurt*** (Artemisia maritima). **-mandstro** martorn (Eryngium maritimum). **-melde** strandmålla (Atriplex litorale). **-nellike** praktnejlika (Dianthus superbus). **-not** vad. **-odder** = *-maage;* = *havodder.* **-piber** skärpiplärka (Anthus obscurus); strandpipare (Aegialites). **-ravn** en pelikan (Pelecanus carbo). **-ret** rätten till strandat gods. **-rider** kustvakt. **-ris** klådris, strandljung (Myricaria). **-rug*** (Elymus arenarius). **-ryle** skärsnäppa (Tringa striata); strandpipare (Aegialites). **-rytter** = *stylteløber.* **-ræddike** marviol (Cakile maritima). **-samel** bunge (Samolus valerandi). **-sennep** = *-ræddike.* **-sidder*** i Norges kustdistrikt: ägare av litet hus vanligen på ofri grund. **-siv** havssäv (Scirpus maritimus). **-skade*** = *lofugl.* **-skalle** = *rimte.* **-skreppe*** (Rumex maritimus). **-snegl** strandsnäcka (Litorina). **-sneppe** rödspov (Limosa ægocephala) el. myrspov (L. lappo-

nica) båda i vinterdräkt. **-snipe** drillsnäppa (Actitis hypoleucos). **-sted** fiskläge. **-svale** backsvala (Cotyle riparia). **-svingel** Festuca tiorea. **-sødgræs** strandgröe (Glyceria maritima). **-tidsel** = *-mandstro*; = *-trehage*. **-tite** = *-snipe*. **-trehage** havssälting (Triglochin maritimum). **-tudse** stinkpadda (Bufo calamita). **-tusindgyllen** en art arun (Erythrea litoralis). **-vadsker** lik, som uppkastats på kusten. **-valmue*** möblomma (Glaucium luteum). **-vejbred** sutt (Plantago maritima). **-vibe** = *-løber*. **-vindel** = *gærdesnærle*. **-ært*** = *-fladbælg*.

strang|e tillyxad stock. **-ske[de]** sadelm. stränglyfta. **-ved** ved i knippor.

strant träd i skogen, som på grund av bristande ljus växt för fort i höjden. **~et** för hastigt växt; om person: skranglig.

stras'* ett slags glasfluss.

stratenrøver stråtrövare, stigman.

streg streck; repa. **-bælg** getruta, getklöver (Galega officinalis). **~e** dra streck; *~e over* stryka över. **-maal** strykmått.

strejf strimma.

strejf|e ströva; snudda. **-fugl** strykfågel. **-korps** strövkår. **-lys** osäkert ljus, som kommer och försvinner; i målning: skarpt infallande ljus i ett för övrigt mörkt parti. **-skud** sår av kula, som blott snuddat men icke trängt in. **-tur** strövtåg.

1. **streng*** da. mått för tråd = 1,506,5 m. **-orm** se *jordstrengorm*, *vandstrengorm*. **~e-tang*** sudare (Chorda filum).

2. **streng***. **-smeltelig**, **-flydende** svårsmältlig.

stribe strimma. **-højene** de streckade kropparna i hjärnan. **-syge** bladfläcksjuka hos korn, framkallad av svampen Helminthos porium gramineum. **~t** strimmig; *~de tænder* strecktecknade.

stribs stryk.

1. **strid***, *~ paa en sag* envis; *et ~t forlangende* hård fordran. **-buk** tjurskalle. **-regne** störtregna.

2. **strid*** kamp. **~s-mænd** kämpar (Plantago). — **~es** tvista. **~ig*** envis.

strie grövre tyg av blånor o. d.; säckväv; buldan.

strigle skrapa för rykting; v. rykta, skrapa.

1. **strik'** skälm, tjuvpojke.

2. **strik'** resårband, resår.

1. **strikke** sticka strumpor o. d. **-skede** etui för strumpstickor. **-tøj** handarbete, som består i stickning, stickstrumpa.

2. **strikke** rep.

strikmaal = *stregmaal; dobbelt ~* tappstrykmått.

striks sträng, bestämd, noga.

stri'l namn på kustbefolkningen i Bergenstrakten.

strimmel litet stycke, strimla, remsa.

1. **strippe** litet ämbar, träkärl.

2. **strippe** taga ut nerverna ur tobaksblad.

3. **strippe** trippa.

strips stryk.

stripsel = *trippelse*.

1. **stritte** streta; *et ~nde yver* utspänt; *haarene ~r ud til alle sider* stå i alla väder; *~ med benene* skreva, »breka», stå bredbent.

2. **stritte** kasta kraftigt, slunga.

strop'* hälla under foten.

strube* den sida av en befästning, som är vänd från fienden. **-piben** hästsjukdom, jfr *lungepiben*. **-spejl** laryngoskop.

strude = *strutte*.

strudel virvel.

struds* (Struthio). **-vinge** strutsbräken (Struthiopteris).

strunk rak i ryggen, styv; stolt.

struntjæger labb (Lestris).

1. **strut'** litet fyrkantigt vetebröd.

2. **stru't** trut.

strutte* pösa, svälla; *et ~nde yver* = *strittende*.

stry blånor, drev; *narre en op i ~* grundligt lura.

1. **stryg*** smörj.

2. **stryg** no. grunt ställe i älven, där strömmen är stark, fors.

stryge stryka; *~ mursten* göra tegel; *~ til eksamen* stupa, bli kuggad; *~*

op klå upp. **-bolt** stryklod. **-plade** strykplån. **-grid, -gris** strykugn. **-instrumenter** stråkinstrument. **-kvartet** stråkkvartett. **-lak** lackfernissa. **-rem** rakstrigel. **-spaan** strykspån för liar; strykträ för mätning. **strygbræt** lucka på duvslag o. d. **-maal** struket mått.

stryk = *2. stryg.*

stræbe sträva. **~r** stötta; »streber».

stræde gränd; sund.

stræk slag vid kryssning.

strække*. ~ *til* räcka till. **-dam** damm för fiskyngel. — **~lig** smidig, som kan uthamras.

stræk-bjælke spännbjälke, bindbjälke. **-grænse*** = *flyde-grænse.* **-hammer** räckhammare. **-lægte** de vågräta läktena i ett staket. **-toug** rålejdare, livlejdare.

strængel kvarkknuta, ett slags strupsjuka.

stræv strävan, strävande.

1. **strø***. **-pulver** nikt, frömjöl av Lycopodium clavatum, vari piller förvaras. **-tanke** lösryckt tanke, aforism. — **~else** strö. **~elses-muld** torvmull.

2. **strø** underlagsbjälkar, syllar.

strøg trakt; *et ~ med buen* stråk; *et ~ med penselen* streck, drag. **-fugl** = *strejffugl.*

strøm*. **-aabning** avlopp. **-and*** (Cosmonetta histrionica); no. = *stor fiskeand.* **-baad** flodbåt. **-fald** ställe med starkare ström. **-gang** strömmens riktning; strömdrag. **-kantring*** tidvattnets vändning, lägsta ebb, högsta flod. **-kobling** sjögång orsakad av stark tidvattenströmning i smalt farvatten. **-kæntring** = *-kantring.* **-ras** = *-kobling.* **-sild*** mindre silverfisk (Argentina silus). **-skalle** löja (Aspius alburnus). **-skavl** häftig uppsjö; = *-kobling.* **-sneppe,** *brednæbbet -~* brednäbbad simsnäppa (Phalaropus fulicarius). **-stær*** = *vandstær.* — **~t,** *det er ~t* här är stark ström.

strømpe strumpa. **-svikkel** svickla.

stub' stubbe; jfr *stød;* stubb; no. stump. **-jord** stubbåker. **-mølle** tysk väderkvarn, som hel och hållen vrides mot vinden. — **~be-gaas** gås, gödd på stubbåkern.

stud oxe, som kastrerats före könsmognaden och därför har mycket av kons form och lynne; jfr *bølle.* **~e-gaard** gård, som huvudsakligen driver uppfödning av gödoxar. **-pranger** oxhandlare.

studel* i bösslås.

student*. **~er-forening** Danmarks äldre, mer konservativa studentkår. **-nellik** borstnejlika (Dianthus barbatus). **-samfund** no. studentkår; da. den yngre, mera radikala studentorganisationen.

studere* fundera.

studiegaarden äldre namn på Köpenhamns universitets gård.

studiosus perpetuus överliggare.

1. **studs** munstycke till rör.

2. **studs,** *paa en ~* i hast, plötsligt.

3. **studs** kort om huvudet; no. förargad.

1. **studs|e** beskära träd. **~ning** snick. stötning. **-rasp** grov ohärdad fil för ben, horn o. d.

2. **studse** bli förvånad, häpen.

studsmus sork (Arvicola).

1. **stue** rum, salong; no. litet hus, stuga; da. = *-etage*; *sætte ~n paa taget* vända hela huset upp och ned. **-arrest** arrest på egna rum. **-bryllup** bröllop i hemmet. **-børn** barn uppväxta inom fyra väggar. **-etage** da. bottenvåning. **-flue** husfluga. **-gang** sjukhusläkares rond. **-hus** boningshus. **-kone** sjuksköterska. **-lejlighed** da. våning på nedre botten. **-luft** dålig luft. **-lærd** kammarlärd. **-orgel** kammarorgel. **-pige** innepiga, husa. **-sidder** innesittare. **-ur** väggur i fodral.

2. **stue** stuka till, skada genom stöt.

3. **stue** stuva mat.

4. **stue** = *1. stuve.*

stulle pyssla.

1. **stump** trubbig; *en ~ kægle* stympad kon. **-tønde** flytboj, som är flat på översidan.

2. **stump*** stycke; stuv; ankarstock; *~en min* mitt socker. **-halet** stubbsvansad, kuperad.

stumpe vara för kort; stöta om häst; ~ *af* förkorta, kapa av.
stund* tid, äv. några dagar; *ha* ~*er* tid; ~**es-løs** rastlös, nervöst orolig.
1. **stunde*** nalkas.
2. **stunde** längta, sträva.
1. **stup** bråddjup.
2. **stup′**, **stup′e** stomp. **stupere** teckna med stomp.
stupin = *stoppin*.
stur nedstämd. ~**e** vara nedstämd; *fuglen sidder og* ~*r* vantrives. ~**en** = *stur*.
stuslig tråkig.
stut′ kort. **-flag** rektangulär flagga. **-garn**, *sove paa* -~ med kläderna på för att ögonblickligen vara färdig. **-lap** stotlapp till märsseglets skydd mot skamfilning.
stuthingst = *stodhingst*. **-mester** hingstskötare.
stutting kort släde, stockkälke.
stuv* rest; fågelstjärt.
1. **stuv|e*** packa; ~*nde fuld* proppfull; **-holter** stuvningsved, bäddning under lasten.
2. **stuve*** = *3. stue*.
styg′* ful; *jeg er* ~*t bange for at det er sant* jag är verkligen rädd. **-vejr** dåligt väder.
stykke*, *et* ~ *mad* en smörgås; *han spiste fire* ~*r* smörgåsar; *slaa*, *gaa i* ~*r* sönder. **-talje** talja med vilken kanonen flyttas.
stylepig = *mudderklire*.
stylit pelarhelgon.
stylte*. **-fod** framåtböjd karled på häst. **-løber** styltlöpare (Himantopus).
styne beskära.
1. **styr** upptåg; no. buller, oväsen.
2. **styr** styrsel; jfr *overstyr*.
1. **styre** föra oväsen, larma.
2. **styre** styra; ~*e til freds* lugna. **-aag** rorok. **-fjær** stjärtpenna. **-ord** preposition. **-segment** = *aag*. — ~**lse***, *preposition med* ~*lse* rektion.
styring styrande; i ångmaskin: Watts parallellogram.
styrlastighed styrlast.
1. **styrt** stråldusch.
2. **styrt** hjuls skränkning.
styrte störta. **-bad** = *1. styrt*. **-dykker** störtdykare, simfågel, som blott från luften kan dyka ned i vattnet. **-karre** vippkär. a. **-sæng** skyddsbyggnad under överfallshjul mot bottnens utgrävning.
styrvolt ett slags kortspel; värdelöst kort, särsk. i lomber.
styv fågelstjärt.
stædig eg. om häst: istadig; bildl. envis, tjurskallig, trilsk.
stæger sadelbom.
1. **stække*** sätta i stack.
2. **stække*** förkorta, klippa vingar; toppa el. fila sågtänder.
stæmskalle = *hærsling*.
stænder stånd; jfr *stand;* ständer. **-værk** korsvirkesbyggnad, fackverk.
1. **stænge** höloft, ränne.
2. **stænge** märsstång. **-hjælpestag** stängborgstag. **-æselhoved** bramesel-huvud.
3. **stænge** regla. **-not** vad.
4. **stænge** störa, sätta störar vid; ~ *erter*.
stængel stjälk; bot. stam. **-blad** stamblad. **-brand** en sotsvamp (Urocystis); *rugens* -~ arten U. occulta, som framkallar stråbrand. **-knold** stjälkknöl. **-led** led, internodie. **-orm** en rundmask (Tylenchus devastatrix), som angriper klöverfälten. **-spire** knopp. **-stykke** mellanled, internodium.
stænke*, ~ *tøj* dänka.
stænte stätta; liten stege.
1. **stær** starr, ögonsjukdom.
2. **stær** stare (Sturnus). **-drossel** = *rosendrossel*. **-kasse** starholk.
3. **stær** starr (Carex).
stærk stark; *det var et* ~*t stykke* det var det värsta. **-vand** skedvatten.
stævn stäv.
1. **stævne** styra kurs, ställa sin kosa.
2. **stævn|e** hugga grenar och topp av, toppa, tukta. ~**ings-skov** lågskog, som utvecklas ur skott.
3. **stævne** kalla till inställelse särsk. inför rätta, stämma; sbst. uppgjort möte; *han har* ~*t mig herhen* ställt mig hit; *han har sat mig* ~ *her* bett mig möta

här. **-dag** inställelsedag. **-mand** stämningsman. **-møde** möte i kärleksärenden, rendezvous. **-vidne** = *-mand.*

1. **stø** landningsplats för båtar.

2. **stø** stadig, säker, pålitlig, fast; *~t* ständigt; *det kan du være ~ paa* det kan du ge dig på.

støb, *lægge i ~* lägga korn i blöt för att mälta det el. frön för att underhjälpa deras groningsförmåga.

støbe* gjuta. **-hals** = *-rand.* **-jern** gjutjärn. **-knold** gjuthuvud. **-lys** stöpt ljus. **-malm** gjutmetall. **-rand** gjutsöm, där formarna mötas. **-seddel** boktr. lista, efter vilken antalet av olika stilar bestämmes, gjutsedel. **-skal** det vanligen hårdare yttersta lagret på gjutjärnsstycke. **-ske** stöpslev. **-tap** = *-knold.*

1. **stød** stöt; ett slags skarv mellan bräder el. timmer; liten lapp på skor; stötton, laryngal explosiva, en för danska uttalet ytterst karakteristisk egenhet, som i ordförrådet motsvarar vår akuta accent och som består i att stämbanden för ett ögonblick stänga luftens väg. **-bræt** sättsteg i en trappa. **-bundskrue** svansskruv. **-dykker** = *styrtedykker.* **-fuge** vertikal fog; stödfog. **-hævert** stöthävare, hydraulisk vädur. **-lade** snick. stötlåda. **-plade** skarvribba. **-pude** puffert. **-side*** den inåt land vända sidan av »roche moutonnée». **-tand** bete. **-tang** tång för tråddragning. **-tone*** jfr ovan. — *~e* stöta, hyvla i stötlåda; *~ an mod skik og brug* av oaktsamhet bryta; *~ i sin tale* stamma. *~e-***buk** pålkran. **-maskine** fräsmaskin för tapphål. — *~***er** mortelstöt; *en gammel ~er* gammal stackare, gammal krake.

2. **stød** stubbe; jfr *stub.* **-skud** skott, som växer upp i kanten av en stubbe. **-svamp** svampsläktet Xylaria. — *~e-***brænde** ved av stubbar. **-pistol** järnrör för sprängning av stubbar.

3. **stød** = *stø.*

støje stoja, larma.

støjt, *ta sig en ~* en sup.

støkker = *hestemakrel.*

1. **støl** styv, stel i lederna.

2. **støl** mjölkplats i en avlägsen betesmark; säter.

1. **støp** grop, dälpa i vägen.

2. **støp** no. bägare.

1. **stør*** = *staur.* *~***e** kraka säd, sätta upp säd på pålar för att torka den.

2. **stør*** fisk (Acipenser sturio).

størhus uthus med eldstad, brygghus.

størje se *makrelstørje, laksestørje.*

størkne stelna, övergå från flytande till fast form; *den bløde jord ~r ved solens varme* torkar.

størrelse storhet, kvantitet; storlek; *byens ~r* notabiliteter.

støt! behåll kursen! rätt så! stötta med rodret!

støtte* stödja; sbst. stöd; pelare; stod. **-celle** stödjecell. **-flade** undre yta. **-gang** kolonnad, pelargång.

støv damm; stoft; frömjöl, pollen; i sms. små partiklar, -stoft; *fylde ~ets aar* 70 år; *kaste en ~ i øjnene* blå dunster; *tørre ~* damma; *slikke ~et for ens fod* kyssa marken. **-bad** imbad, ångbad. **-blad** = *-drager.* **-blomst** hanblomma. **-bold** röksvamp (Lycoperdon). **-brand** sot på säd (Ustilago). **-briller** ögonskyddare. **-drager** bot. ståndare. **-fang** bot. märke. **-gran** stoftgrand, dammkorn, solgrand. **-knap** ståndarkapp. **-korn** pollenkorn. **-kølle** pollenmassa. **-lignende** frömjölsliknande. **-regn** duggregn. **-rør** pollenslang. **-suger*** vacuum-cleaner. **-traad** ståndarsträng. **-vej** pistill.

1. **støve** damma, röra upp damm; torka damm. **-klud** dammtrasa.

2. **støve*** söka efter villebråd; *~ omkring* ströva. *~***r** stövare.

støvle stövel; känga; *en god ~* dumheter! *være paa ~rne* vara full. **-snabel** uppåtvänd näsa på *støvle.* **-snude** näsa. *~***t** bestövlad, med stövlarna på.

subbe söla, plaska; sbst. slampa, snuskig människa; *lad det ~* låt gå, basa: *gaa i tøfler og ~* gå och släpa med benen.

subjekt*. **~s-antyder** formellt subjekt.
substantiv*. **~isk***, *~isk bisætning* att-sats och indirekt frågesats.
suder sutare, lindare (Tinca vulgaris).
suge*. **-aarer** lymfkärl. **-drag** motsjö, bakåtgående svallvågor. **-fisk*** = *skibsholder*. **-glas** spenglas.
sugg stor karl; stort exemplar av djur; huggare, baddare.
sukker socker. **-bede*** = *-roe*. **-bøsse** sockerdosa. **-godt** karameller. **-klype** sockertång. **-kulør** billigare soja av socker. **-løn*** (Acer saccharinum). **-mærke*** sockerrot (Sium sisarum). **-rod*** = *-mærke*. **-roe** sockerbeta (Beta vulgaris saccharifera). **-tare** sockerbladtång (Laminaria saccharina). **-tøj** sötsaker, karameller, konfekt. **-unge** allra sötaste barn, sockergris.
sul sovel.
sulamit'ten, *hele ~* smosan, smörjan, rasket.
suldre, *gaa og ~* söla, dröja, vara långsam i vändningarna.
sule havsula (Sula bassana). **-konge** en albatross (Diomedea melanophrys).
sulryg = *grønlandssæl*.
sult svält, hunger. **~e** hungra. **~en** hungrig.
sum' summa.
sumak* (Rhus coriaria).
sumle (*ω*) söla, icke få det att bli något av; *~ bort* slarva bort.
1. **summe** summera.
2. **summe** *sig* återvinna fattningen, hämta sig.
3. **summe** surra.
sump* (*ω*) kärr, mosse, träsk, myr. **-eg** australisk växt (Casuarina equisetifolia). **-erts** myrmalm. **-evigheds-blomst** sumpnoppa (Gnaphalium uliginosum). **-feber** malaria. **-firben** vattenödla (Triton). **-forglemmigej*** (Myosotis cæspitosa). **-hornugle** jorduggla (Asio brachyotus). **-hullæbe** kärrknipprot (Epipactis palustris). **-høg** brun kärrhök (Circus æruginosus). **-høgeskæg** kärrfibla (Crepis paludosa). **-høne*** (Porzana). **-kogleaks** sjösäv, kolvass (Scirpus lacustris). **-kællingetand** stor käringtand (Lotus uliginosus). **-løber** = *kærløber*. **-mejse** kärrmes, entita (Parus palustris). **-odder** flodiller (undersläktet Lutreola under Putorius). **-sanger** = *kærsanger*. **-skildpadde** kärrsköldpadda (Emys m. fl.). **-skræppe*** (Rumex palustris). **-skærm** krypfloka (Helosciadium). **-snegl** snäcksläktet Paludina. **-snerre** våtmåra (Galium uliginosum). **-straa** knappsäv (Heleocharis). **-ugle** = *-hornugle*.
1. **sund***. **-karl** färjkarl. **-mave** simblåsa. **-sted** färjställe.
2. **sund*** frisk; hälsosam. *~e sig* återvinna fattningen, hämta sig. — **~hed** god hälsa; *drikke paa ens ~hed* dricka någons skål. **~heds-brønd** hälsokälla. **~heds-kollegium** motsv. medicinalstyrelsen. **~heds-kommission** hälsovårdsnämnd. **~heds-rejse** rekreationsresa. **~heds-vodtægter** sanitära förordningar.
superfin*, *~ fil* finfin.
superklog överklog.
suppe soppa; *~ paa en pølsepind* på en spik. **-fedt** buljongflott. **-kage** tablett av köttextrakt o. d. **-kvast** = *-visk*. **-kød** kött att koka soppa på; urkokt buljongkött. **-køkken** soppkokningsanstalt för bespisning av fattiga. **-mad** supanmat. **-visk** en bunt av grönsaker och kryddväxter, som användes vid kokning av soppa.
suppeda's, *være i en slem ~* vara i klistret.
su'r sur; i sms. -syrad; *det er ~t og koldt i dag* kallt och ruskigt. **-fittig** närig, snål. **-kløver** harsyra (Oxalis acetosella). **-kløversyre** oxalsyra. **-mule** gå och sura. **-stof** syre. **-torn*** (Berberis vulgaris).
2. **sur'** surr: *det løber ~ for mig* det går runt för mig; *jeg løber ~ i navnene* namnen gå i ett enda virrvarr.
surre*. **-laget** ett känt tjuvband i Kristiania.
sus|et tafatt, enfaldig, virrig. **~ing** underlig figur, våp.

1. **sut'*** (Plantago maritima).
2. **sut'** något att suga på för små barn. **~te** suga, dia.
3. **su't** klagan, gnäll. **sut're** smågnälla, pjunka.
suter smörbult (Gobius).
svaber sjö. svabel, svabb.
svaberg glatt, kal fjällsida.
svag*. **~elig** klen.
1. **svaj** = *svej*.
2. **svaj** böjlig, smidig.
svakkenhals tågända med en knut i ändan.
1. **sval*** kylig. **~e-bakke** kylfat, kylskepp.
2. **sval** = *1. svale*.
1. **svale*** svalgång.
2. **svale** svala (Hirundo m. fl.). **-hale** svalstjärt; makaonfjäril (Papilio machaon); = *-rumpe*. **-klire** = *-sneppe*. **-rod** tulkört (Cynanchum vincetoxicum). **-rumpe** laxstjärt, ett slags lask. **-sneppe** skogssnäppa (Totanus ochropus). **-spurv** svart och vit flugsnappare (Muscicapa atricapilla). **-urt**, *almindelig -~* skelört (Chelidonium majus); *lille -~* svalört (Ranunculus ficaria).
svalker drucken sjöman.
svamp tvättsvamp; do. = *sop*.
svane svan (Cygnus); *islandsk*, *vild ~* sångsvan (C. musicus); *rødnæbbet*, *tam ~* knölsvan (C. olor). **-halsstopper** sjö. klamstoppare.
1. **svang** inskrumpen; om ax: utan kärna, omatad.
2. **svang** hålfot.
svange ljumske.
svanger havande. **-skab** grossess.
svanshammer stjärthammare.
1. **svar** = *svær; et ~e stræv* ett kolossalt besvär. **~lig** svåra, svårligen.
2. **svar***. **~e** svara; *hun ~er mig* svarar näsvist; *~e sine skatter*, *~e en billig rente* erlägga.
svart* = *sort*. **-aate*** = *krudtaate*. **-and** svärta (Oedemia fusca); sjöorre (Oe. nigra). **-bag** = *-bagmaage;* ladusvala (Hirundo rustica). **-bagmaage** havstrut (Larus marinus). **-bugskate** svartbuksrocka (Raja nidarosiensis). **-fugle** alkor. **-kop** kärrmes, entita (Parus palustris). **-kvejte** lilla helgeflundran (Hippoglossus hippoglossoides). **-or** vanlig al, klibbal (Alnus glutinosa). **-side** = *grønlandssæl*. **-sule** = *kirkesvale*.
sve svedjeland, sved.
sved svett: adj. svettig. **-blegn** = *frisler*. **-dækken** sadeltäcke. **-fuks*** röd häst med rödgrå man och svans **-kniv*** för att skrapa svettig häst med. **-sot** engelska svetten. **-spaan** svettkniv. — **~e** svettas. **~e-kasse** varm badstu.
sveder eg. svensk; *gamle ~* gamle gosse.
1. **svej** spö.
2. **svej** böjlig, smidig. **-rygget** svankryggig. — **~e** böja.
svejf|e driva, hamra ut i buktig form om metall; utskära i båglinier. **-sav** rundsåg. — **~ning** bågsågning.
svejse svetsa. **-jern** välljärn.
svejtser* mejerist; portvakt; no. ladugårdskarl.
svejv vev.
svek' engelska sjukan, rakitis.
svelle syll, sliper i järnväg.
svend* gesäll. **~e-lade** eg. gesällföreningens dokumentlåda; gesällförening. **-stykke** gesällprov.
svensk*. **-grønt** Scheeles grönt. **-harve** klösharv i form av en likbent triangel. **-ovn** vanlig kakelugn av tegel [el. täljsten] med långa rörledningar. **~e** svensk; grönfink (Linota chloris); *gøre en ~e af sig* göra sig osynlig.
sveske sviskon.
svibel blomsterlök; hyacint. **-fisk** boktr. svibel, stil, som fallit i oredig massa.
svide sveda; bortskaffa utstående hår t. ex. på tyg; bränna vid mat; skålla svin. **-maskine** ett slags ryktskrapa.
svie sveda, svidande känsla; v. svida; *det kommer han til at ~ for* sota för, känna av.
svig svek.
sviger- i sms.: svär-. **-søn** måg. **-datter** sonhustru.

svigt böjlighet.
1. **svigte***, *min hukommelse* ~*r mig* sviker.
2. **svigt|e** reva segel. ~**ing** sjö. sviktning.
svik' svicka, tapp.
svikke reva seglen på en väderkvarn; göra i ordning hästskosöm; klippa skägget.
svikkel eg. kil; bot. ensidigt knippe. **-strømpe** genombruten, mönstrad strumpa; broderad prydnad på strumpa.
svill syll, bottenstock i hus; dörrtröskel. ~**e** = *svelle*.
svim|e svimning. ~**le** bli yr, hisna. — ~**mel** yr.
svimling dårrepe (Lolium temulentum); losta (Bromus).
svimærke inbränt märke, svedmärke.
svin*, *have* ~ *paa skoven* da. vara rubbad; no. ha en svag punkt i sina enskilda affärer. **-toks** grävling. — ~**ebinde** binda ett fartyg på fyra leder. **-blomst** korsört (Senecio vulgaris). **-brye** svinho. **-bæst** svinpäls. **-børster*** = *katteskæg*. **-bøste** skinka. **-difteritis** svinpest. **-dild** = *-mælk*. **-fedt** ister. **-fjær**, *ligge i* -~ skämts. ligga på halm. **-hale*** bot. vau (Reseda luteola). **-held** svinaktig tur. **-kaal** = *skvalderkaal*. **-kam** fläskkarré. **-kotlet** fläskkotlett. **-mel** orent mjöl; äv. kli. **-melde** gårdmolla (Atriplex patulum). **-mælk** mjölktistel (Sonchus). **-polis'k** knipslug. **-side** fläsksida. **-smult** ister. **-steg** helstekt färek skinka; boktr. fortel. **-sten** orsten. **-tissel** = *-mælk*. **-tønde** avfallstunna, skultunna. **-øje** klubbfibla (Arnoseris). — ~**eri** snusk. ~**sk** svinaktig.
svind försvinnande; förlust vid vissa metallurgiska processer; krympning, då upphettad metall avkyles. **-hat** = *bruskhat*. **-maalestok** den större måttstock, vari det gjutna arbetet måste beräknas med hänsyn till sammandragningen. **-sot** lungsot; tvinsot. — ~**e** krympa.
sving sväng; svängning: jfr *haandsving; derved fik sagen det rigtige* ~ vändningen, turnyren: *en* ~ *ud i haven* sväng, tur. **-basse** nickhake, svängkanon. **-bor** = *rimmelbor*. **-fjær** vingpenna. **-hammel** förvåg. **-kølle** svängkolv hos flugor. **-sav** = *rundsav*. **-traad** cilie. — ~**e** svänga; svinga: ~*ende fuld* bräddfull; ~*e hor* skäkta.
1. **swing|el** svängel; pumpvipp, pumparm. ~**le** vackla, ragla.
2. **svingel*** (Festuca); dårrepe (Lolium temulentum).
svinke röra sig hit och dit; sbst. undanflykt.
svint rask, rapp: interj. vips! ~**e** *sig* kvicka sig.
1. **svip** ögonblick, blink: *han var en* ~ *i Berlin* en titt. ~**pe** *indom* titta in.
2. **svip** slag, klatsch.
svi'r rummel; *det var en* ~ *for ham* en stor förnöjelse. ~**e** svira, rumla.
svirpe svida som ett piskrapp.
svirre kretsa, slingra.
svirsk som har den rätta svängen, stilig; *en* ~ *jente*.
svitse bryna; ~ *i lidt smør*.
sviske sviskon.
svolk spö: *en stor* ~ en stor klumpig karl. ~**e** ge prygel: *ligge og* ~*e paa sjøen* kämpa.
svor svål; grästorv.
svovl svavel. **-erts** svavelkis. **-ilte** svavelsyrlighet. **-rod** mossrot (Peucedanum). **-syrling**, -~**s-anhydrid** svavelsyrlighet.
svull = *svulst;* issörja.
svulme svälla.
svulst* svullnad, tumör.
svund|en försvunnen; ~*ne dage* flydda.
svup', *i en* ~ vips.
svække försvaga. ~**lse** försvagning, svaghet.
svælg svalg: bot. pipöppning. **-aabning** svalgmynning. **-hvælv** övre delen av svalget. — ~**e*** frossa; *et* ~*ende dyb* bibl. ett stort svalg.
1. **svær** svål.
2. **svær** stor, väldig; tjock; *det var* ~*t* det var det värsta; *gøre det* ~*ere* svårare; ~*t skyts* [grovt] artilleri: ~*t tov* grovt; ~*t rytteri* tungt; ~*e silketøjer*

* även det direkt motsvarande av. ordet. ~ artikelns huvudrubrik eller vad som i den står före | .

tjocka; ~ *jernbane* järnväg med tung överbyggnad; *du er* ~ *mod ham* svår, elak; ~*t flink* väldigt. **-anker** skeppets största ankare, dagligankaret. **-lemmet** grovlemmad. **-tov** ankartross.
sværd* plankkonstruktion på vissa flatbottnade fartyg, avsedd att hindra drift; ramm. **-brødre** svärdsriddare. **-bønne** (Phaseolus lunatus). **-dannet** svärdlik. **-fisk*** (Xiphias gladius). **-lilie*** (Iris).
sværge svära.
sværme*. **-hul** flusterhål på bikupa, flyghål. **sværmlinie** kavalleriets spridda ordning.
sværte svärta; sv. fågeln Oedemia nigra. **-græs, -væld** strandklo (Lycopus europæus).
svæv vev; svans; plankton.
1. **svæve** sväva; ~*nde gæld** flytande skuld.
2. **svæve** = *høgeurt*.
svøb linda; bot. svepe och holk. **-blad** svepe, holk, skärmblad.
1. **svøbe** linda, svepa. **-barn** lindebarn.
2. **svøbe** piska; bildl. gissel. **-rem** pisksnärt. ~**r** sjö. taljerep.
svøft rev i segel.
svømme simma; ~ *hestene* låta simma, bada »sunda». **-bælte** simgördel. **-dykker** jfr *styrtedykker*. **-flaade** flotte för badhus. **-hinde** simhud. **-prøve** prov för frö, som läggas i vatten, varvid de svagare och lättare flyta ovanpå. **-sneppe** simsnäppa (Phalaropus). **-ænder** gruppen Anatinæ. — ~**r** flytande föremål, varmed man mäter vattnets hastighet.
sy* sjö. surra. **-garn** tråd. **-pige** sömmerska; glyskolja (Gadus minutus). **-sten*** att sätta fast arbetet i, syklump. **-toug** sjö. syning. **-tøj** sömnad, handarbete. — ~**ning** sömnad, söm.
syd söder: ~ *for* söder om. **-banen** no. järnvägen Kristiania—Fredrikshald. **-bo** sydlänning. **-ostpiber** strandskata (Hæmatopus ostralegus).
syde koka.
syg sjuk. ~**e-beretning** bulletin. **-kost** sjukmat, sjukdiet. **-leje** sjukbädd, sjukdom. **-passer** sjukvårdare. **-pleje** sjukvård. **-plejerske** sjuksköterska. — ~**e***, *fy for den slemme* ~ se *slem*.
sykomor* (Ficus sycomorus).
syl*. **-blad** sylört (Subularia). **-hvas** uddvass.
syld = *svill*.
sylje, sylle = *sølje*.
syller solv i väv.
sylte*, ~ *en sag* uppskjuta, fördröja. **-labber** syltfötter, grisfötter. **-tøj** sylt.
sylt salthaltig låg strand, som vid högvatten översvämmas. **-eng** växtsamhälle, mest bestående av *saltplanter*, som finnes på strandängar vid havet. **-græs** = *trehage*.
syn* besiktning, syneförrättning; åskådning; *tabe en af* ~*e* ur sikte; ~ *og skøn* besiktning med rättsverkan. **-kverving** synvilla. ~**s-felt** blickfält. **-grense** synrand, horisont. **-maade** sätt att se, betraktelsesätt, åskådning, åsikt. **-mand** besiktningsman t. ex. för stängsel, strandvård o. d. **-mærke** i perspektivläran: synfält, område inom synvinkeln. **-straale** i perspektivläran: linie från synpunkten till en punkt bakom perspektivtavlan. **-verden** sinnevärlden. **-vidne** åsyna vittne. — ~**sk** klärvoajant.
synd*, *jeg lod ham ikke do i* ~*en* jag gav honom klart besked. på huden, sade honom sanningen. ~**s-bevidsthed** syndamedvetande, syndakännedom.
synes tycka; synas; ~ *om* tycka om.
synge sjunga. **-spil** sångspel.
synk sänke på metrev.
1. **synke** sjunka. **-fond** amorteringsfond, »sinking fund».
2. **synke** sluka, svälja; *han kunde knapt* ~ *en draabe* få ned. **-not** sänknot.
1. **syre*** (Rumex). **-salt** bläcksalt, bläckpulver (av Oxalis).
2. **syre*** syra kem.
3. **syre** räffla i gevärspipa.
4. **syre*** göra sur.
syren = *syring* (Syringa).

-~ senaste sammansatta ord. ω = O i bo. *a'l* tryckstavelse, lång vokal. *al'* tryckstavelse, kort vokal.

sys'le*. **~sel** syssla, sysselsättning; ämbetsområde. **~sel-konger** fylkeskonungar, småkonungar.
sy't jämmer, gnäll. **~e** klaga.
sytt'en (*ö*) sjutton. **~ende** sjuttonde; *~ende maj* Eidsvoldskonstitutionens minnesdag. **~i** sjuttio.
syv sju; *snakke i ~ lange og ~ brede* i långa banor; *det varte i ~ lange og ~ brede* en hel evighet. **-hannet** sjumännig. **-sover*** hasselmus (Myoxus o. närstående). **-tal** sjua. — **~ende** sjunde; *til ~ende og sidst* när allt kommer omkring. **~er** sjua.
sæbe tvål; såpa; *grøn ~* såpa. **-bark** kvillajabark. **-bærtræ** såpbärsträd (Sapindus saponaria, ett tropiskt träd). **-sten*** saponit. **-træ** = *-bærtræ*. **-urt** såpnejlika (Saponaria).
1. **sæd** sed. **-van'lig** vanlig. **~eligheds-attest** testimonium vitæ, bevis om god vandel.
2. **sæd*** spannmål, stråsäd; utsäde; avsöndring av det manliga könsorganet. **-bille** kornborrare (Calandra). **-blære** sädesblåsa. **-dyr**, **-fim** spermatozoer, sädeskroppar. **-flaad** pollutioner, spermatorré. **-følge** växtföljd, växelbruk. **-gaas*** (Anser segetum); *kortnæbbet -~* spetsbergsgås (A. brachyrhynchus). **-legeme** = *-dyr*. **-maaned** oktober. **-omskrivning** markegångssättning; jfr *kapitelstakst* **-skifte** växelbruk. — **~e-byg** utsädeskorn. **-mand** såningsman. **-ært** åkerärt (Pisum sativum).
sæde säte. **-bad** sittbad. **-baller** skinkor, klinkor, ron, sittkuddar. **-ben** sittben. **-stilling** vid förlossning: sätesbjudning, då barnet kommer med sätet först.
sæing gråtrut (Larus argentatus).
sæk'. **-bæger** en art månviol (Lunaria biennis). **-bærer** säckspinnare (en fjäril Psyche). **-dyr** manteldjur (Tunicata). **-sky** stackmoln, cumulus. **-spindere** fjärilfamiljen Psychidæ. **-svampe** svampklassen Ascomycetes. **-svulst** cysta. **~ke-lærred** säckväv.
1. **sække** tömma i säck; hänga som en säck.
2. **sække** = *søkke*.
1. **sæl** no. glad, förnöjd.
2. **sæl*** säl[hund] (Phoca). **-spyd** harpun för sälar.
3. **sæl** säter.
sælde sålla, sikta; *~nde fuld* full, överströdd, översållad.
sæle sele; *~r* hängslen. **~tøj** seldon.
sælge sälja. **-brev** köpekontrakt.
1. **sænke*** sbst., *-n*, sänksten på not; förstärkning, tjock del av en axel.
2. **sænke** sbst., *-t*, * på metrev. **-bor** = *sænkkolbe*. **-muskel** neddragare.
sænk-grube avloppsledning. **-kasse** underjordisk bombkista såsom mina. **-kolbe** flatspetsborr. **-verk** faskiner.
sær da. egendomlig, icke som andra människor; no. snarstucken. **-avtryk** separat. **-de'leshed**, *i -~* i synnerhet. **-eje** särsk. makars av äktenskapsförord betingade enskilda egendom. **-krone** buskar av släktet Amorpha. **-kænde** kännetecken, särmärke. **-kuldsbarn** barn av olika äktenskap. **-kønnet** bot. skildkönad. **-præg** individuell prägel. **-stilling** undantagsställning. **-syn** ovanlighet, sällsynthet. **-tog** extratåg. **-tryk*** separat. — **~lig** särskild.
særk* linntyg.
1. **sæt** sätt; *paa ~ og vis* på ett eller annat sätt.
2. **sæt'** ryck, tag, hopp; samling av sammanhörande ting; *i et ~* oavbrutet; *i mange ~* repriser; *et ~ klæder* kostym, omgång; *det gav et ~ i mig* klack till; *et ~ dækketøj* duk med serveter av samma tyg.
1. **sæte** harens bakdel.
2. **sæte** om hö: sätta i volm, stacka.
sæter* fäbodvall. **-vold** = *udslaat*.
sætre ligga vid sätern.
sæt'ning sats.
sætte* jakt. föda. *~ sit ur* ställa; *sæt at* antag; *en hævelse ~r sig* en svulst sjunker, går tillbaka; *~ et ben af* amputera; *~ op en kniv* slipa, vässa; *~ paa* lägga på kreatur; *vejret ~r sig* stadgar sig; *~ paa faldet* fira. **-dam** fiskdamm. **-dommer** särskilt tillförordnad domare. **-fisk** fiskyngel till

odling. **-pil** pilstickling. **-skipper** eg. kaptenens ställföreträdare; person berättigad att föra fartyg i kustfart. — **~r** harhona.

sæv* (Scirpus lacustris).

1. **sø** sjö, hav; *lad ham sejle sin egen ~* låt honom sköta sig själv. **-abor** = *uer*. **-agurk*** sjökorv. **-anemone** havsanemon (Actinia m. fl.). **-ben,** *sætte -~* stå bredbent. **-bjørn** en sälart (Otaria ursina). **-blad** = *aakande*. **-borre*** = *-pindsvin*. **-brug** bruk till sjöss; näring som drives på sjön, särsk. fiske. **-djævel** = *bredflab*; djävulsrocka, havsdjävul (Ceratoptera). **-dygtig** sjövärdig. **-edderkop** havsspindel (Maia). **-elefant** elefantsäl (Cystophora proboscidea). **-etat** marin. **-fjer** sjöpenna (Pennatula). **-fugl** sjöfågel; da. strandskata (Hæmatopus ostralegus). **-gaaende*.** **-gus** havsdimma. **-hane** knorrhane (Trigla gurnardus); smålom (Colymbus septentrionalis). **-hare*** en snäcka (Aplysia). **-hest*** (Hippocampus). **-karpe** en karpvarietet; = *rudskalle*. **-karus** = *bergnæb*. **-kat** havsmus (Chimæra monstrosa). **-knælere** familjen Stomatopoda bland kräftdjur. **-ko*** (Manatus); sirendjur (Sirenia). **-kogleaks** = *sæv*. **-konge*** = *alkekonge*. **-kork** = *dødningehaand*. **-lillier** liljestjärnor (Antedon, Rhizocrinus m. fl.). **-løg** = *strandløg*. **-løve** = *-bjørn*. **-maleri** marinmålning. **-mus** en oregelbunden sjöborre (Spatangus); = *haagylling*. **-naal** kantnål (Syngnathus). **-nælde** brännande manet. **-odder** = *havodder*. **-orre** = *havorre*. **-palmer** = *-lillier*. **-papegøje** lunnefågel (Mormon arcticus). **-pindsvin** sjöborre (Echinus, Cidaris m. fl.). **-pung*** (Ascidia, Cynthia m. fl.). **-pølse** sjökorv, sjögurka (Holothuria). **-ravn** = *aalekraake*. **-rok** skum. **-rør** en rörmask (Serpula). **-sag** sjörättsmål. **-sol** sjösol (Solaster). **-sommerfugle** = *vinge-snegle*. **-stjerne*** (Asterias). **-svale** = *-terne*; av. = *stormsvale*. **-tand** doppskosnäcka (Dentalium). **-terne** fisktärna (Sterna hirundo). **-tulipan** havstulpan (Balanus). **-ulk** rötsimpa, ulk (Cottus scorpio); gammal sjöbuss. **-ulv** havsvarg (Anarrhichas); = *tangspræl*. **-vejsregler** sjöfartsregler. **-vifte** hornkorall (Gorgonia). **-værn** sjöförsvar, sjövapen, marin, flotta. **-værts** sjöledes. **-æg** = *-pindsvin*. **-øre** näcköra (en snäcka, Haliotis). **-ørn** havsörn (Haliaëtus albicilla). **-ørred** havsöring (Salmo trutta).

2. **sø** spad.

søbe äta med sked. **-kaal** kålsoppa. **-mad** supanmat.

sød*. **-græs** mannagräs (Glyceria). **-rod** = *sidselrod*. **-skærm** körvel (Myrrhis odorata).

søft den del av segel, som vid revning indrages. **~e** reva.

søg|e söka. **~ning,** *ha god ~ning* många kunder.

søgn söcken. **~e-dag*** vardag.

søgsmaal stämning.

søje tacka, honfår.

søjle pelare; piedestal. **-bord** bord med en fot. **-hoved** kapitäl.

søkk sjunkande, svikt. **-grøper** geol. gravsänkor innanför två förkastningslinier. **~e** sänke.

søl dy; en alg Rhodymenia palmata.

1. **søle** söla; = *søl*. **-bøtte** sölkock. **-føre** smutsigt väglag. **-mikkel** sölkorv, senfärdig person.

2. **søl|e** det ställe, där axeln vilar i lagret. **-flikke** beslag på väderkvarnens axel till skydd mot nötning. **-sten** lagret vari väderkvarnens axel går.

sølje sölja, bröstnål med filigranarbete.

1. **sølle** enfaldig; *det ~ skrog!* stackars kräk!

2. **sølle** solv i väv.

sølv silver; *lille ~et* = *krykje*. **-asald** vitoxel (Sorbus aria). **-asp** silverpoppel (Populus alba). **-blad** silverbuske (Elæagnus). **-brasen** havsbraxen (Pterycombus brama). **-fasan*** (Phasianus nycthemerus). **-gran** tysk silvergran (Abies pectinata). **-græs** = *-urt*. **-hejre** vit häger (Ardea alba). **-kage** sockerkaka med användande av

-~ senaste sammansatta ord. ω = o i bo. *a'l* tryckstavelse, lång vokal. *al'* tryckstavelse, kort vokal.

blott äggvitorna; jfr *guldkage*. **-knapper** kulturform av *soleikonge* med fyllda blommor. **-kræ** fjällborstsvans, silverfisk (Lepisma saccharina). **-kvejte** vogmar (Trachypterus arcticus). **-lind*** (Tilia tomentosa). **-løve** puma, amerikanskt lejon (Puma concolor). **-mor** silverbrokad. **-pil*** = *havtorn*. **-pop** förvaltare av det kungliga silvret. **-poppel*** (Populus alba). **-potentil** = *-urt*. **-skimmel** silvervit häst. **-tøj** bordsilver, silversaker utom smycken. **-urt** silverfingerört, femfingerört (Potentilla argentea); = *gaasepotentil*. — **~er-gløt** blyglete, silverglitt, blyoxid.

1. **søm**, *-met*, spik; *træffe, ramme ~met paa hovedet* slå huvudet på spiken; *~ taber i vore dage i anvendelse til fordel for traadstifter*. **-bor** pinnborr, skedborr. **-rokke** knaggrocka (Raja clavata).

2. **søm**, *-men*, söm; *gaa en efter i ~mene* syna i sömmarna. **-folder** fållapparat. **-forbindelse** sutur, söm mellan två ben.

1. **sømme** spika.

2. **sømme** sy, sömma.

3. **sømme** *sig* passa. **~lig** passande, anständig.

søn' son. **~ne-kone** sonhustru.

sønden söder. **-fjelds** söder om Dovre.

1. **sønder** söder. **-jyde** person från det nu tyska Nordslesvig.

2. **sønder***, *slaa ~ og sammen* slå i kras. **-knuse** förkrossa. **-lemme** stycka lem för lem.

søpl, søppel sopor. **søple-dynge** sophög. **-bræt** sopskyffel.

sør söder.

Søren eg. Severin; *det var ~ katten*; *~ Jakob* alkekung (Mergulus alle).

sørge sörja. **-dække** bårtäcke. **-kaabe, -kappe** sorgmantel (fjäril Vanessa antiopa). **-pil** tårpil (Salix babylonica). **~lig** sorglig.

sørpe sörja, röra.

sørv = *rudskalle*.

søster syster. **-blok** syskonblock. **-kage*** fin vetekaka med korinter. **-mand** svåger.

søterod baggsöta (Gentiana purpurea).

søvn*, *i ~e* i sömn[en]. **-drukken** yrvaken. **~e** somna.

T.

taa*; pl. *tær*. **-bjælke** sjö. stinnare.

taabe enfaldig människa, fåne, våp. **~lig** tåpig, fjollig, dum, fånig.

taag rottåga. **-bær** jungfrubär, stenhallon (Rubus saxatilis).

taage dimma, tjocka. **-dækket** a. höljd. **-horn, -lur** mistlur. **-signal** mistsignal. **-stjerne** nebulosa. **~t** dimmig.

taale*. **~lig** hjälplig, försvarlig; adv. någorlunda.

taalmo'dig tålig. **~hed** tålamod.

taar* droppe; *en ~ over torsten* en tår på tand.

taare tår. **-birk** hängbjörk. **-blad** gråskivling (Hebeloma). **-karunkel*** det röda invid ögat. **-kvalt**, *med -~ stemme* med gråten i halsen. **-pil*** (Salix babylonica). **-væld** tåreflod.

taarn torn. **-falk*** = *musefalk*. **-kage** = *kransekage*. **-sennep** rockentrav (Turritis glabra). **-skib** pansarskepp. **-snække*** (Turritella). **-svale** = *kirkesvale*. **-tærte** = *kransekage*. **-ugle*** (Hybris flammea). **-urt** = *-sennep*.

taate sudd att suga på.

taatt dukt, kardel, varav ett tåg snos.

tab förlust; *gevinst og ~s-konto* vinst och förlustkonto. — **~e** förlora; *mit ur ~er* går efter; *floden ~er sig i sandet* förrinner; *krigens følger har ~t sig* blivit omärkliga; *farven ~er sig* bleknar, changerar.

tabel'*, *den store ~* multiplikationstabellen från 2 × 11 till 9 × 19.

tad gödsel.

tadder = *boghvede*. **-gaas** prutgås

(Branta bernicla). **-vikke** sparvlins (Vicia tetrasperma).
taffel*. **-and** = *rødnakke*. **-vægt** bryggvåg.
1. **tag** tak. **-bryn** takskägg. **-fløj** vindflöjel. **-formet, -lagt** bot., zool. tegellagd. **-høgeskæg** klofibla (Crepis tectorum). **-løg*** = *husløg*. **-maar** = *husmaar*. **-rør** [blad]vass (Phragmites communis). **-skyvning** geol. överskjutning. **-sten** taktegel. **-svale** = *hussvale*.
2. **tag** tag; brottning. **~e** taga; *~e land* uppnå; *~e en i en løgn* komma på, ertappa, beslå med; *~e sig sammen* rycka upp sig; *han fik ~e sine ord i sig* äta upp; *~e af bordet* duka av; *~e afsted* ge sig av.
3. **tag'[g]***. **-makrel*** = *hestemakrel*. **~e-bregne** = *skjoldbregne*. **-skulpe** = *takkeklap*.
tagl styvt hår, särsk. svanstagel.
1. **tak'** tack; *mange ~* tack så mycket; *tage til ~ke* se *til*. **-adresse** tacksägelseadress. **-nem'melig** tacksam.
2. **tak** = *2. ~ke; hjortens ~ker* horn. **-vinge** påfågelöga (Vanessa io); *nældens -~* nässelfjäril (V. urticæ).
1. **takke** tacka.
2. **takke** kugg i hjul. **-klap** rysskål, ryssgubbar (Bunias). **~t** tandad; *~de tinderækker*.
3. **takke** = *bagstehelle*.
takkel* av. talja. **-bændsel** tagling. **-garn** taglingsgarn. **-jolle** göling. — **~a'ds** tackling. — **takle** tackla; tagla.
taks idegran (Taxus baccata).
taks|ation taxering. **~t** taxa.
tal' tal; siffra. **-følge** talserie. **-lotteri** nummerlotteri. **-menneske** sifferkarl. **-ord** räkneord. **-værdi** siffervärde, numeriskt värde.
tale tal; v. tala; *holde en ~; kan jeg faa ham i ~* få tala med honom; *der er ikke ~ om det* det kan inte komma i fråga. **-brug** språkbruk. **-del** ordklass. **-rør** lufttelefon.
talg*. **-oxe***, **-tite** = *kødmejse*. **-træ** kinesiskt talgträd (Stillingia sebifera).
1. **talje** figur, liv.
2. **talje** talja. **-rebstik** sjö. bonde.
tall* ung fura; se *furu*.
taller'ken tallrik. **-rist** tallriksvärmare.
tam' tam. **-høne*** (Gallus domesticus). **-svane** knölsvan (Cygnus olor).
tamp* tågända, sladd; dagg, stryk av tågändan; grovlemmad karl; *~en brænder* i lek: det bränns.
tamperdag fastedag vid det kyrkliga kvartalets början.
tand*, *mine tænder løber i vand* det vattnas mig i munnen. **-bogstav** dental. **-brækker** tandtång. **-bæger** en art vårsallat (Valerianella dentata); bonässla (Ballota). **-bælg** axsvingel (Sieglingia). **-hjul** kugghjul. **-kim** pulpa. **-krone*** sjö. tandkrans. **-kysten** Elfenbenskusten. **-pine** tandvärk. **-rod*** av. växt (Dentaria). **-skiftning** tandömsning. **-stang** järnvägsskena med kuggar. **-stikker** tandpetare. **-sæt** tandgård. **-urt** = *knavel*.
tande, tane ljusskare.
1. **tang** tång, redskap. **-forretning** förlossning med tång.
2. **tang** tång, havsväxt. **-aal** = *naal*. **-aske*** = *kelp*. **-brosme** skärlånga (Onos). **-gaas** prutgås (Branta bernicla). **-kvabbe** skyggfisk (Blennius pholis). **-lake** skärlånga (Onos). **-loppe** märla (Gammarus pulex el. locusta). **-lus** havsvattensgråsugga (Idothea). **-naal** havsnål (Nerophis). **-snarre** = *-stikling*. **-snelde** kantnål (Siphonostoma typhle). **-spræl** testefisk (Centronotus gunellus). **-stikling** tångspigg (Spinachia vulgaris). **-urt** luddmålla (Kochia).
tange landtunga; tånge på kniv o. d.
tanke*, *have ~ til en pige* böjelse för; *kødet har en ~* har en svag ansats till att bli skämt. **-fyldig** tankerik, tankediger. **-seddel** minnessedel, nota. **-snild** skarpsinnig. **-spaaner** tankekorn, aforismer.
tant flärd; *fare med ~* tala narraktigt.
tante* faster; moster.
tap'*, *~per* sjö. fingerlingar. **-bor*** sprundborr. **-gang** snick. spår vid tapp-

ning. **-hulsjern** lockbetel. **-hvirvel** andra halskotan. **-kile** motkil.
tappenstreg tapto.
1. **tarantel'*** (Lycosa tarantula).
2. **tarantel'** tarantella en dans.
tare tång, bredbladiga arter, särsk. Laminaria. **-brænding*** för framställning av jod. **-strand** strand, där värdefulla tångarter m. m. driva i land. **-torsk** bergtorsk, rödtorsk, torsk, som gått över rödalger.
tarm*. **-bad** klystir. **-krøs** tarmkäx. **-løb** brock. **-rør** tarmkanal. **-totter** tarmludd. **-trevler** tarmludd. **-vridrøn** sydligare, äv. dansk rönn (Sorbus torminalis).
tarre = *tare.*
tarse zool. tars.
tarteletter pastejer av smördeg el. mördeg med fyllning.
tarv* behov; *varetage ens* ~ intressen; *tjene ens* ~ lända till fromma, förmån. **-løs** gagnlös, onyttig.
taske väska, påse; tös, jänta; snärta, slinka, slyna mindre vänligt om flickor, stundom dock blott skämtsamt. **-græs** = *hyrdetaske.* **-krabbe** krabbtaska (Cancer pagurus). **-lomme** näsduksväska. **-urt** = *hyrdetaske.*
tass liten obetydlig figur; björn, nalle; varg, gråben.
tast|atur klaviatur. ~**e** tangent.
tat metspö för ål. ~**te** *aal* meta.
ta'ter tattare.
tatergaas = *taddergaas.*
tatovere tatuera.
taug = *tov.*
taus = *tavs.*
tave fiber; ~ *sig sammen* tova ihop sig.
tavl fält, väggfält o. d.; tärning; brädspel; *skibet gik under med top og* ~ med man och allt. **-bord** schackbord. **-bræt** schackbräde. **-mønster** rutat mönster. **-værk** parkett på golv; panelning. — ~**et** rutad; allmännare: med rätvinkligt mönster; om djurs hud: fläckig; ~*et gulv* parkettgolv.
tavle svart tavla; griffeltavla; kyrkhåv med klocka; vaxkaka; tabell. **-bly** bly i skivor, valsat bly. **-bærer** kyrkstöt. **-glas** taffelglas. **-globus** jordglob av skiffer, varpå kan tecknas med griffel el. krita. **-land** platåland. **-sten** skiffer. **-tal** oberoende variabel i funktionstabell. **-tryk** tryck av träsnitt.
tavs tyst; tystlåten. **-hed**, *paabyde* ~*hed* äska ljud.
tavse rev i en backa.
tazet'* (Narcissus tarzetta).
te*. **-stel** teservis. **-vandsknægt** te med konjak.
te *sig* bete sig.
tedne fisktärna (Sterna hirundo).
tegl tegel.
tegn tecken; skiljetecken; stjärnbild. **-billede** sinnebild. **-lære** läran om sjukdomssymtomen. **-skrift** chifferskrift. **-sætning** kommatering, interpunktion.
tegne teckna, rita; *han* ~*r til at blive en bra mand* artar sig. **-bog** ritbok; plånbok. **-penge** inskrivningsavgift. **-stift** häftstift.
tejebær = *taagbær.*
tejg teg.
tejne = *tene.*
tejste grissla (Uria). **-fisk** testefisk (Gunellus vulgaris).
teksel = *tængsel.*
tekst*, *læse en* ~*en* lagen.
telg = *mangeløv.*
telt*. **-dække** tältduk. **-lærred** tältduk, som ämne.
tempel* i väv: vävspännare.
tenaille mil. tångverk.
tene ryssja, mjärde.
1. **terne** tern i lotteri.
2. **terne*** tjänstflicka.
3. **terne*** (Sterna); *sort* ~ = *moseterne.*
4. **terne** = *fodleje, fodpande.*
ter|e, -fugl = *tiur.*
terge reta.
terpe dunka, plugga.
terrain terräng; perspektiviskt grundplan.
terts ters.
tes', *han er ikke noget* ~ det är inte något med honom.
test|ationsgrænse gränsen för arvlåta-

rens rätt att till bröstarvingars förfång testamentera bort sin egendom. **~ere** testamentera; upprätta testamente.
tete kärrmes, entita (Parus palustris).
tev = *tæft.*
thi ty; alltså, förty.
thing = *ting.*
Thomas*, ~ *i gærdet, liden* ~ gärdsmyg (Troglodytes troglodytes); ~ el. ~ *vinter* rödhakesångare, rotgel (Luscinia rubecula).
Thor*. **~s-hane** brednäbbad simsnäppa (Phalaropus fulicarius).
thunfisk tonfisk (Thynnus).
1. **ti** = *thi.*
2. **ti** tio. **-aar** årtionde. **-skæg** en ishavsfisk (Agonus decagonus).
tid*, *det har* ~ det brådskar inte, är god tid; *i rette* ~ i sinom tid. **-havn** hamn, tillgänglig blott vid högvatten. **-kort** tidsfördriv. **-svarende** tidsenlig. — **~s-afdeling, -afsnit** skede, period. **-bøjning*** temporalböjning, konjugation. **-kløft** tidrymd. **-præg** tidskaraktär.
tidende* underrättelse; tidning.
tidig disponerad.
tidlig tidig; adv. * bittida.
tidløs tidlösa (Colchicum).
tidse = *havtorn.*
tidsel tistel (Carduus, Cirsium m. fl.); *tornstænglet* ~ piggtistel (Carduus acantoides). **-gran** Picea sitchensis, nordamerikansk gran, odlad i Danmark. **-kogle** bolltistel (Echinops sphærocephalus). **-rust** rostsvampsläktet Puccinia.
tie tiga.
tiende tionde.
tier tia; tiotal; *to enere og en* ~.
tie|re oftare; jfr *tit.* **~st** oftast; *alt som ~st.*
tiger*. **-snække** en fläckig porslinssnäcka (Cypræa tigris). **-staden** skämts. Kristiania. **tigret** tigerfärgad, tigrerad.
tigger*. **-ranunkel** vattensmörblomma (Ranunculus sceleratus).
tikke picka, säga tick, tack om klockan.
til'*, ~ *ugen* nästa vecka; ~ *sine tider* tidtals. **-aa'rs** till åren, bedagad. **-ag'ters** baklänges; *kommen* ~ på efterkälken. **-al'ters** till nattvarden, till skrift. **-ba'ge** se nedan. **-be'ns,** *rask* ~ god fotgängare. **-blivelse** uppkomst. **-byde*** erbjuda. **-bø'jelig** *til* benägen för, böjd för. **-bø'jelighed** böjelse, benägehet. **-egnelse** dedikation. **-forla'delig** tillförlitlig, pålitlig; adv. med säkerhet, förvisso. **-fo'rn** tillförne, fordom. **-fre'dshed** belåtenhet, tillfredsställelse. **-fælde*** fall, händelse; tillfällighet, slump; fall av sjukdom; anfall av sjukdom; *i* ~ i så fall; eventuellt; *det er* ~*t med mig* fallet, förhållandet. **-fæl'les** gemensamt. **-føje** tillägga, tillfoga. **-førsel** tillägg; påteckning. **-gav'ns** så det förslår, grundligt. **-gift** påbröd; *i* ~ på köpet. **-give*** förlåta. **-gi'velig** förlåtlig, ursäktlig. **-gi'velse** förlåtelse. **-hjemlingsed** jur. partsed, varigenom käranden hävdar sin rätt till stulen egendom. **-hold*** förståndigande, åläggande. **-ho've** vid hovet. **-hu'se** hemma, hemmastadd. **-hæng** bihang, påhäng. **-hænger** anhängare. **-hører** åhörare. **-kende** tillerkänna, tilldöma. **-ken'de,** *give* ~ till känna. **-knytte** anknyta. **-kommende** blivande. **-kor't,** *komme* ~ komma till korta; komma på balans i sina räkenskaper, ej få dem till att stämma. **-landing** landets tillväxt genom avlagring ur havet. **-lid*** förtroende. **-lidshverv** förtroendeuppdrag. **-læg*** gram. attribut. **-lægsbisætning** attributsbisats. **-lægsdyr** avelsdjur. **-lægskalv** påläggskalv. **-lægsled** ord, som fungerar som adjektiv. **-lægsmaade** particip. **-lægsord** adjektiv. **-lært** inlärd. **-løb** tillflöde; tillströmning. **-mad** grönsaker. **-man'ds** per man. **-me'd** till och med. **-nærmede** *tal* approximativa. **-o'vers** över, kvar; *han har meget* ~ *for dig* sätter stort värde på: *jeg ser, at jeg er* ~ överflödig. **-pas'*** till lags; lagom. **-rejsende** resande, främling. **-rundet** avrundad. **-sagn** löfte. **-si'de*** å sido. **-sige** lova; inkalla. **-sigte** åsyfta.

-skikket* beskärd. **-skuer** åskådare. **-slag** klubbslag vid auktion; fluss, medel till befordrande av smältning. **-slager** den, som för släggan. **-slagshammer** slägga. **-snigelse** logisk subreption. **-staa*** bevilja. **-staaelse** erkännande, bekännelse. **-stede** tillåta. **-ste'de** tillstädes, närvarande. **-stræk'kelig** tillräcklig. **-svar** ansvar. **-svarende** motsvarande. **-syn*** inspektion. **-synsudvalg** no. representation för föräldrarna till barnen i en folkskola. **-sy'ne,** *komme* -~ bli synlig; *lade komme* -~ ådagalägga. **-sy'neladende** skenbar. **-sætning** segels sättning. **-taa'ls,** *slaa sig* -~ låta sig nöja. **-tag*,** *det er et* -~ *at begynde* man har svårt att besluta sig för; *der er saa lidet* -~ *i ham* så litet fart, tilltagsenhet. **-tak'ke,** *tage* -~ hålla till godo. **-tale*** åtal. **-talte** svaranden. **-trækning** dragningskraft, attraktion. **-van'ds,** *ride* -~ driva in absurdum. **-vant** invand. **-væd's,** *slaa* -~ hålla vad. **-værelse** tillvaro.

tilba'ge*, *blive, have* ~ kvar. **-blik** återblick. **-blivende** som blir efter; kvarblivande. **-fald** jur. återfall i brott. **-gangspunkt** matem. = *spids*. **-holdende** tillbakadragen, reserverad. **-holdelsesret** rätt att behålla gods såsom säkerhet för fordran. **-lægge** tillryggalägga; *et tilbagelagt standpunkt* övervunnen. **-slag** bakslag. **-syn** = *-blik*.

time timme; v. stunda, nalkas; ~*s* tima; *give* ~*r* lektioner. **-bræt** loggbräde. **-stok** solvisare. **-tabel** tidtabell; läsordning, schema.

timian* (Thymus vulgaris); *vild* ~ backtimjan (T. serpyllum).

timotejgræs timotej, ängskampe (Phleum pratense).

tin' tenn. **-blad*** stanniol. **-folie** stanniol. **-række** hylla för tennsaker. **-sten** tennmalm.

tind, ~**e** tinn, topp; harvtinne.

tinder mellangärde hos djur.

1. **tinding** = *tinde*.

2. **tinding*.** **-lap** tinninglob.

tindved = *havtorn*.

1. **tine** träask, trälåda med handtag på locket; bytta.

2. **tine** töa, upptina.

3. **tine** plocka fisk ur nätet; rensa korn från agnar.

1. **ting*,** *-en*, sak.

2. **ting*,** *et*, session i rätten; = *storting;* om vardera avdelningen i *storting* el. *rigsdag* motsv. kammare. **-bog** dombok. **-dag** rättegångsdag. **-hold** sammanträde i rätten. **-læse** i laga ordning offentliggöra och införa i rättens protokoll; inteckna; lagfara. **-skriver** notarie. **-stud** bråkmakare, sämre advokat, brännvinsadvokat.

tinge* förhandla om en affär; ackordera; göra upp en affär; ~ *en i kost* inackordera.

tinksmed grönbena (Totanus glareola): *sort, hvidprikket* ~ skogssnäppa (T. ochropus).

1. **tinte** dynt, blåsmask. ~**t** behäftad med dynt.

2. **tinte** färgnyans.

tip vink; underrättelse om tävlandes utsikter i kapplöpning; topp; ~ *top moderne* ultramodern. **-oldefar** farfars farfar.

tipvogn vagn, som kan stjälpas, vippkärra.

tiriltunge käringtand (Lotus corniculatus).

tirre reta, irritera.

tiske viska, tissla, tassla.

tispe tik.

tisse, tissel = *tidse, tidsel*.

tist|e, -and tobisgrissla (Uria grylle).

tistel* = *tidsel*.

tit' ofta.

tite* no. mes (Parus); da. snäppa (Totanus).

ti'ur tjäder (Tetrao urogallus, hanen).

tjadder sladder, pladder.

tjalk ett slags fartyg med rund för och akter samt galeastackling.

tjat' lätt slag.

tjavs hängande trasa; *haaret hang i* ~*er*. ~**et** så trasorna hänga.

1. **tjeld** = *lofugl*.

2. **tjeld** tjäll.

tjene*, *tjen mig i at gøre det* gör mig den tjänsten, *det kan jeg ikke ~ Dem* i göra till viljes. **~r*** betjänt; *stum ~r* fristående ställ för käpp, paraply och kläder. **~r-haandklæde** simplare handduk, kökshandduk. **-kjole** livré-rock. — **~ste** tjänst; *til ~ste, herr løjtnant* skall ske. **~ste-bolig** boställsvåning, ämbetsbostad. **-fri** tjänstledig. **-gut** dräng. **-hus** statstuga. **-iver** tjänstenit. **-ledig** som saknar tjänst. **-myndighed** ämbetsmyndighet.
tjor tjuder.
tjur = *tiur*.
tjæld tjäll.
tjære*. **-blomst*** = *-nellike*. **-brede** tjärstryka, tjära. **-nellike** tjärblomster (Viscaria vulgaris). **-pist** = *præstekrave* fågel. **-syder** tjärbrännare. **-urt** = *-nellike;* trädgårdsglim (Silene armeria).
tjørn törnbuske, buske med tornar el. taggar, särsk. hagtorn.
1. **to** två; som betyg no. *meget godt*, ungefär AB; da. *maadeligt*, näst lägsta betyg. **-blad*** flugblomster (Listera). **-fold** tvåfaldig, dubbel. **-hannet** bot. tvåmänning. **-kimbladede** dikotyledoner. **-korn** = *emmer*. **-mægtig** bot. tvåväldig. **-tal** tvåa. **-æring** båt med två åror.
2. **to** art, stoff med hänsyn till godheten ; *det er got ~ i ham* gry.
3. **to** no. avsats i en bergsida; liten grön fläck mellan klippor.
4. **to** två, tvätta.
tobak'*, *han er ikke større ~ for en skilling*. **~s-bly** järnbleck med blyöverdrag. **-skraa** tuggbuss. **-sovs** pipolja.
tobis* (Ammodytes).
tofs-mejse* (Parus cristatus).
1. **tofte** byggnadsplats, gårdsplats, tomt.
2. **tofte** toft, roddbänk.
tog tåg. **-rute** = *-tabel*. **-svale** hussvala (Chelidon urbica). **-tabel** tidtabell.
togt sjötåg; anfall av smärtor.
tokke flytta, maka.
tokn gälar.
tol' pinne, årtull; propp, kork.
told tull. **-angivelse** tulldeklaration. **-bod** tullhus. **-eftersyn** tullvisitation. **-kar** målkärl för kvarntull. **-svig** smuggleri. — **~e** betala tull, av. kvarntull; upptaga tull. **~er** tulltjänsteman; bibl. publikan.
toll tall, fura.
tollekniv slidkniv.
tollerist vulgärt artillerist.
tolv*. **-fingertarm** tolvtumstarm. **-hannede** bot. dodecandria.
tom (*á*) tom. **-tarm** intestinum jejunum.
tomling = *tumling*.
tomme tum. **-liden*** = *gærdesmutte*. **-søm** entumsspik.
tommel-finger tumme. **-taa** baktå.
tomset (*ω*) fnoskig, larvig. **~ing** halvidiot.
tomt*. **~e-grus** byggningsgrus.
tomelumsk yr i mössan.
1. **tone**· ton; *tale i høje ~r om* prisa i starka ord. **-angivende** tongivande. **-fjeder** tunga i instrument. **-køn** tonsläkte, dur el. moll. **-maal** längd, kvantitet. **-stige** skala. **-trin** tonsteg.
2. **tone** låta flaggan svaja.
tonnine tunnina en medelhavsfisk (Euthynnus allitteratus).
top'* snurra; bot. vippa; bot. spira; hårtofs, kam på fåglar. **-and** vigg (Fuligula fuligula). **-brænde** ved av grenar o. d. **-dykker** = *højdykker*. **-fornet, -frønnet** vissnad i toppen. **-græs** gräs med vippa. **-hejre** silkeshäger (Ardea garzetta). **-jolle** toppgöling. **-kvas** = *-brænde*. **-lent** topp-länta, toppgaj. **-lom** = *højdykker;* allmännare dopping (Podiceps). **-lærke** tofslärka (Alauda cristata); = *busksanger*. **-maal** rågat mått. **-maalt** höggradig; *en -~ nar* uridiot. **-mejse** tofsmes (Parus cristatus). **-punkt** matem. spets; höjdpunkt *det var -~et af frækhed* höjden. **-seng** säng med gardin i toppform. **-skarv*** = *smaaskarv*. **-skrække** småskrake (Mergus serrator). **-snegl, -snekke** en snäcka (Tro-

chus). **-stevne** toppa, tukta, klippa träd. **-svamp** en släktsvamp, Bulgaria inquinans, på bok- och ekstockar. **-vinkler** vertikalvinklar. **-øllebrød** ölsupa serverad med klimpar av rågbröd. **~pes** gräla; *komme op at ~pes* råka i håren på varandra. **~pet** rågad; försedd med topp; om fågel: försedd med tofs el. kam.
torbist tordyvel (släktena Scarabæus och Atheucus).
tordalk tordmule (Alca torda).
torden åska; *kanonernes ~* dunder. **-brag** åskskräll. **-kile** åskvigg; = *vættelys*. **-skræppe** pestilensrot (Petasites officinalis). **-skylle** åskskur.
tordivel* = *torbist*.
tordne dundra; *det ~r* åskan går.
tormentil' blodrot (Potentilla erecta).
torn torn, nål i sölja el. spänne; *han er mig en ~ i øjet* nagel. **-blad** ärttörne (Ulex europæus). **-græssmutte** törnsångare (Sylvia sylvia). **-irisk** hämpling (Linota cannabina). **-sanger** ärtsångare, ärtsmyg (Sylvia curruca). **-skade** törnskata (Lanius). **-sneppe** = *skovsneppe*. **-tap** taggutskott på ryggkota.
torp da. förr by.
torsk* (Gadus callarias). **~e-fangst** torskfiske. **-hoved*** dumhuvud. **-konge** jfr *fiskekonge*. **-mund** gulsporre (Linaria vulgaris).
tort oförrätt; förödmjukelse; jur. icke materiell skada, såsom grund för skadeersättning.
1. **torv** torg. **-stade** marknadsstånd.
2. **torv*** = *torv*. **~e-mos** vitmossa, (Sphagnum).
tosk dumbom.
tosse fåne, tok, stolle; toka, stolla; v. bära sig fjolligt åt. **-fugl** havsula (Sula bassana). **~t** dum, fjollig.
tost vild mejram, konig (Origanum vulgare).
1. **tot** tott; = *taatt; komme i ~terne paa hverandre* håren.
2. **tot** adv., *hale ~* styvhala.
total*. **-afholdsmand** absolutist.
totenkopf = *dodenkop*.
toug = *tov*.
tov tåg. **-bane** linbana. **-bret** tågända för lagning av tross. **-briks** pall, bakom vilken tåg skjutes upp. **-sarvning** sladdning.
tove garv. gara.
tovet tovig.
traa långsam, svår att få i gång; envis: *~t smør* härsket.
traad* ståndarsträng: *det hænger i en ~* på ett hår. **-orm** tagelmask (Gordius). **-snælde** trådrulle. **-spore** brudsporre (Gymnadenia). **-stift, -søm** trådspik; jfr *søm*. **-tang** böjtång.
traak förstugbro framför dörren. **~ke** trampa.
traave trava.
trabel = *travl*.
tragan't dragant (Astragalus tragacantha).
tragt tratt. **~e-kaffe** extrakaffe.
1. **tragte** hälla genom tratt; *~ kaffe* brygga; *~ te* laga.
2. **tragte** trakta; *~ efter høje ting*.
train mil. träng.
trakke = *traakke*.
traller galler(verk).
tram liten fristående trappa, yttertrappa.
trampe* stampa. **-saks** stålsax för räv o. d. **~l-dyr** tvåpucklig kamel (Camelus bactrianus).
trane trana (Grus grus). **-dans***, *som en spurv i -~* alldeles omaka, som en dvärg bland jättar, som Saul bland profeterna. **-hals** skatnäva (Erodium). **-næb** = *storkenæb*. **-vikke** häckvicker, tranärt (Vicia sepium).
tranebær* (Oxycoccus).
1. **trang** trång.
2. **trang** behov.
tran(n)et tranig.
trans* gradskiva.
1. **trap'*** diabas.
2. **trap'*** = 1. *trappe*.
3 **trap'**, **-gaas** trapp (Otis)
1. **trappe** trappa. **-tøs** kökspiga, diskerska.
2. **trappe** = *trapgaas*.
tras vardagl. trots.
trasakke plåga.

traug = *trug.*
traust fast, orubblig.
trave bunden kärve. **-hob** sädesskyl.
travl bråd; som har brått; *den ~e arbejder* flitige, trägne; *jeg har (det) ~t* bråttom; *en egen ~ høflighed* beställsam.
tre*. **-dækkerbekkasin** dubbelbeckasin (Gallinago major). **-foldighed*** treenighet. **-fork** treudd; sälting (Triglochin). **-hannet** tremännig. **-kant*** triangel. **-kløft.** **-koblet** *blad* treflikigt. **-mænning** syssling. **-slaaet** tretrådig. **-tal** trea. **-vangsbrug** treårigt växelbruk. — **~er** trea.
tred'ive trettio; *i ~rne* på trettitalet.
tremme tvärträ; stegpinne; ribba, spjäla.
trempelvæg den del av väggen, som bygges ovan loftsbjälkarna.
trende varpa, ränna.
trense träns; v. sjö. tira.
tres sextio; *i ~erne* på sextitalet; **~indstyve** eg tre gånger tjugu, sextio.
tresse galon, galler av snörmakeriarbete, träns; v. göra hårarbeten.
trev höloft av stänger.
treven trög, långsam, senfärdig.
trevl = *trævl.*
tridse trissa.
tridt = *trit.*
triel tjockfot (Charadrius oedicnemus).
trik' elektrisk spårvagn. **~ke** fara med spårvagn.
trille* drill; v. drilla. **-bør** skottkärra.
trimle falla omkull, rulla.
trin' steg, ståndpunkt, stadium; *~nene paa en trappe, stige; ~net paa en vogn* fotsteget. **~e** träda, stiga.
trind* tjock, fyllig.
trinse = *trense.*
triplik jur. kärandens tredje inlaga.
trippe trippa. **-taske, -tøs** gatslinka, dagdriverska.
trippelse trippel.
trit' steg; *holde ~* jämna steg.
trive gripa.
trivelig som trives, frodig, kraftig, i gott hull.
triv|es frodas. **~sel** välbefinnande.

1. **tro** trogen; *sandheden ~* sanningen att säga.
2. **tro** tro. **-skyl'dig** förtroendefull, omisstänksam, tillitsfull. — **~s-samfund** kyrkosamfund.
3. **tro** ho.
trold* jätte. **-and** vigg (Fuligula fuligula). **-bær** = *firblad.* **-hat** flugsvamp (Agaricus muscarius); alpstormhatt (Aconitum lycoctonum). **-hval** kaskelott. **-hæg** = *hundehæg.* **-kærring*** trollpacka; = *krudtkærring;* = *fjærsing.* **-smør*** (Aetalium septicum). **-smørsvamp** slemsvampsläktet Fuligo. **-spyt** grodspott. **-unge*** elak unge, byting. **-urt** = *luseurt;* = *steffensurt.* — **~et** elak, otäck.
trom drum, trådar i ändan på en nedklippt väv.
tromle vält.
trommel[t] rund blecklåda.
tromme trumma. **-kedel** metallcylindern i en trumma. **-stikke** trumpinne. **-syge** trumsjuka, tympanitis.
trompe't trumpet. **-blomst** Bignonia. **-fisk** = *sneppefisk.* **-krone** = *-blomst.* **-snegl** = *konk.* **-snække*** (Tritonium nodiferum). **-træ*** (Cecropia). — **~er*** stympare.
trop*, *holde ~ med* hålla jämna steg.
troskab trohet.
tros* no. = *kvas.*
trosse tross.
trost trast (Turdus).
troug = *travg, trug;* geol. synklinal.
trudsel = *trusel.*
true hota; truga.
trug tråg.
truger = *tryger.*
trunte trästubbe.
tru'sel hotelse.
trutne svälla.
trutte tuta i horn.
trybel nedstämd.
tryger snöskor.
trygle be enträget.
tryk'*. **-maaler*** manometer. — **~ke***, *~ket af sadelen* sadelbruten. **~kested** tryckort. **~ker*** dörrvred, låsvred.

trylle trolla; i sms. troll-. **-hassel** trollhassel (Hamamilis virginica); = *-kvist*. **-kvist** slagruta att finna vatten med.
tryte trut; abborre.
træ trä; träd. **-agtig** bot. vedartad. **-bi** trästekel (Xylocopa). **-borer** skeppsmask (Teredo). **-brand** = *-brynde*. **-briks** träbrits. **-brynde** kallbrand hos träd; torröta. **-buk*** trädbock (skalbaggar Cerambyx, Lamia); jfr *tømmermand*. **-bul** trästam. **-dækker** dubbelbeckasin (Telmatias major). **-fang** träkärl, träföremål. **-gaard** fruktträdgård. **-hammer** träklubba; jfr *skovhammer*. **-hveps** hornstekel (Sirex). **-hændt** tafatt; *man er saa -~ med votter* kan inte använda sina händer. **-kaal** högväxt form av *kokaal*. **-klamper** trätofflor. **-kryber** = *-pikker*. **-last** timmer. **-lus** gråsugga (Oniscus); boklus (Troctes). **-lærke** skogslärka, trädlärka (Alauda arborea). **-løber** = *-pikker*. **-mand** bildl. stel, bortkommen person. **-morder*** celaster (Celastrus). **-nagle** träpinne. **-orm** trämask, larv av Anobium (*tømmermand*). **-piber**, **-piplærke** trädpiplärka (Anthus arboreus). **-pikker** trädkrypare (Certhia familiaris); *lille -~* liten hackspett, småspett (Picus minor). **-pindsvin** kuandu (Cerculabes); = *gnaverpindsvin*. **-piplærke*** = *-piber*. **-skomand** träskomakare. **-skonæb** afrikansk vadare (Balæniceps). **-skrue*** av trä, jfr *holtskrue*. **-skærerkunst** träsnideri. **-sliberi** pappersmassefabrik. **-sneppe** = *holtsneppe*. **-sten** förstenat trä. **-stof** cellulosa, trämassa. **-syre** träättika. **-tæge** stinkfly, bärfis (Pentatoma rufipes). — **~en**, **~et** träaktig, tränig.
1. **træde** träda nål; sjö. smyga.
2. **træde***, *~ dansen* tråda; *~ i snavset* trampa. **-mølle** trampkvarn. **-pude** trampdyna. **-rok** vanlig spinnrock.
3. **træde*** = *brak*.
træf' lyckträff, slump, tillfällighet.
træffe*. **~r** träff.
træg trög. **~e**, *det ~er mig* förargar, retar, »mattar» mig.
trægt = *tragt*.

1. **træk** drag. **-aabning** draghål, ventil. **-fuld** dragig.
2. **træk** överdrag; drag i ansikte o. d.; morkullsträck; *tre gange i ~* i rad, i sträck. **-brønd** djup brunn, ur vilken vattnet upphinkas. **-fugl** flyttfågel. **-klinge** sickling. **-papir** läskpapper. **-plaster** blåsdragande plåster. **-rem** draglina. **-sag**, **-sav** stocksåg för två personer. **-skytteri** sträckskytte på morkulla.
trække draga; *skibet ~ker vand* läcker; *det ~r fra vinduet* drar.
træl'* slav; valk i handen; en karpfisk (Cyprinus el. Leuciscus dace); = *ablette*. **~ke** göra till slav.
træn bantåg; träng.
trændse sjö. tira.
trænge tränga; behöva.
træng|sel*. **~ler** trångmål, nöd. **~selsaar** nödår.
træsk, **~elig** slug.
træske tröska.
træt' trött.
1. **trætte** trötta. **~s** tröttna.
2. **trætte** träta; *mulkt for unødig ~* böter för rättegångsmissbruk. **-syg** trätgirig, grälsjuk.
træven = *treven*.
trævl fiber; tåga. **~e-gips** gipsaggregater i märgel. **-krone** gökblomster (Lychnis). **-mund** lansettfisk (Amphioxus lanceolatus). **-rod** birötter.
trø inhägnad för kreatur.
trøffel tryffel.
trøje*, *faa en banket ~* få huden full med stryk; *vove sin ~* sitt skinn.
trøjedus sinkadus; *paa en -~* på måfå.
trøske murket trä; torsk hos barn. **-saft** medel mot torsk, borax. — **~n**, **~t** murken.
trøst*. **~e*** tro sig till. **~ig** hoppfull.
tuberose* ostindisk hösthyacint (Polianthus tuberosa).
tud pip. **-brusk** kannbrosk i struphuvudet. **-skraale** gallskrika, storlipa, stormtjuta. — **~e** tjuta, lipa. **~e-vorn** gnällig.
tudse padda (Bufo); större strandpipare (Ægialites hiaticula). **-fisk** =

bredflab. **-frø** paddgroda (Bombinator m. fl.). **-græs, -siv** kryptåg (Juncus bufonius).
tue tuva. **-græs** starr (Carex). **-myre** stackmyra (Formica rufa).
tuft strunt, skräp. **~e** något tovigt; fusk; vb. fuska, bringa oreda.
tugt* aga. **-hus** gemensamhetsfängelse för långvarigare straff, över två år; straffarbete. **~ig** kysk.
tukan* (Ramphastus).
tuk|kel krångel. **~le** fuska, huttla, krångla; *~le sig til med sjaler* bylta på sig.
tull virvel, kretsgång; rulle, bylte; *løbe ~ i byen* springa hit och dit, icke finna sig till rätta; *det gaar ~ for dem* de bli förvillade; *han er en ~* det är ingen reda med honom. **~erus'k** spritt galen. — **~e** rulla samman; *~e sig bort* komma vilse. **~et** fjollig. **~ing** virrig person.
tulla lillan.
tullemut' tumult.
tumling (*ω*) dumbom.
tummelt tumlare.
tummelumsk (*ω, ω*) yr i mössan.
tumset (*ω*) fjollig, tosig.
tun (gräsbeväxt) gårdsplan på en bondgård.
tunfisk = *thunfisk.*
tunfugl skata (Pica pica).
tung*. **-hændet** tung på handen. **-hør** lomhörd. **-jord*** baryt. **-nem** som har svårt för sig, tröglärd. **-vind[t]** besvärlig[t], obekväm[t].
tunge [sjö]tunga (Solea solea); blad på vinkelmått m. m.; *nægte ~, ~ns horeunge* lerflundra, »jydetunga» (Pleuronectes platessoides). **-baand*** *være godt skaaren for -~et* ha gott munläder. **-formig** bot. tunglik. **-færdig** munvig. **-hvarre** = *var.* **-var** en flundrefisk (Arnoglossus laterna).
tur*, *paa ~en fra Berlin til Hamborg* färden, resan; *et laas har to ~e* vrides två gånger. **-dans*** med turer t. ex. fransäs.
tur'ban turban. **-lilie** krollilja (Lilium martagon).
turde tordes; torde; töras.
ture eg. göra utflykter; festa, rumla; *~ jul* skämts. fira.
turn|e gymnasticera. **-forening** gymnastikförening. **-sko** gymnastiksko. — **~er** gymnast.
turnips rovor.
turteldue turturduva (Turtur); *stor ~* större turturduva (T. orientalis).
tusind (*tusen*)*. **-ben** tusenfot (Iulus m. fl.). **-blad** axslinga (Myriophyllum spicatum). **-fryd** tusensköna (Bellis perennis). **-frø** dvärglin (Radiola). **-gylden** arun (Erythrœa centaurium). **-skøn*** = *-fryd;* amarant (Amaranthus).
tusk tusch.
tusk|e byta. **-handel** byteshandel.
tusle tassa, gå sakta; gå och pyssla.
tusmørke halvdager, skymning. **-sværmer** skymningsfjäril.
1. **tusse** jordande. **-lad** stackars idiot, enfaldig stackare.
2. **tusse** = *tudse.*
tust slaga.
1. **tut'** strut; *en ~ penge* rulle. **~te** lägga in pengar i rullar.
2. **tu't** pip; trut.
tvaage skurtrasa.
tvang tvång. **~s-anstalt** tvångsarbetsanstalt. **-arv** bröstarvingars laglott. **-arving** arving, som icke kan göras lottlös genom testamente; jfr *livsarving.* **-bøder** för särskilt fall förelagt vite. **-omlægning** påtvunget jordbyte, t. ex. för gaturegleriug.
tvare kräkla, visp av furutopp, använd för grötkokning m. m.
tve- i sms. två-, tve-. **-bak** skorpa; gammaldags fickur, »rova». **-bo** tvåbyggare. **-delt** tudelad. **-fork** gaffel med två klor. **-ilte** superoxid. **-kroget** dubbelviken; *-~ af latter.* **-lyd** diftong. **-moden** ojämt mogen. **-stjært*** = *ørentvist.* **-tand** plister (Lamium); klotfisk, piggfisk (Diodon). **-tulle** hermafrodit, tvåkönad varelse.
tvede halvö, landtunga.
tvege gaffelformig gren. **~t** gaffelformigt delad.

tvigæld böter dubbelt upp.
1. **tvil′** kypert.
2. **tvi′l** = *trivl.*
tvine jämra sig, gnälla, kvida.
tvinge skruvtving; v. tvinga.
tvist bomullstyg av grovt garn.
tvivl tvivel.
tvær′ ogen; no. avstubbad, trubbig; plötslig; *~t træ* motved. **-bakker** geol. »kames», ett slags åsar. **-ben** spatt. **-brat*** bråddjup. **-driver** tjurskalle, tvärvigg. **-maal** diameter. **-sadel** fruntimmerssadel. **-snu** göra en tvär vändning. **-stand** dissonans. **-sum** siffersumma; *-~men i 12 er 3.* **-sæk** säck i två delar, lagd över hästen. **-tag** tvärutskott, sidoutskott på ryggkota. **-tap** processus transversus. **-træ*** svärkträ. — **~s***, *paa ~s* på tvären; *paa kryds og ~s* härs och tvärs. — **~t***, *bryde over ~t* göra slag i saken.
tvære *ud* röra ut; bildl. draga ut en sak, göra den långrandig.
tvætte* bibl. två.
1. **ty** blandning av malm och gråberg.
2. **ty*** ta sin tillflykt; *det ~er ikke til* räcker.
tybast tibast, källarhals (Daphne mezereum).
tyddel = *tøddel.*
tyende tjänstefolk. **-lov** tjänstehjonsstadga, legostadga.
tygge tugga.
tyk′ tjock; *gøre sig ~ af noget* göra sig viktig; *~ mælk* filbunke; *~t nemme* liten begåvning. **-bygd** tätt befolkad bygd. **-eng** tätt bevuxen äng. **-kammen** tjocka reven. **-læggen** tjockbenet. **-mælksuppe** surmjölkssoppa. **-sak** »tjockis». **-sten** diamant i briljantform men för tjock för att väl reflektera ljuset. **-stegen** fransyskan. — **~kelse** tjocklek. **~kert** »tjockis».
1. **tykke*** mening.
2. **tykke** snöglopp.
tylde *sig* fylla sig, dricka mycket.
tyl[v]t tolft.
tynd tunn; *~ te* svagt; *~t liv* diarré; *være ~ i et fag* svag, klen; *bede ~t* bevekande. **-boven** tunna reven. **-brystet** tunna bringan. **-fængt** något tunn. **-skvat** diarré. **-stegen** en del av rostbiffen.
tyne förstöra, göra slut på.
tyngsel tunga, besvär.
typograf* barkborrare (Tomicus typographus).
tyr tjur. **-mie** tjurens könslem. — **~e** plugga.
tyri töre, »torrved».
tyrk*. **~er-knob** sjö. pärtkunta.
tys′ sch! **~se** hyssja.
tysbast = *tybast.*
tyskendæk mellandäck.
tyst = *tørstetræ.*
ty′t gnäll. **~e** gnälla; sippra.
tyttebær lingon (Vaccinium vitis idæa).
tyv tjuv; *~e* skalbaggsfamiljen Ptinidæ. **-jo, -maage** labb (Lestris). — **~e-brændt** eg. brännmärkt; eländig; *-~!* fördömt! **-knuden** nackknölen. **-koster** tjuvgods. **-rad** tjuvrackare. **-rede** tjuvnäste. — **~eri** stöld; *grovt ~* stöld under försvårande omständigheter. **~eri-forsikring** stöldförsäkring, inbrottsförsäkring. **~te** skälla för tjuv.
tyve tjugu.
tyved = *tybast.*
tæ[e]r tår; jfr *taa.*
tæft lukt, väderkorn; *have ~en af* korn på.
tæge namn på flera skinnbaggar (Hemiptera); *~r* halvvingar, skinnbaggar.
tæger rottågor; se *taag.*
tægtedag rättegångsdag.
tægtekvæg stallfodrade kreatur.
1. **tække** behag, grace. **~s*** hålla till godo; *tak!* (svar:) *tak som ~s.* **~lig*** behaglig; *en ~lig ung dame.*
2. **tække** täcka.
tæl[e] tjäle.
1. **tælle** talg. **-pikker** = *kødmejse.*
2. **tælle** tälja med kniv.
3. **tælle** räkna. **~r** räknare; täljare.
tælne teln, tåget upp- och nedtill på fiskenät.
tæmme tämja.
tæne telning.

* även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikelns huvudrubrik eller vad som i den står före |.

tængsel ett slags yxa för tunnbindare.
tænke*. **-evne** tankeförmåga. — **~lig** tänkbar. **tænkning** tänkande. **tænksom** tänkande, reflekterande.
tæppe täcke; matta; borddnk; ridå. **-græs** narvgräs (Catabrosa aquatica).
tærbe = *pigskate.*
tær|e*, *søen ~er* sjön suger. **~ing*** förtäring; lungsot; *det nytter ikke at tage sig ~ing af det* att gå och hänga sig; jfr *næring.*
tærge reta.
1. **tærne** = *terne.*
2. **tærne** tärning. **~t** rutig.
tærpe = *terpe.*
tærs ters.
tærsk smörj. **~e** tröska. **~e-maskine** tröskverk.
1. **tærskel** klappträ.
2. **tærskel** tröskel.
tært ung, könsmogen lax.
tærte smörbakelse. **-kringler** smördegskringlor. **-pæn** tillgjort noga om att vara fin, sipp, sjåpig. **-ringe** vol-au-vent av smördeg. — **~t** = *tærtepæn.*
tæse, tæsse plocka, reda ut ull.
tæt′ tät. **-bygget** undersätsig. **-grændt** tätt bebyggd. **~te** täta. **~te-græs** tätört (Pinguicula).
tæv = *tæft.*
1. **tæve** tik.
2. **tæve** mun, käft; v. ge på käften; *faa paa ~n* tafsen.
tøddel prick på en bokstav.
tødder = *tiur.*
tøffel toffel. **-blomst*** (Calceolaria).
tøfle *af* loma av.
tøi no. sträckning. **~e*** sträcka, tänja
tøj tyg; kläder; i sms. -don; *gaa i ~et* låta narra sig; *være i ~et* i selen, i arbete. **~eri** nonsens.
tøjanker* styrbords ankare.
tøjle tygel; v. tygla.
tøjr tjuder. **-slag** cirkeln, inom vilken det tjudrade djuret kan röra sig. — **~e** tjudra. **~e-hilde** tjuderlina.
tøjs prat, dumheter. **~e** prata smörja.
tøjte sköka.
tøm = *1. tømme.*

1. **tømme** töm; v. sätta töm på.
2. **tømme** tömma.
tømmer timmer. **-bi** trästekel (Xylocopa). **-blinker** tummare, arbetare, som sysslar med märkning av timmer. **-blyant** timmermansblyertspenna. **-bu** koja i skogen för timmerkarlarna. **-direktion** flottningsföreningsstyrelse. **-hængsel** timmerlänsa. **-klave*** redskap för mätning av timmer. **-lænse** timmerbom, länsa. **-mand*** skalbaggen Astynomus ædilis; = *træbuk.* **-mænd** kopparslagare, huvudvärk efter rus. **-mærker** = *-blinker.* **-sav** såg, avsedd att dela stocken på längden. **-svend** timmermansgesäll. **-vej*** basväg. **-vælte** timmerhög, timmerstapel.
tønde tunna; boj; *~ land* tunnland; *~ hartkorn* jfr *hartkorn.* **-lad** ställning för tunnor. **-snække*** fatsnäcka (Dolium).
tønder tunder, fnöske.
tør torr; *kamp paa ~re næver* med knytnävarna. **-aar** torrår. **-banke** genomprygla. **-værksgræs** ängsruta (Thalictrum flavum). — **~re** torka.
tøraf tillrättavisning, näsbränna.
tørke torka. **-planter** växter, organiserade för att kunna leva under hård torka.
tørn omgång; törn. **~e-tov** det tåg, som håller skeppet kvar, så att det ej går för långt, då det skall löpa av stapeln.
tørne vanka; *traske og ~.*
tørnskade törnskata (Lanius); *graa ~* större törnskata, varfågel (Lanius excubitor).
tørst törst; adj. törstig. **~e-slange** en orm (Coluber dipsas).
tørstetræ brakved (Rhamnus frangula).
tørv torv. **-mose, -myr** torvmosse. — **~e-mel** torv som i pulveriserad form blåses in i ugnen. **-ramme** torvpress. **-strøelse** fibröst torvströ.
tøs* gatslinka.
tøv dumt prat.
1. **tøve** prata strunt.
2. **tøve** töva, dröja.

U.

uaar missväxtår.
uadskil'lelig oskiljbar, oskiljaktig.
uafholden omåttlig i njutning.
uafhængig* oberoende.
uafla'delig* oupphörlig.
uafse'lig oberäknelig, oöverskådlig.
uafso'nlig som ej kan sonas, urbota.
uaftalt ej avtalad; oräknad.
uafvi'dende, *mig* ~ ovetande.
uafværgelig som ej kan avvärjas, oundviklig.
uagtpaagivenhed ouppmärksamhet, inadvertens, förbiseende.
ualmin'delig ovanlig, sällsynt.
uanfæg'telig oangriplig, oantastlig; odisputabel, oemotsäglig, otvivelaktig.
uanven'delig otillämplig; obrukbar.
uar'tig* om barn: obeskedlig, stygg.
ubebyrdet ograverad, om egendom.
ubedragelig osviklig.
ubefængt obesmittad.
ubeføjet som saknar befogenhet; obefogad, obehörig, omotiverad; *han erklærede sig* ~.
ubehjæl'p|elig, **~som** tafatt, hjälplös.
ubehændig mindre händig.
ubehøvlet obelevad, oborstad, tölpig.
ubekvem* opassande, otjänlig; *at skabe er at gøre noget af intet eller af en* ~ *materie.*
ubelavet oförberedd.
ubelej'lig oläglig.
uberaad, *med* ~ *hu* oöverlagt, överilat.
uberettet utan att få sakramentet.
uberygtet* välfrejdad, oförvitlig.
ubesindig obetänksam.
ubeskadiget oskadd.
ubeskeden anspråksfull, oblyg.
ubeskikket opåkallad, utan bemyndigande.
ubeslaaet oskodd; om tunna: obandad.
ubesmittet* obefläckad.
ubestem'melig obestämbar.
ubeta'lelig ovärderlig, oskattbar.
ubetids på olämplig tid.
ubeti'melig oläglig, olämplig.
ubetinget* ovillkorlig; *jeg synes* ~, *at du burde sælge den* alldeles bestämt.
ubevant ovan.
ubevidst omedveten; *halv* ~ undermedveten; *mig* ~ mig ovetande, utan min vetskap.
ubevæ'gelig orörlig; obeveklig.
ublu oblyg.
ublufær'dig okysk, oanständig; fräck.
ubodelig ohjälplig, irreparabel, oersättlig.
ubru'gelig* oanvändbar, obrukbar.
ubrugt obegagnad.
ubrydelig, ubrødelig obrottslig.
ubønhø'rlig obeveklig.
ud*, *han sprang* ~ *af vinduet* ut genom. **-adtil** utåt. **-arte** urarta. **-arv** sidoarv. **-aset** utschasad. **-bede*,** *svar* **-~s** o. s. a. **-bedre** reparera; -~ *et maleri* restaurera, renovera. **-brede*** sprida. **-bredningsmiddel** bot. spridningsmedel. **-bringelse** *af breve* kringbärning. **-brud** utbrott. **-brudt*** förrymd. **-brugt** utsliten, förbrukad. **-bygding** främling. **-bytte*** avkastning; utdelning på aktier o. d.; resultat, vinst. **-bøde** kastrera, borttaga äggstockarna på hondjur. **-drejestaal** upprymningsstål. **-dybe** fördjupa. **-dybningsmaskine** mudderverk. **-efter** utåt. **-faldsvande** sjunkande tidvatten. **-flaad** fluss. **-flugt*** undflykt. **-flyttergaard** från byn utflyttat hemman. **-folde** utveckla. **-fordre** utmana; kräva. **-fugle** sjöfåglar, som häcka på avlägsna skär. **-færdige** utfärda. **-førselseddel** produktionsbevis. **-gangsbillet** kontramärke, gällande som biljett; *tage* -~ göra sig osynlig, försvinna. **-gangsdør** stora dörren till gatan, porten. **-gangshest** gammal hästkrake. **-gangsrør** på ång-

maskin: utströmningsrör. **-gangstold** exporttull. **-gangsøg** = *-gangshest.* **-gave** upplaga. **-giftsbilag** verifikation. **-gæld** skulder, passiva. **-gærde** stängsel mot grannens mark. **-haler** sjö. *; utsvävande person, rumlare. **-hule** urholka. **-hængsark** uthängst, provark. **-hæve** framhålla, framhäva; kursivera. **-komme** utkomst. **-krage** förse, stödja med kragsten. **-lade** urladda; lossa; *-~ sig* utlåta sig. **-lede*** härleda; draga slutsats, sluta. **-levere** utlämna. **-ligger** sjö. utriggare: på Grönland: föreståndare för ett *udsted.* **-ligne** utjämna; utdebitera. **-linie** ytterlinie, kontur. **-læg*** utmätning, jfr *-pantning;* gräs el. klöver, som sås i annan säd; *gøre -~ i* taga i mät; *fuldt -~ til kreditorerne* 100 %:s utdelning; *dødsboet sluttes ved ~ til arvinger eller kreditorer.* **-lægger*** utriggare. **-lægshaver** borgenär vid utmätningsförrättning. **-løb** skepps utlöpande; flods utlopp; tids tilländagående, förlopp. **-løbe*** äv. förfalla. **-løber** vågrätt, nedliggande skott från de lägsta bladvecken (ex. Fragaria och Tussilago). **-maal** jordlott, jordstycke. **-mark*** skogs- och betesmark, no. eg. om det område, som brukas till säterdrift. **-mane** utdriva onda andar. **-marve** utmärgla; pina ut jord. **-maset** krossad till mos; no. = *-aset.* **-melde** nämna; *-~ skønsmænd.* **-mærket***, *-~ godt* högsta betyget: berömlig. **-navn** öknamn. **-over** utåt; *det ligger -~* strött över högt och lågt. **-pantning** utmätning på annan grund än dom; jfr *-læg.* **-parcelering** styckning av jord, hemmansklyvning. **-plantningsplante** växt, som står inne om vintern och ute om sommaren. **-prikle** omskola; *skovplantning med -~de planter.* **-raabsord** interjektion. **-randet** bot. urnupet. **-rede*** utrusta; tillvägabringa, anskaffa, komma ut med pengar; lägga ut, betala, bekosta. **-redning** sjö. förskott åt fartygsbesättning. **-ringet** urringad. **-rydde** utrota. **-sagnsord** verb. **-salg** försäljning; försäljningsställe; realisation. **-sig,** *paa -~* om fiskstim: på väg från kusten. **-sigt*** översikt; *lange -~er* utsikt till lång väntan. **-skaaren** snidad. **-skejelse** utsvävning. **-skiftning** ägoskifte. **-skille** avsöndra. **-skrift,** *simpel -~* protokollsutdrag; jfr *akt.* **-skrive*** förr äv. plagiera. **-skrivningskreds** inskrivningsområde, rullföringsområde. **-skur** skjul. **-skydelsesret** parts rätt att utesluta jurymän. **-skydningshastighed** en kulas begynnelsehastighet. **-slaat** no. fält längre från gården, där åtminstone i dåliga år hö inbärgas. **-slagen***, *den hele udsla'gne dag* dagen i ända, hela gudslånga dagen. **-slagmaskine** punsmaskin. **-slette** utplåna. **-slæt** utslag; orm, en utslagssjukdom hos hästar. **-snit** inskärning från kanten; jfr *cirkel-* o. *kugle-udsnit.* **-sone** *sig* försona; *-~s med penge* sonas med böter. **-spekuleret** utstuderad, slipad. **-spring** källa: ursprung, upphov, upprinnelse; utsprickning; lövsprickning. **-springe** upprinna; slå ut. **-staa***, *jeg kan ikke -~ ham* uthärda, tåla, lida. **-sted** på Grönland: mindre handelsplats, som sorterar under en koloni. **-stede** utställa, utfärda. **-stemme** utvotera. **-stikkende** framstickande, utskjutande. **-stilling** utställning. **-stoppe** stoppa, vaddera; stoppa upp djur. **-strege** utstryka. **-stykning** = *-parcellering.* **-styr** utstyrsel. **-styrsforretning** bosättningsmagasin. **-syn** utsikt bildl. **-sæd** utsäde. **-sætte*** uppskjuta; mus. sätta, arrangera; *-~ en sum* placera så, att blott räntorna kunna disponeras; *du har saa meget at -~ paa alting* anmärka, klandra. **-sættelse** jur. vräkning; uppskov, anstånd. **-sættelsesforretning** handräckning för utfående av sak. **-sætterhest** utrangerad, utmönstrad häst. **-tager** utmätningsman. **-tilbens** med fötterna ut. **-tjene** avtjäna. **-tog** utdrag, sammandrag. **-træde** trampa ut. **-trævle** utdraga trådvis. **-tværet** långrandig. **-tynde** gallra. **-tæret** avtärd, utmärglad. **-tømningshane** på

ångmaskin: utströmningskran. **-tørring** torrläggning, sjösänkning. **-valg** urval; utskott. **-valgsindstilling** utskottsbetänkande. **-ø*** avlägsen ö. **-ørk[en]** ödemark.
ude*, ~ *af øie*, ~ *af sind*. **-lade** utlämna. **-lukke[nde]** utesluta[nde]. **-pige** ladugårdspiga m. fl., som ha sitt arbete ute.
uden.* **-ad** utantill. **-adslæsning** utanläsning. **-adstegning** minnesteckning. **-bords** utombords; *kaste -~* över bord. **-bys** utanför staden; *-~ medlemmer* som ej bo i staden, från landsorten. **-forstaaende** utomstående. **-omsbekvemmeligheder** uthus. **-omslæsning** överloppsläsning, överkurser. **-retsstevning** vanlig stämning, uttagen av part. **-sogns** utsocknes. **-verden** yttervärlden. **-vælts** kort, som icke är trumf.
udu'elig oduglig.
udyg'tig [el. **u'**] oförmögen; ur stånd; okvalificerad; inkompetent; *sygdom gør ~ til arbejde*.
udød våldsam, bråd död.
ueffen, *ikke ~* inte oäven, illa.
ue'nig el. **u'enig*** oense; *jeg er ~ med ham* kan icke dela hans åsikt.
uens olika.
uer kungsfisk, rödfisk (Sebastes).
uerken'dtlig otacksam, föga erkännsam.
uerstat'telig oersättlig.
uf' usch! aj!
ufjelg obehaglig genom vanvård av sitt yttre.
ufordra'gelig odräglig; olidlig; omöjlig att komma till rätta med; ofördragsam.
ufordøj'elig osmältbar, hårdsmält.
uforglem'melig oförgätlig.
uforhaa'bentlig oväntat.
uforholdsmæssig oproportionerlig.
uforknyt oförskräckt.
uforkræn'kelig oförgänglig, ovansklig.
uformuende oförmögen; medellös; som ej får hemgift.
ufornøden obehövlig; frivillig.
ufornøj'elig föga nöjsam; oförnöjsam.
uforskammet oförskämd; oblyg.
uforstaa'elig obegriplig.
uforstyr'relig, *~ ro* orubbligt lugn.
uforsæt'lig oupps åtlig, oavsiktlig.
ufortalt, *en hver ~* utan att vilja klandra någon; *hans dygtighed forøvrigt ~* utan att vilja förneka.
ufortrøden oförtruten.
uforudse'elig som ej kan förutses; *~ hændelse* sjö. olyckshändelse, som ej kunnat förebyggas och fritager från ansvar, vis major.
uforvis'nelig ovansklig; 1 Petr. 5:4.
ufravendt oavvänt.
ufravi'gelig orygglig; oeftergivlig; *~ mening, beslutning, betingelse*.
ufremkom'melig ofarbar.
ufrugtbar steril.
ufs = *sej-ufs*.
ufy'selig obehaglig, otrevlig, otäck.
uføjelig omedgörlig, ogen.
ufølelig omärklig.
ufølsom okänslig.
uføre dåligt väglag el. före; dy.
ugagn odygder, okynne.
ugalant ohövlig, oartig.
ugavn = *ugagn*.
uge vecka; *have ~* mil. ha jour; i skolan: ha vakt; *til ~n* i nästa vecka. **-dag*** vardag; dagsverksdag. **-stødt** varenda vecka. **~ntlig** varje vecka.
ugg, *sætte ~* »borsta sig», morska sig, sätta sig på tvären.
1. **ugle*** (Strix m. fl.); nattfjäril (av familjen Noctuidæ). **-billede**, *hun er et -~* en riktig fågelskrämma. **-gylp** ugglans spybollar. **-høg** blå kärrhök (Circus cyaneus).
2. **ugle ud** spöka ut.
uglspil ulspegel.
ugrej oredig, intrasslad. **~e** bringa i oordning; subst. oreda, trassel; svårigheter; förtretligheter, tråkigheter.
ugu'delig ogudaktig, gudlös; *han har ~ mange penge* »okristligt».
ugunst*, *vinterens ~* hårdhet. **~ig** ogynnsam.
ugyldig ogiltig.
uhand ejder (Somateria mollissima).
uhelbre'delig obotlig.
uheld otur; missöde; misslyckande;

til ~ olyckligtvis; *sidde i* ~ ha genomgående otur. **-svanger** olycksdiger. **uhel'dig** som har otur; som innebär otur: *han var lidt* ~ det föll sig litet illa för honom; *en* ~ *orden* olämplig; *en* ~ *begrundelse* misslyckad bevisning; *han kom i et* ~*t øjeblik* olyckligt.
uhensigtsmæssig olämplig; ändamålsvidrig.
uhildet fördomsfri.
uhjemlet obefogad; ~ *besiddelse* illegitim.
uhumsk gemen, lumpen. **-hed** snusk, osnygghet, smuts; -~*er* oanständigheter; grovheter.
uhygge otrevnad; vantrevnad. **uhyg'gelig** otrevlig; hemsk, ruskig.
1. **uhyre** subst. vidunder.
2. **uhy're** adj. oerhörd; adv. oerhört.
uhø'rlig ohörbar.
uhørt* oerhörd.
uhø'velig ohövisk.
uiberegnet frånräknad, icke medräknad.
uigendreven ovederlagd.
uigendri'velig ovederlägglig.
uigenkal'delig oåterkallelig.
uindfriet oinlöst.
uinteresseret* ojävig.
ukampdygtig stridsodnglig, ur stridbart skick.
ukend'elig oigenkännelig.
ukendt*, *være* ~ *med* obekant.
uklar*, *rage, ryge* ~ *med* bli ovän med, komma i gräl med.
uklæ'delig mindre klädsam; mindre passande.
ukomplet ofullständig, inkomplett.
ukring obekväm, ohanterlig.
ukrud[t] ogräs.
ukræn'kelig okränkbar, oantastlig.
ukvemsord okvädinsord, glåpord.
ukærlig kärlekslös.
1. **ul** tjut. ~**e** tjuta.
2. **ul** [något] skämd.
ulag[e] = *ulave.*
ulas'telig oklanderlig; ~*t rygte* fläckfritt.
ulave olag; *komme, bringe i* ~.

uld*, *hel* ~ helylle. **-arbejder** yllevävare. **-gerning** yllevävnad. **-klokke** yllen underkjol. **-kradser** ullkardare. **-mus** chinchilla (Eriomys lanigera). **-tæppe** yllefilt. **-tøj*** yllekläder. **-urt*** (Filago). — ~**en** yllen; krusig; *et* ~*ent hoved.*
ulej'lig|e besvära, göra omak. **-hed** besvär.
ulempe olägenhet; *det har sine* ~*r; det gjorde os ingen* ~.
ulige olika; *et* ~ *parti* omaka; *et* ~ *tal* udda; *det er* ~ *bedre* ojämförligt, vida. **-dannet** olikformig. **-finnet** *blad* parbladigt med uddblad.
ulivs-saar dödande sår. **-sag** livssak.
ulk* stensimpa (Cottus gobio); rötsimpa (C. scorpius); sjöman, beckbyxa.
ulme glöda svagt el. under askan.
ulnarnerve* armbågsnerv.
u'lne bli skämd.
ulovformelig stridande mot laga former.
ulv* varg; *den ene* ~ *æder ikke den anden* den ena korpen hackar icke ut ögonen på den andra. ~**e-fis** = *bofist.* **-fisk** = *aalebrosme.* **-fod** mattlummer (Lycopodium clavatum). **-fodsfamilien** lummerväxterna. **-gaupe** fullväxt lodjur, varglo. **-grav** varggrop. **-hule** vargkula. **-mælk** = *vortemælk.* **-røn** = *kvalkved.* **-sop** = *bofist.* **-stue** = *-grav.*
ulykke* olyckshändelse; *fy for en* ~! fy tusan! *gid du faa en* ~ Gud straffe dig! *gøre en* ~ *paa sig selv* »göra sig illa», ta livet av sig. **-spaaende** olycksbådande. — ~**s-forsikring** olycksfallsförsäkring.
ulystig obehaglig.
ulænd oländig. ~**e** oländig, öde trakt.
ulæn'kelig lång och skranglig, som icke kan bära upp sin kropp.
umaadelig adv. övermåttan.
umaa'lelig omätlig.
umage omak, besvär; v. besvära; *det lønner* ~*n* mödan.
umane'rlig utan förmåga att skicka sig; adv. omåttligt; ~ *rig.*

-~ senaste sammansatta ord. ω = O i bo. *a'l* tryckstavelse, lång vokal. *al'* tryckstavelse, kort vokal.

umberfisk havsgös, ormfisk (en delikat medelhavsfisk Sciæna aquila el. Umbrina cirrosa).
umedhol'delig lagstridig.
umin'delige *tider* urminnes.
umistæn'kelig icke misstänkt; icke misstänksam.
umu'lig omöjlig.
umyn'dig*. **-gøre** sätta under förmyndare.
umælende mållös, stum; *hun er aldeles* ~ säger aldrig ett enda ord; *et* ~ *dyr* oskäligt.
umør om kalk: otillräckligt bränd.
unau tvåtåad sengångare (Bradypus didactylus).
undaf undan, ur vägen.
unddrage undandraga.
unde*, *dersom det* ~*s mig* förunnas.
1. **under*** sbst.
2. **under*** prep.; *det er tydeligt, at der maa ligge* el. *stikke noget* ~ ligga något under; ~ *bevillingens fortabelse* vid äventyr av koncessionens förlust. **-benklæder*** kalsonger. **-bid** undertänder, som skjuta framför övertänderna. **-drag** = *-dønning*. **-dyne** bolster. **-dømme** = *-kende*. **-dønning** underström efter storm. **-fange** undermura, lägga ny grund under. **-fundig** listig, ränkfull. **-give*** underkasta. **-grat** undergrad på fil. **-grund** lagret under matjorden, alv. **-grundsplov** alvluckrare. **-hals** nedre delen av hästens hals; *hesten har* -~ halsens nedre del bildar båge nedåt. **-hol'dning** underhåll; underhållning. **-hyp** = *-grat*. **-ilte** lägre oxid. **-jagt** jakt på mindre djur. **-kende** upphäva en lägre instans' utslag. **-kravebensvene** nyckelbensven. **-købe** muta. **-lemme** nedre extremiteter. **-liv*** livstycke. **-løben** *med blod* färgad med utträngt blod, blånad. **-maaler** undermålig person. **-mand** underordnad krigsman. **-neden** nedtill. **-rakke** rackbälte. **-retssagfører** advokat (juridiskt bildad), som har befogenhet blott att föra mål i första instans. **-ret'ning** underrättelse. **-rig** sjö. undergods. **-sat** undersätsig. **-skaal** tefat. **-skorpe** det hårda under brödet. **-skov** småskog, underbestånd. **-skud*** deficit, underbalans, brist. **-skudt** understucken. **-skørt** underkjol. **-slaa** försnilla, förskingra; sjö. sticka på, fastgöra. **-slag** jur. försnillning. **-slæb** underslev, försnillning. **-sten** undre kvarnsten, liggare. **-strege** understryka. **-stryge** stryka med grundfärg. **-støttelse** understöd. **-sædig** bot. undersittande. **-sælge** underbjuda; *han* -~*r sine konkurrenter*. **-sø** = *-dønning*. **-søisk** undervattens-. **-tag** = *aftægt*. **-ti'den** ibland, stundom. **-trense** bridong, träns. **-tvinge** underkuva. **-tægt** = *aftægt*. **-tælne** underteln, nedre tåget i nät o. not. **-tøj** underkläder. **-vej's** på vägen. **-vi'snings-raad** i skolfrågor sakkunnig rådgivande församling inom norska kyrkodepartementet. **-vogn** vagnsunderrede. **-vurdere** underskatta. **-vægtig** som ej håller föreskriven vikt. **-ændring** underamendemang. **-æselhovedet** sjö. svåra esselhuvudet. **-øvrighed** amtmannens underordnade.
undfange koncipiera, bli havande med. ~**lse** avlelse.
undgaa'elig undviklig.
undgælde umgälla, sota för.
undlade underlåta.
undlive avliva.
undløbe undkomma, avvika.
undre*, ~ *sig* förundra sig.
undse *sig* ha försyn, blygas, ha svårt att komma sig för. **undse'lig** blyg, förlägen. **undse'else** försyn.
undsige trotsa; uppsäga tro och lydnad. ~**lse** straffbart hot.
undskylde ursäkta. **undskyl'dning** ursäkt.
undslaa *sig* avböja, vägra.
undta'gelse undantag. **undta'gen** undantagen, med undantag av; *undtaget tyveri* stöld under förmildrande omständigheter; sv. snatteri.
undvige* avvika; *en undvegen slave* förrymd.
ung*, *fra* ~ *af* från min ungdom. **-mand** jungman.

unoder oarter, oseder.
unse jaguar; asiatisk panter (Felis uncia el. onca).
unæg'telig onekligen.
unænsom hård, skoningslös.
unødven'dig (el. **u'**-) onödig, överflödig.
unøjag'tig (el. **u'**-) icke noggrann, mindre korrekt.
uomgæn'gelig adj. svår att umgås med; adv. oundgängligen, oundvikligen.
uomskif'telig oföränderlig.
uomstri'delig oomtvistlig, obestridlig.
uomstø'delig oomkullstötlig.
uomtaaget nykter.
uomtalt onämnd.
uopdragen illa uppfostrad; ouppfostrad.
uophol'delig ofördröjligen, oförtövat.
uoplagt indisponerad.
uopnaa'elig oupphinnelig.
uopret'telig oersättlig, obotlig.
uopsæt'telig som ej tål uppskov, brådskande.
uorden oordning.
uordholden icke ordhållig, som bryter löften.
uoverdragelig som ej kan överlåtas.
uoverensstemmelse brist på överensstämmelse, stridighet.
uoverkom'melig som man ej kan gå i land med, omöjlig; *en ~ vanskelighed* oövervinnelig, oöverstiglig.
uoverse'lig oöverskådlig.
uoverta'lelig omöjlig att övertala.
upaakla'gelig oklanderlig.
upaaset obeaktad.
upaaskønnet icke behörigen erkänd.
upar omaka.
uplettet fläckfri.
upligt, *til ~* med orätt.
1. **ur*** klocka. **-kapsel, -kasse** urboett.
2. **ur** fjällsida fylld med rasblock, geol. »ur». **-lændt,** ~**et** fylld med rasblock.
3. **ur** i sms. orre (Tetrao tetrix). **-hane, -høne.**
uraad*, *det er ~* omöjligt.
uraa'delig icke tillrådlig.
ure'delig* oärlig.
uredt okammad.
uret*. **-fær'dig*** (el. **u'**-) orättvis.
ureven* okrattad.
urfjeld urberg.
urgrønsten grönsten, diabas.
Urian, *saa tog jeg Herr ~ ved nakken* gunstig herrn.
uri'melig orimlig; obillig.
urok'kelig orubblig.
urokse uroxe; bisonoxe.
urold urtid.
1. **urt** ört; *grønne ~er.* ~**e-agtig** örtartad. **-bad** kryddbad. **-bed** kålgårdsland. **-borer** legymjärn. **-drik** dekokt. **-kost** bukett. **-kram** kryddkrämarvaror, specerier. **-ost** ett slags kryddost. **-potte** blomkruka. **-suppe** växtbuljong.
2. **urt** vört.
uryd skräp. **uryd'delig, u'ryddig** skräpig.
urørlig*, *~ejendom* fast.
usandsy'nlig osannolik.
usigtbar om luft: disig, tjock, dimmig, »osiktig».
usikker osäker.
uskaa'nsom skoningslös.
uskatte'rlig oskattbar, ovärderlig.
uskik'kelig* opassande; no. obeskedlig, stygg, olydig om barn.
uskikket oduglig, icke skickad.
uskil'lelig oskiljaktig.
uskyl'dighed oskuld.
usli'delig outslitlig.
usmag dålig smak; *det er nogen ~ ved dette* det smakar icke riktigt gott.
usma'gelig* smaklös, fadd.
uso handelsbruk.
usolid opålitlig, ovederhäftig.
uspi'selig oätlig, oätbar.
ussel*. **-ryg** ynkrygg.
usta'dig* vankelmodig.
ustand oreda; *i ~* icke i ordning.
ustan'dselig oavbrutet.
ustel oordning. ~**t** i oordning.
ustemt* tonlös, klanglös.
ustivet ostärkt.
ustyg'geligt *stygt* vidrigt.
ustykke skälmstycke.
ustyr oreda, villervalla. **usty'rlig** oregerlig.

ustyr'telig oerhört, kolossalt; ~ *rig.*
ustø[d] osäker; *han er ~ i grundbegreberne.*
usund* ohälsosam.
usødet okokt; *give en raat for ~* lika för lika.
usødygtig icke sjövärdig.
usøm'melig opassande.
utaa'lelig olidlig.
utaalmo'dig otålig.
utaknem'melig otacksam.
utal, *et ~ af* en oändlighet.
ute'rlig okysk, oanständig.
uti'dig, *en ~ frygt* omotiverad; *hun er saa ~* sjåpig, onödigt ängslig el. gråtmild o. s. v.; *jeg er meget ~* indisponerad; *~ til mad* utan aptit.
utilbøj'elig obenägen, ovillig.
utilfreds missnöjd.
utilgi'velig oförlåtlig.
utilla'delig otillåtlig, olovlig.
utilnær'melig otillgänglig.
utilpas opasslig.
utjenstdygtig otjänstbar.
utlæg fredlös person, person som står utanför lagen.
utro otrogen.
utri'velig* som icke trives el. mår väl.
utrængsmaal, *i ~* i oträngt mål.
utuskeagtig eländig.
utyske troll, spöke, otyg. **-agtig** se *utuskeagtig.*
utæk'kelig obehaglig; slamsig, slampig om flickor i slynåldern.
utøj ohyra.
utørst otörstig.
uudhol'delig outhärlig, olidlig.
uudslet'telig outplånlig.
uundgaa'elig oundviklig.
uundskyl'delig ouräktlig, oförlåtlig.
uundvær'lig oumbärlig.
uvan rasande, ursinnig; *en ~ tyr.*
uvand icke bortskämd, enkel, lätt att tillfredsställa.
uvant ovan.
uvarig ovaraktig.
uvedkommende obehörig; *~ forbydes adgang; den sag er mig ~* angår mig icke.
uvejr oväder. **~s-fugl** stormsvala (Procellaria pelagica). **-sky** regnbådande sky el. moln. **-svanger** som bådar oväder, hotande.
uvej'som ofarbar, obanad.
uvel, *føle sig ~* illamående.
uvi'dende okunnig.
uvildig oväldig, opartisk.
uvilkaa'rlig (el. **u'-**) ofrivillig.
1. **uvillig** ovillig.
2. **uvillig** = *uvildig.*
uvis'nelig* ovansklig.
uvitterlig okänd, obekant: *mig ~* mig ovetande.
uvorn vårdslös; fräck; *svinagtigt ~t gjort da!* tänk att han vågade!
uvurder'lig ovärderlig, oskattbar.
uvær'dig*, *jeg er saa ~ over det* förtretad.
uvørn = *uvorn.*
uænset obeaktad, förbisedd.

V.

V-jærn = *geisfus.*
vaaben vapen. **-baand** tvärbjälke i vapen. **-billede** sköldemärke. **-dygtig** vapenför. **-fælle** vapenbroder. **-kammer** rustkammare. **-konge** överhärold. **-mø** sköldmö, amason. **-mønstring** vapensyn. **-svend** knape, vapendragare.
1. **vaad** = *vod.*
2. **vaad** våt. **-lændt** fuktig, vattensjuk om mark.
vaade*. **~s-gerning, -værk** oförvållad handling.
1. **vaag** = *vog.*
2. **vaag** havsbukt; råk i is. **-mær** = *sølvkveite.* — **~e-hval** vikval (Balænoptera acutorostrata).
3. **vaag** i sms. vråk.
4. **vaag** = *vor.*
1. **vaage** vak, råk; ränna i isen för skepp.

* även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikelns huvudrubrik eller vad som i den står före |.

2. **vaage** vaka. **-stue** likvaka. — **~n** vaken; *et ~nt øje* vaksamt. **vaagne** vakna.
vaak = *1. vaage.*
vaalen = *valen.*
1. **vaand** mjuk kvist, stjälk, stängel.
2. **vaand** vattensork (Arvicola amphibia).
vaande*, *~ sig* stöna av vånda.
vaaning bostad. **~s-hus** manbyggnad, karaktärsbyggnad.
1. **vaar** var, överdrag; bolstervarstyg.
2. **vaar***. **-brunrød** vårflenört (Scrophularia vernalis). **-bær** som väntas kalva om våren. **-fiol** luktviol (Viola odorata). **-flom** vårflod, översvämning. **-flue** nattslända (Phryganea). **-forglemmigej** en art ormöga (Omphalodes verna). **-frak** sommaröverrock. **-grøn** friskt grön. **-gæslingeblomst** rågblomma, vårälskling (Draba verna). **-hare** hare i brunsttiden. **-hundetunge** vit förgätmigej (Omphalodes linifolia). **-hvidblomme** snöklocka (Leucojum vernum). **-jævndøgn[spunkt]et** vårdagjämningen. **-kaal** svalört (Ficaria). **-kanten** vårsidan. **-klokke** = *vintergæk.* **-kniben** den foderfattiga vårtiden. **-korn** vårsäd. **-lagt** plöjd om våren. **-onnen** våranden, vårbrådskan. **-parten** vårsidan. **-potentil** vårfingerört (Potentilla verna). **-salat*** (Valerianella). **-sild** vårfångad sill. **-torsk** vårfångad torsk. **-vandstjerne** sommarlånke (Callitriche vernalis). **-vikke** vårvicker (Vicia lathyroides). **-viol** = *-fiol.* **-ærenpris*** (Veronica verna).
vaas prat, dumheter, nonsens. **~e** prata strunt. **~et** fnoskig.
vaat', vaatte vante med blott tumme.
vable blemma, blåsa, loppbett o. d.
1. **vad** = *vod.*
2. **vad***. **~e-fugl** vadare.
1. **vadsk** slaskledning, vask; *gaa i ~en* förödas.
2. **vadsk** tvätt; tvättkläder. **~e** tvätta; *jeg ~er mine hænder* tvår; *det er gut, som har ~et sig* det är något till pojke; *~e op* diska. — **~e-anstalt** tvättinrättning. **-bjørn*** (Procyon). **-blaat** blåelse. **-bræt** tvättbräde; fuktbräde. **-bækken** tvättfat. **-fad*** handfat. **-fille** disktrasa. **-handsker*** sämskskinnshandskar. **-hus** brygghus; tvättstuga. **-jord** valklera. **-kar** tvättbalja. **-klud** disktrasa; tvättvante, tvättlapp. **-kone** tvätterska, tvättgumma. **-seddel** tvättnota. **-skind** sämskskinn. **-svamp*** (Euspongia). **-tin** vasktenn. **-tøj** tvättkläder. **-vandsbolle** handfat, tvättfat. **-vandsmugge** handkanna. **-vandsstel** tvättservis. — **~erkone** = *vadskekone.* **~ers** tvättstuga.
vadsæk nattsäck.
vaer = *var.*
vafler vofflor; *varme ~* örfilar.
vage* flyta lätt. **~r** båk; flöjel.
vagl* sittpinne för fåglar.
vagnhund = *spækhugger.*
vagt*. **-baal, -blus** vakteld. **-glas** timglas, **-hold** avdelning, som f. n. utgör vakt. **-skifte** vaktombyte. **-stue** högvakt.
vagtel* (Coturnix coturnix). **-konge** ängsknarr (Crex crex).
vajd vejde (Isatis tinctoria).
vajne = *1. vegne.*
vajsenhus hem för föräldralösa gossar.
vakker* käck, duktig.
vakt väckt; se *vække.*
val valplats. **-rov** likplundring.
valbirk sykomorlönn, tysk lönn (Acer pseudoplatanus).
valbyg korn, särsk. tvåradigt.
valen* valhänt.
valg val; *bundet ~* val mellan vissa bestämda t. ex. dem, som vid föregående val erhållit de flesta rösterna; *stille sig til ~* mottaga kandidatur. **-akt** valförrättning. **-berettiget** valbar. **-bestikkelse** röstvärvning genom mutor. **-brev** handling, som intygar någons val; *-~enes prøvelse* fullmaktsgranskningen. **-fif** valknep. **-flæsk** bålstora vallöften o. d. **-handling** valförrättning. **-kamel** alltför grovt *-flæsk.* **-kamp** valstrid. **-kampagne** valstrid. **-kapitulation** valkartell. **-liste** valmanslista; valprotokoll. **-mand** elektor vid medelbara val; av. urväljare. **-menighed** da.

församling, vars medlemmar frivilligt åtagit sig att löna sin präst och därför äga rätt att välja honom bland statskyrkans präster. **-monarki** valrike. **-slægt** valfrändskap. **-tryk*** röstvärvning genom hotelser o. d.
valle vassla. **-sukker** mjölksocker. **-syre** mjölksyra.
valm takvinkel. **-tag** valmtak.
valmue vallmo (Papaver).
valne bli valhänt.
valnød* (Juglans).
valse*. **-bly** bly i skivor. **-formet** cylindrisk. **-snekke** (Voluta).
vam|le äckla. **~mel** äcklig. **~mel-sød** sötsliskig.
1. **van'***, *pleje* ~ vara van.
2. **van** i sms. van-, o-, miss-. **-held** olycka, starkare än *uheld*. **-heldet** vanställd. **-kundighed** djup okunnighet. **-ris** vattenskott. **-røgt** vanvård, vårdslösande. **-sire** vanställa. **-skæbne** olycksöde. **-smag** ond smak. **-smægte** försmäkta, avtyna. **-stelt** illa skött. **-synet** = *-heldet*. **-treven** klen. **-trives** da. icke kunna utveckla sig; no. äv. vantrivas, känna otrevnad. **-trivning** förkrympt varelse. **-tro** otro; adj. tvivlande; *vær ikke -~ men troende* Joh. 20. **-vare** oaktsamhet, inadvertens, förbiseende. **-vid** galenskap. **-vit'tig*** vansinnig. **-vyrde** vanvörda.
1. **vand** vatten; i sms äv. -lösning; no. liten sjö, tjärn; *koldt ~ i blodet!* icke för häftigt! *blive til ~* gå om intet; *ride en til ~s* gå illa åt i diskussion. *gaa i ~et* låta narra sig. **-aks** nate (Potamogeton). **-aloe*** dyborre (Stratiotes). **-bakkels*** »petits choux». **-beholder** reservoar; vattenbad till limpanna. **-bi*** drönare; sjö. frivaktare. **-bille** dykare (Dytiscus). **-billebo** stäkra (Oenanthe aquatica). **-bordshøjde** fribord, däcks el. relings höjd över vattnet. **-brunrod** en art flenört (Scrophularia aquatica). **-byld** vattensvulst. **-drossel** = *-stær*. **-edderkop** vattenspindel (Argyroneta m. fl.). **-fennikel** = *-billebo*. **-fiol** = *-røllike*. **-firben** = *-salamander*. **-flom** vattenflöde. **-flue** = *vaarflue*. **-fri** *syre* anhydrid. **-frø** ätlig groda (Rana esculenta). **-færdsel** förbindelse sjöledes. **-føler** person, som kan upptäcka källdrag med slagruta. **-føring** vattenmassa i ett rinnande vatten. **-gang** vattenlinie; *det var en -~ for ham* där gjorde han en dumhet, bet sig i tummen. **-gifttyde** sprängört (Cicuta virosa). **-gren** vattenskott. **-gro** kranssvalting (Alisma plantago). **-haar** algsläktet Conferva. **-hose** skydrag. **-hus** avträde. **-hyld** = *kvalkved*. **-høne** rörhöna (Gallina chloropus) jfr *sumphøne; sort -~* sothöna (Fulica atra). **-hønsetarm** en art hönsarv (Cerastium aquaticum). **-jomfru** vattennymf. **-kalv** dykare (skalbaggssläktena Dytiscus, Agabus). **-kam** vattencistern. **-kandemusling** Aspergillum. **-kandeskimmel** en mögelsvamp (Aspergillus). **-kanten** vattenbrynet. **-kapacitet** jordarts förmåga att behålla vatten. **-kappe** däckel på seltyg. **-karse** bäckkrasse (Cardamine amara); da. källkrasse (Nasturtium aquaticum). **-kasse** cistern, tank. **-kiger** kranpassare, person, som har uppsyn över vattenledningskranar. **-krans** hårsärv (Zanichellia). **-kvanner** strandformen av kvanne (Angelica archangelica). **-kæmmet** slätkammad, slickad, vattkammad. **-kær** vattenbagge (Hydrophilus). **-laas*** luftspärr på kloakrör. **-lidt** som tagit skada el. lidit förlust genom översvämning. **-lillie** = *aakande*. **-lod** vattenpass. **-loppe** cyklop (Cyclops). **-lukke** = *-laas*. **-løb** vattendrag; avlopp. **-maleri** akvarell. **-mand** vattenbärare; föreståndare för lastrummet; manet (Medusa el. Aurelia aurita); *-~en* astron. vattumannen. **-melon*** (Cucurbita citrullus). **-mester**, *gas- og -~* entreprenör för gas- och vattenledning. **-mide** vattenkvalster (Hydrachna). **-mynte*** (Mentha aquatica). **-mærke** vattenmärke; bäckmärke (Sium latifolium och angustifolium); selleri (Apium graveolens); mossrot (Peucedanum palustre); vat-

tensmörblomma (Ranunculus sceleratus). **-navle** spikblad (Hydrocotyle vulgaris). **-nymfe*** jungfrusländа, flickslända (Agrion). **-nød** vattenbrist; vattunöd. **-pastinak** vattenmärke (Sium latifolium). **-peber** bitterblad, jungfrutvål (Polygonum hydropiper). **-peberros** vattensenap (Nasturtium amphibium). **-perle** glaspärla. **-pest*** (Elodea). **-pibe** narghilé, turkisk pipa, där röken ledes genom vatten. **-piber** skärpiplärka (Anthus aquaticus el. obscurus). **-pladder** plask. **-portulak** rödlånke (Peplis portula). **-ralle*** = *-rikse*. **-rensningsmaskine** filtrerapparat. **-ret** vågrät. **-rikse** = *skovrikse*. **-rotte*** (Arvicola amphibia); av. bruna husråttan (Mus rattus). **-røllike** vattenblink (Hottonia palustris). **-rør** vattenledningsrör; tub i ångpanna; [blad]vass (Phragmites communis). **-rørsanger, -rørsmutte** vattensångare (Calamoherpe aquatica). **-salamander** vattenödla (Triton); *stor* -~ större vattenödla (T. cristatus); *lille* -~ mindre vattenödla. **-sanger** = *-rørsanger*. **-sejl** mindre segel under ett annat. **-sennep*** = *-peberrod*. **-skarntyde** = *-gifttyde*. **-skel, -skil[le]** vattendelare. **-skorpen** vattenytan. **-skorpion** klodyvel (Nepa). **-skrue*** Arkimedes' skruv. **-skræppe*** (Rumex hydrolapathum). **-sky** som är rädd för vatten. **-skyds** båtskjuts. **-skyl** starkt regn, skyfall. **-skær** näbbmus (Sorex). **-slaaet** skadad, fläckig av vatten. **-slange** slang; = *-snog*. **-snarre** = *-rikse*. **-snegl** vattensnäcka; = *-skrue*. **-snog** vattenorm. **-sot** vattusot. **-spidsmus** vattennäbbmus (Sorex fodiens). **-spir** hästsvans (Hippuris vulgaris). **-spring** springbrunn; vattenkastare. **-sprøjt** yrande skum. **-standsglas** pannglas. **-stenbræk** pipstäkra (Oenanthe fistulosa). **-stjerne** lånke (Callitriche). **-stof** väte. **-strengorm** tagelmask (Gordius). **-strippe** litet ämbar, pyts, öskärl. **-stær** strömstare (Cinclus cinclus). **-støvle** sjöstövlar. **-svælg** vattenvirvel. **-søger** källsökare. **-trense** vattningstränѕ. **-træder** simsnäppa (Phalaropus). **-tæge** vattenskinnbagge (Hydrochorisa, Corixa, Sigura). **-vagtel** sumphöna (Porzana porzana); = *-rikse*. **-vagten** frivaktarna. **-vejbred** kranssvalting (Alisma plantago). **-vædsken** kammarvattnet i ögat. **-øgle** vattenödla. **-øse** skopa. — Jfr sms. på *vas-*. ~**et** vattnig.

2. **vand** svår att tillfredsställa, kinkig.

1. **vande** vattna; sbst. vattenström; vattenstånd.

2. **vande** försmå, rata.

vandre*. **-blok** erratiskt block, flyttblock. **-bog** ett slags pass för vandrande gesäll, gesällbok. **-celle** vandringscell. **-drift** vandringslust. **-due** vandringsduva (Columba migratoria). **-falk** pilgrimsfalk (Falco peregrinus). **-græshoppe** vandringsgräshoppa (Acridium migratorium). **-stjerne** komet. — **vandrings-rotte** brun råtta (Mus decumanus).

vane vana.

vang liten äng.

vange vagnstycke, sidostycke i en trappa, en mast.

vanke* vandra; vankas; ~ *i et hus* vara trägen gäst.

vanske försmå, vraka.

vanskelig svår; *han er* ~ (*paa det*) nogräknad av sig; *vise sig* ~ *i en sag* ogen. *De vil* ~ *finde en bedre tjener* svårligen. **-gøre** försvåra.

1. **vant** van; *paa* ~ *vis* vanligt.

2. **vant** sjö. vant. **-knob** vantknop.

1. **vante** sakna; saknas.

2. **vante***, *han er en* ~ stackare.

1. **var** uppmärksam, vaksam; *blive* ~ varse.

2. **var*** överdrag.

3 **var*** = *vor*.

varbørster morrhår.

varde båk; vårdkas; stenrös.

vardejn kontrollör för ädla metaller.

vardøger varsel.

1. **vare** taga i akt; *tage* ~ *paa sine pligter*; ~ *en ad* varna; *det kan man ikke* ~ *sig for* värja; *tage* ~ *paa.*

-bind skyddsomslag om en bok. **-tage** tillvarataga, sköta. **-tegn** förebud; sjö. båk, sjömärke. **-tægt** tillvaratagande. **-tægtsfængsel** rannsakningshäkte.
2. **var|e** vara, räcka; *det* ~*te noget, inden han kom* dröjde. — ~**ig** varaktig.
3. **vare** handelsvara; *tage noget for gode* ~*r* för kontant. **-beholdning** lager. **-fortegnelse** faktura; tulldeklaration. **-frembringelse** produktion. **-hus** magasin. **-kundskab** varukännedom. **-optælling** inventering.
4. **vare** i sms. sjö. reserv-.
varm*, *modtage efterretningerne ganske* ~*e* färska; *sidde* ~*t inden døre* vara välbärgad; *det gik* ~*t til* hett; *gaa som* ~*t brød* som smör. — ~**e*** värme; värma; no. av. eld; v. värma; ~*e bænkene* klä väggarna på bal. ~**ebed** drivbänk; bladgrupp med gödseluppvärming. **-bækken** fyrfat. **-bæltet** heta zonen. **-fylde** specifikt värme. **-spild** värmeförlust.
vars|el* förebud; varning; kallelse till sammanträde, utfärdad inom viss lagstadgad tid; uppsägning; *med kort* ~ på kort sikt. ~**els-fuld** olycksbådande. — ~**le** båda, förutsäga; kalla, instämma. ~**ler** varfågel, större törnskata (Lanius excubitor).
varsko, varsku! giv akt! se upp!
varte *op* passa upp.
vartegn se *varetegn*.
vartpenge ersättning som tills vidare utgår för ämbetsman, vilken utan eget förvållande blivit satt ur tjänstgöring men förmodas kunna vinna ny anställning, väntpengar, expektanslön.
1. **vas'-** i sms. vatten-; jfr *vand-*. **-drag***. **-kjeld** svartsnäppa (Totanus fuscus). **-pip** = *musvaage*. **-sild** guldlax, större silverfisk (Argentina silus). **-sæle** vattenbärarok.
2. **va's** = *vaas*.
1. **vase** vas.
2. **vase** trassel, tova; risknippa, vase, faskin.
vask[e] = *vadsk[e]*.
vasse vada, gå barfota i vattnet.
vassen vattnig.
vast sjö. håll upp med arbetet!
vat vadd. **-tæppe** täcke, stoppat på svenskt sätt.
vater- i sms. vatten-, vattu-; sjö. vater-. **-maskine** vaterspinnmaskin. **-skant** da. förhyrare av sjöfolk.
vau* (Reseda luteola).
ve* smärta, lidande; ~*er* födslovärkar.
1. **ved'** da., **ve'd** no. ved. **-borer** en malfjäril (Corsus ligniperda). **-have** vedbacke, där vedhuggning äger rum. **-kost** vedstapel. **-ski** vedträ. **-torn** bot. torn.
2. **ved** vid; *miste livet* ~ *et skud* genom; *være* ~ erkänna; *det er ikke noget* ~ *ham* med. **-blive** fortsätta; fortfara, fortgå; -~ *sin paastand* stå fast vid. **-børlig** vederbörlig, tillbörlig. **-føje** bifoga. **-gaa** *arv og gæld* övertaga boets tillgångar och skulder. **-holdende** ihållande. **-hæng** bihang. **-kende** *sig* kännas vid, erkänna. **-komme*** angå, röra. **-kommende** vederbörande; *for mit* -~ för min del, vad mig angår. **-lagt** bilagd, bifogad. **-li'geholde** bibehålla. **-li'geholdelse** särsk. väghållning. **-lægge** bilägga, bifoga. **-røre** = *-komme*. **-skrive** tillskriva, tillägga. **-tag** beslut. **-tage** antaga ett förslag; besluta; ena sig om. **-tagen** vedertagen, övlig. **-tægt** beslut; för kommunen gällande förordning; vedertagen sed, konventionellt bruk. **-tægtshensyn** konvenanshänsyn. **-vare** fortfara.
vedbend[e] murgröna (Hedera). **vedbend-korsknap** jordreva (Glechoma hederacea).
vedde = *vædde*.
veder- i sms. *. **-kvæge** vederkvicka. **-part*** motpart.
vee, veer se *ve*.
veg vek. **-ryggen** korsryggen. **-sten** täljsten.
1. **vegne** böja; nita.
2. **vegne** vägnar; *alle* ~ överallt.
vej väg; *af* ~*en!* ur vägen! *hun er paa* ~*en, paa gode* ~*e* »på det viset», i grossess; *det er ikke saa rent af* ~*en*

* även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikelns huvudrubrik eller vad som i den står före | .

inte så galet; *det er noget i ~en med ham* på tok; *er der noget i ~en med Dem?* är det något, som fattas er? *der er intet i ~en* ingenting, som hindrar; *det var svært, saa du tager paa ~e* tar munnen full. (1.) **-bar** farbar. **-bred** groblad (Plantago). **-freden** allmänna säkerheten. **-lærke** tofslärka (Alauda cristata). **-maal** avstånd, vägsträcka. **-pileurt** trampgräs (Polygonum aviculare). **-sennep** vägsenap (Sisymbrium officinale); *finbladet -~* dillsenap, stillfrö (S. sophia). **-skel, -skil** vägskäl, korsväg. **-skærver** krossad sten, makadam. **-snejl** naken snigel (Limax). **-viser*** äv. adresskalender.

vejde fånga, jaga. **-haar** = *vejrhaar*. **-tit** = *stenvender*.

1. **veje** väga. **-maskine** stor våg för tunga varor el. lastade vagnar. **-seddel** bevis om vägning på stadens våg, vågsedel. — (2.) **vejbar** som kan vägas.

2. **veje** nedlägga, döda; *~ ud en hare*.

1. **vejer** vågmästare. **-gebyr, -penge*** vågpengar.

2. **vejer** sjö. = *væger*.

vejle vadställe.

vejr väder; andedräkt; väderkorn; *komme under ~ med noget* underfund. **-beretning** väderleksrapport. **-bestandig** som ej tar skada av vädret. **-bidt** väderbiten. **-fast** kvarhållen av vädret. **-fisk** = *tangstikling*. **-gab** öppning i bergen, som släpper in storm. **-glas** barometer. **-gløgg** kunnig i att spå väder. **-haar** morrhår. **-haard** icke skyddad mot väder. **-hane** väderflöjel; tupp på kyrktaket. **-haneri** opålitlighet, vankelmod. **-hoved** ofullständig regnbåge. **-kave** stark väderil, by. **-kule** = *kuling*. **-lag** väderleksförhållanden, klimat. **-lys** sanktelmseld; = *kornmod*. **-schakt** luftschakt i gruva. **-slaaet** väderbiten. **-smuldring** förvittring. **-syn** hägring. — **~e***, *~e bort* dunsta bort.

vejt ränna, dike; äv. smal gata, gränd.

vejtsdans, se *sanktveitsdans*.

vejv vev.

veksel*. **-kaution** aval. **-obligation** ett slags skuldförbindelse för omsättningslån, till användningen motsv. omslagsrevers. **-sav** handsåg.

vekselerer växlare, som tillhandahåller utländskt mynt. **-sag** växelmål.

vekst = *vækst*.

vel' väl; *klokken er ~ fire* no. något över; da. troligen. **-beraad**, *med -~ hu* med berått mod, med vett och vilja. **-bestaltet** vederbörligen installerad, skämts. **-dæ'dig** välgörande. **-gaaende** välgång; välbefinnande; *i bedste -~* i högönskelig välmåga; *i højeste -~* i välsignat tillstånd. **-havende** välbärgad; *-~ byer* välmående. **-holden** = *-havende*. **-høstet** välbärgad; *-~ hø*. **-næret*** välfödd, korpulent. **-set** gärna sedd. **-stelt** väl skött. **-ta'lende** vältalig. **-tænkende** rättänkande. **-være** välbefinnande.

vele spricka; flaga, blåsa i metall; svans.

velle träaxel.

vende*, *~ kaaben* vända kappan efter vinden; *vinduet ~r ud til gaden* vetter. **-cirkel** vändkrets. **-hals** göktyta (Iynx torquilla). **-kaabe** person, som vänder kappan efter vinden, vindflöjel. **-søjle** väggpost, den mot väggen vända pelaren i en slussport. — **vending***, *man maa hjælpe sig i en snæver vending* man får hjälpa sig ur klämman, så gott man kan.

vendelrod vänderot (Valeriana).

veng hytt på mindre fartyg.

vennemøde vänmöte; religiöst möte inom den grundtvigska riktningen.

venstre* vänstern. **-drejet** vänstervänd.

vente*, *have i ~* ha i utsikt, ha att vänta. **-penge** = *vartpenge*. — **~lig** som man kan el. kunde vänta.

ventil*. **-talerken*** ventilsäte.

Venus*. **-bælte** venusgördel (Cestum veneris). **-fluesmække** flugfälla (Dionæa). **-musling, -snekke*** (Venus). **-spejl** en art klocka (Campanula spe-

culum). **-vogn** stormhatt (Aconitum napellus).
verden värld; världen; *han bestiller ingen ~s ting* rakt ingenting; *du store ~!* men i all världen. **~s-historie*** allmän historia. **-hjørne** väderstreck. **-mand** belevad man. **-menneske** världens barn.
verling sparv.
verken = *1. hverken.*
vesle lilla. **-voksen** lillgammal.
vespe = *hveps.* **-falk** = *spurvehøg.* **-vaag** bivråk (Pernis apivorus).
vest väster. **-landet** no. landet väster om Lindesnäs. **-paa** väster ut. — **~en-fjældsk** väster om Langfjeld. **-vinds-Are** stormsvala (Procellaria pelagica). — **~er-liden** poet. västerled.
vet = *1. vid.*
vevl = *vævl.*
vibe vipa (Vanellus); *polsk ~* roskarl (Strepsilas interpres). **-and** vigg (Fuligula fuligula). **-fedt** tätört (Pinguicula vulgaris). **-æg*** damspelslilja, kungsängslilja (Fritillaria meleagris).
1. **vid′** vett; kvickhet.
2. **vi′d***, *~e øren* breda. **~de** vidd; no. stor slätt, t. ex. *Hardangervidden.*
1. **vide** *ud* utvidga.
2. **vide** veta; jfr *gide; det ~s ikke med sikkerhed* är icke bekant. **-begærlig** vetgirig. **~nde** vetskap.
viderrist manke på häst.
vidie vide (Salix); vidja. **-beltet** salixarternas område, i mellersta Norge omkr. 1,300 m. över havet. **-pil** = *graapil.* **-spurv** videsparv (Emberiza rustica).
vidne vittne; vittnesbörd; v. vittna. **-fast** adj. bevisad med vittnen; adv. i vittnens närvaro. **-penge** vittnesersättning. **-prov** vittnesmål. — **~s-fast** se *vidnefast.* **-før** vittnesgill.
vidt*, *det var saa ~* nätt och jämnt; *det gaar for ~* för långt.
vidunderblomst underblomma (Mirabilis jalappa).
vie viga; *~ sig til* ägna sig åt. **~lse** vigsel.
vifte vifta; subst. solfjäder. **-byg** = *risbyg.* **-brænder** vanlig gasbrännare. **-palme** solfjäderspalm (Latania).
vige*, *~ plads[en] for* uppgiva; *~ sit sæde* om domare: förklara sig jävig; *~ en sav* skränka. **-spor** växelspår, mötesspår. **vigjern** skränkjärn.
vigtig*. **-hed** vikt bildl. **-per, -pære** inbilsk person.
vikke vicker (Vicia). **-havre** blandsäd av havre och vicker.
vikle*; se *vrikke.* **~r** vecklarfjäril (Tortrix).
vikse vaxa.
vil hjälpverb* kommer att, se *ville.*
vild*, *de ~e* vildarna; *lede en ~* vilse; *synge i ~en sky* så taket kunde lyfta sig, av alla krafter. **-bane** jaktmark. **-basse** vildsvin; vildbasare. **-gaas** grågås m. fl. **-gaasejagt*** dagdriveri. **-lede** vilseleda. **-orne** vildgalt. **-skab** alltför uppsluppen stämning. **-spor** villospår. **-straa,** *komme paa -~* komma på villospår, bli förvillad. **-styring** vildbasare. **-tysker** skrytsam tysk. — **~es** komma vilse. — **~nis** ödemark. — **~som** villsam, förvillande. — **~t*.** **~t-huder** oxhudar av transatlantiskt ursprung. **-tyv** tjuvskytt, krypskytt.
vild[e]rede villervalla; oreda.
vilkaar* undantag, födoråd. **~s-mand** undantagstagare. **vilkaa′rlig** godtycklig.
ville vilja; skola; *han maa være saa fornem som han vil* som helst; *hvor vil du hen?* vad menar du egentligen? *det vil ikke vare længe* kommer icke att dröja. — **~t** avsiktlig.
villing = *hvitling.*
vilter yr, vild; *en ~ gut, pige.*
vimmel borrskaft, borrsläng. **-bor** borr i skaft.
vimre irra; *det ~r for øjnene* skimrar.
vims yr, virrig. **~e** fara hit och dit. **~et** virrig.
vin*. **-aand** alkohol. **-candel** ett slags stärkande vinsoppa. **-drossel** rödvingetrast (Turdus iliacus). **-rodlus** vinlus (Phylloxera). **-rose** luktnypon, ängeltorn (Rosa rubiginosa); gul törn-

* även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikelns huvudrubrik eller vad som i den står före | .

ros (R. eglanteria). **-stenslav** (lavarten Lecanora tartarea).
1. **vind*** sned.
2. **vind,** *lægge* ~ *paa* vinn. **-ski'belig** påpasslig, omtänksam, driftig, trägen, oförtruten, flitig.
3. **vind*** blåst; *være i* ~*en* no. vara i viften, vara mycket eftersökt; da. vara i förlägenhet; *plages af* ~*e* väderspänningar. **-aaben** utsatt för vinden. **-bestøvning** pollinering genom vinden. **-boble** luftblåsa. **-brud** = *-skøre*. **-eg*** ägg utan skal; da. ofruktbart ägg. **-fald, -fælde*** kullfallet träd. **-fang** utbyggning framför husdörr. **-flage** vindstöt. **-haard** utsatt för vinden, blåsig. **-harpe** eolsharpa. **-has** pratmakare. **-hose** virvelvind, skydrag. **-kammer** väderlåda i orgel. **-hund** = *-spiller*. **-kast, -kave** vindstöt. **-kedel** luftbehållare i spruta m. m. **-lys** tändraket. **-mager** storpratare. **-mølle** väderkvarn. **-pibe** ventileringsrör. **-ret** rakt mot vinden. **-rose** kompassros. **-ske[d]** vindski, skyddsbräde vid ändan av ett tak. **-skøre** väderspricka, frostspricka i trä. **-spiller** vinthund. **-sprække** = *-skøre*. **-streg** kompasstreck. **-strøg** vindriktning. **-syge** väderspänning. **-vaage** vak i isen. **-æg** se *-eg*. **-øje,** *lige op i* ~*t* rakt mot vinden; dial. = *vindue*. — ~**et** torkad i luften: ~*et hvitting* soltorkad. — ~**ig** blåsig; skrytsam.
1. **vinde** vindspel. **-bom** spelbom, handspak.
2. **vinde** tvinna.
3. **vinde** vinna; ~ *frem* hinna, nå; *uret* ~*r* drar sig före. **-syge** vinningslystnad.
4. **vinde** vinda med ögonen.
vinding vindel, vindling i hjärnan.
vindsel litet nystan, nystat på papper.
vindu[e] fönster. ~**[e]s-brystning** bröstning på balkong. **-lem** fönsterlucka. **-rose** rosfönster. **-skodde** = *-lem*. **-sprosse, -tremme** fönsterpost.
ving, ~**e** vinge. ~**e-basken** vingslag. **-bord** slagbord. **-bredde** avståndet mellan vingspetsarna. **-fang** = *-bredde*. **-kast** vingslag. **-snegle** vingfotingar, fenfotingar (Pteropoda). **-snekke** Strombus. **-stækket** vingklippt. **-svamp** kantarell.
vinkel*. **-jern** hörnjärn. **-led*** gångsled. **-skriver** brännvinsadvokat. **-vægtstang** vinkelhävstång.
vinn = 2. *vind*.
vinster idisslarnas bakmage, löpmage.
vinter*, *til* ~*[en]* nästa vinter. **-and** stjärtand (Anas acuta). **-blomme** vintergäck (Eranthis hiemalis). **-dag*** av. 14 oktober. **-dige** damm, avsedd att motstå äv. vinterns och vårens högvatten. **-eg*** (Quercus sessiliflora). **-fugl** snösparv (Plectrophanes nivalis). **-føre** slädföre. **-grøn** vintergröna (Pyrola). **-guldkarse** en art gyllen (Erysimum barbarea). **-gæk** snödroppe (Galanthus nivalis). **-hyre*** av. vinterdräkt för fåglar. **-karse** en art sommargyllen (Barbarea precox). **-lillie** = *-grøn*. **-lægge** höstplöja. **-løg** piplök (Allium fistulosum). **-musvaage** fjällvråk (Buteo lagopus). **-nat*** av. 14 oktober. **-nattergal** = *jernspurv*. **-raps*** (Brassica napus). **-ret** vinterting. **-rybs** varietet av rovraps (Brassica rapa oleifera). **-ræddike** rättika (Raphanus sativus niger). **-sneppe** skärsnäppa (Tringa striata). **-torsk** = *skrej*. **-vej*,** *vise en* -~*en* köra på porten.
1. **viol*** = *fiol*.
2. **viol** = *violin; lade* ~*en sørge* slå bort sorgen. ~**in** fiol.
vip, *slaa* ~ leka pick och pinne, driva katt. **-snegl** en utbredd pelagisk snäcka Janthina.
vippe gunga upp och ned; sbst. gunga; vippa; ~ *af pinden* kasta ur sadeln. **-bjælke, -bom** klyvare. **-bræt** gungbräde.
vipstjert ärla (Motacilla); *gul* ~ gulärla (M. flava); *hvid* ~ sädesärla (M. alba); *graa* ~ gråärla (M. melanope).
vire metalltråd.
virilstemme mansröst.
virke verka; *hans mave har* ~*t* han har haft avföring. **-aar** verksamhets-

år. **-dag** søgnedag. **-kreds** verkningskrets. **virkning** verkan.
virkelig verklig; verkligen.
virle drillsnäppa (Actitis hypoleucos).
1. **virre** vända hastigt; runka på huvudet.
2 **virre** vira in, linda in.
1. **vi's*** sätt.
2. **vi's*** klok. **-næset** näsvis.
3. **vis'** viss; *se ~t* se skarpt.
1. **vise*** sång. **-kræmmer** försäljare av skillingstryck. **-kælling** gatsångerska. **-stub** visstump.
2. **vise*** låta se; ~ *om i huset* föra omkring och visa. — **~r** visare; vise, bidrottning. — **~r-gut** springpojke. **-gutskontor** gossexpress. **-støtte** vägvisare.
visér, visir korn på skjutvapen.
visk halmviska; grönsaker till soppa. **~e** torka; *~e ud* utplåna. — **~e-læder** kautschuk, gummi, radergummi. **~er** ugnsviska; viskarhuvud.
vis'ne vissna. **-politik** obstruktion, kamp mot ministären genom budgetvägran.
1. **visse** ginst (Genista).
2. **visse** vyssja.
vissen*, -pind svag, klen person, klendank.
visvas nonsens, prat.
vitterlig som man vet om, känd, notorisk; *en ~ løgn*. **-hedsattest** bestyrkande underskrift på en handling, vidimation. **-hedsvidne** vittne på handling, testamentsvittne.
vittig kvick. **~hed** kvickhet. **-hedsblad** skämttidning.
vitting = *hvitling.*
vivang besksöta, kvesved (Solanum dulcamara).
vivendel vildkaprifol (Lonicera peryclimenum); äv. om andra slingerväxter.
viverre zibetkatt (Viverra).
vixe vaxa.
vlies = *flies.*
vod vad.
1. **vog** adj. som väger.
2. **vog** vikt om 18 kg., 12 bismerpund.
vogmar = *sølvkveite.*
vogn vagn; *til ~s* på hjuldon, per axel; *han er ikke tabt bag af en ~* inte bortkommen. **-bom** långbom mellan bak- och framvagn. **-buk** kuskbock. **-bygger** vagnmakare. **-fading** vagnskorg. **-føre,** *der er -~* man måste åka i vagn, det är icke slädföre. **-hammel** springvåg. **-haver** grindar å vagnshäck. **-kæde** hämkedja. **-mand** åkare. **-rem** hängrem, fjäderrem på vagn. **-remise** vagnskjul, vagnbod. **-rummel** vagnsbuller. **-skrin** vagnslåda. **-skur** vagnskjul, vagnbod. **-stang** tistelstång.
vogte vakta; akta.
voks vax. **-lærred** vaxduk, oljeduk. **-møl** vaxmal, bimal, bifjäril (Galleria melonella). **-næse*,** *sætte en en -~ paa* dra någon vid näsan. **-stikke** vaxtändsticka.
vokse växa; ~ *til* växa igen; växa upp; *~n* vuxen.
1. **vol** val, 80 stycken.
2. **vol** rorpinne, rorkult.
1. **vold** vall; no. äv. gräsvall, äng. **-bøsse** vallkanon. **-hø** ängshö. **-plads** = *-sted.* **-rev** korallrev, jämnlöpande med kusten. **-sted** plats, där en borg har stått. **-timian** harmynta (Calamintha acinos).
2. **vold** våld. **-gift** skiljedom. **-giftsdom** utslag av en skiljenämnd. **-giftsmand** skiljedomare. **-give** överlämna åt skiljenämnds avgörande; *være en -~n* vara i någons våld; *-~ sig ens indflydelse* helt överlämna sig åt. — **~sbøder** plikt för våldsamt uppträdande. **-færd** våldsam framfart.
volf vulf, öppnare.
volumen volym[enhet].
volverlej hästfibla (Arnica montana).
vom mage; våm.
von vån, sannolikhet, hopp, utsikt.
1. **vond** (*å*) = *2. vaand.*
2. **vond** (*ω*) ond, vred. **-ord** bannor, förtret.
1. **vor** var.
2. **vor** vår.
3. **vor** årslag, rummet mellan årslagen.
4. **vor'** kölvatten.

vorde varda.
vore antal av tio fiskar.
voren i sms. -vulen, -aktig.
vorned livegen.
vorte vårta; ankarnöt. **-mælk** törel (Euphorbia). **-rodranunkel** svalört (Ficaria). **-svin*** (Phacochoerus).
vott = *vaatt.*
1. **vove** våg, bölja.
2. **vove** våga; *sætte livet i* ~ på spel. **~lig** djärv, vågsam; da. farlig, vådlig.
vraade borra.
vrag*, *kaste* (*slaa*) ~ *paa* vraka, förkasta. **-brudt** skeppsbruten. **-fisk*** (Polyprion cernium). **-gods** utskott, sämre gods. — **~er** sorterare.
vralte gå och vagga som en anka, lanka.
vrampet skev, vind, om trä, som kastat sig.
vrang vrång, bakvänd, oriktig; no. ogen, tvär; *strikke* ~*t og ret* avigt. **-bord** kant, stickad avigt och rätt. **-flyndre** högervänd individ av i regeln vänstervänd flundreart o. tvärtom. **-lære** irrlära, villolära. **-side** avigsida. **-villig** illvillig. — **~en** avigan, frånsidan.
vranten grinig.
vred*. **-agtig** häftig. — **~es** vredgas.
vredent *træ* krumtrådigt.
vrevl = *vrævl.*
vrid vridning; knip i magen. **-blegn** blemma. — **~e***. **~er** dörrvred.
vridtorn vägtorn (Rhamnus cathartica).
vrien ogen, krånglig.
vrimle vimla.
vring|el krångel. **~el-hornet** med långa krokiga horn. **~le** krångla, svänga sig. **~ler** spetsfundig person, ordklyvare.
vrinsk brunstig. **~e** gnägga. **~er** hingst.
vriompeis bråkmakare, brännvinsadvokat.
vrippen snarstucken.
vrisse vara snäsig.
vriste våldsamt vrida el. rycka från någon något.
vræl vrål, skrål. **~e*** vråla.
vrænge*, ~ *en hare* flå.
vrævl trassel, tova. **~e** trassla in.
vrøvl prat, struntprat; *han gør altid* ~ krånglar alltid. **~e** prata smörja. **~e-bøtte** pratmakare, skrävlare.
vubber härfågel (Upupa epops).
vugge vagga. **-barn** spädbarn. **-bue** stöd för kur över barnets huvud. **-gave** eg. faddergåva; *faa noget i* -~ som gåva av en blid natur. **-gænge** mede på vaggan. **-kniv** hackkniv. **-lad** underrede till vagga. **-nor** spädbarn. **-penge** gåva till amman på barnets dopdag. **-stue** barnkrubba.
vul|e* sjö. surra.
vunde sår.
vurdere värdera; taxera; skatta.
vurst sjö. med drev stoppad dyna på bogsprötet.
vyrde = *vøre.*
væd′ vad; *slaa til* ~*s* slå vad. **~de** hålla vad; *jeg* ~*der hundrede daler mod en* håller. **~de-kamp** tävlingskamp. **-kørsel** kappkörning. **-løb** kapplöpning, kappridning. **-løbshest*** sv. engelsk fullblodshäst. **-maal** vad. **-ridt** kappritt.
væd(d)er vädur, gumse; murbräcka; ramm på krigsfartyg. **-bug** = *rimte.*
1. **væg′** no., **væ′g** da. vägg; *paa vid* ~ gavel; *drive en til* ~*s* fullständigt övervinna i diskussion. **-mejer** väggspindel (Phalangium apilio). — **~ge-dyr** = *-lus.* **-lus*** (Cimex lectularius). **-pryd***, *være* -~ klä väggarna, icke bli uppbjuden på bal. **-tæppe** väggbonad. **-tøj** väggohyra.
2. **væg** gatkrasse (Lepidium ruderale).
3. **væg** = *vægge.*
væge veke. **-siv** veketåg (Juncus effusus); knapptåg (J. conglomeratus).
vægelsind vankelmod. **~et** vankelmodig.
væger sjö. vägare.
1. **vægg[e]** vigg, kil.
2. **vægge** = 2. *vække.*
vægt vikt, tyngd; våg. **-fylde** specifik vikt. **-stang** hävstång. — **~ig** fullviktig, fullödig.

væk bort; *i et* ~ oavbrutet; *være* ~ *i en* alldeles betagen; *han er* ~ *af glæde* alldeles utom sig.
1. **vække** väcka.
2. **vække** hugga vak i isen. **-klamej** sjö. klamaj.
væks|e vaxa. **-lærred** vaxduk.
vækst växande, tillväxt; kroppsbyggnad; *om vinteren er* ~*en standset.* **-grænse** vegetationsgräns. **-lag** delningsvävnad, kambium. — ~**e'rlig** i full växtkraft om skog.
væld flöde. — ~**e** *frem* kvälla.
vælge välja. ~**r** valman, urväljare. ~**r-folk** valmanskår. **-møde** valmöte.
vælig eldig, yster.
vælse tekn. runda.
vælt, *være i* ~*en* i farten, vara med, vara i svängen, i ropet, på modet, en vogue.
1. **vælte*** vältra: *sneen* ~*de ned.* **-fjæl** plogfjöl, vändskiva. — ~**n** som lätt välter.
2. **vælte** röra, massa.
væmme|lig* otäck. ~**lse** äckel. ~**s** vämjas.
vænge inhägnat fält, gärde, teg.
vænne vänja.
1. **vær** fångstplats vid kusten; jfr *dun-, fiske-, fugle-, ægge-.*
2. **vær-** i sms: svär-. **-fader***.
værd adj. värd; värdig; sbst. värde i allm. ~**i'** penningevärde. ~**i'-hold** mynts finhet.
være vara; *det kan vel* ~ hända; ~ *i med nogen* vara intim; *han vil ikke* ~ *ved det* erkänna. **-maade** sätt att vara.
værelse rum.
værft skeppsvarv. ~**s-mester** arbetsförman vid ett varv.
1. **værge** försvara, värja.
2. **værge** förmyndare, da. för helt omyndig person; jfr *kurator.* **-maal** förmynderskap. **-raad** kommunal barnavårdsnämnd, som har uppsikt över vanvårdade och varnartiga barn.
3. **værge** förvar, värn.
1. **værk*** fabrik. **-bænk** verkstadsbord, verkstadsbänk. **-fører** verkmästare. **-silke** silke till vävnadsarbete — ~**s-drift** fabriksdrift.
2. **værk** blånor, drev; *pille* ~ repa drev.
3. **værk*** smärtor; bulnad. — ~**e-finger** fingervärk.
værken = *hvergarn.*
værling sparv (Emberiza).
værn*, *bægge* ~ både här och flotta, båda vapnen. ~**e***. ~**e-aand** skyddsande. **-dygtig** vapenför. **-fri** frikallad från värnplikt. **-kopper** skyddskoppor, vaccin. **-ting** det ting, varunder någon lyder.
vært värd sbst. ~**in'de** värdinna.
væsel vessla (Mustela). **-hale** svingel (Festuca el. Vulpia).
væsen*, *et fint* ~ sätt.
væ'sentlig väsentlig.
vætte* jordande. **-ild** eld, som enligt sägnen brinner över kämpens hög. **-lys** lyktgubbe, irrbloss; miner. vättsten, belemnit.
væv* vävnad; vävstol; *det er bare* ~ prat.
1. **væver** vävare. **-kam** vävsked. **-knægt** locke, en spindel (Phalangium). **-lad** vävstol.
2. **væver** vig, rask, livlig.
vævl[e] höband. **vævling** sjö. vävling.
vøre vårda sig till, bry sig om.
vørter vört.

W.

weymouthsfyr weymouthtall (Pinus strobus).

* även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikelns huvudrubrik eller vad som i den står före |.

Y.

yde fullgöra; prestera; frambringa; giva; utgiva, utbetala, erlägga; ~ *sikkerhed* erbjuda; ~ *beskyttelse*, ~ *bidrag* lämna; *han vil aldrig kunne* ~ *noget* åstadkomma; ~ *modstand* göra; *havet* ~*r fisk* skänker; *postbestyrelsen* ~*r laan* utlämnar, beviljar; *alle disse* ~*r jeg min bedste tak* bringar. **-evne** prestationsförmåga. **-korn** säd, som betalas som arrende. — ~**lse** prestation; avkastning; utbetalning, bidrag.

yder- i sms. ytter-. **-bæger** ytterfoder. **-frakke** överrock. **-lemmer** extremiteter. **-post** utpost. **-skøde** vaterskot.

1. **yderlig** (no. uttal *ytterlig*), *lampen staar saa* ~ nära kanten.

2. **yderlig** (no. uttal *yderlig*) ytterlig bildl.

ydmyg ödmjuk. ~**e** förödmjuka. ~**else** förödmjukelse.

1. **ydre** (no. uttal *yttre*) yttre.

2. **ydre** (no. uttal *ydre*) yttre, bildl.; yttre, sbst., utseende.

ymte tala sakta: *der* ~*s om det* man talar om det man och man emellan.

ynd|e tycka om, vara förtjust i; sbst. behag, täckhet, grace, charm. ~**er** älskare, amatör. ~**est** ynnest. ~**ig** intagande, förtjusande. ~**ling** gunstling, favorit.

yngle*. **-knop** groddknopp. **-løg** groddlök.

ynk ynkedom, elände. ~**e** ömka, beklaga; ~*e sig* jämra sig. ~**es** bibl. förbarma sig, varkunna sig.

ypern alm (Ulmus montana).

yppe börja, åstadkomma; ~ *kiv* muccka (moka) gräl.

ypperst*. ~**e-præst** översteprästt.

1. **yr-** i sms., se *or-*.

2. **yr** no. fint regn.

yre vimla, myllra.

yrke material, ämne, som något är gjort av, virke. **-dag** vardag.

ysop isop (Hysopus).

yte ytvirke, splint.

ytring* yttrande.

yver juver.

Z.

zaffer safflor.

zahlkammer räntekammare, statskontor.

zart = *sart*.

zebra*. **-sne** snöfält, som på grund av solförhållandena sträcker sig nedom den egentliga snögränsen.

zibetkat* (Viverra).

ziehklinge = *sikklinge*.

ziffer chiffer.

zitre darra.

Æ.

æble äpple. **-grød** kräm av äpplen. **-most** äpplevin, cider. **-skiver*** äppelmunkar. **-snudebille** äppelvivel (Anthronomus pomorum). **-vikler*** fjärilen Tortrix el. Carpocapsa pomonana.

æddike = *eddike*.

æde* bibliskt och om djur; eljest äta glupskt;

fräta; *han* ~*r mig vel ikke* han kan inte äta upp mig. **-dolk** storätare. **-feber** hungersjuka. **-lyst** foderlust, matlust, aptit. **-varer** matvaror.
ædel*. **-fasan*** (Phasianus colchicus). **-gran*** (Abies pectinata). **-koral*** (Corallium nobile). **-mand***, *polsk* -~ bergand (Fuligula marila).
ædru nykter, ej berusad. **ædru'elig** avhållsam från starka drycker, nykter.
ædse = *ætse*.
æ-fugl = *ederfugl*.
1. **æg** ägg; bot. froämne. **-dannet** äggrund. **-formet** = *-dannet*. **-hus** fruktämne. **-ost*** äggkräm, gräddkaka. — ~**ge-blomme** äggula. **-bæger** äggkopp. **-bubbert** finare äggstanning som efterrätt. **-glas** = *-bæger*. **-lefse** ett slags tunn, fin pannkaka. **-pisker** äggvisp. **-plante** Melongena. **-punch** äggtoddy. **-snekke** en snäcka Ovula. **-søbe** äggöl. **-vær** häckplats, där ägg tagas. **-øllebrød** ett slags ölsupa.
2. **æg** egg.
ægle *sig ind paa en* mucka gräl.
ægne förse med agn.
ægt körsla som utgöres såsom dagsverke.
ægte äkta. **-folk** makar. **-fælle** make, man el. hustru. **-pagt** äktenskapskontrakt; äktenskapsförord, paktum. **-vie** viga.
ækel vämjelig; otäck.
æld|e ålder. ~**gammel** urgammal, uråldrig. ~**es** åldras.
æling fiskyngel.
ælle-folk, -konge se *ellefolk*, *ellekonge*.
ælling andunge; ankunge.
ælm alm (Ulmus).
ælte knåda; sbst. smuts; ~ *i snavset* röra; ~ *smør* arbeta.
ændse = *ænse*.
æng trång.
ængste ängsla. ~**lse** oro.
ænse bry sig om; *han* ~*r ikke penge; ikke æns det* rör inte det.
ær = *valbirk*.
ærbø'dig aktningsfull, vördnadsfull; ~*st* i brev: med utmärkt högaktning.
ære ära; heder; *gøre* ~ *af anretningen* heder åt; *æren er det fejreste træ i skoven* hedern framför allt; *naar snavs kommer til* ~, *ved det ikke, hvordan det vil være* ordspr. om uppkomlingar. **-fornærmelse** ärekränkning. **-frygt** vördnad. — ~**s-bevisning** hedersbetygelse. **-fornærmelse** se ovan. **-følelse** hederskänsla, ambition. **-medlem** hedersledamot. **-oprejsning** upprättelse. **-ord** hedersord. **-redning** försvar för någons ära. **-tab** vanfrejd.
ærenpris* (släkt. Veronica officinalis).
ærinde ärende.
ær-fugl = *ederfugl*.
ærg|erlig retsam, retfull, förarglig, försmädlig, förtretlig; *blive* ~*erlig* förargad. ~**re** förarga, reta; ~*re sig* gå och vara förargad. ~**relse** förtret, förtretlighet.
ærlig*, *det er en* ~ *sag* det är ingen skam att tala om; *et godt* ~*t skind* en ärlig själ; *af* ~*e forældre* hederliga, hedervärda.
ærme ärm; *binde en noget paa* ~*t* inbilla.
ært*. **-fly** ärtträdgårdsfly (Mamestra pisi). **-græs** ärthalm. **-kælling** vekling.
æse jäsa.
æsel åsna. **-foder** ulltistel, tistelborre (Onopordon acanthium). **-hoved** sjö. eselhuvud. — ~**s-øre** hundöra.
æsing reling.
æsk, ~**e-træ** = *ask*.
1. **æske** fordra.
2. **æske** ask, dosa.
æsle ämna; mena.
æsp = *asp*.
æt*. **-leding** adoptivbarn. — ~**te-gaard** stamgods. **-tavle** stamtavla, ättartal.
ætle ämna.
ætse etsa; ~ *en byld* bränna med lapis.
æventyr* saga.
ævl = *vrøvl*. ~**e** kivas; = *vrøvle*.
ævre|d, ~**t** stubbåker, slagen vall; *opgive* ~*t* ge sig, uppge försöket, rymma fältet.

Ø.

1. **øde*** ödemark, öken. **-lægge** förstöra; *-~ sine klæder, sit legetøj.* **-læggelse** förstöring; förslösande; *-~ns vederstyggelighed* förödelsens styggelse.
2. **øde** öda, förslösa. **-land** slösaktig person. **~r** förslösare.
ødsel slösaktig. **~le** slösa. **~len** slöseri.
øg arbetshäst, hästkrake; fä.
øge öka.
øgle ödla; *jeg har fostret en ~ ved min barm* orm. **-padde** salamander.
øgt = *økt.*
øje öga; *faa ~ paa* syn; *ude af ~, ude af sind; bruge øjnene* ha ögonen med sig; kokettera med sina ögon; *holde ~ med* uppsikt; *han nægtede det i mine aabne øjne* mitt i ansiktet på mig; *have et ~ paa hver finger* icke låta narra sig; *gaa en under øjnene* vara någons ögontjänare. **-bedrag** synvilla. **-blink** blinkande. **-byld** vagel. **-klap** skygglapp. **-krans** ögonkrets hos ugglor. **-krig, -krog** ögonvrå. **-linsen** kristallinsen. **-maal** ögonmått. **-med** ändamål, syfte, ögonmärke. **-paale** vitlinglyra (Gadus esmarchii). **-punkt** i perspektivläran: synpunkt. **-syn,** *i -~* ögonsikte. **-æble** ögonklot. — **~n-skalk** ögontjänare. **-stikker** jungfrusländа (Libellula). **-sy'nlig** ögonskenlig; synbar. **-trøst** ögonfröjd; * (Euphrasia); buskstjärnblomma (Stellaria holostea). **-vipper** håren på ögonlocket, ögonhår.
1. **øjne** få ögonen på, bli varse.
2. **øjne** ögon; se *øje;* ögon, märgstrålar i ved.
økse yxa.
øksel utväxt, knöl på kroppen.
øksen, øksne oxar.
økt [arbets]tiden mellan två måltider, 1/4 dagsverke, beta; tiden omkring kl. 8 e. m., i andra trakter en annan tid; aftonvard.
1. **øl'***, *bagefter kommer tyndt ~* ordspr. då någon kommer med vänliga ord efter att ha varit ogen och besvärlig. **-bas** brännvinsbas. **-bimpel** ölkagge. **-hus** ölstuga. **-kippe** buskrog. **-kvejs** delirium, dille. **-mand** ölutkörare. **-ret** rätt att utskänka öl. — **~le-brød** ölsupa.
2. **ø'l** stark hetta. **-røg** solrök.
øm*. **-fin'tlig** ömtålig, känslig. **-kævet** vekmunt. — **~me** *sig ved* ha svårt att besluta sig för.
ønske önska; sbst. önskan. **-maade** modus optativus. — **~lig** önskvärd.
1. **ør** yr. **~ske** feberyrsel.
2. **ør*** låg sandstrand, särsk. vid flodmynning, som uppkommit av uppslammat grus, alluvialland.
3. **ør** i sms. förstärkande. **-liden** försvinnande liten.
1. **øre** öra; *holde ~ne stive* låtsa, som man ingenting hörde; *man skal høre meget før ~ne falder af; holde en i ~ne* kujonera, hålla under färlan. **-ben** hörselben. **-fedt** örvax. **-flip** örtipp, örsnipp. **-gang** hörselgång. **-gople** blåmanet (Aurelia aurita). **-hat** hatt, knuten under hakan; kapotthatt. **-horn** hörlur. **-hygge** örlapp. **-klaf, -klap** = *-flip.* **-knuden** vårtutskottet på tinningbenet. **-lap, -læp** = *-flip.* **-ske** örslev. **-skriftemaal** öronbikt. **-snegl** (Helix auriculata). **-svin** marsvin. **-sæl** sjöbjörn (Otaria). **-trommen** trumhålan med trumhinnan. **-trompeten** eustakiska röret. **-tuder** örontasslare. **-tvist** = *ørentvist.* **-tæve** örfil. — **~n[s]-lyd,** *faa -~* lyckas göra sig hörd. **ørentvist** tvestjärt (Forficula auricularia).
2. **øre*** 0,01 krona.
ørekyte kvidd, elritsa, äling (Phoxinus aphya).
ørende = *ør-* i sms.
ørk öken.
ørke[n]dag vardag, arbetsdag.
ørken öken.

-~ senaste sammansatta ord. ω = o i bo. *a'l* tryckstavelse, lång vokal. *al'* tryckstavelse, kort vokal.

ørkesløs sysslolös; *ordet staar her ganske ~t* ändamålslöst; *det er ~t at nægte* lönlöst, gagnlöst.
ørn* (Aquila). **~e-bregne** örnbräken (Pteris aquilina). **-fisk** havsgös (Sciæna aquila). **-rokke*** (Myliobatis). **-ugle** berguv (Bubo bubo). **-vaag** en sällsynt ormvråk (Buteo ferox).
ørre|d, ~t laxöring, grålax, Norges viktigaste sötvattensfisk (Salmo trutta); jfr *bæk-*, *sø-ørred*.
ørsk se *ør*.
øse ösa; sbst. skopa.
øsken handtag; hyska.
øst öster; *naar man spørger i ~, svarer han i vest* han svarar uppåt väggarna, goddag yxskaft. **-banen** järnvägen Kristiania—Charlottenberg. **-efter** åt öster, ostvart. **-landet** landet söder om Dovre och öster om Langefjeld. **-lænding** invånare i Östlandet. — **~en-for** öster om. **-fra** från öster.
øster*. **-fugl** småspov (Numenius phæopus). **-tut** storspov (N. arquatus).
østers ostra, ostron (Ostrea edulis); *dum som en ~*.
øve öva. **~lse** övning; *blive i ~sen* se till, att man icke kommer ur vanan.
øvrighed överhet; myndighet.

---

* även det direkt motsvarande sv. ordet, ~ artikelns huvudrubrik eller vad som i den står före |.

Förvillande likheter.

A.

adjunkt blott läroverksadjunkt; jfr *kapellan.*
afdrag amortering, avbetalning.
affældig skröplig; jfr *frafalden.*
afleden förfluten; jfr *afdød.*
afrette dressera; jfr *henrette.*
afse släppa ur sikte.
afsigt en synerätts dom; jfr *hensigt.*
agte ha aktning; ämna; jfr *vogte.*
aning lätt bris; jfr *anelse.*
anledning tillfälle, lägenhet; jfr *foranledingende.*
ansætte* anställa.
avle* producera; jfr *undfange.*

B.

baadsmand underofficer av sergeants grad; jfr *orlogsgast.*
bakke* bricka.
bande svära; jfr *skænde.*
befalde behaga; jfr *befale.*
begrunde motivera.
ben* no. ofta fot.
blyerts blymalm; jfr *blyant.*
blød mjuk; jfr *drivende vaad.*
brøst brist; jfr *bryst.*
buk* gumse; jfr *gedebuk.*
by stad; jfr *landsby.*

C.

ciffer chiffer; jfr *tal.*
crem vispad grädde; jfr *rødgrød.*

D.

departement da. byrå inom ett statsdepartement; jfr *ministerium.*
domherre hög kanik; jfr *dompap.*
dreng da. pojke, gosse; jfr da. *karl.*
drægt kull av ungar; jfr *dragt.*
dyne bolster; jfr *pude.*
dynge hög, hop, binge; jfr *møg.*

E.

endda ännu; jfr *alligevel.*
enlig ensam, enstaka.
ens enahanda; jfr *enig.*
erkende äga kunskap. **~lse** insikt; jfr *indrømme, indrømmelse.*
eventyr* saga.

F.

fløde grädde.
forargerlig förargelseväckande, skandalös; jfr *ærgerlig.*
forlade lämna, överge; jfr *tilgive.*
formaal ändamål, syfte; jfr *genstand.*
forse sig begå en förseelse; jfr *forsyne sig.*
forstyrre störa; jfr *ødelægge.*
forsvarlig tillfredsställande; jfr *taalelig.*
forsynt försedd; jfr *beskeden.*
fortabelse* förlust; jfr *undergang.*
fortolke tyda, tolka; jfr *mistolke.*
fortryde ångra.
fos vattenfall; jfr *stryg.*
frak, frakke överrock; jfr *kjole, snibel.*
fremdeles fortfarande; jfr *herefter, senerehen.*
fynd kläm, eftertryck; jfr *fund.*
fyndig klämmig, eftertrycklig.
fæstemand kommissionär för tjänare; jfr *forlovede, kæreste.*

G.

gam grip; jfr *grib.*
ganske hel; jfr *noksaa.*
gas lysgas; jfr *luft[art].*

glasæble klar astrakan.
glasøje emaljöga; jfr *brille.*
glænse göra glansig; jfr *glinse.*
gnægge gnägga sakta; jfr *vrinske.*
grad om temperatur i allmänhet grad Réaumur.
granske forska.
grib gam; jfr *gam, grif.*
gro växa; jfr *spire.*
grundgaaende djupgående.
grænd grannskap; jfr *gyde, stræde, vejt, smug.*
guldhøne gullbagge, gullpytta (Chrysomela); jfr *jomfru Marie fly om fly.*
gumme tandkött; jfr *gane.*
gydejern götjärn; jfr *støbejern.*
gærde gärdesgård, stenmur; jfr *jorde.*

H.

have trädgård.
hospital sjukhus; jfr *asyl.*
hvedebrød no. kaffebröd, småbröd; jfr *franskbrød.*
hvisle väsa; jfr *blystre, plystre.*
hyre sjömans hyra; jfr *leje.*
hængeplante växt med nedhängande grenar; jfr *rakleplante.*
højmodig storsint, högsint; jfr *hovmodig.*
høst* skörd; jfr *efteraar.*
høvelig passande; jfr *høffelig.*

I.

ialfald åtminstone; jfr *alligevel, i hvert fald.*
ide motström; jfr *hi.*
imødegaa bemöta, gendriva; jfr *imødekomme.*
is* glass.
især i synnerhet; jfr *[det gik] fra hverandre.*

J.

justitsraad en titel utan ämbete; jfr *højesteretsassessor.*

K.

kakkelovn större ugn, kamin; jfr *svenskeovn.*
kane släde; jfr *sklie.*
kappe hårklädsel; jfr *kaabe.*
karl da. dräng; jfr *mand.*
karotte morot; jfr *laagefad.*
kasse låda; jfr *net.*
kendsel igenkännande; jfr *følelse.*
kirkeraad konferens av rikets biskopar; jfr *menighedsraad.*
kittel blus; jfr *kedel.*
kjole frack; klänning; jfr *skørt, nederdel.*
klyve kliva; jfr *kløve.*
klædning beklädnad; jfr *kjole.*
klæp klimp; jfr *knevel.*
koffert kappsäck; jfr *amerikansk koffert.*
kommode byrå; jfr *servant.*
korn säd, spannmål; jfr *byg.*
krog* vrå.
krokan knäck; jfr *kransekage.*
kry morsk; jfr *frisk.*
kræft kräfta, sjukdom; jfr *krebs.*
kræfter krafter; jfr *krebs.*
kunstig konstlad, artificiell; jfr *snodig.*
kurv korg; jfr *pølse.*
kusine kvinnlig kusin; jfr *fætter.*
kuske stuka, tvinga till lydnad; jfr *køre.*
kvæle kväva.
kyle kasta, slunga; jfr *køle.*
kæmme kamma med finkam; jfr *gre.*
kæmpe* jätte.
kæreste fästman; fästmö; utan poetisk bismak.

L.

landsting Danmarks första kammare; jfr *amtsting.*
le skratta; jfr *smile.*
lempelig med lämpa; jfr *passende, heldig.*
lidelse lidande; jfr *lidenskab.*
liflig ljuvlig; jfr *livlig.*
løbsk skenande; jfr *springsk.*

* även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikelns huvudrubrik eller vad som i den står före |.

M.

maa måste, får lov; måtte; ~ *ikke* får inte; *maatte* måste, fick lov; jfr *maa.*
mangel brist; jfr *rulle.*
markegang revision av gränserna; jfr *kapitelstakst.*
medvidende vetskap; jfr *bevidsthed.*
middelalder medeltid; jfr *midalder.*
mindreaarig da. särsk. halvmyndig, se sid. 182.
misfald misshag; jfr *misbyrd, misfødsel.*
mug'[ge] tillbringare; handkanna; jfr *krus.*
mulne mörkna; mögla: jfr *blive overskyet.*
myse kisa med ögonen; jfr *smile.*

N.

nøjagtig noggrann; jfr *forsvarlig, tilfredsstillende.*

O.

obligation* äv. om enskild mans förskrivning, skuldsedel.
okker ockra; jfr *aager.*
optog procession; jfr *optøjer.*
orm mask; jfr *slange.*
overbevise övertyga; jfr *overføre.*

P.

padde groda; jfr *[skrub]tudse.*
parafin fotogen.
piedestal högt skåp; jfr *søjle.*
pige* flicka; jfr *tjenestepige, jente.*
pindsvin igelkott; jfr *gnaver-, hule-, træ-pindsvin; pigdyr.*
pisk spö; jfr *svøbe.*
pladder gyttja, dy; jfr *skvalder.*
porcellæn finare porslin; jfr *stentøj.*
potte* kruka.
prov vittnesmål; jfr *prøve.*

R.

rable* klottra.
rar* no. konstig.
rejsetøj ytterkläder.
1. roe äv. beta; jfr *næpe, turnips.*
2. roe sig lugna sig; jfr *more sig.*
rolig lugn; jfr *morsom.*
rumle bullra; jfr *svire.*
ræddike rädisa; jfr *knoldræddike, vinterræddike.*
røgte vårda.
rønne kåk, koja.

S.

saaledes så; jfr *alltsaa.*
sabel* sobel.
saga isländsk, historisk saga; jfr *sagn, eventyr.*
sal* da. våning; *anden* ~ våningen två trappor upp.
samfund* samhälle.
samlag bolag; särsk. brännvinsbolag; jfr *samleje.*
sams osorterad; adv. om vartannat.
sans sinne; jfr *besindighed.*
selskab* bjudning; bolag.
semester termin; jfr *ferie.*
sen* långsam.
sigte* åtala.
silke* siden.
skate rocka; jfr *skære.*
skaal* tefat.
skalle* mört.
skene kesa; jfr *løbe løbsk.*
skidden smutsig.
skidt strunt.
skikkelig anständig; jfr *flink.*
skinbarlig livslevande; jfr *tilsyneladende.*
skingre ljuda gällt.
skorpe brödkant; jfr *kavring, tvebak.*
skridt steg.
skrift, -en, stil; jfr *skrift, -et.*
skrivepapir brevpapper.
skryde skrika om åsnor.
skur* skjul, skörd.
skønne förstå.

-~ senaste sammansatta ord. *ω* = o i bo. *a'l* tryckstavelse, lång vokal. *al'* tryckstavelse, kort vokal.

skørt kjol; jfr *skøde.*
slange* orm.
slet* dålig.
slutning slut; slutledning; jfr *hælding, skraaning.*
slutte sluta; jfr *hælde.*
smaalænding småbrukare.
smile le; jfr *smiske.*
snakke språka, prata.
snip* krage.
snor snöre; jfr *snot, snør.*
snøre metrev; jfr *snor, hysing.*
sokn dragg; jfr *sogn.*
spire* gro, grodd.
spot[te] hån[a]; jfr *spyt[te].*
spøge* skämta.
sted ställe; jfr *ambolt.*
stilig stilfull högtidligt; jfr *svirsk.*
stok käpp.
stud oxe.
stund* sv. några dagar, en tid.
stænge regla; jfr *lukke.*
sæt*, *paa ~ og vis* på ett eller annat sätt; jfr *paa en maade.*

T.

tegnebog* plånbok.
tegnestift häftstift.
tidig disponerad; jfr *tidlig.*
tilgift påbröd, tillägg; jfr *tilgivelse.*
tjener betjänt; jfr *tyende.*
træk drag; jfr *skarn.*

U.

uartig obeskedlig, stygg; jfr *uhøffelig, ugalant.*
udmane utdriva; jfr *udfordre.*
uhyggelig otrevlig, ruskig.
uhyre vidunder; jfr *utøj.*
utøj ohyra.
uvan rasande, ilsken; jfr *uvant.*
uvilkaarlig ofrivillig; jfr *ubetinget.*

V.

vanrøgt vanvård.
vanstelt vanskött; jfr *vanheldet, vansiret.*
vantro otro; jfr *overtro.*
vanvyrde vanvårda; jfr *vanære.*
vil* kommer att.
vilkaarlig godtycklig; jfr *betinget.*
virke verka; jfr *hække.*
væmmelig otäck; jfr *vammel, ækel.*

Y.

yppe åstadkomma, börja; jfr *røbe.*
yte splint, ytved; jfr *overflade.*

Ø.

ødelægge förstöra; jfr *lægge øde.*
øgle ödla; jfr *løkke.*

---

* även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikelns huvudrubrik eller vad som i den står före |.

Förkortningar.

A *aar.*
a. *anden.*
afd. *afdøde;* [den] avlidne.
cf[r]. *confer;* jfr.
D. *Dannebrogsordenen.*
d. A. *dette aar;* d. å.
Dbm., Dm., D. M. *Dannebrogsmand.*
D. D. M. M. *Deres Majestæter.*
d. d. *dags dato;* denna dag.
d. e. *det er;* d[et] v[ill] s[äga].
dpsk. *dampskib;* ångf.
D. S. B. *danske statsbaner.*
dss *det samme som.*
eds. *edsvoren.*
eft. *eftermiddag;* e. m.
enst. *enstemmig;* enhälligt.
e. o. *efter omstændighederne.*
E. S. *eget segl; efterskrift* (P. S.).
f. ex. *for exempel;* t. ex.
fgd. *foregaaende.*
fhv. *forhenværende;* f[öre] d[etta].
fk. *førstkommende;* nästkommande.
f. M. *forrige maaned.*
f. n. *fra neden;* nfr.
f. o. *fra oven;* ufr.
f. t. *for tiden;* f[ör] n[ärvarande].
gd. *gade;* gata.
g. d., G. D. *gaars dato;* under gårdagen.
gl. *gammel.*
grb. *gaardbruger.*
grl. *grundloven.*
Hds Maj. *Hendes Majestæt.*
Hs M., Hs Maj. *Hans Majestæt.*
ib[d]. *ibidem;* sammastädes.
iflg. *ifølge;* enligt.
indst. *indstilling.*
istfr, i St. f. *istedenfor, i Stedet for.*
jf[r]. *jevnfør* j[äm]f[ö]r.
jfr. *Jomfru.*
k. n. *kongelige norske.*
krl. *kriminalloven[s];* strafflagen[s].
k. s. *kort sigt;* kort sikt.
kst. *konstitueret.*
K. T. *kongelig Tjeneste.*
kv. *kvint.*
l. *lov.*
lign. *lignende.*
Lst. *pund sterling;* £.
Matr.-No. *matrikelnummer;* jordeboksnummer.
m. h. t. *med hensyn til.*
m. p. p. *med paaholdt pen;* m[ed] h[and] i p[enna].
m. v. *med videre;* &c.
N. *nord.*
n. *norsk.*
n. br. *nordlig bredde.*
nl. *nemlig.*
N. L. *norske lov[s].*
o. a. d. *og andet deslige;* m. m. dyl.
o. l. *og lignende;* o. d.
O. R. sagfører *overretssagfører.*
O. S. *offentlig sag;* tj[änste]br[ev].
ovfr *ovenfor.*
P. *privattelegram.*
p. p. *præter plura;* m. m.
S. *syd; statstelegram;* da. *sal.*
Sb. *svar betalt.*
S. E. & O. *salvo errore et omissione;* med förbehåll för misstag och förbiseenden.
s. d. *samme dato;* s[amma] d[ag].
sj. *sjelden.*
S. K. *storkors.*
s. m. *samme maaned.*
sml. *sammenlign;* jfr.
sms. *sammensetning.*
smst. *sammesteds.*
smstgg *sammensetninger.*
spd. *speciedaler.*
sqq *sequentia;* hosföljande.
St. *sankt;* se vidare ordbokstexten.
St. da. [i] *stuen;* n[edre] b[otten].

stkr. *stykker.*
St. Prp. *stortingsproposition.*
S. u. *svar udbedes;* o[m] s[var] a[nhålles].
td. *tønde.*
tilt. *tiltalte;* svaranden.
tjb. *tjenestebemærkning;* tjänsteanmärkning.
u. *under.*
u. f. l. *uden fast løn;* över stat.
u. g., ug. *udmærket godt* högsta betyget.
U. K. K. F. *unge kvinders kristelige forening;* K. F. U. K.
U. R. *underrand.*
vedk. *vedkommende;* vederbörande.
vedl. *vedlagt;* bilagd, bifogad.
Xania Kristiania.

Tillägg och rättelser.

abeligøjer grimaser; *gøre* ~.
avismappe tidningshållare.
bjeluga = *hvidfisk;* textens uppgift torde vara felaktig.
bjørneklo* (Acanthus).
blodtare = *sukkertare.*
bølgetelegrafi telegrafering utan tråd, gnisttelegrafering.
dækfrugt säd, vari klöver eller gräs sås.
egernhale = *væselhale.*
ener enhet, jfr *tier.*
flodbrænding den företeelse, då stigande tidvatten bryter sig mot en flods egen rörelse.
fugletunge ett slags rundfil.
græsugle gräsmaskfly (Charæas graminis).
grønsaltet saltad utan att torkas.
guardejn = *vardejn.*
hazardkontrakt = *lykkekontrakt.*
haverkn = *graasæl.*
havkvabbe bättre namn: Onos.
hornulk hornsimpa (Cottus quadricornis).
hæftelse av. ekonomisk ansvarighet.
hæsselskrække vanlig törnskata (Lanius collurio).
markbrug åkerbruk i inskränkt mening.

---

* även det direkt motsvarande av. ordet. ~ artikelns huvudrubrik eller vad som i den står före | .

2 /



